

ಮೊದಲನೆಯವರು ಮೊದಲನೆಯವರು

མཐའ་དབྱང་མེད་གཏི་འཛོམས།

ཐུབ་བསྟན་ཐུན་མེད་ས།

五
五
五
五
五

Kamtsang Prayers

ཚུམ་བ་པོ་འུ་བར།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

གངས་འཛིན་པ་དུ་མ་ཡིས་ཅུ་ཞེས་བརྒྱུད། །
 མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་གཞན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཅུལ། །
 ཡིག་རྟེན་བསྐྱབས་ཀྱང་ལྟ་བ་གསར་པ་རྟེན། །
 རྒྱལ་ཁབས་འགྲིམས་ཀྱང་རང་གི་སྡེ་ལ་ཞེན། །

སྒྲིབ་རྒྱུ་རིག་གཞུང་རིག་གསར་སྒྲིག་དུ་སྦྱངས། །
 དེར་རབས་ཤེས་བྱ་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱན་ནས་སྤངས། །
 རང་སྡེའི་རིགས་ལ་དགོས་པའི་རིག་གཞུང་འགར། །
 དཔུང་པའི་ནམ་བཤད་སུ་སྟེ་བདུན་པ་གཉིས། །

གནའ་རབས་མཁས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་བརྒྱུར་དུ་བབ། །
 དེར་རབས་ཚན་རིག་གཞན་གྱིས་བཤད་སྒྲིབ་འཛོལ། །
 ཡིག་རིགས་གང་འདོད་སྒྲིབ་མའི་སྒྲིག་རྒྱུ་བཞུགས། །
 མཁན་རྒྱལ་མཁས་པའི་གསུང་དང་འདི་མི་འདྲ། །

གཞུང་གི་ལས་གཞི་སྒྲིག་གིས་བདག་བཟུང་བྱེད། །
 དཔུང་འབྲས་གང་དགོས་གཞན་གྱི་ལག་ནས་ཉོ། །
 ཞིབ་འཇུག་མེད་ཀྱང་དཔུང་ཚྭ་ཆར་ལྟར་འབབ། །
 སྒྲིབ་གྲུའི་དཔོན་རིགས་ཚྭ་དང་འདི་མི་འདྲ། །

རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ཅས་པའི་བཅུད་དུ་སྤངས། །
 དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཤེས་རབ་སྒྲོང་ནས་བཅུལ། །
 ཡིག་འབྲུ་རེ་བཞིན་སྤྲད་པའི་ཚ་ལམ་བརྒྱུད། །
 ཟུངས་ཁག་དོན་མོས་བརྒྱུད་པའི་དཔུང་ཚྭ་ཡིན། །

ཁོ་ལོ་གཞོན་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་རིག་གནས་གསར་བཟུང་སྐབས་དང་འཁོལ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ་ཀྱི་
 དགོ་ཆུང་ཐང་སྒྲིབ་ཆོ་དབང་དང་། རྒྱལ་ཆེ་པུ་བདེ། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཆོགས། ཡོན་ཏན་
 དཔལ་བཟང་། དབུ་མཛེད་བཟོད་པ་སོགས་སྒྲིབ་གཞིར་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བསྟེན་ནས་ལྷན་
 རྒྱལ་དག་གསུམ། རྒྱན་དག། རྒྱར་ཅིས་དང་འབྱུང་ཅིས། གསོ་བ་རིག་པ་སོགས་ལྷན་མོང་
 རིག་གནས་དང་། གཞུང་བཀའ་ཤོད་ལྟ་དང་། རང་བཟླ་ཆུད་གསུམ། ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོར་
 སོགས་ལའང་བག་ཆགས་ཅམ་འཛིག་པའི་སྒྲོབ་གཞིར་བྱས། བཅོས་བསྐྱར་སྒྲོ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་
 ལྷ་སའི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲོབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྐལ་ཆུན་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོབ་
 ཆོན་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་སྦྱོར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་སྒྲོབ་གྲུ་ནས་ཐོན་རྗེས་ལྷ་སའི་
 ཅིང་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་དགོ་ཆུང་གི་ལས་ཀ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦
 ལོར་དེ་བར་ལོ་ལྷུར་ཡོ་རོབ་དང་། ལ་རི་སོགས་ཀྱི་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཁག་ལ་པན་
 ཆུན་རིག་གནས་བཟུང་ལེན་གྱི་བཟོ་སྒྲིང་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲེལ་བ་ཆུན་མ་ཆད་པ་ཆགས།
 དེར་བཞེན་དེར་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་འཁོལ་སྟོགས་རྣམས་ལ་སྒྲོབ་སྦྱོར་དང་
 ཞིབ་འཇུག་གི་འགྲོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་བཟུང་ནས་ལྷ་ས་མཐུད་དེ་བོད་ཀྱི་སྐལ་ཆུན་རིག་གནས་
 རྣམས་འཛིན་སྒྲིང་སྤྱི་ལོ་རིག་གནས་དང་བསྟེན་ཞིང་རྒྱུ་རབས་དང་མཐུན་པའི་སྟོགས་དོར་
 བཅུད་ལེན་གྱི་ཆུལ་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་བཅོ་སྦྱོར་ལ་སོགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྣམས་དེར་
 རབས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་རིག་གཞུང་གི་འགྲེལ་བཤད་གསར་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད། །

འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྐལ་ཆུན་རིག་གནས་ནང་དུ་དེར་རབས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་ས་
 དང་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་རང་སོར་བཞག་ཅིང་། རྒྱུ་ལྟ་སྒྲིབ་པའི་གནའ་བོའི་འབྲེལ་རྒྱུ་གི་
 འགྲེལ་བཤད་གང་ཡོད་དེར་རབས་ཆོན་རིག་གི་རྣམ་བཤད་ལྟར་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཏེ། ལྷང་
 རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མཐའ་དབྱུད་བཏང་སྟེ་བྲིས་ཡོད་སྟབས་བསྟན་བཅོས་སོ་སོ་ལ་ཐུན་
 མིན་གྱི་བྱང་ཆོས་ལྟར་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། །

༡ ལྷན་རྒྱལ་འགྲེལ་པའི་བྱང་ཆོས། གཙོ་བོ་སི་རུའི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དཀའ་གནད་ཀྱི་
 འགྲེལ་བཤད་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས། རྒྱལ་ཀྱི་འཇུག་པའི་ལས་ཆོག་སྐབས་ལྷ་སའི་རུའི་འགྲེལ་
 ཆེན་ལས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མིན་ཞེས་པ་དང་། བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་མིན་ཞེས་པ་གཉིས་
 དོན་ལ་གཅིག་ཡིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་དཔེར་བཞིན་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ནས་བྱ་བྱེད་ཐ་
 དད་པ་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཆོག་རང་གི་ངོས་ནས་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། ལས་ཆོག་
 ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའམ་བདག་
 གཞན་ཤེད་མཚུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་
 ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་དང་འགྲེལ་བཤད་གསལ་བོར་བྱས་ཡོད། །བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ངོས་

འདྲིན་ཡང་དེར་རྟེན་བརྟེན་སྒྲིག་རིག་པའི་ནང་གི། བྱེད་ཅིས་པ། 主语 ལས་ཞེས་པ། 谓语 བྱ་
 ཞེས་པ། 宾语 དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་རྟགས་
 འཇུག་གི་དཀའ་ལྷོག་མཐའ་དག་སེལ་རྒྱས། ལྷག་པར་རྟེན་སྒྲིག་རིག་གི་བརྟེན་བྱ་མཐའ་དག་
 གྱི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དང་། ཆོད་མའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་མཐའ་དབྱེད་
 བཀོད་ཡོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྟེན་བརྟེན་སྒྲིག་རིག་པའི་བརྟེན་བྱ་མཐའ་དག་རིགས་ལམ་
 གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། །

༡ ལྷན་རྒྱུ་འགྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། ལྷན་རྒྱུ་མེ་ལོང་མའི་གཞུང་གི་རྩ་ཆོག་ལ་ཆོག་
 འགྲེལ་མཐོང་བ་ལྟུང་གོ་སྒྲིག་བྱས། ལྷན་རྒྱུ་ལ་སོགས་གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་ལ་
 འབྲུག་ཁམས་སྤྱུལ་དང་། འབྲུ་མི་པམ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཅུང་ཟད་
 རྒྱས་འགྲེལ་བྱས་ཤིང་དོན་གསལ་བར་བྱས། ཁྱད་ཆོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་བོད་མཁས་པའི་
 དཔེར་བཞིན་ཆ་ཆོད་ལ་གོ་དཀའ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེད་ལོད་པ་དང་། གཤམ་ཆོག་རྣམས་
 ཐང་སྒྲ་ཆོད་བང་མཐུན་ནས་ལྷན་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིད་རྒྱུ་རྣམས་སྤྱས་གསལ་མེད་པར་ཡི་གེར་
 བཀོད་ཡོད། །

༢ ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་མིག་ཅིས་པ་འདི་ནི།
 དེར་རྟེན་འཇུག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་མིག་ཅིས་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་
 རྣམས་བཅུག་ཅིང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྟེན་རིམ་མི་འདྲ་བ་དག་ལེའུ་དགུར་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྟེན་བྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་མིག་ཅིས་པ་རྣམས་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་
 གཞིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་མིག་ཅིས་པ་དག་དང་། རྒྱུ་ལོ་ལྟུང་མིག་ཅིས་པ་དེ་ལྟར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡོད་
 པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་། ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་ཆ་རྒྱུ་ལོ་ལྟུང་མིག་ཅིས་པ་དག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་
 པའི་མཐུན་ཆེན་རྣམས་མ་ཆོད་པ་མེད་པར་བྱས་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྟེན་བྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 རིག་འཕེལ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བསྒྲིགས་ཡོད། །

༣ ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་པའི་དཀའ་ལྷོག་གྱི་ཁྱད་ཆོས། པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་མིག་གི་ཡན་ལག་རྟེན་
 པའི་གཙོ་བོ་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡིན། འདི་ནི་བོད་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བཟང་ལས་དང་
 པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་རྟེན་ལོ་རྒྱུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་མིག་ནང་རྟེན་བྱེད་རིགས་ཀྱིས་
 བསྐྱུལ་ཐོན་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྤྱོད་པ་ལྟུང་མིག་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་གི་ཕྱི་ལོ་ལྟུང་
 པའི་དག་རྒྱུར་ཐོག་རྟེན་བྱེད་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དོན་མཐུན་པའི་ཆེད་རྟེན་
 ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྩ་བ་ཞིག་གསལ་བསྐྱུལ་བྱས་ཡོད། །

༤ ལྷན་པའི་དཀའ་ལྷོག་རྒྱ་ལྟར་མ། འདི་ནི་གནའ་བོའི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་ནས་ཉེ་རྟེན་
 བར་གྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱུད་རིམ་ལྟར་པ་ཞིག་རྒྱ་ལྟར་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་པ་མ་

ཟད། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གོ་རིམ་ནང་ཏུ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ནང་ཏུ་མེད་པར་རྒྱ་ཡིག་ནང་ཏུ་གསལ་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་བྱར་མཆན་བཏབ་ཡོད། །

༦ ཁམས་ཀྱི་ས་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁམས་ཞེས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དེ་ཆོད་གཞི་གང་ཡིན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་རྣམས་སུ་འཁོད་པ་རྣམས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟོགས་བསྟེན་གསུང་ཏེ་མིག་སྔར་ཁམས་ཀྱི་རིག་གནས་ས་ཁོངས་གང་ཡིན་ཐེངས་དང་པོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་སྡེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མི་ཉག་ཁྲི་ཤིའི་ལོ་རྒྱུས་གཉིས་ནི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་དང་གཉིས་སུ་སྔར་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གཞིར་བཞག་ །དེའི་ཐོག་ཏུ་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དག་གིས་ཁ་བསྐྱངས། ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཤེས་ཡོན་པ་རྣམས་ལ་བཅར་འདྲི་ལུས་ཏེ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཉེ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་རྣམས་ཀྱང་ཁ་སྟོན་བྱས་ཡོད། །

༧ གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས། འདི་ནི་（国家社科基金-重大项目） རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ཆོགས་ཆོན་རིག་གི་གལ་ཆེན་ལས་གཞི་དང་། ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལས་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་ཕྱིན་གྱི་ལོ་༡༩༠༠ ལས་མས་ཅམ་ནས་འགོ་བརྩམས་པའི་ཞང་ཞུང་གི་གསེ་རིག་བྱང་ཚུལ་དང་། བྱང་བའི་དུས་རབས་རྣམས་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིག་གི་གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་གྱིས་སྟོན་ནས་དབྱེད་པ་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱང་རྣམས་སུ་ཞང་བོད་གསེ་རིག་དང་། ཞང་ཞུང་བོད་བཅན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་ནས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟེང་བར་གསུམ་ཏུ་གསེ་བ་རིག་པ་རི་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་བྱང་ཚུལ་དང་། མཁས་དབང་གང་ཞིག་བྱོན་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྟ་བར་གཞི་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་གཙུག་པོ། གནའ་བོའི་གསེ་རིག་བྱང་ཚུལ་ལ་མི་རིགས་རིག་པ་དང་། གནའ་རྒྱུས་རྟོག་ཞིབ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བཅས་རིག་ཆོན་ཁག་མང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

༨ འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། འབྲུང་ཅིས་ནི་གཙུག་པོར་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་དམངས་སྟོན་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་པོའི་ཁམས་ལ་འབྲུང་བའི་རྒྱལ་རིག་གི་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་ཐོག་མར་རྟེན་པའི་རིག་གནས་རྟེན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེས་ན་འབྲུང་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ནང་གི་ཆེད་སྟོད་ཀྱི་ཐ་སྟོད་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བཤད་དང་། གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་ལ་རེབ་མིག་གིས་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད། དེའི་ཐོག་ཏུ་བག་སྟོན། གཤིན་ལས། ས་དབྱེད་སོགས་དམངས་སྟོན་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྟོགས་བསྟེན་གསུང་བྱས་ཡོད། །

༩ སྐར་ཅིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། བོད་ཀྱི་སྐར་ཅིས་ནི་གནའ་བོའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་

ཁམས་ཀྱི་སྒྲིག་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་སྟོགས་བསྟོན་གྱིས་པའི་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་
 རེད། དེ་བའི་འདི་ནང་གནའ་བོའི་ཁང་ཁུང་རྒྱ་པོའི་དག་ཅིས་སྟགས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་
 དབྱུང་པའི་གནམ་གཤིས་རིག་པ་དང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐར་ཅིས་ལཱ་བོད་ཡིག་དུ་
 བསྐྱར་བའི་གངས་ཅིས་སྟོན་གཟུང་སྐར་གྱི་ལའི་རྒྱུང་འགྲོས་(公转) དང་། རང་འགྲོས་(自
 传) ཀྱི་ཐུར་བུལ་གྱི་གངས་ཚད་ནམས་ཨང་གངས་དང་སྐྱར་ནས་བོད་ཀྱི་ལུལ་དུས་དང་བསྐྱར་
 པའི་དུས་ཀྱི་གནམ་གནམ་དབྱུང་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད། དེ་བའི་འདི་ནང་དུ་གཙོ་
 བོའི་བྱུང་ཚུས་དེ། ལྷ་བསྐྱུས་དང་། གཟུང་ལྷ། ཞག་གསུམ་རྣམ་དབྱེ། གྱི་ལའི་རྣམ་བཤད་
 བཅས་དེར་རབས་ཅིས་རིག་གི་ཨང་ཅིས་ཀྱི་སྟེ་འགྲོས་ཆ་ཚང་ཞིག་བཞུགས་ཡོད། གཞན་ཡང་
 དུས་ཕྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་བསྐྱར་བ་དང་། བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཚོང་ས་དང་ཀྱི་བསམ་སྟོ་
 སལ་ཆེར་སྤར་དོར་བྱས་ཤིང་། གནམ་ས་གྱི་ལའི་ཆགས་ཚུལ་དང་ཉི་ཟླ་གཟུང་འཛིན་སྟོར་
 རྣམས་དེར་རབས་གནམ་ས་གྱི་ལའི་རྣམ་བཤད་དང་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཡོད། །

༡༠ གསེ་བ་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་བྱུང་ཚུས་ནི། དང་པོ། བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གཞུང་གི་
 ཉེས་པ་གསུམ་(三因) དང་། འབྱུང་བ་བཞི་(四大元素) རྣམས་དེར་རབས་གསེ་རིག་ནང་
 གི་རྣམས་རིགས་དང་སྐྱར་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པའི་དཔེ་དེ་བཞོག་མ་དེ་ཁོ་བོའི་དཔེ་ཆ་འདི་
 ཡིན། སྟེ་ལོ་༡༧༧༥ལོར་ཁོ་བོ་སྤྱི་ལུ་ལ་བོད་སྐད་སྟོན་བྲིད་བྱེད་སར་འགྲོ་སྐབས། དེའི་གོང་གི་
 ལུལ་སྟེ་ནང་གཉིས་སུ་བཞུགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྐད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་གསུམ་དང་། འབྱུང་བ་
 བཞི་ཟེར་བ་དེ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རང་བཞིན་གྱི་རུས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཅམ་ལས་རྣམས་རིགས་ཡིན་
 པར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཤིང་མཁན་སུ་ཡང་བྱུང་མི་འདུག །རྒྱ་མཚན་དེས་བོད་སྐད་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་མཁན་སྤྱི་ལུ་ལ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྟོར་ལ་འདྲི་བརྟེན་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བརྟེན།
 ཁོ་བོས་འདི་དག་ནི་དེར་རབས་གསེ་རིག་གཞུང་དུ་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་གྲུབ་ཆའི་ནང་གི་འབྱུང་
 བའི་སྤྲ་རྣམས་(微量元素) ཟེར་བ་འདི་དང་གཅིག་པར་ཡིན་པ་ཤིས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་
 ཞིག་ཡིན།

གཉིས་པ། བོད་སྐད་གཞུང་གི་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་དང་དེར་རབས་ལུགས་གཉིས་རྒྱུ་
 འགལ་ཏག་ཏག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་བོས་ཡིག་འབྲུག་གཅིག་གི་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་
 ལུགས་དང་། དེར་རབས་ལུགས་གཉིས་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་ཚོགས་གཅིག་མཐུན་དུ་དོས་
 འཛིན་བྱས་ཡོད། བཤད་རྒྱུ་ལས། མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྟེན་གཉིས་པར། ཞེས་དེར་
 རབས་ལུགས་ཀྱི་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་དང་རྒྱུ་འགལ་བྱུང་བ་དེ། བར། པར་ལ་བསྐྱར་
 པས་དེར་རབས་ལུགས་དང་ལྷ་ཚུལ་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཡོད། །

གསུམ། ཟུར་མཁར་བ་དང་། དེལ་དམར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་འབྱུང་བ་ས་

ཆུ་མི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཕན་ཚུན་འདྲ་འབྲུག་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་རྒྱས་པ་(药效)དང་། ཡོན་ཏན་
 (功能)མི་འདྲ་བར་རྒྱུར་པའི་རེའུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་དེར་རྒྱས་ཆེད་
 དཀའ། དེས་ནས་ཁོ་བོས་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《མིས་པོའི་ཞལ་ལྷུང་》དང་། བོན་གྱི་གསོ་
 རིག་ཡིག་ཆང་《འབྲུམ་བཞི》 འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《གཞན་ལ་ཕན་
 པའི་གཏེར་》རྒྱམས་ཕན་ཚུན་གོ་བརྒྱུར་བྱས་ཏེ། བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རྒྱམས་སོ་སོར་
 བཞོད་དེ་འབྲུང་བའི་རྒྱས་པ་རེའུ་མིག་བརྒྱ་དང་ར་བཞི་ཅན་(元素周期表)སོགས་རེའུ་མིག་
 གསར་པ་འགའ་ཞིག་གསར་བཅོ་བྱས་ནས་དཔེ་སྟུན་བྱས་པ་ཡིན། །

༡༡ དབྱིན་ཡིག་རྒྱ་བྲིས་པའི་བོད་སྐད་གྱི་བྱད་ཆོས། འདི་ནི་《བོད་སྐད་འབྲུང་རྒྱས་ཞིབ་
 འཇུག》(书名——藏医元素研究)།ཅིས་པ་འདི་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་བ་རྒྱམས་ལ་བོད་སྐད་རྒྱ་རྩོད་
 བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་རྒྱ་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པ་དང་། འབྲུང་བཞི་རྒྱས་པ་བརྒྱད་། མེ་
 རྩོད་། ལས་རྒྱུ་དང་། ཡི་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་གྲུབ་ཆའི་འབྲུང་བའི་རྒྱས་རྒྱམས་ཕྱི་ལྷགས་ཀྱི་
 རྒྱས་འཇུག་དང་། རྒྱེད་རོས་ཀྱི་མིང་རྒྱམས་བེད་སྤྱད་ཅིང་། འཆད་བྱིད་བྱས་པའི་བེན་བྲིས་
 རྒྱམས་ལྟན་ཅིག་རྒྱ་བརྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན། །

༡༢ བོད་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་བྱད་ཆོས། འདི་ནི་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་
 211ལས་གཞི་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་དོན་གཙོ་བོར་བོད་ཀྱི་ལྷན་ཁམས་དང་། མིའི་འགྲོ་བ། རིག་
 ཀནས། ལྷན་སློབ། རི་རྒྱ་སོགས་མདོར་བསྟུས་པའི་སློབ་ནས་རྩོད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་
 རྒྱུ་རྩུ་ཆེད་མའི་སློབ་འདི་ནི་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་དཔེ་ཆེད་རྒྱ་ས་པར་ཆེད་མ་
 རིགས་གཏེར་གྱི་རབ་བྱེད་ཐོག་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བཤད་དང་རིགས་ལམ་རྒྱམས་ར་སློབ་མཁན་
 པོ་ཐུབ་ནོར་གྱི་མཐུན་ནས་ཐོབ་པའི་ཞལ་གསུང་རྒྱམས་བེན་བྲིས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་
 རིགས་ལམ་སློབ་རྒྱམས་རྗོང་རྒྱལ་བྲག་འགོ་དགེ་བཤེས་སློབ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ལམ་གྱི་
 ལྷགས་ལྟར། བརྗོད་བྱ་ལྷན་རྒྱགས་གཉིས་པོ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བཞོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་བསྟུས་རའི་
 རིགས་ལམ་ནང་རྒྱ་ཐུར་མེད་པའི་བྱད་ཆོས་ཞིག་ཡིན། །

༡༣ ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་བྱད་ཆོས། གསར་སྟགས་ནང་གི་རྩོགས་རིམ་གྱི་
 སྐབས་སུ་ཅ་ཐིག་རྒྱུ་གསུམ་གནད་རྒྱ་བརྒྱན་ཏེ་ལྷན་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལ་ལྷན་དངོས་པོའི་གནས་
 ལྷགས་ཤེས་དཔོན་པ་ནི་མ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ལྷན་སྤྱོད་འདི་ནི་སྤར་ལྷགས་ལྟར་
 གསར་རྒྱ་མ་བྱས་པར་ཀན་པོ་རྒྱམས་ལ་ལྷན་ཁམས་བདེ་ཐང་གི་ཆེད་རྒྱ་ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་
 རྒྱུན་བརྒྱན་ན་རིང་འཆོ་ཆོ་ཡི་བཅུད་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་ཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལྷན་
 དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ཤེས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རེ་བྱུང་ལས་བྱུང་མི་འདུག །ཀམ་པ་རང་
 བྱུང་དོན་རྗེ་དང་། ལུར་མཁར་པ་སློབ་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྤན་སྟགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་རེ་

འགའ་ཕུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གསར་ཁྲགས་ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་ནུལ་འཁྱོར་པ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་སྒྲིམ་མ་དགོས། འོན་ཀྱང་ཐོད་ཀྱི་བསྐྱེལ་བྲིད་པལ་ཆེར་སྟོང་སྟོམ་ཅམ་ལས། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ཆ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་ཅམ་ཡང་ངོས་འཛིན་ཡང་དག་པར་བྱེད་ཐུབ་མཁན་དགོན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་འགྲེལ་བཤད་འདིའི་ནང་གི་ཆ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་དང་། ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གྲུབ་པ་ལུས་ཀྱི་ལུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲིགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ལ་གནས་ཤིང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལྷ་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱུར་པའི་ཆ་སུམ་བསྐྱོར་མ་དང་། རྒྱལ་བའི་ཆ་དང་། ཀྱན་འཕྲངས་མ་དང་། དབང་པོའི་ཆ་རྣམས་སོ་སོ་གང་ཡིན་ཅུབ་ལུགས་གསོ་རིག་དང་རྒྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། །

༡༥ མཐའ་དབུད་སེང་གའི་ང་རོ་ནི། མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་རང་གི་འོས་འགན་གྱི་སྟོབ་ཚན་ལོ་རྒྱུས་དང་། བར་སྟོན་སྐོར་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་དབུད་སྟོམ་རྣམས་ C རིམ་པའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་དང་། སྟོག་ཤིང་གི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ (C 刊有、核心刊物) རྣམས་སུ་བཀོད་ཅིན་པ་ཁག་གཅིག་སྟོགས་བསུས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་མི་ལོ་བཞི་ཅུ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་ལས་མིག་སྒར་སྟེ་ཆོགས་སོག་བེད་སྟོན་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལོ་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་བཀལ་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ལ་སྟོ་སྟེད་ཅུང་ཟད་སོབ་པའི་གསོས་སྒྲན་དུ་འགྱུར་བའི་རེ་སྟོན་དང་། ཕྱི་རབས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ཀྱིས་དབུད་གཞི་དང་། བསྟོ་སྟེང་གི་གར་སྟེགས་ཤིག་དུ་འགྱུར་བའི་རེ་སྟོན་ཡོད། གཞན་ཡང་གཞོན་ཅུའི་སྐབས་སུ་སྟོབ་སྟོང་བྱས་པའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ཀ་ཐོད་རྣམས་ལས། དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་། སྟོང་འཇུག་སྐོར་ལ་ཆོག་འགྲེལ་ཅམ་ཞིག་བྲིས་ན། པལ་ཆེར་དེར་དུས་མཁན་སྟུལ་ལ་སྐོར་གྲགས་ཆེན་འདི་དག་གིས་བྲིས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གྲགས་པ་དེ་དག་ལས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་འཁྱི་ཐུབ་ཆོད་འདུག་གྱུར། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་ལེན་མེད་པའི་ཁ་བཤད་སྟོང་པས་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་དཀའ་བ་སྟམ་ནས་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན། ད་ལན་དཀའ་མཛོས་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་དབུ་བྲིད་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཉིད་པར་སྒྲན་དང་འགྲེམ་སྟེལ་གནང་རྒྱུ་རྒྱུ་སྟོར་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། ཞེས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྟོབ་པའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བསྟན་ཐུན་ཆོགས་དེས་སྟོན་ཅུབ་མི་རིགས་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་དུ་བྲིས་སོ། །

内 容 提 要

非为大师与大官，
云游四海求学问，
一生钻研诸文献，
获得不少新观点。

儿时隐蔽听旧学，
青年云游长见闻，
融合古今探藏学，
汇成文集十四册。

登上宝座说道法，
抄袭古文弄玄妙，
糊涂论说蒙自他，
此说非同他人说。

陋室书籍堆如山，
积累妙语如觅食，
此无过目费解语，
此论非同他人论。

求取知识之精华，
找出智慧之真谛，
字字经过深思书，
故为心血之结晶。

我小时候，遭遇文化大革命运动，学习文化知识必须得隐蔽。我秘密拜唐拉泽旺、夏切彭德、元登彭措、元登巴桑、嘎玛色巴等著名藏族大学者们为师，系统地学了藏文文法、藏文修辞学、藏族历算、藏医藏药等藏学通用学科理论，以及五部大论、内观三续、功课仪轨等

少量的佛教理论。改革开放以后，我到四川省藏文学校，系统地学习了藏族传统文化十明学科的理论知识。公元1986年，我毕业分配到北京中央民族大学任教，成为一名普通的高校教师。公元1994年至今，我有幸赴欧洲、北美等西方众多的大学，陆续开展学术访问、学术交流和学术研究工作，我的学术视野得以拓宽，我的现代文化和学术观念得以成熟，我因此步入了新的学习与研究之路。此后，我能够把藏族传统文化和世界其它文化对比起来研究，能够对藏族传统文化做取其精华和去其糟粕的研究。我先后撰写《藏文文法》等藏学理论著作，尽最大可能地用现代科学理论来诠释藏族传统学科知识，使其跟上现代文明发展的步伐。

今天，我再次仔细修改完善我的所有文章和著作，其中符合现代科学理论的观点和说法没有作变动，因为时代背景原因出现明显违背现代科学理论的错误观点和错误说法，作了修改与完善。我的所有文章和著作，都经过了文献依据与逻辑理论的再三推敲，应该具有非同一般的特色。

1《藏文文法通论》：在继承《司徒文法》当中文法释难理论的基础上，《藏文音势论》当中的及物动词与不及物动词的分别方面，经过仔细研究《司徒文法》当中的相关理论与列子，得出新结论是：动词本身在现在式与未来式当中有变化，则为及物动词；动词本身在现在式与未来式当中没有变化，则为不及物动词。我把藏文文法当中的动作、作者及能所与现代语法当中的主语、谓语及宾语结合起来诠释，很好地排除了其中的疑惑与困难。

2《藏文文论与诗学明鉴》：对《诗学明镜》进行通俗易懂的阐释之余，语音多义的修辞手法等难点，结合珠康楚的《修辞学明镜注释》与居米旁的《修辞学明镜注释》等的观点，作了仔细深入地阐释。在解读博克巴的《修辞学明镜列子诗句》方面，结合作者的时代历史文化背景作了具有充分说服力的还原释读，其中的隐喻诗句，根据恩师唐拉泽旺的讲解，作了正本清源的解读。

3《藏史纲要》：以世界历史为时空背景，把藏族历史纳入现代世界历史的理论框架内，以全篇九章的大信息量创新性地诠释了藏族历史。为了撰写这部新的历史著作，我查阅了藏传佛教本教与班迪（指

非本教的宗派)等各宗各派的大量文献,研究了汉文史籍和英文史书当中与藏族历史有关的文献资料,研究了大量的考古文物,最终形成了这部叙述藏族六千余年文明发展史的历史著作。

4.《藏史简论·少年史纲》:是《藏史纲要》的通俗浓缩版,主要是为了满足藏史初学者们学习藏族历史知识的需求而编写。减掉大量的文献引用、繁复的理论解释和复杂的逻辑论证之后,以少年儿童容易接受的话语,娓娓道来藏族文明发展历史的大致脉络。

5.《藏史简论·少年史纲》:汉文版:这是第一本描绘藏区从原始社会到近现代发展的通俗史学作品。本书对照汉藏文献,在翻译的过程中增补了许多藏文史书并未记载却可见于汉文史书的一些珍贵的历史资料。

6:《康巴地区史》:从藏汉历史文献中寻找康巴的文化区域,叙述康巴地区的人文史。其中德格地方史与木雅西夏史方面,在研究梳理藏汉史书中相关记载的基础上,查阅和研究众多相关人物的传记作了文献依据的补充。除此之外,访问康巴地区名人和学者,对康巴地区的近代史作了补充。

7《藏医药历史》:这部著作是我承担国家社科基金重大项目与康巴文化研究院科研项目的成果之一。藏医药起源于公元前1800年左右的古代象雄地区(今西藏阿里及周边地区),其与古代希腊医药学有不少相似之处,我把这两者联系起来作了对比研究。针对古代象雄邦国并入吐蕃帝国之后,藏医药学怎样传播到藏区各地,期间整个藏区出现了哪些藏医药大师等问题,我严格按照历史唯物主义观点和方法,仔细梳理和研究现存文献资料和文物后,给出了符合科学规律的解答。

8《藏族民族与元素历算教程》:元素算在藏区具有悠久的起源发展历史,是非常重要的藏族民间文化。针对《元素算相关知识宝瓶》当中疑难术语,我作了通俗易懂的解释,并且配有令人耳目一新的表格。除此之外,我还增加了《婚事元素算》、《丧事元素算》、《风水知识》等相关文献诠释。

9《藏族楚派历算通论》:历算是藏族先辈经过长期观察大自然种种现象,不断总结经验后形成的一套科学理论知识。这部著作里,通过正确解读《象雄古历算》当中的观察自然天文历算理论,以及译成

藏文之《时轮金刚历算》当中的行星公转与自转的速度计算法等，结合藏区特有的季节变化与气候规律推出了符合青藏高原地域的历算解说。其中，舍去了晚期从印度和汉地翻译过来的迷信说法，增加了现代科学解释宇宙起源、星球运行、日食月食等的理论知识。

10《藏医药学人体与疾病研究》：一、经过长期研究后，我首次提出了结合古今中外医药学的藏医三因、四大元素诠释论。公元1994年，我到国外传授藏医藏药理论与实践的时候，国内外还没有把三因和四大元素解释清楚，且误认为它是人体的某种能量或功能，不清楚它是人体的物质元素。针对种种疑惑和提问，我向国内外藏医药研究人员，从微量元素论的角度详细解释了藏医三因、四大元素理论。二、以前，藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论有矛盾。我通过一个字的改写纠正，把藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论做到完全一致的解读。三、藏文文献记载，苏喀巴与迪玛巴就藏药的地、水、风、火属性不同，合成药物服用后产生不同的药效与功能的问题，造有一目了然的图表。可是今天的我们找不到这些图表，我根据《藏医释续注疏先辈导言》、《本教四部医经》、珠巴·白玛噶波所著《释续注疏》等文献的比较研究，重新汇编出版了104格的藏医元素周期图表。

11《藏医元素研究》英文版：本书主要是面向国外学者与学生讲解藏医学中人体构造，物质元素论和藏药药材元素成分论等讲稿的汇编。

12《藏学概论》：本书是中央民族大学的211项目，主要探讨了藏区地理、人文、民俗文化、山水文化等。因明学部分是用于中央民族大学教学教材，其中重点阐释了萨迦大学士《理量宝藏论》前四章的要点，逻辑论证源于恩师然果·图诺堪布的讲课笔记，辩证法源于炉霍格西洛桑丹珠的讲课笔记。把藏文文法理论纳入因明逻辑框架里面，是本书的一大特色。

13《人体与心理》：是一种保健医学的辅读物，修炼密宗深密圆满次第时，知晓气、脉、明点所在身体的内外结构、运动规律等极为重要，以前这些都处于保密当中，为了帮助老年朋友通过身心锻炼达到健康的目的，我作了公开的著书解释。过去，真正知晓人的身体结构与活动规律的学者不多，噶玛巴·让炯多吉和苏喀·洛珠加波二者

是其中的佼佼者，他们无疑属于密宗瑜伽行者。藏区的诸多修行开示法，强调观修空性，清楚知晓人体内左、中、右三脉的也不多。我在本书中，结合现代西医理论阐释了人体的左、中、右三脉，藏医的人体结构论，气在人体各个部位运行的通道，神经网络的布局和功能作用等。

14《思辨狮子吼》：本书收录有本人近30年教学科研成果，主要是藏族历史与藏文文法等的研究论文。系已经发表在各类学术C刊及核心期刊当中的论文。

本人近40年从事藏学与藏族文化研究的成果，为了使藏族青年学子们容易理解，都作了通俗易懂的阐释。希望这部文集能够成为未来藏族青年学子们的重要参考资料，以及经常进行讨论的焦点。本人年轻的时候系统学习过佛教理论著作《入中观论》、《入菩萨行论》等，对这些论著作一个浅显易懂的阐释，可以胜过现在很多的活佛与堪布，但是没有经过亲自修持与具备修炼经验的夸夸其谈，并不能帮助他人，所以没有做徒劳的事情。

我要衷心感谢甘孜州康巴文化研究院，将我毕生从事教育教学与学术研究的成果，集成研究文献出版发行。

土登彭措

书于西南民族大学家中

Abstract

A Tibetan world vagabond who has never obtained
Such status as an enthroned lama or high official,
The core of my life immersed in the swamp of textual archives,
Finding new perspectives from within old texts.

I interpreted and explained Tibetan culture and knowledge
By synthesizing in fourteen distinct volumes
The traditions I learned secretly in my childhood
And the things I saw and heard while traveling the world in my youth.

These books are unlike contemporary scholar productions,
Such as religious preaching with symbolic gestures from high thrones,
Or the copying of ancient scriptures by today's students
Without understanding those difficult points themselves.

They are unlike contemporary scholarly research,
Such as piling up textual archives like mountains in offices,
Compiling diverse papers like various grains,
Which can be viewed with one's eyes, but not seen with the brain

They are instead scholarly works produced with warm blood,
Extracting all the fields of knowledge as its marrow,
Seeking the fundamental reality from the matrix of wisdom,
And each syllable running through brain's neural pathways.

At a young age, I had the opportunity to familiarize with the common fields of Tibetan knowledge such as linguistics, literature, astronomy, and medicine and Buddhist fields of knowledge such as the Five Volumes of Sutra, Tibetan commentaries of Tantra such as the Profound Inner Meaning by the Third Karmapa, as well as ritual practices through studying secretly with my main teacher Thanglha Tsewang, Kyapché Pendé, Yönten Pelzang, the then lead-chanter Zöpa, and so forth during the 1960-70s. During the Reform and Opening era, I have studied Tibetan traditional fields of knowledge systematically at the Sichuan Provincial Tibetan School. In 1986, right after graduation from the school, I was recruited to teach at the Central University for Nationalities (now Minzu Univeristy of China) in Beijing. Since 1994, I have been able to visit many universities in the West, such as Europe and North America, to carry out academic exchanges and research. Therefore, I was able to study and research the ways of modern knowledge systems and their development, through and against which I have compared and analyzed Tibetan knowledge traditions to sustain and improve them. I

thus have attempted to offer new interpretations on Tibetan culture and knowledge according to the contemporary sciences and epistemologies in this collection of writings.

In particular, I have kept the views and interpretations in Tibetan knowledge traditions that are accordant with modern scientific understandings intact while improving the outdated understandings and misconceptions that contradict the scientific views today. The books are further produced with thorough analysis through the means of logics and citations. Each book thus has its own unique characteristics, which I have briefly introduced below:

Book 1, Commentary of Tibetan Grammar

This is mainly a commentary on the difficult points in the Sidu's Grand Commentary of Tibetan Grammar. Particularly, after having carefully analyzed Sidu's point that whether or not "action" (bya) and "agent" (byed) are separable (tha dad pa) is equivalent to whether or not "self" (dbag) and "other" (gzhan) forms of a verb has the same capacity (shed mtshung pa) and the examples he gave in his Grand Commentary, I have concluded and explained clearly that a verb that is "tha dad pa" can be understood as a verb's "self" and "other" forms has the same capacity, that is, if the verb has different present and future forms it is a separable or "tha dad pa" and its "self" and "other" forms have the same capacity. If the verb has the same form of present and future tenses, it is then inseparable or "tha mi dad pa". Additionally, I have identified the categories of bya or action, byed or agent, las or object in Tibetan grammar as verb, subject, and object in modern linguistics respectively, which should have clarified some of confusions and difficulties in Tibetan grammar.

Book 2, Commentary of Mirror of Poetry and Tibetan literature

This book offers a concise and simple interpretation on the root text of Mirror of Poetry or snyan ngag me long ma. Particularly, I use commentaries by Druk Khamtrül and Ju Mipam to elaborate on certain embellishments that are considered more difficult in general. Another unique feature of the book is that it openly documents the historical contexts of all the examples and riddles written by Ju Mipam that I have orally received from my teacher Thanglha Tsewang.

Book 3, The Ruby Lotus Key: A Comprehensive History of Tibet

This book has exemplified a new way of historical writing in the history of Tibet as it presents Tibetan historical texts and narratives in the contemporary frameworks of historiography. It engages a wide range of source materials including Tibetan archives of both Buddhist and Bonpo sources, Chinese archives on Tibet, sources written in English as well as archeological artifacts excavated in Tibet to represent the history of Tibetan civilization spanning 6,000 years.

Book 4, The Celebrations of Children: A History of Tibetan Civilization

As a branch of the History of Tibet, this book is intended for elementary Tibetan students. Therefore, it synthesizes the main arguments from *The Ruby Lotus Key* in simple and colloquial Tibetan. Like other Tibetan literary treatises, the book is also unique in providing root texts written in verse followed by commentaries of the root text in prose.

Book 5, A History of Tibetan Civilization (Chinese Translation)

This book consists of not only the translation of *The Celebrations of Children: History of Tibetan Civilization* but also of interpretations of and annotations on the accounts of Tibetan imperial history that are only available in Chinese language in the *New and Old Books of Tang* and *Zizhi Tongjian* (*Comprehensive Mirror in Aid of Governance*).

Book 6, The Regional History of Kham

This is the first scholarly work that demarcates the cultural region of Kham based on the previous accounts of Kham as a cultural region in Tibetan and Chinese historical sources. In addition to the history of Degé Kingdom and Minyak Tangut Empire that are available in Tibetan and Chinese accounts, biographies of Tibetan scholars from Kham are used to supplement the writing of this regional history of Kham. Furthermore, I have conducted interviews with elite figures and intellectuals of the region to compose the recent history of Kham.

Book 7, History of Tibetan Medicine

This is a result of a major national project funded by the Chinese National Social Sciences Foundation and collaborated with the Institute of Kham Cultural Studies. I have analyzed the history of Tibetan history that began in approximately the year 1800 BCE in Zhangzhung Empire and its development by comparing it with the history of Greek medicine in this book. Using historical materialism approach, I then attempted to present an objective account on the development of Tibetan medicine and the important learned medicinal doctor/scholars lived in Zhangzhung and Tibet before and throughout Tibet once Zhangzhung was incorporated into Tibet during imperial Tibet.

Book 8, The Nectar Stream: An Exposition of Tibetan Elemental Astrology

Tibetan elemental astrology is a folk culture that has roots in ancient Tibetan society. I have interpreted and explicated the terminologies and difficult tabulates in the *Virtuous Vase of the Necessary Elemental Astrology* ('byung rtsis nyer mkhor bum bzang) as well as compiled important aspects of the Tibetan elemental astrology regarding wedding, funeral, and geomancy.

Book 9, The Earthly Radiance: An Exposition of Tibetan Tshur Astronomy

Tibetan astronomy is a science that our ancestors have articulated through long term observations of natural phenomena surrounding them. I have determined the ways to

measure and interpret time and seasons that are unique to the Tibetan plateau based on Tibetan accounts of old astronomies such as the Oral Astronomy of Zhangzhung Elders and the calculations of orbital speeds of stars' rotation in Kalachakra astronomy. Additionally, I have cleared the misconceptions in the later astronomy texts that were translated from India and China and incorporated the contemporary astronomical studies of starts and the universe.

Book 10, The Radiance of Snow Mountains: An Exposition of Tibetan Medicine

There are several special features to this work: First, this is the first book that explains the concepts of three humors (nyes pa gsum) and four elements ('byung ba bzhi) in Tibetan medicine in comparison to chemical elements in the western medicine. Tibetan medicine doctors in and outside of the country had always understood three humors and four elements of Tibetan medicine only as internal abilities of one's body not as chemical elements prior to 1994 when I started to teaching Tibetan medicine in western universities. As a result, foreign researchers of Tibetan medicine have persistently inquired about it. I thus have argued that the three humors and four elements of Tibetan medicine are similar to microelements in the western medicine. Secondly, I have corrected a serious contradiction with regard to the time of embryonic formation in Tibetan medicine and the western medicine by simply changing one syllable in the Tibetan medicine text, namely, changing བར (of མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྩ་གཉིས་བར།) into བར། in the Instructional Tantra (bshad rgyud). Thirdly, I have created charts of elemental combinations of medicinal materials and their efficacies. Although Tibetan medicine scholars such as Zurkharpa and Delmarpa have mentioned the existence of charts detailing medicinal abilities and efficacies of different elemental combinations, such charts are hardly available today. I thus have compiled a chart consisting of 154 frames that documents the different views on elemental combinations and their abilities by comparing and contrasting various commentaries of Instructional Tantra such as Oral Instructions of Ancestors (mes po'i zhal lung) and *Drukpa Pékar's Commentary* of Instructional Tantra ('brug pa pad khar gyi bdad rgyud 'grel pa) as well as Bumzhi medical texts of Bon tradition.

Book 11, Elements for the Study of Tibetan Medicine

This is a collection of lectures that I have given to foreign scholars and students on elements of human body and elements of medicinal materials in Tibetan medicine tradition

Book 12, A General Introduction to Tibetan Studies

As a part of "project 211" at the Minzu University of Beijing, this book generally introduces Tibetan geography, the history of human inhabitation in Tibet, Tibetan civilization, customs, and landscape and ecological systems. In particular, the chapter on Tibetan epistemology is based on my own notes on teachings of Sakya Pandita's

Treasury of Epistemology by Khenpo Rakor Thubnor. The path of reasoning in this perspective is alike that of Drango Geshe Lobsang Dondrub. It is also unique in including a complete grammar session in the path of reasoning in the elementary level of Tibetan epistemology.

Book 13, The Illuminating Mirror: On the Relationship Between Body and Mind

In the generation stage of Tantric practice, it is very important to understand the ways of material body when doing bodily practices by pressing key points of channels (rtsa), essence (thigle, and wind (rlung). Unlike previous traditions of restraining the access to these practices, if they are made available to ordinary people, it could benefit their health and quality of life. However, there were only a few scholars who have really mastered the ways of how material body work in Tibetan history. It is undoubtful that masters such as Kamarpa Rangjung Dorjé and Zurkhar Lodrö Gyelpo were truly great masters of medicine and Tantric practices. However, most of the Tibetan meditation teachings are on the nature of emptiness; few can correctly identify the different channels (tsa dbu rkya ro). Therefore, I have explained the three main channels, anatomy of human body in Tibetan medical texts, and various other channels through which five winds travel from four cardinal directions and eight intermediate directions of the body along with modern western medicine.

Book 14, *A Lion's Roar: A Collection of Academic Papers and Public Scholarship*

This book is a collection of academic papers that are the results of my teaching and researching for over 30 years in the academy. Many of them have been published in key academic journals before.

In conclusion, in these books, I have tried to make the scholarly work of my past 40 some years on Tibetan culture and knowledge systems that are valuable for today's society accessible to the public. It is my hope that they will become a source of courage and enlightening for young Tibetans and that they will serve as a platform for intellectual analysis and discussions for the future generations of Tibetan people. Additionally, I may be able to write a commentary on the Buddhist main teachings such as Introduction to the Middle Way and Ways of Bodhisattva based on my studies in youth that is more accessible than many of the commentaries written by contemporary reincarnated lamas and Khenpos. However, due to my lack of actual practices of these teachings, a commentary from mere intellectual understandings will be unlikely useful, I thus put it aside for now. I

sincerely thank the Sichuan Ganzi Prefecture Khampa Culture Research Institute for publishing and disseminating the fruit of my life's research and education.

Written by Thubten Phuntsok at his home at the Southwest University for Nationalities

དཀར་ཆགས

ཐང་སྒྲ་ཆོ་དབང་གི་ནམ་ཐང་།.....	(1)
བོད་སིལ་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཚོགས་འགའ་ཞིག་ལ་དབྱད་པ།.....	(25)
ཆོས་རྒྱལ་ཤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་སྤང་དར་མའི་བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་ཚོགས་.....	(34)
ལུས་ནད་གཞིན་པོ་གསུམ་རོ་བོ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་དབྱད་པ།.....	(69)
འབྱུང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་སྤྲུལ་དང་རྣམ་བཤད།.....	(90)
ཤོང་བཅན་གོང་གི་དུས་ཚོགས་དང་དོན་རྒྱུན་འགའ་ཞིག་ལ་དབྱད་པ།.....	(103)
ལེགས་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲ་གཞུང་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དབྱད་པ།.....	(119)
ཀམ་པའི་ཆོས་ཚོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱི་སྐོར་མདོར་བཅོད་པ།.....	(126)
གཉའ་ཁྲིའི་འཁྱུངས་ལུལ་དང་། འཁྱུངས་དུས། མངའ་སྡོད་བཅས་ལ་དབྱད་པ།.....	(146)
ཡིག་བསྐྱར་ཐད་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས་པའི་གནད་དོན་འགའ་།.....	(170)
སྒྲན་ལུགས་དང་། སྐར་ལུགས་རི་མོའི་སྒྲོལ་རྒྱན་བྱང་ཚུལ་གནད་བསྐྱེས།.....	(187)
བོད་ཀྱི་ལོ་མོ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་ལ་རགས་ཅམ་དབྱད་པ།.....	(193)
བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལུས་ཆགས་པའི་ས་བོན་སྐོར།.....	(207)
བོད་ཀྱི་ས་དབྱུང་གྱི་སྐོར་ཐོག་མར་གླེང་པ།.....	(219)
བོན་དང་རྒྱ་གར་རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།.....	(238)
ཀོང་ཅེ་འཕུལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་གླེང་པ།.....	(247)
ལུས་སེམས་འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག་སྐོར།.....	(268)
ཅ་བརྟག་ཐབས་དང་ཅའི་བྱང་ཆོས་ལ་རགས་ཅམ་དབྱད་པ།.....	(272)
ཕག་གྲུའི་ཕྱེ་སྤྱོད་རིམ་བྱོན་གྱི་དབང་རྒྱར་ལོ་ཚོགས་ལ་དབྱད་པ།.....	(285)
འབྲམ་བཞི་དང་རྒྱུད་བཞི་ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་ནས་དབྱད་པ།.....	(302)
ནད་ཆ་གང་ནོར་སོ་བརྟག་ཐབས་སྐོར་གླེང་པ།.....	(311)
ནད་དང་གཞིན་པོའི་རྣམ་གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།.....	(323)
འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལུལ་མིང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།.....	(340)

མྱེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་དང་རྒྱལ་རབས་སྐོར་རགས་ཅམ་གྱིང་བ།	(356)
རྒྱལ་བོད་ལྷགས་གཉིས་ལྷན་པའི་བྱེད་ལས་སྐོར་གོ་བསྐྱར་ནས་གྱིང་བ།	(373)
དར་མདོའི་ཨ་ཀྲུ་ཁ་པ་ཞི་བརྒྱད་སྐོར་ལ་བཅར་འདྲི་འཚུལ་ཞིབ།	(390)
ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་གལ་གནད་སྐོར་གྱིང་བ།	(403)
བོད་ཀྱི་དར་དཀར་རིག་གནས་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ།	(423)
གོ་ལན་གནས་ལྷགས་ཐོག་མདའ།	(432)
མི་ཉག་དང་ཞི་ཤའི་རྣམ་བཤད།	(454)
བོད་འགྱུར་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ཐོག་མ་གང་ཡིན་ལ་དཔྱད་པ།	(479)
ལྷན་པའི་ཁག་ཅུ་འགད་འགག་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་རགས་ཅམ་གྱིང་བ།	(490)
བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་གཞན་གྱི་གསོ་རིག་བོད་ཏུ་དར་ཚུལ།	(497)
གནའ་བོའི་ཁམས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལ་དཔྱད་པ།	(504)
བོད་རྒྱལ་གཉིས་ནད་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་བསམ་བློ་འདྲ་བའི་སྐོར།	(515)
བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་“ལམ་གཅིག་བརྒྱད་གཅིག་” ལ་དཔྱད་པ།	(526)
གསོ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་ཁྲིད་རྒྱན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་བརྒྱད་ལ་དཔྱད་པ།	(536)
ལས་ཆོག་གི་དཀར་གནད་དགོལ་བྱེད་རྩི་མེད་ཐ་ཆོག་.....	(552)
གསོ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་དཔེ་མིང་བྱང་བའི་རྣམ་རབས་གཏན་ལ་ཐབ་པ།	(569)

ཐང་ལྷ་ཆེ་དབང་གི་རྣམ་ཐང་།

གཅིག །སྐུ་འབྱུངས་པ་དང་བྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཐང་།

འོག་མིན་གནས་ན་རྩོམ་ཆེ་འཆང་། །སྲིད་པའི་ཁིང་འདིར་མི་ཡི་ཚུལ། །གདུལ་བྱའི་
སྤང་དོར་དགེ་བའི་བཤེས། །སྒྲིགས་དུས་འགོ་ལ་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག་གང་དེའི་མཁུན་
དཔྱད་སློ་གོས་ཚུལ། །གངས་ཅན་མཁས་པའི་ཐུན་མོང་ཆོས། །ཆོས་བརྒྱད་བཤེས་
བའི་རང་གཤིས་ནི། །ཐུན་མིན་ཁྱོད་ཀྱི་གྲུབ་ཉགས་ཡིན། །སྲིད་པའི་ཚུལ་དུ་སྲིད་
པ་ལ། །སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་རྣམ་ཐང་ནི། །གང་དེའི་ཞལ་ནས་གསུངས་པ་རྣམས། །
གང་དུན་ཅམ་ཞིག་ལྷགས་པོར་བཀོད། །དེ་ཡང་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི། །ཆུ་ཉླག་
དབྱར་དུས་དགེ་བའི་ཉིན། (1902) །མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་འབྲི་སྤང་དོགས། །པེ་
མར་ཨ་རབ་གྲོང་ཆོ་ཡི། །བྱིས་ཆང་ཕལ་པ་ཞིག་དུ་འབྱུངས། །མི་ལྷག་དབྱང་
ལོ་དུག་པའི་སྐབས། (1907) །གྲོང་དེའི་ཨ་མཆོད་མགོན་པོ་ཞེས། །སློག་འདོན་
རབ་དུ་མཁས་པ་དང་། །འོད་དཔག་བསྐྱེན་པ་དུང་འབྱུབ་པ། །གང་དེར་བསྐྱེན་
ནས་སློག་འདོན་བསྐྱབས། །ཡུན་རིང་མ་འགོར་སློག་འདོན་དང་། །ཞལ་འདོན་
རྒྱན་བྱེད་སློ་འདོན་སོགས། །བདེ་སྲག་མཁུན་པས་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱེད། །བྱིས་ནི་
སོག་མར་རང་སྤྱོད་བྱས། །ཉེར་མཁོའི་ཆ་རྒྱུན་ཏུ་ཅང་ཞན། །སློ་གཤི་བྱན་པགས་
ཤོག་རས་སོགས། །སྐྱག་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་གཞི་བྱས། །སྐྱག་ཆ་དངོས་ནི་མ་འབྱོར་
ཡང་། །སོལ་བ་བརྟན་ཁུའི་སྐྱག་ཆ་དང་། །པོར་ཆག་ཞིག་ལ་སྐྱག་སྤྱོད་བྱས། །
ཉིན་མོའི་དུས་སྐུ་འབྱུང་ཤིང་ཆེད། །ཁྱི་ཤིང་སྐྱག་པའི་ལས་འགན་བྲེལ། །མཆོན་
མོ་མེ་འོད་བྱིས་ལ་སྤྱོད། །དེ་ལ་ཟག་པ་བསོགས་འདུག་ཟེར། །སྐབས་འགར་
ཨ་མའི་བཀའ་བཀྱོན་སྟོབ། །འོན་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་གྲུ་བཅུན་ཆོས། །བཅིས་མཐོང་ཆེ་
ཁིང་བསྐྱོད་བསྐྱེད་གནང་། །དུས་དེར་རང་ལས་རྒྱུང་ཆེ་བའི། །བྱིས་མཆོས་བྱ་
རྒྱུང་བཀྲ་རབ་དང་། །ལྷན་དུ་རྟ་ཇི་འགོ་བའི་སྐབས། །མདུང་དང་རྩ་དར་ལ་
སོགས་པའི། །ལྷག་མཆོན་སྐྱ་ཆོགས་གྱིས་བརྒྱན་པའི། །བརྩིད་ལྷན་རྒྱ་པ་མང་པོ་
ཞིག་སྐབས་འགར་མཁའ་ལ་འགོ་བར་མཐོང་། །འོན་ཀྱང་འབད་པས་བཀྲ་རབ་

ལ། །མཚུབ་མོས་བསྟན་ཀྱང་མི་མཐོང་བེད། །དེ་ནི་ཡུལ་ལྷ་སྤེ་བརྒྱུད་སོགས། །
 གང་གི་རིགས་སུ་མ་ངེས་གསུངས། །སྐབས་འགར་ཞང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱིས། །
 ལྷ་བྱིས་མང་པོས་དཔལ་སྤངས་སུ། །ལྷ་སྤེ་འབྲི་བཞིན་ཡོད་པའི་ཚུལ། །བཀའ་
 མོལ་ཐོས་ཆེ་མོས་སྒྲོ་དང་། །ལྷག་པར་ལྷ་བྱིས་སྤྱོད་འདོད་སྤྱོད། །དེ་ནས་ཞང་པོ་
 བསོད་ནམས་ཀྱིས། །ལྷགས་པག་དགུང་ལོ་བརྒྱ་པའི་ལོར། (1911) །མཐུན་པ་
 སྤྱན་བཞི་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི། །རི་མོ་ཡོད་པའི་ཤོག་ལྷ་འགའ། །གནང་ནས་ལྷ་བྱིས་
 སྤྱོད་བར་སྤྱུལ། །དེ་ལ་དགའ་བ་བརྗོད་འདས་སྤྱོད། །མཚོད་ཁང་ནང་གི་ཞལ་
 ཐང་ནམས། །སྐམ་དུ་ཐེལ་སྤྱར་བྱས་སྤྱོད་ཀྱིས། །མངལ་བའི་ཤོ་སྐབས་མ་རྟེན་
 ཀྱང་། །གཏུང་མའི་ངོས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྤྱོད་མང་པོ་སྤྱར་འདུག་
 པ། །དེ་ལས་གཅིག་བརྒྱས་དཔེ་བྱས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་སྤྱོད་གཞུགས་འབྲི་ཚུལ་
 སྤྱངས། །རང་སྤྱང་སེམས་སུ་སྤྱོད་ཀྱིས། །བྱུང་པ་མེད་ཅན་བེད་བ་བསམ། །དེ་
 ནས་ཁོ་བོས་སྤྱོད་མ་ལ། །བྱུང་པ་མེད་ཅན་བེད་བ་གང་། །ཁྱེས་པས་སྤྱོད་མའི་ཞལ་
 ན་རེ། །སྐབས་དེར་བྱིས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ། །དེ་ལྟའི་བག་ཆགས་བརྟན་པོ་
 ཞིག །ཆགས་པ་ཅམ་ལས་ཁྱུངས་ཁྱུང་གཞན། །ད་ལྟའི་བར་དུ་མ་མཐོང་
 གསུངས། །རི་མོ་སྤྱོད་སྐབས་ཆ་རྒྱུན་ཞན། །ཤོག་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་གང་ཡང་
 མེད། །སངས་རྒྱས་སྤྱོད་དང་མི་གཞུགས་དང་། །སེམས་ཅན་སྤྱོད་ཆོགས་གཞུགས་
 བརྟན་ནམས། །རྩོམ་པ་ལོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེ་ཡིས། །རི་མོ་བྱིས་ཏེ་ཡུན་རིང་སྤྱོད། །
 གཉིས། །ཐོག་མའི་སྤྱོད་གཉེར་དང་བསྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་ཐར།
 རྒྱ་སྤྱང་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ལོར། (1913) །མཐུན་པོ་ཆེ་དབང་དཔལ་འབྱོར་
 མཐུན། །ཆོས་སྤྱོད་འདུག་ཅིང་དགེ་ཚུལ་ཐོབ། །དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་དུ་སྤྱོད་པར་
 ཞུགས། །ཆོ་ག་སྤྱོད་འདོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ནམས། །སྤྱོད་པའི་ཞོར་དུ་ལྷ་བྱིས་སྤྱོད། །
 བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་ཨ་མ་དང་། །ཞང་པོ་ཐང་སྤྱོད་ཞོར་སུ་ཡིས། །ལྷ་ཡུལ་སྤྱོད་མ་
 སྤྱོད་ཐོས་ཞེས། །སྤྱོད་དང་ལྷ་བརྗོད་གཉིས་ཀ་ལ། །ལག་ལེན་མཐུན་པ་གང་དེའི་
 མཐུན། །དངོས་མང་ཡོན་འབྱུང་དང་བཅས་ཏེ། །བདག་ལ་ལྷ་བརྗོད་བསྐྱབ་
 གནང་ཞེས། །རེ་བ་ཞུས་བཞིན་རྗེས་སུ་བཟུང་། །དཔོན་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་འགལ་
 བའི། །ནངས་ལྷ་བྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། །ཏ་ལམ་ལོ་རྩོག་སྤྱོད་ཀྱི་རིང་། །རྒྱ་

ལེན་མེ་འབྱུང་ལ་སོགས་པའི། །འཆོ་བའི་ཞབས་ཞུས་གང་མང་དང་། །དབྱར་
 ཏུས་སྒྲན་ལྷུ་མ་བཏུ་རྒྱ་དང་། །རྒྱན་ཏུ་སྒྲན་ཕྱི་འདུལ་འཐག་སོགས། །སླ་མ་མཉེས་
 པའི་ཞབས་ཞུས་བསྐྱབས། །ཏུས་དེར་སྦྱོང་ཞོར་བྱིས་པ་ཡི། །ཞལ་ཐང་ཉི་ཤུ་
 སྒྲོར་ཞིག་གྲུབ། །ཞང་པོ་ཐང་སླ་ཞོར་བྱ་ཡིས། །དེ་ལ་རས་ཀྱི་གོང་ཤམ་བརྒྱན། །
 རང་གི་བྱིས་ཏུ་མཆོད་བཤམས་གནང་། །སླ་མ་བསོད་ནམས་ཞོར་བྱའི་མདུན། །
 བྱིད་ཡིག་གཅིག་ཤེས་ཀྱན་གྱི་ལ་ཞུས། །ཤིང་ཡོས་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་ལོར།
 (1915) །མཁས་མཆོག་གོང་གཉིས་ཆོ་དབང་ངམ། །འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་མཆོན་མདུན། །སྤུ་རྟགས་དག་གསུམ་ནན་ཏན་སྦྱངས། །འཇམ་མགོན་
 ཀོང་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ། །དཔལ་ལྷན་མཁུན་བཅེ་འོད་ཟེར་དང་། །ལྷན་ཏུ་སྒྲན་
 ངག་སློབ་གཉེར་ཞུས། །ལེའུ་གསུམ་གྱི་དཔེར་བཞོན་བྱིས། །སྒྲན་རྒྱགས་མཐའ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་ལུ། །མེ་འབྱུང་དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་ལོར། (1916) །ཀུ་ཐོག་སི་ཏུ་
 རིན་པོ་ཆེ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་སྤེ་དགོ་རུ། །ཐེབས་པའི་ལམ་ཞོར་རང་བྱིས་
 ཏུ། །གདན་འདྲེན་ཞུས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས། །ཐུན་གྱིས་བྱིས་པའི་ཞལ་ཐང་
 རྣམས། །གཟིགས་སྐབས་དགྲེས་ཆོར་ཆེན་པོའི་ངང་། །ད་ལྟ་ཀུ་ཐོག་དགོན་
 བང་ཏུ། །ཆིན་གསུམ་བཞེངས་མཁན་ལྷ་བཟོ་མང་། །ལྷག་པར་གྲུ་པ་ལུར་བྱ་
 ཞེས། །སྐད་གྲགས་ཅན་གྱི་ལྷ་བཟོ་དེ། །ད་ལྟ་ཀུ་ཐོག་དགོན་ཏུ་ཡོད། །ལྷ་
 རྒྱུང་འདི་ཉིད་ཀུ་ཐོག་ཏུ། །བཏང་ནས་ལྷ་བཟོ་སྦྱོང་པ་ན། །བྱིས་ནས་མཁས་
 པར་ཡོང་ངོ་གསུངས། །ལྷོ་གོས་འཆོ་རྟེན་གང་དགོས་པ། །ཀུ་ཐོག་དགོན་ནས་
 གནང་ཆོག་གསུངས། །ལོ་དེའི་ས་ག་ལྷ་བའི་ནང་། །ང་རང་ཀུ་ཐོག་དགོན་ཏུ་
 འབྱོར། །སྐབས་དེར་གྲུ་པ་ལུར་བྱ་ཁོང་། །ཡུལ་གཞན་ཐེབས་སྐབས་མ་མཇལ་
 ཡང་། །འཇམ་དབྱངས་གསེར་རྟག་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས། །ཀུ་ཐོག་སླ་རབས་ཁ་
 བསྐྱང་གི། །ཞལ་ཐང་འབྲི་བཞིན་སྐང་དང་འཁེལ། །ཐུན་པ་སི་ཏུའི་ཡབ་ཆུན་
 དང་། །ལྷན་ཏུ་འཛོག་ཅིང་འཆོ་ཆས་རྣམས། །སླ་བྱང་གཞུང་གིས་གསོལ་ཕོག་
 གནང་། །པོན་གྱི་ཞིག་ཀྱང་ཞབས་ཞུས་འཛོག་ །བཀའ་འདུས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་
 ཡི། །དཀྱིལ་ཐང་འབྲི་རྒྱའི་ཞལ་བཀོད་བྱང་། །གསེར་རྟག་མདུན་ཏུ་འདྲི་ཞོར་
 ཏུ། །འབད་བཅོན་ཆེན་པོས་འབྲི་བྱལ་གྱང་། །སྤུ་ཀ་ལེགས་པོ་ཞིག་མ་ཐོན། །

མཁན་པོ་ག་ལུ་ལྷོ་མཐུན་ནས། །རིག་གཞུང་དག་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས། །
 སྐད་དང་ན་མཉམ་སློབ་ལ། །སྤྱལ་སྤྱུ་ཀུན་དགའ་སྤྱོད་ལས་དང་། །རྟག་ཏུ་ཆོས་
 རྩོད་སྤངས་ཀ་བྱས། །ཀམ་ཐོག་ལོ་རྩོད་གཉིས་ཀྱི་རིང་། །བསྟན་དགོན་ཞབས་ཞུས་
 མ་འགྲུབ་ཀྱང་། །རྒྱུན་ནས་ཆང་ལ་སོགས་པ། །མི་དགའི་སྤྱོད་ཀྱིས་གོས་པ་
 མེད། །ཀམ་ཐོག་སི་རྟུ་རིན་པོ་ཆེས། །ང་རང་ཀམ་ཐོག་དགོན་ནང་དུ། །བདག་
 ཉར་གནང་བཞེད་ཡོད་མོད་ཀྱང་། །མི་སྤྱལ་དབྱང་ལོ་བརྒྱ་དུག་ལོར། (1917) །
 དཔལ་སྤངས་སི་རྟུ་རིན་པོ་ཆེས། །དགེ་འདུན་སྤྱི་ལ་མོ་བཅའ་དང་། །ཆང་བྲིམས་
 བསྐྱམས་ནས་ལྷ་ཞིབ་མཛད། །སྤོམ་སྤྱོད་ཅན་གྱི་ལྷ་པ་རྣམས། །བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་
 ཞིག་གནས་དབྱངས་བཏང་། །སྤེལ་བངས་ཁག་ནས་ལྷ་གསར་དུ། །བསྐྱུ་བའི་
 ལྷ་པ་བཀོད་དུས་དེ་དུ། །སྐད་ཡང་དཔལ་སྤངས་རང་དགོན་དུ། །སྤྱིར་སྤེབས་
 དགོས་པའི་བཀའ་ཐེབས་ལྷར། །བྲིམ་ནས་བསྐྱུ་མི་མངགས་འབྱོར་བྱང་། །ཀམ་ཐོག་
 སི་རྟུ་དབྱས་སྤྱུ་ཐེབས། །སྐད་ཡང་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་ལོག །དུས་དེར་
 དཔལ་སྤངས་དབྱར་གནས་ཀྱི། །བཤད་ལྷ་དར་ཞིང་རྒྱས་སྐྱེད་རིང་། །མཁན་
 ཆེན་གཞན་དགའ་རྒྱ་པོ་ལུར། །ཐེབས་ནས་སྤྱོད་མཆོམས་བཞུགས་ཐིག་ཀྱང་། །
 མཁན་པོ་གསེར་ཁ་ཆོས་གཤམ་དང་། །མཁན་པོ་སློབས་བརྒྱ་རབ་རྒྱས་དང་། །
 མཁན་པོ་ཆོ་དབང་དཔལ་འབྱོར་སོགས། །གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་སྤྱོད་བཞི། །
 སྤྱོད་གཤམ་ཅན་གྱི་མཁས་མང་བཞུགས། །བྱམས་མགོན་རྟུ་རི་སི་རྟུ་དང་། །ཁྲོད་
 གཉིས་ཆོ་དབང་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། །ཁོ་པོ་བཤད་ལྷར་འཛོག་དགོངས་ཀྱང་། །
 ཞང་པོ་ཐང་སྤྱོད་མོར་བྱ་ཁོང་། །དཔལ་སྤངས་ཡང་ཁོད་དོར་སློབ་ཀྱི། །ཁྲི་ལ་
 བཞུགས་པའི་སྤྱོདས་འཁེལ་སྤྱོདས། །ང་རང་ཡང་ཁོད་སྤྱོད་ཁང་དུ། །
 མཆོམས་ལ་བརྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱོད་ཞུ་ཞུ་ལོར། །སི་རྟུ་མཐུན་དུ་ནན་ཞུས་མཐར། །འོ་
 བ་དེ་མཛད་ཐེར་དགོས་གསུངས། །ལོ་དེའི་སྤྱོད་དུག་ལྷ་པའི་ནང་། །ཡང་ཁོད་
 སྤྱོད་ལྷའི་མཆོམས་པར་ཞུགས། །སྤྱོད་ཆད་དཔལ་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་གྱི། །
 ཆོགས་ཞུགས་སྤྱོད་འདོན་མ་སྤྱོད་སྤྱོདས། །རེ་ཞིག་སྤྱོད་འདོན་ལྷ་ལེན་སོགས། །
 བྱང་ཆ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་བྱང་། །ལྷག་པར་རེ་ཁོད་བསྐྱུ་ལྷ་འདིར། །
 གསར་རྟེན་ཆོག་མང་པོ་ཡི། །འདོན་རྒྱ་ལྷ་ལེན་ཤེས་དགོས་སྤྱོདས། །ཐོག་

མའི་ཆུ་བ་ཁ་ཤས་རིང་། །ཞང་པོ་སྤྲ་མ་ལོར་བུའི་མདུན། །ཆོ་གའི་ཕྱག་ལེན་བྱང་
པར་སྐྱབས། །དབྱངས་གདངས་འབྱིང་ཅམ་ལས་མ་ཤེས། །འོན་ཀྱང་ལོ་ངོ་གསུམ་
ཀྱི་རིང་། །སྐྱབ་མེའི་དབུ་མཛེད་བྱ་བྱལ་བྱས། །མཁའ་སྤྱོད་དཀར་དམར་ལ་
སོགས་དང་། །དཔལ་ལྷན་ཤངས་པའི་རྒྱུད་མེ་བཅས། །ཟབ་ལམ་ནི་བྱ་ཆོས་
དྲག་སྒྲོར། །བསྐྱེན་སྐྱབ་མཐར་ཅུ་ཕྱིན་པར་བྱས། །ཞང་པོ་ལོར་བུ་དོན་གྱི་བ་
ལས། །ཀློང་རང་ལྷགས་རྒྱུད་མེ་གྱུན། །དབང་ལྱང་མན་དག་པལ་ཆེར་བྱས། །
གསུམ། །དཔལ་སྐྱབས་དཔོན་པའི་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་ལས་གྲུ་

ལྷགས་པའི་རྣམ་ཐང་།

ལྷགས་བྱ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི། །ཆོ་འབྲུལ་ཆུ་བར་སྐྱབ་མཆོམས་གོ་ལ། (1921) །
ལོ་དེར་ཞང་པོ་སྤྲ་མ་ཡིས། །ཀུན་རིག་མི་འབྲུགས་ལ་སོགས་པའི། །བསྐྱེན་མཆོམས་
བསྐྱེད་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་མོད། །སི་རུ་པརྒྱ་དབང་མཆོག་གིས། །དུང་འཁོར་ལྷ་
ཁང་གསར་བཞེངས་དང་། །རྫོང་སེམས་སྤྱོད་སྐྱབ་བཞེངས་པ་སོགས། །རྟེན་
བཞེངས་གནང་བའི་ལས་གྲུ། །དགོས་པའི་བཀའ་ཕེབས་སྤྱི་པོར་སྤངས། །
ལྷ་བྱིས་དབུ་མཛེད་སྐྱོན་སྐྱབས་དང་། །འཛིང་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་ལ་སོགས་
དང་། །མཉམ་རུ་ཆོན་ལས་པལ་ཆེར་བྱས། །རྫོང་སེམས་སྤྱོད་སྐྱའི་ཞལ་གསེར་
བྱགས། །སྐབས་དེར་དཔལ་སྐྱབས་རྒྱ་སྐྱབས་ཆེ། །སྤང་མཐིལ་ལ་སོགས་ཆོན་
རྟེང་རྣམས། །དཔོན་པ་རང་རུ་གང་དགོས་འདུག །མཆོལ་གསེར་ལ་སོགས་རྒྱ་
གར་ནས། །རྒྱབ་བཅུ་ཅམ་དང་བལ་ཡུལ་ནས། །ཡི་ཁྱི་རམ་སོགས་རྒྱབ་ཉི་
ཤུ། །ཉོས་པས་ཆོན་འགྲོས་ཏེ་ཅང་ལེགས། །རྒྱ་བྱི་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལོར།
(1922) །སི་རུ་པརྒྱ་དབང་མཆོག་མདུན། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་སྤོམ་ལྷགས་གཉིས་
དང་། །དབང་ལྱང་བྱིད་སྒྲོར་མང་པོ་བྱས། །རབ་བྱང་བསྐྱེན་རྫོགས་ལྷ་འདོད་
གྱང་། །ཁྱོད་རང་ལྷ་བཟོ་ཡིན་སྐབས་ཀྱི། །རྒྱན་རུ་གསེར་དབུལ་བྱག་རིག་
མང་། །གནས་སྐབས་འགྲངས་ན་ལེགས་ཞེས་གསུངས། །མེ་སྐྱག་དགུང་ལོ་
ཉེར་ལྷ་ལོར། (1926) །འདུ་ཁང་ཆེན་མོ་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་། །བྱམས་ཁང་ཆེན་མོ་
གསར་རྒྱན་སྐབས། །སྐྱོད་སྐྱལ་པའི་ལྷ་བཟོ་ཞེས། །དགེ་སྤྱོད་ཀར་འབྲུག་
གདན་དྲངས་ནས། །དཔལ་སྐྱབས་བྱམས་ཆེན་ལ་སོགས་པའི། །འདུ་ཁང་སྤྱི་

ནང་གང་དགོས་ཀྱི། །བྲིས་འབྱར་ཁག་རྣམས་ལས་གཞི་གཏིང་། །ལྟ་བཙོ་བཞི་
བརྩ་ལྟག་ཅམ་གྱི། །ལོ་ངོ་བཞི་ལ་རྟེན་བཞེངས་བྱས། །སློབ་དཔོན་ཀར་འབྲུག་
དབྱར་བཞུགས་པའི། །ལས་བཀོད་པལ་ཆེར་ཁོ་བོས་བྱས། །སྤྱལ་པའི་ལྟ་བཙོ་
ཀར་འབྲུག་ནི། །རི་མོ་ཅམ་ལས་མ་ཟད་པ། །འབྱར་སྤྱ་འཛིན་བཙོ་འདག་སྤྱ་
དང་། །ཅན་དན་ལ་སོགས་བཞོས་སྤྱ་དང་། །གསེར་དབྱལ་ཟངས་སོགས་སྤྱག་
སྤྱ་བཅས། །སྤྱ་བརྟན་རིགས་ཀྱར་ཐམས་ཅད་ལ། །སྤྱག་ལེན་སོགས་རྩག་མེད་
པར་སྤྱང་། །བྱང་པར་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དང་། །ལྟ་དང་ལྟ་མོ་ཁོ་བོའི་
རིགས། །བྲིས་དང་འབྱར་སྤྱི་དབྱེ་བ་སོགས། །མ་འདྲེས་སོ་སོའི་ཐིག་ཆ་ད་
རྣམས། །རྩས་འཁོར་བདེ་མཆོག་སྤྱི་འབྱུང་སོགས། །རྒྱུད་སྤྱི་དགོངས་པ་འབྲུལ་
མེད་པ། །ཐུགས་ལ་མངའ་ཞིང་ཞིབ་ཆ་ཆེ། །དེ་ཡི་མདུན་ནས་ཁོ་བོ་ཡིས། །
བརྒྱུད་པའི་སྤྱག་ལེན་མ་ཉམས་པར། །མན་ངག་ཟབ་མོའི་བྲིད་རྒྱན་ཐོབ། །དེ་ནས་
རང་ལོ་ལྟ་བརྩའི་བར། །སྤྱ་ཞབས་སི་རྩའི་བཀའ་ཐེབས་བཞིན། །དཔལ་
སྤྱངས་ཆོས་སྤྱི་རྟེན་བཞེངས་རིགས། །གང་དགོས་ཁོ་བོས་ཞབས་ཞུས་བསྐྱབས། །
ཞེས་སོགས་སྤྱ་མའི་ཞལ་རྒྱན་ཡིན། །ཁོང་གི་སྤྱ་ཆོ་གང་པོ་རྩ། །བྲིས་པའི་ཞལ་
ཐང་གང་ཡོད་རིགས། །གཅིག་སྟོང་ལྟག་ཅམ་ཡོད་ཆོད་དང་། །སློབ་མ་རྣམས་
དང་མཆེད་གྲགས་སོགས། །ལྟན་རྩ་བྲིས་པ་ཉིས་སྟོང་ལས། །བཀལ་ཞེས་སློབ་
མ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །དེང་རྩས་སྤྱེ་དགའི་སྤྱར་ཁང་རྩ། །བཞུགས་པའི་
གནས་བརྟན་བརྩ་རྩག་སོགས། །ལྟ་སྤྱི་ཤིང་པར་པལ་ཆེར་བ། །ཐང་སྤྱ་ཆོ་
དབང་སྤྱག་བྲིས་ཡིན། །

བཞི། རྩལ་ཁམས་སྤྱོགས་མེད་རྩ་རྩལ་ཞིང་རིག་གཞུང་

ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར།

དེ་ནས་སོས་བསམ་བྱས་ཚུལ་ནི། །རྒྱུད་རྩའི་རྩས་ནས་ཞང་པོའི་མདུན། །བཀའ་
ལྟགས་རྒྱུད་སྤྱེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དབང་ལྱང་མན་ངག་གང་མང་ཐོབ། །སྤྱ་མ་
ཆོ་དབང་དཔལ་འབྱོར་ལས། །དེས་ལེགས་སྤྱི་གསུམ་ལ་སོགས་པ། །འདུལ་
བའི་སྤྱང་བྱ་བྱང་པར་བསྐྱབས། །མཁས་མཆོག་གོང་གཉིས་ཆོ་དབང་མདུན། །
སུམ་རྟགས་རྟན་ངག་ལ་སོགས་སྤྱངས། །རི་བྲོད་སྤྱབ་སྤྱེ་བཞུགས་རིང་རྩ། །སྤྱ་

མ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མཛུགས། །ཤངས་ལྷགས་རྒྱུད་ཐེ་ལྷ་ལྷ་དང་། །རིན་ཆེན་
གཏེར་མཛོད་ལ་སོགས་པའི། །དབང་ལྷང་བྲིད་ཀ་གྲངས་མང་ཐོབ། །ཤིང་གི་
དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ནས། (1924) །རིམ་བཞིན་ཆོས་འབེལ་ཁྲུས་པ་རྣམས། །
བེ་རི་མཁྱེན་བཟེའི་སྐྱོན་མཛུགས་ནས། །བཀའ་འགྱུར་ལྷགས་ལྷང་ཆ་ཆོད་དང་། །
མར་ལྷགས་རྒྱུད་ཐེ་ལྷ་དབང་བཤད་ཐོབ། །རྟོགས་ལྡན་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་འབེལ་
མཛུགས། །ཕྱག་ཆེན་རྒྱ་གཞུང་ལ་སོགས་པའི། །བྲིད་དང་དབང་ལྷང་མང་པོ་
ཐོབ། །སྒྲ་མ་གཞུག་གུ་ཅུའི་མཛུགས། །མདོན་མཛོད་བཤད་བྲིད་བྱང་པར་ཁྲུས། །
སྒྲ་མ་གཞུག་རྣམ་རྩལ་ལས། །མཉམ་མེད་དྲགས་པོའི་བཀའ་འབུམ་དང་། །
མ་གཅིག་གཅོད་ལྷལ་རྣམ་བཤད་དང་། །ནང་བརྟགས་རྒྱུད་གསུམ་ལ་སོགས་
ཁྲུས། །བེ་ཆེན་རྒྱལ་ཆོབ་སྐྱ་མཛུགས་ནས། །ལུར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། །
སྐུ་འགྱུར་རྟིང་མའི་ཟབ་གསང་ཆོས། །སྟིང་ཐིག་ཆོས་སྟོར་ཟབ་བྲིད་དང་། །
དབང་ལྷང་མན་ངག་མང་པོ་ཁྲུས། །རྣལ་འབྱོར་ཀྱན་དགའ་དཔལ་ལྡན་མཛུགས། །
ཆོག་གསུམ་གནད་རིག་ཟབ་བྲིད་ཁྲུས། །རྩོད་སར་མཁྱེན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེ། །
ཆོས་ཀྱི་སྟོ་སྟོས་སྐྱ་མཛུགས་ནས། །རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་དབང་ཆེན་ཁྲུས། །ཐང་
སྒྲ་ཐིག་པའི་ཞལ་ཐང་རྣམས། །རྒྱུད་ཐེ་ལྷ་ཆོད་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །རབ་
གནས་སྟོས་པ་མ་གྲུབ་ཡང་། །བྱིན་བརྒྱབས་ལྡན་པར་བྱད་མེད་ཅེས། །ཆོངས་
པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཐོབ། །སྒྲ་མ་ཆོ་དབང་རབ་བརྟན་མཛུགས། །
དཀར་ནག་ཅིས་གཞུང་ཆ་ཆོད་བསྐྱབས། །ཤིང་ཕག་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལོར། །
(1935) །མཁའ་དབང་བྱུར་མང་པད་རྣམ་དང་། །ལྷན་ཏུ་དཔོན་སྟོད་བཤད་གྲུར་
ཐོབས། །ཆོས་རྩེ་མཁྱེན་རབ་སྒྲུང་པའི་མཛུགས། །དབུ་མ་ཙ་འཇུག་བཞི་གསུམ་
དང་། །སྟོད་འཇུག་ལ་སོགས་ཤེར་ཕྱིན་སྟོར། །གཞན་ཡང་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་
པའི། །ལམ་འབྲས་ལ་སོགས་གཞུང་མང་བལྟས། །སྟོར་དཔོན་བྱང་པོ་སྐལ་ལྡན་
མཛུགས། །མི་མམ་མཁས་འཇུག་ཞིབ་བྲིད་ཁྲུས། །རྟག་ཏུ་བཤད་གྲུའི་གྲུ་མང་དང་། །
ཆོས་ཀྱི་བཀོ་སྟོང་མང་ཏུ་བྱས། །ས་བཀའི་བར་གྱི་ལྷ་བ་ལས། །བརྩམས་ཏེ་ཆོད་
སྟོང་རྟག་པར་འབེལ། །བྱུར་མང་པད་རྣམ་པེད་གཉིས་ལས། །བཀའ་བརྒྱུད་གྲུ་
པ་མེད་སྐྱབས་ཀྱིས། །མི་མང་ཏུག་པའི་ཁ་བརྒྱུད་བྱང་། །འེད་གཉིས་ཀྱིས་གྲང་

ས་པའ་གྱི། །རིགས་གཏེར་གཞུང་དང་ལེགས་བཤད་ལ། །རིག་པའི་སྒྲོ་ནས་
 སྒྲོན་མང་འཇུགས། །དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་ལ། །དྲངས་པའི་དད་པ་ལྟ་
 མེད་ཀྱང་། །གཞོན་ནུའི་ཁ་ནས་ཀྱ་རེ་ཡི། །དམ་པ་སྤྲོད་པའི་ལས་མང་
 བསགས། །ད་ལྟ་སྤྲོད་ནས་བཤགས་སོ་གསུངས། །བདུད་འདུལ་རེད་གཉིས་སྒྲ་
 མའི་མདུན། །སྒྲན་ངག་བསྐྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། །རང་བཞིན་བཟོད་པའི་རྒྱན་
 བཞི་པོར། །ས་པའ་བསྐྱགས་པའི་དཔེར་བཟོད་གནང་། །དེ་ཡང་བཤགས་
 པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །མེ་སྤང་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་ལོར། (1937) །དབྱར་ཁ་
 དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་ལོག། །དེ་ནས་ལོ་ཤས་དཔལ་སྤངས་འདུག། །སྐྱ་ཞབས་
 སི་དུ་རིན་པོ་ཆེའི། །འདུ་ཁང་གསར་པའི་ལོགས་རིས་དང་། །ཉེར་མཁོའི་བྱིས་
 འབྲས་སྐྱ་རྟེན་རྒྱུ་ལ། །བཞེངས་པའི་ལྟ་བཙོ་སྤྲོགས་ཀྱང་འཕོད། །འདན་གྱི་ཤེས་
 རབ་དཔལ་ལྡན་དང་། །ནང་ཆེན་ལྟ་བཙོ་ཀར་འབྲུག་སོགས། །དཔལ་སྤངས་
 འདུས་ནས་ལྟ་སྐྱ་བཞེངས། །སྤྱི་བྱུང་དོ་དམ་ཐང་སྒྲས་མཛད། །ལྷགས་འབྲུག་
 དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པར། (1940) ། །ལོ་མཇུག་དབུས་སུ་གནས་སྒྲོར་ཐེབས། །ཁོ་ག་
 མར་མཆུར་སྐྱ་དགོན་དུ་འབྱོར། །དེ་ནས་ལྟ་ལྡན་ཆེན་མོར་ཐེབས། །རྩོ་བོ་ཤུག་ལྷ་
 བེ་གཙོས། །རྟེན་གསུམ་ཀྱང་ལ་མཛོད་འབྲུལ་བྱས། །སྤྲོགས་མེད་བྱ་བྱའི་རྒྱུ་
 པ་ཡིས། །དབུས་གཙང་ལྟོ་གནས་ཀྱང་ལ་ཐེབས། །ཁྱོ་བོ་ལྷང་དང་དྲུགས་ལྟ་
 སྐུམ། །མི་ལའི་གསས་མཁར་དགུ་ཐོག་སོགས། །བཀའ་བརྒྱུད་ཐོང་མའི་གདན་
 སར་མཇུག། །མ་གྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི། །སྤྱི་བ་གཉིས་དག་པའི་སྤྲོན་
 ལམ་བཅུ་བས། །སྟོ་བྱག་མར་པའི་གདན་ས་དེར། །གནས་མཇུག་བྱས་ཤིང་ཉེན་
 ཤས་བསྐྱད། །རྒྱུ་གཅིག་ཉལ་བའི་མི་ལམ་དུ། །སྐྱ་མདོག་སྐྱག་ནག་བཟོད་ཉམས་
 ཅན། །མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་ལྷ་ཉིད། །འཇའ་འོད་འཁྲིགས་པའི་མཁའ་གྲོང་
 བས། །རིམ་བཞིན་ཐེབས་ཏེ་བདག་མདུན་གྱི། །ཉེ་བར་སྤེལས་པའི་བར་སྤང་
 མཁར། །འཇའ་སྤྲོན་གྲོང་ན་སྤྱིལ་གྱང་དུ། །བཞུགས་པས་བདག་ལ་འདི་སྤང་
 གསུངས། །ཁོ་བོས་ཕྱག་ཆེན་རྒྱ་གཞུང་རྒྱུ་ལ། །སྤྲོད་པོ་བསྐྱས་པ་འདི་ཡིན་
 ཞེས། །ཕུ་སྤྱི་མདའ་ཚད་ཅམ་ཞིག་བསྐྱམས། །སེམས་ཉིད་དོ་སྤྲོད་ཆོས་སྒྲོར་
 རྒྱུ་ལ། །ལྷང་ལྷང་བདག་ལ་གསུངས་པ་ཡི། །ཉམས་དང་མི་ལམ་འདྲེས་མ་

ཞིག་སྤྲོད་པའི་སྐབས་དེར་གཉིད་ལས་སང་། སྐབས་དེར་ཐོ་རེངས་སྤྲོད་ཆེན་
 ཆུ་ཐང་། ཡལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཀྱི་གསལ་བར་སྤྲོད་། མི་ལམ་ནང་གི་ཆོས་སྤྲོད་
 ཆུ་ཐང་། ཆོག་བཅད་པལ་ཆེར་སྤྲོད་ཐོག་ཏུ། བདེ་ལྷག་ངང་དུ་བསྐྱུགས་ཀྱིས་
 གྱུང་། ཡི་གེར་བཀོད་པའི་ཆ་ཆེན་དབུ་ལ། བྱིས་སུ་དོ་སྤྲོད་མ་བྱས་སྐབས། ཆོག་
 སྤྲོད་ཅི་ལྟར་བཞེད་ཟིན་གྱུང་། བཅད་དོན་འགའ་རེ་དུན་འདུག་གསུངས། དུས་
 དེར་སྤྲོད་དུ་མི་ལམ་དང་། ཉམས་སྤྲོད་འདྲེས་མ་དེ་འདྲ་བའི། ཡལ་མཆོན་ཅན་གྱི་
 ཉགས་མང་བྱུང་། སྤྱིར་བཏང་ལོ་ན་གཞོན་པའི་སྐབས། སྤྲོད་ཅི་ལྟར་ཞིང་མི་
 ལམ་ཐིག་བྱིས་ནས་རིམ་བཞིན་ཅི་ཆོངས་སུ། སོང་བས་དགོར་སྤྱི་ཡིན་དེས་
 གསུངས། ཤིང་སྤྱི་ཡ་དགྱང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པའི། (1944) གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་
 སྤྲོད་ལམ་ཇིས། མཉམ་མེད་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི། རྒྱུ་མིན་ཆོད་གྱུ་འི་བྱུང་ཆོས་
 ཆུ་ཐང་། རུང་ཟད་དེས་པར་ཆེད་པའི་ཕྱིར། གདན་ས་སེར་ར་ཆོས་སྤྲོད་
 རྒྱུས། རིག་ལམ་ནས་བཅུ་མས་སྤྲོད་གཉེར་བྱས། སྐབས་འགར་ཆོས་གྱི་བཅོ་
 སྤྱིང་རྒྱས། སྤྲོད་ནས་ཆོད་པའི་རིག་ལམ་ལ། སྤྲོད་ཐོམས་མེད་སྐབས་ཆོད་གྱུ་
 ཏུ། མཁས་བྱུང་འབྱེན་པ་མ་ཐོན་ཡང་། དགེ་བཤེས་ཆེན་མོ་དེ་ཆུ་ཐང་
 དང་། དབུ་མའི་གཞུང་དང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི། དཔོངས་དོན་བཅོ་སྤྱིང་བྱེད་པའི་
 སྐབས། སོ་བོ་མཁས་པའི་སྤྲོད་པ་འཕེལ། ཆོད་པའི་རིགས་ལམ་མཐར་
 ཕྱིན་པར། མ་བྱང་བར་དུ་སེར་ར་ཏུ། བསྐྱེད་པའི་དམ་བཅའ་འཛིག་མོད་
 གྱུང་། སོ་དེའི་ཁྲོ་བ་བདུན་པའི་ནང་། མཆོར་ཕུ་འི་གཞུང་ནས་ཀམ་པའི། དུང་
 ཡིག་དགོས་པའི་བཀའ་སྤྱི་ཐེབས། འཕྲལ་དུ་མཆོར་ཕུ་དགོན་དུ་ཕྱིན། དུང་
 ཡིག་ཆེན་མོ་འི་ཕྱག་འགན་བཞེས། ཤིང་བྱ་ཁྲོ་བ་དགྱུ་པའི་ནང་། (1945) བྱམས་
 མགོན་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ། བསྐྱེད་པའི་མཆོག་མཆོར་ཕུ་འི་ཐེབས། སོ་དེའི་ཁྲོ་བ་
 བཅུ་པའི་ནང་། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཀམ་པས། སི་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་མཆོག་
 ལས། རྒྱ་ཆེན་བཀའ་ཡི་མཛོད་ཆེན་དང་། གཅིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་ཡ་དབང་ལྱུང་
 ཆུ་ཐང་། གསན་བསམ་བཞེས་པ་ལྟར་དུ་རྒྱས། མེ་ཐག་དགྱང་ལོ་ཞེ་དུག་པའི།
 (1947) གནམ་ལོ་གསར་ཆོས་དུས་སྤྲོད་ཇིས། སི་ཏུ་སྤྱི་ཡའོར་རང་དགོན་དུ། ཐེབས་
 པའི་འཁོར་དུ་དཔལ་སྤྲངས་བསྐྱེད། རྒྱགས་ལོས་དགྱང་ལོ་ལྷ་བཅུ་འི་ལོར།

(1951) །མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་མོ་ཆེ། །འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོའི་བཀའ་
 སེམས་བཞིན། །དཔལ་ལྡན་ལྟན་གྱུ་བ་ཉིད་དུ་ཕྱིན། །གནས་བརྟན་བརྟུ་བྱག་
 ལ་སོགས་པའི། །ཞལ་ཐང་ཉེར་གསུམ་པར་རྩ་བྱས། །རྒྱ་འབྲུག་དགུང་ལོ་ང་
 གཅིག་ལོར། (1952) །འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས། །ཞལ་ཐང་བཞི་
 བརྟུ་ལྟག་ཅན་གྱི། །གསེར་ཕྱིང་ཆ་ཆང་བཞེངས་ཆེད་དུ། །ནང་ཆེན་ལྟ་བཙོ་
 ཞིབ་ཆ་ཅན། །བསོད་ནམས་ཉི་མ་ཞེས་པ་དྲངས། །དེ་དང་ལྟན་དུ་ཡང་ཁྲིད་
 དུ། །ཁྲི་ཤས་ཆོན་མདངས་ལས་ཀ་བྱས། །ཁོང་གིས་ང་ལ་དམའ་འབེབས་ཅིང་། །
 ལྟ་བཙོ་དམན་ཞེས་དྲིལ་བསྐྱགས་གནང་། །དོས་སུའང་ཆོག་རྩལ་འགའ་སྤྲོ་ཡང་། །
 གུས་པའི་སྒོ་ནས་བཙོད་སྒོམ་བྱས། །འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས། །ལྟ་
 བཙོ་མཁས་ཞན་གང་འདྲ་འདུག །ཀར་འབྲུག་འདི་གཉིས་སུ་མཁས་ཞེས། །
 བདག་ལ་བཀའ་འདི་གནང་བའི་ལན། །ལྟ་བཙོ་ཏུ་ཅང་མཁས་པ་འདུག །ལྟ་
 རྒྱུགས་སྤྱི་ལ་ཀར་འབྲུག་མཁས། །སྐར་རིས་རང་རྒྱང་འདི་མཁས་ཞུས། །འོན་ཀྱང་
 ཁོང་ནི་ཉེན་བཞེངས་གྱི། །ལས་གལ་ཆེ་གས་མ་ཞུགས་ཞིང་། །མཁས་པའི་སྒོ་བ་
 དཔོན་མ་བརྟེན་པའི། །རང་ཤེས་རིག་པ་རྒྱ་རྒྱུང་བས། །ལྟ་བཙོད་ཐིག་ཆ་དེ་ཆོན་
 མདངས་སོགས། །ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་སྒྲིན་མང་དང་། །རས་གཞི་ཆ་དེ་ལྟན་བཙོ་བ་
 ལ། །ལག་རྩལ་ཞན་པའི་སྒྲིན་ལྟན་ཡང་། །ཁོ་བོས་རོགས་རམ་གང་དུག་བྱས། །
 གཞན་ཡང་ཁོང་ཉིད་ན་གཞོན་ཞིང་། །དུན་རྒྱ་བཤད་རྒྱ་མང་དུག་པས། །ཡོན་
 བདག་འགལ་བའི་རྒྱུན་ལངས་ཡང་། །ཁོ་བོས་འཆམས་སྒྲོར་གང་ལེགས་བྱས། །
 རྗེས་སུ་ཁོང་ཡང་མཁས་པ་ཆགས། །ང་ལ་འང་དགའ་སྒྲོ་ཡིད་ཆེས་གནང་། །ལོ་
 དེའི་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་སྐུལ་ལོར། (1953) །ཞལ་ཐང་མཐའ་དབྱང་ཕྱིན་སྐབས། །འཇམ་
 མགོན་ཀོང་སྐུལ་ཞིང་དུ་གཤེགས། །ཡོན་ཏན་བུ་རྒྱ་རྣམ་གཉིས་གྱིས། །དགོངས་
 རྒྱུགས་གདུང་ཉེན་སྤྲོ་མེད་བསྐྱབས། །གསེར་ཕྱིང་བཞེངས་པའི་མཛེད་རྗེས་
 ལ། །ལྟ་བཙོ་ཟ་འདོད་ཆེ་བ་ཡི། །རི་བ་མང་པའི་དཀའ་ངལ་རྣམས། །ཁྱད་དུ་
 བསད་ནས་ཞལ་ཐང་རྣམས། །བཞེངས་པའི་མཛེད་ཕྱིན་མཐའ་ཕྱིན་བསྐྱུངས། །
 འཇམ་དཔལ་དར་རྒྱས་རྣམ་གཉིས་ལ། །དགོངས་རྒྱུ་མཛེད་སྐབས་
 བཤམས་རྒྱུ། །སྤྲོ་མའི་འདྲ་ཞལ་ཐང་ཀ་དང་། །རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོ་ཕག་མོ་བཅས། །

ཞལ་ཐང་བཞེངས་རྒྱུ་ལས་འགན་གནང་། །དཔལ་སྤངས་ཡུལ་དགོན་ཐངས་
 ཅད་ཀྱིས། །ཡང་ཁྱོད་ཞབས་འབྲིང་ཆུ་གཉིས་ཞེས། །ཀྱན་གྱིས་བསྟུགས་བཞེད་
 ཡུལ་དུ་གྱུར། །དེ་རྗེས་ཁོ་པོ་དཔལ་སྤངས་ཀྱི། །བཤད་གྲུ་ཕྱིན་ནས་ལྷ་ཁང་
 དུ། །རང་སློབ་འཇམ་དཔལ་དར་རྒྱས་བཅས། །གནས་བརྟན་བརྒྱ་དྲུག་ལོག་
 རིས་བྱིས། །འཇམ་དཔལ་ཆོན་དང་རི་མོ་ལ། །བསོད་ནམས་ཉི་མ་ཐུགས་མཁྱ་
 སྟབས། །གསེར་མེད་བཞེངས་པའི་ཐུག་རོགས་སུ། །ཡང་ཁྱོད་འོང་རྒྱུ་རེ་བ་
 གསུངས། །དེ་རྗེས་ང་རང་དཔོན་སློབ་ཆུ་ཐངས། །དཔལ་འབྱོར་དགོན་དུ་ལྷ་
 བྱིས་ཆེད། །གདན་འདྲེན་ཁྱུ་མཁན་བང་མི་འབྱོར། །དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་ཁོ་
 པོ་ལ། །དཔལ་འབྱོར་དགོན་དང་ཡང་ཁྱོད་གཉིས། །གང་དུ་ཕྱིན་ན་ལེགས་
 ཞེས་དྲིས། །ཡོན་འབྲུལ་དཔལ་འབྱོར་དགོན་དུ་ཆེ། །ཡང་ཁྱོད་ཕྱིན་ན་སྐར་
 ལུགས་ཀྱི། །རི་མོ་ཡར་ཐོན་ཆེར་ཡོང་བཟུངས། །དེར་བརྟེན་ཁོང་ཉིད་ཡང་ཁྱོད་
 ཐེབས། །ལྷ་བཟོ་འགན་ལྷ་བལ་བར་གྱུར། །ཞེས་སོགས་བླ་མའི་ཞལ་གསུངས་
 ཡིན། །གཞན་ཡང་ཁོང་གི་གསུང་ཚུ་མ་སྟོར། །ཀོང་རྒྱལ་སྤྱི་མེད་གཉིས་པ་ཆེ། །
 དཔལ་ལྷན་མཁྱེན་བཅེའི་ཆུ་ཐང་ཐང་དང་། །དཔལ་སྤངས་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
 དང་། །པོད་རིས་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས་དང་། །སྟན་ངག་མེ་ལོང་དཔེར་བཞེད་
 དང་། །ཆོས་འབྲེལ་ཐོབ་པའི་བླ་མ་ལ། །གསོལ་བ་འདེབས་པའི་སྟན་ཆོག་
 སོགས། །བཅུ་མས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཁ་ཤས་བཞུགས། །

༢། ཐངས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པས་དྲག་པོའི་གནར་གཅོད་

ལས་ཐང་བའི་ཆུ་ཐང་།

མེ་རླུང་དགུང་ལོ་ང་ལྔ་ལོར། (1956) ། ཁམས་སྤྱོདས་ཡུལ་སྤེམ་པོ་ཞིག་རི་
 ལོང་བྱས་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་ལ། །རོ་རྒྱལ་ལས་འགུལ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། །ཨ་གྲུང་བུ་དང་
 ཨ་བྱི་ཡི། །གསོལ་དཔོན་བུ་སོགས་རི་ལོང་རྗེས། །དཔལ་སྤངས་སློབས་ནས་
 ཡུལ་དགོན་གྱི། །རྒྱ་སེར་ཡོངས་ལ་སྤུལ་སློང་ནས། །རྒྱ་དམག་བསྐྱོག་པའི་
 དམག་རོགས་དང་། །ཉེར་མཁོ་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས། །རང་རང་གང་རུས་
 ཞབས་འདེགས་ཀྱི། །རོགས་སྐྱོར་དགོས་པའི་རེ་འདོད་སྐབས། །བླ་མའི་ཞལ་
 བསྟོད་སྐད་གསུངས། །རང་རེའི་དཔུང་གིས་རྒྱ་དམག་ལ། །འཐབ་པའི་རུས་

བ་ནམ་ཡང་མེད། །རབ་ན་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བྱོས། །མིན་ན་རང་བྱིས་དམན་སར་
 བཟུང་། །ད་ལོ་ཁྱོད་དང་འབྲེལ་ཡོད་ནམས། །སང་ལོར་བཅོན་དུ་ལྷུང་ཉེན་
 ཡོད། །དེས་ན་གཞན་གནོད་ལ་འཛེམས་ནས། །སྤེའབངས་འབྲེལ་གཏུགས་
 ཏུང་ན་ལེགས། །ཁེས་སོགས་ཞལ་སློབ་གནང་བ་ནམས། །སྤྱི་ལོར་མངོན་ཤེས་
 ཇི་བཞིན་དུ། །ཁྱུང་ཁྱེད་ཏང་གི་འགོ་བྟེན་པའི། །ལས་སྐབ་ཆོགས་པ་འདིར་
 སེབས་ནས། །རི་ལོང་ནམས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི། །གསར་བརྗེར་ངོ་ལྟག་ཡིན་
 ཞེས་བཤོད། །མི་བྱ་དགུང་ལོ་ང་དུག་ལོར། (1957) །དམངས་གཙོ་བཙུན་
 བསྐྱར་ལས་འགུལ་སྤེལ། །དཔལ་སྤངས་ཡུལ་དགོན་གཉིས་པོ་ཡི། །སྤྱི་ཆེན་
 དཔོན་རིགས་མ་ཟད་པར། །འཕྱོར་ལྷན་ནམས་དང་མཁས་པའི་རིགས། །
 ཐམས་ཅད་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་བསྐྱས། །བཅོན་པའི་རྒྱལ་དུ་བཀག་ཉར་
 བྱས། །ཁོང་ཡང་དེ་ཡི་གུལ་དུ་རྒྱུད། །རང་རང་སོ་སོའི་ནག་ཉེས་གང་། །
 ཕྱིས་སྤྱོད་དགོས་པའི་བདར་འདེད་བཏང་། །ཁང་དགེས་ཆོ་དབང་འཁྱུར་མེད་
 སོགས། །ལག་གཅིག་རྟ་ལྷག་བཞུས་ནས་བསད། །ཕྱག་མཛོད་ཡོན་ཏན་ཕུན་
 ཆོགས་དང་། །ཆོས་བྲིམས་ཡོན་ཏན་ནམ་རྒྱལ་དང་། །གཉེར་པ་མཛེས་མདའ་
 རབ་བརྟན་སོགས། །དགོན་པའི་གཞུང་བྲིམས་བཟུ་མཁན་རིགས། །ཁོ་ཏུ་
 མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་དང་། །རྩ་བའི་བྲིམས་བཟུང་པོ་དང་། །གོ་སྤྱོད་
 དབང་རབ་བརྟན་སོགས། །གནས་ལྷ་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཆོགས། །གཙོ་
 པ་གོ་དགའ་ཕྱིན་ལས་དང་། །མི་སྤྱུག་སྤྱི་མ་རྒྱུ་རོལ་སོགས། །བསྐྱེད་སྐྱུབ་ཅན་
 གྱི་སྤྱི་སྤྱུལ་བཅས། །སྐྱུ་ལོར་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ། །བརྒྱ་ཁ་ལོངས་ཅམ་སྤེ་
 དགེ་ཏུ། །བཅོན་ཁང་དཀར་དུང་ནང་དུ་བཅུག །ལྷ་གའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་དུག་
 པོས་མནར། །དེ་དག་ནམས་ལས་རང་བྱིས་དུ། །སྤྱིར་ལྟག་ཕུབ་པ་ཡོན་ཏན་
 གཉིས་①། །སྐྱུ་ཞབས་ཐང་སྤྱི་ཆོ་དབང་མཆོག །དཔལ་སྤངས་བཀག་ཉར་
 བྱེད་པའི་སྐབས། །རྒྱ་བོད་ལས་བྱེད་དེ་དག་ལ། །མི་དང་དུད་འགོ་སྤྱོད་ཞིང་
 སོགས། །རི་མོ་སྤྱི་ཆོགས་འབྲི་རིགས་བྱས། །ཁོ་ཆོ་དགའ་བས་གུ་ཡངས་
 སོབ། །ལས་བྱེད་པལ་ཆེར་ཡོན་ཏན་མེད། །ཟིན་མོ་ཅམ་ཡང་འབྲི་ཤེས་དགོན། །

① ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས་དང་། ཡོན་ཏན་ནམ་རྒྱལ།

དེས་ན་སྐབས་འགར་ཚྭ་ལ་འདྲུ་ཡི། །ཟིན་གྱིས་འགོད་པའི་ལས་འགན་ཐོབ། །
 ཐོན་གྱི་ལས་དང་ཐབས་མཁས་ཀྱི། །མཛད་པས་མནར་གཅོད་བཅོན་ལས་
 ཐང་། །དེ་ལྟར་སྤྱད་ཀྱིས་དབྱེད་པ་རྣམས། །མ་འོངས་ལྷང་བསྟན་རི་བཞིན་
 ཏུ། །དོན་ཐོག་འཁེལ་བར་མང་བྱུང་ཞེས། །ཀམ་རྣམ་རྒྱལ་ཞལ་ནས་གསུངས། །
 ས་ཁྱི་དགུང་ལོ་ང་བདུན་ལོར། (1958) ། ཞིང་ལས་མཉམ་ལས་ཅན་ཏུ་བསྐྱར། །
 སྒོ་སྤྱད་ཐབས་ཅད་སྤྱད་པ་སྤྱད་ནས། །མཉམ་ལས་ཅན་གྱི་འགོག་རྒྱ་དང་། །
 ས་ཁྱི་དམའ་ཅད་ཐ་བཅད་ནས། །ས་ཤིང་བསྐྱར་རྒྱུའི་ལས་འགོ་བརྩམས། །
 ཐབས་ཅད་ཟས་ཁང་གཅིག་འདྲུས་བྱས། །ཁྱི་དུ་མེ་དུང་བཏང་བ་དང་། །
 ཟས་རིགས་མཐོང་ན་བཀའ་ཆད་ཐོག་དུས་དེར་ཞིང་ལས་ངལ་ཚོ་ལ་ཞུགས། །
 ཞུགས་བྱི་དགུང་ལོ་ང་དགུ་ལོར། (1960) ། ཚན་རིག་འགལ་བའི་ཞིང་ལས་ལ། །
 ལོ་རྒྱུ་བཏང་བྱུང་འབྲས་མ་སྒྲིན། །མི་རྣམས་ཐང་ཆད་ལུས་བྱུངས་ཟད། །ཟུ་
 གའི་བསྐྱལ་པ་ལ་ང་བས། །སྤྱི་འགྲོ་མང་པོའི་ཆོ་སྤྱོད་བཀུམ། །སྐབས་དེར་
 ཐང་སྒྲ་ཆོ་དབང་མཆོག་ །སྤྱི་ལོ་དུ་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་ །འབྲུ་རིགས་ཅུང་ཟད་
 ཡོད་པ་དེས། །ཟུ་གའི་བསྐྱལ་པའི་འཛིགས་པར་གྲོལ། །ཉིན་ལྟར་ཞོགས་པར་
 ཉི་ཤར་ནས། །དགོང་མོ་ཉི་མ་མ་ཅུབ་བར། །མི་རྣམས་སོ་ནམ་ལས་ཀ་
 དང་། །ཐ་ཁྱི་སྤྱོད་རྒྱུའི་ལས་ལ་བྱེལ། །རྒྱུ་དུ་སོ་སྤྱོད་པ་ལོས་སྤྱོད་། །གང་
 ཞིག་ངལ་ཚོ་ལ་འབད་བཅོན་དང་། །གཞན་ལ་སྤྱོད་བཅོན་བྱེད་མཁན་ལ། །
 གསར་བཞེ་པ་ཞེས་བསྟགས་བཅོན་ཐོབ། །གང་ཞིག་གཡོ་འགལ་དལ་བ་དང་། །
 ངལ་གསོ་ཅུང་ཟད་བྱེད་མཁན་རྣམས། །རྩིས་ལུས་ཅན་ཞེས་ཆོགས་ཆེན་ཏུ། །
 རྩིས་ཆོགས་ཐབས་ཀྱིས་དམའ་འབེབས་དང་། །ཐ་ན་ཉེན་བརྒྱུངས་དྲག་པོས་
 མནར། །དུས་དེར་དཔོན་གཡོག་ཀྱན་གྱི་ནང་། །ཡི་གེ་ཤེས་མཁན་ཉ་ཅང་
 ཏུང་། །དེས་ན་སྒྲ་མ་ཆོ་དབང་ལ། །སོ་སོའི་ཐོན་ཐོན་རྩིས་ལུས་ཀྱི། །གཟུགས་
 བརྟན་རྣམ་པ་འབྲི་བཅུག་ནས། །དེ་ཡི་འག་རྒྱ་མིང་འགོད་ཅིང་། །དགོང་མོ་ལས་
 ར་གྲོལ་བའི་རྩིས། །སྤྱི་ལོ་འགལ་དུ་རི་མོ་རྣམས། །བཤམས་ནས་བསྟོད་
 སྤྱད་དེལ་བསྐྱགས་སོ། །རི་མོ་འབྲི་བའི་ལས་འགན་གྱིས། །ས་བཞོ་རྩིས་ཀྱི་
 ཕྱིན་པས། །ངལ་ཚོ་ལ་གྲུ་ཡངས་ཅུང་ཟད་ཐོབ། །ཞུགས་སྤྱང་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུའི་

ལོར། (1961)། བསྟན་པ་ཉམས་གསོ་དོན་ཅམ་ཞིག །བྱང་སྐབས་དཔལ་སྤངས་
 དགོན་ནང་དུ། །དབྱེས་ལྷ་ཀམ་ཕུན་ཚོགས་དང་། །ཡུག་སྤྱུག་ཤེས་རབ་
 སོགས། །སྤྲུལ་རྒྱལ་གི་འདུས་སྡེ་ཞིག །སྡེ་འབངས་མཚོན་གནས་ཆེད་དུ་
 འཛོག་ །འགོ་འཛིན་སྤྲུལ་མ་ཆོད་དབང་བསྐྱོས། །ལྷ་ཁང་ཉམས་པར་ཞིག་གསོས་
 དང་། །རྟེན་གསུམ་ལྷག་མ་གང་ཐུབ་བསྤངས། །ཆོས་ཡུགས་མི་སྤྱི་སྤྱོ་ཚབ་དུ། །
 དར་མདོར་ཆོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་ཐེབས། །སྐབས་དེར་རི་བོ་དགོ་ལྷན་པའི། །
 དགོ་བཤེས་ཤིག་གིས་ཁོ་བོ་ལ།^① །རྒྱལ་བ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ་ཡི། །ཡུག་ཆེན་སྟོན་
 ལམ་ལས་བརྩམས་ཏེ། །ཚོད་འདྲི་འགའ་ཞིག་སྟོང་བ་ལ། །ཡུང་རིགས་ཟབ་
 མོའི་ལན་བཏབ་པས། །མི་སྤྱི་རྒྱལ་ཞུགས་འཛིན་སོང་གསུངས། །དཔལ་
 སྤངས་འཕྲོད་བཞེན་ལས་ཁྱུངས་ཀྱིས། །ལྷ་རྩེ་འཇང་པ་སྟོ་ལྷན་ལ། །ཡུག་རོགས་
 དགོས་པའི་བཀའ་མངགས་ལྟར། །ལོ་ངོ་ཕྱེད་གཉིས་ཅམ་རིང་ལ། །རྒྱུད་བཞི་
 མགོ་འཚོམས་སྤྱུས་ལེགས་ཞིག །ཐོད་ཤོག་ངོས་སུ་དབུ་ཐེད་བྱིས། །མེ་རྩ་དགུང་
 ལོ་རེ་ལྷ་པའི། (1966)། དབྱར་ལོ་རིག་གནས་གསར་བརྩེ་ལངས། །རྟིང་བཞི་ཙ་
 གཏོར་ལས་འགུལ་སྟེལ། །སྤྲུལ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་ལ་ཕུད། །མི་ལོ་བརྒྱ་སྟག་མང་པོའི་
 རིང་། །བསགས་པའི་སྤྱུ་གསུང་སྟགས་རྟེན་རྣམས། །གསེར་དབུ་རིགས་ཀྱན་
 རྒྱ་ནག་དཔོར། །དར་རས་རིགས་རྣམས་ཆས་གོས་བྱས། །དཔེ་ཆ་མང་མ་རྒྱུང་
 ལ་བསྐྱར། །སྤྲུལ་ཤིང་པལ་ཆེར་འབྱུང་ཤིང་བཟོས། །མཁས་དབང་སྤྲུལ་མ་ཆོ་
 དབང་སོགས། །བསམ་ཡོད་ཤེས་ལྷན་ཁག་གཅིག་གིས། །མ་གྲོས་གཅིག་མཐུན་
 ཞལ་བཀོད་ལྟར། །ཡུལ་མི་སྤྱི་མེད་པལ་ཆེར་འདུས། །ཉིན་མཚན་མགོ་སྟེལ་གོ་
 སྐབས་བཅུ་ལ། །སྤྲུལ་ཤིང་དཔེ་ཆ་ལྷ་སྤྱུ་དང་། །མཚོད་ཆས་ལ་སོགས་གང་རྟེན་
 པ། །སྟོག་དང་བསྟོན་ནས་བརྒྱུས་པ་རྣམས། །གནས་ཁང་བྱག་རི་ནགས་ཁྲོད་
 སོགས། །སྟོགས་བཞི་དག་ན་སྤྱུས་སྤངས་བྱས། །རྩེས་སུ་གུ་ཡངས་སྤྱིད་རྒྱས་
 ཀྱི། །དུས་འགྱུར་སྐབས་སུ་སྤྱིར་བཏོན་ནས། །དད་ལྷན་མིག་གི་བསོད་ནམས་
 བརྟེན། །ད་ལྟ་དགོན་པའི་རྒྱན་དུ་བཞུགས། །རིག་གནས་གསར་བརྩེའི་དུས་
 སྐབས་སུ། །མཁས་མཚོག་སྤྲུལ་མ་ཆོད་དབང་གི། །བདེ་སྟག་གནས་སྤངས་འདི་

① དགོ་བཤེས་འདིའི་མཚན་སྤྲུལ་མས་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་ཡང་ངས་བརྟེན་འདུག

ལྟར་གསུངས། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཚུགས་པ་དང་། མི་རྒྱུས་འཕུག་ཅོད་
ལས་ཀྱིས་བྲེལ། བདག་ཀྱང་ཆུ་པས་བྱིས་ཏུ་འཕུམ། སྐབས་དེའི་ཆུ་བོད་ལས་
བྱེད་རྒྱུས། འཆོ་བའི་ཁ་སྐབས་སྤར་ལས་བཟང་། བྱིས་ཏུ་བསྐྱེགས་བཤམ་བྱ་
རྒྱའི་རིགས། རོ་སྤང་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ། དེས་ན་བདག་ལ་བྱིས་ཆས་
རིགས། སྐམ་དང་ཅོག་ཅེ་རྒྱབ་བཀྱག་སོགས། ཆོན་ཅི་རི་མོ་བཏང་བཅུག་
པས། རང་ཆོ་པན་ཚུན་ངོ་ཤེས་ཆགས། འཇུལ་བསྐྱོད་ཁྱོད་ན་གྱུ་ཡངས་
བྱུང་། དེ་ནས་ཁོ་བོས་སྒྲ་མ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོན་ཅི་བཏང་བ་ལ། ཡོན་དང་
སྒྲ་ཆ་གང་ཐོབ་ཞུས། སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། རང་ལྟར་དང་
འདྲ་བ་ཡི། སྒྲ་སྒྲུལ་སྒྱི་དང་བྱུང་པར་དུ། ཞུ་མོ་ཅན་གྱི་ས་བདག་རྒྱུས། །
ཉིན་མོ་ངལ་ཚོལ་ལས་ལ་འདེད། མཆོན་མོར་གསུང་ཚོམ་སྦྱོང་བཅུག་ནས། །
ལུས་སེམས་བདེ་བའི་ལོ་སྐབས་བྲལ། དེ་ལ་སྒྲ་ཡོན་གང་ཞིག་འདུག ཁོ་བོ་ལོ་
ན་ཆུས་པ་དང་། ཆོན་རིས་བྲིས་པའི་དཔའ་དར་དུ། ཉིན་བརྒྱུད་མེད་པར་
གྱུ་ཡངས་པོར། བཅུད་ཏུ་བཅུག་པའི་སྒྲ་ཡོན་འདི། སྒྲ་ཡོན་ནང་ན་མཆོག་
ཡིན་གསུངས། སྐབས་དེར་ཡུལ་ལུང་ཐམས་ཅད་དུ། བྱུང་གི་ངོས་དང་
ཅིག་པའི་ལོགས། ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་མ་ལུས་པར། མའོ་ཅེ་ཏུང་གི་གསུང་ཚོམ་
རྒྱུས། འབྲི་དང་སྒྱུར་རྒྱའི་ལས་འགན་ལྷི། རྒྱ་བོད་ལས་བྱེད་དེ་དག་ལས། །
ཡིག་གཞུགས་མཛེས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེས་ན་སྒྲ་མ་ཆོ་དབང་ལ། སྤྱིད་
གཞུང་གནས་པའི་ཉེ་སྐོར་དང་། ཁྱོད་ཐེའི་རྩ་བའི་ཕྱི་ལོགས་སོགས། གསུང་
ཚོམ་འབྲི་རྒྱའི་ལས་འགན་བསྐྱོས། རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་ཡི་གེ་བྲིས། སྒྲ་མས་རྒྱ་ཡིག་
མི་མཁྱེན་ཡང་། གསུང་ཚོམ་ངོས་ལ་དཔེ་བལྟས་ཤིང་། ལྟ་ཐིག་བཏང་བ་ལྟེ་བྲིས་
པ་ཡི། མཛེས་ལྡན་རྒྱ་ཡི་ཡིག་གཞུགས་ལ། རྒྱ་མི་རྒྱུས་ཀྱང་ངོ་མཆོར་སྦྱོས། །

དུག མི་རིགས་རིག་གནས་སྤྱང་སྦྱོབ་ཆེད་དུ་སྦྱོབ་མ་

བསྐྱུངས་པའི་རྒྱུ་ཐང་།

སྒྲ་ཆོ་སྦྱོད་ཀྱི་སྦྱོབ་མ་གང་། ཁོ་བོས་གསལ་པོར་མ་ཤེས་སོ། ཁོན་ཀྱང་ཁོང་
དང་དུས་མཉམ་པའི། མཁས་དབང་བྱུར་མང་པད་རྒྱུ་དང་། མཁས་མཆོག་
ཆོ་དབང་རབ་བཏན་དང་། བྱུང་དབང་སྒྲ་མ་ཀར་ལུ་སོགས། ལན་ཚུན་དགོ་

སློབ་གཉིས་ཀ་གུར། །དར་རྒྱས་འཇམ་དཔལ་དག་དགའ་སོགས། །ལྷ་བཟོ་མཁས་
པ་མང་ཙམ་བསྐྱུངས། །རིག་གནས་གསར་བརྒྱུ་ཡོ་ལོང་ནང་། །ལོང་ཁོམ་རུང་
ཟད་བྱང་བ་དང་། །བྱང་རྒྱལ་འཇུག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ངང་། །གསང་བའི་སློ་
ནས་ལྷ་བྱིས་དང་། །རིག་གཞུང་བསྐྱབ་པའི་སློབ་མ་བསྐྱུངས། །བསྐྱབ་པ་
ཉམས་ལེན་ཆད་མེད་གནང་། །ལྷགས་པག་དགུང་ལོ་བདུན་རྒྱ་ལོར། (1971) །
ཁོ་ལོ་ཐོག་མར་སྤྲེའི་མདུན། །བཅར་ནས་སློང་འཇུག་ཆར་གཅིག་ཁྱུས། །དར་
དཀར་ཐབས་ཆག་ཙམ་ཞིག་ལས། །ཡོན་འབྱལ་ཅི་ཡང་མེད་ན་ཡང་། །དབྱེས་
ཆོར་ཆེན་པོས་སློབ་བྲིད་གནང་། །དེ་ནས་དག་སློབ་འབྲེལ་བ་ཚུགས། །དེ་
ནས་སྤྲེའི་མཁས་གསུང་པ་ལ། །སྤྲེའི་ཆགས་སྤྲོད་ངག་གཉིས་པོའི་གཞུང་། །
ལེགས་པར་བསྐྱབས་ནས་རིག་གཞུང་ལ། །བལྟས་ན་རྒྱར་དུ་གོ་ཞེས་གསུངས། །
བདག་ལ་སྤྲོད་ངག་སློབ་བྲིད་གནང་། །པན་བདེའི་མདུན་ནས་སྤྲེའི་ཆགས་
བསྐྱབས། །སྤྲེའི་ཡང་སློང་འཇུག་བསྐྱར་ཁྱུས་བས། །སྤྲེའི་ལས་ཀྱང་གོ་སློབས་ཆེ། །
དེ་ནས་མཛོད་དང་དབྱེལ་དང་། །རྒྱུད་སྤྲེའི་མེ་ནང་དོན་སོགས། །མདོ་
རྒྱུད་མང་པོའི་ཟབ་བྲིད་རྣམས། །མཆོན་མོར་གསང་བའི་སློ་ནས་ཁྱུས། །
སྐབས་དེར་སྤྲེའི་མཁས་འདི་སྤྲོད་གསུངས། །ཁོ་ལོས་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་རྣམས། །
ཆད་མའི་རིགས་ལམ་མ་གཏོགས་པའི། །མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་པལ་ཆེར་ལ། །
རུང་ཟད་བྱང་པའི་སློབས་པ་ཡོད། །དེ་ནི་ཁོ་ལོ་ན་ཆོད་མཐོ། །བསྐྱབས་པའི་
ཡོན་ཏན་དུར་བྲིད་དུ། །སྤྲེའི་ན་ཤིན་དུ་ཕོངས་པ་སྟེ། །དེས་ན་བྲིད་གྱིས་འབད་
པས་སློངས། །མ་འོངས་པ་ན་རང་གཞན་ཀྱན། །པན་པའི་དོན་ཆེན་འབྱུང་ངེས་
འོང་། །གལ་སྲིད་བྲིད་གྱི་མི་ཆོ་ལ། །སློང་པའི་དུས་སྐབས་མ་བྱུང་ན། །གཞོན་
ཏུ་གཤིས་བཟང་སློ་གསལ་འགའ། །ཆོལ་ལ་འཆད་སྤྲེའི་གྱིས་ཤིག་དང་། །མ་
འོངས་མི་རབས་གསུམ་པ་ལ། །བྲིད་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྣམས། །སྤྲེའི་
བའི་དུས་སྐབས་ཡོང་ངེས་གསུངས། །སྐབས་དེར་དོ་སྤྲོད་མ་བྱུང་ཡང་། །
དེང་དུས་བསམ་ཆོ་ལ་མཆོན་ཆེ། །བྲིད་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ། །སློབ་ན་
བཅོན་དུ་རྒྱུང་ངེས་པའི། །ཇོ་དག་ཅན་གྱི་དུས་སྐབས་དེར། །དེ་འདྲའི་སྤྲོད་
སློབས་ལ་མཆོན་ཅན། །ཁོ་ལོ་ན་རྒྱུང་དབྱེལ་ཕོངས་གྱི། །སྤྲེའི་ཡོན་ཡང་རིག་

གཞུང་ལ། །ཤ་ཞིན་ཡོད་པའི་ཉེས་མིང་གིས། །ས་གནས་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་
 ཆོས། །དམའ་འབེབས་མཐོང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི། །མ་འོས་བཀའ་བཀྱོན་མང་
 པོར་སྤྱང་། །མེ་འབྲུག་དགུང་ལོ་དོན་ལྡན་ལོ། (1976) །ལོ་མཇུག་མའོ་ཅོ་རྒྱུང་
 གཤེགས་རྒྱུ། །རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་རྣམས། །སློགས་ཀྱན་གྱ་
 ཡངས་སྤྱང་རྒྱས་སྤྱེ། །མེ་སྐྱལ་དགུང་ལོ་དོན་རྒྱལ་ལོར། (1977) །ལྷ་བཟོ་སྤྱང་
 མཁན་མཁར་རྟེན་བ། །སློབ་མ་གསུམ་དང་ལྷ་ར་གསུམ། །སྤྱི་འཛོག་གསུམ་
 དང་དཔལ་ལྷལ་བ། །དཔོན་ཆེན་བ་དང་ན་སྤྱུ་བ། །སྤྱི་རིམ་བཞིན་དཔལ་
 སྤྱངས་འཕྱོར། །དཔལ་སྤྱངས་རང་རྒྱ་ལྷ་བཟོ་བ། །སློབ་མ་གསར་རྟེན་མང་ཙམ་
 འདུག །ཡོན་འབྲུལ་གང་ཡང་མི་དཔོས་པའི། །ཅི་འདོད་སློབ་བྲིད་གནང་བའི་
 རུས། །ངས་ཀྱང་ལྷ་བཟོ་ལྷ་ཤས་སྤྱང་། །དེ་ནས་སྤྱི་མས་འདི་སྤྱད་གསུངས། །
 དེར་སང་ལྷ་བཟོ་སྤྱང་མཁན་མང་། །དཔེ་ཆ་བསྐྱབ་མཁན་ཤིན་རྒྱ་རྒྱུང་། །
 བྲིད་རང་རིག་སྤྱོད་ལ་གཞིགས་ན། །དཔེ་ཆ་ཤེས་པའི་ཐོལ་འདུག་པས། །
 རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་གྱིས་ཤིག་གསུངས། །རྒྱུ་ན་དཔལ་སྤྱངས་ཆོས་སྤྱེ་ཡི། །
 ལྷ་རིག་སློབ་གྲྭ་བསྐྱར་གསོ་འདོད། །འོན་ཀྱང་དོགས་ཐོན་དཔོས་པ་ལ། །
 ཆོས་འབྲུང་གཤེགས་རྒྱུ་འབེ་ལོ་རྒྱུ། །དཔོན་ནས་སྤྱད་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཉམས། །
 དེར་བརྟེན་དཔལ་སྤྱངས་ཆོས་སྤྱེ་འདིར། །མཁས་པའི་ཕྱིན་ལས་བར་ཆད་ཆེ། །
 དེས་ན་རང་རེའི་ལས་ཀ་ལ། །བར་ཆད་གང་བྱུང་བཟོད་དཔོས་གསུངས། །
 རྒྱུ་སྤྱོད་བཤད་གྲྭ་བསྐྱར་གསོ་སྐབས། །མ་འོངས་ལྷང་བསྐྱར་རི་བཞིན་རྒྱ། །
 དབང་རྒྱལ་ཆེན་པོས་རྒྱུད་དཀྱུགས་པའི། །སྤྱི་གཟུགས་འགའ་ཡིས་སྤྱར་འདེབས་
 བྱུང་། །དེ་སྐབས་རིམ་བཞིན་བོད་ལྷལ་ཀྱན། །དཔོན་པ་ཉམས་གསོའི་ཆོག་
 མཆན་ཐོབ། །ལྷ་བཟོ་སྤྱང་མཁན་རིམ་མང་ཕྱིན། །མཇུག་ཕྱིན་སྤྱོད་གསུམ་
 སློགས་ཀྱན་བྲལ། །རྒྱ་བོད་ལྷལ་གྱ་མང་པོ་ནས། །བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་ལོ་རྒྱུས་
 སོགས། །བཀའ་འདི་ལྷ་མཁན་ཆར་ལྷ་ར་འབབས། །ལྷགས་བྱ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་
 རུའི་ལོར། (1981) །སི་ཁྲོན་མི་རིགས་ལས་བྱུངས་ཀྱི། །དབུ་འཛིན་བཀྱ་ཤིས་ཆོ་
 རིང་གིས། །བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་གསོའི་ཆེད། །སི་ཁྲོན་བོད་ཡིག་སློབ་གྲྭ་
 ཞེས། །མདོ་ཁམས་སྤེ་དགའི་ལྷལ་རྒྱ་བཅུགས། །རྒྱ་བྱི་དགུང་ལོ་གྲ་གཅིག་ལོར།

(1982) ། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། ། ད་རིས་བོད་ཡིག་སློབ་ལྷན་འདིར། །
 རིས་མེད་ཀྱུ་པ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོ་འདུས། ། དེ་ཅ་
 ཕྱིན་དང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི། ། སློ་འདོགས་མང་པོ་ཆོད་པར་ངེས། ། ལྷག་པར་རི་
 བོ་དགེ་ལྡན་པའི། ། རིང་ལུགས་མ་ཞོར་འཛིན་པའི་མདུན། ། རིགས་ལམ་བྱང་རུ་
 རྒྱུ་པར་གྱིས། ། སླད་ནས་དཔལ་སྤངས་བཤད་ལྷ་ཅ། ། རིགས་ལམ་སྤེལ་བའི་
 རྟེན་འབྲེལ་གསུངས། ། ད་ལྟ་དཔལ་སྤངས་བཤད་ལྷ་འདིར། ། མེད་གཅིང་ལྷ་ལ་
 རུ་འགན་བུལ་བའི། ། ལུང་རིགས་ཆོད་པའི་གད་རྒྱུངས་འདི། ། ལྷ་མའི་ཐུགས་
 བསྐྱེད་ཡིན་པར་སེམས། ། ཤིང་བྱི་དགུང་ལོ་ལྷ་གསུམ་ལོར། (1984) ། སི་ཁྲོན་
 བོད་ཡིག་སློབ་ལྷ་ཡི། ། ལྷ་བཟོ་འཛིན་ལྷ་དཔལ་སྤངས་སྟོས། ། བྱིས་འབྱར་ཀྱན་
 གྱི་ཐིག་ཆོད་དང་། ། སྐར་སྐར་ཀྱན་གྱི་བྱང་ཆོས་སོགས། ། ལག་ལེན་མན་ངག་
 མཐར་ཕྱིན་བསྐྱབས། ། མདོར་ན་ལྷ་མའི་ཞལ་སློབ་ལ། ། བཀྲ་པ་བསོད་རྒྱལ་ལ་
 སོགས་པའི། ། མཁས་བཙུན་གཉིས་ལྡན་སྤྲ་མ་དང་། ། རྒྱལ་མཆོན་བདུད་འདུལ་
 ལ་སོགས་པའི། ། ལུགས་གཉིས་མཁས་པའི་དཔོན་རིགས་དང་། ། སྐྱ་བཟོད་བུ་
 འདིག་ལ་སོགས་པའི། ། འགན་ལྷ་བུལ་བའི་ལྷ་བཟོའི་རིགས། ། རེ་རེར་བཟོད་
 གྱིས་མི་ལོང་བས། ། སློབ་མ་སོ་སོའི་མཆོན་དང་པར། ། གླིང་པར་བརྟན་དེབ་
 མཐུག་རུ་གཟིགས། །

བདུན། དཔལ་སྤངས་ཆོས་སྡེ་གཙོས་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་

རྟེན་དགོན་བསྐྱར་གསོ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར།

ལུགས་སྤེལ་དགུང་ལོ་དོན་དགུ་ལོར། (1980) ། དཔལ་སྤངས་ལ་སོགས་ཁམས་
 སྟོགས་ཀྱི། ། རིས་མེད་དགོན་སྡེ་ཁག་གཅིག་ལ། ། ཆོས་སློ་འབྱེད་རྒྱུའི་ཆོག་མཆན་
 ཐོབ། ། སྐྱ་ཞབས་ཐང་སྤྱོད་བཅད་གཙོས། ། ལྷ་རྒྱལ་ཁག་གཅིག་མཉམ་འདུས་
 བསྐྱེད། ། དགོན་བདག་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཙུགས། ། ལྷ་ཁང་རྟིང་པ་ཞིག་གསོས་
 མཛད། ། ལུགས་བྱ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་རུའི་ལོར། (1981) ། ལྷ་ཁང་རྟིང་པའི་
 ལོགས་རིས་རྣམས། ། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་སྐབས། ། དཀར་ཅི་
 ཐུགས་ནས་བསྐྱབས་པ་དག་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་ལས་གཞི་གཏིང་། ། རྒྱ་བས་གང་
 ཡང་མེད་པ་ཡི། ། བྲག་ཐུག་ལྷ་རུའི་དགོན་རྟིང་ནང་། ། རང་སློབ་བཞི་བརྟུ་

ལྷག་ཅུ་མ་བྱིད། །རང་ཁ་རང་གསལ་སྒྱུ་ལ་ཡིས། །ལོ་རྒྱུ་མ་གྱི་རིང་གང་
 ཏུ། །གྲང་གི་ལོགས་རིས་ཐམས་ཅད་དང་། །ཞལ་ཐང་འཐོར་ཞིག་སོང་བ་ཆུ་མཚམས། །
 གསལ་ཏེ་སྒྲ་མ་རང་ཉིད་ལ། །སྒྲ་གསལ་ཐུགས་རྟེན་གང་ཡོད་པ། །དགོན་པ་
 སྒྱི་ཡི་རྒྱན་ཏུ་བཞག་། །དེ་ནས་དཔལ་སྤངས་ལུ་ལ་སྒྲི་ཡིས། །སྤངས་སྤངས་བྱས་པའི་
 རྟེན་གསལ་སོགས། །རྒྱ་ལོ་པལ་ཆེར་རིམ་བཞིན་ཏུ། །དགོན་པའི་ཐུག་ཏུ་
 སྤྱིར་སྤུལ་བས། །ཐུགས་ན་བཤམ་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། །ནང་ན་འཆོགས་རྒྱ་ཡོད་
 པ་དང་། །སྤྱི་ནས་འབྲལ་མཁན་ཡོད་པ་ཡི། །དགོན་སྤེ་གཞན་ལས་ཆེས་རྒྱས་
 པའི། །དཔལ་སྤངས་དགོན་ཞེས་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱེད། །དེ་ནས་སྤྱབ་སྤེ་གོང་
 འོག་གི། །སྤྱི་ནང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས། །སྒྲོབ་མའི་ཆོགས་དང་ལྷན་ཅིག་
 བཞེངས། །སྤྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གསར་ཏུ་བཅུགས། །ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོ་ཆོས་
 ཏུག་གི། །སྤྱབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་བསྐྱོས། །ཡང་ཁྱོད་རྒྱ་ཁྱོས་ཏུག་
 གི། །སྤྱབ་དཔོན་ཀམ་ཆུ་རྒྱལ་བསྐྱོས། །མདོར་ན་དཔལ་སྤངས་ཆོས་སྤེ་འདྲི། །
 སྤེ་སྤེ་རྟེན་བཞེངས་གང་བྱས་པ། །ཐང་སྒྲའི་ཐུག་ལས་བརྒྱད་པ་ཆུ་མཚམས། །
 མཛོལ་ཤིང་ཐིག་ཆོད་ལྷན་པ་སྤེ། །མཐོང་ན་དང་བ་འདྲེན་ལུས་པའི། །སྤྱི་
 དེ་རྒྱལ་པའི་སྤྱིན་ལས་ཆེ། །འཇུག་པའི་རྟེན་ཞེས་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱེད། །ཤིང་སྤེ་
 དགྲང་ལོ་གྲ་གསལ་ལོར། (1984) ། ལྷའི་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ། །པརྒྱ་དོན་ཡོན་དཔལ་
 སྤངས་ཐེབས། །དེ་ལས་རབ་བྱུང་བསྐྱེན་རྒྱུ་ལས་ལྷས། །ཏུས་དེར་མདོ་ཁམས་
 སྤྱིགས་ཀྱན་ནས། །དད་ལྷན་སྤོང་ཆོ་མང་པོ་འདུས། །ཤི་གསོན་མང་པོའི་དགེ་
 ཆ་ཏུ། །གསེར་དཔལ་གཟི་བྱར་ལ་སོགས་པ། །རིན་ཆེན་རིགས་དང་རྟ་ལོ་ར་
 སོགས། །ཆུ་སྤངས་མཛོད་ལ་འགྲན་པ་དང་། །རྒྱ་སྤོང་འབྲལ་ཆོ་མང་པོ་ཡི། །
 འབྲལ་བ་བསམ་མི་བྱུང་པར་བྱུང་། །དེ་ནས་གཉེར་པ་ཐུག་མཛོད་སོགས། །ང་
 ཆེང་མཁས་མང་པོ་ཐོན། །དེས་ན་དགོན་པའི་འོས་འགན་བསྐྱུར། །ཤིང་སྤངས་
 དགྲང་ལོ་གྲ་བཞི་ལོར། (1985) །ཤི་གསོན་མང་པོའི་དགོན་རྒྱ་ཡིས། །དཔལ་
 སྤངས་བྱམས་ཆེན་བསྐྱུར་བཞེངས་ཐང་། །སྤྱི་གྲ་ཐམས་ཅད་བཀའ་གྲོས་མཛོད། །
 ཆབ་མདོ་སྤྱིགས་ནས་ལྷ་མགར་དྲངས། །ལྷ་བཀོད་སྤངས་བྱ་རྒྱ་ཡི། །སྤངས་
 པལ་ཆེར་ཞལ་གྲོས་མཐུན། །དེ་ནས་ལྷ་ཆེན་ལས་འགོ་ཚུགས། །བཀའ་སྤྱི་

ལུས་གྱིས་ལྷི་ན་ཡང་། ལུགས་བསྐྱེད་ཆེན་པོའི་གོ་གྲོན་ཀྱི་ནས། ལྷ་བཟོ་ཆེ་
 དབང་རྒྱ་མཚོ་དང་། ལྷ་ཆ་ཀམ་རྩོ་རྩེ་ཡིས། གཡས་གཡོན་སྐྱུར་ཏེ་བྲུང་
 གི། གཉེར་པ་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ། བྱམས་ཆེན་བཞེངས་གྲབས་མཛད་
 པའི་སྐབས། གཉེར་པ་ཁལ་པ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱིས། ཁྱི་འདྲོད་པ་ཡི་རྣམ་
 འགྱུར་ངང་། ཆབ་མདོའི་སྤྱགས་ནས་དྲངས་པ་རྣམས། ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་
 ཤ་སྟག་ཡོད། ཁྱོད་གྱིས་ལྷ་བཟོ་དགོས་མེད་ཟེར། བྱམས་ཆེན་བཞེངས་
 པའི་ལས་གྲུའི་ནང་། ཐང་སླའི་ཕྱག་ལས་བཀག་འགོག་གནང་། དེ་ནས་སླ་
 མ་རིན་པོ་ཆེ། བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་གོ་བོས་ཏེ། ལུགས་འགལ་མེད་པར་
 གཟིམ་ཤག་ལོག། སླ་མའི་ཞལ་ནས་ཁོང་གཉིས་ལ། ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་ཡོད་
 ཆོད་ཀྱང་། བྱམས་ཆེན་འདི་འདྲ་བཞེངས་པ་ལ། ཆ་ཆད་ནོར་བའི་ཉེན་ཡོད་
 པས། རྟོགས་རམ་གང་ཐོན་བྱེད་ཀྱིས་གསུངས། འོན་ཀྱང་བྱམས་ཆེན་བཞེངས་
 མཁན་གྱི། ཡོན་བདག་ལྷ་བཟོ་གཉིས་ཀ་ཡི། ཟླ་འདྲོད་སློ་དང་མཁས་འདྲོད་
 གྱི། ང་རྒྱལ་དབང་གིས་ཐང་སླ་དང་། ལས་ཀའི་འབྲེལ་བ་བཅད་པའི་
 སྐབས། ལུགས་རྩིས་བསྐྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བྲལ། དེ་ནས་བྱམས་ཆེན་
 བཞེངས་ཚུལ་ནི། ཁྱི་ཏྲ་ག་མདའ་ཅན་དག་གི་དབྱང་། ཁྱི་ཡི་ཚུལ་དུ་
 དཔལ་སྤྱངས་སྤེལས། གསེར་དབྱལ་ལ་སོགས་དགོར་རྩིས་རྣམས། དགོས་པ་
 མེད་པའི་ཆུད་ཟོས་བཏང་། བཀའ་བསྟན་གང་དང་མི་མཐུན་པའི། ལྷ་
 མིན་འདྲེ་མིན་བྱམས་སྐྱ་བཞེངས། ལུས་ཀྱང་མཐོང་ན་སྐྱུ་ལྱུར་པས། རྟག་དུ་
 ལྷ་ཁང་སྒོ་ལྷགས་གཟེར། ལྷ་ཚུགས་སྤྱི་དང་འགལ་བ་ཡི། སྐྱུ་ལ་དར་གྱིས་ཡོལ་
 བས་བཀའས། བྱམས་མགོན་སི་དུ་ལུགས་བཞེད་ལ། རྒྱུད་དང་འགལ་བའི་
 བྱམས་སྐྱ་དེ། ཁྱི་མདོན་དབྱིངས་སུ་རྒྱས་བཏབ་ཅིང་། ཆོད་ལྷན་བྱམས་སྐྱ་
 གསར་པ་ཞིག ཁྱི་རིང་བཞེངས་གྲབས་ཡོད་ཅེས་ཐོས། ཁྱི་སྟག་དགྲུང་ལོ་གྲུ་ལྷ་
 ལོར། (1986) འདཔལ་སྤྱངས་བཤད་གྲུ་བསྐྱུར་གསོ་གནང་། མཁན་པོ་དེལ་རྒྱུད་
 སློ་ཆོས་བསྐྱོས། ལུས་རྟགས་སྟན་ངག་ལ་སོགས་པ། ལུན་མོང་སྤྱི་ཡི་རིག་གནས་
 དང་། ཁྱོད་འཇུག་སྒོམ་གསུམ་ལ་སོགས་པ། ལུན་མིན་ནང་དོན་རིག་པ་

① ལུགས་བསྐྱེད་གྱི་གོ་ཆ་གྲོན། ཞེས་པ་བཟོད་པ་སྐྱོམ་པའི་དོན་ཡིན།

སོགས། །འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་རྒྱལ་མཆན་འཇུགས། །རྒྱལ་མཐར་དཔལ་
 རྒྱུངས་ཆོས་ལྷེ་འདིར། །བཤད་བསྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལྷེལ། །དེ་ནས་སྐྱ་ཆོ་མ་
 རྫོགས་བར། །མདོ་ཁམས་ལྷལ་གྱུ་མང་པོ་ཡི། །རིས་མེད་གྲུབ་མཐའི་དགོན་ལྷེ་
 ཁག །ལྷ་ཁང་བསྐྱར་གསའི་ལོགས་རིས་རྣམས། །རས་གཞིའི་ངོས་སྤྱུ་རིས་
 གནང་། །དགོན་ཆེན་དགོན་དང་ལྷགས་ར་དགོན། །གཡུ་འབྱུག་ལྷ་ཁང་མརྟལ་
 དགོན། །དཔལ་ལྷལ་དགོན་དང་ཀུ་ཐོག་དགོན། །ལྷ་བྱ་དགོན་དང་རྡོ་རྒྱལ་
 དགོན། །རྩ་ནག་དགོན་དང་རྒྱུད་ལྷེ་དགོན། །རྡོ་ཁོག་གཡུ་ཐོག་དགོན་པ་
 དང་། །ཁྱོ་རྩ་དགོན་པ་ལ་སོགས་པའི། །རིས་མེད་དགོན་ལྷེའི་ལོགས་རིས་
 རྣམས། །ཐམས་ཅད་བླ་མའི་བྱག་བྱིས་ཡིན། །ས་འབྱུག་དགུང་ལོ་གྱུ་བརྒྱན་
 ལོར། (1988) །དབྱར་རྒྱལ་ཁོ་བོས་མངལ་བའི་སྐབས། །རིས་འགར་ཆོས་
 གཞུང་འཆད་གཉེར་མཛད། །རིས་འགར་ལྷ་བྱིས་སློབ་པར་བྲེལ། །མདོར་
 བ་རྟག་རྩ་སློབ་མས་བསྐྱོར། །སྐབས་དེར་བདག་ལ་འདི་སྐད་གསུངས། །ད་ནི་
 ཆོ་ཡི་ལྷག་མ་འདིར། །ལྷས་ངག་ཡིད་གསུམ་སློབ་བཏང་ནས། །སློབ་གཉེར་
 མཁན་རྣམས་རེ་འདོད་བསྐྱང་། །ཁོད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱས་པལ་ཆེར་བས། །མ་ཁི་བཏོན་
 པའི་ཆབ་དོད་ཡིན། །དེ་ཡང་དགེ་བ་ཡིན་པར་སེམས། །ཞེས་སོགས་ཞལ་
 བསྐོས་མང་ཅམ་གསུངས། །ས་སྐུལ་དགུང་ལོ་གྱུ་བརྒྱད་པའི། (1989) །དབྱར་
 རྒྱལ་སྐྱུང་གཞི་རྩུང་ཅམ་བཞེས། །ཁོ་བོ་བྱིམ་རྩ་འཁོར་ཞག་དང་། །བསྟན་
 བས་བླ་མའི་སྐྱ་མརྒྱན་བཅར། །སྐྱུང་འདྲི་ནས་བཅམས་སྤོང་མོལ་ཞུས། །
 བླ་མའི་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །ཉམས་དང་མི་ལམ་གང་དབྱུད་ཀྱང་། །
 ལོ་འདིར་ཁོ་བོ་འགྲོ་བར་ངེས། །སྟོན་ཆད་ཤི་ནས་ངན་སོང་རྩ། །སྤྱི་བའི་
 འདིགས་སྐྱག་རྟག་རྩ་ཡོད། །ད་ནི་ངན་སོང་སྤྱི་བ་ཡི། །འདིགས་པའི་སྤྱང་བ་
 ཡལ་སོང་གསུངས། །གཞོན་ཆོ་ཉམས་ལེན་མ་བསྐྱངས་ན། །རྒྱས་རྒྱལ་ཉམས་
 སྤྱང་བསྐྱེད་དཀའ་གསུངས། །དགུང་ལོ་མཐོ་བ་མ་གཏོགས་པ། །ནད་གཞི་སྤྱི་
 བའི་ཚོལ་མི་འདུག །ཞི་དབྱིངས་གཟིམ་པའི་ཉིན་ཤས་སྟོན། །བསྐྱེད་མར་ཉིན་
 ཤས་འདི་སྐད་གསུངས། །མཁན་པོ་ཆོ་དབང་དཔལ་འབྱོར་དང་། །སི་རྩ་པ་བླ་
 དབང་མཆོག་ཉིད། །མཁས་དབང་དགོན་སྟོད་མཁུན་རབ་དང་། །གྲུབ་དབང་

སྒྲ་མ་ཀར་ལུ་སོགས། །དབང་ལུང་ཐོབ་པའི་སྒྲ་མ་རྣམས། །གནས་ཁང་འདི་
 ཅུ་ཐེབས་འདུག་པར། །དཀར་སེར་དམར་ལྗང་ལ་སོགས་པའི། །སོ་སོའི་གདིང་
 བ་ཐིངས་ཞེས་གསུངས། །དེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བཤོ་སྤྱོད་ངམ། །ཁྱིད་དང་དབང་
 ལུང་གང་ཅུང་ཞིག །འཆད་ཉན་བྱེད་ཚུལ་ཉམས་འགྱུར་མཐོང་། །སྒྲ་མ་དེ་དག་
 སོ་སོ་ལ། །འོས་པའི་གདིང་བའི་ཁ་དོག་སོགས། །སོ་སོ་ཞིབ་པར་གསུངས་མོད་
 ཀྱང་། །སོ་སོས་ད་ལྟ་བུ་ཐོབ་ཅིང་། །ཀམ་རྣམ་རྒྱལ་ཞལ་ནས་གསུངས། །དེ་
 རྣམ་བོད་ཆེ་དྲག་པ་ཡི། །ཉིར་དྲག་ཉིན་མོར་ཞིང་གཞན་བརྟེན། །ཐུགས་དམ་
 ཉིན་མ་གསུམ་ལ་བཞུགས། །ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་འཇའ་འོད་འཕྲོ། །ཞེས་པ་
 ལུལ་མི་ཀུན་གྱིས་བཤད། །

བརྒྱད། ཐུན་མིན་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་ཐར།

ནང་ཅུ་རང་སེམས་མ་དུལ་བའི། །སྤྱི་རྩལ་རྟོ་དང་ལྷགས་སོགས་ལ། །འདུལ་
 སྤྱོད་བྱ་བའི་ལས་སྤྱོད་གྱིས། །གཞན་མགོ་བསྐྱོར་བའི་གྲུབ་རྟགས་མེད། །
 མཐོང་ཐོས་དྲན་པའི་ལུལ་ཀུན་ལ། །དྲན་དང་ཤེས་བཞིན་བཅས་པ་ཡིས། །
 ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་མ་ཐག །འབྱུར་འཛོམས་རྣམ་པའི་གྲུབ་རྟགས་
 ཡོད། །མདོན་གྱུར་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྣམས། །འབད་པས་རང་སྤྱོར་མི་རྒྱུད་
 པའི། །སྒྲིག་གྱུར་གཞན་གྱི་བདེ་ལྷག་སོགས། །མཁྱེན་པར་བརྟུན་པའི་མདོན་
 ཤེས་མེད། །ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་མཁའ་ལྟར་ཡངས། །གནས་ལུགས་དབྱུང་པའི་
 རིགས་ལམ་ཟབ། །སྒྲོ་འདས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི། །རང་གཤེས་མཁྱེན་པའི་
 མདོན་ཤེས་ཡོད། །རྗེ་ཉིད་རིག་པའི་རྗེས་འབྲངས་བ། །ཡིན་ཕྱིར་ཀུན་ལ་
 བརྟག་དབྱུང་འདུག །སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་དང་མཁའ་པོ་གཉིས། །བསྐྱུར་ན་མཁའ་པོ་
 གལ་ཆེ་གསུངས། །ཡི་གའི་སྤྱོད་སྒྲིག་ནས་བཅུམས་ཏེ། །མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་
 མང་པོའི་བར། །ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་ཏུ་མའི་རིང་། །ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་མཁའ་
 པོ་དང་། །དགོ་བཤེས་ཉོན་མོངས་རྒྱུད་བ་རྣམས། །རྒྱལ་བའི་རྣམ་འབྲུལ་ཡིན་
 དེས་གསུངས། །བོད་ཏུ་སྤྱུལ་སྤྱོད་ཞེས་གྲགས་པའི། །བྱིས་པ་གཅིས་ཉར་བྱས་པ་
 དེ། །སྤྱུལ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་མིན་པར། །གང་ཟག་དེ་ཡི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ། །རྣམ་
 དཀར་དགོ་བའི་སྤྱུགས་གྱུར་པའི། །ཐུན་མིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་མིན་སྟོན། །ཞེས་པ་

སྒྲ་མའི་ཞལ་གསུངས་ཡིན། །རྗེ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྲུབ་རྟགས་ལ། ༡ མཐོན་
 པོའི་ཐོབ་དང་རིན་ཆེན་ནོར། །མཛེས་པའི་དཔལ་དང་ངོ་མཆར་ཆོས། །དངོས་
 པོ་གང་ལ་ཞེན་མེད་པའི། །འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། ༢ མ་གུས་
 པ་ཡི་ཆོག་རྩལ་དང་། །མི་འདོད་གནོད་དང་འཆོར་བ་ལ། །འཇུག་པའི་མདངས་
 གིས་སྤྱན་བསྟུ་བ། །ཞེ་སྤང་བྲལ་བའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། ༣ གོགས་ཀྱི་དབུས་ན་
 དམན་སར་བབུང་། །ཉམ་ཐག་བྱ་ལ་བཅེ་བས་བསྐྱངས། །རང་གི་ཡོན་ཏན་གུད་
 ཏུ་སྤྲུལ། །ར་རྒྱལ་བྲལ་བའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། ༤ གཞན་གྱི་ཐུན་ཆོགས་ཡོན་ཏན་
 དང་། །སྟོབས་འབྱོར་དཔལ་དང་སྟོན་གསལ་ལ། །ལྷག་བསམ་དཀར་པོའི་
 དབུངས་གིས་བསྟོད། །ཕྱག་དོག་བྲལ་བའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། ༥ སྲིད་པའི་
 ཆོས་ལ་ཐོས་རྒྱ་ཆེ། །མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཆོའི་དོན་ལ་བསམ། །ཞི་བའི་གོ་འཕངས་
 ཉམས་སུ་ལེན། །གཏི་མུག་བྲལ་བའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། [༦] ལན་དང་རྣམ་སྒྲིན་
 མི་རེ་བའི། །ཆོས་ནོར་རིག་པ་སྟོབ་ཆོགས་ལ། །ཐོངས་མེད་བཏང་བའི་སེམས་
 བསྐྱེད་ཅན། །སྤྱི་པ་གོམས་པའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། [༧] དྲང་ངེས་ཐབས་གིས་
 གདུལ་བྱ་སྟོང་། །སྟོག་ལ་ཐུག་ཀྱང་གཞན་གནོད་སྟོང་། །སྲིད་པའི་ཆོས་ལ་ཞེན་
 པ་ཡལ། །ཚུལ་བྱིམས་གོམས་པའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། [༨] བྱི་དག་ནང་གོགས་
 གང་གིས་ཀྱང་། །དམོད་དང་བརྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལ། །རི་མི་སྟུང་པའི་བརྟུལ་
 རྟགས་འཛིན། །བཟོད་པ་གོམས་པའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། [༩] སྟོགས་མེད་ཀྱན་
 གྱི་སྟོབ་མ་དང་། །རིས་མེད་དགོན་སྡེའི་རྟེན་བཞེངས་ལ། །སྟོབ་ཆེན་པོས་ཞབས་
 རྟེན་གནང་། །བཙོན་འགྲུས་གོམས་པའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། [༡༠] གཟུགས་སྒྲ་
 ལ་སོགས་ཀྱི་རོལ་གྱི། །ཡིད་འོང་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། །གཡེང་བ་མེད་པ་
 གསལ་བའི་སྟོ། །བསམ་གཏན་གོམས་པའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། [༡༡] རིག་པའི་
 གནས་ཀྱན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད། །དངོས་པོ་ཀྱན་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས། །སྤང་དོར་
 འབྱེད་པའི་སྟོ་མིག་ཡངས། །ཤེས་རབ་རྒྱས་པའི་གྲུབ་རྟགས་ཡོད། །

སྒྲ་སྒྲས་པ། །རྟོགས་ལྡན་བརྟན་པའི་སྒྲིང་པོ་འོད་བརྒྱ་པ། །གཞན་དབང་
 ཏུས་གྱི་རུབ་རིར་བཀལ་བའི་ཆོ། །རྣམ་འཕྲུལ་སྒྲ་འོད་དཀར་པོའི་རང་མདངས་
 གཟུགས། །སྟོགས་ཏུས་ཐུན་པའི་མཁའ་ལ་དལ་གྱིས་འཆར། །གང་དེའི་དམ་

པའི་ངང་ཚུལ་འདབ་བརྒྱ་པའི། །དྲི་བསྐྱར་ས་གཞིར་བྱལ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། །
 ཆགས་ནས་རྒྱལ་པའི་བརྟན་པ་ཉིན་མོ་བྱེད། །སྤྱར་ཡང་གངས་རིའི་ལྗོངས་འདིར་
 འཆར་བར་ངེས། །ཐུགས་བསྐྱེད་ལྷ་ཡི་རྩིང་རིང་ཡངས་པའི་ངོས། །གཞན་པན་
 རྒྱ་འཛིན་འདབ་མ་འཁྲིགས་པའི་གཏམ། །རྣམ་ཐར་དབྱར་གྱི་རྒྱལ་མོའི་རང་སྤྱོད་
 འདི། །དད་ལྡན་མདངས་མཐའ་ཅན་གྱི་ཆོགས་ལ་སྤྲིངས། །དྲངས་པའི་དད་པས་
 དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ལ། །སྤྱོད་སྤྱར་བྲལ་བའི་ངག་གི་སྦྱོར་བ་འདི། །དམ་ཆོག་ཅན་
 གྱི་སྤྱོད་མའི་ཐུགས་རྩི་དང་། །མི་འབྲལ་ཉག་ཏུ་འགྲོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཤོག།

ཅེས་ལྷ་རིག་སྤྱོད་པའི་མཁས་མཆོག་ཐར་བྲལ་ཆོ་དབང་མཆོག་གི་ཞལ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་རྩི་
 ཉིད་གྱི་ཐུག་ཁྲིས་གནང་བའི་ཞལ་ཐར་ཁག་གཅིག་ཚུགས་བསྐྱིགས་གྱི་བརྟན་དེབ་ཞིག་རྩི་
 མའི་དཔྱད་རྟེན་ཏུ་པར་སྤྱན་བྱེད་སྐབས། །བརྟན་དེབ་གྱི་འགོ་བརྩོད་ཚུལ་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་ཐར་
 ལོ་རྒྱུས་ཤིག་འབྲི་དགོས་ཞེས་མཁས་དབང་དགོན་མཆོག་བརྟན་འཛིན་གྱིས་ཞལ་བཀོད་ལྟར།
 རྩི་སྤྱོད་ཞལ་སློབ་གྱི་གལ་མཐར་ཚུད་པ་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཐུབ་བརྟན་སྤྱན་སྤྱོད་ཆོགས་ངེས་སྤྱོད་མའི་
 མཛེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་གང་ཤར་རྣམས་སྤྱོད་སྤྱར་དང་བྲལ་བའི་ངག་ཏུ། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་༧པའི་ཆེས་
 ༡༩ཉིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བརྟན་པའི་ཤིང་རྩིལ་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ལྷ་རེས་གཟའ་ཉི་མ་འཆར་
 པའི་རུས་ཆོས་སུ་མཇུག་རྫོགས་པར་བྱས་པོ། །

ཕི་ཁྲོན་ཕི་རིགས་དཔེ་སྤྱན་ཁང་། 2006.8

ཁོད་མིའ་པུའི་རྒྱལ་ས་ཀྱི་རྩ་ཆེན་ལས་འགའ་ཞིག་ལ་དབྱེད་པ།

གང་ཞིག་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་ལོ་ཚིགས་གཏན་འཁེལ་བ་
 ཞིག་མེད་ན། རྒྱུ་རབས་རིམ་བུར་གི་ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། དམག་
 འོད། སློབ་གསོ་བཅས་ཀྱི་ཚད་གཞི་སོགས་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གཏན་ལ་
 འཁེབས་ཐབས་མེད། དེར་བརྟེན་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་རྣམས་ལ་
 སློབ་བྱོན་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་ལོགས་
 བཤད་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་ནས། རང་སློབ་གང་དཔོག་གི་རིག་པས་བྱུར་
 བརྒྱན་ཏེ་དཔྱད་ཚོམ་ཞིག་འབྲི་བྱུང་གིས། བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་ཀྱི་སྲིད་ཀྱི་ལོ་
 ལང་དང་། མཛད་རྗེས་ཆེ་བའི་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་གི་ལོ་ཚིགས་ལ་རྟོག་འདོང་ཅུང་
 ཟད་བྱུང་བ་དག་ལ་དཔྱད་དོན།

གཅིག་ལོང་སྤང་དང་ཡུམ་བཙན་གྱི་རྒྱབ་མ།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་མཉེན་འདྲེན་གསུང་གི་ཐོག་ནས་དེ་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལྟར་ཞེས་གཅིག་མཐུན་དུ་བཞེད། འོན་ཀྱང་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་དང་བཞེད་པའི་ལོ་ནི་རོས་འཛིན་སྤངས་མིན་འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོག་ཤིང་གཞི་བྱུང་
 འདུག་ཀྱང་འདིར་དེའི་སྒྲ་སྤངས་བཞེད་པ་ནི། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་གཞིས་ལོ་
 གཅིག་མཐུན་བྱུང་སྤངས་འཐད་སྒྲུག་ཆེ་སྟེ། དེ་སྤངས་ན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་པའི་
 རྒྱུག་ཀྱང་དེའི་སྒྲ་སྤངས་དེར་འོད་སྤངས་དང་ཡུམ་བུ་གཞིས་ཀྱི་འཐད་པའི་
 ཡིན་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཐུག། སྤངས་འདིར་མངའ་བའི་གྲི་རལ་ལ་
 སྤངས་མེད་པ་མ་ཟད། རྒྱུས་དང་མ་ལའང་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་གམ་ཞི་བཞི་གང་
 ཅམ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཡང་འདས་ཆེས་གཞི་ནས་སྤངས་སྤྱོད་པ་འདི་ལ། སྤངས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་མཐུན་པོ་ནས་ཀྱིས་དོགས་དཔྱད་ཀྱི་ཆོག་ཟུར་ཅམ་ཡང་མ་གནང་བར་
 ཡ་མཚན། ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་བྲི་རལ་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པའི་རྒྱུགས་
 བྱ་ལོར་འདས་པ་དང་། རྒྱུས་དང་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུར་བྲི་རལ་འཐོད་ནས་ལོ་རྒྱུས་

གསུམ་ལ་རྒྱལ་པོར་བྱས་ཞེས། བྱིར་ལ་གཅེན་དང་སྤང་དར་གཙུང་དུ་བཞེད་པ་
འདྲིར་ཉ་ཅང་དབྱང་འོས་པའི་གནད་དུ་མཐོང་།

ཡུམ་བརྟན་བོད་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་མིན་སྐོར་ལ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་ལས། དེའི་ཆོ་ཆེན་མ་སྣ་ནམ་བཟས་ཀྱང་བྱ་རྒྱུ་ལོ་སྟེས་ཞེས་
བརྟན་པས་སྟོན་པོ་ནམས་ན་རེ། མདང་སྟེས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུ་སོ་ནི་ཅིག་གཅིག་འོན་
ཀྱང་ཡུམ་གྱི་བཀའ་བརྟན་དུ་རྒྱུ་ཟེར་ནས་སྤྲི་ཤེ་ཡུམ་བརྟན་དུ་སོགས་ཞེས་པའི་
ཡི་གེ་མང་པོ་ལས་བྱུང་ཞིང་ཡུམ་བརྟན་གདུང་རྒྱུད་མ་ཡིན་པར་གྲགས་ནའང་རྗེ་
ཆོན་དགུ་པོ་ལཱ་ཆེར་ཡུམ་བརྟན་ཡིན་ལ་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་ན་རྗེ་ཡི་སོ་ཁ་གཏོར་
བར་མི་འགྱུར་བས་ཆེན་རྒྱུ་གྱི་སྤྲས་གཉིས་གདུང་རྒྱུད་ཁྱད་མེད་དུ་སྤྲང་ལ་ཡི་གེ་
དེ་དག་ཀྱང་འོད་སྤང་ལ་ཞེན་པ་ནམས་ཀྱིས་བྲིས་པར་བྱེད་དོ། ཅེས་གསུངས་
པ་དོན་ལ་གནས་ཏེ། སྟོན་འབངས་འཁོར་དང་བཅས་པས་གཙུག་དུ་བཀུར་ཞིང་
འབངས་མི་ལཱ་གྱིས་ཞལ་མངའ་ཅམ་གྱི་དུས་སྐབས་ཀྱང་ཆེས་དཀོན་པའི་བཙུན་
མོ་ཆེན་མོ་དེ། སྤུ་གྱ་ཞིག་འདོད་མ་ཐག་གོང་དུ་རྒྱ་སྟེ་བཅའ་ཆོག་ཆོག་ཅིག་
མེད་པ་རིག་པས་དབྱང་ཅམ་གྱིས་གྲུབ། རྒྱལ་རྒྱུན་མིན་ན་རྒྱལ་སྤྱི་འབྲུལ་བ་
ལ་མ་འཆམས་ནས་དབུ་གཡོ་གཉིས་འབྲུགས་པའང་ཅིའི་ཕྱིར་འབྱུང་སྟེ། སོག་
མར་སྤྲས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྤྲས་སུ་ཁས་འཆེས། དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ཚོད་པ་ནི་
དགོས་མེད་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་འོད་སྤང་དང་ཡུམ་བརྟན་གཉིས་ཀྱི་འབྲུངས་
འདས་ལོ་ཆོགས་དངོས་ནི། སྤང་དར་འདས་པའི་ཕྱི་ལོའི་རྒྱ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༧ལོར་
བཙུན་མོ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ལས་སོ་སོར་སྟེས། སྤུ་ནར་སོན་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་
མ་འཆམས་པས། བཙུན་མོ་གཉིས་སོ་སོའི་སྟོགས་ཀྱི་སྟོན་འབངས་ཐ་དད་ཀྱིས་
བབྱུང་སྟེ་ཡུམ་བརྟན་གྱིས་དབུ་ཅ། འོད་སྤང་གིས་གཡོ་བྱ་བབྱུང་ནས་དབུ་
གཡོ་འབྲུག་པ་བྱས། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་ཡུལ་ལཱ་ཆེར་བའི་ཡུལ་གྱ་རེ་རེ་ལའང་
ཆེ་སྤྱད་དང་རྒྱུད་སྤྱད། མང་ཆོན་དང་ཉུང་ཆོན། གསེར་པ་དང་གཡུ་པ། ཤ་
ཟན་དང་རྩ་ཟན་ཞེས། ཤེ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཆད་དེ་འབྲུག་ཚོད་གྱི་གཞི་ལངས།
དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར། འོད་སྤང་ལ་སྤྲས་དཔལ་འཁོར་བཅན་
འབྲུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པའི་ས་སྤང་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༧ལོ་ནས་བབྱུང་འབངས་

གྱི་གྱིན་ལོག་རྣམས་རིམ་པར་བྱང་བས་པོད་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་སེལ་བྱར་འཁོར། ཆོས་
 དང་རིག་གནས་གྱི་རྒྱན་ལུག། རྟེན་གསུམ་པལ་ཆེར་འབྱུང་བཞིའི་ལྷོང་རུ་ཐིམ།
 གནའ་རྣམས་རྣམས་འབངས་གྱིས་རང་དབང་རུ་སྦྱོང་དེ། དགྲུང་ལོ་ལོ་རྒྱལ་པའི་
 མེ་བྱ་སྟེ། གྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་པོད་གྱི་བཅོམ་པོ་རིམ་བྱུང་གི་བང་ལོ་རྣམས་བཤོས་ནས་
 གཏོར། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པའི་ཤིང་རྒྱལ་ཏེ་གྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་མངའ་བདག་འོད་
 གྱུང་སྐུ་གསེགས། འདིའི་ལོ་ཁམས་རྣམས་ནི་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟར་བཤོད་
 པ་ཡིན། དུམ་བརྟན་སྐུ་གསེགས་པ་འོད་གྱུང་ལས་ལོ་གསུམ་སྟེ་བ་སྟག་ཆོང་
 དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་ཆེན་མོ་ན་གསུང་།

གཉིས། གནའ་ཉེན་དང་འག་གནས་ལ་ཉམས་སྦྱང་ཚེས་
 ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་ཆེགས།

པོད་ཏུ་དག་ཆུན་གྱི་བཤད་སྤྱོད་ལ་སྤང་དར་མས་ཆོས་དང་རིག་གནས་གྱི་
 ཆུན་བསྐྱབས། གནའ་རྟེན་པལ་ཆེར་གཏོར་བརྒྱག་བཏང་བས་དེ་ནས་ལོ་རྒྱུ་
 བརྒྱན་ཏུར་ཉེ་སྒྲིབ་ཞིག་བར་ཆོས་དང་རིག་གནས་གྱི་སྤྱོད་རྒྱལ་ཅེས་ཉམས་སྤྱད་
 ཆེ་ཤོས་དེ་སྤང་དར་མའི་སྐབས་སུ་འདོད། ལོ་ཆུས་གྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་སྤང་
 དར་སྐབས་སུ་ཉམས་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། ཆོབས་ཆེ་ཤོས་དེ་འབངས་ཀྱིན་ལོག་གི་
 སྐབས་སུ་བྱུང་པ་གསལ་ཏེ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། དེའི་ཆེ་
 ལུ་གེ་དང་ནད་ཡམས་བྱུང་། ཆོས་བཤེག་པའི་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་བཀའ་ཆད་མི་
 འདྲ་བ་མང་པོས་གྱུམ་པས། ཆོས་བཤེག་པས་ལན་པར་ཁ་འཆམ་ནས་རྩོ་པོ་མཆེད་
 གཉིས་བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་རྣམས། བྱི་ཐོག་ཏུ་སྤྱན་དྲངས་ནས་མཆེད་པ་བྱས།
 ཏྲགས་རང་གིས་སྤངས་ནས་ཤམ་ཐབས་ཤོང་བ་ཅན་ཤོན། སྐྱ་གཞན་བྲིགས་
 གཙུག་མུད་བཞག་པ། དབྱར་ཟླ་གསུམ་དབྱར་གནས་བྱེད་ཟེར་ནས་གཙུག་ལག་
 ཁང་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་གཏན་བྲིམས་སྡུག་། དེ་ནས་དགག་དབྱེ་བྱེད་ཟེར་སྟེ་སྤང་
 ཏུ་བྲིམ་ཐབ་བྱེད། མིང་དག་བཅོམ་གཙུག་མུད་ཅན་ཟེར་བ་མང་པོ་བྱུང་ནས་
 རྩོ་པོའི་མཆེད་གནས་བྱེད། མི་དར་མ་ཤིན་འབྱུམ། གཞོན་པ་ལ་ཉི་ཤིག་ བྱིས་
 པ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་པ་འདོན། སྟོག་མཁན་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་འགའ་བྱུང་གིས་རྟེན་
 བསྐྱུགས་ནས་དམར་པོ་འདི་ནི་འདི་དོན་བསྐྱུས་པ་དེ་ཡིན་པར་འདུག །ནག་པོ་

འདིས་དེ་རྒྱས་སུ་འཆད་པར་འདུག ཡིག་རྒྱུ་འདིས་དེ་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་པར་
 འདུག་ཟེར་ནས་རྩལ་བཤད་བྱེད་པ་བག་རེ་བྱུང་། རྣམས་པ་ཕལ་ཆེར་ཡང་རྒྱབ་
 ཐབས་འཆད་པ་དང་སྒྲིམ་པ་མེད་པར་བོན་པོའི་ཆོ་ག་ལ་མིག་སྒྲིམ་བྱས་ཏེ་རྒྱབ་
 གཞུང་ངག་འདོན་དུ་བྱེར་ནས་གྲོང་ཆོག་འགྲིམ། སྒྱུར་དགོལ་དང་བམ་རྒྱབ་
 དར་བས་མི་ལ་གསོན་དགོལ་བྱེད་པ་ཅིག་བྱུང་། ཞེས་སྤང་དར་བཀོངས་རྗེས་
 སུའང་སྐབས་ཤིག་བར་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱན་མ་རུབ་པར་གནས་
 རྒྱལ་གསལ་པོར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་དེབ་ཐོན་དང་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་
 སྤང་དབྱངས་སོགས་ལས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་མཆོད་གཉིས་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་ལ་དད་
 ཅིང་གཙུག་ལག་བཙུགས་པ་སོགས་སྤང་དར་གཤེགས་རྗེས་སུའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བསྟན་པའི་སྲོལ་གནས་ཡོད་པར་གསལ་པོར་བསྟན་འདུག དེ་ནས་སྤྱོད་གཉིས་
 རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་དུ་མ་འཆམ་པ་དབུ་གཡོ་འབྲུག་རྒྱུན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་ཕལ་
 ཆེར་སྡེ་གཉིས་སུ་ཆད་དེ་འབྲུག་ཚོད་ལངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠པའི་ས་སྤང་ལོ་ནས་རིམ་
 བཞིན་བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་འབངས་བྱེད་ལོག་གི་ཟིང་འབྲུག་བྱུང་བས། བོད་
 ཀྱི་ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས། ཆོས་ལུགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་
 ཉམས་རྒྱུད་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་
 ལས། འབངས་ཁེང་ལོག་བྱས་པའི་ལོ་དགུ་པ་མེ་བྱ་ལ་ཤུད་ཤུ་རྣམས་ཆེ་སོགས་
 བཞིས་གྲོས་བྱས་ནས་བང་སོ་རྣམས་བཀོ་བཤའ་བྱས་པལ་ཆེར་བྱས། ཞེས་དང་།
 རྣམས་ཆོང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་ལས། ས་མོ་སྤང་ལ་ཁེངས་
 ལོག་བྱུང་། མེ་མོ་བྱ་ལ་བང་སོ་རྣམས་བཤེག རྗེ་འབངས་བྱེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་
 ཞིག་ཆོས་ཁྲིམས་ཉམས། སྤྱིའི་སོ་ཁ་ཤོར། བོད་ནང་འབྲུགས། སྤང་དར་མས།
 རྒྱ་མོ་ཕག་ལ། བསྟན་པ་རྒྱབས་པའི་མགོ་རྒྱུགས་ནས། རྣམས་སོ་རྣམས་
 དབུས་གཙང་གི་མི་དབྱུག་གམ་བཅུས། མདོ་རྒྱུད་སྤང་དུ་རབ་དུ་བྱུང་ནས།
 བསམ་ཡས་སུ། བོད་རྒྱལ་ཆོལ་ན་ཡབ་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱན་སྤར་སྤེལས་པ་ཡིན། ལོ་
 དབྱུག་རྒྱ་རྩ་བརྒྱུད་ཀྱི་བར་ལ། སྤྱིར་བོད་དང་། སྤྱོད་དབུས་གཙང་ཏེ་བཞིར།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྒྱ་མི་གཤམ་པ་བྱུང་སྟེ། སྤོམ་པ་འབོག་ལེན་གྱི་བཀའ་
 ཆད། གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་སུ། ས་ཁྱིའི་ཆོང་བཅོས། ཆོར་ཤུང་སྤྱོད།

བཤད་ར་ལུང་ཁང་བྱས། ལྷེར་སོ་ལ། རྒྱང་པོའི་རྒྱ་མོམ་སྐལ། མི་དག་
 བའི་ལས་ཐབས་རྣམས་ཚིགས་བྱང་། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས་འབངས་གྱུན་
 ལོག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་བྱིས་ཤིག་པ་དང་། ཚོས་བྱིས་ཉམས་པ་གསལ་པོར་
 བསྟན་ཅིང་། གཙུག་ལག་ཁང་ནམས་སུ་མ་བྱིའི་ཚང་བཅས་པ་དང་། ཚོར་
 ལུང་རྒྱུ་བ་སོགས་ནི་བསྟན་དགོན་ཉམས་རྒྱུ་སོང་ནས་ས་སྟོང་རུ་གྱུར་ཏེ། མ་
 མཐའ་ཡང་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་ལ་བདག་རུ་བབྱང་མཁན་མེད་པའི་རྟགས་ལས།
 བསྟན་པ་བསྐྱབས་ནས་ཟླ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ། ལྷ་ཁང་ནང་རུ་ཚོར་ལུང་མི་རྒྱུ་བར་
 ལྷས་ཀྱང་ཤིས། རིགས་པས་དབྱེད་ནའང་མ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱང་དར་མས་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གནོད་འཚེ་བྱས་ཀྱང་། དེ་ལྟའི་ལོ་གངས་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོར་
 ཚོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱབས་ཤིང་། བསྟན་པ་བསྐྱར་གསོ་མི་རུང་བར་
 བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་གཏན་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད་དེ། བསྟན་པ་ལ་འཚེ་
 བར་བྱས་ནས་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་ན་ལྷ་ལུང་དཔལ་རྣོས་བཀོངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་གནའ་རྟེན་དང་རིག་གནས་ཉམས་རྒྱུ་ཚབས་ཆེ་ཤོས་ནི་འབངས་གྱུན་
 ལོག་གི་སྐབས་སུ་བྱང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ།

གསུམ། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་རྒྱུ་ཚིགས།

བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་རྒྱད་ནས་གསོས་པའི་ལོ་ཚིགས་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་
 བ་རུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་མདོར་དེལ་གྱིས་དེལ་ན། ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
 རྒྱར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ལས་རབ་རུ་བྱུང་ནས། བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་རྒྱད་ནས་
 སོས་ཞེས་ལོ་རྒྱས་སྤྱོད་པ་ལ་ཆེར་ཚོད་མེད་རུ་བཞེད། ལྷ་ཆེན་གྱི་འཁྲུངས་ལོ་དེ་
 རྒྱ་བྱི་ཡིན་པ་ཚོད་མེད་གཅིག་མཐུན་རུ་སྤྱོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་བྱི་ལ་སྤྱོད་སྤོངས་
 འཛིན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང་སྟེ། སྤྱོད་མས་རྒྱལ་པོ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོ་
 འཁྲུངས་ནས་ལོ་༡༠༡༥ལོར་རྗེས་རྒྱ་བྱི་སྟེ་སྤྱོད་ལོ་༥༥ལོ་དང་། སྤྱོད་མས་གཉེན་ཁྲི་
 འཁྲུངས་ནས་ལོ་༡༠༧༥ལོར་རྗེས་རྒྱ་བྱི་སྟེ་སྤྱོད་ལོ་༧༥ལོར་བཞེད་པས་སྤྱོད་མ་ནོར་
 བ་ལས་འོས་མེད་དེ། བསྟན་པ་བསྐྱབས་པའི་ལྷགས་བྱ་དེ་སྤྱོད་ལོ་དང་ལྷུར་ན་
 ༥༡ལོར་ཡིན་པ་ནི། ཁྲི་རལ་པ་དང་ཐང་ལུ་ཚུང་གཉིས་གྱིས་བཙུགས་པའི་ལྷ་
 སའི་རྣོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ལས་དཔོག་ཚུལ་ཐུན་གྱིས་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་

འབྲུལ་སེལ་ཞེས་པའི་དབྱང་ཚྭ་ཐུང་བྱ་ཞིག་གིས་པ་དེར་གསལ། དེ་ནས་སྤྱི་
ལོ་༡༥༩༥པའི་ཆུ་བྱི་བར་དུ་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཅིག་སོང་། དེའི་ཉིང་དུ་སྤྱི་ཆེན་པོ་
བསྟེན་རྫོགས་ལས་རྒྱ་གི་ལོ་ཚད་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་བསྟེན་ན་བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་སོང་
བས། དེ་ལྟར་ན། སྤྱི་གཡོ་གཅང་གསུམ་དེ་མ་མཐའ་ཡང་ལོ་བརྒྱ་དང་སྟམ་
ཅུ་སྟོར་ཞིག་དུ་བཞུགས་དགོས་པས་ལྷགས་དེ་ནོར་བར་རྟོགས། དེས་ནས་སྟམ་པ།
དེ་བ་ལྟོན། དཔལ་སྤྱུལ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བསྟན་པ་བསྟུབས་ནས་ལོ་རྒྱུ་
ར་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་ཉི། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥པའི་ལོ་དེ་སྤྱི་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་
འབྲུངས་ལོ་འབྲུལ་མེད་དུ་དེས། སྤྱི་ཆེན་དགུང་ལོ་བཙུ་ལ་པ་རབ་དུ་བྱུང་།
ཉི་ཤུ་པ་ལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཞེས། ཆོ་དུན་ཞབས་རྒྱུད་གིས་སྤྱི་ཆེན་དུ་གིས་
པའི་སྤྱི་ཆེན་ནམ་ཐར་དུ་ལུང་དུངས་པའི་འདུལ་འཛིན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་སྤྱི་ཆེན་འདུལ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་ཆོག་དེ་དོན་གྱི་གནད་གསང་དུ་མཛོང་།
དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་ཆེན་དགུང་ལོ་བཙུ་ལ་པའི་མེ་སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༠༥ལོར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ།
བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤྱད་ནས་སོས་པས། བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་དབུ་བཞེས།
དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པའི་མེ་སྤྱད་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༧ལོར་དབུས་གཅང་མི་བརྒྱ་མདོ་སྤྱད་
དུ་སྤྱི་བས་པ་དེ་བ་ལྟོན་ནས་བཤད། འཕྲོམ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་ན་དེའི་སྤྱི་ལོ་ས་
སྟག་ལ་ཡིན་པ་གསུངས། ཁོང་ནམས་མདོ་སྤྱད་སྤྱི་བས་ནས་རབ་བྱུང་ཁྱེ་སྟམ་པས་
སྤྱི་གཡོ་གཅང་གསུམ་སྤྱི་ན་བཞེས་སྟམ་པས་མཁན་བྱ་སྟོང་མི་བྱལ་གསུངས། སྤྱི་
ཆེན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས། ལོ་ལྷུ་ལས་མི་ཟིན་ཡང་དུས་དབང་གིས་དམིགས་
གསལ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་ནས་མི་བརྒྱ་པོ་བསྟན་ཐོག་གཅིག་ལ། ཐོམ་གསུམ་རིམ་
ནད་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་ལོ་འུ་ས་སྟག་ སྤྱི་
ལོ་༡༦༡༩ལོར་དབུས་སུ་བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་འདུས་སྟེ་གསར་དུ་བྱུང་། སྤྱི་ཆེན་
དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱ་ན་པའི་ས་རྟ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༩ལོར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་། སྤྱི་གཞོན་དུས་ནས་ཁ་ཆེར་
ཁོན་ནས། སྟགས་མཆོན་ཉིད་གྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོ་གསན་སྟོང་གནད་། མདོ་
སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བོད་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་བས་གསང་སྟགས་གསར་མ་ཞེས་པའི་
དབུ་བཞེས། སྤྱི་ཆེན་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་པའི་ཤིང་གྲང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་སྟུ་སྤྱི་

མ་ཡི་ཤེས་འོད་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ པའི་ཤིང་ཕག་ལོར། ལྷ་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་གུ་
བཞི་བཅུ་པའི་ལོ་དེར་སྤྱི་གཤེགས། ལྷ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དགུང་ལོ་ང་ལྷ་
པའི་ཆུ་བྱི་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་༡༠༡༩ལོར་སྤྱི་བཟུང་གི་རྒྱལ་པོ་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གོས་འབྱུངས།
རྒྱལ་པོ་གཉེན་འཁྲི་བཅུན་པོ་འབྱུངས་ནས་ལོ་༡༡༥༩ལོར་རྒྱུ་དར་མས་བཟུན་པ་
བཟུབས་པའི་ལྷགས་བྱ་ནས་ལོ་༡༤༤ལོར་རྒྱུ་ཀྱི་མེ་ཡིས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༧རང་བྱུང་
དང་པོའི་འགོ་ཚུགས། འདི་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༩ལོའི་
བར་གྱི་བོད་སྐད་ཀྱི་ལོ་ཆོག་ལ་རྟོག་འཛིང་ཆེར་མ་མཐོང་སྟབས་རེ་ཞིག་འདི་
རུ་མཛུགས་བཟུས།

བཞེ། སྤྱི་གཤེགས་གཅིང་གསུམ་དབུས་ནས་བྱོས་བྱོལ་བྱིན་པའི་རྒྱ་ཆོག་ལ།
ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཕལ་ཆེར་ལས་རྒྱལ་པོ་སྤྱང་དར་མས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཟུན་པ་
བཟུབས་པའི་སྟབས་སྟ། སྤྱི་གཤེགས་གཅིང་གསུམ་མངའ་རིས་བརྒྱད་ནས་བྱུང་
ལམ་ལྷགས་ཏེ་ཉོལ་ཡུལ་རུ་བྱིན། དེ་རྒྱུས་མདོ་ཁམས་སྤྱད་ཀྱི་ཆ་མ་ཡིང་དོ་རྒྱུ་
བྱག་རལ་ཡན་རྒྱུང་གནམ་རྫོང་གི་དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་རུ་ཐེབས་ནས།
སློམ་ཁིང་བལྟགས་པའི་ཆོ། ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དང་འབྲུད་རྒྱུས་སྟ་
བཟུང་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཟུན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤྱད་ནས་གསོས་ཤིང་། དབུས་
གཅིང་གི་མི་བརྒྱ་མདོ་སྤྱད་རུ་ཡོང་སྟེ། རབ་བྱུང་བའི་སྟབས་སྟུང་འཁལ་
བལྟགས་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ལྟར་སྤྱི་གཤེགས་གཅིང་གསུམ་པོ་སྤྱང་དར་མའི་
སྟབས་སྟ་བྱོས་བྱོལ་བྱས་པ་ཡིན་ན་སྟབས་དེར་མ་མཐོང་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ལ་
བཅིན་དགོས་ཏེ། དེ་གསུམ་རྟེན་དགོས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་དེ་ནས་ལྷ་
ཆེན་འབྱུངས་པའི་བར་ལོ་རོང་གཉིས། ལྷ་ཆེན་རབ་བྱུང་བ་ལ་ལོ་བཅོ་ལྷ།
བཟུན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ལོ་ལྷ། དེ་རྒྱུས་དབུས་གཅིང་མི་བརྒྱ་རབ་བྱུང་སྟབས་
ལྷ་ཆེན་བཟུན་རྫོགས་རྒྱུ་ལོ་ལྷ་བཅས་བསྟོམས་པས་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་ལ་བཅིན་
སྟབས། སྤྱི་གཤེགས་གཅིང་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད། ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་རུ་བལྟགས་
ཡོད་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱུབ་བདེ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེས་ན་སྤྱི་གཤེགས་གཅིང་གསུམ་དབུས་ནས། བྱོས་བྱོལ་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆོག་ལ་
འབངས་གྱེན་ལོག་བྱུང་བའི་སྤྱང་ལོའི་ཡས་མས་ཀྱི་སྟོར་ཞིག་ན་ཡིན་པར་ངས་

ཉེ། སྐབས་དེར་པོད་ཡུལ་རུ་རྒྱས་ཟིང་གི་ཡོ་ལང་ཆེ་ཤོས་ཡིན་སྟབས། ཡུལ་སྡེ་
 དང་དགོན་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ས་སྟོང་ཡུལ་གྱོལ་རུ་འགོ་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་བ་
 གེར་ཁག་ལས་གསལ་བ། དཔེར་ན་ཨེུ་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྐུ་གཉིས་རྒྱས་
 གཅིག་ལ་བརྟམས་པས། རྒྱལ་སྤྱིད་གང་ལ་འབྲལ་བ་མ་འཆམ་ནས། དབྱར་གཡོ་
 གཉིས་མ་མཐུན་པས་འབྲུགས་པ་བྱས་པས། ཆོ་སྟོང་གཟའ་དབྱ་རུ་འབྱུང་ངོས་
 ལུ་གྲོངས་པར་འབྲུགས་པ་པམ་སྟེ། ཡབ་མེས་ཀྱི་ནོར་ལྷ་བཙུན་ལ་སོགས་པ་
 ཡུམ་བརྟན་གྱིས་བྱིར་སྐད། ལྟོན་པོ་མེུ་བྱི་སོག་སྐྱུང་སྟེལ་དང་རྟེགས་པ་
 གསུམ་སྐྱ་རྩེ་སྤངས་དང་། རྟོག་རྒྱལ་ཐོ་རེ་གེལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་ཉེ། ཡབ་
 གྲོངས་པའི་རྩེས་སུ་སོང་བས་བསོད་ནམས་རྒྱུང་། གཡོར་གཙང་སོ་སོར་བྱེ།
 དབྱ་རུ་དང་གཡོ་རུ་འབྲུགས། རྟོད་ཁྱིམ་དང་སྐྱུང་ཁྱིམ་རུ་ཆད། རྩེུ་དང་
 འོད་འབར་རུ་བྱེ། ཕྱི་རི་སོ་ཁ་རྒྱས་དེ་ནས་ནང་རུ་ཤོར། ནང་གི་མཐུན་ས་
 ཞིག་རྒྱལ་བྱིམས་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་འདྲ་བ་ཅི་ཆག །ཆོས་བྱིམས་དར་གྱི་མཐུད་
 པ་འདྲ་བ་ཅི་གྲོལ། འབངས་བྱིམས་སོག་མའི་སོན་ཐག་འདྲ་བ་ཅི་ཆད། གནས་
 དགོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བླ་ཆུགས་ཆེ་ཆུགས་ཉམས། རང་ལུགས་ཀྱི་གནས་བརྟན་
 དང་ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་པ་རྣམས་ལྟོ་བལ་རུ་སྟོས། ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ལྟོན་པོ་དང་།
 ལྷ་རིས་ཀྱི་དགོ་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བྱིམས་ཆོས་བྱིམས་ཤིག་པ་ལ་ཐུང་ན་བྱས་
 ཀྱང་མ་པན་པར་སྤར་གྲོངས་སོ། །ཞིས་དབྱ་གཡོ་འབྲུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་
 སྤྱིད་ལ་ཉམས་རྒྱུ་ཆེ་སྟབས། རབ་རུ་བྱུང་བ་དང་ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་མང་པོ་
 སྟོས་གྱོལ་བྱས་པ་གསལ་བཞིན། སྤར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཡང་སྐབས་དེ་ཤིང་ན།
 དགྲང་ལོ་སུམ་རུ་ཁ་ལྷག་བཞི་བརུ་ལ་ཉེ་བ་ཅན་ཞིག་དབྱས་ནས་སྟོས་གྱོལ་བྱས་
 ཉེ། མངས་རིས་བརྒྱད་དེ་རིམ་བཞིན་ཉོར་ཡུལ་སོགས་སུ་འབྱམས། སྐྱ་ཆེ་ལོ་སྐྱུང་
 རུ་མདོ་སྐྱུང་རུ་གྱུན་ནས་སྐྱ་ཆེན་རྩེས་སུ་བཟུང་སྟེ། རབ་རུ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་སྐབས་
 དེར་དགྲང་གྲངས་བརྟན་རུ་ཁ་ལྷག་ཟིན་ཅིང་། དབྱས་གཙང་མི་བརུ་མདོ་སྐྱུང་
 རུ་འཁྱོར་སྐབས། དགྲང་ལོ་བརྒྱད་རུ་ལྷག་ཙམ་ཟིན་ཡོད་པས་དོན་འདི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་གནས་ལུགས་དང་ཡང་མཐུན། འོ་ན་དེ་གསུམ་སྤང་དར་བཀྲོངས་རྩེས་སུ་
 རབ་རུ་བྱུང་བར་འདོད་དམ་ཞེ་ན། སྤང་དར་བཀྲོངས་རྩེས་སུ་རབ་རུ་བྱུང་ཡོད་

པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་པལ་མོ་ཆེ་ལས་སྤང་དར་བཀོངས་
 རྗེས་ཡུམ་བཟན་དང་འོད་སྤང་གཉིས་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་ཅིང་དཀོན་ཕྱེ་
 བསྐྱེད་ཚུལ་གསལ་བ་དང་། ལྷག་པར་རུ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། ཤོང་
 རུ་བྱངས་པའི་ཡུང་ལྟར་རྒྱལ་པོ་འདས་རྗེས་ཆོས་མཆོད་ཅིང་། རྟགས་རང་གི་
 སྤངས་བྱང་བར་འདོད་ན་མི་འགྲིག་པ་ཅི་ཡོད། འོ་ན་ལྷ་ཡུང་དཔལ་རྣོ་ཡང་
 དེ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་སྤྲ་ཆེན་རབ་རུ་བྱང་སྐབས་
 འལ་བཞུགས་ཚུལ་གསལ་བ་ལས། དབྱས་གཙང་མི་བཅུ་མདོ་སྤྲད་རུ་འབྱོར་
 སྐབས་བཞུགས་ཡོད་པའི་ཆོག་བྱར་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་། དེས་ན་ལྷ་ཡུང་དཔལ་
 རྣོར་གྱིས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་རྗེས་མདོ་ཁམས་ཚྭ་གས་སུ་བྱོས་ཤིང་། སྤྲར་གཡོ་
 གཙང་གསུམ་ནི་འབངས་ཀྱི་ལོག་གི་སྐབས་ཡས་མས་ཤིག་ན་དབྱས་ནས་བྱོས་
 རྒྱལ་སོང་བར་ངས།

མེད་ཅིག་ཆགས་འདུག་སྟེ། །

1. སྲིད་བཅན་དེ་ཐང་ཐེ་ཚུང་གི་བྲི་ལོ་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ས་སྤང་ལོར་
འབྱུངས་པ་ཡིན་ན་སྟེ་ལོ་629ལོར་ཡིན། དེ་ནས་ཀོང་ཚོ་བོད་དུ་འབྱོར་བའི་བར་
ལོ་རོ་བཅུ་གསུམ་དང་་་ ཁྱིལ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལས་ཟིན་མི་འདུག་པ་དེ་ལྟར་ན་སྲིད་
བཅན་གྱིས་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟོན་དུ། རྒྱ་གར་དང་བལ་པོ་སོགས་ལ་
གཉེན་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་མཛད་སྟོན་མང་པོ་ཞིག་གནང་ཟིན་དགོས་
པས། དེ་ལྟའི་ལོ་རྒྱུས་ད་པན་ཡུལ་དུས་གང་ནའང་མཐོང་ཐོས་མ་བྱུང་བ་དང་།
རིག་པས་བརྟག་ནའང་མ་གྲུབ་སྟེ། ལོ་ལྡན་ལ་ཟིན་པའི་ལྷ་གྲུས་རང་གིས་སྟོ་
ཆས་བཟའ་བ་ཅེས་ལ་ཡང་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་མེད་ཅོན། སངས་རྒྱས་
བྱང་ལེམས་གང་གིས་སྟུལ་པ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟའི་སྤྱི་མེད་སྲིད་དོན་གྱུབ་རྒྱས་པ་ནི་
ཚུར་མཐོང་གི་སྤང་དོར་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཡང་ན་དེ་
ལྟའི་རྒྱ་བལ་སོགས་དང་་་ འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་གཉེན་འབྲེལ་བྱེད་མཁན་དེ་གནས་
རི་སྲིད་བཅན་ཡིན་ན་སྲིད་བཅན་དགྲུང་ལོ་ ༡༩ གྱི་སྟོན་ལ་གཉེན་འབྲེལ་དེ་དག་
འཇིག་རྟེན་མཐུན་འདུག་གི་དབང་གིས་ཡོང་སྲིད་པ་ཅེས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དང་
ཐང་ཐེ་ཚུང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཚུལ་རྒྱ་བོད་གང་གི་ཡིག་ཆ་དང་ན་མེད་པས་ཟུ་ཚུགས་
གིས་བསྐྱབ་པའི་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག་སྟེ། །

2. དེབ་སྟོན་ལས་བཤད་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་མ་དེ་ཡིན་ན་སྟེ་ལོ་569ལོ་ལ་ཡིན་
པས། དེ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་འདས་སྐབས་དཔོན་
སྐུ་མང་སྲིད་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཞིག་ལ། སྟོན་པོ་མགར་གྱིས་སྟོགས་བྱས་
ནས་རྒྱལ་སྲིད་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྐྱུངས། དེ་ནས་མགར་འདས་ཞེས་པ་དང་། སྲིད་
བཅན་བྲིས་འཁོད་པ་དང་། རྒྱ་བལ་གྱི་བཅུན་མོ་གཉིས་ཁབ་དུ་བྱངས་སྐབས་
སྟོན་པོ་མགར་གྱིས་གཙོ་འགན་བཞེས་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཆོས་སྤྱོད་ལ་ཡིན་དུ་
རྒྱུག་ཀྱང་། སྤྱི་ཆོས་སྤྱོད་ལ་ཡིན་ངེས་པའི་སྲིད་བཅན་བྲིས་བཞུགས་ནས་རིང་པོར་
མ་ལོན་པའི་གཞོན་ནུའི་སྐབས་དེར། རྒྱུང་པོ་སྤྱང་སང་བྱ་ཅོས་གཡོ་ཐབས་གིས་
གཙང་དུ་གདན་འདྲོན་ཞུ་སྐབས། སྟོན་ལ་སྟོན་པོ་མགར་ཉུལ་མར་ཐེབས་ཚུལ་
ལ་བརྟག་ན། ཕལ་ཆེར་སྟོན་པོ་མགར་དེ་སྲིད་བཅན་དང་དགྲུང་མཉམ་མམ་དེ་

ལས་རུང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་འདུག། དེ་ལྟར་ན་སློན་པོ་མགར་དེ་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་
 ཞིག་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པ་མ་ཟད། རྟག་གི་ལོར་འཁྱེད་ནས་སྤྲོད་འཁོར། དེའི་མི་
 ལོ་ལོས་བུའི་ལོ་ལ་སྤྱི་གཤེགས་ཚུལ། དེབ་དཀར་ཏུ་དྲངས་པའི་ཏུན་ཉིང་ཏུམ་བུ་
 ལས་གསལ་བས། ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ལ་ཟིན་པའི་རྒན་པོ་ཞིག་ལེ་དབར་བརྒྱ་ཕྱག་མང་
 པོའི་ས་མཆོམས་ནས་བྱེས་བཞོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ནི། ཏ་ཅང་ཡ་མཆོན་ཏུ་མངོན།
 གཞན་ཡང་སྟོང་བཅན་འདས་སྐབས་དཔོན་སྤྱོད་མང་སྟོང་མང་བཅན་དགུང་ལོ་
 བརྒྱ་གསུམ་པ་ཞིག་གིས་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཡབ་གུང་རི་གུང་བཅན་དགུང་ལོ་
 བཅོ་བརྒྱད་ལ་སོན་པ་ཞིག་ལ་སྤྱོད་འབྲུངས་ལོར་སྟོངས་པ་དེ་སྟོང་བཅན་གྱི་སྤྱོད་
 ཡིན་ན་སྟོང་བཅན་དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ལོན་པའི་ལོ་དེར། གཞི་ནས་སྤྱོད་
 འབྲུངས་པ་ལས། དེའི་སྟོན་སྤྱོད་ལས་གཞོན་ཞིང་སྤྱོད་གཞུགས་རྒྱས་པའི་སྐབས་དེར་
 སྤྱོད་མི་འབྲུངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི། རྒྱ་བལ་གྱི་བཅུན་མོ་གཉིས་སྤྱོད་ཆོ་སྤྱོད་ཏུ་
 བཞེས་ཡོད་ཏུ་རྒྱག་གུང་། མོང་བཟའ་སོགས་ནི་སྤྱོད་གཞོན་པའི་ཏུས་སུ་བསྤྱོད་
 ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ། །

3. གོང་གསལ་ལོ་ཆོགས་འགལ་བ་ཅན་ཏུ་སོང་བར་གཞིགས་ན། མེ་སྤང་ལ་
 འབྲུངས་པར་འདོད་པ་དེ། སྤྱི་ལོ་617ལོར་འཁོལ་འདུག་པས་དེ་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་
 གསུམ་པའི་ས་སྤང་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐེ་ཅུང་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པའི། ལོ་སྤྱི་ལོ་629
 ལོར་ཡིན་ལ། ལོ་དེ་སྟོང་བཅན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཁྱིའི་འཁོད་པ་ཡིན་ན།
 ཆོལ་པའི་《དེབ་དམར་》དང་། 《དེབ་སྟོན་》རྒྱ་ནག་གི་《ཐང་ཡིག་》 《དེབ་
 དཀར་》 ཏུ་དྲངས་པའི་ཏུན་ཉིང་ཡིག་རྟེན་གྱི་ཏུམ་བུ་བཅས་ཆོད་ལྟན་གྱི་ལོ་རྒྱས་
 དེབ་ཐེར་རྒྱམས་ལས་བཤད་པའི་ཤིང་རྩ་ལོ་སྤྱི་ལོ་634ལོར་རྒྱ་བོད་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་
 བ་ཐོག་མར་བྱས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་རྒྱ་བོད་ཟིང་འབྲུག་
 གི་ཏུས་རིམ་ནང་གུ་གུ་དང་། འཇང་རིགས་སོགས་བོད་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་གྱུར།
 ལྷགས་སྤང་། སྤྱི་ལོ་641ལོར་གོང་ངོ་བོད་ཏུ་བསྤྱོད་ཚུལ་སོགས་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་
 དང་མཛོད་སྤྱོད་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་མཚུངས་པར་འདུག་སྟུང་། ལོ་ན་དེ་དག་ལས་
 སྟོང་བཅན་དེ་གཏོ་རྟུང་ (高宗) ཁྱི་ལོ་དང་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་650ལོར་འདས་
 པས་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལས་མ་བཞུགས་པ་དེ་འཐད་དམ་ཞིན། ཐུན་ནི་དེ་ལྟར་

རུ་འདོད་དེ། སྤྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་ལོར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་སྤང་
 དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་ཁྱིམ་འཁོད། སྤྱི་ལོ་634པའི་ཤིང་རྩ། དགུང་ལོ་བཙོ་
 བརྒྱད་སྐབས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བྱས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་641པའི་ལྷགས་སྤང་
 དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷུར་ཐེབས་པ་དང་ཀོང་ཚོ་བསྐྱུས། སྤྱི་ལོ་650པའི་ལྷགས་ཀྱི་དགུང་
 ལོ་སོ་བཞིའི་སྐབས་སྐྱ་གཤེགས་ཚུལ་འདི། ཞིབ་རུ་དབྱད་ན་དངོས་དོན་ལོ་རྒྱུས་
 གྱིས་ར་སྤྱོད་བྱུང་འདུག་ཅིང་། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལས་མ་བཞུགས་པ་ཡིན་ན་
 མཛད་རྗེས་ཀྱི་ཡིན་ལས་དང་སྐྱ་ཆེའི་ཡུན་རྒྱས་མི་མཉམ་མོ་སྐྱམ་ན། དེ་ལ་དེའི་
 སྤྱོད་མེད་ཚུལ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ 《དེབ་དཀར་》 དང་། པ་སངས་
 དབང་འདུས་གྱིས་ 《བོད་སྤྱོད་སྤྱི་བ་འཇུག་》 ཅང་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་པའི་
 གསལ་བཤད་དགོས་གལ་མ་མཆིས་པས་འདིར་སྤྱོད་བའི་ངལ་བར་མི་འཇུག་གོ །

གཉིས། རྒྱལ་པོ་གུང་རི་གུང་བཙན།

རྒྱལ་པོ་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྤྱི་ལོ་གཅུང་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར་གྱི་རྒྱ་
 མཚན་རྣམས་གོང་རུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྲོང་
 བཙན་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་621པ་ལྷགས་
 རྒྱལ་ལོར་སྐྱ་བལྟམས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་སོན་པའི་ཤིང་རྩ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་634ལོར་
 གཅེན་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་དམག་ལ་ཐེབས་པའི་ཚབ་རུ་རྒྱལ་སྤྱིད་བརྒྱུངས། སྐྱ་
 གཤེན་ཁང་ཁྱུང་ཁྱུང་སྐར་གྱིས་མཛད། འ་ཁ་བཟའ་ཐོང་རྗེ་བྲི་དཀར་ཁབ་རུ་
 བཞེས། བྱང་མང་པོ་རྗེ་ཁང་སྤང་དང་། རྒྱབས་བཙན་ཉོ་རེ་གཉིས་གྱིས་སྤོན་
 པོ་བྱས། སྲས་མང་སྲོང་མང་བཙན་སྐྱ་བལྟམས་པའི་ས་གྱི་ལོ་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་638ལོར་
 དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་དང་། ཅང་གི་འགལ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱ་
 གཤེགས་སོ། །བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་རུ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་གྱི་གཡོན་རུ་
 བཅུགས་སོ། །

གསུམ། དབོན་སྲས་མང་སྲོང་མང་བཙན།

འདི་མན་གྱི་ལོ་ཚིགས་ལལ་ཆེར་དེབ་སྤོན་ལྟར་བཀོད་ན། རྒྱ་ཡིག་དང་
 རྒྱ་ཉོང་སོགས་དང་མཐུན་པས་བདེན་དོན་གྱི་གཞི་ཆེ། ཡིན་ནའང་སྲོང་བཙན་
 ཀྱི་སྲས་གུང་སྲོང་གུང་བཙན་དང་། དེའི་སྲས་མང་སྲོང་མང་བཙན་ཞེས་པ་ལ་

བརྒྱད་ཏུ་བསྐྱབ་ན། མང་སྲོང་གི་ཆེ་བར་འདོན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ་སྐམ་ན།
 སྲོང་བཙན་དང་ཤ་རུས་གཅིག་ལས་མཆེད་པའི། སྐྱུན་མཆེད་གྱི་སྐྱུས་ཡིན་ན་
 རིགས་རུས་ཞན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་དོ། །རྒྱལ་རབས་གཞན་ལ་མེད་
 པར་འདིར་དམིགས་བསལ་དུ་དབོན་སྐྱུས་ཞེས་འབོད་པ་ལའང་གོ་དོན་བྱད་པར་
 ཞིག་འདུག་སྐམ་སྟེ། སྲོང་བཙན་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་སྟེང་དུ་སྐྱུ་གཤེགས་རྩེས་
 རང་ཉིད་གྱི་སྐྱུས་མེད་པས། དབོན་པོ་སྟེ་སྐྱུ་མཆེད་གྱི་སྐྱུས་མང་སྲོང་གིར་བཀོད་
 པ་ལ་དབོན་སྐྱུས་མང་སྲོང་མང་བཙན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཚན་དུ་བྱང་
 ཡོད་པར་སེམས་ཤིང་། 《དེབ་དཀར་》 ཏུ་དྲངས་པའི་དུན་ཉོང་ཡིག་རྩིང་གི་དུམ་
 བུ་ལས། “སྲོང་བཙན་ལ་སྐྱུས་མེད་པས། ཆ་བོ་ཞིག་གི་ལ་འཁོད། ” ཅས་ཀྱང་
 བཀོད་འདུག་པ་བཅས་ལ་བརྟགས་ན། བྱང་རི་བྱང་བཙན་ནི་སྲོང་བཙན་གྱི་
 གཙུང་པོ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱུས་མ་ཡིན་པ་རིག་པའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱལ། གཙུང་
 ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། དབོན་པོ་ཞེས་པ་སེར་སྐྱ་མི་དྲག་གི་སྐྱུན་རྒྱུང་གི་ཞེ་སའི་མིང་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མང་སྲོང་ལ་དབོན་སྐྱུས་ཞེས་མཚན་འབོད་པའི་ཕྱིར།
 ཁམས་སྤྱགས་ན་ད་ལྟ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་འབོད་དེ། སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རུ་བོ་རྣམས་
 ལ་དབོན་ཀྱང་ངེས་ལགས་དང་། དབོན་ཀྱང་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་དང་། ཡང་
 རྩེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་རུ་བོས་དབང་སྐྱུར་བྱས་པའི་ཡུལ་ལ་དབོན་པོ་སྟེང་ཞེས་འབོད་
 ཅིང་ཡོད་པ་རེད། །

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ལ་གཅེན་གཙུང་ཡོད་པ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་གཞན་
 ལས་མ་གསལ་ཡང་། 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས། “སྲོང་བཙན་ལ་སྐྱུ་ཡི་
 གཉེན་ཚན་དུ་བྱུར་པ་ནི། སྐམ་མ་ཀར་བྱ་བ་དང་ཡང་ཤོག་དྲིལ་ཀ་པའི་དབུ་
 ཤོག་རལ་པ་དེའི་ཐད་ནས། སྲོང་བཙན་གྱི་གཙུང་བཙན་སྲོང་དང་སྐྱུ་མཆེད་
 གཉིས་མ་འཆམ་པའི་མཐར་བཙན་སྲོང་གཉལ་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་སུ་བཅུག་ཅིས་
 གིས་འདུག་པས་གཙུང་བཙན་སྲོང་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་འདུག་པ། དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་
 ཀྱང་ཆད་བཅད་པར་བྱའོ་” ཞེས་པའི། གཙུང་དེ་ཉིད་བྱང་སྲོང་བྱང་བཙན་དང་
 གཅིག་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་གཙུང་ཞིག་ཡོད་ན་སྲོང་བཙན་འདས་
 རྩེས་གཙུང་པོ་གི་ལ་འཁོད་རྒྱ་སྐྱུས་མ་དགོས་པས། སྐབས་དེར་དབོན་སྐྱུས་གི་

ལ་བཞུགས་པས་གཙུང་པོ་ཞལ་མི་བཞུགས་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན།
 ལུ་ནེ་བཅན་པོ་སྐྱ་གཤེགས་རྗེས་གཙུང་ནམས་རིམ་བཞིན་ཁྱིམ་བཞུགས་པ་བཞིན་
 བོ། །འདི་ལ་བཅན་པོའི་མཆན་གསལ་བ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། བོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་
 རྣམས་ལས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ལོ་ལྷ་སྟེན་བསྐྱུངས་ནས། དགུང་ལོ་བཙུང་པའི་
 སྐབས་འདས་ཞེས་གསལ་བས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་བོ་གཙུག་ལག་སྟེང་བའི་ཆོས་
 འབྱུང་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། གུང་སྟོང་གུང་བཅན་ལྷགས་སྐུལ་ལོར་
 འབྱུངས་པ་བསྟན་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་མཐོང་སྟེ། སྟོང་བཅན་འབྱུངས་པའི་
 མེ་སྤང་ནས་བཅིས་པའི་ལོ་རྒྱུ་ལ། ལྷགས་སྐུལ་ལོ་སྟེ་ལོ་621ལོར་འབྱུངས།
 ཤིང་རྩ་ལོ་སྟེ་ལོ་634པའི་ལོ་དགུང་ལོ་བཙུང་བཞིན་སོན་པ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་
 བཅན་དེ་ཉིད་རྒྱ་བོད་དམག་འབྲུག་གི་འགོ་གཟིགས་བྱས་ཐེབས་ཀྱི་ལྷལ་རུ་བོད་
 ཀྱི་སྟེང་ཁྱིམ་བཞུགས་ཀྱང་དགུང་ལོ་བཙུང་སོན་པའི་སྟེང་ལོ་རྒྱུ་པའི་
 ས་ཀྱི་སྟེ་ལོ་638ལོར་འགལ་སྟེན་ཀྱི་དབང་རུ་གཤེགས་པ་སྟེ། སྟོང་བཅན་སྐྱ་
 མཆེད་པན་ཚུན་ནང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ། 《དེབ་དཀར་》རུ་དྲངས་པའི་རུན་
 རྟོང་ཡིག་རྟིང་གི་རུམ་བྱར་གོང་རུ་བཀོད་པ་ལས་དཔོག་རྩལ་པ་ལྟར་ཡིན། །

དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་ཡི་གཙུང་པོར་འབྱུངས་པའི་གུང་
 རི་གུང་བཅན་ཀྱི་སྐམ་མང་སྟོང་མང་བཅན་ནི། སྟོང་བཅན་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་
 པ། ཡབ་གུང་རི་གུང་བཅན་གཤེགས་པའི་ས་ཁྱིམ་ལོ་སྟེ་ལོ་638ལོར་སྐྱ་འབྱུངས།
 དགུང་ལོ་བཙུང་གསུམ་སོན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་སྟོང་བཅན་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ལོ་དེར་
 ཁྱིམ་འཁོད། མགར་གྱིས་གོགས་བྱས་ཏེ་ལྷགས་པག་ནས་མེ་ཡོས་ཀྱི་བར་ལོ་བཙུང་
 བརྟན་རུ་སྟེན་བསྐྱུངས་ནས་མེ་ཡོས་སྟེ་ལོ་667ལོར་སྟོན་པོ་མགར་འདས་ ། །
 དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་ལྷགས་རྟ། སྟེ་ལོ་670ལོར་ཐང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་དམག་
 བརྒྱབ། ལུ་གུར་གྱི་ལུལ་ཐམས་ཅད་བྲངས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པའི་མེ་བྱི་སྟེ་ལོ་
 676ལོར་སྐྱ་གཤེགས། མེ་བྱི་ལ་སྐྱ་འདས་པའི་སྐུ་བ་བྱེད་ལ་《དེབ་དཀར་》ལས།
 “མང་སྟོང་འདི་དོན་ལ་མེ་བྱི་ལ་སྐྱ་འདས་པ་ཡིན་མོད། དེབ་སྟོན་རུ་རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་
 རབས་དྲངས་པར་ས་མོ་ཡོས་ལ་འདས་ཞེས་བཤད། རྒྱལ་རབས་ཀ་པ་འདིར་

① འདི་དེབ་དཀར་རུ་དྲངས་པའི་རུན་རྟོང་རུམ་བྱར་ལས་གསལ།

སྤྱི་བཅན་སྐྱམ་པོ་ལ་ཡབ་ཀྱི་སྐྱེ་གཏུང་སྐྱམ་ནས་བཞག་ཅེས་བཤད། དེས་ན་
ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ། བཅན་པོ་གྲོངས་པ་གསང་བྱ་བྱས་ནས་བཞག་སྟེ་ས་མོ་ཡོས་
གྱི་ལོར་གཏུང་མཆོད་བཏང་ནས་བཅན་པོ་འདས་སོ་ཞེས་ཀྱན་ལ་གོ་བར་བྱས་
པས། རྒྱ་ནག་དུ་ལོ་དེ་རང་ལ་བཅན་པོ་གྲོངས་པ་ཆ་བཞག་ནས། རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་
རབས་སུ་ཡང་མང་སྤྱིང་ས་ཡོས་འདས་ཞེས་བཀོད་པ་གསལ་ལོ་ཞེས་པ་དེ་དོན་
ལ་གནས་འདུག །

བཞི། འཕྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ཡོད།

ལྷི་ལོ་༤༧༤པའི་མེ་ལྷི་ལོར་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱུངས།
མགར་བཅན་སྐྱ་ལྟོ་བྱ་དང་། དབས་ཏ་ར་ཁོང་ཡོད་གཉིས་ཀྱིས་སློན་པོ་མཛད།
ལྷི་ལོ་༤༧༤ལོར་སྐྱེས་ཀྱི་ལ་བཀོད། ལྷི་ལོ་༥༠༥པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་སྐྱེ་འཕེལ་
ས་ཁུལ་དུ། བོད་ཀྱིས་འབྲི་ཆུའི་དམག་སྐར་ཞེས་པ་བཅུགས་ནས་ཤར་སྐྱོགས་སུ་
དམག་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད། དེར་དུས་ལྷན་ནན་ས་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་དང་སྡེ་འབངས་
མང་པོ་བཟུང་། ལྷི་ལོ་༤༧༧ལོར་སྤྱི་བཅན་པོ་འབངས་སུ་ཡོད་པའི་འཇར་པ་ཆོ་ཁག་
ནམས་ངོ་ལོག་བྱས། ལྷི་ལོ་༤༧༠ལོར་འཇར་ལུལ་དུ་དམག་བཏང་། ལྷི་ལོ་༤༧༩
ལོ་ཡས་མས་ཅམ་བར་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱུངས། ལྷི་ལོ་༥༠༥ལོར་འདུས་སྤྱིང་གཤེགས་
སྐབས་ཀྱི་སྡེ་གཅུག་བཟན་སྐྱ་ན་སྐྱ་བས། ལྷི་ནང་གི་ཆབ་སྤྱིད་སྐྱགས་འགན་འཕྲོ་
བཟའ་བྲི་མ་ཡོད་ཀྱིས་བཞེས། དུས་དེར་སློན་འབངས་ཁག་གཅིག་གིས་ངོ་ལོག་
བརྒྱབ་པར་དག་གོན་བྱས་པ་དང་། ཁུམ་པོ་རྩེ་ལྷ་བྱང་བྱ་བ་སློན་ཆེན་པོར་
བསྐོས་གཞག་གནང་། འོན་ཀྱང་ལྷི་མོ་བྲི་མ་ཡོད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་སྐྱ་མ་བྱང་བས་རིང་
པོར་མ་ལོན་པར་སྤྱིང་རིང་ཆལ་དུ་ཁུམ་པོ་རྩེ་ལྷ་བྱང་ལ་བྲི་མས་ཉེས་པ་བ་ནས།
དེའི་ཆབ་དུ་དབས་ཀྱི་གཟིགས་ཁང་ཉེན་བྱ་བ་སློན་ཆེན་དུ་བསྐོས། གཞན་ཡང་
མེ་རིབ་ཅེས་པའི་རྒྱལ་སྐྱོན་སོགས་ནས་ངོ་ལོག་བརྒྱབ་པ་ནམས་ཀྱང་དམག་དང་
བྲི་མས་ཀྱིས་མནན་ཅིང་། ས་བྱ་ལྷི་ལོ་༥༠༧ ལོར་མེ་རིབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡང་གསོན་
བཟུང་བྱེད་སྐབས་སོགས་བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་སྤྱིད་རྩེ་བཟན་དང་། བོད་ལུལ་
བདེ་འཇགས་སུ་གནས་རྒྱུར་མཛད་རྩེས་ཆེན་པོ་འཛིག་གནང་མཛད་ཡོད། རྒྱ་
ལྷི་ལོ་༥༡༩ ལོར་བཅན་པོ་འཕྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ཡོད་སྐྱེ་འདས་པར་གྲགས། །

ལ། འདུས་སྤྱོད་མང་རྗེ།

འདུས་སྤྱོད་མང་པོ་རྗེ་ནི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཡབ་འདས་
 པའི་ཞག་བརྟན་ལོན་ནས་ཆུ་བྱི་ལོར་འབྱུངས། དེ་མ་ཐག་དུ་རྒྱལ་སར་འཁོད་
 གསུངས་ཀྱང་། འདི་ནི་སྤྱོད་བཅན་མེ་སྤང་ལ་འབྱུངས་པའི་དགུང་ལོ་གྲག་གཉིས་
 པའི་ཉིང་དུ་མང་སྤྱོད་གི་ཁྱི་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྐྱན་ན་ཆུ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་712ལོར་ཉག་ཉག་
 འཁེལ་འདུག་པས། སྤྱོད་བཅན་གྲག་གཉིས་བཞུགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས།
 འབྱུངས་ལོ་བྱི་བ་ཞེས་གསལ་བ་དེ་འབྱུང་ཆེས་ཀྱི་རིག་པས་འདི་ད་ཁྱལ་བྱས་པས་
 འོར་བ་ལས་འོས་མེད་ལ། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འཁྱིག་ཐབས་མེད་
 པས། དེ་བ་དཀར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་676ལོར་ཡབ་འདས་རྗེས་སུ་
 ཞག་བརྟན་ལོན་པ་དང་འབྱུངས། ཡུམ་འཕྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་ལོད་ཀྱིས་དོན་གྱི་རྒྱལ་
 སྤྱོད་བསྐྱུངས། ལོ་དོ་བཞི་ལ་བེན་པའི་ས་ཡོས་སྟེ་ལོ་679ལོར་རྒྱལ་སར་མངའ་
 གསལ་ཡང་དོན་དུ་ལུ་མཐུད་ནས། ཁྱི་མ་ལོད་ཀྱིས་སྤྱོད་དོན་བསྐྱུངས།
 ལྷགས་འབྱུག སྟེ་ལོ་680ལོར་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྩོ་བོད་དུ་ལོ་བཞི་བཅུ་བསྐྱུང་ནས་
 གོངས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཤིང་འབྱུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་704ལོར་འདས་ཞེས་
 《དེ་བ་སྟོན་》དང་། 《དུན་ཉོང་ཡིག་རྟིང་》 རྒྱ་ནག་ཡིག་ཆ་དང་བཅས་གཅིག་
 མཐུན་དུ་སྤྱང་། གཞན་ཡང་《དེ་བ་དཀར་》དུ་བྱངས་པའི་མང་སྤྱོད་མང་བཅན་
 གི་སྟོར་དུན་ཉོང་ཡིག་རྟིང་གི་དུམ་བྱ་ཞིག་ལས་ “ཅའོ་ལུན་ (调露) གི་ལོ་དང་པོ་
 ལ་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྐྱུ་འདས་ཤིང་། སྐས་ཁྱི་འདུས་སྤྱོད་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལོན་
 པ་ཞིག་ཁྱི་ལ་འཁོད་དོ་” ཞེས་ཉའེ་ལུན་ཁྱི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་ལོ་679 ལོར་འདུས་སྤྱོད་
 ཁྱིར་འཁོད་པའི་སྐབས་སུ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལོན་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་གསལ་ཡང་། ལྷ་
 མ་འདི་ཉིད་དག་པར་སེམས། སྟེ་ལོ་༧༠༠ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་གི་དུ་འདྲེན་
 ཐེབས། སྟེ་ལོ་༧༡༩ལོར་ལྷང་མོ་ཁྱི་བཅུན་དང་། མཆིམས་བཟའ་བཅན་མོ་
 ཉོག་གཉིས་ཁབ་དུ་བཞེས། ལྷང་མོ་ཁྱི་བཅུན་ལ་སྐས་ཆེ་བ་ལྷང་ཆ་ལྟ་དཔོན་
 འབྱུངས། མཆིམས་བཟའ་ལ་སྐས་རྒྱུད་བ་མེས་ཞག་ཆོམ་འབྱུངས། རྒྱ་ཡི་ཡིག་
 ཆང་ལས། སྟེ་ལོ་703ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ནས་འཇང་པའ། དེའི་སྟེ་ལོ་
 ཤིང་འབྱུག་ལོར་བཅན་པོ་རང་ཡང་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་ཐོག་དུ་གོངས། སྐས་

ནམས་རྒྱལ་ས་ལ་ཚྣོད། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་རྒྱལ་ལོར་སྤྱི་ལོ་ཤིང་གཙུག་བརྟན་བྱིར་
འཁོད། ཅེས་པ་ལ་དབྱེད་ན། སྤྱི་ལོ་ཤིང་ལྷ་དཔོན་ལ་རྒྱ་བཟའ་གྱིས་
ཤིང་གོང་རྩོད་བཅུན་མོར་བསྐྱོད་ཀྱང་བོད་དུ་མ་འབྱོར་གོང་དུ་ལྷ་དཔོན་ལ་དཔལ། དེ་
ནས་མེས་ཨག་ཚམ་མམ་བྱི་ཤིང་གཙུག་བརྟན་དང་འདྲུས་ཞེས་པ་དེ་བདེན་པར་
ངེས་ཏེ་ཡབ་འདས་པའི་རྩེས་སྤྱི། ལྷ་དཔོན་མཆོམས་སྤྱོད་གཉིས་སུ་གྱེས་ནས་
སྤྱི་ལོ་ཤིང་ལ་ཚྣོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མཐར་ལྷ་དཔོན་ལ་དཔལ་ཏེ་མེས་ཨག་ཚམ་གྱི་
ཁབ་དུ་བཞེས་ཡོད་པ་དོན་ལ་གནས། འོན་ཀྱང་ལྷ་དཔོན་ནི་མེས་ཨག་
ཚམ་གྱི་གཅེན་པོ་ཡིན་པ་ལས་སྤྱི་ལོ་ཤིང་ལ་ཤེས་སྤྱི། །

དུག །བྱི་ཤིང་གཙུག་བརྟན་ནམ་མེས་ཨག་ཚམ་

འདིར་དེ་བཅའ་པལ་ཆེར་ལ་འབྲུངས་ལོ་དང་བྱི་ལོ་གཅིག་དུ་བཞེད་ནས་ལྷགས་
འབྲུག་ལོར་ལོ་བྱང་ལྷན་དཀར་དུ་འབྲུངས། ཞེས་གསལ་ཡང་གོང་དུ་སྤྱི་ལོ་ཤིང་
ནས་དབྱང་ཆོད་ནོར་བས་ལྷགས་འབྲུག་ལ་རྒྱུར་བ་ཡིན་འདུག་སྟེ། འདིའི་འབྲུངས་
ལོ་དངོས་ནི། 《དེ་བཅའ་པོ་》དུ་ “ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འདས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་མོ་
རྒྱལ་ལ་ཆེ་གཏོར་ལྷ་དཔོན་དང་། རྒྱལ་མོའི་བྱ་ལྷ་དཔོན་དང་རྒྱལ་མོར་བཏོན། ལོ་དེ་ཉིད་
འདྲུས་སྤྱི་ལོ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་ཤིང་གཙུག་བརྟན་ཡབ་གྱི་རྒྱལ་མོར་བཏོན་”ཞེས་གསུངས་
འདུག་པས་ཀྱང་ལྷ་དཔོན་ (中宗) བྱི་ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་རྒྱལ་ སྤྱི་ལོ་705ལོར་ཡིན།
འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མོར་བཞུགས་སྐབས་དབྱང་ལོ་གང་ཟིན་དང་འབྲུངས་ལོ་སོགས་ནི་
མ་གསལ་ཡང་། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དང་《ཐང་ཡིག་གསར་རྟེན་》ཞེས་པ་དེའི་ནང་
དུ་སྤྱི་ལོ་ཤིང་གི་འབྲུག་ལོར་སྤྱི་ལོ་ཤིང་ལས། བྱི་ཤིང་གཙུག་བརྟན་བྱིར་བཞུགས་སྐབས་
དབྱང་ལོ་བདུན་ཟིན་ཡོད་པ་དང་། ལྷགས་གྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་710ལོར་དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་
བཟའ་བྱི་ལོ་ཤིང་གིས། རྒྱ་ནག་དུ་ཕོ་ཉ་བཏང་སྟེ་རྒྱ་བཟའ་གྱིས་ཤིང་གོང་རྩོད་
དུ་བསྐྱོད་ཆུ་ལོ་ཤིང་ལོ་དེ་བདེན་དོན་ཆེ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་ཤིང་ དེ་ཡང་གལ་ཏེ་ཡབ་འདས་
པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས་པ་དང་བྱིར་འཁོད་པ་ཡིན་ན། གོང་རྩོད་དུ་ཐེབས་པའི་
ལྷགས་བྱི་ལོ་ཤིང་ལོ་དེ་བདུན་ལས་མ་སོང་བས། དེ་འདྲའི་བྱི་ལོ་ཤིང་གཙུག་
བརྟན་གི་འདུན་མ་ཡོད་སྤྱི་ལོ་ཤིང་། གཙུག་བརྟན་པའི་མཛད་སྤྱི་ལོ་ཤིང་བཞི་
གནའ་ནས་ད་བར་རྒྱ་བོད་གང་དུ་འད་། དར་བའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་མ་ངེས་ན་རྒྱ་བོད་

མཛེལ་མཐུན་རི་ལྟར་ཆེ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེ་བ་
 ཐེར་ན་མས་ལས། རྒྱལ་པོ་ན་མས་ཀྱི་འབྲུངས་ལོ་དང་བྲི་ལོ་ནོར་བ་ཡིན་པའི་སྒྲིས་
 མང་པོ་ཞིག་བྱུང་འདུག་སྟེ། མང་སྤྱོད་དབྱུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་བྲིས་འཁོད་པ་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་ལས་སྤྱོད་བཅུན་འདས་པོའི་ལོ་ལ་མང་སྤྱོད་
 འབྲུངས་ཤིང་བྲིས་འཁོད་པ་དང་། མང་སྤྱོད་འདས་ནས་ཞག་བདུན་པ་ན་འདུས་
 སྤྱོད་འབྲུངས་ཤིང་བྲིས་འཁོད་པ། འདུས་སྤྱོད་འདས་པའི་ལོར་བྲི་སྡེ་ལུ་གཅུག་
 བརྟན་འབྲུངས་ཤིང་བྲིས་འཁོད་པ་སོགས་བསྟུན་མར་མ་མེས་འདས་པའི་ལོར་བྱ་
 སྒྲིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི་བྲི་ལོ་དང་འབྲུངས་ལོ་ནོར་བ་ལས་འོས་
 མེད་དོ་སྟེ། དེ་བ་དམར་དང་། དེ་བ་སྟོན་སོགས་ཆོད་ལྟན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་
 ཐེར་ན་མས་ལས། བཅུན་པོ་འདི་ཤིང་རྒྱལ་ལ་བྲིས་འཁོད་པ་ལས། འབྲུངས་
 པའི་ཆོག་སྒྲིས་ཅམ་ཡང་མི་སྤྱང་ཞིང་། 《རུན་ཏོང་ཡིག་རྟིང་》ལས། “རྒྱལ་གྱི་
 ལོ་ལ་བབ་སྟེ། བཅུན་པོ་སྲས་རྒྱལ་གཅུག་ཅུ་དང་། བྱི་བྲི་མ་ལོད་དྲོན་ན་
 བཞུགས་ཞེས་བྲི་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་ལས། འབྲུངས་པའི་ཆོག་སྒྲིས་ཅམ་མི་སྤྱང་
 ལ་རྒྱ་བཟའ་བོད་རུ་ཐེབས་པའི་རུས་ཆོད་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོད་སོ་སོར་ལྷགས་ཀྱི་
 རྒྱུ་ལོ་ 710་ལོ་དང་རྒྱ་བྱི་རྒྱུ་ལོ་712་ལོ་གཉིས་སུ་སྤྱང་ཡང་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་རྒྱ་ནས་
 ཡོང་བའི་འགོ་ཚུགས། བོད་རུ་ཐེབས་བསུའི་ག་སྒྲིག་རྒྱ་བྱི་ལོར་དངོས་སུ་བོད་རུ་
 འཕྱོར་བ་ལ། རྒྱ་ནས་ཐེབས་པའི་ལོར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་དང་བོད་རུ་འཕྱོར་བའི་
 ལོར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་གཉིས་བྱུང་བར། རྗེས་སུ་དབྱེ་བས་ལ་མེད་པ་ཡི་གེ་གང་
 མཐོང་གིས་ནས་བཤད་སྟོལ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་འདྲ། །

གཞན་ཡང་གཅུན་པོ་འདི་ལ་སྲས་ལྷང་ཆོ་ལྟ་དཔོན་ཞེས་པ་འབྲུངས་ཏེ་དེ་ལ་
 ཀོང་ཇོ་བསུས། ལམ་བར་རྒྱལ་བྱ་འདས་ནས་ཀོང་ཇོ་བྲི་སྡེ་ལུ་གཅུག་བརྟན་རང་
 ཉིད་དང་བཤོས་ཞེས་པའི་བཤད་སྟོལ་འདི་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། བྲི་སྡེ་ལུ་
 གཅུག་བརྟན་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས་པ་ཡིན་ན། ཀོང་ཇོ་བོད་རུ་ཐེབས་
 ལོ་བྲི་དང་བྱི་བ་གང་ལ་བྱས་ཀྱང་རིང་ན་ལོ་དགུ་དང་། ཟུང་ན་ལོ་བདུན་ལས་
 ཟིན་མེད་པ་དང་། ཡབ་འདས་པའི་སྐབས་དབྱང་ལོ་བདུན་ལ་སྟེབས་པ་ན་འང་།
 རིང་ན་ལོ་བཅུ་ལྟ་དང་། ཟུང་ན་བཅུ་གསུམ་ལས་མ་སོང་། གང་ལྟར་དེའི་བར་

[illegible]

དཔའ་བོ་གཙུག་མེད་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ལྷགས་རྟ་མྱི་མ་ནི་སྤྱི་ལོ་790ལོར་
 ཡིན་པས་མི་འཐད་པ་གོང་གསལ། ཡབ་འདས་ཟིན་རྗེས་ཡིན་པ་རྟགས་སྤྲ།
 གསུམ་པ་རྩ་རྟ་ལ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས། རིགས་པའི་རང་རྩ་ལ་གྱིས་དབྱང་པའམ་
 ལྷངས་ལྷན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་མཐོང་བ་གང་ལྟར་ཡང་། དོན་གྱི་གནད་ལ་རིག་པའི་
 རེས་གསང་ཞིག་རྟེན་འདུག་ཀྱང་། དཔལ་སྤུལ་སོགས་རྩ་རྟ་མྱི་མ་ལ་འདོད་པ་
 རྣམས་ནི་སྤྱི་བཅན་དགུང་ལོ་གྲ་གཉིས་ལ་བཞུགས་པའི་རིགས་པས་འཕྲི་བརྩོན་
 ཀྱིས་རྩ་རྟ་མྱི་མ། སྤྱི་ལོ་802ལོར་དེད་ནས་བཀོད་པ་ནོར་བ་གོ་སྤྱི་བ་བཅས་ལ་
 གཞིགས་ན་རྩ་རྟ་སྤྲ་མ་ཏེ། བསྟན་ཅིས་ཀྱན་བརྟམ་གྱི་ཤོག་ལྗེ་125པའི་ངོས། བྲི་
 སྤྱི་བའི་ལྷངས་ལོ་དེ་སྤྱི་ལོ་742པའི་རྩ་རྟ་ལོའི་རེའུ་མིག་ཏུ་བཀོད་པར། “རྩ་རྟ་
 རྟོང་གི་ཡི་གེར། རྩ་བར་གཟན་པའི་གཏམ་སྤྲ་ནམ་བཟའ་ལས་བྲི་སྤྱི་བ་ལྷུ་བཅན་
 འབྲུངས་པར་བཤད། “ཅས་པའི་ལོ་དེ་ཉིད་ཏུ་འབྲུངས་པར་རེས་ཏེ། དེ་ནི་མེས་
 ཡག་ཚཱ་གྱི་བྲི་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ཡིན་པས་དེ་ནས་ལོ་དོ་བརྒྱ་གསུམ་འདས་ནས་ལོ་
 དོ་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོ་དེར་མེས་ཡག་ཚཱ་འདས་ཤིང་། ལོ་དེར་བྲི་སྤྱི་བ་
 ལྷུ་བཅན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་སོན་པ་དང་། བྲིར་འཁོད་ཡོད་པ་རྒྱལ་རབས་
 དེབ་མེར་རྣམས་ལས་གསུངས་པ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ལ། རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་
 བོ། དེས་ན་བྲི་ལྷུ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཡག་ཚཱ་ནི་ཡབ་འདས་སྤྱི་བའ་མང་པོ་རྗེ་
 དང་། ལུམ་འཕྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ལོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སྤྲས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་698ལོར་སྤྱི་
 འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྟན་པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འདས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་
 སྤུལ་སྤྱི་ལོ་705ལོར་བྲིར་འཁོད། དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པ་རྩ་བྱི་སྤྱི་ལོ་712ལོར་གྱིམ་
 ཤིང་གོང་རྩོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་739ལོར་རྩ་
 བཟའ་འདས། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པ་རྩ་རྟ་སྤྱི་ལོ་742ལོར་སྤྲ་ནམ་བཟའ་ལས་སྤྲས་
 བྲི་སྤྱི་བ་ལྷུ་བཅན་འབྲུངས། དགུང་ལོ་དང་བརྒྱད་པ་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་755ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། ལོ་དེར་བྲི་སྤྱི་བ་ལྷུ་བཅན་བྲིར་བཞུགས་པ་བཅས་རྟགས་རྟམ་པ་
 ཡིན། འདི་ལ་མེས་ཡག་ཚཱ་ཞེས་ཐོགས་པའི་རྩ་མཚན་ཡང་། སྤྱི་གཞིན་པའི་
 ཏུས་སྤྲས་མེད་པ། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷར་ཟིན་ཆོ་གཞི་ནས་སྤྲ་ནམ་བཟའ་ལ་སྤྲས་
 ཤིག་སྤྲས་པས། མི་རྣམས་ཀྱིས་རྟན་པོའི་ཏུས་སྤྲས་སྤྲས་པས་སྤྲས་ཀྱིས་མེས་པོ་

འདྲ་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་སྒྲིང་བས་སམ། ཡང་ན་གཞན་གྱིས་སྒྲིང་བས་མིས་ཨག་
 ཚོམ་ཞེས་སྒྲིས་ནས་མཚན་དུ་ཆགས་པར་མངོན། སྒྲུབ་སེམས་དགོས་པ་ནི་སྒྲིང་
 བཏང་ལོ་ཞེ་ལྟ་ཅན་ལ་སྒྲས་སྒྲིས་པ་རྒྱན་ལྟ་ཡིན་ཡང་། འདྲིར་གཞིན་དུས་སྒྲས་
 མེད་པ་ལ་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་རྗེས་སུ་སྒྲས་ཤིག་སྒྲིས་པ་ལ་མི་ཚོས་སྒྲིང་ལུ་ལ་ལྟ་བུ་ཞིག་
 འཕྱར་གྲིང་པ་ཞིག་རེད། །

བདུན། །ཁྱི་སྒྲོལ་ལྷུ་བཅུན།

འདིའི་འབྲངས་སྒྲིབ་ལ་རྒྱལ་རབས་དེ་བཅེས་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལྷགས་ཏེ་མོར་རྒྱ་
བཟའ་ཀོང་རྩོལ་ས་འབྲངས་རྒྱལ་གསུངས་པ། མ་དག་པ་ཀོང་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་
དང་། སྤྱི་བཞེད་རྩོལ་འབྲངས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀོང་རྩོལ་གྱི་སྤྱིང་
ལྷུ་བཅན་འབྲངས་ཀྱང་། ལྷ་ནམ་བཟའ་ཡིས་ཀོང་རྩོལ་སྤྱི་བཞེད་ཀྱི་ཁོང་
རང་ལས་སྤྱིས་པ་ལྟར་བྱས་པས། རྩོལ་རྣམས་མེ་ཆོམ་ཏུ་ལྟར་པས་ཞལ་ལྷུ་
གཙོད་པའི་སྤྱི་བས་པ་མ་བྱུང་ཞིང་། བོད་ཀྱི་ས་དབྱུང་བཟང་བ་འགའ་ཞིག་ནམས་
སྤྱི་བཅུག །མི་རིང་བར་སྤྱིས་ཞབས་འཇུགས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལ་བཅུན་མོ་གཉིས་
པ་མིང་དང་། རྩོལ་འབངས་རྣམས་འཆོགས་པའི་དབྱས་སྤྱི་རྒྱལ་པོས་འབྲས་
ཆང་གིས་བཀང་བའི་གསེར་གྱི་མོར་པ་སྤྱིས་ཀྱི་ལག་ཏུ་གཏད་ནས། སུ་རང་གི་
ཞང་པོའི་ལག་ཏུ་ཐོད་ཅིས་གསུངས་པ་དང་། སྤྱིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་མོར་པ་རྒྱ་
རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་གཏད་ནས། ར་སྤྱི་སྤྱིང་ལྷུ་བཅན་རྒྱ་ཆ་ཡིན། །ལྷ་ནམ་ཞང་
གིས་དོན་མི་འཆོལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀོང་རྩོལ་རབ་ཏུ་དགའ་སྟོ། །
ཆོ་སྟོན་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕྲོས་པ་ཡིས། །ར་རྒྱ་ནས་འོང་བའི་བྱ་མོ་ལ། །རྩོལ་
འགན་མེད་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིས་ཤིག་འབྲངས། ཞེས་སྤྱིས་ཀྱི་གཏམ་སྤྱིས་རྒྱལ་པོས་
འདུག་པ་འདི་རིགས་ནི། སྤྱི་སྤྱིང་རྒྱ་ཆ་ཡིན་པར་ལྷ་རྒྱུགས་ཀྱིས་སྤྱི་བཅུན་པའི་རྒྱགས་
ཀྱི་བྱགས་ལས། རྒྱ་ཆ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་བཅུན་བྱེད་ཏུ་ལྟར་འདུག་པ་དེ་ཡང་དམངས་
ཁྱིམ་ཏུ་སྤྱི་མོ་ཆོགས་ཀྱི་དབྱས་ན། ལྷ་མོ་ཞིག་གིས་སྤྱི་བཅུན་པའི་ཆོ་
གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་ད་གཙོད་ལྷ་མོ་ལགས་ཀྱིས་སྤྱི་བཅུན་པའི་ལྷ་མོ་ལགས་ཀྱིས་
མོར་པ་མ་རེད། རས་མོར་པ་རེད་ཟེར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཡོད་པ་བཞིན། ལྷ་
ནམ་ལས་སྤྱིས་པའི་བྱ་དེ་ལྷ་ནམ་གྱི་མ་རེད། རྒྱ་བཟའི་བྱ་རེད་ཟེར་བ་འདྲ་པོ་

ཞིག་ཆགས་མི་འདུག་གམ། དེ་དེ་ལྟ་སྟེ། གངས་ལྗོངས་ཆོས་སྤྱི་དབྱུང་ལ་མངའ་
 དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་སྟོན་འཁོར་འབངས་དང་བཅས་པ་དེ་ཅུམ་གྱིས། ཏུས་
 རྟག་ཏུ་འཆོ་བ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེལ་བའི། བཅུན་མོ་གཉིས་གང་ལས་སྤུ་གུ་སྐྱེས་པ་
 ཅུམ་ཡང་མ་ཤེས་ནས། བྱིས་པ་སྐྱེ་ལོ་འཁོར་བ་ཞིག་གི་ཁ་ནས་བདེན་དོན་བཅུལ་
 དགོས་ན། བཅུན་པོ་དེ་དག་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་མཛད་སྤྱོད་
 བྱིས་ཀྱང་མཐིན་གཅིག་ཏུ་སྤྱིང་འོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཅི་ལ་འོས། དེས་ན་བཤད་སྟོལ་
 འདི་རིགས་ནི་དྲང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་འཁྲོག་བཤད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་བའི་ཡིག་
 རྩོམ་ཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ལས་ཁྱད་ལྡན་ཞིག་ཏུ་མ་མཐོང་ལ་《སྤྱ་བཞེད་》ཀྱི་ཚུམ་པ་
 པོ་འང་སྤྱ་གསལ་སྤང་མ་ཡིན་པར་མངོན་ཞིང་། འདི་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་
 ལ་མ་བརྟོས་པར་གཏམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་པའི་ནང་འགལ་གྱི་སྟོས་མང་པོ་
 ཞིག་ཐོག་མཐའ་ཀྱན་ལ་བཅུག་པ་རི་སྟེད་ཅིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚོལ་དུ་བྱིས་པ་བྱུར་དུ་
 འགོད་རྒྱུ་ཡིན། །

རྗེ་འདི་ཉིད་སྤྱ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དབྱུང་
 མཐའ་སྤྱོད་ལྟ་ནི་བཅུན་པོ་རྒྱལ་མར་འཁོད་ཅིང་ཆོས་རྒྱལ་རང་ཉིད་སྟོམ་སྤྱོད་པོ་
 བར་འབད་དེ་བཞུགས་ཚུལ། རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་སོགས་དེབ་ཐེར་མང་པོ་ཞིག་
 ལས་གསལ་ཡང་དགྲུང་གྲངས་གང་བཞུགས་དང་། ལོ་ཏུས་གང་ལ་འདས་ཚུལ་
 མ་ངེས་པ་སྤྱ་ཆོགས་ཤིག་འདུག་པར། ཁོ་པོ་ནི་དཔའ་པོ་གཙུག་ཤིང་གིས་རྒྱལ་པོ་
 དགྲུང་ལོ་ང་ལྟ་པ། སྟོམ་པ་གཤེགས་པར་འདོད་པའི་ཤིང་བྱིའི་ལོ་དེའི་བྱི་བ་དེ་
 འདས་ལོ་དངོས་དང་། འབྱུང་ཁམས་ཤིང་དང་སྤྱར་བ་ལོར་བར་སེམས་ཏེ་མེ་
 དང་སྤྱར་བར་འདོད་ཅིང་། དེབ་སྟོན་དུ་ལྷགས་སྟེལ་ལོ་སྤྱ་གཤེགས་ཤིང་ལྟ་ནི་
 བཅུན་པོ་ཁྱིར་འཁོད་ཅིས་གསལ་བ་དེ་སྟོམ་ལ་གཤེགས་པའི་ལོ་དང་སྤྱ་གཤེགས་
 པའི་ལོ་གཉིས་ལོར་བར་སེམས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱི་སྟོང་ལྟ་བུ་ལྷགས་གཉིས་གང་
 ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་སྟོན་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྟན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་
 འདྲ་བ་ཞིག་ཞལ་བཞུགས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བྱི་ལ་བཀོད་ཅིང་རྒྱལ་སྤྱི་དབྱུང་བཅུག་
 པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་སྟུམ་ན། འདི་ལ་སྟོན་མེད་དེ་བཅུན་པོ་འདི་པོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་དབུས་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ་ལ་དང་འདུན་

གྱི་སྒྲོ་བ་ཆེ་ཤོས་དང་། འཆད་ཉན་སྒྲོམ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱིན་ལས་རྒྱབས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་
ཡིན་པ་མ་ཟད། གསང་སྐྱུ་ཆིང་མའི་ཤིང་རྒྱུ་ལ་འབྱེད་གྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་
པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་ཡིན་པ་དེས་ན་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ལྷག་ལ་དགེ་སྦྱོར་སྒྲོམ་
སྐྱབ་སོགས་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་གནང་དགོས་པ་ནི་ལོས་ཤིང་རིགས་པ་ཉིད་ངོ་
ཞེས་འདྲིར་ཆེད་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

ཁྱི་སྲིང་ཕྱེུ་བཅན་གྱི་ལོ་ཚིགས་དངོས་ནི། ཚུ་ན་སྤྱི་ལོ་742ལོར་ཡབ་ཁྱི་ཕྱེུ་
གཙུག་བརྟན་དང་། དུམ་སྐྱ་ནམ་བཟའ་གཉིས་ཀྱིས་སྐུ་སྐྱུ་ལ་འབྱུངས། དགུང་
ལོ་བཅུ་བཞི་པ་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་ཁྱིར་འཁོད་《རུ་ན་ཉོང་གི་ཡིག་རྒྱུང་》ལས་
ལྷགས་གྱི་ལོར་ཁྱི་སྲིང་ལ་སྐུ་སྐྱུ་ཤིག་བལྟམས་ཀྱང་། མཆོན་མི་གསལ་ཞེས་གསུངས་
པ་དེ། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། རྒྱུ་སྲིང་ཕྱེུ་བཅན་དང་བཅུན་མོ་
ཆོ་སྲིང་བཟའ་མེ་རྟག་སྟོན་གཉིས་ཀྱིས་སྐུ་སྐྱུ་བཞི་ལས། ཆེ་བ་ལྷ་ཁྱི་བཅན་པོ་སྐྱུ་རྒྱུང་
རུའི་རུས་གཤེགས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྐྱུ་མ། ཡིན་ན་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་
པའི་ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རྒྱུ་སྐྱུ་ལོ་762ལོར་ལྷ་ནེ་བཅན་
པོ་འབྱུངས། དེའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོས་ལོར་ལྷ་རྟིག་བཅན་པོ་འབྱུངས། ལོ་དེར་བོད་
དམག་གིས་རྒྱ་དམག་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཁི་ཨན་དུ་སྒྲེབས། ཏེུ་ཚུང་(代
宗) རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུར་བྱོས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་འབྱུག་སྤྱི་ལོ་764ལོར་ཁྱི་ཕྱེུ་སྲིང་
བཅན་ནམ་སང་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་འབྱུངས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་
སྤྱི་ལོ་780ལོར་སྐུ་སྐྱུ་ཆེ་བ་ལྷ་ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད། རྒྱུ་ཉིད་སྒྲོམ་སྐྱབ་
སོགས་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་མཛད་པ་གཙོ་བོར་གནང་སྟེ་དགུང་ལོ་ང་ལྷ་པ་
མེ་གྱི་སྤྱི་ལོ་796ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། འདྲིར་སྐུ་སྐུ་ནམས་འབྱུངས་ལོའི་དགུང་རྒྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་བཀོད་ཅིང་དེ་ལས་རྒྱུ་རུའི་སྟོར་གཅིག་སྤྱིར་བརྒྱུད་
བྱས་པ་ཡིན། །

ཁྱི་སྲིང་ཕྱེུ་བཅན་གྱི་སྐུ་སྐྱུ་གསུམ་དང་དེ་དག་གི་མ་ཡུམ་གང་ཡིན་ལ་རིགས་
པས་དབྱད་པར། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “བཅུན་མོ་ལྷ་
ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ། མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་བཅན་དང་མཁས་ཆེན་བཟའ་མཆོ་
རྒྱལ་གཉིས་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ཕྱག་རིས་མེད། འཕྲོ་བཟའ་ཁྱི་རྒྱལ་མོ་བཅན་སྤྱིས་

རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། བྱང་ཆུབ་རྗེར་མཚན་གསལ་བ་དེའི་ཐུག་རིས་དགེ་རྒྱས་ཀྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཏེ་སྒྲུང་བ་མཐའ་ཡས་གཙོ་ལམ་དགུ་བཞེངས་པ་དེ་
དག་སྟོན་ཏུ་ཆབ་ལ་སྒྱུན་དངས་པས་ལམ་གཉིས་ཆབ་ལ་ཤོར། གཡས་ན་རིགས་
གསུམ་མགོན་པོ་གཡོན་ན་སྒྲུན་སྤྲ་སངས་རྒྱས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་མི་གཡོ་བ་རྣམས་
བཞུགས། སྤྲུལ་མི་མངའ། ཡབ་མིང་འཕྲོ་ཡུལ་ཐག་རིང་བས་ཐྱིས་གསོ་མི་མི་འོང་
ཞེས་མཆི་ནས་ལྷ་ཡུགས་མ་བྱས། ཅིག་པ་སོ་ཕག་ཞ་ཉེའི་ཆུས་སྒྱུར། ཟངས་ཀྱི་
ཐོག་བཀལ། རོལ་མོར་ཅོང་བཏགས། ཡོན་ཆབ་ཅན་གྱི་ཁོན་པ་བྱས། སྒྲོན་
མེར་རིན་པོ་ཆེ་འོད་འབར་བ་གཙོ་བོའི་སྒྲིན་མཚམས་སུ་སྒར་བཏབ་པོ། །རྩོམ་
ཆོ་སྟོང་བཟའ་མེ་ཏོག་སྒྲོན་ལ། སྤྲུལ་མངའ་བས་ཁམས་གསུམ་ཟངས་ཁང་གིང་
ཡབ་ཀྱི་དབུ་ཅེ་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས་བཞེངས། འོག་ཁང་གི་ཀ་གདུང་རྣམས་ཟངས་
ཀྱིས་བདུམས་སོ། །པོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ཡུམ་ཆོ་འཕྲོས་པ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས་ན་དྲིན་ལན་ལོན་པར་སྟོབ་དཔོན་གིས་ཡུང་བསྟན་པས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་
ལྷ་ལྷམ་ལ་སྤྲུལ་མི་མངའ་བས་ལྷ་ཁང་ཉིས་ཐོག་ཏུ་གནང་བས་བུ་ཆབ་གསེར་ཁང་
རྩོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་ལམོར་བཞེངས་སུ་གསོལ་སྟེ། “ཞེས་བཅུན་མོ་ལྷ་དང་སྤྲུལ་
གསུམ་གྱི་སྟོར་གསལ། དེ་ལས་བཅུན་པོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ནི་སྟོབ་
དཔོན་གྱི་ཡུང་བསྟན་ལྷར་བཅུན་མོར་བཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན། 《མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་》ལས། “ལོ་རྒྱས་གཞན་ལས་བཅོན་པོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་
བཅགས་པས། སྟོབ་དཔོན་པདྨ་ལ་བདག་གི་པ་མ་གར་སྒྲིས་ཞུས་པས་ཡབ་ནི་རྒྱ་
གར་ན་སྒྲིས་ཏེ་ད་ལྟ་སྟོབ་སྤྱངས་བྱེད། པརྟེ་ཏ་མཁས་པ་ཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་
དཔོན་སྤྲུལ་གྱི་དུས་སུ་བོད་ཏུ་བྱོན། ཡུམ་ནི་བྱར་མཁར་ན་དབུལ་པོ་བཟའ་མིའི་
བུ་མོར་སྒྲིས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཡུམ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་པས་བཅུན་མོ་བཞེས་ཏེ་
གསེར་གྱི་བདག་མོར་བསྟོན། ཡབ་ནི་ད་ན་ཤི་ལ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། ”ཞེས་
གསུངས་སོ། །

གོང་གསལ་གྱི་དབྱང་གཞིའི་ལོ་རྒྱས་འདི་ལ་ལོ་རྒྱས་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་ལྷ་བ་
དང་མཐུན་པའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱང་པ་ཞིག་བྱས་ན། འདིར་བཅུན་མོ་ལྷ་
བཞེས་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་པ། གཞན་བཞི་པོ་ཆོས་པར་གྱུར་པ་ནི་སྐབས་དེའི་

གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ཏེ། སྐབས་དེར་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་དང་སྐྱམ་སྐྱབ་
བྱེད་མཁན་གྱི་མང་གཞི་ཆགས་མེད་པ་མ་ཟད། སང་མི་མི་བདུན་རབ་རྩ་མ་བྱུང་
པའི་གོང་ཅམ་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
སྐྱབ་བྱེད་པའི་བསམ་སྒོམ་འབྱུང་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། སྤྱིར་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་
ནང་གི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མིག་སེར་དང་། སྤྱག་དྲོག་གི་འཆོ་བའི་ནང་རྩ་
རྒྱུང་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ནག་ཏང་ཏིའི་ཕོ་བྲང་ནང་གི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
བལྟས་ན་ཤེས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་སྤྱག་དྲོག་དབང་གིས་མི་བདེ་བ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་
ཕོ་བྲང་ནང་གི་ལས་འགན་རྣམས་སྤྱར་ཏེ་ཆོས་པའི་ལམ་རྩ་ཞུགས་ཆོག་ཆོག་ཅིག་
ཡོད་མི་སྲིད་དེ། སྐབས་དེ་ནང་ཆོས་ཡོངས་སྤྱད་དར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱལ་སྐུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་ཡུམ་ཆེ་སྲིད་བཟའ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡང་
ནང་འགལ་གྱི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། “སྐུ་ཕྱ་ནེ་བཅན་
པོ་ཆབ་སྲིད་ལ་བསྐོ་བ་དང་། སྟོན་པོ་ཞང་དབུ་རིང་སྟོན་པོ་ལ་བསྐོ་བའི་གོས་
དབུ་ཅེ་ན་བྱེད་ཅིང་བཞུགས་པ། རོ་མོ་མེ་སྟོན་གྱིས་མཛོང་སྟེ་བྱགས་གཏུམ་པོས་
ཆབ་སྲིད་སྐྱ་ནམ་པ་སྟེར་རེས་སྐྱ་སྟེ། ཕྱ་ཏིག་བཅན་པོ་ལ་གསོལ་བས་སྐྱ་སྐུ་
གྱིས་སྐོ་བར་རྩ་རྒྱ་གྱིས་བཀུམ། ཡབ་གྱིས་བཅུར་བཞེར་གར་སོང་ཞེས་གསུངས་
པས་གྱི་ཁྱག་ཅན་དེ་བོར་ནས། དབུ་རིང་རྒྱང་རིང་པོར་སོང་བེར་སྟེ་བར་ཁང་རྩ་
སྟོས། རྗེའི་བྱགས་ངམ་འགྲུངས་ནས་གཡར་མཆུ་བྱུང་བར་དྲོགས་བྱགས་མ་བདེ་
སྟོན་མཛོངས་བ་ཀུན་གྱིས་བྱས་ཏེ་སྟོན་ཆེན་པོ་མགོས་གྱིས་ཞལ་ཅེ་དགའ་གསུམ་
རྩ་བཅད། ཆབ་སྲིད་ཕྱ་ནེ་བཅན་པོ་མངའ་བར་གྱིས་བེར་ནས། མི་ཆོས་སྐྱ་
བཅུགས་སྐྱར་མཛོད་ནས་བཏང་། ཡབ་བྱར་མཁར་རྩ་སྐྱ་རྩ་གཤེགས་སོ་ཞེས་
བྱུང་ངོ་།” ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིས་རྒྱ་སྐུ་ཕྱ་ནེ་བཅན་པོ་དེ་ཆེ་སྲིད་བཟའ་མི་
ཏིག་སྟོན་གྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པ་གསལ་ཏེ།

རྒྱ་མཆོན་དང་པོ། རྒྱལ་སྲིད་སྐུ་ཆུན་པ་ལ་སྟེར་བ་ནི་བོད་ཡུགས་ཡོངས་
གྲགས་ཡིན་ཞིང་། མེ་སྟོན་རང་གི་སྐུ་ཆུན་པ་ལ་རྒྱལ་སྲིད་སྟེར་བ་སྤྱག་དྲོག་གིས།
སྐུ་རྒྱུང་བ་ལ་རྟོག་དྲ་བྱེད་རྒྱུའི་སྐུ་ལ་དགོས་དོན་མེད་པ་ནི་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་
སྤྱར་རེད། །

རྒྱ་མཆན་གཉིས་པ། ལུ་ནེ་བཅན་པོས་ཡབ་གཤེགས་རྗེས་ཡབ་ཀྱི་བཅན་མོ་
 རྣམས་ལས་ཕོ་ཡོངས་བཟང་ལ་བྱམས་པ་བྱས་སྟབས། ཆོ་སྤྲོད་བཟང་མེ་ཏྲིག་སྟོན་
 ཁྲིས་ཏེ་རུག་ཅན་གྱི་ཟས་དྲངས་པས་དགྲུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པ། ཤིང་སྤང་ལ་ཕོ་བྲང་
 ཡུམ་བྱར་གཤེགས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་ལོ་གཅིག་དང་རྒྱ་བ་དགྲུ་བསྐྱུངས་སོ། ལུ་ནེ་
 བཅན་པོ་ལ་ཟས་རུག་སྐྱུར་ནས་བཀོངས་པ་གསལ་བ་དེས་ཆོ་སྤྲོད་བཟང་མེ་ཏྲིག་
 སྟོན་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འི་མ་ཡུམ་མིན་པའི་བདེན་དཔང་བྱས་ཡོད།

འོ་ན་རྒྱལ་སྲས་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འི་མ་ཡུམ་དངོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དབྱང་པ་
 བྱ་སྟེ། བཅན་མོ་རྣམས་ལས་མཁར་ཆེན་བཟང་ནི་པརྩ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གསང་
 ཡུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟགས་ན་རྒྱལ་སྲས་ཤིག་མེད་པའི་རྟགས་སུ་ངས། དེ་བཞིན་རུ་
 འཕྲོ་བཟང་བྱི་རྒྱལ་མོ་བཅན་ནི། ཟློས་རབ་རུ་བྱུང་བས་དེ་ཡང་སྲས་མེད་པའི་རྒྱ་
 མཆན་གྱིས་ཡིན་པ་ཤེས་སྟ། ཕོ་ཡོངས་བཟང་རྒྱལ་མོ་བཅན་ནི་སྟོབ་དཔོན་པརྩས།
 བྱི་སྤྲོད་ལྗེ་བཅན་གྱི་མ་ཡུམ་གྱི་སྟེ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་བསྟན་པའི་རྒྱེན་གྱིས་ཕོ་བྲང་
 རུ་གདན་དྲངས་པ་ཡིན་སྟབས། རྒྱལ་སྲས་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འབྱུངས་པའི་སྐབས་
 སུ་ད་རུང་ཕོ་བྲང་རུ་ཐེབས་མེད་པས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་མ་ཡུམ་ཡིན་མི་སྲིད་པ་རེད།
 དེས་ན་མཆིམས་བཟང་ལྟ་མོ་བཅན་ནི་རྒྱལ་སྲས་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འི་མ་ཡུམ་དངོས་
 ཡིན་དགོས། །

རྒྱལ་སྲས་ལུ་ཏྲིག་བཅན་པོ་འི་སྟོར་ལ། ཞང་སྟོན་གྱི་སྲས་དབྱ་རུ་རིང་པོ་བསང་
 པས་ལོ་དགུ་ཁྲིམས་ཆད་བཅད། དེ་ནས་ལྷ་སྲས་ལུ་ཏྲིག་བཅན་པོ་ཆད་པ་འཁེལ་
 བ་བྱང་ནས་སྐྱུན་དྲངས་ཏེ་བསྟོ་བར་བྱས་པ་ལམ་རུ་སྒྲ་ནམ་བས་ཆེབས་བཀོགས་
 ཏེ་ལྟང་ནས་རྟ་གྱིར་འདས། ཞེས་རྒྱལ་རབས་ཡིག་ཆ་མལ་ཆེའི་ནང་རུ་ལུ་ཏྲིག་
 བཅན་པོས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱུངས་པ་མ་བཤད་ཀྱང་། ཡང་«མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»
 ལས། “རྒྱའི་དེབ་ལས་བྱི་སྤྲོད་ལྗེ་བཅན་ང་གཅིག་བཞེས་པ་ལྷགས་སྟེལ་ལ་
 གཤེགས་ནས་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་བསྟོས། ལོ་བཙེ་བརྒྱད་སྲིད་བསྐྱུངས་ནས་མེ་སྤང་ལ་
 འདས་ཏེ་རུ་ཅེ་བཅན་པོ་བསྟོས། ལོ་བརྒྱད་སྲིད་མཛད་ནས་ཤིང་སྟེལ་ལ་འདས་
 ཏེ་སང་ན་ལེགས་བསྟོས། ཞེས་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་དང་སང་ན་ལེགས་ཀྱི་བར་རུ་སྐྱ་
 མཆེད་འབྲིང་པོ་རུ་ཅེ་བཅན་པོས་རྒྱལ་ས་བྱས་པ་སོགས། རུང་བད་མི་མཐུན་པར་

སྒྲིབ་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་པལ་ཆེར་དང་ཆོལ་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ངས་ལ་
མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་བྲིས་སོ། ། ཞེས་སྐུ་འཁྲིང་བ་ལྷ་ཏིག་
བཅན་པོས་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱལ་སྲིད་བརྒྱུངས་པའི་ཡིག་ཆ་ང་གི་ཁྱེད་སྐྱོད་སྤྲུངས་
ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཡིན། །

[illegible]

ཏོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་མངའ་བདག་གི་རལ་པའི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཟུ་རྒྱ་
 བཅན་པོ་དགྲའ་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞིས་པའི་མེ་སྒྲག་ལོར་རྒྱལ་སར་བསྐྱོས། ཞེས་
 པ་དེ་ལོ་རྒྱགས་མེ་སྒྲག་ཅེས་པ་ནོར་བཅན་ལས་ལོ་གྲངས་དེ་དོན་དང་མཐུན་པ་
 མཐོང་སྟེ། སྤྱི་གཉིས་པ་གི་རལ་འབྲུངས་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཟུ་རྒྱ་བཅན་པོ་དགྲའ་
 ལོ་ཉེར་ལྔ་བཅུ་པའི་ལོ་དེར་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཟུ་རྒྱ་བཅན་པོ་འཕམ་རྒྱུང་ཅེ་བཅན་
 པོས་ལོ་དོ་བརྒྱད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་འདས་གོངས་བྱུང་པའི་ལོ་དེ། སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ཡིན་
 པ་པོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ང་ཁ་མཐུན། དེ་ནས་ཡར་ཕྱིར་བཅིས་པའི་ལོ་དོ་ཉེར་
 གསུམ་ནི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་ཟུ་རྒྱ་བཅན་པོ་འབྲུངས་ལོ་
 ཡིན་དགོས། འོ་ན་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། རྗེ་གི་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་དེ་
 དང་བཅུན་མོ་ཆོས་སྤྱོད་བཟའ་མེ་ཏོག་སྟོན་གྱི་སྤྱི་བཞི་ལས་ཆེ་བ་ཟུ་གི་སྤྱོད་པོ་
 སྤྱི་རྒྱུང་རྒྱལ་གཤེགས་པས་བང་སོ་མེད། གཉིས་པ་ཟུ་ནི་བཅན་པོ་ཡབ་ཀྱི་དགྲའ་
 ལོ་སོ་བཞི་པ་རྒྱ་པོ་སྒྲག་ལ་འབྲུངས། དེའི་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་ལོས་ལ་ཟུ་རྒྱ་བཅན་པོ་
 འབྲུངས། དེའི་ཕྱིར་ལོ་ཤིང་འབྲུག་ལ་གི་ལྟེ་སྤྱོད་བཅན་ནམས་རིམ་པར་འབྲུངས།
 ཞེས་པ་འདི་དག་ནང་འགལ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ནང་འགལ་དང་ནོར་འབྲུལ་
 རྒྱུང་བཟང་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ལྟེ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། ལོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་འདི་པོད་
 རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་མང་པོ་དང་། བཀའ་གཅིགས་དང་རྩོམ་སྤྱོད་སོགས་
 ཀྱི་ཡིག་ཆ་པོ་བསྟུ་རྒྱ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ལོ་དོ་བཅུ་དགྲུ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ཚུམ་
 བསྐྱེགས་བྱས་པས་བྱག་ལས་ཀྱི་རྒྱས་ཡུན་རིང་བ། བསྐྱེགས་པ་ཡ་ཐོག་ནས་སྤྱི་ལོ་
 རྒྱས་རབས་བཅུ་རྒྱ་པའི་བར་གྱི། པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཤིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་རྒྱུན་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་དབང་གིས་སྟོན་རྒྱུང་བཟང་ཡོད་པ་ལ་ཡ་
 མཆན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡང་མེད་དོ། ། དེས་ན་རྒྱལ་སྤྱི་ཟུ་རྒྱ་བཅན་པོ་
 བཅན་པོ་འབྲུངས་པའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་འབྲུག་ ། སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ལོར་ཆེ་སྤྱོད་བཟའ་ལ་
 འབྲུངས་ཡིན། སྤྱི་གཉིས་པ་མངའ་བདག་གི་རལ་འབྲུངས་རྒྱས། རྒྱལ་སྤྱི་
 ཟུ་རྒྱ་བཅན་པོ་དགྲའ་ལོ་ཞེ་གསུམ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་འདིག་རྟེན་གནས་ཀྱི་
 དོན་དངོས་དང་མི་མཐུན། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་འཁོད་པའི་ལོ་ནས་གྱུར་རྒྱ་ལོ་དོ་
 ཉེར་གསུམ་བགྲངས་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོར་ཆེ་སྤྱོད་བཟའ་ལ་འབྲུངས་པ་

ཡིན་ན་དེའང་སྒྲིན་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་མཁས་ཀྱིས་བཅན་པོ་ལ་བྱུངས་ནས་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་མ་
ལོན་བར་དུ་སྒྲུབ་མ་ལ་བྱུངས་ཤིང་། ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤང་ཡང་སྒྲུབ་
སྒྲུབ་པ་ལ་འདྲ་དོགས་གཞིའི་གནས་སོ། །

འོ་ན་རྒྱལ་སྒྲུབ་མཁས་ཀྱིས་བཅན་པོའི་མ་ཡུམ་དོན་དངོས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
ཁོ་པོས་རིགས་ལམ་གྱི་སྒྲིན་ནས་དབྱད་པར། རྒྱལ་སྒྲུབ་མཁས་ཀྱིས་བཅན་པོ་སངས་
ལེགས་མཇིང་གི་མ་ཡུམ་དངོས་ནི་པོ་ཡོངས་བཟའ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ལོ་༡༢༧༥ལོ་དར་
པོ་ཡོངས་བཟའ། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཟིན་པའི་མོ་གཞོན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲིང་ལྷེ་ཕུ་བཅན་
གྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་ལྟང་བསྟན་ཞུས་པའི་ལན། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
“ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་བཅན་པོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ། ཐུགས་ཤིན་དུ་བཅགས་པས་
སློབ་དཔོན་པར་ལ་བདག་གི་པ་མ་གར་སྒྲིས་ཞུས་པས་ཡབ་ནི་རྒྱ་གར་ན་སྒྲིས་ཏེ་
ད་ལྟ་སློབ་སྦྱངས་བྱེད། པརྟེན་མཁས་པ་ཅིག་དུ་བྱས་ཏེ་བྲོད་ཀྱི་དཔོན་སྒྲུབ་ཀྱི་
དུས་སུ་བོད་དུ་བྱོན། ཡུམ་ནི་ཟུར་མཁར་ན་དབུལ་པོ་བཟའ་མའི་བུ་མོར་སྒྲིས་སོ་
ཞེས་གསུངས་པས་ཡུམ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བས། བཅན་མོ་བཞེས་ཏེ་གསེར་གྱི་བདག་
མོར་བསྐྱོས། ཡབ་ནི་ད་ན་ཤི་ལ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། ཞེས་སྐབས་དར་དབུལ་
པོའི་བྲིམ་དུ་སྒྲིས་པའི་བུ་མོ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་ཡིན་པ། བྱ་རུའི་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། །དེ་ལྟར་ན་སྒྲིས་པའི་ཡུམ་དང་། སྤྱི་བའི་དུས་ལོ་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལོ་
རྒྱུས་དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག །

བརྒྱད། ལུ་ཁྱེ་བཅན་པོ།

ལྟ་སྒྲུབ་མཁས་ཀྱི་བཅན་པོ་ལ་བྱུངས་པའི་དགུང་སྟོང་དེ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
དང་《རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་》ལྟར་དུ་ངོས་པར་མཛོང་སྟེ། ཁྱི་སྲིང་དགུང་ལོ་
ཉེར་གཅིག་པའི་ལོ་ལ་འཁོལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་དུག་ཅུའི་སྒྲོར་གཅིག་
མི་འགྲིག་པ་ནི་གོང་བཤད་ལྟར་ངོ་། རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་པལ་ཆེར་ལས་འདི་
ཉིད་རྒྱལ་སར་ཐེབས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ལ་སྤྱོད་སྐབས་སྐབས་ཡུམ་གྱིས་
དུག་བྱང་ནས་གྲོངས་ཞེས་པ་དེ་མི་འགྲིག་སྟེ། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་བོད་
འབངས་ཐམས་ཅད་དབུལ་ཐུག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པར་བྱས་ཀྱང་རང་རང་སོ་

སོ་འི་སྟོན་བསགས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས། སྟོམས་མ་ཐུབ་པ་རེད་ཅེས་དམངས་ཁྲོད་
ཡན་ལ་ཡང་བྱུང་གདལ་དུ་སོང་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་
ཀྱི་རིང་དབུལ་ཕྱག་ལན་གསུམ་ལྟ་ཅི། ལན་གཅིག་སྟོམས་པར་བྱས་ནས་སྤར་
ཡང་བྱད་གཞུག་དུས་ཡུན་ལའང་ཐེ་ཚོམ་ཆེ་སྟེ། དང་པོ་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་
དཔལ་འཕྱོར་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བགོ་བཤའ་བྱེད་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ཆལ་དམག་
ཤུགས་ཇི་ལྟར་ཆེ་ན་ཡང་། མ་མཐར་ཟླ་བ་གཉིས་གསུམ་ཀྱི་རིང་ལ་གྲོས་བསུར་
ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་བགོ་བཤའ་བྱས་རྗེས་ཆ་སྟོམས་ཀྱིས་ཡོངས་
སྤྱོད་པ་ལ་མ་མཐར་ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ཅམ་ན། གཞི་ནས་དབུལ་ཕྱག་གི་བྱད་
གཞུག་རྒྱ་ལས། ལམ་སང་ཤིང་དང་རྩོད་གཉིས་ལྟན་དུ་མེ་ལ་བསྐྱེད་པ་ནང་
བཞེན་སྐད་ཅིག་ཅམ་གྱིས་བྱད་འབྱེད་མི་རུས་པ་ནི། རིག་པས་བརྟག་པ་ཅམ་
གྱིས་ཤེས་ཐུབ་པ་དེ་ལྟར་རེད། 《རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་》ལས་རྒྱལ་པོ་འི་ཞལ་ནས།
“ངའི་མངའ་འོག་འདིར། མི་རྒམས་ལ་སྟོགས་ཕྱག་བྱད་འདི་ཅམ་འོང་བ་མི་འོས་
གསུངས་ཏེ། སྟོགས་ཕྱག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པས། ལོ་རེ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཕྱག་
པོ་རྒམས་ནི་སྤར་ལྟར་ཕྱག་། དབུལ་པོ་རྒམས་ནི་སྤར་ལྟར་སྟོགས་པས་” ཞེས་
སྟོགས་ཕྱག་གི་བྱད་པར་ལན་རེ་བྱེ་བ་ལའང་། ལོ་རེ་འཁོར་བ་དངོས་སུ་གསུངས་
བཞེན་དུ་ཡུམ་ལོག་ལྟ་སྟེས་ཏེ། སྤྲས་ལ་གསོལ་ངན་དྲངས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཉེ་
བཅན་པོ་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་དགུ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུང་ནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་ཕོ་
བྲང་ཡུམ་བྱར་གྲོངས་སོ། ཞེས་རང་ཆོག་སྤྲི་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཉམས་
མཚར། ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་གཤམ་པས་འདི་ལ་དོགས་སྟོང་དང་དག་ཐེར་
གནང་བ་ལ། ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་བཏོན་གནང་འཇུག་ཀྱང་དོན་དུ་བསོད་
གཤམ་གྱི་གསུངས་ལ་བདེན་དོན་ཆེ་སྟེ། འདི་འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱུད་པའི་ངོར་
འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་གཅིག་
དང་ཟླ་བ་བདུན་ཞེས་པ་དེའང་། ཡབ་འདས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་
ཟིན་པ་དང་འདས་ཞེས་པ་དེ། རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུངས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་
བདུན་དུ་འབྲུལ་ཏེ་ནོར་བར་སེམས། ཡང་ན་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ཞེས་པ་དེ་ལོ་གཅིག་
དང་ཟླ་བ་བདུན་དུ་འབྲུལ་བཟོ་ཡང་འབྱུང་སྤྱིད་སྟུང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་

དངོས་ནི། རྒྱུག་རྩེ་རྩི་ལོ་762ལོར་ཡབ་ཁྲི་སྤང་རྩེ་འཕེན་དང་། དུམ་
མཆིམས་བཟའ་རྩེ་ལོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་ལྷ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པ་
ལྷགས་རྗེས། རྩི་ལོ་780ལོར་ཡབ་ཀྱིས་དམ་ཚོས་སློམ་རྒྱུ་བ་གནང་སྐབས་རྗེ་ཉིད་
ཁྲིར་འཁོད། སྐབས་དེའི་རིང་ལ་ལོད་འབངས་ནམས་དབུ་ལ་ལྷག་ལན་གསུམ་
སློམས་པར་བྱས། དགུང་ལོ་ལོ་རྒྱུག་པ་མེ་སྤང་ལོ་རྩི་ལོ་797ལོར་ཡབ་འདས་ནས་
ལོ་གཅིག་དང་རྒྱ་བ་བརྒྱན་ལ་ལོན་སྐབས། ཚོ་སྤང་བཟའ་མེ་ཏོག་སློན་གྱིས་ཟས་
རྒྱུ་རྒྱར་ནས་བསྐྱོངས་སོ། །

མུ་ནེ་བཅན་པོ་དང་མུ་རྟིག་བཅན་པོ་གཉིས་མ་ཡུམ་ཐ་དང་པའི་སྐུ་ཡིན་
པར་གསལ་རྟེ། མོང་གསལ་ལྟར་ཡབ་ཁྱིའི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་སྐུ་མུ་ནེ་
བཅན་པོ་རྒྱལ་མར་བསྐོས་པ་དང་། མུ་ནེ་བཅན་པོས་ཡབ་གཤེགས་རྗེས་ཡབ་ཀྱི་
བཅུན་མོ་རྣམས་ལས་པོ་ཡོངས་བཟའ་ལ་བྱམས་པ་བྱས་སྐབས་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་མེ་
རྟིག་སྤྱོད་གྱིས་མུ་ནེ་བཅན་པོ་ལ་བཟུང་བྱས་སྐབས་བཀྲོངས་པ་གསལ་བ་དེས་ཆོ་
སྤྱོད་བཟའ་མེ་རྟིག་སྤྱོད་མུ་ནེ་བཅན་པོའི་མ་ཡུམ་དངོས་མིན་པའི་བདེན་དཔང་
བྱས་ཡོད། དེ་རྗེས་མེ་སྤྱོད་གྱི་སྐུ་མུ་རྟིག་བཅན་པོ་པོ་བྱང་བྱ་གདན་འདྲེན་ཞུས་
ཏི་རྒྱལ་མར་བསྐོས་པ་ལ་སྐྱ་ནམ་པས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་བཀྲོངས་པའི་རྒྱལ་《ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་། “ཡབ་གྱིས་བཅུན་མོ་པོ་ཡོངས་བཟའ་ལ་
བྱམས་པར་མཛད་པས་ཡུམ་མེ་སྤྱོད་ཁྱོས་ཏེ་བྱ་གཙན་གྱི་བཟུང་བས་དཔྱད་
པོ་ཉེར་བཞི་པ། མིང་བྱང་ལ་པོ་བྱང་ཡུམ་བྱར་གཤེགས་ཏེ་ཆབ་སྤྱིད་པོ་གཅིག་
དང་ཟླ་བ་དགུ་བསྐྱུངས་སོ། །དེ་ནས་སྐྱ་སྐུ་མུ་རྟིག་བཅན་པོ་ཆད་པ་འཁེལ་བ་
བྱང་ནས་སྐྱ་བྱངས་ཏེ་བསྐོ་བར་བྱས་པ་ལམ་རྒྱ་ནམ་པས་ཆིབས་བཀྲོགས་ཏེ་
ལྟུང་ནས་རྟ་གྱིར་འདས། ”ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཁྱིའི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་
སྐོམ་མཛད་ནས་སྐུ་མུ་ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་མར་བསྐོས་པ་དང་མུ་རྟིག་བཅན་པོས་
སྐག་དོག་གིས་མུ་ནེ་བཅན་པོའི་ཨ་ཁང་གི་བྱ་དབུ་རིང་བསད་པས་ཆད་པར་ལོ་
དགུའི་རིང་ལ་རྒྱང་ལྷད་བཅང་བའི་སྐོར་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》

① ལྟ་ཆ། རྒྱ་ལྷན་པ་405།

ལས་^①། “དེ་ནས་བཅན་པོ་ལྟ་སྤྱོད་བྱིས་པ་ལྟར་བཅན་གྱི་ཞལ་ནས། ལ་ཅའི་གསུང་དང་རྒྱུ་ན། ཁོ་པོའི་ཆོས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོ་མི་སྐྱབ་གསུངས་ནས་སྤྱགས་ལས་རྒྱུ་གཞིལ་བར་བཞེད་ནས། བརྗེ་ཏུ་ཞིག་སྤྱོད་འདྲེན་དུ་བཏང་བས་ཨ་ཅཱའི་བེ་མ་ལ་མི་ཏུ་བྱོན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་བརྗེ་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་འཕྲོ་ཞུས་ནས་སློམ་མཛད་པར་བཞེད་དེ། སྤྱོད་པའི་བཅན་པོ་ཆབ་སྤྱིད་ལ་བསྐྱོ་བ་དང་། སློན་པོ་ཞང་དབུ་རིང་སློན་པོ་ལ་བསྐྱོ་བའི། སྤྱོད་པའི་ཆེན་པོ་བྱེད་ཅིང་བཞུགས་པ་རྩོམ་མི་སློན་གྱིས་མཛོད་སྤྱོད་སྤྱགས་གསུངས་པོས་ཆབ་སྤྱིད་སྤྱོད་ནས་བཅུ་ལ་སྤྱོད་དེས་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་བུ་བཅན་པོ་ལ་གསོལ་བས། ལྟ་སྤྱོད་ཀྱིས་སློབ་པར་དུ་རྒྱ་གྱིས་བཀུ་ཡེ་གྱིས་བཅུར་བཞེད་གར་སོང་ཞེས་གསུངས་པས། གྱི་བྱུག་ཅན་དེ་པོར་ནས་དབུ་རིང་རྒྱུ་རིང་པོར་སོང་ཟེར་ཏེ་བར་ཁང་དུ་བྱོས། རྩོམ་སྤྱགས་ངམ་འགྲུངས་ནས་གཡུ་མཆོད་བྱང་བར་དོགས། སྤྱགས་མ་བདེ་སློན་མཛོད་པ་ཀུན་གྱིས་བྱས་ཏེ་སློན་ཆེན་པོ་མགོས་གྱིས་ཞལ་ལྟེ་དགའ་གསུམ་དུ་བཅད། ཆབ་སྤྱིད་ལྟ་བུ་བཅན་པོ་མངའ་བར་གྱིས་ཟེར་ནས། མི་ཆོས་སྤྱོད་བཅུགས་སྤྱོད་མཛོད་ནས་བཏང་། ཡབ་བྱུར་མཁར་དུ་སློམ་དུ་གཤེགས་སོ། ཞེས་བྱང་རྩོམ་། །

ཡི་གེ་གཞན་ལས་འཛམ་གླིང་སྤྱོད་གཉིས་མངའ་འོག་དུ་འདུས་ནས་སྤྱོད་གཅིག་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་ཞང་རྒྱ་ཆོ་ལྟ་སྤྱོད་གིས་དབུ་ཆེ་བར་ཁང་དུ་རྒྱལ་པོ་ལ་གྱོས་ཞུས། ཞང་གི་བྱ་དབུ་རིང་སློན་བྱང་བ་ན་ལྟ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་བཅན་པོ་ནང་དུ་འཕྱོན་རིངས་པ་བཀག་པས་བྱོས་ཏེ་དབུ་རིང་བསད། དབུ་ངང་རིང་རིང་པོ་དེ་རྒྱུ་རིང་རིང་པོར་བཏང་ཡོད་གསུངས་པས་ཞང་ལ་ངོ་ནག་པ་ཅམ་ཡང་མ་བྱང་ཞེས་སྤྱོད་། སློན་ཆེན་པོ་མགོས་གྱིས་བཅད་པའི་ཞལ་ལྟེ་དགའ་གསུམ་ནི། མགོས་གྱི་མཆོད་ནས་བྱུར་མཁར་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཅར། ཞལ་ལྟེ་ལེན་དུ་ཤོག་ཅིག་ཟེར་ཏེ་རྩ་བཞོན་ནས་སོང་། དེར་སྤྱོད་པས་རྩོམ་མཆོད་རྟེན་འོག་མ་ལ་ཡི་གེ་བྱིས་ནས་རྩོམ་འབངས་བསད་ན་མས་བརྒྱུད་བ་དང་འདྲ་ཞི། ཐབས་མེད་དུ་འཛོད་རྟེན་

① སྤྱོད་ཆ། ཤོག་ཞེས་པ་403།
 ② སྤྱོད་ནས་པ་ནི་བྱིས་པ་ལྟར་བཅན་གྱི་མ་ཡུམ་གྱི་བྱིས་རྒྱུད་ཡིན། དེས་ན་ཆབ་སྤྱིད་ཞང་པོའི་ལག་དུ་ཤོར་དོག་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱང་འདུག །

བར་མར་དྲིས་ཟེར་བ་བྱུང་བས་རྒྱལ་པོ་ཡབ་སྲས་མཉེས། བར་པ་ལ་འོན་ཀྱང་
རེ་རེ་ནས་བསད་ན། འབངས་ཀྱིས་མི་ལང་རྒྱལ་པོ་ལ་འབངས་མི་ཆད་ཏུ་འགོ་ད་
ཏུང་གོང་མར་དྲིས་ཞེས་པ་མཐོང་བས་འབངས་རྣམས་དགལ། གོང་མ་ལ་རྒྱལ་
པོ་ཉིད་ཀྱིས་བྲིམས་མ་བསྐྱུངས་ན་འབངས་ལ་བྲིམས་མི་འཆགས་པས་ལྷ་སྲས་ལོ་
དགུ་བྱུང་ཏུ་རྒྱགས་ལ་ཞང་ལ་སྟོང་ཏུ་ཡུལ་གྱི་གཅིག་བྱིན། ཞེས་བྱུང་བས་སྣ་ནམ་
པ་དགའ་སྟེ་དགའ་གསུམ་ཏུ་གྲགས་སྐད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དགུ། ལུ་ཏིག་བཅན་པོ།

ལྷ་སྲས་འབྲིང་པོ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་ནི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེ་བའི་
ནང་ཏུ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་སྐྱ་གཤེགས་སྐབས། འདི་ཉིད་སྤྱན་དྲངས་ནས་རྒྱལ་སྤྱིད་
གཏད་རྒྱལ་སྣ་ནམ་པས་ཆིབས་དཀྲོགས་ཏེ་འདས་ཞེས་གསུངས་འདུག །འོན་
ཀྱང་《དེབ་དམར་》དང་《དེབ་སྟོན་》སོགས་སྐུ་སྲས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་གྱིས་
རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུང་ཚུལ་གསལ་ལ། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་》ལས་ཀྱང་། “ཆོས་རྒྱལ་འདི་
ལ་སྲས་མཆེད་གསུམ་བྱོན་པའི་ཆེ་བ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ། འབྲིང་བ་ལུ་རུམ་བཅན་
པོ། རྒྱུ་ཏིག་བཅན་པོ་འཇ་སད་ན་ལེགས་མཇིང་ཡོན་ཏུ་གྲགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་བརྟན་པ་སྤྲ་ནས་སྤར་སྟེལ་ཞིང་།” ཞེས་སྲས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་གྱིས་
སྤྱིད་བཟུངས་ཚུལ་འཁོད་པ་འདི་དག་ལ། ཡིད་ཆེས་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་
ཞིག་ཏུ་སྤང་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་རྩིང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་འབྲེལ་
བའི་སྐར་བཤད་པ་ལས། གྲིན་ཡོན་(貞元) ཁྱིམ་ཉི་ཤུ་པའི་ལོར་804ལོར་
བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་གོངས་པ་དང་། 《ཐང་ཡིག་གསར་མ་》ལས། ལོ་དེར་
བཅན་པོའི་གཙུང་ཁྱིམ་འཁོད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། 《དེབ་སྟོན་》ཏུ་གཙུང་ཁྱི་
ཉེུ་སྲིད་བཅན་ཞིང་སྟེལ་ལོར་ཁྱིམ་འཁོད་ཚུལ་གསུངས་པ་བཅས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་
ནི་སྟེ་ལོ་804ལོར་གཅིག་མཐུན་ཏུ་བབ་པ་དང་། ཡང་《ཐང་ཡིག་གསར་མ་》
ལས། གྲིན་ཡོན་ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་པ་སྟེ་ལོ་796ལོར་རྩེ་བཅན་ཟེར་བ་ཞིག་
བཀོངས་པ་དང་། དེའི་སྟེ་ལོར་བཅན་པོ་ཞིག་འདས་ནས་ལྷ་སྲས་ཤིག་རྒྱལ་སར་
འཁོད་ཚུལ་དང་། ཐང་ཡིག་རྩིང་མ་ལས་ཀྱང་གྲིན་ཡོན་ཁྱིམ་བཅུ་གསུམ་ སྟེ་
ལོ་797པའི་ལོར་བཅན་པོ་དཀོངས་པ་དང་། དེའི་སྟེ་ལོ་སྲས་ཆེ་བ་རྒྱལ་སར་

བཞུགས་པ་དེ་འདས་ཆེས། སྤྱི་ལོ་བཟུལ་སར་བཏོན་ཚུལ་ལོད་པ་བཅས་
 ལ་ཞིབ་དུ་དབྱང་ན། བཅན་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་ལྡུ་བཅན་འདས་པའི་ཕྱི་ལོར་སྤྱི་ལོ་
 བ་འདས། སྤྱི་ལོ་དེར་སྤྱི་ལོ་བཟུལ་སར་ལོད་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཤས་
 བསྐྱུངས་ཏེ་འདས་ཆེས། སྤྱི་ལོ་བཟུལ་སར་ལོད་པར་མངོན་པ་བཅས་
 ལེགས་པར་བསྐྱིག་ཆོ་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་ཡབ་འཆོ་བཞུགས་ཀྱི་
 སྤྱི་ལོ་བཟུལ་སར་བཞུགས་ཏེ། ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདས་པའི་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་
 བདུན་གྱི་ཆེས་ལ་སྐུ་གཤེགས་ཤིང་། དེ་མ་ཐག་ལོ་ལྟ་ཏིག་བཅན་པོས་རྒྱལ་
 ས་མངོན་དེ་ལོ་ངོ་བརྒྱད་སྤྱི་ལོ་བསྐྱུངས། དེ་ནས་ལུ་རྒྱལ་བཅན་པོ་ལམ་ཁྱི་སྤྱོད་
 སྤྱོད་བཅན་ཁྱི་ལོད་པ་བཅས་སྤྱི་ལོ་ན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགྲིགས།
 གལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་བཟུལ་སར་ལྟ་ཏིག་བཅན་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་པ་བཞུགས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་གི་
 ཀྱིན་ཡོན་ཁྱི་ལོ་བཅུ་གསུམ་ནས་ཉི་ཤུའི་བར། སྤྱི་ལོ་797-804ལོ་ངོ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་
 བོད་ལ་རྒྱལ་པོ་མེད་པར་འབྱུང་དགོས་པས་དེ་ལྟར་རྒྱལ་ས་སྤྱོད་པར་ལུས་པའི་ལོ་
 རྒྱུས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀར་མ་གྲགས་པས། ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞི་འཛིན་མེད་པར་འབྱུང་
 དེས་བཅས་ཡིན། དེས་ན་བཅན་པོ་འདིའི་ལོ་ཆོགས་དངོས་ནི། ཆོས་འབྱུང་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར། ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འབྱུངས་པའི་ཕྱི་ལོ་ལྷུ་ལོ་ལྟ་ཏིག་
 རྒྱུ་སྤྱོད་གཅིག་ཕྱིར་བསྐྱུང་བུས་པའི། སྤྱི་ལོ་763ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་
 བཅན་དང་། ཡུམ་ཆོ་སྤྱོད་བཟུང་མེ་ཏོག་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ལྟ་ཏིག་
 དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལྟགས་སྤྱི་ལོ་ལོ་ཡབ་སྟོན་སྐུ་ལ་གཤེགས་ནས་གཅེན་ལུ་
 ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་ལོད། དགུང་ལོ་མོ་བཞི་པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་གཤེགས་པས། ལོ་
 ལྟ་པ་མེ་སྤྱོད་། ལོ་སྤྱི་ལོ་797ལོར་གཅེན་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་འདས་ནས་ལྟ་ཏིག་བཅན་
 པོ་རང་ཉིད་རྒྱལ་སར་ལོད། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་804ལོར་
 སྐུ་གཤེགས། འདི་འབྱུངས་ལོ་ལས་གཞན་ཐམས་ཅད་དེབ་སྟོན་ལྟར་དུ་བཀོད་
 པ་དང་། ལྟ་ཏིག་བཅན་པོ་ཞེས་པ་སྤྱི་ལོ་བཟུལ་སར་ལོ་མཆོན་ཡིན་མིན་སྟོན་དེབ་
 ཐེར་ཁག་ལས་མི་འདྲ་བ་སྟོན་ཆོགས་པ་ཞིག་སྤྱོད་ཡང་འདིར་《མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་》ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན། །

བཅུ། ལུ་རུག་བཅན་པོ།

ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲིད་ལྷུ་བཅན་དང་། སྡོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་གཉིས་
 གྱི་སྐུ་ལྷ་སྤྱི་ལོ་782པའི་རྒྱ་ཁྱི་ལོར་སྤྱུ་འབྲུངས། མཆོན་གཞན་སང་ན་ལེགས་
 མའིང་ཡོན་དང་། ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་བཅན་ཡང་བཟའ། དགུང་ལོ་བཅུ་རུག་པར་
 གཅེན་ལུ་ཁེ་བཅན་པོ་གྲོངས་ཤིང་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཞུགས། དགུང་
 ལོ་ཉིར་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་804 ལོར་གཅེན་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་སྤྱུ་གཤེགས་
 པ་དང་འདི་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་ནས་སྤྱིད་བསྐྱུངས། འཕྲོ་བཟའ་ཁྱི་མ་
 ལེགས་དང་། མཆིམས་རྒྱལ་བཟའ་ལེགས་མོ་བཅན། ཅོག་རོ་བཟའ་བཅན་
 རྒྱལ་རྣམས་ཁབ་ཏུ་བཞེས། བཅུན་མོ་ཆེ་བ་ལ་ལྷ་སྐུ་གཙུག་མ། ཁྱི་གཙུག་
 ལྷེ་བཅན་རལ་པ་ཅན་དང་། ཁྱི་དར་མ་ལྷ་རུམ་བཅན་པོ་བཅས་གསུམ་དང་།
 བཅུན་མོ་རྒྱུང་བ་ལ་ལྷ་རྩེ་དང་། ལྷན་གྲུབ་གཉིས་བཅས་ལྷ་འབྲུངས། དགུང་
 ལོ་སོ་བཞི་སྤྱི་ལོ་815པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་སྤྱུ་གཤེགས། བང་སོ་འབྲུལ་རྒྱལ་གྱི་
 མཐུན་ཏུ་བཅིགས། བང་སོའི་མིང་ལ་རྒྱལ་ཆེན་འབྲུལ་གྱི་རི་བོ་ཞེས་བཟའ། །

བཅུ་གཅིག །ཁྱི་གཙུག་ལྷུ་བཅན་ཁྱི་རལ་པ་ཅན།

རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་མེ་ཁྱི་ལོར་འབྲུངས་པ་ཆོས་འབྲུང་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེར་ཞལ་
 མཐུན་ཡང་རུག་ཏུ་འོློར་གཅིག་གིས་ཐིས་སྒྲོན་འདུག་ཅིང་། 《བསྐྱེད་ཆེས་ཀྱན་
 བཏུས་》ལས། “ཀྱན་མཐུན་བསྐྱེད་ཆེས་སུ་རིག་ལྷན་བཅུ་གཅིག་པ་རྒྱལ་དཀའ་
 རྱེད་ཆེས་འགོ་བཅུམས་པའི་ལོ་ལ། མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་འབྲུངས་པར་
 གསུངས་ཀྱང་རུག་ཏུ་འོློར་གཅིག་གིས་སྤྲོས་པ་ཞེས་པ་།” ཞེས་གསུངས་འདུག་ཀྱང་དོན་
 ཏུ་ལོ་དེ་ཉིད་ཏུ་རེས་ཏེ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཅན་པོས་ལོ་བཅུ་
 བཏུན་བཞེས་ཤིང་། རྒྱ་རྩེ་ལུ་རྩུང་(穆宗)གིས་རྒྱལ་ས་བྱས་ནས་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་
 རྒྱ་སྐྱུ་གཤེགས་པའི་ལོ་ཆད་མལ་གྲོ་བོར་བ་རྣམས་བྱས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་གནའ་ཆད་རྒྱ་
 སྐྱུ་གཤེགས་པའི་དབྱར་ལྷ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་རུག་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འརྒྱུགས་ཏེ་བོད་
 ཀྱི་གཅིགས་བཟུང་རོ་ཞེས་དང་། 《གཙུག་ལག་ཁང་མཐུན་གྱི་རོ་རིང་གི་རོ་
 བཟུས་ཡི་གེ་》ལས། “བོད་ཆེན་པོའི་བྱིང་ནི་སྤྱིད་ཉག་ལོ་བཏུན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་
 བྱིང་ནི་ཅང་ཀའ་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤང་གི་ལོའི་དགུན་ལྷ་ར་བའི་ཆོས་བཅུ་ལ་

དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ནས་རྒྱ་ཡིས་གཅིགས་བརྒྱུང་ངོ་། བོད་ལྷལ་ནི། སྔ་
 བྱང་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་རྟོད་ཆེལ་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་རྒྱིད་རྟག་ལོ་
 བརྒྱད། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་ཁྱིམ་ཅང་ཀེང་ལོ་གཉིས། རྒྱ་སྔ་ལྷག་གི་ལོའི་དབྱར་ཟླ་
 འཁྱིལ་པོ་ཆོས་དྲུག་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ། བོད་ཀྱི་གཅིགས་བརྒྱུང་
 ངོ་།” ཞེས་རྫོང་རིང་འཇུགས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལོ་དང་།
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དབྱར་ལོ་བཅས་གསལ་པོར་བསྟན་པའི་གོང་མ་ལུ་ཅུང་གི་བྲི་ལོ་
 དང་པོ་ནི་ཁྲང་ཆིང་(长庆)གི་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་821ལོ་དེ་ཡིན་པ་རྒྱ་
 རག་གི་ལོ་རྒྱས་དེ་བ་ཐེར་ནམས་ལས་ཡོངས་སུ་གསལ། རྒྱ་སྟག་འདི་ནས་ཀྱེན་
 ཏུ་བསྐངས་པའི་ལོ་ངོ་བརྒྱད་པ་ནི་ཤིང་ལྷག་དང་། དེ་ནས་ཡར་འདེད་བྱས་
 པའི་བརྒྱ་བརྟན་པ་ནི་མེ་བྲི་ལ་ཏག་ཏག་འཁེལ་ཡོད། དེ་ལྷར་ན་རྒྱལ་པོ་འདིའི་
 ལོ་ཆོགས་དངོས་ནི། གོང་གསལ་ཆོས་འབྱུང་པལ་མོ་ཆེར་འཁོད་པའི་མེ་པོ་བྲི་
 ལོ་དེའི་རྗེས་ཀྱི་དྲུག་ཅུ་རྒྱུ་དེའི་མེ་བྲི་སྟེ། སྤྱི་ལོ་806ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། དབྱར་ལོ་
 བརྒྱ་པ་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་815ལོར་རྒྱལ་སར་འཁོད། བརྒྱ་དྲུག་པ་ལྷགས་སྤང་ལོར།
 རྒྱ་དང་འདུམ་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་རྫོང་རིང་བསྐངས། བརྒྱ་བརྟན་པའི་རྒྱ་སྟག་
 ལོར་བོད་ཏུ་རྫོང་རིང་བཅུགས། དེའི་སྤྱི་ལོར་རྫོང་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས། དབྱར་ལོ་
 སོ་གཅིག་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་836ལོར་མལ་གྲོ་ཞམ་པའི་ལོ་བྱང་ན་རྒྱན་ཆང་ཕྱོས་
 པར་བཞེས་ཏེ་གསེར་བྲི་ལ་གཟིམས་པ་ལ། དབས་སྟག་ན་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་
 ལྷ་ལོད། ལྷགས་སྟག་བཅོན་གསུམ་གྱིས་དབྱ་ལྷག་ཏུ་བསྐོར་ནས་བཀོངས་པ་
 བཅས་གཏན་ལ་འགེལ་ཐུབ་ངེས་ཡིན། །མངའ་བདག་བྲི་རལ་པ་བཀོངས་པའི་
 རྒྱུ་ལ། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་རྟོན་》ལས། “དེ་ཡང་འབངས་ཀྱི་
 ལུ། བྱིས་པ་སྤྱུའི་མགོ་འདྲ་བ་ན་བ་ལ་སྟག་རིས་ཡོད་པ་དབའས་རྒྱལ་ཏོ་ཞེས་པ་
 ཅིག་བྱུང་སྟེ། བྱིས་པ་མང་པོའི་ཁྲོད་ན་ཅེ་ཞིང་ཡོད་པའི་ཆོ་སྟོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་
 དཔལ་ཡོན་གྱིས། རྟ་ཞོན་སྟེ་སྟོན་པ་ན་བྱིས་པ་དེ་དག་ཅེ་པ་ལས་ཆར་བྱུང་བས་
 གཞན་ཐམས་ཅད་སྟོས། དེ་གོས་ཐུད་ནས་བྱེ་མའི་ཐུང་བོར་སྐྱས། གཅེར་བྱར་
 རྒྱ་ནང་ཏུ་ཞུགས། ཞིབ་མ་མགོ་ལ་བཀག་སྟེ་བསྐྱད་པ་སྟོན་ཆེན་པོས་མཐོང་བས་
 མ་རུངས་པ་ཅིག་ཏུ་ཤེས་སྟེ། རས་སུ་མ་སྒྲིན་པར་སྐབས་སུ་བཅར་དགོས་པ་

ཅིག་དེ་ན་འདུག་ཞེས་པ་ཁ་ནས་ཤོར་སྐད། ས་ཚད་སྤྱོད་པ་དང་དེ་སྐད་དག་ཏུ་
 ཤོར་བ་བྱིས་པ་དེས་དྲན་ནམ་བུ་དགོས་སྟམ་ནས་སྤྱིར་ལོག་སྟེ་རྟ་ལྷག་པོར་བ་
 ལྟར་བྱས་ནས་མཐོང་དམ་དྲིས་པས་བྱིས་པ་དེ་ན་རེ། བྱིད་རང་སྤྱོད་པ་གཙོར་
 ཟེར་ཅ་ན་ལག་ན་འདུག་ཟེར་སྐད། དེ་ཐུག་རང་གི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་པས་ཤེས་ནས་
 ཞེ་བཞག་བྱས། བྱིས་དེ་སྟོན་པོར་ཚུད་ནས་དཔའས་སྟག་ན་ཅན་ཏུ་གྱུགས། །

ཆོས་བྱིས་ཤིན་ཏུ་དམ་པས་སྟོན་པོ་ཤིག་ལ་དགའ་བ་རྒྱུས་སྟེ་རང་ཅག་
 འདི་ཅམ་ཏུ་གུ་དོག་པ་ཅིས་ལན་ཟེར་བ་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་
 སྒྲུང་མིག་བལྟས། མཚུབ་མོ་ཀེར་སྟེ་འདི་རྒྱུས་ཀྱིས་ལན་ཟེར་བ་རྒྱལ་པོས་
 གསན་ནས་དཀོན་མཆོག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཀྱིས་དེའི་མིག་སྒྲུང་མཚུབ་
 མོ་ཆོད་ཅིས་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །དེ་ནས་ནང་སྟོན་གཏུག་པ་ཅན་འགས་ཆོས་
 བྱིས་པ་ཤིག་པར་བཤོས་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་མ་བཤོངས་ན་ཆོས་བྱིས་པ་ཤིགས་པར་
 མི་རུས་ཟེར། ལ་ལ་ན་རེ་རྒྱལ་པོ་བཤོངས་ཀྱང་ལྟ་སྟེས་གཙང་མ་དང་བཅུན་མོ་
 དང་ཚུལ་མ་དང་བན་ཆེན་པོ་རྒྱུས་ཡོད་པས་བཤིག་མི་རུས་ཟེར། དེར་དབའས་
 སྟག་ན་ཅན་གྱིས་སྟོན་ཏུ་དེ་དག་མེད་པར་བྱས་ལ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་བཤོང་ཟེར་
 བས་མོ་མ་ཕྱ་མཁན་རྒྱུས་ལ་རྒྱ་པ་བྱིན་སྟེ། ལྟ་སྟེས་གཙང་མ་འདིར་བཞུགས་
 བ་རྒྱལ་བྱིས་པ་ཤིག་པས་སྟག་དགོས་ཟེར་ཏུ་བཅུག། དེ་ཀྱང་ཏུ་གྱུགས་པའི་ཆོ་
 རྒྱལ་པོའི་སྟན་ཏུ་གསོལ་ནས་མོན་ཡུལ་ཏུ་སྟག་པར་བྱས། དགོ་འདུན་ལོ་པའ་
 རྒྱུས་ཀྱིས་གཙང་པོའི་ཆབ་ཁ་བར་བསྟུལ་བས། ལྟ་སྟེས་གཙང་མས། རྒྱལ་
 སྟོན་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡིས་བཤོས་པ་ལགས། །བདག་ལ་སྟོན་པའི་དབང་མེད་
 ས་མཐར་འཁོ། །ཉེས་པ་མེད་པར་སྟོན་ལ་ཐབས་ཅི་ཡོད། །དགོ་འདུན་
 སྟགས་བདེ་འདི་ནས་སྟོན་པར་བྱ། །ཞེས་ཐག་ཆད་ཟིན་གྱི་ཉག་ཐག་ཐོང་། །
 ཞེས་གསུང་སྟོན་གསོལ་ཁོ་མིང་གི་བར་ཏུ་བྱོན། །དེར་རྩ་ནམ་བཟའ་མང་རྩིས་ཏུག་
 གིས་བཤོངས་སྐད། དེ་ནས་བཅུན་མོ་དང་ཚུལ་མ་དང་བན་ཀ་དཔལ་ཡོན་
 མཛེའ་འོ་ཞེས་སྟན་སྟག་གསོལ་བས་བྱིས་པ་སྟོར་ཞིག་ཞེས་གསུང་པ་ན་བཅུན་མོ་
 དང་ཚུལ་མ་ཤིན་ཏུ་སྟག་བསྟུལ་ཏེ་རང་སྤྱོད་པ་ནས་ཤི། སྟོན་ཆེན་པོ་བན་ཀ་
 དཔལ་ཡོན་གྱིས་ཁོ་རང་བསད་ན། རྒྱལ་པོ་ཡང་དཤོངས་ཀྱིས་དོགས་ཏེ་བྱང་ཏུ་

སྒྲིག་ནས་ས་འོག་རྩ་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་ཙུ་བརྒྱབས། སྤྱི་པོར་སོར་བཞི་མ་གཏོགས་
 གྲུབ་པའི་ཆོ་དམུས་ཡོང་ཞིག་ཡོང་བྲིད་དང་བཅས་པ་ས་ལྷགས་དེར་སྤྲོབས་ནས།
 ཡོང་བས་ཡུལ་འདི་གང་ཡིན་དྲིས་པས། ཡོང་བྲིད་ཀྱིས་ལུང་སྟོང་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་
 པས། འོ་ན་རྩ་བའི་དྲི་བརྒྱུ་པས་མི་ཡོད་པར་དེས་ཀྱིས་ཆོལ་བེར་ནས། ཡོང་
 བས་ས་ལ་མཉམས་ནས་འདི་ན་འདུག་ཟེར་བ། བརྒྱས་པས་སེར་ག་ལ་རྩ་བ་བྱུང་
 བའི་རྗེས་མཐོང་། ཡོང་བས་དྲི་ལ་བརྒྱགས་པས་སྒྲོ་བརྟེན་ནས་ཟས་སྒྲོ་སྒྲོང་།
 མི་སྒྲུབ་འཇུག་པར་གོས་རེ་བྱིན་པས་ཡོང་བའི་གོས་རྒྱབ་པར་ཤེས་ནས་ཁོས་སྒྲུས་
 རྟེ། དབའས་སྒྲུག་ན་ཅན་ལ་སོགས་པས་སྒྲོན་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ནས་མཆོན་ཅི་
 བཏབ་ཀྱང་མ་མེད། ཤིན་རྩ་ལྷག་ཡུན་རིང་བ་ན་སྒྲོ་སྒྲེ་སྤྱི་པོ་ན་སོར་བཞི་མ་
 གྲུབ་པར་ཡོད་པས་དེར་ཁབ་རྒྱགས་ལ་སོད་ཅེས་ཁོང་རང་གིས་སྒྲུས་པ་ལྟར་བྱས་
 པས་ལྷག་པ་སྒྲུར་གྱིས་སོང་སྟེ་ཤི། བགས་པ་སྒྲུད་བྱུར་བཤུས་ཏེ་གསོབ་རྩ་
 བརྒྱུད་ས། ཉེ་རྩ་རྣམས་ཀྱིས་རོ་ལྷག་མ་བརྒྱས་ཏེ་ཡོར་པར་བསྐྱེགས་པས་རྩ་
 བའི་ནང་ནས་འོད་དཀར་པོ་རྩ་མ་ཅམ་ཞིག་ནམ་མཁའ་ལ་རེ་མཐོ་རེ་མཐོར་སོང་
 བས་ཁོང་རང་གི་སྤྱིང་མོ་ཞིག་གིས་རུས་ཤིང་བོས་ཏེ་སྒྲོན་ཆེན་པོ་བྱིད་གར་འཕྱོན།
 དགས་ཉེས་མེད་རྩ་བས་ད་པ་ལ་ལན་མི་འང་ལ་ལམ་ཞེས་བོས། འོད་དེ་རེ་
 དམར་བབས་པ་དང་རྒྱང་དམར་ཆེན་པོ་ཞིག་རྩ་བྱུར་སྟེ་ས་རྩོམ་རི་བྱག་ལྷག་པ་
 ཅམ་རྩ་བྱུང་སྟེ། དེ་མ་ཐག་ལས་ཀྱི་གནོད་སྒྲོན་ཆེན་པོ་འཇིགས་སྤྱ་བྱུང་བར་སྒྲིས་
 ཏེ་བྱིས་རྩོམ་རྩོམ་བཏུལ་ནས་ཡོར་པ་རྩི་ཁང་གི་སྤྱང་མ་བྱེད་ཅིང་གསོབ་ཀྱང་སྟེ་
 ཐང་རྒྱ་རིང་ན་འཕུམས་སྤྱར་ཡོད་ཅིང་ཡུལ་ལྷ་བྱེད་དོ། །

དེ་ནས་མངའ་བདག་བྲི་རལ་པ་ཅན་དགྲང་ལོ་སོ་རྩ་ག་བཞིས་པའི་ལྷགས་མོ་
 བྱའི་ལོ་ལ་མལ་གྱོ་ཞམ་པའི་པོ་བྱང་ན་རྒྱན་ཆང་རྩྱུས་པར་བཞིས་ཏེ་གསེར་བྲི་ལ་
 གཟིམས་པ་ལ་དབའས་སྒྲུག་ན་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་ལྷ་ཡོད་དང་། ལེགས་སྒྲུག་
 བཅན་སྟེ་ཕྱིག་སྒྲོན་གསུམ་གྱིས་དབྱ་ལྷག་རྩ་བསྒོར་ནས་བཀོངས་སོ། ། ཞེས་
 པ་མོ་སྤྱ་མཁན་གྱི་གཡོ་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་སྤྲས་གཅིང་མ་མོན་ཡུལ་རྩ་ལྷགས་
 པ་དང་། བཅན་མོ་ངང་རྒྱལ་མ་དང་། སྒྲོན་བཅན་ཀ་དཔལ་ཡོན་རྣམ་གཉིས་
 ལ་མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་བྱས་ནས་བས་ད་པ་སོགས་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་ནང་རྩ་ལོ་

རྒྱལ་གྱི་དོན་དངོས་ཡིན་པར་སེམས། སྤྱིས་འབྲུག་པ་རྒྱལ་པོའི་བརྒྱུད་པ་བོད་ཀྱི་
རྒྱལ་རྒྱུད་ཡིན་པའི་བཤད་སྲོལ་དེའང་ཁྱེད་ལ་འདི་དག་ཡིན་པ་འདྲ། །

བཅུ་གཉིས། ། འུ་རུམ་བཅན་པོ་འམ་སྤང་དར་མ།

རྒྱལ་རབས་དེ་བཅེས་པའ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་སྤང་དར་མ་གཅེན་དང་བྲི་རལ་པ་
ཅན་གཙུང་ཡིན་ཀྱང་། སྤང་དར་མ་སྤྱི་ལ་དགའ་བས་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་མ་འཁོད་
པར་བྲི་རལ་པ་བཀོད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་འུ་རུམ་བཅན་པོ་འམ་
སྤང་དར་མའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལ། རྒྱ་རབས་དེ་བཅེས་གཞན་གྱི་དང་མི་འདྲ་བ་
ཅུང་ཟད་ཞིབ་དུ་བཞུགས་པ་ནི། ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱི་ཚོས་འབྱུང་མེ་རྟོག་
སྤྱིང་པོའི་སྤང་ཆེའི་བཅུད་ཅེས་པ་ལས་། “རྗེ་མངའ་བདག་རལ་པ་ཅན་དགྲུང་
ལོ་སྤམ་ཅུ་ཅ་རྒྱལ་པ་ལྷགས་མོ་བྱའི་ལོ་ལ་ལྷག་གཙུས་ནས་ཞལ་ལྷག་པར་བཞུགས།
ཅོག་རོ་བྱུང་བའི་ནས་སྤྱི་བཀུམ། རྒྱལ་པོ་བྲི་སྤྱིང་ལྷོ་བཅན་རྒྱ་པོ་རྟ་ལ་རྒྱལ་ས་
མཛད། རྗེ་རལ་པ་ཅན་ལྷགས་མོ་བྱ་ལ་དགྲུང་དུ་གཤེགས་པའི་བར་དུ་ལོ་བརྒྱ་
ཐམ་པ་སོང་། དེའི་བར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བྲིམས་དང་། ཚོས་བྲིམས་གཉིས་ཀ་དར་
བས་འདི་སྤྱིད་པའི་གཙུང་རབས་ཡིན་ནོ།” ཞེས་མངའ་བདག་བྲི་རལ་བཀོད་ས་
པའི་རུས་དང་། དགྲུང་གངས་རི་སྤྱི་བས་གསལ་པོར་ཞིག་བཞུགས་ཡོད་པ་རེད།
ཡང་ཉང་རལ་ཚོས་འབྱུང་ལས་། “དེ་ནས་བཅན་པོ་དར་མ་འུ་རུམ་བཅན་པོ་
དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུ་པ་ལ་ཆབ་སྤྱིད་བཟད། རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐྱར། བོད་
འབངས་ཚོས་ལ་གནག་པ་ཀུན་གྱིས། དབས་རྒྱལ་རྟོ་རེ་ཐེ་རང་སྤྱི་ལ་མགོ་ཚོས་ལ་
མི་དགའ་བ་དེ་ནང་སྤོན་དུ་བསྐྱོས། ལྷ་ནམ་རྒྱལ་ཆ་བྲི་འབུམ་རྗེ་ཁྲ་མགོ་བ་སྤྱི་
སྤོན་དུ་བསྐྱོས། སྤོན་པོ་ཀུན་གྱིས་ཚོས་བྲིམས་དང་འགལ་བ་མང་དུ་བྱས། ” ཞེས་
སྐབས་དེར་སྤང་དར་མ་རྒྱལ་ས་བསྐྱོས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་བཞེས་པའི་སྐབས་སུ་
དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུ་ཡིན་པ། མངའ་བདག་བྲི་རལ་གྱི་སྤྱི་གཙུང་པོ་ཡིན་པར་
བཤད། ལྷ་ལུང་དཔལ་རྣོར་གྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མ་བཀོད་ས་པའི་སྐོར་

① ཤོག་ངོས་པ15ཐེང་428ར། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་ 1988

② ཤོག་ངོས་428ཐེང་མཐའ་མར། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་1988དཔར།

ལ། ཡང་ཉང་རལ་ཚོས་འབྱུང་ལས། “དེ་ནས་རེ་ཞིག་ན། ཡིར་པའི་ལྷ་རི་
 རྟིང་པོ་ན་མེད་མེ་ཅུ་མ་ཅུ་ན། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་ལྷགས་བཅུན་ཤེད་ཅལ་
 དང་ལྷན་པ་གཅིག་སྒྲིམ་བྱེད་པའི་རུས་སུ། ལྷན་བྱེད་ཅམ་ན། དཔལ་ལྷ་མོ་བྱུང་
 མེད་ཀྱི་གཞུགས་སུ་དངོས་སུ་བྱུང་ནས། དེང་སང་པོད་ན་གྲུབ་ཐོབ་མང་ཡང་།
 རུས་ལ་མ་བབས་པས་ཁྱོད་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པས།
 རྒྱལ་པོ་ཤིག་ཅན་གསོད་རན་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཉི་གནས་ལ་མི་ལམ་རུ་བྱུང་
 བ་སྐད་བྱས་བཤད་པས། ཉི་གནས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་ཚོས་བརྒྱབས་པའི་ལོ་
 རྒྱས་ནམས་ཞིབ་རུ་སྟོན་རུ་གསོལ་བས། རྒྱལ་པོས་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་
 བཞུགས་པ་ཡང་ཚོར། སྒོས་བྱས་བཤོད་བར་ཚོམ་པའི་གཤེད་རུ་མ་བརྟུབ་པ་
 དང་། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་བཅུན་པོ་ལ་རྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟེས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་
 ལོག་སྟུང་ཆེན་ཆེན་པོ་ད་རུང་སྟུང་ནས་ངན་སོང་གསུམ་རུ་སྟེས་ཏེ། བསྐལ་པ་
 གངས་མེད་པར་འཁོར་བར་འབྱམས་པ་ཨ་ཅ་མ་སྟུམ་སྟེ། དེ་ལ་ཐབས་དང་རྟེན་
 འབྲེལ་བཅིས་ནས་ཁོང་རང་གི་འཁོར་ལ་ང་རང་ལོག་ལོག་གི་བར་རུ་ར་དང་རྒྱལ་
 བྱ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་ཐུན་རུག་རུ་མ་ཆག་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྐོས་ནས། སློབ་
 དཔོན་རྒྱབས་ནམ་མཁའི་རྟིང་པོ་ལ་ཞུས་པས། ང་ཁམས་ཀྱི་ཟས་སྦངས་པས།
 དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་སློབ་ཅིག །ལམ་ཐམས་ཅད་ལྷུང་རུ་བཤོད་དོ་གསུངས་ནས་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་སོ། །དེ་ནས་ཁོང་གིས་ཏྲ་དཀར་པོ་གཅིག་ལ་སོལ་ཕྱེ་ནག་པོ་བྱགས་
 སོ། །ཁེར་ནག་ནང་དཀར་པོ་ལ་ཕྱེ་ནག་པོ་གཅིག་གྱོན། ལྷགས་མདའ་དང་།
 ལྷགས་གཞུ་ཞིག་ཐོགས། མདུང་དཀར་པོ་ལ་སོལ་བ་ནག་པོ་བྱགས་པ་གཅིག་
 ཁྱེར། ལྷ་སར་བྱིན་པའི་རུས་སུ། བཅུན་པོ་ན་རེ། ང་ཁམས་གཅིག་ཀྱང་མ་བདེ།
 མདུང་མི་ལམ་གཅིག་ཀྱང་ངན། རྟིང་གཅིག་ཀྱང་མི་དགའ་ཟེར་ཞིང་། ར་སའི་
 དོ་རིང་གི་ཡི་གེ་སྟོག་གིན་འདུག་པ་ལ། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་མི་གཅིག་དང་
 འཕྲད་པས། དེ་ན་རེ། རོ་པོ་མི་ནག་གར་འགྲོ་ཟེར་བས། ང་བཅུན་པོ་ལ་ཕྱག་
 བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་གང་ནས་བཞུགས་བྱས་པས། རྩེ་དོ་རིང་གི་ཡི་གེ་སྟོག་གིན་
 འདུག་ཟེར། བཅུན་པོས་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་བྱུང་བ་མཐོང་ནས། མགོན་པོ་

ཤོག་ངོས་438ཐེང་14པར། པོད་སྟོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། གྱི་ལོ་1988དཔར།

ནག་པོ་བྱང་ཟེར་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་དང་དགའ་ལྡན་གྱི་བར་གྱི། མཆོད་རྟེན་
ལ་སྐྱེ་མཉེས་ནས་བཞུགས་འདུག་པའི་མདུན་དུ། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྗེས་རྒྱ་
བབས་ནས། སུས་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུ་བརྟུངས་པས། བཅོན་པོས་དེ་ཕྱག་བྱེད་
པར་ཕོ་ནས་བཞེངས་འཛུལ་ཟེར། ཕྱག་དང་པོ་བྱས། རྟེན་ཕྱག་གཉིས་པ་བྱེད་ཅ་
ན་མདའ་རྟོང་ཁ་རྒྱུར། ཕྱག་ཐ་མ་ཟིན་ཏི་རལ་པ་རྒྱབ་དུ་བསྐྱར། མཐེབ་བཀོལ་
ཏི། བཅོན་པོའི་བྱང་ལ་བརྒྱབ་ནས། རྒྱལ་པོ་རྟེན་ཅན་དེ་རྟུར་བསད་དོ། །ང་
བདུད་ཡབ་ཁྱུང་ནག་པོ་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར་ཁ་ལོ་སྐྱས་ལོ། །བཅོན་པོ་ན་རེ། ང་ལོ་
གསུམ་གྱིས་བསད་པ་སྐྱས། ཡང་ན་ལོ་གསུམ་གྱིས་བསད་པ་གྱིས་པས་ཟེར་
ཤིངས། ལོ་བརྟུ་དགུ་ནས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་བར་དུ། ལོ་ངོ་གསུམ་ལྷ་བ་བཅོ་བརྒྱད་
རྒྱལ་པོ་བྱས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

འདིར་ཀླུ་པ་པོ་ཁྱིའི་རལ་པ་ཅན་ཀླུ་མྱིང་ལ་བཞུགས་ཏུས་སྒྲིམ་ལྟམ་ལོར་ཡིན་པ་
དང་། ཀླུ་མྱིང་གི་ཁྱིའི་པར་ཡིན་པ་ནི། རྡོ་རིང་ལས། “པོད་ཆེན་
པོའི་ལོ་འཁྱིལ་ནི་སྒྲིང་རྟགས་ལོ་བརྟན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོ་འཁྱིལ་ནི་ཅང་ཀེང་ལོ་
དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤང་གི་ལོ་འཁྱིལ་དཔུན་ཟླ་ར་བ་ཆོས་བརྟུ་ལ། དཀྱིལ་ལོ་རིང་ལ་
འཛོགས་ནས། རྒྱ་ཡིས་གཅིགས་བཟུང་ངོ་། ཞེས་སོགས་གསལ་པོར་འཁོད་
ཡོད་པ་ནི། སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་དཔང་ཡིན་ཐབས་བརྒྱར་ཏུ་མེད་པའི་
བདེན་དཔང་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་དཔྱད་ལོ་སོ་རྩ་ག་པའི་སྐབས་སུ་མེ་འབྲུག་
ཡིན་པ་ལས་ལྷགས་བྱ་ཡོང་ཐབས་མེད།

ཉུང་རལ་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་ན་སྤྱང་དར་མས་རྒྱལ་སྤྱིད་སྤྱིད་བཞེས་སྐབས་
 དཔུང་ལོ་བཅུ་དཔུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་ལོ་གསུམ་དང་ལྔ་བ་བརྒྱད་ཁྱིན་པ་ན་
 ལྷ་ཡུང་དཔལ་རྣོས་བཀོངས་པ་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོ་མུ་རུག་བཅན་པོའམ་
 བི་ཏེ་འུ་མོང་བཅན་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ཤིང་ལུག་ལོ་དེར་འབྱུངས། དཔུང་ལོ་བཅུ་
 དཔུ་པའི་ཚུ་སྤྱང་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༥ལོར་རྒྱལ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ལ་འཁོད། ལོ་གསུམ་དང་ལྔ་
 བ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣོས་སྐྱ་ལྷ་ཡུང་དཔལ་རྣོས་བཀོངས་པ་ཡིན་ན། མེ་འབྱུག་དང་མེ་
 རྒྱལ་གང་རུང་ཞིག་གི་ལོ་ལ་ཡིན་དཔོས། ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་བོད་རྒྱལ་རབས་གཞན་
 དང་མི་འདྲ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡོད་ལྟམས། འདིར་དཔུང་གཞིར་བཀོད་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་དེར་དུས། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་སྐད་དར་མས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་
 དུག་བསྐྱེད་པའི་རྩོམ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོད་ལོར། ལྟ་ལྟར་དཔལ་ལྗོན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་
 བཤད་པའང་འགལ་བ་ཆེར་མི་སེམས་ཏེ། གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ལོ་རྒྱུང་ཕྱག་
 འདས་པའི་དོན་རྒྱུན་ཞིག་ལ་ལོ་རྒྱུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོང་བ་ནི་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་
 དོན་རྒྱུན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་རབ་པའི་མོ་ཆེའི་ནང་གི་རལ་པ་བསྐྱེད་པ་
 རྩོམ་སྐད་དར་མས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་དུག་བསྐྱེད་ཞེས་པ་ལྟར་འདིར་བཀོད་ན། སྐད་
 དར་མ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཤིང་། རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་དུག་བསྐྱེད་པ་
 རྣམ་འདས་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་ལོ་815ཤིང་ལུག་སྟེ་ཡབ་འདས་པའི་
 ལོ་དེར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་836པའི་མེ་འབྱུག་ལོར་གཅེན་མངའ་བདག་གི་རལ་
 འདས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་བསྐྱེད། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་841ལོར་ཆོས་བསྐྱེད་པས་
 ལྟ་ལྟར་དཔལ་ལྗོན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་སོ། །

མོད་སྐྱོང་ས་ཞིབ་འཇུག 1990.2

ལུས་ནད་གཉེན་པོ་གསུམ་རྩོམ་བཤད་གཅིག་གི་
འབྲེལ་བའི་སྐར་ལ་དབྱད་པ།

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པའི་གཞུང་ལུགས་
ཤིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་དོན་ནམས་ལ་ཕྱ་ཞིང་ཞིབ་པའི་རིགས་པས་ཞིབ་
འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་ནི་གནད་ཀྱི་ངེས་གསང་དུ་མཐོང་སྟེ། འདི་ནི་གསང་བ་མན་
ངག་གི་རྒྱུད་གཞུང་ཡིན་པས། ཆོག་རེ་རེ་ལའང་དོན་ཆེ་ལ་དཔག་དཀའ་བའི་
གནད་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། མཐོང་བ་རྒྱུད་པའི་མན་ངག་གི་ཞལ་རྒྱན་ཐོབ་ཆོ།
ཆོགས་རྒྱུད་བ། བྱ་སྟེ་བ། ངེས་པར་རྒྱུར་དུ་འགྲུབ་པའི་བྱུང་ཆོས་དང་ལྡན་
པའི་གཞུང་ཡིན་པས་ན་འདིར་《ཕྱི་རྒྱུད་》ལས། ལུས་ནད་གཉེན་པོ་བཤད་ཀྱི་ད་
གཅིག་པར་འབྲེལ། །ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུང་གཅིག་པོ་དེའི་དོན་ལ་དབྱད་པ་མདོར་
བསྟུས་ཤིག་ལྟ་རྒྱུ་ཡིན།

གཅིག །འབྲུང་བཞིས་དངོས་པོ་སྤྱིར་སྤྱོད་ཚུལ།

ལུས་ནད་གཉེན་པོ་གསུམ་རྩོམ་བཤད་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཚུལ་རི་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་གསུམ་ཀའི་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲུང་བའི་རྩོམ་གཅིག་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ན་དེ་གསུམ་བཤད་ཀྱི་ད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ། ཅེས་གསུང་བཞིན་ཡོད་
པ་རེད། འོ་ན་འབྲུང་བ་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་དོས་འདོན་དགོས་ཤེ་ན། དེ་ནི་
འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད། སྤྱི་འདིག་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་ཟེར།
དེས་ནི་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་འདིག་རྟེན་དང་། བྱང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་
པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལའང་བྱས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན་
སྤྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྲུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡི་གཙོ་བོ་གཟུགས་ཀྱི་
རྒྱུང་མཐའ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་པ་ནི། དེར་དུས་ཀྱི་མཁས་པ་དང་། གནའ་
རབས་ཀྱི་མཁས་པ་གང་ཡིན་ཡང་། ཚུར་མཐོང་གི་སྤྱང་དོར་གཅིག་མཐུན་དུ་ཁས་
ལེན་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་རེད། ང་ཆོས་འདིར་བཤད་པའི་འབྲུང་བ་འདི་དག་

གིས། བརྟན་གཡོའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་མཐའ་ཕྱ་རབ་
ཀྱི་རྩལ་དེའང་སྐྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་བྱབ་ཡོད་པ་ཞིག་འདོད་དེ། རྩལ་རིགས་རྒྱུ་
མཐའ་རྣམས་ལའང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་རིག་གི་རྩལ་རྣམས་འདུས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བའི་རྩལ་རྣམས་དེ་དག་གི་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་གཙ་པོ་ནི།
ས་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད། རྒྱ་ཁམས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེད་པར་བྱེད།
མེ་ཁམས་ཀྱིས་སྒྲིན་པར་བྱེད། རྒྱུང་ཁམས་ཀྱིས་གཡོ་བར་བྱེད། འབྱུང་བ་དེ་
དག་པན་ཚུན་ཆ་སྟོམས་ཤིང་རྣམ་པ་ལྷགས་འབྱུང་གི་རྩལ་རྒྱ་བའི་ཚེ། དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕེལ་བའི་རྩལ་ཏེ། སྐྱབས་དེར་ས་འོག་གི་གཏིར་
དང་ས་ཁྱེད་གི་ཆེ་ཤིང་སོགས། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་གང་རི་ཅམ་
བེད་སྟོན་བྱས་པ། དེ་ཅམ་རྒྱ་ཟད་པ་མེད་པ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་
བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བམ་ཞིག་འབྱུང་བ་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་ཆ་མི་སྟོམས་ཤིང་
རྩལ་མིན་རྒྱ་རྒྱ་བ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱུད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བྱུང་
ཁམས་ཀྱི་གཏིར་རྣམས་དང་། སྐྱེ་དངོས་རྣམས་རིམ་བཞིན་རི་བྱུང་དང་རི་འགྲིབ་
འགོ་བཞིན་ཡོད་ཚུལ་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་ལས་གསུངས་པ། དེ་དག་དོན་ལ་མངོན་
སྟམ་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་རེད། དཔེར་ན་རྩལ་ལྷན་སྐྱེད་ཀྱི་རྩལ་
ཀྱི་འགྱུར་བ་མངོན་སྟམ་རྒྱ་མཐོང་སྟབ་པ། ལོ་གཅིག་གི་རྩལ་ཆོགས་བཞིའི་འཕོ་
འགྱུར་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཆ་མཚོན་ན། དཔྱིད་ཀྱི་རྩལ་སྟོན་རྒྱུང་ལྷང་ཞིང་ཆེ་ཤིང་
རྣམས་ཁ་འབྲས་པ། དབྱར་གྱི་རྩལ་སྟོན་རི་སྐྱང་ཀྱན་དྲོ་ཞིང་ཆབ་རྒྱ་མོད་ལ་ཆེ་
ཤིང་རྣམས་ལོ་འདབ་དང་མེ་ཏྲག་རྒྱས་པ། སྟོན་གྱི་རྩལ་སྟོན་ཆོག་དང་འབྲུ་
རྣམས་སྒྲིན་པ། དགུན་གྱི་རྩལ་སྟོན་རྒྱུང་རྣམས་འབྲགས་པས་ཁེབས་ཤིང་རྩ་
ཤིང་རྣམས་བསྐྱམས་ཏེ་རྒྱུང་གིས་འདེད་པ་སོགས་ཀྱང་འབྱུང་བ་སོ་སོའི་ཁམས་
འཕེལ་འགྲིབ་རྩ་ཆོགས་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
རྒྱ་ནང་སྐྱེ་འགོའི་ལུས་ཁམས་ལའང་བྱིས་པ་ནས་དར་མའི་བར་ལུས་རྒྱངས་རྣམས་
འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀན་པོའི་བར་ཉམས་ཤིང་རྒྱུད་པ། དེའ་
བར་སྐབས་རྣམས་སྟེ་འབྱུང་བ་ཆ་མ་སྟོམས་ཤིང་འབྲགས་པའི་དབང་གིས་རྒྱུང་
མཁྱིས་བད་ཀན་ལ་སོགས། རྣམ་པར་གྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་རིགས་རྣམས་སྐྱེད་ཅིང་

ལུས་ལ་བྱུག་རྩལ་མཉན་པ། དེའི་ཆོ་ན་འབྱུང་བ་གང་ཞིག་འཕེལ་བ་ལ་གོང་གཞོན་དང་། ཟད་པ་ལ་ཁ་སྒྲོན། འབྲུགས་པ་ལ་སྒྲོམས་བྱེད་དུ་གྱུར་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲན་དང་། ས་སྒྲན། རྩི་སྒྲན། ཤིང་སྒྲན། ཅི་སྒྲན། ཐང་སྒྲན། རྩི་སྒྲན། རྩི་ག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་སོགས་ཐམས་ཅད་རང་རྩུ་འབྱུང་བ་བཞིས་སྦྱེད་པར་མཆུངས་ཀྱང་། ས་བོན་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་ཕན་ཚུན་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་རྩི་རྩལ་གཅིག་དུ་མ་ངེས་པ། རྩི་རྩལ་རྩལ་པ་བརྒྱད། ཞུ་རྩིས་གསུམ་སོགས་སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་བརྒྱན་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད། འབྱུང་བའི་ཁམས་ལས་བྱུང་ཞིང་འབྱུང་བའི་རྩལ་པ་རུ་གསུངས་ཏེ། 《སྤྱི་མ་སྤྱིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་》ལས།

འགྲོ་བའི་ལུས་འདི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་གྲུབ། །

གསོ་བྱའི་ནད་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་བསྦྱེད། །

གཉེན་པོའི་སྒྲན་ཡང་འབྱུང་བཞིའི་རྩོམ་ཉིད། །

ལུས་ནད་གཉེན་པོ་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་འབྲེལ། །

ཞེས་དང་། 《ཟིན་ཏིག་གཅེས་བརྩམ་བརྒྱུད་ཅིའི་ཐིགས་པ་》ལས། སྦྱིར་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ། ཉེན་མོངས་པ་རྩལ་གསུམ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་ཉིས་པ་གསུམ་གྱི་ནད་ལྟན་སྦྱེས་སུ་གནས་ཏེ། དེའང་འདོད་ཆགས་ལས་རྒྱུད་ཞེ་སྤང་ལས་མཁྲིས་པ། གཏི་མུག་ལས་བད་ཀན། དེ་དག་གཉིས་རེ་འདྲེས་པ་ལས་ལྟན་པ་དང་གསུམ་ཀ་འདྲེས་པ་ལས་འདུས་པའི་ནད། ཤས་ཆེ་ཆུང་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་དུ་འབྱུང་ཡང་མདོར་བསྟུས་བཅས་དགོས་ངེས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཆེ་ཡི་ནད་བརྒྱ་ཅུ་གཅིག་དུ་གསུངས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་བས་ན་སྦྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། ལྟག་པར་དུ་ལུས་ནད་གཉེན་པོ་གསུམ་རྩོམ་རྩོམ་རང་རྩུ་འབྱུང་བ་གཅིག་གི་རྩོམ་ལས་སྦྱེས་པའི་སྦྱིར་ན། དེ་དག་གི་ནད་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྒྲོན་སྒྲུབ་སྟབས། ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆོ་ཕན་གཞོན་གྱི་ནམ་པ་འབྱུང་སྒྲ་བ་འདི་ཡིན།

གཉིས། འབྱུང་བཞིས་ལུས་གྲུབ་ཚུལ།

༡ བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་གི་བཞེད་སྟོལ་ལྟར་ན་འགྲོ་བ་སྦྱི་དང་བྱུང་

པར་མི་ཡི་ལུས་རྟེན་འདི་ཉིད། གྲུབ་པའི་རྒྱ་ཡི་གཙུག་པོ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིན་ལ།
 དེས་ནི་ལུས་ཀྱི་ས་པོན་ཏེ་ས་མའི་ཁྲ་ཁྲག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་བྱབ་
 རྟེ་རིམ་བཞིན། མངལ་དུ་ལུས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ཡི་གཙུག་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ནི།
 《བེར་སྟོན་》ལས། དེ་བཞིན་དུ་ས་ཡི་ཁྲ་བ་དང་། མའི་ཟླ་མཚན་ལ་རྒྱང་
 སྟགས་ཀྱི་སྟོན་མེད་པ་དང་། སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བར་
 འོ་འོ་རྣམས་པར་ཤེས་པ་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེལ་བ་དང་། དེ་དག་སོ་སོ་རང་རང་གི་
 འབྱུང་བ་ལྡེའི་རང་བཞིན་དང་ཆ་ཤས་རྣམས་ཚང་ཤིང་འདུས་ལ། གནས་གཅིག་
 ཏུ་ཆགས་པར་བྱང་བ་ནི་མངལ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ས་མ་གཉིས་
 འབྲིག་པ་ལ་ཁྲགས་པ་ཅན་གྱིས་ལྟོ་བ་སྐྱུ་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་སྐབས་
 ཀྱི་འབྱུང་བ་ལྟེན་པ་ནི། སྤྱིར་ཁྲ་ཁྲག་སེམས་གསུམ་རང་རང་གི་ཆ་ལ་གནས་
 པའི་འབྱུང་ལྡེའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་པར་དུ་བར་འོ་འོ་རྣམས་
 པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་འབྱུང་བ་ལྟེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་ཆ་ཞིག་ཡོད་པ་
 དེ་བྱེད་ཞིང་། དེ་ཡང་གཞན་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་ཆོགས་པར་བྱང་བ་ཞིག་གི་དོན་
 ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྟགས་གསུངས་པ་ལྟར་འབྱུང་བཞིས་བསྐྱེད་པའི་ས་མའི་ཁྲ་ཁྲག་
 དག་ལ་འབྱུང་བཞི། ཆ་མི་སྟོམས་པའི་ནད་ཀྱིས་སྟོན་མེད་པའི་ས་པོན་དེ་དང་།
 ལས་ཀྱིས་བསྐྱེལ་བའི་བར་འོ་འོ་རྣམས་ཤེས་དེ་ཉིད། ས་མ་གཉིས་ཉལ་སྟོ་བྱས་པ་
 ལ་རྟེན་ཆགས་ཏེ། ཁྲ་ཁྲག་སེམས་གསུམ་གྱི་འབྱུང་བ་ལྟེ་ཤིན་ཏུ་ཆོགས་པ་
 དེ་ནི་མངལ་དུ་བྱ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཡི་གཙུག་པོ་ཡིན་ཏེ། 《བཤད་རྒྱུད་》ལས།

དང་སྟོ་ས་མའི་ཁྲ་ཁྲག་སྟོན་མེད་པ། །

རྣམ་ཤེས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱེལ་ནས། །

འབྱུང་ལྟེ་ཆོགས་པ་མངལ་དུ་ཆགས་པའི་རྒྱ། །

དཔེར་ན་གཙུག་ཤིང་དག་ལས་མེ་འབྱུང་མཚུངས། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་ཀྱི་ས་པོན་དུ་གྱུར་བའི་ས་མའི་ཁྲ་ཁྲག་དེ་
 དག་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་ལ་སྟགས་པའི། འདུ་བ་འཕེལ་བྱེད་འབྲུགས་གསུམ་གྱི་
 སྟོན་གྱིས་མ་གོས་པ་ཞེས་པ་དེའང་། དོན་དུ་འབྱུང་བ་བཞི་སྟོ་དེ་དག་ཆ་སྟོམས་
 ཤིང་པན་ཚུན་མ་འབྲུགས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་

གི་བཞེད་སྒོལ་ནི། རུག་གསུམ་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པའི་ནད་རིགས་བཞི་
བརྒྱ་ཙམ་བཞི་དེ་དག་མདོར་བསྡུས་ན་ཆ་གང་གི་ནད་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ་མཁྲིས་པ་
ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་བ་དང་། བད་ཀན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་གང་བ་མི་སྤྱད་པའི་
སྤྱིར། འོ་ན་རྒྱུད་གི་ནད་དེ་ཆ་གང་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། རྒྱུད་གི་
སྒྲིགས་གཅིག་ཏུ་མ་ཆད་པ། ཆ་གང་གཉིས་ཀའི་སྒྲིལ་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཏུ་འདུག་
སྟེ། ཆ་བའི་ནད་དང་ལྟན་ཏུ་བྱུང་ན་ལུས་བྱངས་བསྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་ཅིང་།
གང་བའི་ནད་དང་ལྟན་ཏུ་བྱུང་ན་མེ་རྩོད་འཛོམས་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ། མདོར་ན་
ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྦྱང་སྤྱི་ནང་མ་ལུས་པ་ཀྱན་ཏུ་བྱུང་པར་རྒྱ་ཁིང་། ཆ་གང་གཉིས་ཀ་
འབྲུགས་ཤིང་སྦྱང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱུད་ནི་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡི་
གཙོ་པོ་གཅིག་སུ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། 《བཤད་རྒྱུད་》 ལས།

འཁྲིས་པ་འབྲུགས་པས་ལུས་བྱངས་བསྐྱེད་པར་བྱེད། །

འདི་ནི་མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཆ་བས་ན། །

སྦྱང་ན་གནས་ཀྱང་སྟོད་ཏུ་འབར་བར་བྱེད། །

ཆ་བའི་ནད་ཀྱན་འདི་ལས་མ་སྐྱེས་མེད། །

བད་ཀན་འབྲུགས་པས་ལུས་ཀྱི་མེ་རྩོད་འཛོམས། །

འདི་ནི་ས་རྒྱའི་རང་བཞིན་སྒྲིལ་གསེལ། །

སྟོད་ན་གནས་ཀྱང་སྦྱང་ཏུ་ལྱུང་བར་བྱེད། །

གང་བའི་ནད་ཀྱན་འདི་ལས་མ་སྐྱེས་མེད། །

རྒྱུད་ནི་ཆ་གང་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བྱེད་དེ། །

ཉི་མར་ལྟན་ན་བསྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་ཅིང་། །

ཟླ་བར་ལྟན་ན་བསེལ་བའི་གྲོགས་བྱེད་ལ། །

སྟོད་སྦྱང་སྤྱི་ནང་མ་ལུས་བྱུང་པར་རྒྱ། །

ཆ་གང་གཉིས་ཀ་འབྲུག་ཅིང་སྦྱང་བར་བྱེད། །

དེ་བས་རྒྱུད་ནི་ནད་ཀྱན་མ་ལུས་རྒྱ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་དེ་ངོ་པོ་འབྱུང་བ་བཞི་
ལས་མ་འདས་ཀྱང་། ལུས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་ནམ་པ་གསུམ་ཏུ་བསྡུས་

ཏི་རྒྱུང་མཁྱིམ་བད་ཀན་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱོད་བྱུང་འདུག །དེ་ཡང་རྒྱུང་ནི་རྒྱུ་པ་
 དང་། ཡང་བ། སྒང་བ། སྒ་བ། སྒྲ་བ། གཡོ་བ་བཅས་ཁྱད་ཚེས་དུག
 ལྟན། འབྱུང་བ་རྒྱུང་གི་ཁམས། མཁྱིམ་པ་ནི་རྒྱུ་པ། རྫོང་བ། ཚ་བ།
 ཡང་བ། རྩི་མན་པ། འཁྱི་བ། གཤེར་བ་བཅས་ཁྱད་ཚེས་བདུན་ལྟན།
 འབྱུང་བ་མེ་ཡི་ཁམས། བད་ཀན་ནི་རྒྱུ་པ། བསིལ་བ། ཟླི་བ། བརྟལ་བ།
 འཇམ་པ། བརྟན་པ། འབྱུར་བ་ག་ཅན་བཅས་ཁྱད་ཚེས་བདུན་ལྟན། འབྱུང་
 བ་ས་དང་རྒྱུ་ཡི་ཁམས་ཏི། ཉེས་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་ངོ་བོ་འབྱུང་བ་བཞིའི་
 ཁམས་ལས་མ་འདས་པར་ཤེས་དགོས།

༡ དེ་ལྟར་ལུས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེས་རི་ལྟར་ལུས་ཀྱི་
 ས་པོ་ན་བྱེད་ཅིང་ལུས་གྲུབ་པར་བྱེད་ཅི་ན། 《བཤད་རྒྱུད་》 ལས།

- ཕ་ཡི་ཁྱ་བས་རུས་པ་ལྷན་གཞུང་རྒྱེད། །
- མ་ཡི་རླ་མཚན་ཤ་ཁྱག་དོན་སྒྲོད་རྒྱེད། །
- རང་གི་སེམས་ལས་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་། །
- ས་ལས་ཤ་དང་རུས་པ་སྒྲ་བྱི་རྒྱེད། །
- རྒྱུ་ལས་ཁྱག་དང་ཟླེ་རོ་རྒྱན་པ་རྒྱེད། །
- མེ་ལས་རྩྱད་དང་མདོག་གསལ་མིག་གཟུགས་རྒྱེད། །
- རྒྱུང་ལས་དབུགས་དང་པགས་པ་རེག་བྱ་རྒྱེད། །
- མཁྱའ་ལས་བྱ་ག་རྣ་བ་སྒྲ་རྒྱེད་འགྱུར། །

ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་མངལ་རྩ་ཆགས་པའི་བྱིས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱིར་ལུས་
 གྲུབ་བྱེད་དང་། བྱེ་བྲག་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་སོ་སོར་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་གཙོ་
 པོ་རྣམས་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་པོ་ན་
 དག་ལས་ཕ་ཡི་ཁྱ་བས་མངལ་རྩ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་དེའི་ལུས་ཀྱི་རུས་པ་དང་
 ལྷན་པ། གཞུང་པ་རྣམས་རྒྱེད་པར་བྱེད་ལ། མའི་རླ་མཚན་གྱིས་མངལ་གནས་
 དེའི་ཤ་དང་། ཁྱག་དང་། དོན་སྒྲོད་བརྟུ་གཉིས་རྣམས་རྒྱེད་ཅིང་། རང་གི་སེམས་
 ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྷ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷ་པོ་འབྱུང་ཞིང་སྒྱེ་
 བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ས་ཡི་ཁམས་

ལས་མངལ་གནས་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་། རུས་པ་ལ་སོགས་སྲ་བའི་ཆ་ཤས་རྣམས་
 འབྱུང་ཁིང་བྱད་པར་རུ་སྒྲ་ཡི་དབང་པོ་དང་། དེའི་ལུས་ཀྱི་རི་རང་བཞིན་རྣམས་
 སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཚུ་ཡི་ཁམས་ལས་བྱུག་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱན་བཤེར་དང་།
 བྱད་པར་རུ་སྐྱེའི་དབང་པོ་དང་། དེའི་ལུས་རོ་རྒྱག་གི་རང་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་
 པར་བྱེད་དོ། །མེའི་ཁམས་ལས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་དྲོད་དང་མདངས་དང་། བྱད་
 པར་རུ་མིག་གི་དབང་པོ་དང་། དེའི་ལུས་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་
 པར་བྱེད་དོ། །རྒྱུང་གི་ཁམས་ལས་དབུགས་དང་། བྱད་པར་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་
 འཛིན་པའི་པགས་པ་དང་། དེའི་ལུས་རེག་བྱའི་རང་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་པར་
 བྱེད་དོ། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ལས་སྤྱི་ནང་གི་བྱ་ག་རྣམས་དང་། བྱད་པར་རྒྱ་
 བའི་དབང་པོ་དང་། དེའི་ལུས་སྤྲའི་རང་བཞིན་རྣམས་འབྱུང་ཁིང་བསྐྱེད་པར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་རེ་རེ་མ་ཆང་ནའང་ལུས་
 ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་མ་ཆང་པའམ། ཡན་ལག་ཉམས་པ་ཅན་འབྱུང་ངམ་ཞིན།
 འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་པན་ཚུན་མ་སྒྲེམས་པའམ། འབྲུགས་པའི་སྒྲིན་བྱང་ན་
 མངལ་ཆགས་མི་རུས་པའམ། གལ་སྲིད་ཆགས་ཀྱང་དབང་པོ་སྒྲིན་ཅན་དཔེ་དང་།
 ཡང་ན་ཡན་ལག་ཉམས་པ་ཅན་འབྱུང་ལ། གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་
 གཅིག་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་ན། དབང་པོ་དང་ཡན་ལག་ཉམས་པ་ཅན་
 བར་ཞོག་མངལ་གཏན་ནས་ཆགས་མི་རུས་ཏེ། 《བཤད་རྒྱུད་》ལས།

ས་མེད་མི་འགྲུབ་ཆུ་མེད་སྤྱད་མི་རུས། །

མེ་མེད་མི་སྒྲིན་རྒྱུང་མེད་འཕེལ་མི་འགྱུར། །

ནམ་མཁའ་མེད་པར་འཕེལ་བའི་གོ་མི་ཕྱིད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འབྱུང་པ་བཞི་འཕེལ་ལྟ་པོ་དེ་དག་ལས་གཅིག་ཅན་ཞིག་མེད་
 ནའང་མངལ་ཆགས་ཤིང་ལུས་འགྲུབ་མི་རུས་ཏེ། དཔེར་ན། འབྱུང་བ་དེ་དག་
 ལས་སའི་ཁམས་མེད་ན། ལུས་འདི་སྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་པལ་ཆེར་མི་
 འབྱུང་བ་དང་། ཚུ་ཡི་ཁམས་མེད་ན་དེ་དག་རུ་སྐྱེད་མི་སྐྱབ་པ། མེ་ཡི་ཁམས་
 མེད་ན་སྒྲིན་པར་མི་འགྱུར་བ། རྒྱུང་གི་ཁམས་མེད་ན་རིམ་བཞིན་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་
 མི་རུས་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་ཀྱང་སྟོང་པའི་ཆ་སྟེ་ནམ་མཁའ་མེད་ན་

འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་མི་བྱེད་པ། རྒྱལ་འདིའི་སྐོར་ལ་དཔེར་དོན་དང་སྒྱུར་བའི་
 འགྲེལ་བཤད་གོ་སྐབས་ཞིག་བཟུང་སྟེ་དུངས་པའི། དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་
 ལུང་ལས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ལྟར་རྟེ། མེར་མེར་བོའི་ལུས་དེ་དག་གལ་ཏེ་སའི་
 ཁམས་འབའ་ཞིག་དང་ལྡན་ལ། རྒྱའི་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།
 དཔེར་ན་བྱེད་དང་ཐལ་བ་སྐམ་པོ་བཅངས་པ་བཞིན་སྟེ་མི་བྱུང་པར་འགྱུར་རོ། །
 གལ་ཏེ་རྒྱའི་ཁམས་འབའ་ཞིག་དང་ལྡན་ལ། སའི་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་འདི་
 ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱར་ཆོ་བའི་རྩས་སུ་ཤའི་གོང་བྱ་གྲིབ་མ་ལ་བཞག་པ་ཉི་མའི་
 འོད་ཀྱིས་མ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་འདྲལ་ཞིང་ཐུགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ས་
 དང་རྩ་དང་མའི་ཁམས་དང་ལྡན་ཞིང་རྒྱུད་གི་ཁམས་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་
 འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་རྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁུར་བ་མཁན་ནམ་དེའི་སློབ་
 མ་མཁས་པས་ཁུར་བ་བཅོས་ནས། དབྱགས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་ཅི་དང་ཅི་བྱ་རྣམས་
 མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་དེ་དག་ནང་ཁོང་སྟོང་བྱེད་པ་ལ་གལ་ཏེ་རྒྱུད་གི་སྟོབས་
 མེད་པར་གྱུར་ན་མངོན་པར་གྱུར་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཆེན་
 པོ་བཞི་པོ་དེ་དག་གྱུར་། སན་རྒྱན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཅིང་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་
 བས་རྣམས་པར་བཞག་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་མེར་མེར་བོའི་ལུས་ནི་པ་མའི་འབྱུང་
 བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་གི་རྒྱས་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱེན་མང་
 པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིག་པ་མི་འགྱུར་ཡང་། འདུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་
 ཡང་དག་པར་ལེན་པར་འགྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་སོ་སོའི་བྱེད་
 ལས་དང་། ལུས་པ། དགོས་གལ་རྣམས་དཔེར་དང་བཅས་པས་བསྟན་ཡོད་
 པ་འདིས་འབྱུང་བ་བཞི་འཕེལ་ལྟ་པོ་འདི་ནི་ལུས་སྦྱིད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བསྦྱིད་པ་ལ་
 གོགས་བྱེད་པའི་རྒྱེན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ།
 ༡ དེ་ལྟར་རྒྱ་རྒྱེན་ཡོངས་སུ་ཆོང་ནས་མངལ་ཆགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་འཕེལ་བ་ནས་
 བརྒྱུད་། སྟོག་དང་། ལུས་དང་། དབང་ཐང་། ལྷུང་རྟ་བཞི་པོ་སན་རྒྱན་
 ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་པ་ལྟན་སྦྱིས་སུ་གནས་རྟེ། ཆོ་ཡི་རྒྱན་མ་སྟོགས་ཀྱི་བར་དུ་
 བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་མའི་ལུས་ལ་ལྟན་སྦྱིས་སུ་གནས་པའི་
 ལུས་སྟོག་ལུས་དབང་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དང་རྩས་ཀྱི་འབྱུང་

བ་རྣམས་མཐུན་འཕྲོད་བྱུང་ཆོ། མི་ཡི་ཆོ་སྲོག་བརྟན་ཞིང་། ལུས་ཁམས་དྲུངས་
 པ་དང་། ལེགས་ལམ་ཆེ་བ་བཅས་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་འགལ་འཕྲོད་དུ་
 བྱུང་ཆོ། བ་ཆ་གོད་རྒྱུན་དང་ཆེ་ན་སྲོག་ལ་ཆོལ་བ་སོགས་ཀྱང་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་
 རེད། ཡིན་ནའང་དེར་དུས་པལ་ཆེར་གྱིས་སྲོག་ལུས་དབང་རྒྱུད་ཞེས་པ་ནི་མཆོན་
 གཞི་འཛིན་རྒྱ་མེད་པ། བཤད་ཡམས་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་གྱིན་
 འདུག་ཀྱང་། བསམ་ཚུལ་དེ་དག་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་སློ་མ་བྱུང་
 བའི་ལན་པ་སྟེ། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་
 ལེགས་པར་བྱང་རྒྱུ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་གཞོད་སྲོག་ལུས་དབང་རྒྱུད་གི་མཆོན་གཞི་
 དེ་དག་ངོས་ཟིན་ཐུབ།

[[སྲོག]] དེ་ལས་དང་པོ་སྲོག་ཞེས་པ་དེ་ནི། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་
 རྟོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་ཞིག་དུ་འདོད་ལ། འདིར་གསལ་
 བཤད་རྒྱུད་ཟད་ཁྱུ་ན། ལུས་ཀྱི་ས་བོན་དུ་གྱུར་བའི་ས་མའི་བྲུ་བྲག་གཉིས་པོ་ལྟན་
 ཅིག་མའི་མངལ་དུ་འདྲེས་པ་དང་། ལུས་འདི་གྲུབ་པའི་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་རྒྱུད་
 དང་པོ་སྲོག་རྒྱུད་ཨ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་དེས། བྲུ་བྲག་གཉིས་པོ་དགྲུགས་ཤིང་ཕྱུད་
 པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་སྲོག་རྒྱུད་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རྒྱུད་ཀྱན་དུ་ཕྱུད་པ།

གཞན་ཡང་ལས་རྒྱུད་མཛོད་ཀ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་མངལ་ཆགས་
 ཀྱི་ས་བོན་དེའི་རྣམ་པ་བསྐྱར་རྟེ། བདུན་ཕྲག་ལྔ་པ་མཁའ་འགྱུར་གྱི་སྐལ་ལྷ་
 ཚ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཚ་བ་ལྟ་བུའི་ལྟོ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 རྣམ་རིམ་བཞིན་ཆགས་པའི་སྲོག་པ་ཚ་སྟེ། ཀྱན་གཞིའི་སྲོག་གི་རྒྱུད་དང་བཅས་
 པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་འདིར་སྲོག་གི་མཆོན་གཞི་ཡིན་རྟེ། ལུས་སྤྱི་ནད་དུ་
 འབྲེལ་བའི་ཚ་དང་། རྒྱུད་དང་། ཐིག་ལེ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཚ་བ་ཡིན་པ་མ་
 ཟད། རྟོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཡང་འདི་ཡིན་རྟེ། གཡུ་ཐོག་པའི་ཆ་ལག་
 བཅོ་བརྒྱུད་ལས། རྟོག་ཅའི་སྟོད་དུ་འབྲས་སུ་ལྟར་སྦྱིང་གནས། དེ་ལ་དུན་
 པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཚ་སྤྱིད་དེ། དྲུངས་མ་ཚ་བྲག་དབུགས་རྟོད་
 ཐིག་ལེ་ལྟ་འདུས་པའི་ཐིག་ལེའི་དབུས་ན། ཅའི་དྲུངས་མ་ཤེལ་གྱི་སྒྲུག་མ་ཞེས་བྱ་
 བ་ཁ་དོག་དཀར་གསལ། ཆེ་སྤྱ་རྩ་རྩ་ཅམ་ཞིག་ཀྱན་གཞིའི་རྟེན་དུ་གནས། དེའི་

སྟོགས་བཞིན་སྟོ་ལའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་བའི་ཙ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་
 བའི་ཙ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་བའི་ཙ་གནས། དེའི་འཁོར་ཙ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱ་
 དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་དྲན་པ་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་
 རྩེས་སུ་འཛིན། །ཞེས་སྟོག་པ་ཙ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པའང་གསལ་པོར་
 གསུངས་ཡོད། མདོར་ན་སྟོག་ཞེས་པ་ནི་མངལ་གནས་དེའི་དྲོད་དང་། དབུགས་
 དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོག་ཙ་དེ་ལ་ཟེར། །

[[ལྷན]] ལྷན་ཞེས་པ་དེ་ནི། མའི་མངལ་ན་སྤྲུག་སེམས་གསུམ་ལྟན་ཅིག་དུ་
 ཚོགས་ནས་རིམ་བཞིན་བསྐྱེད་པའི། གདོས་བཅས་ཤ་ཁྲག་གི་ལྷང་པོ་ཡོངས་སུ་
 གྲུབ་པ་འདི་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཞིབ་པར་ལྷན་གྱི་གནས་ལྷགས་དང་། མཚན་ཉིད།
 དབྱེ་བ་བཅས་ནི་བཤད་རྒྱུ་ལེའུ་བཞི་པ་དང་། ལྷ་པ། དུག་པ་བཅས་སུ་
 གསལ་བས་འདིར་ཞིབ་པར་མ་སྦྱས་ལ། ཞིབ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་ན་དེ་དག་དུ་
 བལྟ་བར་བྱོལ། །

[[དབང་ཐང]] དབང་ཐང་ཞེས་པ་དེ་ནི། ལྷན་སྟོག་གི་ཁམས་ལ་རང་ཆས་སུ་
 གནས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷན་སྟོག་ལ་རང་གཤེས་སུ་གནས་
 པའི་ཁམས་དང་། དབང་པོ་དང་སྟོབས་ཤུགས་དང་། གཟི་མདངས་དང་།
 ཐབས་དང་། རིག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ། ཁམས་ཀྱིས་ལྷན་སྟོག་རྒྱས་ཤིང་
 བརྟན་པར་བྱེད་པ། དབང་པོས་རང་ལྷལ་འཛིན་པར་བྱེད་པ། སྟོབས་ཤུགས་
 ཀྱིས་གཞན་སྟོགས་ཟིལ་གྱིས་གནན་པར་བྱེད་པ། གཟི་མདངས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་
 ཡིད་ལ་དགའ་བ་དང་། དད་པ་དང་། འཇིགས་སྣངས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
 འགྱུར་མི་འདྲ་བ་རྣམས་བསྐྱེད་པར་རྒྱས་པ། ཐབས་ཀྱིས་བྱ་བ་ཆེ་སྤྲ་ཐམས་ཅད་
 དབང་དུ་བྱེད་རྒྱས་པ། རིག་པས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་དབྱང་ཅིང་གཏན་ལ་
 འབབས་རྒྱས་པ་སྟེ། མདོར་ན་ལྷན་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཆེ་སྤྲ་
 ཐམས་ཅད་ལ་དབང་ཐང་ཟེར་ཏེ། རྣམ་པ་དེ་དག་ལྷགས་འབྱུང་དུ་ཐོན་ན་འཕེལ་
 བྱེད་སྟོགས་ཀྱི་དབང་ཐང་དང་། ལྷགས་ལྟོག་དུ་ཐོན་ན་རྒྱུད་བྱེད་དགའི་དབང་
 ཐང་དུ་འགྱུར་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

[[ལྷང་རྒྱ]] ལྷང་རྒྱ་ཞེས་པ་དེ་ནི། སྟོག་ལྷན་དབང་ཐང་བཅས་ཀྱི་ཁམས་དང་

རུས་པ་དེ་དག་བརྟན་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལ། གྲོགས་བྱེད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱ་
 རྒྱུན་རྒྱུས་ལ་ཁྱུང་ན་ཞེས་ཟེར་རྟེ། དཔེར་ན། ཝོར་འདྲོད་པ་ལ་ཚོང་དང་
 འཕྲད་པ། །སོ་རྒྱུ་རེ་བ་ལ་ཆར་རྒྱ་དང་འཕྲད་པ། དག་འདུལ་བ་ལ་དབྱེད་
 རོགས་དང་འཕྲད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མདོར་ན་ཡུལ་དུས་ཟས་སྦྱོད་ཐམས་ཅད་ལུས་
 ཁམས་དང་མཐུན་པོ་སོ་ན་དང་འཕྲད་ཅིང་། བྱ་བ་ལེགས་ལམ་དུ་འགོ་བ་ལ་ཁྱུང་
 རྒྱ་དར་ཞེས་དང་། དེ་ལས་སྡོག་ན་ཁྱུང་ན་རྒྱུད་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་འདི། དོན་
 དུ་རང་གི་དབང་ཐང་ལ་གྲོགས་བྱེད་པའི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱུས་ལ་ཁྱུང་ན་
 ཟེར་ཞིང་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ། དེ་ལྟར་གནའ་རབས་ཀྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་མིང་ཆོག་
 དག་ལ་རྒྱུ་དབྱེད་ཀྱི་སློ་མིག་དང་ལྡན་པ་རྒྱུས་ཀྱིས། ཐུགས་དབྱེད་ཞིབ་དུ་
 གནང་ན། རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པའི་གོ་དོན་རེ་རྟོགས་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 གཞན་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྲེད་རྒྱུས་ལ་ཚོང་ས་དད་དང་ཚོས་སྐད་ཅེས་ན་བར་ཆོར་
 མར་གྱུར་བའི་རིགས་རྒྱུས་ཀྱང་། འཛིགས་སྒྲག་གི་འཆིང་རྒྱ་ལས་རང་ཤུགས་
 ཀྱིས་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ། འབྱུང་བཞིས་ནད་སྦྱེད་ཚུལ།

ནད་ཅེས་པ་ནི་ལུས་ཅན་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྒྱག་དུ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འབྱུང་
 བཞི་འབྲུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཟེར། སྦྱིར་མའི་ལུས་ཁམས་འདི་ལ་རང་
 བཞིན་ལྟན་སྦྱོས་སུ་གནས་པའི་རོ་པོ་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་རྒྱུ་པ་རྒྱུང་མཁྱིས་བད་
 ཀན་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་རྟེ། རྒྱུ་པར་མ་གྱུར་པ་རང་བཞིན་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་
 དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་བྱངས་དང་ནད་ཀྱི་རྒྱུར་བྱེད་ལ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་པར་གྱུར་ནས་ཆ་མ་
 སྦྱོམས་པར་འཕེལ་ཟད་འབྲུགས་པ་གང་ཡང་ཅུང་བ་ཞིག་དུ་གྱུར་ན། རྒྱུང་མཁྱིས་
 བད་ཀན་གསུམ་པོ་དེ་ནད་ཀྱི་རོ་པོ་རྟེ། ལུས་དང་སྟོག་ལ་གནོད་ཅིང་གཏུང་བ་
 བསྦྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་རྒྱུང་མཁྱིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་དེ་
 རྒྱུ་པར་མ་གྱུར་བའི་ཆོན་ལུས་ཀྱི་བྱངས་བྱེད་ཚུལ་གང་ལྟར་ཞེ་ན། སྦྱིར་དེ་
 གསུམ་ཀྱི་རང་རང་གི་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བ་རེ་བྱེད་བཞིན་
 ཡོད་ལ། བྱེད་པར་དུ་རྒྱུང་ལ་དབྱེད་སྟོག་འཛིན་དང་། བྱེད་རྒྱ། བྱེད་ཀྱི་
 མེ་མཉམ། བྱུར་སེལ་ཏེ་རྒྱུ་པ་ལ། མཁྱིས་པའི་དབྱེ་བ། འཇུ་བྱེད་དང་།

མདངས་བསྐྱར། སྐབ་བྱེད། མཐོང་བྱེད། མདོག་གསལ་ཏེ་རྣམ་པ་ལྟ།
 བད་ཀན་གྱི་དབྱེ་བ་རྟེན་བྱེད་དང་། ཟུགས་བྱེད། ཟུང་བྱེད། ཆོམ་བྱེད།
 འབྱོར་བྱེད་དེ་རྣམ་པ་ལྟ་ཡོད་པ་དེ་དག་སོ་སོས། བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་བྱེད་
 བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱང་སྤྱིའི་ལས་ནི། དབུགས་འབྱིན་པ་དང་། རུབ་
 པ་དང་། འགྲལ་བསྐྱོད་ཀྱི་ལས་དང་། ལས་སྦྱོད་པ་དང་། རྒྱགས་འབྱིན་པ་དང་།
 གནོད་བྱ་ལུས་བྱངས་དྲི་མ་སོགས་ལེགས་པར་རྒྱ་ཁིང་སྒྲིན་པ་དང་། དབང་པོ་
 རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། རྣམ་པ་རྩ་མའི་སྒོ་
 རས་ལུས་འདི་ཉིད་ལ་མི་གནོད་ཅིང་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། མཁྱིམ་
 པ་སྤྱིའི་ལས་ནི། མེ་དྲོད་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཁ་བས་རྣམས་ལེན་ཁིང་
 ཟུར་རྩ་ཁྱ་ནས་ཡང་ཡང་བཀྲེས་པ་དང་། སྒྲོམ་པ་དང་། ཡི་ག་བྱེ་ནས་བས་ལེན་
 པ་དང་། དེ་ཡང་ཟུར་རྩ་འདྲ་བ་དང་། མདངས་གསལ་བ་དང་། བྱ་བ་གང་
 ལའང་མི་འཛིགས་པའི་སྒྲིང་དཔའ་བ་དང་། བྱ་བ་ཀུན་ལ་རབ་རྩ་བཀྲ་བའི་སྒོ་
 དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་བད་ཀན་སྤྱིའི་ལས་ནི། ལུས་བརྟན་པ་དང་།
 སྒོ་བརྟན་པ་དང་། གཉིད་ལོག་པ་དང་། ཆོགས་རྣམས་འབྲེལ་བ་དང་། གཞོད་
 བསྐྱར་ཆེ་བ་དང་། ལུས་འཇམ་ཁིང་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་གཉིས་གྱིས་
 ཀྱང་རང་རང་གི་ལས་བྱེད་པ་དང་ལྡན་རྩ། ལུས་སྤྱི་ལ་རྗེས་སུ་འཛིན་ཁིང་ཡོད་པ་
 རེད། བྱད་པར་གྱི་ལས་ལ་རྒྱང་མཁྱིམ་བད་ཀན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་
 དག་སོ་སོའི་གནས་པའི་ཡུལ། རྒྱ་བའི་ལམ། བྱེད་པའི་ལས་བཅས་པན་ཚུན་
 མ་ཞོར་མ་འབྲུགས་པ། རང་བཞིན་ཐ་མལ་རྩ་གནས་ཆེ་ལུས་ཁམས་བདེ་བའི་
 རྒྱ་དང་། འབྲུགས་པའི་ཆེ་ལུས་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེ་ལྟར་རང་
 གི་ལུས་ཁམས་དང་ལྡན་སྟེས་སུ་གནས་པའི་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱི་ཅ་རྒྱང་ཐིག་
 ལེ་རྣམས་རང་དབང་རྩ་བའི་སྦྱོད་བྱེད་རུས་པ་ཞིག་བྱུང་ན། དེའི་ཆེ་ཐུན་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་རུས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་བྱུང་གྱི་ཡོད་དེ། བྱད་དདང་། མཆོན་དང་།
 བཀྲེས་ལྟོགས་ལ་སོགས་པའི་གནད་པ་རྣམས་གྱིས་མི་ཚུགས་པར་མ་བཟད། གཞན་
 ཀྱི་ལུས་ལ་དེ་བཞིན་པན་པར་སྟེར་རུས་ཤིང་ཡོད་དེ། ལུས་ལ་གནོད་པ་འགོག་
 བྱེད་ཀྱང་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་རུས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་དེ་དག་རང་

དབང་རུ་བཅད་སྟེན་གཏོང་ཐུབ་མིན་ལ་རགས་ལས་ཡོད། དཔེར་ན་དེང་སང་མི་
 རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡིད་སྤོམ་གྱི་ཡུལ་རུ་གྱུར་བའི་བོད་ཀྱི་ཚ་རྒྱུང་
 འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རྒྱས་པ་དེ་དག་ཀྱང་། །དོན་རུ་རང་གི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་ཚ་རྒྱུང་
 ཐིག་ལེ་རྣམས་རང་དབང་རུ་བཅད་སྟེན་གཏོང་ཐུབ་པའི་ཐུན་མིན་གྱི་གྲུབ་ཉག་ས་
 ཤིག་རེད། ཚ་རྒྱུང་འཕྲུལ་འཁོར་ལ་སློབ་གཉེར་བགྱིད་པའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་ལུས་
 ཀྱི་ཚ་ཁམས་དང་། རྒྱུང་ཁམས། སེམས་ཁམས་རྣམས་སྟོང་ཅལ་བྱེད་དགོས་
 སྟབས། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་གི་ལུས་ཀྱི་ཚ་ཁམས་དང་། རྒྱུང་ཁམས་སོགས་
 འབྱུང་བའི་ཁམས་རྣམས་ཆགས་ཚུལ་ལགས་པར་ཤེས་དགོས་པ་དང་། དེས་རྒྱུང་
 སེམས་བཟུང་བ་ལ་ཕན་རུས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ། ཚ་རྒྱུང་ལེགས་པར་
 བྱང་ན་ནད་ཉུང་ཞིང་ཆོ་རིང་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ནད་འགོག་དང་
 ནད་བཅོས་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་གཙོ་བོ་འབྱུང་བའི་རྒྱས་པ་ཡིན་པར་
 འདི་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་ཐ་མལ་གྱི་ལུས་ལ་རང་བཞིན་རུ་གནས་
 པའི་རྒྱུང་ལྔ་ལས།

དང་པོ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་སྟེ་བོ། རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་བ་
 དང་བྱང་གཞུང་། བྱེད་ལས་ནི་ཟས་སྒྲིམ་མིད་པ་དང་། དབུགས་རྒྱབ་པ། བཅིལ་
 མ་འདོར་བ་དང་། སྦྱིད་པ་འབྱིན་པ་དང་། སྒོ་གསལ་བ་དང་། དབང་པོ་
 ཆོམ་པ་དང་། སེམས་འཛིན་པ་དང་། དུན་པ་གསལ་བ་སོགས་བྱེད་དོ། །འདིའི་
 གནས་སྟེ་བོ་ཞེས་པ་རྒྱུད་འགྲེལ་རྣམས་སུ་སྟེ་གཙུག་རུ་ངོས་འཛིན་གནད་སྟེ་སྟེ་བོ་
 བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་འགྲེལ་འདུག་ཀྱང་། དོན་རུ་འཕགས་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་
 ཡི་གེའི་སྟེ་གནས་བརྒྱད་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གྲོ་བའི་ཐུག་གོང་གི་སྟེ་བོ་ཞེས་པ་དེ་ལ་
 ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་ལམ་གྱི་བ་དང་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་ལས་
 ཟས་སྒྲིམ་མིད་པ་དང་། དབུགས་རྒྱབ་པ་དང་། བཅིལ་མ་འདོར་བ་སོགས་ཕལ་
 ཆེར་དེ་སྟོགས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་གཞན་ན་རེ། སྟེ་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་
 འཁོར་ལོའི་ཚ་འདབ་རྣམས་སྟོགས་སྟོགས་སུ་གྱེས་ཏེ་བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་སྟབས།
 འདི་གནས་ས་སྟེ་གཙུག་ཡིན་ཡང་། རྒྱ་ལམ་དང་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཡུལ་མགིན་པའི་
 སྟོགས་སུ་བྱེད་པ་མི་འགལ་ཞིན། དེ་ལྟར་ན་མགིན་པ་ལོངས་སྟོང་གྱི་འཁོར་ལོའི་

ཚུ་འདབ་རྒྱལ་ས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གྲུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ན། གནས་ས་མགིན་པའི་
 སྤྱིགས་སུ་ཡིན་ན་དེ་ལས་ཀྱང་མཐུན་སྤྱིགས་ཆེ་བར་མ་མཐོང་ངམ། དོན་འདྲིར་
 གསོ་རིག་སྤྱོད་བ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས། ཐུགས་དཔྱད་ཞིབ་མོ་ཞིག་གནང་དགོས་འདུག་སྟུག།
 གཉིས་པ་གྱེན་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་བྱང་། རྒྱ་བའི་ལམ་ནི་སྤྱི་
 དང་སྤྱིག་མ། བྱེད་པའི་ལས་ནི་ཆོག་འབྱིན་པ་དང་། སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་།
 མདངས་གསལ་བ། ཁ་དོག་འབྱིན་པ། འབད་ཚོལ་སྦྱིད་ཅིང་། དུན་པ་གསལ་
 བར་བཅས་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་བྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་སྦྱིང་། རྒྱ་
 བའི་ལམ་ལུས་ཀྱན་བྱབ་པར་རྒྱ་ཞིང་། བྱེད་ལས་ནི་རྒྱང་པ་འདེགས་འཛོག་དང་།
 འགོ་བ་དང་། ཡན་ལག་དང་། ལྷེ་བརྒྱང་བསྐྱུམ་བྱེད་ཅིང་བུ་ག་རྒྱལ་ས་འབྱེད་པ་
 དང་། འཇུ་མ་པ་སོགས་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་ཕལ་ཆེར་རྒྱང་འདི་ཉིད་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན།
 བཞི་པ་མེ་མཉམ་གྱི་རྒྱང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་གཞང་། རྒྱ་བའི་ལམ་རྒྱ་མ་ལ་
 སོགས་པའི་ནང་ཁོལ་ཀྱན་དུ་རྒྱ། བྱེད་ལས་ནི་ཁ་བཟུང་འཇུ་བ་དང་། དྲུངས་
 སྤྱིགས་འབྱེད་པ་དང་། ལུས་བྱངས་སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ལྷ་པ་བྱར་སེལ་གྱི་
 རྒྱང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་གཞང་། རྒྱ་ལམ་ནི་ལོང་དང་། རྒྱང་པ་དང་། གསང་
 བ་དང་། བརྒྱ་ནང་དུ་རྒྱ། བྱེད་ལས་ནི་ཁུ་ཁྱག་འབྱིན་པ་དང་། སྟོམ་པ་དང་།
 མངལ་ན་གནས་པ་རྒྱལ་ས་འབྱིན་སྟོམ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་རང་
 བཞིན་ཐ་མལ་དུ་གནས་པའི་མཁྲིས་པ་ལྷ་ལས།

དང་པོ་མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་ནི་ཁུ་དང་མ་ཁུའི་བར་ན་
 མོ་བའི་བྱངས་ཆགས་ཀྱི་འོག་གི་རྒྱ་མའི་འགོ་སྟེ་བའི་ཐད་ན་གནས། བྱེད་ལས་
 ནི་བཟུང་འཇུ་བ་དང་། དྲུངས་སྤྱིགས་འབྱེད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་དྲོད་བསྐྱེད་པ་དང་།
 གཞན་ཡང་མཁྲིས་པ་སྟུག་མ། མདངས་བསྐྱར་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡི་སྤྱིགས་བྱེད་
 ཅིང་སྟོབས་ཀྱང་སྦྱིད་པར་བྱེད། །གཉིས་པ་མཁྲིས་པ་མདངས་བསྐྱར་གྱི་གནས་
 སའི་ཡུལ་ནི་མཆིན་པ། ལས་ནི་དྲུངས་མ་སེར་པོར་བསྐྱར། ཁྱག་དམར་པོར་
 བསྐྱར་བ་སོགས་གནོད་བྱ་བཅུའི་རང་རང་གི་ཁ་དོག་སྐྱར་བར་བྱེད། །གསུམ་པ་
 མཁྲིས་པ་བྱབ་བྱེད་ཀྱི་གནས་སའི་ཡུལ་ནི་སྦྱིང་། བྱེད་ལས་ནི་ཡུལ་གཞུངས་པ་
 དང་། ང་རྒྱལ་སྦྱིད་པ་དང་། སྟོ་དང་འདྲོད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

བཞི་པ་མཁྱིམ་པ་མཐོང་བྱེད་གི་གནས་ནི་མིག་གི་ལས་གཟུགས་མཐོང་པར་བྱེད་པ། །ལྷ་པ་མཁྱིམ་པ་མདོག་གསལ་གི་གནས་སའི་ཡུལ་ནི་པགས་པ། བྱེད་ལས་ནི་པགས་པའི་མདོག་གསལ་བར་བྱེད་དོ། །

བད་ཀན་ལྷ་ལས་དང་པོ་བད་ཀན་རྟེན་བྱེད་གི་གནས་སའི་ཡུལ་བྱང་། བྱེད་ལས་ནི་ཐུགས་བྱེད་ལ་སོགས་ལྷག་མ་བཞི་པོའི་རྟེན་དང་། རྩེ་ལས་ཏེ་ལུས་གི་གཤེར་བག་བརྟན་རྣམས་དང་བསེལ་བར་བྱེད། གཉིས་པ་བད་ཀན་ཐུགས་བྱེད་གི་གནས་སའི་ཡུལ་མ་ཁྱའི་གནས་པོ་བ། བྱེད་ལས་ནི་ཟས་སྒྲིམ་མིད་པ་རྣམས་ཞིབ་མོར་ཐུག་ཅིང་འདྲུལ་བར་བྱེད། གསུམ་པ་བད་ཀན་ཐུང་བྱེད་གི་གནས་སའི་ཡུལ་ལྷོ། བྱེད་ལས་ནི་མངར་བ་ལ་སོགས་པའི་རོ་རྣམས་ཆོར་བར་བྱེད། བཞི་པ་བད་ཀན་ཆོམ་བྱེད་གི་གནས་སའི་ཡུལ་མགོ། བྱེད་ལས་ནི་དབང་པོ་ལྷའི་ཡུལ་འཆར་བས་ཆོམ་པར་བྱེད་པ། ལྷ་པ་བད་ཀན་འབྱོར་བྱེད་གི་གནས་སའི་ཡུལ་ལུས་གི་ཆོགས་དམིགས་ཐམས་ཅད། བྱེད་ལས་ནི་ཆོགས་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྱོར་པར་བྱེད་ཅིང་། བརྒྱུ་བསྐྱམ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་རྒྱུ་མཁྱིམ་བད་ཀན་གསུམ་པོ་དེ། རྣམ་པར་མ་གྱུར་པ་རང་བཞིན་ཐ་མལ་རུ་གནས་ཆོ་ལུས་གནས་པའི་རྒྱ་དང་། དེ་དག་ལ་འབྱུང་བཞིའི་ངོ་པོར་གྱུར་བའི་རྒྱེན་སྒྲ་ཆོགས་གིས་དཀྱུགས་ཤིང་རྣམ་པར་གྱུར་བའི་ཆོ་ལུས་སྟོག་འཛིག་པའི་རྒྱ་བྱེད་ཅིང་ཡོད། དེ་ཡང་འབྱུང་བཞིའི་ངོ་པོར་གྱུར་བའི་ནད་སྟོང་བྱེད་གི་རྒྱེན་ལ་རྒྱུད་རུ་རུས་གདོན་ཟས་སྟོད་བཞིར་གསུངས་ཡོད་ལ། ཞིབ་རུ་བསམ་ནའང་དེ་ལྟར་མདོན་སྟུང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་གང་ཟག་སོ་སོའི་ལུས་གི་འབྱུང་ཁམས་དང་། ཡུལ་གི་འབྱུང་ཁམས་ཕན་ཚུན་ཆ་མ་སྒྲིམས་ཤིང་འབྲུགས་པའི་ས་རྒྱ་མི་འཕྲོད་པའི་ནད་དེ། བོད་རུ་ལ་རུག་དང་། རྒྱ་ནག་རུ་ཆོད་པའི་ནད་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་དབྱར་གི་རུས་སུ་རོང་ཆེན་རུ་སྟོད་པས་ཆོད་ནད་འབྱུང་བ་དང་། དཀྱན་གི་རུས་སུ་བྱང་འབྲོག་གི་ཡུལ་རུ་བསྟོད་པས་གང་རྒྱུད་གི་ནད་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་ཡུལ་རུས་གི་འབྱུང་ཁམས་གིས་སྟོང་བའི་ནད་དང་། ལྷི་ནད་འབྱུང་བ་འབྲུགས་པའི་རྒྱེན་གི་རྒྱུ་སྟོག་རྩ་ལ་སོགས་པ། ལུས་སྟོད་སྟེད་གི་རྩ་རྣམས་སུ་ཞུགས་ཏེ་སྟོ་བྱར་རུ་ཤེས་པ་འཕྲོ་བ། དྲན་པ་མི་གསལ་བ། དབང་པོ་ཉམས་པ་

སོགས་ལ་གདོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ནད་ཟེར་བ་འདིའི་སྒོར་གྱི་དབྱང་པ་འོག་གི་ས་
 བཅད་ལྷ་པ་ན་ཁྱ་རྒྱ་ཡིན། ཆ་བའི་ཡུལ་དུས་ནམས་སྤྱ་ཤ་ཆང་ལ་སོགས་དྲོད་
 ཅན་གྱི་ཟས་བཞེན་དྲགས་པས་མཁྲིས་པའི་ཆད་ནད་སྒོར་བ་དང། གྲང་བའི་
 ཡུལ་དུས་ནམས་སྤྱ། བཅུད་མེད་པའི་ཟས་སྒོམ་བཞེན་དྲགས་པས་གྲང་རྒྱང་གི་
 ནད་འབྱུང་བ་ལྷ་བྱ་ནི་ཟས་ཁམས་གྱི་འབྱུང་བས་སྒོར་བའི་ནད་དང། ཆ་བའི་
 ཡུལ་དུས་ནམས་སྤྱ། གོས་དྲོད་ཅན་གྱི་ན་ཁིང་ཁྱས་ངལ་དུབ་གྱིས་ཚོལ་བར་བྱས་
 པས་མཁྲིས་ཆད་བསྐྱེད་པ་དང། གྲང་བའི་ཡུལ་དུས་ནམས་སྤྱ་གོས་གཅེར་བྱའམ་
 རས་རྒྱང་བྱ་ཁིང་ལུས་དལ་བར་སྒོད་པས། བད་ཀན་གྲང་བའི་ནད་བསྐྱེད་པ་
 བཅས་ནི་སྒོད་ལམ་གྱི་འབྱུང་ཁམས་གྱིས་སྒོར་བའི་ནད་ལྷ་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་ནད་
 གྱི་རིགས་སྤྱ་གྱུར་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་འབྲུགས་པའི་སྟེན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཤ་
 ཉལ་ཏུ་སྤྱང་།

བཞི། འབྱུང་བཞིས་གཉེན་པོའི་སྒྲན་སྐྱེད་ཚུལ།

དེ་ལྟར་འདུ་བ་འཕེལ་ཟད་འབྲུགས་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་བའི་སྒྲན་གྱི་རིགས་
 སྤྱ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།

《བཤད་རྒྱུད་》ལས།

རྟེན་ནི་འབྱུང་བ་ལྷ་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །
 ས་ཡིས་གཞི་རྟེན་རྒྱས་རྒྱན་མེ་ཡིས་དྲོད། །
 རྒྱང་གིས་བསྐྱེད་བྱེད་ནམ་མཁས་གོ་སྟེ་བས། །
 དེས་བསྐྱེད་གྱུར་གྱང་ཤས་ཆེར་རོ་གཅིག་མིན། །
 ས་རྒྱ་མེ་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱ་དང་རྒྱང་། །
 མེ་རྒྱང་ས་རྒྱང་གཉིས་གྱིས་རོ་དུག་སྐྱེད། །
 ས་སྒྲན་སྟེ་བརྟན་བརྟུལ་འཇམ་སྒྲམ་ལ་སྐྱམ། །
 མཁྲང་ལ་བརྟན་དང་རྒྱད་བྱེད་མཁྲིས་ནད་སེལ། །
 མེ་སྒྲན་ཆ་རྟོ་སྐྱམ་རྒྱབ་ཡང་རྒྱམ་གཡོ། །
 དྲོད་སྐྱེད་སྒྲིན་ཅིང་མདོག་བྱེད་བད་ཀན་སེལ། །
 རྒྱང་སྒྲན་ཡང་གཡོ་གྲང་རྒྱབ་རྒྱ་ལ་སྐྱམ། །

སྤྱི་ཞིང་བསྐྱོད་དང་ཁྱབ་བྱེད་བད་མཁྲིས་སེལ། །
 རྣམ་མཁའ་འབྱུང་བཞི་སྒྲན་ལ་སྤྱི་ཁྱབ་སྟེ། །
 ཁོང་སྟོང་ཡང་པའི་གོ་འབྱེད་འདུས་ནད་སེལ། །
 དེ་བས་དངོས་དང་སྒྱར་བའི་དབང་གྱུར་ལས། །
 ས་སྟེང་སྒྲན་མིན་ཅི་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
 གྱེན་འདྲེན་སྒྲན་ནི་མེ་དང་རྒྱང་ཡིན་ཏེ། །
 སྤར་འགོ་ས་དང་རྒྱལ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་སྐྱོད་པ་
 ཡིན་པས་འདི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞིས་སྐྱོད་པ་ཡིན་ཡང་།
 འབྱུང་བ་རྣམས་པན་ཚུན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་ཆོ་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་རོ་
 དང་རུས་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་འབྱུང་གི་ཡོད་དེ། ས་དང་རྒྱལ་ས་རོ་མངར་བ། ས་
 དང་མེ་ལས་སྒྱར་བ། ས་དང་རྒྱང་ལས་ཁ་བ་སྟེ་རྒྱ་དང་བསྐྱེད་པ་གཉིས། མེ་
 དང་རྒྱང་ལས་ཆ་བ་སྟེ་རོ་རྒྱག་པོ་དེ་དག་གིས། འབྱུང་ཁམས་འབྲུགས་པའི་རྒྱང་
 ལྡན་འདུས་གསུམ་གྱི་ནད་རྣམས་སེལ་ཞིང་། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཆ་སྟོམས་
 པར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་སྟེ། ས་དང་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རོ་གསུམ་པོ་དེ་ལྡན་
 པའི་རོ་ཡིན་སྟབས། མངར་བས་རྒྱང་མཁྲིས་གཉིས་སེལ། སྤྱིར་བས་བད་རྒྱང་
 གཉིས་སེལ། བསྐྱེད་པས་བད་མཁྲིས་གཉིས་སེལ། རྒྱ་དང་བསྐྱེད་པ་གཉིས་དང་
 མེ་དང་བསྐྱེད་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་རྒྱང་པའི་རོ་ཡིན་པས། ལན་
 ལྟོས་རྒྱང་སེལ། ཁ་བས་མཁྲིས་པ་སེལ། ཆ་བས་བད་ཀན་སེལ། དེ་ལྟར་རྒྱང་
 ལྡན་གཉིས་ཀྱི་རོ་རྒྱག་པོ་དེས་རྒྱང་པ་དང་ལྡན་པའི་ནད་རྣམས་སེལ་བར་བྱེད་ལ།
 རྒྱང་པའི་རོ་གསུམ་མཐ། ཡང་ན་ལྡན་པའི་རོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འདུས་
 པས། འདུས་པའི་ནད་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །མདོར་ན་འབྱུང་བཞིས་བསྐྱོད་པའི་
 སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་པོ་དེ་དག་གིས། འབྱུང་བཞི་འབྲུགས་ཏེ་རྣམ་པར་
 གྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་འཛོམས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་སྒྲན་
 གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་ནི་རོ་རྒྱག་སྟེ། མངར་བ་དང་། སྤྱིར་བ་དང་། ལན་
 ལྟོ་བ། ཁ་བ། བསྐྱེད་པ་བཅས་དང་། བྱ་རྒྱུས་གསུམ་སྟེ་མངར་བ་དང་ལན་

ཚྲ་བ་གཉིས་ཞུ་རྒྱུ་ཀྱང་མངར་བ་ཞུ་བ་དང་། སྦྱར་བ་ཞུ་རྒྱུ་ཀྱང་སྦྱར་བ་དང་།
ཁ་ཚ་བསྐྱེད་གསུམ་ཞུ་རྒྱུ་ཁ་བ་ཞུ་བ་དང་། ལུས་པ་བརྒྱད་དེ་ཕྱི་བ། ལྷུ་མ་པ།
བསིལ་བ། ལྷུ་ལ་བ། ཡང་བ། ལྷུ་བ་པ། ཚ་བ། རྩོ་བ་བཅས་སོ། །

ནད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཉི་ཤུ་ནི་དང་པོ་རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད་དུག་སྟེ། ལྷུ་མ་པ།
ཡང་བ། ཀྱང་བ། སྤ་བ། སྤྱ་བ། གཡོ་བ་བཅས་དང་། གཉིས་པ་མཁྱིས་
པའི་མཚན་ཉིད་བརྟན་ནི། ལྷུ་མ་པ། རྩོ་བ། ཚ་བ། ཡང་བ། དྲི་མནམ་
པ། འབྲུ་བ། གཤེར་བ་བཅས་དང་། བདན་ཀན་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྟན་ནི།
ལྷུ་མ་པ། བསིལ་བ། ཕྱི་བ། ལྷུ་ལ་བ། འངམ་པ། བརྟན་པ། འབྲུར་
བག་ཅན་བཅས་བསྐྱེད་པས་ཉི་ཤུ་སྟེ། དེ་དག་ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་པན་ཚུན་
བསྐྱེད་པས་ན། སྦྱོན་གྱི་ཡོན་ཏན་རེས་ནད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རེའི་གཉེན་པོར་བྱེད་ཅིང་
འཛུམས་པར་བྱེད་ལ། ཚུལ་མིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱེད་པས་ན་ཡོན་ཏན་རེ་རེས་ཉིས་པ་
རེ་རེ་སྦྱེད་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་དུ་འབྱུང་བའི་ལུས་པ་ཁོ་ན་
ཡོན་པས། 《ཕྱི་མ་ཕྱིན་ལས་རྒྱུད་》 ལས།

འགྲོ་བའི་ལུས་འདི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་ཀྱབ། །

གསོ་བྱའི་ནད་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་བསྐྱེད། །

གཉེན་པོའི་སྦྱོན་ཡང་འབྱུང་བཞིའི་ངོ་པོ་ཉིད། །

ལུས་ནད་གཉེན་པོ་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་འབྲེལ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གནད་ཀྱང་འདི་ལ་ཐུག་ཡོད།

ཟ། མགྲོན་གྱི་གྲིབ་གདོན་ཡང་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་བྱུང་རྒྱུ་ལ།

ཐོད་ལྷུ་འདིར་རོང་འཕྲོག་གི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་ནད་བྱུང་ཆོ་འགྲོན་པོ་ནད་དུ་
ཡོང་རྒྱུ་ལ་ཏ་ཅང་དོགས་ཐོན་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་པ་འདི། འགྲོན་པོ་འགའ་ཞིག་ནད་
པའི་བྱིམ་དུ་སྦྱེབས་ཀྱབས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ན་སྦྱེབས་ཆར་རྒྱུས་སུ་ནད་པའི་
ལུས་ལ་ཟུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྦྱོས་ཤིང་ཡོད་པ་དེ་ལ་མགྲོན་པོའི་གྲིབ་ཁ་འཕྲུག་གདོན་ཁ་
ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། གྲིབ་ཁ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་བཟང་ཤོས་དེ་ཤུག་སྦྱེ་ལ་
སྐྱགས་བཏབ་པའི་བརྟན་པ་དང་། ཚམ་པ་མེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་དུབ་དེ་དག་ནད་
པ་དང་འགྲོན་པོ་ལ་བརྟན་ཅིང་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྒྲོ་རྒྱུ་དུ་མེ་ཐུང་རྒྱུ་དུ་

ཞིག་བཞག་སྟེ་སྐབས་སྐབས་སུ་དེའི་ནད་རྩ་ཚམ་པ་ཕྱན་བྱ་རེ་བསྟེག་ཅིང་ཡོད་པ་
 རེད། སྐབས་དེ་པོ་ད་མིའི་ཁྱོད་རྩ་གནའ་རབས་ནས་བྱང་བའི་ཡུལ་སྟོལ་རྟིང་པ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས། བར་མཆམས་ཤིག་ན་དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཚོངས་དད་གི་བྱ་སྟོང་
 ཅིག་ཡིན་ཏེ། རྩ་བ་བདུག་རྒྱ་དང་མེ་བསྟེག་པ་ནི་འདྲེ་གདོན་འགོག་བྱེད་རེད་
 ཅིས་ཉ་ཉོབ་མང་པོ་ཞིག་ལམ་རྒྱ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། དོན་འདི་དངོས་ཡོད་གནས་
 ཚུལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ཟུ་མཐུད་ནས་བེད་སྟོང་གཏོང་བ་ལས། གཡོལ་སྐབས་མེད་
 པ་ཞིག་རེད་སྟེ། ཐེངས་ཤིག་ལ་ང་དང་རྒྱ་སྒྲན་པ་ཁྱིམ་ཁྱེན་ཡུལ་ཟེར་བ་ང་
 རང་ལ་རྒྱ་སྒྲན་སྟོབ་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ། དེད་གཉེས་ང་ཆོའི་ལྷང་པའི་མི་ཆང་
 ཞིག་གི་ནད་ནད་པའི་ཚད་ཕྱིན་པས། ཁོ་ཆོས་སྤར་སྟོལ་ལྟར་བྱེད་བཞིན་འདུག་
 ཀྱང་དེའི་སྟོན་ཉ་ཉོབ་མང་པོ་བཤད་སྟོང་སྟབས། རྩལ་སྟགས་དེ་མིས་མི་མཐོང་
 བའི་ཆེད་རྩ་ཚམ་པ་དང་བསྟེས་ནས་བཞག་འདུག། སྐབས་དེར་རྒྱ་སྒྲན་པ་དེས་
 ཀྱང་ཁོ་ཆོའི་འདོད་པ་ལྟར་འགོན་པོ་དང་ནད་པ་ལ་རྩལ་བདུག་དང་། ཚམ་
 བདུག་བྱེད་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདྲ་ཞིག་བཙུགས་ནས་བྱས་སོང་། དེ་སྐབས་ཁོང་
 གིས་ངར་གསུང་རྒྱ་ལ་འབྲོག་པའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་པགས་པས་བཟོས་པའི་གོས་གྱོན་
 ཡོད་པས། རང་རྩལ་གྱི་དྲི་མ་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས་ཚམ་པ་བསྟེག་པའི་རྩ་བ་
 བདུག་ན་ཕན་པ་ཡོང་ངེས་ཞེས་ལབ་བྱང་། དེ་སྐབས་ང་ལ་དོ་སྣང་གང་ཡང་
 མ་བྱུང་ཡང་། རྗེས་སུ་སྐད་ཆ་དེ་རྒྱ་མཆོན་དང་ལྟན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་འདོད་སྟོ་
 འཁོར་བྱང་། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ལུས་ནད་གཉེན་པོ་གསུམ་ག་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་
 བཞི་ལས་བྱང་ཡོད་ནའང་། དེ་དག་གཅིག་རྩ་འདུས་ནས་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་
 ཆོ་ཕན་ཚུན་ཆ་མང་ཉུང་གི་དབང་གིས། སོ་སོའི་ལུས་ཁམས་མི་འདྲ་བ་རེ་ཆགས་
 སྟབས། ཕན་ཚུན་ཕན་གཞོད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་
 རྩལ་འདུག། ཡིན་ནའང་འབྱུང་བ་ཆ་སྟོམས་ཤིང་རྣམ་པ་མ་ཁྱུར་པ་ལུས་ཐ་མལ་
 རྩ་གནས་པའི་ཆོན་ཕན་གཞོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་ཁིང་མེད་ལ། རྣམ་
 འབྱུར་ནད་ཀྱིས་བཙོན་པའི་ལུས་ཀྱི་ཁམས་ལ། ཕན་གཞོད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཕྲལ་རྩ་
 ཐོན་སྟབས་པ་ནི། དཔེར་ན་དབྱར་དུས་སུ་རང་གར་རྩ་སྟེ་བའི་རྩ་སྟོ་རྣམས་ཉི་
 མས་སྐམ་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། བཙད་ཟེན་པའམ་སྟོན་གྱིས་ཐེབས་པའི་རྩ་སྟོ་

ནམས་ནི་ལམ་སང་སྐྱེས་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པས་རྟོགས་བྱལ། དེ་ལྟར་ཁམས་
 མི་མཐུན་པའི་ལུས་ཀྱིས་གནོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཟད། ལུས་ཁམས་ལ་གནས་པའི་
 གྲི་མ་ངན་པ་དེ་ཚོས་ཀྱང་ནད་པའི་ལུས་ཁམས་ལ་གནོད་པ་ནི་སྒྲོས་མ་དགོས་པ་
 ཞིག་སྟེ། སྤྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་གཞུགས་སྐྱེད་ཀྱི་རོ་རིག་བྱ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཁམས་
 ལས་བྱུང་བས། དེ་དག་ནམས་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པའི་རུས་པ་རེ་ཡོད་
 ལ། དཔེར་ན་ལུན་པའི་ནད་རྩ་སྟོད་དྲགས་པས་ལུན་རྩ་ག་ན་བ་ལ་སྤྱང་བའི་ཡུལ་
 རྩ་ཕྱིན་པས་ནད་དྲངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཁ་དོག་དམར་པོ་དང་མེར་པོ་
 སོགས་ཀྱིས་ཁྲག་དང་། མཁྱིས་པའི་ཁམས་འབྲུགས་པར་བྱེད་པ་འདི་དག་གཞུགས་
 ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ཕན་གནོད་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་འོ་དོད་དང་། རྩ་འབོད་སོགས་
 ཡིད་རྩ་མི་འོང་བའི་སྐྱེས་རྒྱུད་ནད་དང་། སྦྱིང་ནད། བརྒལ་གཟེར་སོགས་སྐྱེད་
 ཅིང་། སྐྱེས་སྐྱེད་པོ་དང་རང་སྟོ་དང་མཐུན་པའི་གཏམ་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་སེལ་
 བར་བྱེད་རུས་པ་ནི་སྐྱེས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ཕན་གནོད་དང་། མི་གཙང་བའི་གྲི་མས་
 ཡིད་ག་ལྟོག་པ་སོགས་ལ་སྒྲོས་ཀྱིས་སོགས་ཀྱིས་སངས་པར་བྱེད་པ་ནི། ནད་ནམས་
 གསེ་བ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་བཞིའི་ནད་གི། སྦྱོད་ལམ་གྱིས་བཅོས་པའི་ཐབས་ཏེ་
 རྩ་ག་རྩ་བེད་སྦྱོད་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་ཡིན་ན། འདིར་མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་བཤུལ་
 གྲི་ལ་སོགས་ལ། ལུས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གྲི་མ་སྤྲོ་ཚོགས་སེལ་བའི་ཆེད་རྩ་བྱག་སྤྱོད་
 དང་རྩ་མ་པའི་གྲི་མ་བརྟག་པ་ནི། ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ཤེས་སུ་སྤྱང་།
 གནའ་རབས་མིའི་བསམ་སྟོན་ནད་རྩ། རྩེས་ལུས་ཀྱི་ནམ་པ་ཡོད་པ་ནི་བོད་མི་
 གཅིག་སུ་མ་ཡིན་ལ། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་རྩ་གནས་
 ཡོད་པ་འདྲ་ནའང་། རང་བྱུང་གི་མཐུན་ཁྱེན་དང་སོ་སོའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་
 སྦྱིང་རུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་ཐོན་དང་འཕེལ་རྒྱས་འབྱུང་བ་སྤྱི་བྱུང་འདུག །
 གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་སྤྱན་དང་། རྩེས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ནད་རྩ་ཚན་རིག་དང་
 མཐུན་པའི་ཆེས་ངོ་མཚར་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཚོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་
 དག་ལས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དཔེར་ན། 《རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་》
 ལས།

མཚོ་ཡི་རྒྱངས་ལས་མཁའ་ལ་སྤྱིན་རྩ་ཆགས། །

འབྱུང་བ་ཆ་གང་སྤང་པས་སྒོག་ཏུ་འབྱུག།
 དེ་ཉིད་འཐབ་པས་མཁའ་ལ་འབྱུག་སྒྲ་སྒྲིགས། །
 རྒྱག་ཅིང་ངར་ན་བར་ནས་སྒོག་ཏུ་འབབ། །
 དཔེར་ན་མེ་ལྷགས་རྩོལ་བརྒྱབས་པ་བཞིན། །

ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དེར་རྒྱས་ཀྱི་ཆོན་རིག་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྒོས་བརྟགས་ནས་
 རྟོགས་པ་ནང་བཞིན་བཤད་ཐུབ་མཁན། མི་ལོ་སྟོང་ཡུག་སྟོན་གྱི་བོད་མིའི་ཁྲིད་
 ན་བྱུང་ཚུང་ཡོད་པ་དེ་ལ་མཆོན་དགོས་པ་ཞིག་མ་རེད་དམ། གྲིབ་དང་གདོན་
 ཞེས་པ་དེའང་། ལུས་ཀྱི་རྩ་ཁམས་རྣམས་ལ་འབྱུང་བ་འབྱུག་ཅིང་རྟོག་མ་མི་
 གཙང་བར་ཟུར་བའི་རྒྱུར་། སྒོ་བྱར་རུ་ཞུགས་ནས་རྣམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་པའི་ནད་
 རྟགས་ཀྱིས་ལུས་བཙོམ་པར་བྱེད་པའི་ནད་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ལས། ཁ་གདངས་
 ཤིང་མིག་བབས་པའི་གདོན་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ། གྲིབ་གདོན་རོས་འཛིན་
 དགོས་ཚུལ་བོད་ཀྱི་གསེར་རིག་གི་གཞུང་གང་ནའང་མ་མཐོང་། གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་
 ཞིག་ལ་རོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པའི་དབང་རུ་བཏང་ནའང་། དེ་བསྐྱད་པའི་ཐབས་
 གཞན་ཞིག་བྱས་ཡོད་དགོས་པ་ལས། རྩམ་པ་མེ་ལ་བསྟེགས་ནས་འདྲེ་བསྐྱད་པའི་
 ལུགས་སྟུལ་དེ་བོད་འདིར་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ནས་བྱུང་མ་ཚུང་ཞིང་། དེ་བས་འདི་
 དང་འདི་འདྲའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཁག་གི་ཐ་སྐྱད་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྒོ་རྒྱུང་ཁག་
 གཅིག་གི་དོགས་སེལ་གྱི་ཆེད་རུ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་བྱད་པར་གསེར་རིག་
 འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས། མོ་སྤྲ་གནད་ལྟན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་རེ་གནང་དགོས་པ་གལ་
 ཆེ་སྟུམ། །

མེས་པོའི་སྒོ་ལས་སྤྱེས་པའི་སྤང་བྱེད་འོད། །
 དཔྱད་ལྟན་མཁས་པའི་དཔལ་རུ་མཛོས་མོད་ཀྱང་། །
 སྒོ་མིག་ཐུན་པས་སྤྱིབ་པའི་འབྱུང་བྱ་ལ། །
 མི་བཟོད་སྟེང་ལ་གཟན་པ་ཆོས་ཉིད་ལགས། །

འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཁྱད་ས་དང་རྣམ་བཤད།

གཅིག །འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཁྱད་ས།

པོད་འདིར་ནང་ཆོས་པ་ཆོས་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་ཅིས་ལ་སྐར་
 ཅིས་དང་། རྒྱ་ནག་ནས་བྱུང་བའི་ཅིས་ལ་འབྲུང་ཅིས་དང་སྤྱོད་ཐང་གསེར་ཅིས་
 ཀྱང་ཟེར། དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་ནས་འཕོད་ཆེ་ཅིས་དཀར་
 བཀ་ཅེས་ཁ་དོག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་སྟེ། སྐར་ཅིས་ལ་དཀར་ཅིས་དང་། འབྲུང་ཅིས་
 ལ་ནག་ཅིས་ཞེས་ཟེར་སྟེ་ལྷན་དུ་འདུག །སྤྱོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁག་གཅིག་གིས་པོད་
 ཀྱི་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཁྱད་ས་དེ་རྒྱ་ནག་ལ་གཏུགས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ཏུ་འཇམ་པའི་དབྱངས་
 ཀྱིས་ཅིས་ཀྱི་སྒོ་མོ་བརྒྱུད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བསྟན་པ་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་འཇམ་དཔལ་
 དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ། ཁྱད་སྟེ་ཅི་ཞེས་པ་དེས་ཅིས་དང་གཏོ་གཞུང་མང་པོ་
 གསར་བཟོ་བྱས་པ། དེ་དག་གོང་ཚོ་སྤྱི་གཉིས་ཀྱིས་པོད་ཏུ་བསྐྱམས་ནས་སྟེ་ལ་
 ཐུས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། བཤད་སྟེ་ལ་འདི་རིགས་ནི་མཁས་དབང་རྣམ་
 མཁའི་འོར་བུས་མཛད་པའི་ལ་ཐོག་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། བར་སྐབས་སུ་པོད་མི་
 ཆོ་རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་དམ་ཆོས་ལ། ཏུང་ཞེན་ཆེ་དྲགས་པས་པོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་
 མཐའ་དག་གི་ཁྱད་ས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ཤིང་། གནའ་བོའི་ཞང་ཞུང་གི་ལོ་
 རྒྱུས་དང་། ཤེས་རིག་ཆེ་མཐོང་ཅན་གྱི་རྒྱུན་འཁོར་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་པོད་
 ཀྱི་བོན་པོ་རྣམས་ཡིན་ནའང་། པོད་ཏུ་དམ་ཆོས་དར་རྒྱས་སུ་སྦྱོར་པའི་དུས་
 སྐབས། སལ་པའི་ཁྲོད་ཏུ་བོན་པོ་རྣམས་ལ་ངན་སྦྱ་བྱེད་པའི་སྟེ་ལ་རྒྱུན་ཞིག་
 དར་ཡོད་པ་དེ་དག་པོད་འབངས་སལ་ཆེའི་གཤེས་ཁར་འཇགས་ཡོད་ཆེན། བོན་
 པོ་རྣམས་ནི་ཀུན་གྱིས་མཐོང་མི་འདོད་པས་བཙོག་ལྟ་དགོས་པ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་
 སྐབས་དུས་ཐུས། པོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་རྣམ་མའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྱད་ས་འདི་རིགས་སྟོར་ལ་
 ཉེ་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་འདི་བྱུང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་རྒྱུ་བཞིན་དུ། འདིའི་
 ཁྱད་ས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ན་འདི་དང་ཆེས་མཚུངས་པའི་རྒྱ་གཞུང་གི་ཁྱད་ས་
 མ་རྟེན་ཅིང་། བོན་ལ་གཏུགས་ན་བཙོག་ལྟ་བྱེད་སྟེ་ལ་བྱུང་ཡོད་སྐབས།

གཞུང་ལ་རིན་ཐང་མེད་པ་ཆགས་པར་དོགས་ནས། མཐར་ཐུག་ལ་ཁྱུངས་
གཏུགས་དགོས་ཐུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཀོང་ཨོ་སྤ་མྱི་
གཉིས་ཀྱིས། ཅིས་སྤུན་གྱི་གཞུང་མང་པོ་བསྐྱམས་ཡོད་པ་བཤད་སྒྲིས་ཅམ་ལས་
གཞན་གང་ཡང་མཐོང་རྒྱ་མི་འདུག་སྟབས། དེས་ཐོད་དུ་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ཐོག་མར་
དར་བ་དེ་སྤོང་བཅན་གྱི་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། ཐོད་ཀྱི་ཅིས་རིག་གི་ཁྱུངས་དེ་རྒྱ་
ནག་ནས་ཡིན་པ་བསྐྱབ་མི་རུས་ཏེ། ཐོད་རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་ནམས་ལས་རྒྱ་
བཟས་ཐོད་དུ། སྤུན་ཅིས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དངས་རྒྱལ་གསལ་བ་དེ་དག་རྒྱ་བཟའ་
ཐོད་དུ་ཐེབས་རྒྱལ་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ལས། ཐོད་དུ་འབྲུང་ཅིས་ཐོག་
མར་དར་རྒྱལ་བཤད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་བཟས་སྤུན་ཅིས་ཀྱི་
རིག་གཞུང་བྱིར་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཐོད་དུ་སྤུན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཐོག་མར་བྱང་ཡོད་
པར་བསྐྱབ་མི་རུས་ཏེ། དཔེར་ན། རྒྱ་བཟས་རྟ་ལ་བཞུག་ནས་ཐོད་དུ་ཐེབས་
ཡོད་པ་གསལ་བ་ཅམ་གྱིས་ཐོད་དུ་རྟ་ཞོན་སྒྲོལ་ཐོག་མར་བྱང་བ་བསྐྱབ་མི་རུས་
པ་བཞུག་ཅོ། །ཡིན་ནའང་ཀོང་ཨོས་དྲངས་པའི་རིག་གཞུང་དང་ལག་རྩལ་དེ་
དག་གིས་ཐོད་ཀྱི་སྤར་ཡོད་རིག་གནས་དང་ལག་རྩལ་རྣམས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་
མཐུན་ཆེན་བཟང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་ནི་ཁོར་མ་ཆག །འོ་ན་ད་ལྟའི་ཐོད་ཀྱི་
འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་འདི་ཁྱུངས་གང་ལ་ཐུག་ཡོད་ཅེ་ན། ཐོད་ཀྱི་སྤར་འབྲུང་
ཅིས་རིག་གི་རྩ་བའི་བྱང་ཁྱུངས་ནི། གནའ་པོའི་ཐོད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་མི་དམངས་
རྣམས་ཀྱིས་ཉི་ཁྲིའི་འགྲོས་དང་། རུས་བཞིའི་འགྲུར་བ་སོགས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་
བརྟག་པའི་ཉམས་སྤྱོད་རྣམས་ཟིན་བྱིས་སུ་བཏབ་ཅིང་། རིམ་བཞིན་ཞང་ཐོད་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱས་པའི་རིག་གཞུང་དེ་དག་ཡིན་ཏེ། སྤོང་
བཅན་གྱི་སྤོན་ལ་ཐོད་དུ་ཅིས་རིག་དར་སྒྲོལ་བྱང་ཡོད་རྒྱལ་ཆོས་ཐོན་གཉིས་ཀའི་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེ་བ་ཐེར་ནམས་ལས་གསལ་པོར་བསྐྱན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སྤོན་པ་
གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེའི་མཛད་མདོའམ་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་རྣམས་ལ། གཤེན་
རབ་མི་པོ་ཆེ་དེ་ཤིང་པོ་གྱི་བའི་ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཅོ་ལྷ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་
པ་དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འབྲུང་ཁམས་ཀྱི་ཐོག་མ་ཤིང་། ལོ་འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་གྱི་བ།
སྤོ་བའི་ཐོག་མ་གཅིག་དཀར་ནས་འགོ་བརྒྱམས་པའི་ལྷགས་དེ་བྱང་བ་ཡིན་ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ན། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་འབྲུངས་པའི་སྐབས་ན་འབྱུང་ཅིས་བཅི་
 སྟོལ་ཡོད་པ་གསལ་བོ་ཡིན། གཞན་ཡང་རྒྱལ་བོ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོའི་རིང་ལ་
 དར་བའི་རྒྱའི་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བརྒྱ་གཉིས་འདྲེན་སྐབས། བན་ཤེས་སྟུན་དཔྱད།
 སྟོར་ཤེས་ཅིས་མཁན། སྟེ་ཤེས་གཏོ་དགུ་སྟོགས་ཅིས་དཔྱད་དང་། གཏོ་མདོས་
 སྟོགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་སྟེ་ཁ་ཞིག་དར་ཚུལ། བོན་དང་ཆོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
 ཡོངས་གྲགས་ཡིན། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་མེད་བའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
 དགའ་སྟོན་སྟོགས་ནང་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་མེད་རྣམས་ལས་ཀྱང་། སྟོད་ཀྱི་སྟངས་
 གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མ། ཀྱི་གུམ་བཅན་པོས་སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་དང་འཐབ་པའི་སྐབས།
 སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་ངས་མ་ཐུབ་ན་ང་ལ་ཆད་པ་འོང་སྟུང་ནས། སྐར་མ་ས་རི་
 དང་ས་ག་ལ་འཐབ་དུས་བཏབ། ས་རི་ས་གར་རྒྱུད་སྐར་སོང་བས་རྒྱུད་དམར་
 ཆེན་པོ་བྱུང་། བསོ་བཏབ་པས་བ་སྒྲང་འདྲིགས་ཏེ་ཐལ་སྟོ་རྣམས་རལ། ཐལ་ཚུབ་
 ཀྱིས་མིག་སྒྲིབ་ཚུལ་གསལ་བ་ལས། སྐབས་དེ་དུས་ནས་ཅིས་རིག་དར་བ་མ་ཟད་
 གཟའ་སྐར་དང་འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་སྟུར་བེད་སྟུང་བྱེད་སྟོལ་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་
 ཐུབ། རྒྱ་ནག་ནས་བརྒྱུར་བའི་ཅིས་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་དེར་དུས་
 ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་འདྲིར་ཞིབ་དུ་མ་སྟོས་ལ། རྒྱ་ནག་ནས་
 བརྒྱུར་བའི་རྒྱ་ནག་སྐར་ཅིས་སྟོགས་སྐར་བོད་དུ་མེད་པ་ཁག་གཅིག་དེར་སྐབས་
 བོད་ལྷགས་ལོ་ཐོའི་ནང་དུ་བེད་སྟུང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་རྒྱ་གཞུང་
 དངོས་ཡིན་པ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་དོན་ལ་གནས་སོ། །

བོན་ལྷགས་ནས་ཆོས་ལྷགས་སུ་བརྒྱུར་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། བོད་འདྲིར་ཡོངས་
 གྲགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བོན་རྣམས་
 དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་བརྒྱུར་ཞེས་པ་དེ། བོན་གྱི་མདོས་ཆོག་རྣམས་ངོ་བོ་སངས་
 རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་སུ་བརྒྱུར་ཅིང་། རྣམ་པ་རང་གཞུང་ལྟར་བཞག་སྟེ་རིམ་བཞིན་
 འཕེལ་རྒྱས་སྟེན་ཏེ། དེར་དུས་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་ནང་དུ་ལག་ལེན་དུ་དར་བའི་
 གཏོ་མདོས་ཡས་སྒྱུད་ཀྱི་རིགས་འདི་དག་དང་། བོད་ལྷལ་སྟོད་སྟུང་ཀྱན་དུ་དར་
 བའི་རི་གསོའི་ལྟ་མཆོད་ཀྱི་ལྷགས་འདི་དག་བོན་གྱི་རིག་གནས་ཡིན་པ་ཀྱན་གྱིས་
 ཤེས་གསལ་ལྟར་འདྲིར་མང་དུ་མ་སྟོས། དེ་མིན་བེད་ཀར་དང་ཉེར་བུམ་སྟོགས་

ཡོངས་གཤམ་གྱི་ཅིས་གཞུང་ནམས་ལས། གཏོ་བཅས་དང་རིམ་སྒོའི་ནམ་གཞག་
སྐབས་སུ་རང་ལུགས་རེ་དང་བོན་ལུགས་རེ་བཞག་ཡོད་པ་འདིས་ཙུ་བ་བོན་ནས་
ཆོས་སུ་བསྐྱར་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཆོས་གཞུང་ཏུ་བོན་ལུགས་
འདྲེན་པའི་སྒོལ་མེད་པ་ནི་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་རེད།

དང་སང་ཆོས་པ་ཆོས་བོན་གྱི་ཤེས་རིག་ནི་ཆོས་ལས་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་
དོན་གང་གི་ཆ་ནས། བླ་པའི་རིག་གཞུང་དང་འདྲ་པོ་འདུག་ཅིས་སྟེང་བ་དང་།
བོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་བོད་ཆོས་ནི་བོན་ལས་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་འདིར་ཆོས་མ་
དར་བའི་གོང་ཏུ་བོན་དར་བ་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བསྐྱར་བའི་བཀའ་བསྟན་ནམས་
ལའང་བོན་གཞུང་གིས་ཁ་སྒྲོན་བྱས་པ་ལས། རྒྱ་གར་རང་ལ་ཡང་དེ་ལྟའི་བཀའ་
བསྟན་མང་པོ་མེད་ཅིས། ལབ་སྟེང་བྱེད་སྒོལ་བྱུང་འདུག་པ་འདིའི་སྐོར་ལ་དབྱེད་
ཚུམ་གྱིས་པ་ཁ་ཤས་མཐོང་ཡང་། རང་རང་སོ་སོའི་འདོད་ཚུགས་དང་བསྟན་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཅུ་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ཁ་ཆོན་གཅོད་
རྣམས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གང་ཡང་མ་མཐོང་ལ། རང་རེ་ནམས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་
ལ་དད་པ་ཆེ་སྟབས། ཆོས་པ་ལ་བདེན་དོན་ཡོད་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་དང་། བོན་
པོ་ལ་བདེན་པ་མེད་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐོང་ཡང་དོན་དངོས་ལ་བསམ་སྟོན་དུང་པོ་
ཞིག་བཏང་ནས་བཤད་ན་ཆོས་པས་བོན་ལས་སྒྲུངས་པའམ། བོན་པོས་ཆོས་ལས་
སྒྲུངས་པ་སུས་ཀྱང་ཁ་ཆོན་གཅོད་དགའོ། །

གཉིས། འབྲུང་བའི་སྐོར་བཤད་པ།

འབྲུང་བ་ཞེས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟེ་འཇིག་བྱེད་པའི་རྒྱའི་
གཙོ་བོ་དེ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་སྤྱི་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། བླ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁུབ་ཡོད་པ་ཞིག་
རེད། དཔེར་ན་སྤྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྲུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་
གཙོ་བོ་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐའ། སྤྱ་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་པ་ནི་དེར་རྣམས་ཀྱི་མཁས་པ་
དང་། གནའ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་གང་ཡིན་ཡང་ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲུང་དོར་གཅིག་
མཐུན་ཏུ་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཆོས་འདིར་བཤད་པའི་འབྲུང་བ་དེ་
དག་གིས་བརྟག་གཡོའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟེང་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་མཐའ་སྤྱ་རབ་

ཀྱི་རྒྱལ་དེའང་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་ལ་བྱལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དེ། རྒྱལ་རིགས་ཚུང་
མཐའ་ནམས་ལའང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་རིག་གི་རྒྱལ་ནམས་འདུས་པར་
འདོད་དེ། རྒྱལ་རིགས་ཚུང་མཐའ་ནམས་ལའང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་
རིག་གི་རྒྱལ་ནམས་འདུས་པར་འདོད་པའི་མྱེར། འབྱུང་བའི་རྒྱལ་ཇས་དེ་དག་
གི་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་གཙོ་བོ་ནི། ས་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད། རྒྱ་
ཁམས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་སྦྱུང་པར་བྱེད། མེ་ཁམས་ཀྱིས་སྒྲིན་པར་བྱེད། རྒྱང་
ཁམས་ཀྱིས་གཡོ་བར་བྱེད། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཆ་སྒྲིམས་ཤིང་ནམ་པ་
ལྷགས་འབྱུང་གི་རྒྱལ་ཏུ་རྒྱ་བའི་ཚོ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕེལ་
བའི་རུས་ཏེ། སྐབས་དེར་ས་འོག་གི་གཏེར་དང་། ས་སྟོང་གི་ཚི་ཤིང་སོགས་རང་
བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་རིམ་ཅམ་བེད་སྟོན་བྱས་པ་དེ་ཅམ་ཏུ་བྱེད་པ་མེད་
པ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་གིན་ཡོད་པ་དང་། བཅ་ཞིག་འབྱུང་བ་
ནམས་ནང་ཕན་ཚུན་ཆ་མི་སྒྲིམས་ཤིང་རྒྱལ་མིན་ཏུ་རྒྱ་བ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་རྒྱད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་གཏེར་ཇས་དང་སྐྱེ་དངོས་ནམས་
རིམ་བཞིན་རྗེ་ཉུང་དང་རྗེ་འགྲིབ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཚུལ་མདོ་རྒྱད་ནམས་ལས་
གསུངས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་མདོན་སྲུང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན་རུས་
ཡུན་རྒྱང་ཏུ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་མདོན་སྲུང་ཏུ་མཐོང་ཐུབ་པ་ལ་
གཅིག་གི་རུས་ཚོགས་བཞིའི་འཕོ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། དཔྱིད་ཀྱི་རུས་
སྟུང་དྲ་རྒྱང་ལྷང་ཞིང་ཚི་ཤིང་ནམས་ཁ་འབྲས་པ་དང་། དབྱར་གྱི་རུས་སྟུ་རི་རྒྱང་
ཀྲུན་དྲོ་ཞིང་ཆབ་རྒྱ་མང་ལ་ཚི་ཤིང་ནམས་ལོ་འདབ་དང་མེ་ཏོག་རྒྱས་པ། རྟོན་
གྱི་རུས་སྟུ་ཚི་ཐོག་དང་འབྲུ་ནམས་སྒྲིན་པ། དགུན་གྱི་རུས་སྟུ་རྒྱ་རྒྱང་ནམས་
འབྲུགས་པས་ཁེབས་ཤིང་། ཚི་ཤིང་ནམས་བསྐྱམས་ཏེ་རྒྱང་གིས་འདོད་པ་སོགས་
ཀྱང་། འབྱུང་བ་སོ་སོའི་ཁམས་འཕེལ་འགྲིབ་སྒྲ་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་
བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ནང་སྐྱེ་འགྲོའི་ལྷས་ཁམས་ལའང་བྱིས་པ་ནས་
དར་མའི་བར་ལྷས་བྱུངས་ནམས་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། དེ་ནས་རྒན་པོའི་
བར་ཉམས་ཤིང་རྒྱད་པ། དེའི་བར་སྐབས་ནམས་སྟུ་འབྱུང་བ་ཆ་མི་སྒྲིམས་ཤིང་
འབྲུགས་པའི་དབང་གིས་རྒྱང་མགྲིས་བད་ཀན་ལ་སོགས་ནམ་པར་གྱུར་པའི་ནད་

ཀྱི་རིགས་ནམས་བསྐྱེད་ཅིང་ལུས་ལ་བྱུག་རྩས་མནར་བ་དེའི་ཆོ་ན་འབྲུང་བ་གང་
 ཞིག་འཕེལ་བ་ལ་གོང་གཞོན། ཟད་པ་ལ་ཁ་སྟོན། འབྲུགས་པ་ལ་སྟོམས་བྱེད་དུ་
 བྱུར་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྟུན་དང་། ས་སྟུན། རྡོ་སྟུན། ཤིང་སྟུན། ཅི་སྟུན།
 ཐང་སྟུན། སྟོ་སྟུན། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྟུན་སོགས་ཐམས་ཅད་རང་རྩ་འབྲུང་བ་
 བཞིས་སྐྱེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་ས་བོན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྲུང་བ་ཕན་ཚུན་ཤས་
 ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་རོ་རྩས་གཅིག་དུ་མ་ངེས་པ་ལ། རོ་རྩུག་ཁྱུས་པ་བརྒྱད།
 ཁྱེལ་གསུམ་སོགས་སྟུན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་བརྒྱན་པོ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་འབྲུང་
 བའི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་རྩས་པ་ཡིན་པ། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ལས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །མདོར་ན་སྤྱི་ནང་གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུང་
 བ་བཞིས་མ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རྒྱུད་བཞི་ལས།

འགྲོ་བའི་ལུས་འདི་འབྲུང་བ་བཞི་ལས་གྲུབ། །

གསོ་བྱའི་ནད་ཀྱང་འབྲུང་བ་བཞི་ཡིས་བསྐྱེད། །

གཉེན་པོའི་སྟུན་ཡང་འབྲུང་བཞིའི་རོ་བོ་ཉིད། །

ལུས་ནད་གཉེན་པོ་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་འབྲེལ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟན་གཡའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་
 པའི་འབྲུང་བ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་གཉིས་སུ་འཕྲད་པ་ལས་རྩས་པ་དང་བྱེད་ལས་མི་
 འདྲ་བ་རེ་འབྲུང་སྟེ། སྤྱི་རོལ་དུ་ཕན་གནོད་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ནམ་པ་འཆར་བ་དེ་
 དག་གཙུག་ལག་ཅིས་ཀྱི་རིག་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ཆོ། ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཚུ་ལྟེ་ཞེས་
 འབྲུང་བ་ལྟ་བུ་བཅི་བཞིན་ཡོད་ཅུང་དོན་དུ་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་མི་འདྲ་
 སྟེ། ལྷགས་ནི་ས་ཡི་ཁམས་ལས་བྱུང་ཞིང་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་གཏེར་རྩལ་ཤིག་
 ཡིན་སྟབས་དོན་དུ་ས་ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ཤིང་ནི་རྩུང་དང་དོན་གཅིག་ །དེ་
 ལྟར་འབྲུང་བ་ལྟའི་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་ །མཚན་ཉིད་བཅས་ཀྱི་ནམ་གཞག་
 འབྱེད་སྐབས། འབྲུང་བའི་རྩལ་རྩལ་གྱིས་གྲུབ་བྱེན་པའི་ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཚུ་ལྟེ་
 དངོས་པོ་ནམས་སྟོ་ཡུལ་དུ་བབྱུང་ནས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྟབས།
 ཤིང་དེ་འབྲུང་བ་གཞན་ནམས་དང་། མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་གྱི་ཆོས་ཤིང་འབྲས་
 འདེབས་པ་དང་། ཤིང་སྟོང་འཇུགས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་རགས་པ་

མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་བཅས་སོ་སོའི་ཐུན་མེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་
 དང་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་དུ་འཛིན་པ་ཡིན། ཁ་དོག་གི་ནམ་
 གཞག་ཀྱང་ཤིང་ལོ་ནམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལྡང་བྱ་ཡིན་སྟབས། ཕྱི་རོལ་དུ་སྒྲོན་ཞིང་གི་
 ཚལ་ནམས་ལྡང་མདོག་དུ་མཐོང་བས་ལྡང་བྱ་ཤིང་གི་ཁ་དོག་དུ་འཛིན། དེ་བཞིན་
 དུ་དམར་པོ་མེ། ས་ཤིང་གི་ལོ་ལེགས་སྟེ་མ་སེར་པོ་གསེར་མདོག་དུ་སྤང་བས་
 སེར་པོ་ས། ལྷགས་རང་མདོག་དང་མཐུན་པས་དཀར་པོ་ལྷགས། སྤྱིར་བཏང་ཆུ་
 ལ་ཁ་དོག་ངེས་གཏན་དུ་མེད་ཅིང་། རྒྱུན་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱིས་མི་འདྲ་བར་སྤང་ཡང་།
 དུས་རྒྱུན་མི་ནམས་ཀྱི་མིག་ལམ་དུ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་མཐོང་ཆེ་ཁ་དོག་ནག་
 པོ་འཕ་སྒྲོན་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤང་བཞིན་ཡོད་སྟབས་མཐིང་ནག་ཆུ་ཡི་ཁ་དོག་བཅས་
 ཀྱི་ནམ་གཞག་དུ་བྱེད། དབྱིབས་ཀྱི་ནམ་གཞག་སྐབས། སྒྲོན་ཞིང་རང་གི་
 དབྱིབས་དང་མཐུན་པ་ནར་མོ་ཤིང་། དྲག་དུ་འབར་བའི་མེ་སྒྲེའི་དབྱིབས་དང་
 མཐུན་པ་བྱ་གསུམ་མེ། ས་ཤིང་པལ་ཆེར་བྱ་བཞིན་ཆོ་ཞིང་ཡོད་པའམ། བོད་མི་
 ནམས་ཀྱིས་རང་ལ་བདག་དུ་དབང་བའི་ས་ཁོངས་ལ་ས་ཞིང་བྱ་བཞི་དང་། ས་
 མཚོར་བྱ་བཞི་ཞེས་འབོད་པའི་སྒོ་ལ་དང་མཐུན་པར་བྱ་བཞི་ས། སྤྱིར་བཏང་བོད་
 མི་ནམས་ཀྱི་སྒོ་དོར་ས་ཞེས་མིང་བཟོད་པའི་ཆེ་ཐོག་མར་དུ་སའམ། ཞིང་ས་
 གང་དུང་ཞིག་ལ་གོ་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ས་མཚོར་བྱ་བཞི་དང་། ས་ཞིང་
 བྱ་བཞི་ཞེས་འབོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནི་ཞིང་ས་དང་མཚོར་སའི་དབྱིབས་བྱ་
 བཞི་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཅམ་གྱི་དོན་དུ་མིན་པ། བྱ་མ་ཉམས་ཤིང་། བྱ་མ་ཞིག་པའི་
 དོན་དུ་གོ་དགོས་ཏེ། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་རང་གི་ས་མེས་ནམས་
 ཀྱིས་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་བདག་དུ་བཟུང་བའི་ས་ཁོངས་དེ། ཆ་ཡོངས་སྤྱི་ཚང་བ་
 རང་ལ་བདག་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ཆ། བརྟན་པོ་ཡོད་པའི་དོན་གྱི་ངག་རྒྱུན་ཞིག་
 ཡིན་པས་དེང་སང་ཡང་གོང་མི་ནམས་ཀྱི་ངག་ལམ་དུ་གསལ་པོར་འཇགས་ཡོད།
 དེས་ན་བྱ་བཞི་ས་ཞེས་པའི་དབྱིབས་དེ་དོན་དུ་བརྟན་པ་ཞིག་ལ་གོ་བ་ཡིན།
 བོད་ཡུལ་འདྲིར་ལྷགས་སྤྱད་ཀྱི་ལག་ཆའི་ཐོག་མ་གཙོ་བོར་སྟེ་རེ་དང་ཚོར་བ།
 གཞན་ཡང་དེང་དུས། ལྷ་སྤང་གི་ཕྱག་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་གྱི་གྱག་སོགས་ལྷགས་
 སྤྱད་ཀྱི་དབྱིབས་ལྷ་གམ་ཅན་མང་བས་ལྷ་གམ་ལྷགས། རྒྱ་མཚོ་དང་མཚོ་སྟན་

ནམས་ཀྱི་དབྱིབས་དུས་རྒྱན་མི་ནམས་ཀྱི་མིག་ལམ་དུ། ལྷམ་གཟུགས་སྤང་བ་མང་
སྟབས་ལྷམ་པོ་ཆུ་ཡི་དབྱིབས་བཅས་གཟུགས་ཀྱི་ནམ་གཞག་བྱས་ཡོད། མ་བུ་དག་
ཤོགས་ཀྱི་ནམ་གཞག་སྐབས། 《གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི་》ལས། ཤིང་མེ་ས་
ལྷགས་ཆུ་ལྷ་མ་བུ་བསྐྱོར། མེ་ཆུ་ས་ཤིང་ལྷགས་ལྷ་དག་ཤོགས་བསྐྱོར། མ་བུ་
དག་ཤོགས་འབྲུང་བ་བརྟགས་ལ་བརྟེ། ཞེས་དང་། ཅིས་གཞུང་《ཉིང་མཁོ་བུ་མ་
བཟང་》ལས།

ཤིང་མ་ཆུ་ལ་ཆུ་མ་ལྷགས། །
ལྷགས་མ་ས་ལ་ས་མ་མེ། །
མེ་ཡི་མ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། །
ཤིང་བུ་མེ་ལ་མེ་བུ་ས། །
ས་བུ་ལྷགས་ལ་ལྷགས་བུ་རྒྱ། །
རྒྱ་ཡི་བུ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་ཤོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པ་གང་དུན་
དུན་དུ་བཤད་བཞག་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། ཤིང་མ་ཆུར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སྤྱི་
སྤྱོད་དོན་ཐམས་ཅད། ཆུའི་བརྒྱན་གཤེར་དང་བྲལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ།
ལྷག་པར་དུ། འབྲུང་བ་ལྷ་ཡི་མཚན་གཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཤིང་ནི་གཙོ་བོ་ཆུའི་བརྒྱན་གཤེར་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་བ་དང་། གནས་
པ། རྒྱས་པ་ལ་སོགས་འབྲུང་བཞིན་ཡོད་ཅང་ཆུ་དེ་ཤིང་གི་མ་རུ་འཛོག་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ས་འོག་དུ་ཡོད་པའི་ལྷགས་རིགས་སམ། ལྷགས་དོའི་རིགས་ནམས་
ཀྱིས། སའི་ཁམས་ཀྱི་བརྒྱན་གཤེར་ནམས་སྤྱད་ཅིང་དེ་ལས་བརྒྱད་དེ་ཆུ་འབྲུང་
ཞིང་ཡོད་སྟབས་ལྷགས་དེ་ཆུའི་མ་རུ་འཛོག། འཛོག་རྟེན་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་ཁམས་
འཕེལ་བའི་དུས་རིམ་ནང་དུ། ས་ཡི་བཅུད་དམ་སྟིང་པོ་དེ་ཉིད་ལོ་གངས་དུ་མ་
བརྒྱད་ནས་ལྷགས་ལ་སོགས་པའི་གཏེར་རྩིས་ནམས་ལ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པས་
ས་དེ་ལྷགས་ཀྱི་མ་རུ་བཞག། མེ་ཡིས་དངོས་པོ་ནམས་བསྐྱེད་རྩིས་ཐལ་བར་སོང་
བས་མེ་དེ་ས་ཡི་མ་རུ་བཞག། གནའ་དུས་སྤྱ་གཟུབ་ཤིང་ཐན་རྒྱན་བདར་བ་ལས་
མེ་འབྲུང་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། ཡང་བུད་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་བསྐྱེད་དགོས་པས་

ཤིང་དེ་མེ་ཡི་མ་རུ་བཞག །ཤིང་བྱ་མེ་སྟགས་སོ་སོའི་བྱ་འཕྲད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་
གོང་གི་མ་འཕྲད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལས་རྟོགས་ཐུབ་པ་ལྟར་དང་། ཤིང་དག་ལྷགས་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱེ་ཤིང་ལ་སྟགས་ཐད་ཀར་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་སྟེ་རེ་
སྟགས་ལྷགས་སྤྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པས་ཤིང་དག་ལྷགས་དང་། དེ་
བཞིན་རུ་ལྷགས་རིགས་རྣམས་བཞུ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་མེ་ལ་ཡོད་པས་ལྷགས་དག་མེ།
མེ་གསོད་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་རྒྱ་ལ་ཡོད་པས་མེ་དག་རྒྱ། རྒྱ་བཙོམ་པ་དང་འགྲོགས་
པའི་རུས་པ་ས་ལ་ཡོད་པས་རྒྱ་དག་ས། ས་རྒྱེ་འགྲིབ་དང་འཕོ་འབྱུར་སྟགས་
འགྲོག་པའི་རུས་པ་ཤིང་ལ་ཡོད་པས་ས་དག་ཤིང་བཙས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་ཡོད།
དེ་བཞིན་རུ་ཤིང་སྟགས་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། ཤིང་རྒྱེ་བའི་རྟེན་རྣམ་
གནས་གཞི་ས་ཡིན་པས་ཤིང་སྟགས་ས་དང་། ས་ཡི་བྱེད་ལས་ཀྱི་རུས་པ་རྒྱའི་
བརྒྱན་བཤེར་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོན་སྐབས་ས་སྟགས་རྒྱ་སྟེ། དེའང་དཔེར་ན། ས་
གཞི་ལ་རྩི་ཤིང་དང་ལོ་ཐོག་རྒྱེ་བ། རྩ་སྟགས་ས་སྤྱད་བཙའ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡི་
བརྒྱན་བཤེར་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མའི་ཚད་པ་དང་མེ་
ཡི་ཚད་པ་ཀྱིས་རྒྱ་ཐུན་དང་ཀོ་མོག་གི་རྒྱ་རྣམས་སྐྱེམས་རུས་ཀྱང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ཐད་ནས་བཤད་ན་དབྱར་གྱི་རུས་སྤྱད་འབྱུང་བ་མེ་ཡི་ཁམས་འཕེལ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་
ཡུལ་ལ་རྒྱུད་བསྐྱེད་ཆེ་ཆབ་རྒྱ་འཕེལ་ལ་རྒྱ་བོའི་རུས་ཤུགས་རྒྱས་སྐབས་རྒྱ་སྟགས་
མེ། མེ་ལྷགས་དང་། མེ་རྩོ། རྒྱ་བ་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་མེ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་
ལས་སྟེ་ལྷགས་ནི་མེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་སྐབས་མེ་སྟགས་ལྷགས།
ལྷགས་སྤྱད་ཀྱི་ལག་ཆ་གང་རུང་ལ། ཤིང་གི་ཡུ་བ་དང་ལྡན་ཆེ་རུས་པ་ལྟག་པོར་
ཐོན་པས་ལྷགས་སྟགས་ཤིང་བཙས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་ཡོད་རྒྱལ་ཁྲིད་རྒྱན་ལས་
ཐོས། གཞན་ཡང་ལོ་རྒྱ་ཞག་རུས་སྤར་སྟེ་སྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ལོ་རྒྱས་
ཞིབ་རུ་རྟོགས་པར་འདོད་ན་སྟེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བློ་དཀར་
ལ་གཟིགས་པར་གྱིས་ཤིག །གོང་གསལ་གནད་དོན་འདི་རིགས་ལ་ཞིབ་རུ་དབྱང་
ན་གནའ་རབས་བོད་མིའི་བསམ་སྟོབྱི་ནང་རུ་ཚན་རིག་གི་རྒྱང་གཞི་གཏིང་ཟབ་
ཅིག་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེང་རུས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་རུའང་སྐབས་དེའི་རུས་
ཀྱི་བསམ་སྟོབྱི་ཤུགས་རྒྱན་གཏིང་ཟབ་གནས་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ།

གསུམ། ཏུས་སྤལ་གྱི་སྒོར་བཤད་པ།

འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཅིས་གཞི་ཏུས་སྤལ་གྱི་གཟུགས་ལ། བཙེ་བྱ་འབྲུང་བ་ལྷ་དང་།
སྤར་ཁ་བརྒྱད། སྤེ་བ་དག །ལོ་སྒོར་བཅུ་གཉིས། གཟུང་སྤར་ཏུས་ཆོས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས། བཙེ་ཐབས་མ་བྱ་དག་སོགས་བཞིའི་སྒོར་འགོ་དང་སྤར་ནས་
བཙེ་སྤལ་ཡོད་པ་དེ་དག་གསེ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་སྤོང་འགྲེལ་དང་། ཆོད་མའི་
སྤྱགས་ཆོས་དགའི་འཁོར་ལོ། དམ་པའི་སྤྱུས་རབས་གོ་ལའི་ཐིག་རིས་སོགས་དང་
འདྲ་བར་ལྷ་དཔེ་དང་། རི་མོར་བརྟེན་ནས་སྤོབ་བྲིད་བྱ་སྤལ་ཡོད་པ་འདིར་སྤོ་
གསལ་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ལ། གོ་བདེ་ཞིང་རྟོགས་སྤྱ་བའི་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་
ཡོད། འདིར་སྤྱིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སམ་ས་ཡི་གོ་ལ་འདི་ཉིད་ཏུས་
སྤལ་གྱི་གཟུགས་སྤྱ་བའོད་ནས་བཤད་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱིད་པ་སྤོད་བརྒྱད་གྱི་འཇིག་
རྟེན་ཆགས་ཚུལ་བཤད་པའི་སྤྱབས། མདོན་པ་མཛོད་གྱི་ལྷགས་དང་། ཏུས་
འཁོར་གྱི་ལྷགས་དང་མཚུངས་པར། བསྐལ་པ་སྤེ་མ་སྤོང་པའི་འོག་ཏུ་བར་སྤོང་
སྤོང་པར་སྤྱགས་སོ་སོ་ནས་རྒྱུད་གཡོས་པ། དེ་དག་པན་ཚུན་ཤུགས་ཆེན་པོས་
བརྒྱབ་ཅིང་འཕུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོ་རྟེས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་ལུས་པའི་སྤྱ་ཞིང་
འཐད་པའི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱུང་སྟེ། དེས་ད་ལྟ་རང་རེ་རྣམས་འཆོ་སྤོད་
བྱེད་ལུལ་གྱི་སྤོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་རྟེན་བྱེད་པར་བཤད་ལ། གནའ་རབས་
བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་རིམ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། གཞི་ལས་འཁོར་བ་ཀྱབ་ཚུལ་
གསུངས་པའི་གཞིའམ། ཐོག་མའི་གནས་ལྷགས་ཞེས་པ་གདོད་ནས་སྤོང་ཞིང་
བདག་མེད་པ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལས། ཐོག་མེད་ལྷན་
སྤྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ་དང་། ཀྱན་བརྟགས་སྤོ་བའི་རྒྱ་རྟེན་སོགས་ཀྱིས་མཚམས་
སྤར་ནས། གཟུང་འཛིན་བག་ཉལ་ལངས་ཏེ། ཀྱན་གཞིའི་སྤོང་ཏུ་ལུལ་དོན་ལྷས་
གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་བཞག་པས་སྤྱིད་པ་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་འདི་བྱུང་ཚུལ་
《ཡིད་བཞིན་མཛོད་》ལས།

ཐོག་མའི་འོད་གསལ་བདེ་གསེགས་སྤྱིང་པོ་ཉིད། །

དོན་གྱི་ཀྱན་གཞི་རང་བཞིན་འདུས་མ་བྱས། །

ཡེ་ནས་རྣམ་དག་ཉི་མཁའ་ལྟ་བུ་ལས། །

མ་རིག་ཀྱན་བརྟགས་སྟོ་བྱར་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིན། །
 གཟུང་འཛིན་འབྲུལ་པའི་བག་ལ་ཉལ་ལངས་པས། །
 ལུལ་དང་དོན་དང་ལུས་སུ་བག་ཆགས་ཏེ། །ཞེས་དང་།
 ལུལ་གྱི་བག་ཆགས་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་དང་། །
 དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་སོགས་ལུལ་ལྡོ། །
 དོན་གྱི་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་། །
 དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དགེ་སྤྲེག་ལས་རྣམས་སོ། །
 ལུས་གྱི་བག་ཆགས་འགོ་དྲུག་སོ་སོའི་གཟུགས། །
 དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡན་ལག་ཉིང་ལག་གོ། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དེ་དག་སྐབས་འདིར་རུས་སྤལ་དང་སྐྱར་ནས་གཞི་
 རྣམ་མཁའ་ལྟར་གདོད་ནས་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་དེ་ལ། ཡེ་ཡོད་གནས་པའི་
 རུས་སྤལ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། 《བེ་དཀར་》ལས།

དང་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལས། །
 ཡེ་ཡོད་གནས་པའི་རུས་སྤལ་ཞེས། །
 རུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
 གནས་པའི་རུས་སྤལ་དེ་ལས་བྱུང་། །
 ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
 རུས་སྤལ་དེ་ཡི་ཆ་ལས་སྤིང་། །
 དཔེ་ནི་རྣམ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ། །
 དོན་ནི་ཀྱན་བཟང་ཚོས་གྱི་དབྱིངས། །

ཞེས་སོགས་གནས་ལུགས་དང་གནས་གཞིའི་བྱང་ཚོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཚོགས་
 པར་སྐྱར་ནས་བཤད་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རུ་ལྟན་སྒྲིབ་མ་རིག་པའི་རྒྱ་དང་།
 ཀྱན་བརྟགས་སྟོ་བྱར་བའི་རྟེན་གྱིས། མཚམས་སྐྱར་ནས་གཟུང་འཛིན་བག་ཉལ་
 ལངས་ཏེ། ཀྱན་གཞིའི་སྟེང་རུ་ལུལ་དོན་ལུས་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་འཛིག་པ་
 ལ། དེ་ལས་ཆགས་པའི་རུས་སྤལ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཡང་《བེ་དཀར་》ལས།
 དེ་ལས་ཆགས་པའི་རུས་སྤལ་ཞེས། །

གནས་པའི་རུས་སྤྲུལ་ཁ་རྒྱུད་ས་ལས། །
 འབྲུང་བ་རྒྱུད་གི་དགྱིལ་ལའོར་བརྟན། །
 དལ་བྱའི་དགྱིལ་ལའོར་ལྷང་གྲུ་ཆགས། །
 དེ་ལས་ད་ཅམ་སེར་ཅམ་ཆགས། །
 དེ་ལས་རྟར་ཅམ་རྟར་ཅམ་ཆགས། །

ཞེས་སྲིད་ལེན་གྱིས་མཆོམས་སྤྱར་ནས་སྲིད་པ་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་སྤྱར་
 ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཀུན་གཞིའི་སྤྱིར་དུ་ཡུལ་དོན་ལུས་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་
 འདྲིག་པས་སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་ལའོར་བ་འདི་ཉིད་བྱུང་བ་ལ། སྲིད་པའི་རུས་
 སྤྲུལ་སེར་པོ་ཞེས་བརྟགས་ནས། འབྲུང་བ་སྤྱར་སྤྱི་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་སོགས་ཀྱི་ཅིས་
 གཞིར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་དེ། ཡང་《བེ་དཀར་》ལས།

གནས་ཆགས་རུས་སྤྲུལ་འབྲུང་པ་ལས། །
 སྲིད་པའི་རུས་སྤྲུལ་སེར་པོ་སྲིད། །
 མགོ་པོ་སྟོར་བསྟན་མཆུག་མ་བྱང་། །
 ཡན་ལག་མཆོམས་བཞིར་གནས་པའོ། །

ཞེས་སོགས་སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་ལའོར་བ་འདི་ཉིད་གྲུབ་ནས་བདེ་སྤྱག་སོགས་
 ཡུལ་སྤངས་མི་འདྲ་བ་འདི་དག་བྱུང་ཚུལ་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད། གཞན་ཡང་
 སྤྱགས་རྒྱུད་དང་སྤྱར་ནས་འགྲེལ་སྟོལ་ཡང་ཡོད་དེ། དབྱིངས་སྤྱི་བ་མེད་པ་ཤེས་
 རབ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཆོས་བྱ་དརུལ་གྱི་རུས་སྤྲུལ་དང་། ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་
 པོ་འགགས་མེད་ཀུན་ཁྱབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཡིད་བྱེད་གསེར་གྱི་རུས་སྤྲུལ། ཟུང་
 འཇུག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྩལ་ལ་སྲིད་པའི་རུས་སྤྲུལ་སེར་པོ་ཞེས་ཟེར་རྟེ།
 《བེ་དཀར་》ལས།

འདི་ལ་ཡིད་བྱེད་གསེར་གྱི་ནི། །
 རུས་སྤྲུལ་ནམ་མཁའི་མཐའ་མཉམ་པ། །
 ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཁ་སྤྱབས་གནས། །
 ཆོས་བྱ་དརུལ་གྱི་རུས་སྤྲུལ་ནི། །
 ས་གཞིའི་གཏོས་མཉམ་ཤེས་རབ་གྱི། །

རང་བཞིན་གན་རྒྱལ་གནས་པ་སོགས། །

བཤད་ཚུལ་རྩ་མ་རི་སྟེང་མཆིས།

ཞེས་དང་། དེས་པ་དོན་གྱི་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཆོ་ནམ་མཆོག་གི་
ཞལ་ནས། འདི་རྒྱུད་སྟེ་ནམས་དང་སྐྱར་ནས་བཤད་པའི་ཆོ། རྒྱང་སྟོང་འཁོར་
འདས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། རྩས་སྤལ་གཅིག་གི་ལུས་ལ་རྫོགས་པར་
སྐྱར་ཅིང་ཡོད་དེ། ཡིད་བྱེད་གསེར་གྱི་རྩས་སྤལ་མཐུར་རྩ་སྐྱབ། ཆོས་བྱ་དབུལ་
གྱི་རྩས་སྤལ་གྱེན་རྩ་བཀའ། སྤལ་པའི་རྩས་སྤལ་སེར་པོ་ཆེས་གཞིར་བཤོད།
རྒྱང་སྟོང་ཆོས་ཀྱན་རྩས་སྤལ་ལུས་ལ་རྫོགས། ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད་
གསུངས་པར་སོས། དེ་མིན་རྩས་སྤལ་གྱི་གཟུགས་འདི་གཏམ་རྒྱུད་གྱི་ནམ་པ་
དང་སྐྱར་ན་བཤད་སྟོལ་ལ། སྟོང་པའི་རྩས་སྤལ་དེ་ཉིད་མགོ་བོ་བྱང་རྩ་གཏད་
ནས་འགོ་ཞིང་ཡོད་པའི་ཆོ། ཤར་སྟོགས་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་བྱུག་མདའ་
སྤྲོངས་པས། གློ་གཤམས་སྟོགས་སུ་ཐེབས་པས་མདེལ་ཆེ་གཡོན་སྟོགས་སུ་བརྗོད།
སྐབས་དེར་རྩས་སྤལ་གྱེན་རྩ་ལངས་པར་གན་རྒྱལ་རྩ་འབྱེལ་བས་མགོ་བོ་ལྟོ་དང་
མཐུག་མ་བྱང་སྟོགས་སུ་སྐྱར། དེའི་ཆོ་གློ་གཤམས་སུ་མདེལ་ཡུ་རྫོང་བས་ཤར་ཤིང་
ཁམས་དང་། ཁ་ནས་ཁྲག་ཐོན་པས་ལྟོ་མེ་ཁམས། གློ་གཡོན་ནས་མདེལ་ཆེ་
བརྗོད་བས་རྩབ་ལྷགས་ཁམས། མཐུག་ནས་གཅིན་ཐོན་པས་བྱང་རྩ་ཁམས།
ཡན་ལག་བཞིས། སར་སྐྱར་བས་མཆོམས་བཞི་ས་ཁམས་སུ་ཆགས་པ་སོགས་སྟོང་
པའི་གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་བེ་དཀར་སོགས་སུ་འཁོད་པ་དེ་དག་གཏོད་མའི་བོད་ཀྱི་
འགོ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ནལ་མ། མ་སང་སྐྱོན་དགའི་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་དང་ཆེས་
མཆོངས་པར་རྒྱང་རོ། །

སྲིང་བཅན་སྐམ་པའི་གོང་གི་རྒྱལ་རབས་ལོ་ཆེགས་དང་
དོན་རྒྱུན་འགའ་ཞིག་ལ་དབྱད་ལ།

དེང་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་སྐྱེ་བ་ཁག་ཅིག་གིས་སྲིང་བཅན་གོང་གི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་
དག་ལྟ་སྦྱང་དང་། གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་མེད་སྟབས་གཏམ་རྒྱུད་
ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དང་། སྲིང་བཅན་ནས་བཟུང་ཁྱེད་ས་ལྟར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་
ཡོད་པས། ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འགོ་རྒྱུགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་འདུག་
པ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་སྟོན་མ་སྟབས་པ་དང་། མ་མཐོང་བའི་སྟོན་
ཡིན་པར་སྟུམ།

སྲིང་བཅན་སྟོན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ལྟ་སྦྱང་གི་རྣམ་པ་དང་འདྲེས་དྲགས་པས་
དབྱད་གཞིའི་རིན་ཐང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། འོ་ན་རྒྱ་བལ་གྱི་བཅུན་མོ་གཉིས་
འོད་ཏུ་ཁྱེད་ས་སྲིང་བཅན་ལ་ཐིམ་ཞིང་། སྲིང་བཅན་འོད་ཏུ་ཁྱེད་ས་ལྟར་ལ་ཐིམ་
ཚུལ་དང་། བསམ་ལས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་ལྟ་འདྲེ་རྣམས་
ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱས་ཚུལ་སོགས། ལྟ་སྦྱང་གི་རྣམ་པ་དེ་སྲིང་བཅན་གྱི་སྟོན་དང་རྩིས་
སྟབས་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ལ་མང་ཏུང་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པས། དེ་ལྟར་ན་
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེངས་ཐམས་ཅད་དབྱད་གཞིའི་རིན་ཐང་མེད་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་འདུག་པས་དེ་ལས་མཆོང་ཆེ་བ་ཅི་ཡོད།

ལྟ་སྦྱང་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་བཤད་སྟོལ་དེ་དག་ནི་བོད་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་ཅམ་མ་
ཡིན་པ་འདྲིལ་ཉེན་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཀྱང་ལ་བྱང་མེད་ཏུ་བྱུང་འདུག ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་
རིག་པའི་མཁས་དབང་། སྐྱེའབས་ཅན་པའི་ཅན་ལགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ཀྱང་
གོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེ་དོན། ཞེས་པ་ལས་རང་རྒྱལ་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆའི་ནང་ཏུ་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་ཉར་ཆགས་བྱེད་སྟབས་ཡོད་པ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་
བསྐྱལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་པ་རགས་ཅམ་སྟོན་སྟབས་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད་ཅེས་གསུངས་ནས། དཔེ་རྒྱུད་ནང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཁ་ཤས་དྲངས་ཏེ་ཀྱང་
གོའི་གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་དཔེ་

རྟེན་དག་ལས་ཀྱང་། ལྷ་སྐྱེད་དང་གཏམ་རྒྱུད་སོགས་དང་ཅུང་ཟད་འདྲིས་པའི་
གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་ནམས་ནི་གནའ་
རབས་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ། སླ་ན་མེད་པའི་དབྱང་གཞིའི་རིན་
ཐང་ལྷན་པ་རེད་སྟེ།

གཅིག །བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གམ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར།

དེར་སྐབས་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདིག་
རྟེན་འདིར་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་བྱུང་ནས། ལོ་ངོ་ས་ཡ་གསུམ་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་
ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད་པ་དང་། རང་རེ་ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཆ་མཚོན་
ནས་བཤད་ན་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་ཡོན་མོའི་ས་ཁུལ་དུ་སྤྲུལ་བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་ས་
ཡ་གཅིག་དང་བདུན་འབུམ་ལྷ་ཁྱིལ་གྱི་ལྷག་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ། དེ་ཅིན་ཀྱི་གནའ་མི་
བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་ལྷ་འབུམ་ལྷ་ཁྱིལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད་ཅིང་།
གདོད་མའི་མི་རྣམས་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཅད་སྤྱོད་བྱེད་སྟབས་པའི་ཤེས་
ཡོན་མེད་སྟབས། འཆོ་བ་ཏུ་ཅང་སྤྱོད་པོ་ཡིན་པ། མི་བརྒྱ་ཚོ་ཁ་ཤས་སྤྱོད་གཅིག་
དུ་བསྐྱམས་ནས་ཆོ་ཤོག་ཆུང་དུ་རེ་བྱས་ཏེ་རི་བོའི་ཞོལ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་འགམ།
ནགས་སྐྱུང་གི་ཁྲོད་སོགས་སུ་འབྱར་ཏེ། དབྱུག་པ་དང་རྩོམ་ཙམ་ཀྱི་ལག་ཆ་ལ་
བརྟེན་ནས་རི་དྲགས་རྩོན་པ་དང་། ཤིང་འབྲས་ཟ་བ་བཅས་ཀྱི་འཆོ་བ་སྤྱད་པ་
དང་། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་ཡིན་རིང་པོར་
དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་བྱས་ཏེ་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འཐབ་ཚོད་བྱས་པའི་ཉམས་
སྤྱོད་མང་པོ་ཞིག་བསགས་ཡོད་པར་བརྟེན། རིམ་བཞིན་ཐབས་ཤེས་དང་ལག་
རྒྱལ་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་སྟེ། ལག་ཆ་མཚོན་ཆ་ཅུང་ཟད་རེ་བཟོ་སྟབས་པར་བྱུང་བས་
འཆོ་བ་ཡང་རིམ་བཞིན་དུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་ངོས་འཛིན་གནང་།

པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་ཁག་ལས་ཀྱང་སྤྲུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རྒྱས་
ཤུགས་དམའ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་། དཀའ་སྤྱད་ཆེ་བའི་འཆོ་བ་སྤྱེལ་རྒྱལ་འཁོད་
ཡོད་པ་དཔེར་ན། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

ལོ་ཏྲག་ཐོས་པས་དེ་ཀུན་མི་ཉིད་ཀྱང་། །

མ་སྤྱོས་འབྲུ་ཟ་གོས་སུ་ཤིང་ལོ་གྱོན། །

ནགས་ན་རི་རྒྱགས་ལྟ་བུར་གནས་པ་ཡི། །

སྒྲིབ་དང་མོན་ལྟར་སྒྲིབ་པས་བོད་ཡུལ་གང་། །

ཞེས་པ་ཚན་རིག་གི་ལྟ་བུ་དང་ཆེས་མཐུན་པར་གསུངས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
གཞན་ཡང་ལྟ་སྒྲིབ་གི་ནམ་པ་དང་ཅུང་ཟད་འདྲེས་པ་དཔེར་ན། རྒྱལ་རབས་
གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ནས་འཕྱོས་པའི་སྤྱུག་དྲུག་
བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་སྤྱུག་བྱུང་རྒྱུ་སྤྱུག་སྤྱུག་དཔེར་དེས། ཤིང་ཐོག་མོད་པའི་ནགས་
ཁོད་ཅིག་ཏུ་བསྐྱལ་ནས་ལོ་གསུམ་བཞག་གོ། ལོ་གསུམ་ལོན་པ་དང་སྤྱུག་བྱུང་
རྒྱུ་སྤྱུག་སྤྱུག་དཔེར་བལྟ་བུ་སྤྱིན་པས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱུག་སྤྱུག་ལྟ་བུར་
འཕྱེད་ནས་ཤིང་ཐོག་ནམས་ཟད། གཞན་ཟ་རྒྱ་མེད་ནས་པ་མས་ཅི་ཡང་མ་ཐོས་
ཀྱང་སྤྱུག་སྤྱུག་ནམས་ལག་པ་གདོངས་ལ་ཉམ་ཐག་གི་སྐད་སྤྱིན་ནས་འཕགས་པ་
ལ་ཞུས་པ་སོགས་འཁོད་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་ཀྱང་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚྭ་གསུང་གི་ནང་
དུ་བོད་མིས་འཚོ་བ་སྒྲིབ་ཚུལ་གྱི་ནམ་པ་རགས་ཅམ་ཞིག་མཚན་བྲུབ་ཡོད། ང་
ཚོས་ལོ་རྒྱུད་སྤྱུག་གི་གོང་དུ་བཤད་པའི། སྤྱི་དང་སྤྱུག་འདུས་པ་ལས་མི་བྱུང་
ཡོད་ཚུལ་དང་། དབྱིན་རིའི་མཁས་པ་ཏར་ལུན་གྱིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
དགུ་བའི་ནང་དུ་བཤད་པའི་སྤྱི་ལས་མི་བྱུང་ཚུལ་གཉིས་ལ་རིག་པའི་འགྲོ་སྤྱུགས་
གྱི་རྒྱ་བའི་ཆ་ནས་བཤད་ན་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་། བཤད་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་ཚན་
རིག་གི་དབང་རྒྱགས་ཆེ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནི། སོ་སོའི་དུས་སྐབས་སུ་སྤྱི་ཚྭ་གསུང་འཕྱེད་
རྒྱས་གྱི་ཆོད་གཞི་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་པ། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་
རིམ་གཤམ་ཡི་ཁྲིང་བ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རེད།

ལོ་ན་དབྱིན་རིའི་མཁས་པ་ཏར་ལུན་ལགས་གྱིས་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བའི་ནང་
དུ་བཤད་པའི་ལྟ་བུ་དེ་དེར་དུས་འཛམ་གླིང་ན། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆགས་ཡོད་ལ།
བོད་མིས་བཤད་སྒྲིབ་དེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་བྲུབ་མི་བྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན།
དེ་ལ་གཙོ་བོའི་འགོག་རྒྱུན་གཉིས་ཏེ། ༡ བོད་ཡུལ་འདིར་ས་ཁད་མཐོ་ལ་ཀྱང་
ལྷགས་ཆེ་བ་དང་། འགྲིམ་འགྲལ་སྤྲུབས་མི་བདེ་བ། ཤོང་སྤེལ་འཐོར་བ་བཅས་
གྱི་དབང་གིས། སྤྱི་སྤྱུགས་གྱི་མི་ནམས་འགྲོ་ལོང་ཅུང་བ་དང་། ཤེས་བྱ་རིག་
གནས་སྐོར་ལ་ཕན་ཚུན་ལབ་སྤྱིང་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་དེ་ལས་ཀྱང་དཀོན་པོ་ཡིན་

པ་རེད། ༡ བོད་རང་གི་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་།
ཤེས་རིག་ལག་ཅུལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལ། གྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་རྒྱ་དེ་རང་གི་ཡུང་བ་
དང་གོང་སླེའི་ནང་ལའང་ཚོད་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་ནས་བྱེད་པ་ཅམ་ལས། བྱི་སྒྲིགས་སུ་
གྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་རྒྱའི་གོམས་སྒྲིལ་དེ་བས་ཀྱང་མེད་སྟབས། གནའ་མི་རྣམས་
ཀྱིས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་ཤེས་རིག་གི་སྒྲིམ་རྣམས། ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་ཐུབ་
ཅམ་ལས་གྲིལ་བསྐྱགས་དང་དར་སྤེལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལྟར་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་
ཏུ་སངས་རྒྱུ་ཚེས་ལྷགས་བོད་ཏུ་དར་བ་ནས། བཟུང་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཚོས་སྒྲི་
སྒྲིབས་གང་ཡོད་ཀྱི་ཅུལ་ལྟར་ནས་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་སོགས་ཚེས་དང་འབྲེལ་
བ་ཡོད་པའི་བྱ་བ་ཁོ་ནས་རྒྱས་འདེམ་བར་མཛད་དེ་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་
ལག་ཅུལ་སྒྲིམ་གྱི་ཤེས་རིག་གི་ཡིག་ཆ་དེ་དག་རྗེ་ཉུང་ཏུ་སོང་བ་མ་ཟད། འགའ་
ཞིག་ཅ་བརྒྱག་དང་རྒྱན་ཆད་ཏུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། དེར་རྒྱས་བོད་ཡུལ་
ཁོ་ན་ལས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་གཟི་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་ཆ་གང་གིས་བཅོས་པ།
བཅོ་སྟངས་གང་འདྲ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་སྒྲིམ་ཅ་བ་ཉིད་ནས་བརྒྱགས་ཟིན་
པ་མ་ཟད། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐུབ་ལ་སྐུ་ཡིས་སྤུལ་ཡོང་བའི་ནོར་བུ་
ཡིན་ཞེས་སངས་རྒྱུ་ཚེས་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱི་བྱན་མཛེས་པོ་ཞིག་གཡིས་
གཡོགས་ཤིང་དད་པ་བརྟན་པོ་ཞིག་གིས་ཁ་བསྐྱམས་ནས་མགུལ་ཏུ་བསྒྲོན་ཏེ་
གཉིད་ལ་ཡུར་ཡོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་རེད།

གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུང་རྣམས་ལ་འཁོད་པའི་བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་འབྱུང་
ཁུངས་བཤད་པ་རྒྱངས་ཀྱི་བྱ་ཏི་བསེ་རུ་ལས། འབྱུང་བ་ལྟ་ཡི་སྒྲིང་པོ་ལས་སྤྱིད་
པའི་སྒྲིང་ཆགས་ཏེ། དེ་ལས་རིགས་རྒྱག་གི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུངས་པ་
ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་དབྱང་གཞི་ཞིག་ཏུ་
མཐོང་སྟེ། དེར་རྒྱས་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ཆགས་ཀྱི་ཐོག་མ་གྲུབ་ཚུལ་
དེ་རྒྱལ་སྤྱུང་མང་པོ་ཞིག་ཚོགས་ནས། དེ་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་བརྒྱན་དོད་
སོགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དེའང་ས་རུལ། རྒྱ་རུལ། མེ་རུལ། རྒྱང་རུལ།
དབྱིངས་བཅས་ངོ་པོ་དང་། བྱེད་ལས་ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་སྤྱན་སྒྲིགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དེ་
དག་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཏུ་

མ་ཚྭ་གསུང་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། སྲིག་ཆགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་ཅུས་པ་ནི་
དངོས་པོའི་ཚུལ་ཉིད་ཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་འབྲུང་རྩལ་དུ་མ་ཚྭ་གསུང་པའི་པ་མའི་
ས་བོན་གཉིས་ལྟར་ཅིག་དུ་འདུས་པ་ལ། མའི་ལུས་ཀྱི་དྲོད་དང་ཁ་ཟས་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་མངལ་གནས་དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་ཅུར་ཅུར་བོ་དང་། ཞོ་ཆགས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། གོར་གོར་མེ་མེར་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ཏེ་མཐར་སྲིག་
ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྱུར་བ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བྱ་ཡི་
ཁོངས་སུ་སྒྲོ་ངར་ཆགས་པ་དང་། མི་སོགས་སྲིག་ཆགས་གཞན་གྱི་ཁོངས་ནས་
རིགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་པར་ཡོང་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟགས་ན། སྲིག་ཆགས་
རིག་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས། ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་
གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་པའི་བོན་གྱི་ལྟ་བ་འདི་ལ་ཐུགས་དབྱུང་རེ་གནང་འོས་པར་སྤང་།

གཉིས། མངལ་མཛོད་ཐོག་མར་བྱུང་རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་སྒྲུབ།

མངལ་མཛོད་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི་མི་ཡིས་མི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་
དུས་རབས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་གམ་གདོད་མའི་
སྲི་ཚྭ་གསུང་གི་མཐུག་ཚུགས་ནས། བྱན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པའི་དུས་
རབས་སུ་བྱུང་ཡོད་ལ། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་མངལ་མཛོད་ཐོག་མར་བྱུང་
རྒྱུ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ། བཀའ་ཐང་ཐེ་ལྷ་དང་རྒྱ་བོད་ཚོས་འབྲུང་རྒྱས་པ།
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། བོན་གྱི་བསྟན་འབྲུང་སྲིགས་བསྐྱེད་སོགས་སུ་འཁོད་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུགས་ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་གདོད་མའི་སྲི་ཚྭ་གསུང་ནས་བྱན་
གཡོག་ལམ་ལུགས་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་རྒྱུ་དང་། སྐབས་སོ་སོའི་མི་སེར་གྱི་འཚོ་བའི་
རྣམ་པ་རགས་རིམ་ཅན་ཤིས་ཚྭ་གསུང་བྱེད་ཐུབ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་པོ་གཉེན་
ཀྱི་བཅན་པོ་ནས་སྤང་དར་མའི་བར་ཉ་ལམ་ལོ་ངོ་གཅིག་སྟོང་ལྷག་ཅན་གྱི་རིང་
ལ་མི་ཚང་གཅིག་གི་དུས་རྒྱུད་ཀྱིས། བར་མ་ཆད་པར་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་
སྟབས། སྲིད་བཅན་གོང་གི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ཀྱིས་དར་སྤེལ་གནང་བའི་བོན་
གྱི་ཤིས་རིག་གི་རིག་གཞུང་དེ་དག །རྒྱལ་རབས་རྗེས་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མེ་ལ་
བསྐྱེད་པ་དང་། མཚོད་རྟེན་འོག་དུ་གནན་པ་སོགས་ཐབས་ཅི་དྲག་གིས་མེད་པར་
བྱེད་རྒྱུའང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འོས་འགན་ཞིག་བབས་ཡོད་ནའང་། མེས་པོ་གོང་མ་

ནམས་ཀྱི་མཚན་བྱང་དང་། མཛད་རྗེས་རགས་རིམ་ཙམ་འདྲོར་ཐབས་མེད་
པར་ཡིན་སྟབས། རང་རེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ནམས་སུ་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

འདྲིར་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་བར་གྱིས་དབང་བསྐྱར་
མཛད་པའི་བོད་ཡུལ་ཞེས་པ་དེ་ནི། དེང་དུས་ཀྱི་སྟོ་ཁའི་ཚུགས་དང་དེའི་ཉེ་སྟོར་
གྱི་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ཤིག་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་འདྲ། སྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྟོར་

གསུམ་སོགས་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་དང་སྤྲད་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ནམས་ལ་ཆོ་ཤོག་
རེ་ལ་དཔོན་མགོ་རེས་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་གནས་ཡོད་ཚུལ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
དེའི་ཐེངས་ཁག་དང་ལྷག་པར་དུ་དུན་ཉོད་གི་ཡིག་ཆ་ནམས་ལས། ཡབ་གནམ་

རི་སྟོང་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་དབུས་ཚུགས་ཀྱི་ཟིང་པོ་རྗེ་དང་། གཙང་གི་རྒྱལ་པོ་
མར་ལུན། དུགས་པོ་ས་ཁུལ་སོགས་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་སྟེ་བོད་ཁམས་ཡོངས་
རྫོངས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པའི་རྒྱང་གཞི་ཙམ་བཏིངས་པའི་ནམས་དང་། ཆོས་རྒྱལ་

སྟོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་སྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་ནས་སྤྲད་ཀྱི་མདོ་ཁམས་བར་
དུ་གནས་པའི་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ཞེས་
པ་འདི་བྱང་ཡོད་པ་གསལ་བར་འཁོད་འདུག དེ་ལྟར་བོད་ཁམས་གཅིག་གྱུར་

བྱས་པ་ནས་བཟུང་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྤྲད་བར་གསུམ་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། རིག་
གནས་ཐམས་ཅད་ཚུ་དང་། འོ་མ་འབྲས་པ་ནང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་སྟབས།
དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྤྲད་བར་གསུམ་གྱི། ལོ་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་དཀྱུས་

གཅིག་དུ་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་བོད་ཁམས་གཅིག་གྱུར་མ་བྱུང་བའི་སྟོན་གྱི་ཡུལ་གྱི་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་
བའི་ལོ་རྒྱུས་རེ་ཡོད་སྟིང་གྱང་། དེང་འདྲིར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ནི་ཞང་ཞུང་གི་
ཤེས་རིག་དང་ལོ་རྒྱུས་ཁོ་ན་ཙམ་དུ་ཟད། ཞང་ཞུང་ཡུལ་དུ་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་

རབ་བྱོན་ནས་བོན་དང་རིག་གནས་མང་པོ་ཞིག་དར་སྤེལ་བྱས་སྟབས། བོད་ཀྱི་
རིག་གནས་ལ་དར་རྒྱས་བྱུང་སྟེ་ཤོས་དེ་སྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྟོར་གྱི་ཡུལ་འདི་ཡིན་
པར་ངེས།

གོང་གསལ་ཆོས་འབྱུང་ཁག་གི་ཆོག་དོན་དག་ལ་དབུང་ན། གཉའ་ཁྲིའི་
གོང་དུ་བྱུང་བའི་མངའ་མཛད་གནོད་སྤྱིན་དང་། བདུད་དང་། སྲིན་པོ་ལ་

སོགས་པ་འདི་དག་རྒྱས་རབས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་ལས། གང་ཟག་ཅིག་གི་མིང་མ་
ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་ཏེ། འདི་དག་ནི་རིགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན།
ལྷ་དང་། མི་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་བཤངས་པ་བཞིན་ནོ། །

ལྷ་གིས་ཀྱང་ཀྱབ་སྟེ། ཐོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ལས། བསྐལ་བའི་རྒྱས་རབས་
ཆེན་པོ་རྒྱག་ཅམ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྒྱས་རབས་དེ་དག་
ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པོ་གང་གང་ཞེ་ན། གོང་རྒྱ་ལྷས་པ་ལྷ་ར་སངས་རྒྱས་ཆོས་
ལྷགས་པོད་རྒྱ་དར་བ་ནས་བཟུང་ཐོན་གྱི་ཤེས་རིག་དང་ལོ་རྒྱས་རྣམས་བསྐབ་ཅི་
ཐུབ་བྱེད་རྒྱ་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དབང་མཛད་འདི་
དག་བཅན་པོ་རང་གི་རིགས་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མཆོན་དང་
རིགས་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བསྐབ་རྒྱུ་གནད་ཟིན་པར་ངེས། ཡིན་ནའང་
བདེན་ལྷང་པ་གཉིས་དེ་ལྷགས་ཐག་རིང་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། གནའ་བོའི་རྒྱས་
རྒྱས་རབས་དེ་འདྲ་བྱུང་སྟེང་ཡོད་པ། གོང་མི་ཆུན་པོ་ཡན་གྱི་ཁ་ནའང་འཇགས་
ཡོད་སྟབས། ཐོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཛོར་བའི་སྐབས་སུ་ཐོད་ཀྱི་ཆོས་ལྷགས་ཁག་
ལ་རང་དབང་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་བ་དང་བསྟན། ལོ་རྒྱས་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས།
སྐར་ཡང་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དག་རྒྱ་བཀོད་ཡོད་པ་འདི་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དབྱུང་
གཞི་རྒྱ་མཛོད་། གནོད་སྦྱིན་དང་། བདུད་དང་། སྲིན་པོ་ལ་སོགས་དེ་དག་ནི་
མི་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་སྲིན་སྟེ་བརྒྱུད་ཡིན་སྟབས། ཐོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱས་དང་
རི་ལྷར་འབྲེལ་ཞེ་ན། འདི་ནི་གནའ་བོའི་བྲན་གཡོག་ལམ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་
ནང་རྒྱ། ཐོད་འབངས་རྣམས་རྒྱས་རྒྱག་རྒྱ་མཁར་གཙོད་ཀྱི་རྒྱག་བསྐལ་དྲག་
པོས་མཁར་བའི། འཆོ་བ་སྟེང་དགོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་རྒྱས་རབས་ཀྱི་མིང་གིས་
མཆོན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། བྲན་གཡོག་ལམ་ལྷགས་སྤྱི་ཆོགས་ནང་རྒྱ། སྟེ་
ཤོག་བར་ཕན་ཚུན་གཡུལ་འགྱེད་ཅིང་། ས་རོལ་གྱི་མི་རྣམས་འཛིན་བཟུང་བྱས་
ཏེ་རང་གི་བྲན་གཡོག་རྒྱ་བཀོལ་ཞིང་། རང་དབང་ཏིལ་འབྲུ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་
སྟོན་ས་ས་ཤིང་ཆོ་བ་དང་། རྒྱག་ཟོག་འཆོ་སྟེང་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཁོ་ན་བྱེད་དེ།
མི་ཆོ་རྒྱལ་བོར་རྒྱས་རྒྱགས་གང་ཡོད་དེ་བྲན་གཡོག་བདག་པོའི་ཆེད་རྒྱ་གཏོང་
ཞིང་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འགར་རྒྱུན་བྲན་ཆོགས་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྟོང་རྟེ་

མེད་པའི། རྩལ་རྟེན་དང་གསོད་གཅོད་བྱེད་པ་བཅས་དུད་འགྲོ་ཕལ་བ་ཞིག་དང་
 འདྲ་བའི། འཆོ་བ་ཁྱོད་ཞིང་ཡོད་པའི་སྤང་ཚུལ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མི་རྣམས་
 གྱིས་སྐབས་དེའི་འགོ་པ་ཆོ་ལ། འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བདུད་དང་། སྲིན་པོ།
 བཅན་པོ་སོགས་ཀྱི་དུས་རབས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་དང་སྦྱིང་རྗེ་
 མེད་པའི་མི་ལ་བདུད་དང་སྲིན་པོ་སོགས་དང་འདྲ་བ། གཏུག་རྩལ་ཆེ་བའི་མི་ལ་
 བཅན་དང་འདྲ་བ། གནག་སེམས་ཆེ་བའི་མི་ལ་སྤྱ་དང་འདྲ་བ་སོགས་དེང་སང་
 ཡང་མི་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ནས་སྤྱིང་བཞིན་པ་འདི་རེད།

དེ་ཡང་གནའ་རབས་པོད་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ནང་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་
 ཀྱི་ཕན་གཞོད་ཐམས་ཅད་ལྟ་འདྲེ་ཞིག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་པར། རོས་འཛིན་བྱེད་
 ཅིང་ཡོད་ལ། དེ་ལ་འང་གཞོད་པ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཞིག་
 ཡོད་པ་དཔེར་ན། བདུད་དང་སྲིན་པོ་ཞེས་པ། མི་གསོན་པོ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་
 ཅིང་རང་གཡོག་དུ་བཀོལ་ནས་རིམ་བཞིན་ཟ་ཞིང་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། བཅན་
 ཞེས་པ། མི་གསོན་པོའི་སྒྲོ་སྦྱིང་འབྲལ་དུ་ལེན་ནས་ཟ་བའམ། ཡང་ན་འཛིན་
 བཟུང་བྱས་ཏེ་རང་གི་སྤྱ་འདྲེན་དུ་བྲིད་ཅིང་ཡོད་པ། སྤྱ་ཞེས་པ། འབྲས་ཡ་
 རྒྱར་ན་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་ནད་ཡམས་བྱུང་སྟེ་མཐར་མི་རྒྱུད་ཆད་
 པར་བྱེད་པ་སོགས་གཞོད་འཆོ་འབྱུང་སྤངས། མི་འདྲ་བ་རེ་བྱེད་པའི་ལྟ་འདྲེ་རེ་
 ཡོད་པར་བསམ་ཞིང་ཡོད་པ། དེ་ནི་གཞོད་མའི་མི་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་རྟོགས་མེད་སྤྱབས་ཕན་གཞོད་
 ཐམས་ཅད་བྱེད་པོ་ལྟ་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པའི་བསམ་སྒྲུབ་དེ་བྱུང་བ་རེད། བྲན་གཡོག་
 བདག་པོས་རང་གི་བྲན་གཡོག་རྣམས་ལ་མི་ཡི་བསམ་སྒྲུབ་ལས་འདས་པའི་སྤྱག་
 བསྐལ་སྤྱ་ཆོགས་ཤིག་བཟོས་སྤྱབས། དེ་དང་འདྲ་མཚུངས་ཀྱི་དཔེར་འོས་པའི་
 བྱ་སྦྱོད་གནའ་མའི་ངག་རྒྱན་དུ་ཡོད་པའི། བདུད་དང་འདྲེ་སྲིན་དག་ལས་མེད་
 པའི་སྤྱིར་ན་འདིར་དུས་རབས་སོ་སོའི་མང་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་ནི་སྐབས་དེའི་སྤྱི་
 ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པ། རང་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བྱབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ཆོག་
 ཅིག་རེད། གཞན་ཡང་དུས་རབས་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་ངལ་ཚོལ་མི་དམངས་རྣམས་
 ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ལག་རྩལ་གྱི་དཔང་ཆ་དང་། གང་འདྲ་ཞིག་ལ་སྤྱིབས་ཡོད་པ་དང་།

མངའ་མཛད་སོ་སོས་གཙོ་བོ་ཡུལ་གྱི་གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་པ། སྒྲིབ་
རྒྱལ་གྱི་མཚོན་ཆ་བྱང་ཚུལ་དང་། ཡུལ་གྱི་མིང་འདོགས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞིབ་འཇུག་བྱེད་འོས་པ་དང་བྱེད་རིམ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

གསུམ། མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱུང་དུས་ཀྱི་སྒྲིབ་།

སྒྲིབ་འཇིག་རྟེན་འདིར་མི་ཡིས་མི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དཔོན་གཡོག་གི་
རྣམ་པ་དེ། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་མཇུག །བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་
པ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་བཞིན། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ཡང་དཔོན་གཡོག་མེད་
པ་ནས་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས་བྱུང་ཚུལ། ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ལ་འཁོད་ཡོད་པ་
རེད། དཔེར་ན། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

དེ་དུས་བོད་ཁམས་མི་ལ་རྗེ་མེད་པས། །

རི་བྲན་བྲག་མཁར་ཀུན་ལ་རྒྱུང་ཡང་བཅས། །

གོས་དང་ཁ་ཟས་བཅན་མཁར་ནོར་བུ་བཅུག།

ཚོལ་དུ་མི་ཐུབ་དམག་གངས་ཉུང་བའི་དུས། །

རང་ལ་དབང་མེད་ཆོགས་རྒྱབ་སྒྲབ་བའི་དུས། །

བོད་ཡུལ་གངས་རི་ཅེ་དགུའི་རྒྱུངས་འདི་ཅ། །

སྒྲིབ་རྒྱལ་གོང་དུ་མངའ་མཛད་དུག་ཏུ་བྱུང་། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་འདིར་འཁོད་པའི་མངའ་མཛད་
གཞོན་སྒྲིབ་ནག་པོ་སོགས། བྱུང་ནས་ད་པན་ལོ་གངས་གང་ཅམ་ཞིག་སོང་བ་
གསལ་པོར་བཤད་དགའ་ནའང་། སྒྲིབ་ཆོགས་འཕོ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་།
དེང་སྐབས་བོད་ཡུལ་སྟོན་སྟེན་བར་གསུམ་གྱི་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་རྒྱས་
སོགས་ལ་གཞིགས་ནས་མཐའ་དབྱེད་རེ་ཞུས་ན་རགས་ཅམ་རྟོགས་ཐུབ། དེ་ཡང་
དུས་རབས་འདི་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་དབྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་
རབ་དང་། སྒྲིབ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་གཉིས་ཀྱི་དུས་རབས་དེ་ཏ་ལམ་ཅམ་ཞིག་
ངས་པར་བྱེད་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

༡ བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་འབྲུངས་
ལོ་ཤིང་གྱི་ཡིན་པ་གཅིག་མཐུན་དུ་བསྟན་འདུག་པ། 《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་

ཆེད་མཛོད་ཀྱི་ལས། ལོ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཤིང་པོ་བྱི་བའི་ལོ། ཟླ་བའི་དང་པོ་དབྱིད་
ར་བ་མེ་སྟག་གི་ཟླ་བ། ཞག་གི་སྟོང་པོ་ཆོས་བཙུག་ལྷ་རྩལ་ཆོད་ཀྱི་དང་པོ་ནམས་
ལངས། སྐར་མའི་དམ་པ་རྒྱལ་གྱི་རུ་གོང་ལ་སྐྱབས་ལྷ་མས། ཞེས་དང་། 《གཡུང་
རྩུང་པོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་》 ལས།

དགུ་པ་ལོ་རྒྱལ་ཤིང་པོ་བྱི་བ་ཡི། །

དབྱིད་ར་མེ་སྟག་ཟླ་བའི་ཉ་ཆོས་ཀྱི། །

ནམ་ལངས་ཐོག་མ་ལག་རིས་མཐོང་གསལ་རུས། །

ཡུམ་གྱི་སྒོ་གཡུང་རྩུང་རིལ་བཞོལ་ནས། །

ངོ་མཆར་བྱེ་བའི་ལྷས་གྱིས་མཐུན་བསུས་ཏེ། །

གཟུགས་སྐྱའི་མཆན་དཔེ་ནམ་པར་བཞད་པ་ནས།

ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་པོན་གྱི་ལོ་མོ་རྟོང་བའི་བསྟན་ཅིས་ལས།

ཤིང་བྱི་གཅིག་དཀར་སྟག་ཟླ་བའི། ཡར་ཆོས་བཙུག་ལྷ་རྩལ་བཟང་ཉིན། །

རྩལ་ཏེ་བསྟན་པ་ཕྱིན་གྱི་ལོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་གཤེན་རབ་

འབྱུངས་ནས་དེར་རྩལ་གྱི་བར་ལོ་ཆིག་གི་བརྒྱུད་སྟོང་སྟག་ཙམ་ཞིག་སྟེབས་ཡོད་

པར་ངོས་འཛིན་གནང་གིན་འདུག་པས་དེ་ནི་པོན་ལྷགས་གྱི་ལོ་བཙུག་ལྷ་མས་

ཞིག་ཡོད་པ་འདྲ་མ་གཏོགས། ལོ་རྒྱལ་གྱི་དོན་དངོས་དང་བསྟན་ནས་བཤད་

ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད།

པོད་ཀྱི་མཁས་པ་པལ་མོ་ཆོས་སངས་རྒྱལ་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་པོན་གྱི་སྟོན་པ་

གཤེན་རབ་གཉིས་རྩལ་རབས་གཅིག་གི་མི་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད་པ། དཔེར་

ན། ཟུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛོད་པའི་《ཤེས་བྱ་སྒྱི་ཡི་ཁོག་འབྲུག་གཏན་པ་

མེད་པའི་མཆོད་སྦྱོན་》 ལས། ལྷ་མོ་རི་སྟན་ཤལ་གྱི་རིང་ལ་གསོ་དཔྱད་ཀྱི་དབུ་

བརྟེས་ཟེར་བ་དེའང་མ་ངེས་ཏེ། པོན་ལ་བརྟེན་པའི་གསོ་དཔྱད་རི་སྟོན་ཅིག་

ཡོད། ཅིས་དང་། པོན་པོ་ནི་སངས་རྒྱལ་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་རྩལ་མཉམ་རུ་གཤེན་

① བེ་ཅིན་པར་མ་ཤ་ཤ་མཁའ་པར།

② ལྷ་སའི་པར་མ་ཤ་ཤ་མཁའ་པར།

③ དཔེ་རྟོང་ཤ་ཤ་པའི་རྒྱལ་རྒྱ།

རབ་མི་བོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཕྱ་རངས་སུ་བྱོན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད།

ཐོད་འདྲིར་སངས་རྒྱུ་ཤུ་ཐུབ་པ་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚྭ་སྤྱི་བཅན་ལ་དོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་བྱུང་འདུག་ཀྱང་། དེར་དུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཕྱག་མཆུར་གཉིས་པོའི་ལུགས་འདི་ལ་དོས་འཛིན་གནང་མཁན་མང་ཤོས་རེད། ཡིན་ནའང་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཚེས་འཕེལ་གྱིས་དགོངས་བཞེད་ནི། དེར་དུས་འཛིན་གྱི་ལོ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཙུན་ལྷ་གར་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་ལུགས་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་ཁོ་ན་དོན་ལའང་གནས་པར་མཐོང་།

ལུགས་འདིའི་སངས་རྒྱུ་ཤུ་ཐུབ་པ་འཁྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚྭ་སྤྱི་བཅན་གྱི་ ༦༣༥པའི་མེ་ཁྲིལ་ལོར་སྐྱབས་ལས། ༥༣༥པའི་མེ་ཁྲིལ་ལོར་མུ་རྩ་ལས་འདས། ༥༣༥པའི་མེ་ཁྲིལ་ལོར། ལུགས་འདིའི་སྟོན་པའི་འདས་ལོའི་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན། མཁས་དབང་ནམ་མཁའི་རྟོག་བྱའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། ཐོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབས་འཁྲུངས་སྐབས་ཀྱི་སྟེ་བ་གཅིག་དཀར་བའི་ཤིང་བྱི་ནི། སྟེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་ ༡༡༡༧པའི་ཤིང་བྱི་ལོ་དེ་ཡིན་པར་བཞེད། སྟེ་ཚྭ་སྤྱི་བཅན་འཕེལ་སྟོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟགས་ནའང་སྐབས་དེར་ཡིན་པར་གྲུབ་སྟེ། ཐོད་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཤུ་ཐུབ་པ། རྒྱ་ནག་གི་ཁུང་ཕུ་ཅི་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟགས་ན་སྟོ་ཆེའི་གཏད་སྟོགས་དང་། བསམ་སྟོའི་འཁོར་སྟོགས་དེ་ཏཱ་ཅང་འདྲ་བོ་འདུག་ཡིན་ནའང་སོ་སོའི་ཆ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་དང་། དུས་རབས་མི་འདྲ་བའི་ནང་དུ་སྟོན་ལས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་དེས་པོའི་ཚེས་ཉིད་ཅིག་རེད། ལོ་རྒྱུས་ལ་སྟེ་མིག་ཅིག་བལྟས་ན། ཨེ་ཤ་ཡའི་གླིང་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་འདི་དག་ལ་དུས་རབས་རིམ་བུར་གི་ནང་དུ་སྟོན་ཐོན་དང་རྗེས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆེས་གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ནའང་། སྤྱིར་བཏང་འཛིན་ཉེན་འཕོ་འགྱུར་གྱི་འགོ་སྟོགས་ལ་གཞིགས་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཉེ་བཀ་ཙམ་ལས། མཐར་ཐུག་གི་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་སྟོགས་དང་འགོ་ཚུལ་དེ་གཅིག་པ་བྱུང་འདུག་ །དཔེར་ན། སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་དེ་ཉིད་ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་པ་བྱུར་མཁར་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་དེར་དུས་ཕྱ་རངས་སུ་བྱོན་ཏེ། བསྐྱགས་པ་གསུམ་གྱི་དཔེའུ་

ཅོ་དང་སྒོ་བཞི་མཛོད་ལཱི་བོན་ལམོར་བསྐྱར་ནས། གཙོ་བོ་བྱམས་སྤྱིང་དང་
 ལས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དེ་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་ཅམ་རུ་
 མ་ཟད་བོད་ཡུལ་གོང་པོ་རོང་ནག་སོགས་སུ་བྱོན་ནས་རང་གི་ལྟ་བ་དྲིལ་བསྐྱགས་
 དང་དར་སྤེལ་བྱས་པ་སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་བར་གཉིས་དང་
 སེལ་མ་བཞི་བར་ལ་སོགས་ཁ་འཐོར་བྱང་བ་དེ་དག་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་
 སུ་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲོ་བ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཡིན་པའི་
 བཤད་ཚུལ་དང་། རྒྱ་ནག་རུ་ཁུང་སུ་ཅི་ཞེས་པ་བྱང་ནས་ཆན་གྲས་གཞོན་སྤྱིང་
 སོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དྲིལ་བསྐྱགས་གནང་བ་སོགས་དང་། ལྷན་ཆེུ་སྐབས་སུ་རྒྱལ་
 ཕྱན་བརྒྱ་ལྟག་ཅམ་ཡོད་པ། དེ་དག་ཀྱན་གོ་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཕྱན་བརྒྱན་ཅམ་རུ་
 གྱུར་ཅིང་། དེའང་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཤིང་། ཆེན་
 རྒྱུ་འོང་ཞེས་པ་གོང་མའི་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་འདི་དག་ལ་དབྱད་ན། གནད་
 འོན་འདི་དག་པལ་ཆེར་རུས་རབས་གཅིག་པ་དང་། འགྲོ་སྤངས་གཅིག་པར་
 མཐོང་། དེས་ན་སྤྱོད་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྤོན་གྱི་༡༧༡༧ པའི་ཤིང་
 གྱི་ལོར་རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡི་མགོ། གངས་ཉི་མའི་མདུན། མཆོ་མ་པམ་གྱི་
 འགམ། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་པ་དེར་རུས་སུ་རངས་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་
 སྐྱབ་བལྟམས། བོན་ཆོས་རིག་གནས་མང་པོ་གསར་གཏོད་གནང་ནས་མཐར་
 དབྱང་གངས་ཀྱི་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་སྤྱི་ལོའི་སྤོན་གྱི་༡༧༡༨པའི་ལོར་སྐྱབ་གཤེགས་
 ཡོད་པ་དེ་ཐེ་ཆོམ་དང་བུལ་བ་ཞིག་རེད།

༡ རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་འཁྲུངས་པའི་ལོ་ཆོགས་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྤྲོ་ཆོགས་ཤིག་འདུག་ཀྱང་། འདིར་ཆོས་རྒྱལ་
 སྤྱིང་བཅན་ནས་སྤྱང་དར་མའི་བར་གྱི་ལོ་གངས་ལ་དཔག་ན། བརྒྱན་ཅིས་ཀྱན་
 བརྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་སུམ་པའི་ལྷགས་འདི་དབྱད་འོས་སུ་ཆེ་སྟེ། སྤྱིང་བཅན་ནས་
 སྤྱང་དར་མའི་བར་རྒྱལ་རབས་བརྒྱ་ཡི་རིང་ལ་ཁྱོན་བསྐྱམས་པས་ལོ་གངས་༡༩༩
 ཟིན་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྟོམ་བྱས་ནས་རྒྱལ་རབས་རེ་ལ་ལོ་༡༩༩འཛོལ་འདུག །རུས་
 རབས་འདིའི་རིང་ལ་བོད་ཆོས་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་
 པ་མ་ཟད། ཉེ་སྐྱོར་གྱི་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ། འཇང་ཡུལ་ལ་སོགས་

པའི་ཡུལ་དུ་དམག་བརྒྱབ་ནས་ས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། བོད་ནང་དུའང་བན་བོན་གྱི་ཁྱུ་མཐའ་གཉིས་པོ་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལྡན། ཇུས་ཟིང་དང་འབྲུགས་པ་མང་པོའི་ནང་། བཅན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོ་མཐའ་མ་ཕྱིན་པ་ལ་གཞིགས་ན། སྤྱི་བཅན་གོང་གི་རྒྱལ་རབས་དེ་དག་གི་བཞུགས་ཡུན། ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ལས་ཅུང་ཟད་རིང་དགོས་པར་འདུག རྒྱལ་རབས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་དུས་སྟུ་སྟྱིར་བཏང་ཟིང་འབྲུགས་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པར། ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་རྣམས་ལས་གསལ་གྱང་། འདི་ལྟ་བུའི་དམག་འབྲུགས་ཀྱི་ལོ་ལང་ཆེན་པོ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཁྱུ་མཐའ་ནང་མི་མཐུན་པའི་འགལ་རྒྱུ་དེ་འདྲ་མེད་སྟབས། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་དེ། རྒྱལ་རབས་འོག་མ་རྣམས་ལས་རིང་དགོས་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གྲུབ།

བརྟན་ཅིས་ཀྱང་བདུས་ཀྱི་རེའུ་མིག་དུ་བཀོད་པའི་སྐྱུ་པའི་ལྷགས་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༧པའི་ཤིང་ཕྱི་དེ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་འབྲུངས་ལོ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༤༥པའི་ས་གྲང་ལྟེ། གནམ་རི་སྤྱི་བཅན་གྱི་འདས་ལོའི་བར་ལོ་རྩ་ལྔ་ལྟེ་གཅིག་དང་ཞེ་དྲུག་ཟིན་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྟོན་རྒྱལ་རབས་རེ་ལ་ལོ་༥༥རེ་ཐོབ་འདུག་པས་རེ་ཞིག་འདི་ལ་དབྱད་གཞིར་བཟུང་ན་མཐུན་སྟངས་ཆེ་ལ། ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་སྟོན་ལ་བརྟག་ན་འང་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་གི་རྗེས་སྟུ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱུང་ཡོད་དགོས་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་སྐབས་འདིར་གཟུར་གནས་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་སྟེགས་སྟུ་སྐྱུ་པའི་ལྷགས་ཉིད་བཀོད་ཡོད་པས་འོས་མིན་ཐུགས་དབྱེད་རེ་གནང་རྒྱ་ལ།

རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱི་བཅན་གྱི་འབྲུངས་ལོ་ཡང་རྩ་དཔལ་སྒྱལ་དང་འཇུ་མི་པམ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་དེ་དོན་དངོས་ལ་ཉེ་ཤོས་ཡིན་ཡང་། དེ་དག་གིས་བཞེད་པ་ལྟར་ན་སྤྱི་བཅན་འབྲུངས་པའི་མེ་སྤང་ལོ་དེར་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་ལས་མ་ཟིན་སྟབས། ཤིང་བྱི་དང་རྩ་བྱི་ལོར་བར་ངས། བཅན་པོ་འདི་སྐྱེ་ཆོ་རིང་པོ་ཞིག་མ་ཐུབ་པ་དུན་ཉིང་གི་ཡིག་ཆ་ལས། གནམ་རི་སྤྱི་བཅན་གྱི་ཡབ་ལྷག་རེ་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་སྟུ་དབས་དབྱི་ཆབ་ཀྱིས་ཟིང་པོ་རྗེ་ལ་རོ་ལོག་སྟེ་སྤྱི་རྒྱལ་ལྷག་རེ་གཉན་གཟིགས་ལ་མགོ་འདོགས་ཞུས་པ་དང་། གནམ་རི་སྤྱི་

བཅན་མོན་རྒྱལ་གིས་བཀོངས་ཇེས། སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་བྱིར་ལམོད་པའི་རྒྱལ།
 དབས་དབྱེ་ཆབ་སྐྱེས་ཀྱིས། ཞབས་ནས་བཏེགས་ཏེ་བཅན་པོའི་བྱི་ལ་མངའ་
 གསོལ་ཚུལ་ལམོད་ཡོད་པ་འདིས་ཤེས་སྟབ། དེས་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་
 བྱི་སྤྱི་ལོ་༥༧༥པའི་ཆུ་བྱི་ལོར་སྤྱོད་ལུངས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་༦༧༥པའི་ས་གླང་ལོར་གྲོངས། །

༡ བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་རྟོག་པ་དག་ལས་གསལ་བའི་གཏུའ་བྱི་བཅན་པོའི་གོང་
 གི་མངའ་མཛད་འདི་དག་རྒྱལ་ནམ་ཙམ་ཞིག་ནས་བྱང་ཡོད་པ། དེར་སྐབས་ས་
 འོག་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་རྒྱས་རྟོག་པ་འདི་དག་དང་། སོ་སོའི་རིག་པ་གཉིས་
 བཅ་ཚུན་བྱང་འབྲེལ་ཞིག་བྱས་ནས་སྤྱོད་པ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་སྟབ།

(1) བོད་རྒྱ་དེར་སྐབས་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས་གསུམ་རིང་ལ། ཉི་མེ་དང་།
 དིང་རི། ཤན་ཆ། མེ་ཏྲོག། སུ་ཤིང་། སུམ་མདོ། རྩམ་སྤྱིང་། ཆབ་མདོ། རྩ་
 ཏྲོར་བྲག་མཐོ། །ཨ་མདོའི་ཆབ་ཆའི་མདའ་བཞིའི་ས་ཆ་རྣམས་སྤྱོད་པ་སོགས་ནས་
 རྩོམས་དང་། རྩ་མ། རྩམ་ཆས། མཁར་ཤུལ། མེ་ཤུལ། ཟངས་ཆས།
 གཡང་རྩ། འཕྱོན་བྱ་སོགས་དངོས་རྒྱས་འབོར་ཆེན་ཞིག་ཐོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་རྒྱ་གཉེར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་དབྱང་གནང་ཞིང་གཏན་
 ལ་ཕབས་པའི་དབྱང་ཚུལ་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ད་པན་ལོ་ངོ་ལྔ་སྟོང་
 ཡན་མན་ཙམ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ། ཐག་གཅོད་གནང་འདུག
 དེས་ན་ལོ་ངོ་ལྔ་སྟོང་ལྷག་གི་བོད་མི་དེ་དག་ལ་སྤྱོད་པ་མཛད་པ་མདུང་།
 འཛོར་། གཤོལ། ཁབ། རྩ་མ་སོགས་འཆོ་བའི་ཉེར་སྤྱོད་དང་། ལག་ཆ་
 རྣམས་བཟོ་སྟབ་པའི་ཤེས་རིག་དང་། ལག་ཆ་ལ་གྱི་ཆུ་ཆད་མཐོན་པོར་བྱང་ཡོད་
 པ་དེ་གར་ནས་ཐག་ཆོད་པ་རེད།

(2) གནའ་ཤུལ་དང་དངོས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་དཔེར་ན་ཆབ་མདོ་
 ཁ་རྩབ་ནས་བྱང་བའི་ཤུལ་ཤུལ་དང་དངོས་རྒྱས་སྟོར་ལ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་
 རིམ་གཡུ་ཡི་སྤྱིང་བ་ལས། གདོད་མའི་ཁ་རྩབ་གྲོང་ཆོ་དེ་ནི་རྩ་ཆུའི་རྒྱབ་ངོས་རྒྱ་
 འགམ་རྒྱ་གནས་ཡོད་ལ། རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆོད་སྤྱི་བྱི་སུམ་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་
 ཙམ་ཡོད། ཆོད་དཔག་ལྟར་ན། གནས་ཤུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ནི་སྤྱི་བྱི་ངོས་སྟོམས་བྱ་
 བཞི་མ་ཆིག་བྱི་ཙམ་ཡོད་པ་ལས། ད་པན་སྟོག་ཐངས་སྤྱོད་ཏེང་གཉིས་ལ་བསྟོམས་

ཀྱུ་ཁྱོན་དོས་སྟོམས་ཀྱི་བཞི་མ་ཆིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅམ་བསྟོགས་ཏེ་ས་འོག་ནས་
 ཐོན་པའི་གནའ་རྩལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ནི། ཁང་བའི་རྩལ་ཤུལ་ཁག་ཉི་ཤུ་ཙ་དགུ་
 དང་། རྩི་ཆིག་རུམ་བུ་གསུམ། རྩི་ཆིག་གི་སྤྱིང་ཆ་སྟོར་མོ་གཉིས། རྩི་ཡི་
 ར་སྟོ་གསུམ། མེ་ཐལ་ཕུང་དོང་ཁག་བཞི་བཅས་ཡོད་པ་དང་། གནའ་རྩལ་
 རྩི་ཆས་རྩི་གངས་བརྒྱན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བརྒྱན་ཅུ་དོན་བརྒྱད་དང་། རུས་ཆས་
 རྩི་གངས་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད། རྩི་ལེབ་ཉིས་ཁྲི་ལྷག་ཅམ་ཡོད་ཐོག་ལྷ་
 རྒྱིག་ཐུབ་པ་རྩི་གངས་ཞེ་དུག ཀྱུན་ཆ་དངོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཅས་
 ཡོད་ཅིང་། རྩི་བསྟེན་འདམ་པའི་ཁང་བ་ལའང་སྟོར་མོ་དང་། ཀྱི་བཞི། བར་
 མོ་སོགས་བཟོ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ལ། ཁང་བ་དེ་ཚོའི་དབུས་སུ་སྦྱིད་རྩི་རྩི་
 གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐབ་ཀྱང་ཡོད།

ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རུས་ཆས་ནི་ཁྱུང་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་རུས་ཆས་ཀྱི་གས་
 ལྷ། སྦྱང་བུ་དང་། ཁབ། སྦྱ་རེ། རུས་ལེབ་སོག་ལེའི་ཁ་ཅན། ར་སྦྱང་སོགས་
 དང་། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གྱི་རུས་པ་མང་པོ་ཐོན་པ་དང་། རུས་ཆས་མང་
 ཆེ་བ་ནི་བཟོ་དབྱིབས་ཞིབ་ཆགས་ཤིང་། རུས་ཁབ་ལ་ལར་ལི་རྒྱིད་ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་
 ཅམ་ལས་མེད་པ་ཁབ་མིག་ཀྱང་སྟོན་མེད་རུ་བསྟན་ཡོད་པས་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་
 ཉ་ལས་དགོས་པ་ཡོད།

རྩི་ཆས་ནི་སོག་མ་དང་། སྦྱང་། ཐོར་བ་སོགས་རིགས་ཁྱུང་ཅམ་ལས་མེད་
 ཀྱང་། དེ་དག་གི་རི་མོ་ནི་ཉ་ཅང་སུན་སུམ་ཆོགས་པོ་སྟེ། བསྟོས་རིས་དང་།
 ཐག་རིས། ལེབ་ཤད་རི་མོ། འཆོར་ཅན་རི་མོ། རྒྱུག་གཟེབ་རི་མོ་སོགས་རིགས་ཉ་
 ཅང་མང་ཞིང་། རྩི་ཆས་ཀྱི་མདོག་ནི་དམར་པོ་དང་། སེར་པོ། ཐལ་མདོག་ཁག་
 པོ་བཅས་ཡོད་ལ་རྩི་ཆས་མང་ཆེ་བ་འཇམ་ཤ་དོད་ལ་སྦྱས་ཀ་དག་པོར་མཆིས།

མཛེས་ཀྱུན་དངོས་ཆས་གས་སུ་སྦྱ་གཟེར་དང་། མོ་ཀོར། རྩི་ལོང་། ཐོང་རིལ།
 མགུལ་རྒྱན། སྦུལ་སྦུལ། འགོན་བུ་སོགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྩི་ཆ་ནི་རྩི་
 དང་། གཡང་ཁྲི། རུས་པ་སོགས་ཡིན་ལ་མཛེས་ཤིང་སྦྱས་ཀ་དག་པ་དང་སྦྱ་མང་
 སུན་ཆོགས་པོ་ཡོད།

ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་པོ་མང་ཆེ་བ་ནི་རྫོ་ལས་ཀྱལ་པའི་ཐོན་སྐྱེད་ལག་
 ཆ་དག་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་རྫོ་ཆས་སྤྲོ་མོ་དང་། བརྟར་བཅོས་རྫོ་ཆས་བཅས་
 རིགས་གསུམ་ཡོད་ལ། ལག་ཆ་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ནི་སྤྱལ་མ་དང་། ལྷ་རེད།
 འཛོར། གཤོལ། མདུང་ཅེ། མདའ་ཅེ། འབྲེག་བརྟལ་གྱི་ལག་ཆ་དང་།
 གཙབས་གཙོད་གྱི་ལག་ཆ་སོགས་ཁྱོན་བསྟོར་ནས་རྣམ་གངས་དུག་སྟོང་བརྟུད་བརྟུ་
 ལྷག་ཅུ་ཡོད། ཅེས་སོགས་གསལ་པོ་རོ་སྟོང་གནང་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་འདི་
 དག་ནི་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུ་དག་ལ་འཁོད་པའི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གོང་དུ་
 བྱང་བའི་དུས་རབས་དེ་རྣམས་ལྷ་སྐྱུང་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཅུ་མ་མ་ཡིན་པ་མི་ལོ་ལྷ་
 སྟོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཡིན་པའི་བདེན་དཔང་གི་རོ་སྟོང་ཅིག་རེད།

(3) རིག་པས་བརྟག་ནའང་ཀྱལ་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་
 བྱང་དར་མའི་བར་ལ་ལོ་༡༡༩། བོད་སྤུང་བའི་དུས་རབས་༡༡༡ས་རྒྱ་བའི་དུས་
 རབས་ལ་༡༢ ལྷ་སྐྱུ་བསྟོར་པའི་བཀའ་བརྟུད་པའི་དུས་རབས་༡༤༩། དགེ་ལྷན་
 པའི་དུས་རབས་༡༧༧༣ལ་ཟིན་ཡོད་པ་འདི་དག་བསྟོར་པས་ལོ་རོ་༡༩༩༩སོང་།
 དེ་དག་དུས་རབས་ལྷ་ལ་ཆ་སྟོར་བྱས་ན་༡༩༩༣ལ་ཟིན་ཡོད། །

ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྒྲ་གཞུང་དང་ཐོད་གྱི་རིག་གཞུང་བར་གྱི་
འབྲེལ་བ་ལ་དབྱད་ལ།

ཐོད་གྱི་ཡུལ་འདིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རིག་པའི་གནས་བརྩའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ནས་
བཤད་ཅིང་ཡོད་ལ། རིག་པའི་གནས་བརྩ་བོ་དེ་དག་གི་ནང་ལོག་སྒྲ་ཆོར་གཅོད་
པ་ལ་སྒྲ་དང་ཆོད་མ་གཉིས་ཞེས་པའི་ནང་ཆོན། ཆོག་གི་འབྲུལ་བ་སེལ་བར་བྱེད་
པ་ལ་སྒྲ་རིག་པ་ཞེས་པ་དེ། གཙོ་བོ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྒྲ་རིག་པ་ལ་ཟེར་བ་རེད།
དེ་ལྟར་ཐོད་རང་གི་སྒྲ་གཞུང་སྤྲུལ་རྟགས་དག་གསུམ་ཡོད་བཞིན་དུ་ལེགས་སྐྱར་
གྱི་སྒྲ་རིག་པ་དེ་ཆོག་གི་འབྲུལ་བ་སེལ་བྱེད་གྱི་གཞུང་གཙོ་བོར་བཞག་དགོས་པའི་
རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་གྱི་བཀའ་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལ་ངོས་
འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅིང་སངས་རྒྱས་གྱི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་
འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མང་ཆེ་བ་རྒྱ་གར་ནས་བསྐྱར་པ་ཡིན་སྟབས། འདི་དག་
ལ་དོགས་གཞི་དང་། ཐེ་ཆོམ་བྱང་ཆོ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་བརྟུང་དང་སྐད་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྲུལ་གཞི་སེལ་ཞིང་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པ་ལས། ཐོད་གྱི་བརྟུང་དང་སྐད་ལ་
བརྟེན་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་རིག་གཞུང་དུ་བསྐྱར་པའི་ཆོག་དོན་རྣམས་གྱི་རྟོག་
འཛིང་དང་ཐེ་ཆོམ་བསལ་བྱུང་པ་མེད་སྟབས། དམ་པའི་ཆོས་གྱི་རིག་གཞུང་གི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྒྲ་རིག་པ་དེ། ཆོག་གི་འབྲུལ་བ་སེལ་བྱེད་གྱི་
རིག་གཞུང་གཙོ་བོར་འཛོག་པ་རེད།

གཅིག །ཐོད་འབྱུར་མའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་གི་བྱང་ཆོས།

སྒྱིར་བཏང་འཛིག་རྟེན་འདིར་མི་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་སྐད་དང་རིག་གཞུང་
ལ་སྒྲོབ་སྒྱིར་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ན། མི་རིགས་དེའི་སྐད་དང་ཡི་གེ་
བརྒྱུད་ནས་སྒྲོབ་སྒྱིར་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་
ཐོད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་ཀླ་ཙན་དབྱངས་གསུམ་སོགས་
ནི་ཐོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ཞིང་། ཐོད་ཡིག་གི་འབྲེལ་བཤད་གིས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གྱི་འགོས་དང་། བྱ་ཆོག་དང་མིང་ཆོག་སྤད་དང་རྣམ་དབྱེ་

སོགས་གང་ཡིན་པ་རེ་རེ་བཞིན་ངོ་སྤྲོད་དང་འགྲེལ་བཤད་ཟིན་གྱིས་ཡོད་སྐབས།
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་མ་ཤེས་ཀྱང་། བོད་རང་གི་སྐད་ཡིག་གི་སྟོན་ཀྱང་ས་
ལེགས་སྐྱར་གྱི་རིག་གཞུང་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆོག་པ་ནི་བོད་ཏུ་
བྱུང་བའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གཞུང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་ཤིག་ཡིན།
ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེའི་སྐྱ་ཆབ་ཏུ་གྱིས་པའི་བོད་ཡིག་དེ་ལ། ཡོངས་གྲགས་སུ་
སྐགས་ཡིག་ཟེར་བཞིན་ཡོད་ལ་སྐགས་ཡིག་འདི་ཏུས་ནམ་ཙམ་ཞིག་ན་མི་སུ་ཞིག་
གིས་འགྲི་སྟོལ་གཏོད་ཚུལ་སོགས། སྟོན་གྱི་ཡོ་རྒྱས་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་མ་མཐོང་
ཡང་། སྟོས་ཞིབ་མོར་དབུང་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་བོད་ཏུ་དར་བའི་སྐབས་
སུ་ཐུ་མི་སམ་རྩོུ་ཏུས་བྱས་ཡོད་པར་དེས་ཏེ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གངས་བོད་ཡིག་
ཏུ་གྱིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐུ་མི་རྒྱ་གར་ཏུ་བྱོན་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་
ལ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བའི་ཆོ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གངས་རྒྱལ་སྐགས་འཛོག་བའི་
བའི་ཆེད་ཏུ་བོད་ཡིག་གི་སྐྱ་ཆབ་རེ་གྱིས་ནས། སྐྱར་ན་རྟོགས་སྐྱ་བའི་དཔོས་པ་
དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེར་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྐགས་ཡིག་ཅེས་པ་ལེགས་
སྐྱར་གྱི་སྐྱ་ཆབ་གྱི་ཡི་གེ་འདི་ནི། སྟོན་མར་ཐུ་མི་སམ་རྩོུ་ཏུ་གར་ཏུ་ཐེབས་ནས་
ལེགས་སྐྱར་སློབ་སྦྱོང་གནང་བའི་ཆོ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་གི་
སྐྱ་ཆབ་ཐབས་ཆག་རེ་གྱིས། ལེགས་སྐྱར་ལ་སྐྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་སྐྱར་བོད་
ཏུ་ཐེབས་ཆེས། སྟོན་གྱི་སྐྱ་ཆབ་གྱིས་པ་དེ་དག་ལ་གཞིར་བཟུང་ཏེ། ལེགས་
སྐྱར་གྱི་དབྱངས་གསལ་ལྟ་བུ་པོ། རེ་རེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་སྐྱ་ཆབ་རེ་བྱེད་པའི་ཆོ།
བོད་ཡིག་ཏུ་མེད་པའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་ཆབ་ཏུ། ལྷ་ལྷུ་ལྷུ་རི་རྩི་ལི་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་
ལྷུ་བཅས་དབྱངས་བུ་གཅིག་དང་། ལྷ་རྩི་རྩི་རྩི་རྩི་ཏུ་ཐ་ཏུ་ཐ་ཏུ་ཐ་ཏུ་བཅས་
གསལ་བྱེད་བུ་གཅིག་བསྟོམས་པས་དབྱངས་གསལ་ཉེར་གཉིས་གསར་ཏུ་བཟོས།
ལེགས་སྐྱར་ལ་མི་མཁོ་བའི་ཚ་ཆ་ཇ་ཇ་ཇ་ཇ་ལ་བཅས་མར་འཁྱིས། ལེགས་སྐྱར་གྱི་
ཡིག་གཟུགས་བཅེགས་མ་རི་བཞིན་བོད་ཡིག་ལའང་བཅེགས་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་
སྐྱ་ཆབ་ཏུ་བསྐྱགས་ཏུང་བའི་སྐགས་ཡིག་འདི་ཉིད། བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ་འཁྱི་
སྟོན་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་གསར་ཏུ་བཟོས་པ་ལ་ཐུ་མིས་བོད་ཡིག་གསར་བཟོ་བྱས་
ཞེས་བསྐྱགས་པའམ། ཡང་ན་བོད་འདིར་ཏུས་འགྱུར་གྱི་ཡོ་ལང་མང་ཏུ་བརྒྱད་

པའི་གོ་རིམ་ནང་དུ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་རྙིང་མང་པོ་ཞིག་མི་མངོན་པའི་དབྱངས་སུ་གཟིམས་ཆར་སྐྱབས་སུ་མིས་སྐྱགས་ཡིག་གསར་བཅོ་བྱས་པ་ལ། ཐོད་ཡིག་གསར་བཅོ་བྱས་ཞེས་བཤད་སྟོལ་འདི་བྱང་ཡོད་པ་འདྲ། མི་རིགས་གཞན་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་ཆོ། མི་རིགས་རང་གི་སྐད་ཡིག་གིས་སྐྱ་ཆབ་འབྲི་སྟོལ་ནི་དེང་རུས་ཀྱང་གནས་ཡོད་པ་འདི་རེད། དེས་ན་སྐྱ་མིས་སྐར་གྱི་ཡིག་རྙིང་གི་མང་གཞིའི་ཐོག་དུ་ལྟའི་ཐོད་ཡིག་འདི་གསར་དུ་བཅོས་གནང་བ་དང་། ཆབས་ཅིག་ཏུ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་ཆབ་ཏུ་གྱི་སྟོལ་དར་བའི་སྐྱགས་ཡིག་འདི་ཉིད་གསར་བཅོ་གནང་ཡོད་པར་ངེས། འོ་ན་སྐྱ་མིའི་སྟོན་དུ་ཡོད་པའི་ཐོད་ཡིག་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེང་རུས་རང་རེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་སྟོད་བྱེད་བཞིན་པའི་ཡི་གེ་འདིའི་ཕྱི་མོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་སུ་མིའི་སྟོན་རྩིས་ཀྱི་ཡི་གེ་དེ་གཉིས་པོ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་སྐྱ་མིའི་སྟོན་དུ་བྱས་ངེས་པའི་ཡི་གེ་ཡོད་དགོས་ལ་དེ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ངེས་ཏེ། སྐྱ་མིའི་སྐྱབས་སམ་དེའི་རྩིས་ཅམ་ལ་བྱས་ངེས་པའི་ཡི་གེ་འང་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གནའ་རབས་ཐོག་མའི་ཐོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དེའང་དེང་རུས་ཀྱི་ཐོད་ཡིག་འདི་ལས་ངོ་བོ་གཞན་པ་ཞིག་ཡོད་མི་སྲིད་སྟེ། ཡིན་ནའང་རུས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ཅི་རིགས་བྱང་ཡོད་པ་ནི་སྟོས་མ་དགོས་པ་རེད།

གཉིས། སྐྱ་གཞུང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ།

ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་རིག་པའི་གཞུང་དོན་ཡོངས་རྫོགས་མདོར་བསྟུ་ན། རང་བཞིན། རྟེན་དང་། རྣམ་འགྱུར་ཏེ་ས་བཅད་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་འདུས་ལ། དེའང་རང་བཞིན་ཞེས་པ་རྟེན་སྐྱགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་ལ་བཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། མིང་གི་རང་བཞིན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་བྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རང་བཞིན་དངོས་དང་། མིང་གི་རང་བཞིན་ལ་རང་བཞིན་བཏགས་པ་བ་བཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་སྐྱ་ཡི་བསྐྱབ་གཞིར་གྱུར་པའི་ཁམས་སམ་བྱིངས་དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་དུག་ཏེ།

༡ ཡོངས་སུ་བཟླགས་པའི་བྱིངས་དང་། ༢ ཡོངས་སུ་མ་བཟླགས་པའི་བྱིངས།

༡ ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་ཤིང་མ་བསྐྱགས་པའི་བྱིངས། ༢ མིང་གི་བྱིངས། ༣ རྒྱུ་ན་གྱི་བྱིངས། ༤ མིང་རྒྱུ་ན་གཉིས་ཀའི་བྱིངས་བཅས་དབྱེ་བ་དེ་དག་གྲུང་བསྐྱུ་ན་ལས་བཅས་གྱི་བྱིངས་དང་། ལས་མེད་གྱི་བྱིངས་ཏེ་རྣམ་པ་གཉིས་གྱི་ནང་དུ་འདུས་ཡོད་པར་བཤད། དེ་དག་པོད་གྱི་བརྗོད་སྟངས་ཤིག་པའི་འགྲོས་དང་སྒྱུར་ནས་བཤད་ན། བྱིངས་ཞེས་པ་སྟོན་རྗེས་དབྱངས་སོགས་གྱི་རྒྱུ་མ་ཞུགས་པའི་ཡི་གེ་སེལ་བྱུང་གནས་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། ཀ་ཁ་ག་ང་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རེད། བྱིངས་ལ་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ནི་དཔེར་ན། གསལ་བྱེད་རྣམས་ལ་མིང་གཞི་སྟོན་ཡིན་པ་དང་། མིང་གཞི་དང་རྗེས་འཇུག་གཉིས་ཡིན་པ། མིང་གཞི་དང་སྟོན་འཇུག་དང་རྗེས་འཇུག་གསུམ་ཀ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའི་དབྱེ་བ་རེད། བསྐྱུ་ན་ལས་བཅས་ལས་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དེ་ཡང་གསལ་བྱེད་རྣམས་ལ་མིང་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཀ་དང་ག་མིང་མ་ཡིན་པ་དང་ཁ་དང་ང་མིང་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད།

མིང་གི་རང་བཞིན་རྣམ་རང་བཞིན་བཏགས་པ་བ་ནི། བྱིངས་ལ་རྒྱུ་ན་གྱིས་བསྐྱབ་ནས། མིང་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་སུ་སྤྲིའི་རྣམ་དབྱེ་སྒྱུར་ལུ་ལ་དེ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ དག་པའི་རྟགས་དང་། ༢ འབྲེས་པའི་རྟགས། ༣ གཏི་བས་པའི་རྟགས། ༤ ཉེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས། ༥ ཀུན་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས། ༦ མི་གསལ་བའི་རྟགས་ཏེ་རྣམ་པ་དུག་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་། །རང་རེ་པོད་གྱི་བརྗོད་སྟངས་ཤིག་པའི་གཞུང་གི་འགྲོས་ལ་སྒྱུར་ན་ཏེ་ལམ་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་། རྗེས་གྲུབ་གྱི་མིང་། བྱུང་གཞི་བརྗོད་པའི་མིང་། བྱུང་ཚས་བརྗོད་པའི་མིང་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད།

རྒྱུ་ན་ཞེས་པ་བྱིངས་ལས་དོན་སྟོན་བྱེད་གྱི་མིང་ཚིག་གི་སྐྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ན་ལ་ཟེར་ཞིང་དེ་ལ་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་མང་ཡང་བསྐྱུ་ན། རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། ༡ བྱིངས་ཉིད་བྱིངས་སུ་སྐྱབ་པ་སར་སོགས་གྱི་རྒྱུ་དང་། ༢ བྱིངས་ལས་ཚིག་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཏིང་འི་རྣམ་དབྱེ་བཅོ་བརྒྱད་དམ། ཀུན་བཤད་སོགས་གྱི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་བཅས་གྱི་རྒྱུ་དང་། ༣ བྱིངས་ལས་མིང་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གྱི་ཏེ་ཡི་རྒྱུ་རྣམས་དང་། ༤ མིང་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གུམ་སོགས་

གྱི་རྒྱུན་དང་། ༥ འུད་མེད་གྱི་རྒྱུན་སྒྱུར་བའི་རྟགས་ཉིད་རྟགས་སུ་སྒྱུབ་པའི་རྒྱུན་
 དང་། ༦ མིང་ཉིད་མིང་དུ་སྒྱུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་ཕན་གྱི་རྒྱུན་དང་། ༧ མིང་ལས་
 ཚིག་དུ་སྒྱུབ་པར་བྱེད་པ། སུ་པའི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་གསུམ་ཉེར་གཅིག་དང་བཅས་
 པ་རྣམས་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཐོད་གྱི་བརྒྱ་སྟོད་རིག་པའི་གཞུང་དང་སྒྱུར་ན་སྟོན་
 འཇུག་དང་རྗེས་འཇུག སྤང་དང་རྣམ་དབྱེ་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ།
 རྣམ་གསལ་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག །སྟོན་རྗེས་གྱི་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོ་མ་ཞིང་
 སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྤང་ལ་རང་དབང་ཅན་དང་གཞན་དབང་ཅན།
 རྣམ་དབྱེ་ལ་བདུན་གསུམ་ཉེར་གཅིག་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ་སྤྲང་། །
 རྣམ་འགྱུར་ཞེས་པ་བྱིངས་དང་རྒྱུན་རྣམས་སྤང་པ་ལ་སོགས་ལས་གཞུགས་གཞན་
 དུ་སྒྱུབ་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། རྣམ་འགྱུར་དངོས་ལ་བྱིངས་གྱི་ཡི་གེ་བསྒྱུར་བ་དང་།
 བྱིངས་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ་རྣམས་ནི། རྣམ་འགྱུར་ཅེས་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ།
 ཡི་གེ་བསྒྱུར་བ་ལ། ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཉི་བསྒྱུར་ཉི་
 སྤྱུ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་འགྱུར་དང་། བྱིངས་དང་རྒྱུན་སྤང་པས་
 ཡི་གེའི་གཞུགས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་སྤང་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་
 རྣམ་གསལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཏ་ཅང་མང་སོ་ཡོད་པ་རེད། རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ་ལའང་
 བྱིངས་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་དབྱངས་གསལ་དབྱེ་བ། རྒྱུན་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་དབྱངས་
 གསལ་དབྱེ་བ། རིང་ཐུང་གི་རྟ་གྱི་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ། རྟོ་སྤར་བའི་རྒྱུན་
 གྱི་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ། མི་ཟད་པའི་སྟེ་ཚན་དང་ཚིག་མཐའི་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་
 བ་བཅས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། འགའ་ཞིག་བརྗོད་དོན་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ་དང་།
 འགའ་ཞིག་ཁྱད་དོན་རྗེས་འབྲེལ་དབྱེ་བ། འགའ་ཞིག་མཚོན་དོན་རྗེས་འབྲེལ་
 དུ་དབྱེ་བ་བཅས། དབྱེ་བསྒྱུར་སོགས་གྱི་ཡི་གེའི་འགྱུར་བ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་དག་
 མདོར་ན། ཡི་གེ་རྒྱུན། རྣམ་དབྱེ་བསྒྱུར་བ་གསུམ་དང་། དབྱངས་གསལ་
 སྤང་པའི་མཚམས་སྒྱུར་གྱིས་གཞུགས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་བཅས་སོ། །དེ་དག་
 ཐོད་གྱི་བརྒྱ་སྟོད་རིག་པའི་གཞུང་འགྲོས་དང་སྒྱུར་ན། ལེགས་སྒྱུར་གྱི་གཞུང་
 བཞིན་ཤ་ཡིག་ཆ་ཡིག་དུ་འགྱུར་བ་དང་། བ་ཡིག་ཆ་ཡིག་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའི་
 ཡིག་གཞུགས་གྱི་འགྱུར་བ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་དང་། མིང་གཞི་ཀ་ལ་སྟོན་འཇུག་

བ་དང་རྗེས་འཇུག་འཇུག་བ་བཀའ་སློབ་གྱི་དོན་དང་། མིང་གཞི་ཀ་ལ་སྟོན་
 འཇུག་ད་དང་རྗེས་འཇུག་འཇུག་ན་དཀའ་ངལ་གྱི་དོན། མིང་གཞི་ཀ་ལ་སྟོན་
 འཇུག་ར་སྟུར་ན་དཀའ་པོའི་དོན་རུ་འགྱུར་བ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་མིང་
 ཚིག་གི་ཡི་གེ་ནམས་ལ། སྐད་དང་ནམ་དབྱེ་ལ་སོགས་པའི་སྟེན་དང་སྟུར་ན་
 སྐབས་ཐོབ་གྱི་དོན་གཞན་དང་། གཞན་རུ་འགྱུར་ཞིང་དོན་སྟོན་པའི་འགྱུར་བ་
 མཐའ་ཡས་པ་འདི་ནམས་ནི། སྒྲ་གཞུང་གི་ནམ་འགྱུར་ནམས་དང་དོན་གཅིག་
 པར་སེམས།

ནམ་འགྱུར་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་སྒྲ་ཡི་ཚིག་སྟུང་ཅེས་པ་དེ་ནི། ནམ་དབྱེའི་
 མཐའ་ཅན་གྱི་མིང་ཚིག་གཉིས་སམ་མང་པོ་སྟོགས་སུ་སྟུང་བ་ཞིག་སྟེ་ནང་གསེས་
 སུ་དབྱེ་ན་ཉེར་བརྒྱད་ཅུ་གསུངས་ཀྱང་། གཙོ་པོའི་དབྱེ་བ་དུག་སྟེ། ཏྲ་ར་རྒྱ་
 ཐའི་དབྱངས་ཅན་སྒྲ་འགྲེལ་སོགས་ལས། ༡ དེའི་སྟེས་བུའི་བསྟུ་བ། ༢ ཟླས་དབྱེ་
 བའི་བསྟུ་བ། ༣ འབྲུ་མང་པོའི་བསྟུ་བ། ༤ བ་གཉིས་པའི་བསྟུ་བ། ༥ ལས་
 འཛིན་གྱི་བསྟུ་བ། ༦ མི་ཟད་པའི་བསྟུ་བ་སྟེ་ནམ་པ་དུག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་།
 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་》སོགས་ལས། ༡ བྱད་པར་ཅན་གྱི་བསྟུ་བ། ༢ གྲངས་སྟོན་
 མ་ཅན་གྱི་བསྟུ་བ། ༣ གྲངས་མེད་པའམ་མི་ཟད་པའི་བསྟུ་བ། ༤ དང་པོའི་
 བསྟུ་བ། ༥ གཞན་དོན་གྱི་བསྟུ་བ། ༦ དང་གི་དོན་གྱི་བསྟུ་བ་བཅས་དུག་ཏུ་
 གསུངས་ཀྱང་། མདོར་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་མང་པོ་ནམས་དོན་གཅིག་ཏུ་
 སྟོར་བ་དང་། བརྗོད་པ་དང་ནམ་དབྱེ་རུ་མ་གཅིག་ཏུ་སྟོར་ཞིང་ཚིག་ཀྱང་ལ་
 བརྗོད་བདེ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་རུ་གཅིག་པར་སྒྲུང་། འདི་ནི་པོད་གྱི་བརྗོད་
 སྟོན་རིག་པ་ལའང་ཕལ་ཆེར་ངེ་བཞིན་རུ་སྟོར་བུ་ཅིང་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
 རིམ་པ་ལས་འཛིན་གྱི་བསྟུ་བའམ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་བསྟུ་བ་ནི། བྱད་གཞི་དང་
 བྱད་ཚིག་གཅིག་ཏུ་བསྟུ་བ་གངས་རི་དཀར་པོ་ལྟ་བུ། བ་གཉིས་པའི་བསྟུ་བའམ་
 གྲངས་སྟོན་ཅན་གྱི་བསྟུ་བ། བ་གཉིས། ར་ལྟ། ཏྲ་བཅུ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། །འདི་
 ལ་གྲངས་སྟོན་ཅན་གྱི་བསྟུ་བ་ཟེར་བའི་དོན་ཡང་ལེགས་སྟུར་གྱི་སྐད་རུ་བ་གཉིས་
 ཞེས་པའི་གྲངས་ཚིག་སྟོན་དང་། མིང་ཚིག་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་དཔེར་ན་དྲི་གོ་ཞེས་པ་
 ལྟ་བུ་རེད། འབྲུ་མང་པོའམ་གཞན་དོན་གྱི་བསྟུ་བ་ནི། འབྲུ་མང་པོ་དང་།

ཤར་ལྟོ་ལྟ་བུ་ཆོག་ཅུང་གི་རྗེས་སུ་དོན་གཞན་ཏུ་འགྱུར་བ་ནམས་སོ། །དེའི་སྐྱེས་
 བྱའང་དང་པོའི་བསྐྱེ་བ་ནི། རྣམ་དབྱེ་ནམས་བསྐྱེ་བ་སྟེ། སྟོང་འགྲོ་ཤང་འཁྱུང་།
 འཁྱུང་གཏོར། རྒྱ་སྐྱེས། རྒྱལ་སྐྱེས། འབྲས་གནས་ལྟ་བུ་ནམས་རེད། ལྷན་
 དབྱེའི་བསྐྱེ་བའམ་དང་དོན་བསྐྱེ་བ་ཞིས་པ། རྒྱ་ཐོད་དབྱེན་རི་ཉི་ཉོང་ཀྱན་ལ་
 ཡོད། ལྟ་བུ་བར་གྱི་དང་སྐྱེ་ནམས་བསྐྱེས་པས་འཕགས་ཐོད་གཉིས་གྱི་བར་སྟོང་
 རིག་པའི་གཞུང་གི་ཆོག་ཅུང་ནམས་སལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་ཏུ་བྱུང་འདུག དེ་ལྟར་
 རང་བཞིན་ཁྱེན་དང་རྣམ་འགྱུར་གསུམ་པོ་དེ། དོན་ཏུ་རང་རེ་གངས་ཅན་པའི་
 བར་སྟོང་རིག་པའི་གཞུང་ལའང་རང་གཤིས་སུ་གནས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་
 ཐ་སྙད་སྐྱོར་ནས་བཤད་སྟོལ་བྱུང་མི་འདུག །ཁྱོད་ཀྱི་མཐུན་པོ་ཆོ་རྣམ་མཆོག་གིས་
 དབྱངས་ཅན་སྐྱེ་གཞུང་ལ། ཡི་གེ་ནམས་གྱི་སྐྱེ་སྐྱོར་བ་གཙོ་པོར་ལྟོན་པ་
 མཆོམས་སྟོར་སྐྱེ་བཤད་པ། མིང་ལས་ཆོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སི་སོགས་རྣམ་
 དབྱེ་ཉིར་གཅིག་བཤད་པ། བྱིངས་ལས་ཆོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉི་སོགས་ཀྱན་
 བཤད་པ་སྟེ་ཆ་བའི་ས་བཅད་བཞིར་དབྱེ་ནས་གསུངས་པ་དེ་དག་དོན་ཏུ་ལེགས་་
 སྐྱོར་གྱི་སྐྱེ་རིག་པའི་གཞུང་གི་སྐྱེ་དོན། མདོར་བསྐྱེས་ནས་གོ་སྐྱེ་བའི་དོ་སྟོང་གི་
 གདམས་ངག་ཏུ་སྒྲུབ་བ་བཅས།

ཀམ་པའི་ཚོས་ཚོགས་སྐྱར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཞེས་པའི་སྐོར་
མདོར་བཅུས་ཙམ་བཟོད་པ།

ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཀམ་པའི་ཚོས་ཚོགས་སྐྱར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཞེས་པ་
བྱུང་བ་དེ་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་ན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་གྱི་མང་པོ་ཞིག་གསར་ཆོག་གས་
ཐུབ་པ་འདུག སྤྱིར་རང་རེ་ཐོད་ཀྱི་སྤྲ་ཆེན་རྣམས་དཔོན་ཆེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུས་
མཛད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ནི་ཉོར་དང་། ཏཱ་མིང་། མན་རྩ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་
ཆེ་བསྟོད་དང་མངའ་གསོལ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་ཐོད་སིལ་
བུའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། མངའ་བདག་མར་བ་ལོ་ཙྰ།
མི་ལ་བཞད་པའི་རྗེ་རྟེན། དུགས་པོ་ཟླ་འོད་གཞོན་ཅུ། འཁོན་སྟོན་དགོན་མཆོག་
རྒྱལ་པོ། ལྷ་པ་ཚོས་ཀྱི་སེང་ག། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ལ་སོགས་པ་
མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྲ་མ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་གནས་ལུལ་གཅིག་
ཏུ་ངེས་པ་མེད་པ། ཚོས་དང་རིག་གནས་གང་ཏུ་དར་བའི་ལུལ་དེར་ཐེབས་ནས་
ཐོས་བསམ་གནང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་སྤྱོད་པ། རྩོན་པའི་ཚོ་ནའང་སྤྲ་ཆས་ཡོ་
བྱད་འགེལ་བའི་རྟེན་རྟེན་ལ་རེ་གཉིས་དང་། འཁོར་རུ་སློབ་བུ་རེ་གཉིས་དང་
འགྲོགས་ནས་འབྲོན་ཞིང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྐབས་འགར་རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱར་
ཞབས་རྒྱུ་རུ་ཁྱུར་པོ་བྱེད་ནས། ཐེབས་ཤིང་ཡོད་པ་མར་པ་ཚོས་ཀྱི་སྤྲ་གྲོས་རྒྱ་
གར་རུ་ཐེབས་ཚུལ་ཁོ་ན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ན་ཤེས། ཡོན་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་
ས་པའ་ཁུ་དཔོན་ཉོར་ལུལ་རུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཤིང་དབུ་བྱར་བཀུར། འགྲོ་
མགོན་ཚོས་རྒྱལ་འཕགས་པ། ཐོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མངའ་བདག་རུ་བསྐྱོས་པ་
ནས་བཟུང་། ཏུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ཐོད་ཀྱི་སྤྲ་ཆེན་རྣམས་ལ་ཡོན་གོང་མ་
དང་། ཏཱ་མིང་གོང་མ། མན་རྩ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་རྒྱུན་དང་ཆོ་ལོ་
གནང་བའི་དབང་གིས་བཞུགས་གནས་ལ་ཕོ་བྲང་དང་། གསེར་གྲི། རྩོན་ལམ་
རུ་གདུགས་དང་། ཐེབས་བྱམས་སོགས་རྟ་པ་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོས་བསྐྱོར་ནས་ལྷ་ཆེན་
གཡུལ་ལ་ཆས་པ་ལྟར་ཐེབས་བསུ་བྱེད་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་སྤྱིར་ཐོད་ཀྱི་

སྤྱི་མ་ནམས་ཀྱི་བྱ་གཏོང་སྟོགས་མེད་ཏུ་འགྲིམས་པའི། རྒྱལ་ཁམས་པའི་འཆོ་བའི་
སྟོན་ལམ་དེ། ཐོབ་དང་སྟོན་གྲགས་ལྡན་པའི་བྱི་གདུགས་བར་གྱི་མེ་ཆེན་གྱི་འཆོ་
བའི་ལམ་ཏུ་བསྟོན་པའི་ཏུས་མཆོམས་ཤིག་ཏུ་སྟེབས་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་མྱིར་
འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་པལ་གྱི་སྟོན་གྲགས་དང་
མཛད་སྟོན་དེ་སྟོན་གྱི་དབང་ལྷགས་དང་སྟོན་ཏུ་དར་རྒྱས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
མཐོང་ཐུབ།

གཅིག །སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེ་
ཐོག་མར་དབུ་བརྟེན་ཚུལ།

ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེ་ཐོག་མར་ཀམ་སྐྱ་
ཕྱིང་བཞི་པ་རོལ་པའི་རྩོམ་སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེའང་སྐྱ་ཕྱིང་གཉིས་པ་
ཀམ་པ་ཤད་དང་། སྐྱ་ཕྱིང་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྩོམ་རྩིས་ཡོན་གོང་མས་རྒྱ་ནག་
ཏུ་གདན་ཞུས་བྱས་ཏེ་དབུ་བླར་བཀྲམ། རང་བྱུང་རྩོམ་རྩིས་ཏུ་འདས། དེའི་
ཡང་སྟོན་སྐྱ་ཕྱིང་བཞི་པ་རོལ་པའི་རྩོམ་སྐྱུ་ལོ་༡༩༥༠པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ཡབ་
བསོད་ནམས་རྟོན་གྱུ་དང་། ལུས་བཅོན་འབྲུག་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱུམ་
པའི་ལུལ་སྟོ་ལུང་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཉེ་བའི་རྩོད་ཨ་ལ་རོང་ཏུ་སྐྱ་འབྲུངས། རྒྱུ་
ཏུས་ནས་སྟོ་རིག་དང་། སྟོན་པ་གཞན་ལས་འཕགས་པའི་བྱིས་པ་ཡ་མཆོན་ཆེ་བ་
ཞིག་བྱུང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀམ་པ་དང་། རང་བྱུང་རྩོམ་ཡིན་པའི་ཚུལ་མང་པོ་
དང་། སྐྱ་སྐྱེ་སྤྱི་མའི་སྐབས་ཀྱི་མཛད་སྟོན་རགས་རིམ་ཅན་གསུངས་པས་ལུལ་མི་
ནམས་ཀྱིས། ཀམ་པའི་ཡང་སྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིང་མོལ་གྱི་གྲགས་པ་ག་ས་ག་ལ་བྱུང་
སྟེ། དབྱང་ལོ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་ལྡན་མགོན་རྒྱལ་དང་། ཆོས་པ་སི་ཏུ་
སོགས་ཀྱིས་བདག་སྟོན་གནང་། རྟོགས་ལྡན་མགོན་རྒྱལ་གྱི་མདུན་ནས་དབང་
ཆོས་མང་པོར་ཞུས་ཤིང་། སྟོན་གཉིས་གནང་པས་མི་རིང་བར་འགྲི་སྟོན་སོགས་ལ་
མཁས་པར་བྱུང་། དབྱང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་སྟེ་ལོ་༡༩༥༩ལོར་སྟོན་པ་ག་མོ་གྱུ་པ་
ཏུ་སི་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཀྲམ་བསྟོན་དང་། གཟིགས་སྟོན་འོག་གནས་
ནང་བརྒྱད་དེ་མཆོར་ལུར་མེབས། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་རྟོན་གྱུ་དཔལ་དང་།
སྟོན་དཔོན་བསོད་ནམས་འབྲུམ་སོགས་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས།

མཚན་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ཞེས་གསོལ། རྒྱལ་བ་གཡུང་རྟོན་ཆེན་པོ་ལས་
 ཟབ་ཚོས་གྱི་གདམས་ངག་ཡོངས་རྫོགས་ཞུས། དེ་ནས་བཟུང་ཟུན་མོང་སྤྱིའི་རིག་
 གནས་དང་། ཟུན་མོང་ནང་གི་རིག་གཞུང་བཀའ་བོད་ལྷ་ལ་སྦྱོང་བཙོན་གནང་
 ཞིང་བྱང་པར་དུ་འདུལ་བ་ལ་རྩལ་བཏོན། མཚན་མོ་གཟིམས་པའི་ཆེ་ནའང་
 གཟིགས་བཞེད་གྱི། དཔེ་ཆ་རྣམས་ཞལ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་འབྲིས་སུ་བཞག་སྟེ་གཟིམས་
 པས་མི་ལམ་དུ་འང་། གཞུང་དོན་ཁོ་ན་ཐུགས་ལ་འཆར་བའི་འབད་བཙོན་གནང་
 བས་མི་རིང་བར་མཁས་པའི་སྟན་གྲགས་གྱིས་བྱབ། ཚལ་པ་སི་དུ་སོགས་གྱིས་
 ཚོས་རྩེ་གོང་མ་རང་བྱུང་དོ་རྩེའི་ཡང་སྤྱིང་འབྲུལ་བྲལ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་
 ཡོད་ཚུལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་གསན། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༤པའི་མེ་སླེལ་ལོར་གོང་མ་རིན་ཏན་
 གྱི་བརྒྱུད་པ་བཅུ་བཞི་པ་ཐོ་ནག་ཐེ་མུར་དང་། (妥帖睦尔)། རྒྱལ་བུ་ཨ་
 ཡུ་ཏ་ར་རྒྱུང་ཐེམ་ཆེ་ཡབ་སྲས་གྱིས་གསེར་ཡིག་པ་བཏང་ནས་གདན་འདྲེན་ཞུས་
 ཤིང་འཇའ་ས་གནང་། གོང་མས་གནང་པའི་འཇའ་ས་《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་
 འབྲི་ཤིང་》ལས་གསལ་བ། ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་
 དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་ངེད་གྱི་ཡུང་ཁོལ་བའི་དོ་རྩེ་ལ་གསོལ་བ། ངེད་
 གྱི་མགོ་བྱས་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་དགོངས་ཏེ། ཁྱེད་བོད་སྟོགས་སུ་སྤྱོད་བ་བཞེས་
 ནས་མཚུར་ཕུའི་དགོན་པར་བཞུགས་ཞེས་ཐོས། དེའི་དོན་ལ་སྤར་གྱི་ཡོན་ཏན་
 དང་སྤྱིན་ལས་ལ་བསམ་ནས། སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་ལ་དེང་རི་དང་། དགོན་
 མཚོག་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མགོ་བྱས། གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་གདན་འདྲེན་དུ་བཏང་
 ཡོད་པས། ད་ལྟ་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་སྟུག་བསྐལ་གྱི་གཟིར་བའི་སེམས་ཅན་
 ལ་དགོངས་ཏེ། འདི་སྟོགས་གྱི་བསྐལ་པ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཚོས་
 གྱི་བདུད་རྩིས་ཚོམ་པར་མཛད་པ་དང་། ལམ་གོལ་ལམ་སྟོར་བའི་སེམས་ཅན་
 རྣམས་གྱི་འདྲེན་པ་མཛད་པའི་དོན་ལ། རང་ཡུལ་སྤངས་ནས་སྤྱི་ཡས་གྱི་ཆོགས་
 ལ་མི་ལྟ་བར་སྤར་དུ་འབྱོན་པར་ཞུ་ཞིང་། ཡང་ཐུབ་པས་གཞན་དོན་དུ་དགོངས་
 ནས་སྟུག་བསྐལ་དང་དུ་སྤངས་ཏེ། ཡུལ་ཁམས་ཐ་དད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 མཛད་པ་ཐུགས་ལ་གསལ་མོད། སྤྱི་ཁམས་གྱི་འཚོ་སྤྱོད་། ཚོས་གྱི་བཤད་ཉན།
 བོད་སྟོགས་རྒྱུད་པ་ལ་ཞེན་པར་མཛད་པར། འདི་ནས་མངགས་པའི་གསེར་ཡིག་

པ་དེར་སློབས་པའི་འཐད་རྩ་དེད་ལ་བསམ་ནས། འདི་ཚུགས་སུ་མཇུག་རྩལ་
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེ་ཅི་རྩལ་སུ་དར་བར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་མང་པོ་
ཐར་བའི་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་སྤྲད་མི་མཛད་པ། ལྷུང་རྩ་བྱོན་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་རོལ་བའི་རྩི་རྩེས་མཁྱེན། མཆོད་པའི་ཆོས་དང་འཇའ་སའི་རྟེན་ལ་གསེར་བྱེ་
གཅིག །དེལ་བྱེ་གསུམ། གོས་སྤྱི་ནང་དགུ་ཆོན་གཉིས་ཡོད། སློབ་ལོ་སླ་བ་
བརྩ་བའི་ཆོས་བརྩ་མེ་སློབ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༦ལ་ཏའི་རྩ་ནས་བྱིས་པའི་འཇའ་ས་བཀྲ་
ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག །

ཞེས་པའི་བཀའ་ཡིས་བསྐྱར་བའི་འཇའ་ས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་རྩ་ཆེབས་
བསྐྱར་གནང་རྒྱུ་ལྟེན་གཤམ་བཤོད། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧ལོར་
སྤར་གྱི་མཁན་སློབ་རྣམས་དང་། གཞོན་རྩ་དཔལ་གྱི་གསང་སྟོན་མཛད། དགོ་
འདུན་ཉི་ཤུའི་གངས་ཆོང་པའི་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། ཉེ་འཁོར་དང་
གཅིགས་སར་ཤ་ཆང་གི་རྩི་བྱོ་བ་ཅམ་ཡང་འགྲིམ་མི་ཆོག་པ་གནང་པ་མ་ཟད།
སྤྱི་འཁོར་རྣམས་ལ་འདྲ་། ཤ་ཆང་གི་སྟོན་མོ་བྱེད་མི་རུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཐེག་ཆེན་
སོ་ཐར་དང་། ལུན་མོང་གི་འདུལ་བའི་བཅས་པ་ཤིན་རྩ་སྤྱི་བ་ཡན་ཆད་ལ་ནན་
ཏན་མཛད། དགུང་ལོ་བརྩ་དགུ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༨པའི་ས་གྱི་ལོར་ལྷ་ས་ནས་གུང་
ཐང་རྩ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་ཞབས་རྟོག་རྒྱ་ཆེར་ཞུས། ལོ་དེའི་སླ་བ་ལྷ་པར་མཆུར་
སུ་ནས་སྤྱག་བཏེགས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཚུགས་སུ་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་། ལམ་བར་
ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད་ཅིང་སློག་སློམ་དང་། མ་ཁི་འབྱུམ་ཐེར་
བྱེ་བ་རུང་སྤྱར་སོགས་གདུལ་བྱའི་ཆོད་དང་བསྐྱན་པའི་དགོ་རྒྱུན་མང་པོ་
བརྩ་གས། མི་སེར་གྱི་བྱ་ལག་ཆག་ཡང་བྱེད་པའི་ཆོད་རྩ་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་གྱི་
ཞོན་ཁལ་བུ་མ་སྤྱི་འཁོར་སོགས་གཞུང་ནས་བཏང་། སླ་བ་བརྩ་གཉིས་པར་མ་
རྒྱུ་མིང་ཁྱུགས་སུ་བྱོན་ནས་བཀའ་ཆོས་ཡུན་རིང་གསུངས། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩པའི་ས་
ཕག་ལོར་རྩི་ཅོང་ཁ་ལ་པ་ལ་དགོ་རྒྱུན་གྱི་སྟོན་པ་གནང་། སླ་བ་གཉིས་པར་རྒྱལ་
བྱ་སང་ག་བྱིས་བསུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱ་ཡུལ་རྩ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་གྱི་ཡུལ་གྱི་
འགར་འབྲུག་རྩི་ཡུན་རིང་ཤོར་བ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་
གནང་ནས་ཞི་མཐུན་གྱི་འདུན་མས་སུ་མ་ཞིང་། བཅོན་པ་རྣམས་སྟོད་གྲོལ་

བཏང་། ཡུལ་དེར་གསེར་སྲང་ཉིས་སྟོང་དང་། ཏྲ་བརྟན་བརྟ། ར་ལ་བརྟ་
 བཅས་ཀྱི་གནང་འབྱེད་བྱས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོའི་ལྷགས་བྱེ་ལོའི་རྒྱ་བ་བརྟ་གཉིས་
 ལོའི་ཆོས་བཙུན་པོ་བརྟ་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཏའི་རྩུ་ལེབས། གོང་མ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་
 བསྐྱེད་བྱས། ཡུལ་ཁམས་སྤྱི་དང་བྱང་པར་གོང་མ་ཡབ་སྲས་ལ་དབང་ཆོས་
 ཀྱིས་ཆོས་པར་མཛད། ལྷག་པར་རྩ་རྒྱལ་བྱེ་ལ་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་གི་བཤད་པ་མང་པོ་
 གནང་ནས་དད་བྱས་ཆོད་མེད་པར་སྟོབ། སྤྱི་ལོ་བཀའ་བཞིན་བཙུན་པ་རྣམས་
 སྟོན་སྟོལ་གཏོང་བའི་འཇའ་ས་དང་། གོང་མ་དང་མི་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་བན་
 དེའི་ཕྱག་ལེན་མི་རུང་བའི་འཇའ་ས་བཅས་གནང་སྟེ། བོད་རྩུའང་དེ་བཞིན་
 སྟོགས་པར་བཏང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་ནག་རྩུ་ལོ་གསུམ་ཅམ་སོང་བ་ན་བོད་རྩུ་འབྱོན་
 པར་ཆས་ལོའི་སྐབས་སྤྱི་གོང་མ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཤོལ་བཏབ་དྲག་རྩུ་ཞུས་པའི་
 རྒྱལ་«རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་»རྩུ་གསལ་ལ། གོང་མ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྤྱན་
 ཆབ་བཏོན་ནས་ཁྱེད་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲུ་འཕེལ་ཞིང་བཀྲ་ཤིས་པའི་སྤྱི་
 མ་ཞེས་མཆོད་གསོལ་བའི་སྐབས་འདིར། དེ་ཅམ་ཁྱེད་ནས་ཏན་མཛད་ནས་བོད་
 རྩུ་ཅི་མཛད་རྩུ་འབྱོན། སྤར་སྤྱི་མ་འཕགས་པ་དང་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཆོད་
 བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་རྒྱས་དང་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་ཐབས་
 མཛད་ན་མི་འཐད་དམ་ཐུགས་བསམ་ལེགས་པོར་སྟོང་མཛོད། ཅས་ཞུས་པའི་
 ལན་རྩུ། ཟེད་མོ་དེ་འཕྲོར་བཞག་ན་ལེགས། དེད་ལ་གོང་མ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྤྱི་
 རིམ་རྩུ་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མ་གཏོགས། རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་བ་
 ལ་ཁ་གཏོགས་པའི་དགོས་ཆེད་ཤིས་སྟོན་གང་ཡང་མེད། བན་དེ་བྱ་བ་དེ་ཡུལ་
 གང་ལའང་ཞིན་ཆགས་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བཟང་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསལ་
 བ་ལ་དབྱང་ན་ཡོན་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཀྱིས་པ་ལའང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
 ལྟར་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཁམས་སྤྱི་དང་བའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱར་ཡོད་
 གྱུང་། དེ་ལྟར་མ་བཞིན་པའི་རྒྱ་མཆོད་ནི། སྐབས་དེར་བོད་རྩུ་གཡའ་འབྲི་ས་ཕག་
 སོགས་སྟེ་ཤོག་མང་པོའི་བར་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་ཆོད་བྱེད་པའི་འགལ་བ་དང་
 དམག་འཁྲུག་གི་ཟིང་ཆ་རྒྱན་མི་ཆད་པ་ཞིག་བྱུང་དང་འབྱུང་ཐུས་ཡིན་སྟབས།
 སྤྱིད་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བཙོས་མིན་གྱི་ངེས་འབྱུང་ཞིག་སྤྱིས་ཡོད་པ་དང་། རྟོན་པ་

ཤུག་ཐུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། རྒྱལ་སྤྱི་དྲུག་པ་ཆེ་
 སུ་ཐམས་ཅད་བྱིའི་མདུན་ན་ཅ་སྤངས་པ་བཞིན་རུ་དོར་ནས། དགེ་སྦྱོར་གི་
 ཆོས་བཞི་དང་མ་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ངེས་ཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཐོབ་ཡོད་པར་
 དེས། སྦྱིར་སྤྲོ་མ་འདིའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་དག་ལ་ཞིབ་རུ་མཇུག་ན་འདུལ་བའི་
 བཅས་ལ་རྣམས་ལ་ཤིན་རུ་ཅ་གནད་རུ་བཟུང་ནས། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་པ་སྤྲ་ཞིང་
 སྤྲ་མོ་དག་ལ་འདར་ནན་རུ་བཀག་སྒོམ་གནད་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོར་ཤེས་ཐུབ། དེ་
 ལྟར་གོང་མ་ཡབ་སྐུ་གི་ནན་ཞུས་གནད་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དུལ་འབངས་རྣམས་
 ལ་སྦྱོན་བྱེད་གྱི་དབང་དང་། སྒོ་ལ་བྱེད་གྱི་ཁྱིད། རྒྱལ་རྟེན་གྱི་ལུང་སོགས་དམ་
 པའི་ཆོས་གྱི་མཛད་སྒོ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཞིག་སྤེལ་ནས་བཞུགས་ཤིང་བོད་རུ་འཁོར་རྒྱ་
 རེ་ཞིག་སྦྱི་འགྲུངས་གནད་། སྦྱི་ལོ་༡༩༤༤པའི་མེ་རྩ་ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་ཕྱག་བཏེག་སྦྱི་
 བོད་རུ་བྱོན། ལམ་བར་རུ་ཞལ་མཇུག་ཞུ་མཁན་གྱི་སྤྲལ་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་།
 འགའ་ཞིག་པ་མ་རྒྱན་རྒྱས་རྣམས་རྩ་མོང་ལ་བཀལ་ནས་རྒྱ་ལམ་བརྒྱད་དེ་བྱུང་
 བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་དད་མོས་གྱིས་གོམ་པ་བརྟན་རེའི་མཆོམས་ན། ཕྱག་
 གསུམ་རེ་འཆོལ་ནས་འོངས་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་རྣམས་ལ། བསྐྱ་བ་རྣམས་པ་
 བཞིས་ཆོས་གྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། དུས་དེར་སྟོད་ཉོར་རྒྱལ་པོས་འབུལ་བ་མང་
 པོ་དང་བཅས་གདན་ཞུས་པ་འཁོར་ཡང་མ་བྱོན། དེ་ནས་མདོ་སྟོད་བརྒྱུད་ནས་
 དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་བར་འདན་རུ་ཕེབས་པ་དང་། རོང་པོ་དང་། ལྲང་ནོ་
 དཀར་ནག་ཤོད། བརྒྱུད་ཤོག་སོག་སྟོད་སྤྱད། གོང་པོ་སོགས་གྱི་ལུལ་ནས་སེར་
 རྒྱ་གྱི་སྤྲལ་མང་པོ་མཇུག་ཁ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱོན་པས་
 ཆོམ་པར་བྱས། དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ཆེ་འཁོར་བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་སྒོས་བཏང་
 བས། དགེ་སྦྱོར་སྒོམ་རྒྱལ་ལ་བཅོན་པའི་དམ་བཅའ་བརྟན་པོར་ཐོབ་པའི་དད་
 ལྡན་གྱི་སེར་རྒྱ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲོ་མ་དང་འབྲལ་མི་ཕོད་པའི་དད་འདུན་གྱིས་ཕྱག་
 སྦྱིར་འབངས། མཚུར་སུར་འཁོར་བ་དང་། སྤྲོ་མའི་བཞུགས་གནས་གྱི་ཉེ་སྤྱོར་རུ་
 སྤྱོར་བཏབ་སྦྱི་དགེ་སྦྱོར་ལ་བཅོན། སྤྱོར་དེར་རྒྱ་ནག་རྒྱ་མིང་གོང་མ་དུན་ལྷ་
 རྒྱལ་པོས། འབུལ་བ་དང་བཅས་ཉེ་གདན་ཞུས་པ་བཏང་ཡང་། དད་ལྡན་གྱི་སེར་
 རྒྱ་གྱི་ཆོ་མང་པོའི་དགེ་སྦྱོར་ལ་བར་ཆད་རུ་དོགས་ནས་མ་བྱོན། ཕྱགས་མཐའ་

ནས་ཡོང་བའི་དད་ལྡན་གྱི་སེར་རྒྱ་རྣམས་དགེ་བའི་ལམ་རྒྱ་བརྒྱུག་ཅིང་གདམས་
 ངག་དང་བསྐྱབ་བྱ་མང་པོ་གནང་། དེ་ལྟར་དད་ལྡན་སེར་རྒྱ་མང་པོ་ཆོགས་པ་
 དེ་དག །སྒྲུ་མ་གར་བྱོན་གར་བཞུགས་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཉེ་སྤྱོད་རྒྱ་སྤྱོད་
 བཏབ། དེར་སོ་སོའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཁ་སྒྲུབས་དང་བསྐྱུན་པའི་དགེ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 བསྐྱུས་ལ་བཅོལ་ནས། རུས་འདའ་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཀམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཞེས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཐོག་མ་དེ་བྱུང་བ་རེད།

གཉིས། རྒྱུ་ལོ་ལྟར་དུ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་རྒྱ་ཆགས་པ།

དེའང་རྒྱ་ལོ་༡༥༩༥པའི་ཆུ་བག་ལོར་ཆོས་རྗེ་ལོ་བའི་རྩོ་རྗེ་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་
 ཞལ་ཆེམས་ལ་བརྟེན་ནས། རྗེ་དཔེ་ཡང་སྤྱིད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ཆོས་གྱི་རྗེ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཉང་འདམ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་^① རོས་འཛིན་གནང་། ལྷ་
 དམར་མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོ་སོགས་གྱིས་དབང་ཆོས་ནར་མ་སུལ་ཞིང་། དབྱང་ལོ་
 བདུན་པར་མཁན་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། སྤྱོད་དཔོན་
 རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་སོགས་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞེས། མཆོན་རྩམ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཞེས་གསོལ། མཁན་སྤྱོད་དེ་དག་དང་། རྩོགས་ལྡན་ཡེ་ཤེས་དཔལ། བཀའ་
 བཞི་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་སོགས་ལས། འབྲི་སྤྱོད་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་གསན་སྤྱོད་
 མཛད་པས་མཁས་པར་ཆགས། དགྲང་ལོ་དགྲ་བར་མདོ་ཁམས་ཀམ་འི་གདན་
 སར་བྱོན། སྤྱོད་ཆེན་དང་བཅས་དབྱུས་གཙང་ཀྱན་ཞབས་གྱིས་བཅགས། དགྲང་
 ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཆུ་རྩ་ལོར་མཁན་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་དང་། སྤྱོད་དཔོན་ཡོན་ཏན་
 སྤྱོད་སྤྱོད་གཙོས། སྤྱོད་བཅོལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་བརྒྱད་ཅུའི་དབྱུས་བསྐྱུན་པར་
 རྩོགས། རྒྱ་ནག་གོང་མ་རྒྱ་མིང་གཡུང་ལོ་རྒྱལ་པོས་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་པ་གསན་པས་
 ཐུགས་འཕྲོག་སྤྱོད་འཇའ་ས་ཁྱུ་ཡིག་དང་། རིན་ཆེན་གོས་དར་གྱི་འབྲུལ་པ་དང་
 བཅས་པའི་གདན་འདྲེན་པ་ཡང་ཡང་བཏང་པ་ལ་བརྟེན། དགྲང་ལོ་ཉེར་གཉིས་
 བཞེས་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱོད། རྒྱ་ལོ་༡༥༠༥ལོར་དབྱུས་གཙང་གི་དཔོན་ཆེན་རྣམས་གྱིས་
 སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ལ་བཅས་མཚུར་སྤྱོད་ནས་བཏེགས་ཏེ་རྒྱ་ནག་རྒྱ་ལོ་བཅས་པའི་ལམ་
 བར། སོག་ནག་ཤོད། སྤྱོད་སྤྱོད། ལྷ་སྤྱོད། ཀམ་ཉེ་སྤྱོད། སྤྱོད་ཁམས།

① རྒྱ་ལོ་༡༥༩༥པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་འབྲུངས།

འབྲི་ཆུ། འདན་སྒྲིང་ཆང་བཅས་ལ་ཐེབས་ཤིང་དེ་ནས་ཚུགས་སུ་མ་ཅུས་ཤིང་ཀུན་
 ཏུ་བྱོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོའི་མི་ཕག་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ཁྲིར་གཅིག་ཉིན་པེ་ཅིན་
 ཏུ་འབྱོར། དམག་མི་འབུམ་ཆོ་མང་པོ་དང་བཅས་པས་བསྐྱོན་བཀྱར་ཆེན་པོས་
 བསུ་བ་བྱས། ཞོང་མ་ཉིད་ཀྱང་ཕོ་བྲང་ཕྱིའི་ལྷགས་རི་ནང་མའི་བར་བསུ་བར་
 ཐེབས། བཀའ་ལུང་དབང་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཞུས་ཤིང་གསེར་བྱེད་ཀྱང་
 དབུལ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ཀྱིས་འབུལ་ཆེན་མཛད་པ་དང་། ཐོབ་དང་ཐམ་
 ཀ་གནང་བའི་སྐོར། 《ནམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ལས། གཞུའུ་ལའི་
 ཏུ་བཅུ་ལྔ་མང་གསེ་བྱན་ཏུ་ཤན་ཅི་ཅིའི་ཆུ། (如来大宝法王西天大善自在佛)
 དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རུ་བསྐྱོགས་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་
 ཞི་བ་དབང་ལྷག་གི་སངས་རྒྱས། ཞེས་པའི་མཆན་གསོལ། གསེར་སྲང་བརྒྱ་
 ལས་བརྒྱུདས་པའི་འཇའ་ས་གསེར་ཐམ་དང་། ཤེལ་ཐམ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་
 ལུལ། སྤྲ་མ་གསུམ་ལའང་གོ་བྱིའི་ལས་ཀ་དང་གསེར་ཐམ་གནང་། ཞེས་གསལ།
 སྤྱིར་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་མ་གཏོགས་ལས་ཆན་བསྐོར་བཞག་བྱེད་མི་ཆོག་ཀྱང་། རྒྱ་
 པོད་ས་ཁད་འགྲངས་པས་ཆོས་རྗེ་ཉིད་ནས་ལྷ་མའི་དཔོན་པོ་རྗེ་འོས་བསྐོས་བཞག་
 བྱེད་ཆོག་པའི་ལུང་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧པའི་མི་སྤང་ལོར་པོད་ཏུ་ཐེབས་པ་དང་
 ས་སྤྱ། དགའ་ལྷན། འབྲི་གུང་། ལྷག་ལུང་སོགས་པོད་ཏུ་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ལ་
 བདག་དབང་བཟུང་བའི་སྤྲ་ཆེན་དང་། དཔོན་ཆེན་ཁག་གིས་བསུ་བ་དང་
 འབུལ་བ་རྒྱ་ཆེན་བྱས། ཕག་གུ་སྤྱིད་རབས་ལྷ་པ་ལང་གགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་
 དད་གུས་ཆེན་པོས་བཀྱར་ཞིང་རྗེ་འུ་གདོང་ཏུ་སྤྱན་དྲངས། ཕོ་བྲང་པོ་ཏུ་ལ་
 གཟིམས་ཁང་ཏུ་སྤུལ་བས་དེར་རྒྱན་བཞགས་གནང་། མཚུར་སྤུལ་ཞིག་གསོས་
 བྱས། དེ་ལྟར་རྒྱ་པོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་གུས་བཀྱར་ཆེན་པོ་ཐོབ་
 པའི་རྒྱུན་གྱིས་མཆན་དང་། གཏུལ་བྱའི་བྲལ་ཁངས་ཆོས་ཆེར་འཕེལ་ཏེ་མདོ་
 དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྲ་མ་དང་། རྗེ་དཔོན་ཁག་གིས་ཞབས་ལ་གདུགས་ཤིང་
 གཙུག་ཏུ་བཀྱར། ཏུས་མཚུངས་སུ་སྐར་ཆེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མཐོ་ཏུ་བྱིན་སྤྲུམ་
 སྐར་པ་ཁག་གཅིག་གིས་སྦྱོད་པ་ལ་ངན་ཤན་ཅུང་ཟད་ཐེབས་པ་ན། ཏུང་མ་སེ་
 རྟོགས་ལྷན་གྱིས་ཞུས་པ་བཞིན་སྐར་གྱི་བཅའ་བྲིམས་བསྐྱོམས། སྤྱི་ཤིང་བྱག་པ་

མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་སྐབས་སུ་སྐར་ཆེན་ཡོངས་ལ་བཟོ་གསོ་སྤྱོད་ཆོད་སོགས་ཐུན་
 མོང་གི་རིག་གནས་དང་། ཉན་བརྟག་རྒྱུད་གསུམ་གཙོས་པའི་གཞུང་བཤད་དང་།
 རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྲུར་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་བཏུ་སྟོན་དང་། འབྲེལ་བཤད་བྱེད་
 པ་སོགས་ཐུན་མིན་ནང་གི་རིག་པ་ལ་འཆད་ཉན་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྒོལ་
 རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། བྱེད་པར་དུ་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གསང་བ་སྤྲུགས་གྱི་
 གཞུང་བཤད་དང་དབང་ལུང་མང་པོ་གནང་། རྟོར་དབྱིངས། དཔལ་འཁོར་ལོ་
 སྟོམ་པ། རྟོ་རྩེ་ཕག་མོ་སོགས་གྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོ་ག་སོགས་རྩེ་ཉིད་གིས་
 ལྡན་ཆོས་གནང་། གནའ་མིའི་ངག་རྒྱུན་དུ། སྐབས་དེར་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་
 གིས་ཞོགས་པའི་གསོལ་ཆས་གོང་དེར། ཉིན་ལྟར་མ་ཆག་པར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
 འགྲུར་ཆེན་མོ་ཆོར་རེ་བསྐྱུགས་ཤིང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་སྐར་གྱི་མི་གངས་མང་སྟབས།
 མིའི་མགོ་གངས་དང་བསྐྱུན་ནས། དཔེ་ཆ་ལྡེབས་གངས་བརྩུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་རེ་
 འབྲེད་དེ་སྟོན་གི་ཡོད་པར་བཤད། གང་ལྟར་ཡང་དུས་རབས་འདིའི་སྐབས་སུ་
 སྐར་ཆེན་འདིའི་ཁོངས་དང་། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱ་ཆེན་དང་མི་ཆེན་རྣམས་
 གིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྲུར་ཆེན་མོ་ལ་དད་པ་བཀྱར་བསྟི་ཆོད་མེད་པར་བྱ་ཞིང་
 བཏུ་སྟོན་དང་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་མ་ཟད། གསེར་དབུལ་མཆོལ་སྤྲུག་བཅས་
 སོ་སོའི་དཔལ་འཁོར་གྱི་འཁོས་དང་བསྐྱུན་པའི། བཀའ་འགྲུར་གྱི་སྤྱ་ཉི་མང་པོ་
 གསར་བཞེངས་བྱས་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དང་རྣམ་ཐར་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རེད།
 སྤྱི་ཕྱིང་བདུན་པ་ཆོས་གསལ་རྒྱ་མཆོའི་སྐབས་སུ་^① ཁྱ་མིང་གོང་མ་ཁྲིང་རྩ་ཡིས་
 བཀྱར་བསྟི་དང་བདག་སྟེན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་མ་ཟད། རྩེའུ་གདོང་བ་དང་སྟེ་པ་
 རིན་སྤངས་པ་བཅས་གིས་དད་གུས་ཆེན་པོས་གོང་དུ་བཀྱར་སྟབས། སྐར་ཆེན་
 གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། འཆོ་བའི་མཐུན་སྟེན་བཅས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ།
 སྐར་ཆེན་ཡོངས་གིས་སྤང་བྱའི་སྤྱི་གྲིམས་གཏན་འབེབས་གནང་བ་དང་། ལས་
 རྩེ་སོ་སོའི་གོ་གནས་དང་བསྐྱུན་པའི་ལས་ལྷ། ལས་གོས་སོགས་གོ་རིམ་དང་ལྡན་
 པ་གསར་བཟོ་གནང་། སྐར་ཆེན་གྱི་ཁོངས་མི་ཡོངས་ལ་སྐར་ལྷ་དང་། སྐར་

① ལྷ་ལོ་༡༧༡༩ལོ་ནས་༡༧༥༩ལོའི་བར།
 ② ལྷ་ལོ་༡༧༥༩ལོ་ནས་༡༨༠༩ལོའི་བར།

སྤྱོད་ཅེས་པའི་ལྷ་གོས་ཆ་འགྲིག་བྱེད་པའི་བཀོད་པ་མཛད། ལྷ་གོས་དེ་དག་ནི་
 དེར་རུས་ཀྱང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཁག་གི་སྤྱ་ལྷ་ཆམས་བྱེས་ཐེབས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་བེད་སྤྱོད་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་འདི་དག་རེད། དེ་ཡང་སྐར་
 ཆེན་གྱི་སྤྲིག་སྟོང་མདོར་བརྩམས་ཅིམ་པ་ «ཆམ་ཐར་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་» ལས།
 སྤྱིར་ཆོས་རྒྱུ་གར་བཞུགས་སར་འཇའ་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་ནི་རྟག་ཏུ་འབབས།
 བད་ཡམས་འབྲུག་ཚོད་ཞི། སྤྱ་རྒྱལ། རྟག་ཏུ་མཇལ་མཁན་གྱི་སྤྲག་ལས་མི་ཁྱེད་།
 སྐར་དཔོན་ཆམས་ཀྱང་ཆོད་མི་བྱེད། ཡོ་བྱད་མི་བསོགས། བད་བརྟག་རྒྱུད་
 གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤེལ་འབྱམས་ཀྱི་གར་ཐིག་དབྱངས་ཆམས་ཆིག་རྒྱ་མེར་ཞིང་བྱ་
 སྟོབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཉམས་རྟོགས་དང་ལྡན། བྱ་ཆ་འབྲིང་ཡན་ཆད།
 ཡིག་བརྒྱ། བེ་རོ་ཅ་ན། ཡིག་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་སྤྲགས་སྤྱང་རབ་ཆམས་ཀྱིས་རྱང་
 སྤྱར་བཞི། འབྲིང་གསུམ། ཐ་མས་ཀྱང་གང་རྱང་རྱང་སྤྱར་གཅིག་མ་ཐོན་ན་
 མི་གངས་སུ་མི་བརྟེ། གདན་ས་ཁག་སོགས་སྤྱ་མ། སོ་གྲི། དཔོན་ཆེ་རྒྱུད་སོགས་
 སྐར་པ་གྲལ་བ་དང་། བྱ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཤོག་བཤོས་ནས་ཁྱེད་པ་གསུམ་རེ་ཅིམ་སོ་
 ཤི་རེས་བྲིམས་དཔོན་བྱས་ནས་བྲིམས་པ་སུམ་ཅུ་ཅིམ་རེས་མོས་སུ་བསྐྱོ། བྲིམས་
 རར་རྒྱལ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལྷགས་སྤངས་ཏེ། མི་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་ལྷགས་སོ་ན་
 དང་། སྤྲིགས་ཀྱི་ལྷ་འོས་ཆམས་མགོན་གཉེར། དཔོན། གཟིམ་དཔོན། གྲུའི་
 ཀྱང་པ་ནས་རིམ་པར་ལྷ། འགོན་པོ་ཆམས་སོག་མར་བྲིམས་རེས་པས་གཞི་ལེན་
 བྱེད། སྐར་རུ་ཤ་མི་འགྲིམ། སྐར་ནང་རུ་ཤ་ཆང་མི་ཁྱེར། སྤྱད་མེད་མི་འཛོག་
 བྲིམས་རེས་པ་བརྒྱེ་རུས། དའི་རིང་ལ་བྲིམས་སོས་འདས་ཏེ་ཤིའི་མནའ་འབྲུལ།
 དའི་དབང་གིས། སྐར་པ་ཤིན་རུ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་འཐབ་ཚོད་དང་གཡོ་བྲམ་མེད་པར་
 ཐམས་ཅད་རུལ། ཆོ་དཔག་རྟ་མགྲིན། དགོངས་འདུས། ཆམ་འཛོམས། མགོན་
 པོ་སྤེ་སྤྱ་རིམ་ཁང་ལྷ། ལས་བྱེད་ཆམས་ཀྱིས་བྱེད་སྒོ། ལྷན་གྱི་ཐོབ་ཆིབས་རགས་
 ཀྱི་རུས། སྤྱ་དར་རོལ་མོ་སོགས་སྤོན་འགྲོ་ཆམས་དང་། རྟ་དཀར་པོ་རེ་ལ་རྟེན་
 གན་རྟོ་ལ་བཀའ་བ་ལ་གསེར་ཐོག་སྤུབ་པ་ཆམས་མཐུན་དང་། ཆིབས་ཀྱི་རྒྱབ་
 བས། གྲུའི་ཀྱང་པ་སོགས་སོ་སྤྱི་སྤྱ་མ་དཔོན་ཆེན་སོགས་སོ་རིམ་རེས་ཅན་རུ་བྱོན།
 སྤྱའི་གཡས་གཡོན་རུ་བསེལ་གཡལ་ཏེ་ཁྱེད་སྤྱོར་འཁྱེར། ལས་འཛོན་པ་ཆམས་

གཡོན་གནོན་གཙུག་ལྷ། གུའི་གུང་སོགས་ལས་ཀ་ཅན་རྣམས་ལས་ལྷ། སྤྲེལ་སྤྲེལ་
 རྒྱལ་སྤྲེལ་དམར་ཐོབ་པ་རྣམས་དང་དཔོན་ཆེན་རྣམས་སོས་ལྷམ་གཙུག་ལྷ་སོགས་
 མི་ཆེན་ཁོ་ན་ཆེབས་རགས་སུའོ། སྤྱི་སྤྱི་ག་བྱིས་ཤིན་ཏུ་དམ་པས་མཐོ་བསམ་
 སྒོམ་པ་སྤྲེལ། དགེ་སྦྱོར་མཐོ་བ་རྣམས་ཙུག་པུར་མཆོམས་ལྟར་བཞུགས་པ་རེ་བ་
 དང་། དེ་བས་ཀྱང་དབེན་པ་ལ་ཡང་རེ་བར་གྲགས། སངས་རྒྱས་མཉམ་པ།
 ཟུར་མང་བྱ་བལ། རྒྱ་སྒོན་བྱ་བལ་སོགས་མང་པོ་རེ་སྤྱོད་ལ་ཐེག་པའང་ཡོད།
 གཞན་རྣམས་ལ་དབུ་མཛད་རེ་བསྒོས། ཉིན་བཞིན་གཟིམ་གུར་གྱི་སྤྱི་ནས་ཡན་
 ལག་བདུན་པ་འབུལ། སྤྱི་མཆོམས་དངོས་མེད་དུས་ཞག་གསུམ་རེ་ནས་དམིགས་
 པ་རེ་ལྷ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྐར་དེ་ལས་ཉམས་ཉོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དབྱར་མཆོ་ལྟར་
 རྒྱས་པ་ཆེས་མང་པས། རང་སྤྱོད་བྱུང་པ་ཐོབ་པས་ས་ཆེན་བྱུང་ཅིས་བྱུང་སྤྱི་སྤྱི་ན་
 ལམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི། མཛད་སྤྱོད་ཟུར་ཅམ་སྤྱི་ཞིབ་རྒྱས་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་
 རྣམས་སུ་མཛལ། ཞེས་གསལ་བར་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་སྤྱོད་པས་འཕྱོར་མངའ་ཐང་གིས་ཕྱག་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་
 སྤྱིང་རྒྱན་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ནི་ཐོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཐེབས་ནས་
 འཕྲོ་དོན་སྦྱོང་ཞིང་ཡོད་པ་སྤྱི། ཀོང་པོ། ལི་པོ། གནས་ནང་། ཁ་བ་དཀར།
 དར་མདོ། ཨ་མདོ། འཕོམ་ཉག་སོགས་མདོ་ཁམས་སྐར་དུག་རྣམས་སུ་བྱོན།
 དཀོན་པ་དང་། རྒྱབ་སྤྱི་མང་པོ་གསར་དུ་བཙུགས། འབྲུགས་ཆོད་ཐམས་ཅད་
 མེད་པར་བྱས། འབྲུགས་ཆེན་རྣམས་ལོ་ཉེར་ལྷ་ཅམ་དང་། རྒྱ་རྒྱན་ལོ་
 གསུམ་སོགས་མི་བྱེད་པ། མ་ཁི་དུང་ཕུར། བྱེ་བ། ས་ཡ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་
 བྱེད་པའི་ཡུལ་སྤྱི་དང་ཡོན་བདག་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཐེབས་
 པ་དང་ཡར་རྒྱབ་དཔོན་དང་། རྗེ་ལྟ་གདོང་པ། བྱར་པ་དཔོན་སོགས་དཔོན་
 རིགས་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་ས་གཞིས་དང་ཡུལ་སྤྱི་མང་པོ་སུལ། ས་སྦྱོང་དོན་ཡོད་
 རྗེ་རྗེས་གཅོང་སྤྱོད་སུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པར། ཆོས་སྤྱི་རིས་མེད་ཀྱི་དགེ་འདུན་
 བྱི་སྤྱག་མང་པོས་བསུས། པཎ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྟན་ཤིན་ཏུ་དད་ནས་ཞབས་སྤྱི་
 ཐོར་སྤངས། ཆོད་མ་རིགས་གཞུང་རྒྱ་མཆོ་ལས་འཕྲོས་པའི་བཟ་བཤད་ལྷ་བ་
 གཅིག་ཅམ་གནང་། དུས་དེ་སྐོར་ཞིག་ན་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་འབུལ་ཆེན་

དང་བཅས་སྒྱུན་འདྲིན་པ་སྤྲོབས། གཞན་ཡང་མོན་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁ་ཆེ་རྒྱལ་པོ།
 བལ་པོ་རྒྱལ་པོ། ཕུ་རངས་རྒྱལ་པོ། བྱ་གི་རྒྱལ་པོ། མང་ཡུལ་རྒྱལ་པོ། སྒོ་
 བོ་རྒྱལ་པོ། ལ་སྟོང་སྟོང་བྱང་གི་རྒྱལ་པོ། གཅང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་འབུལ་
 བ་དང་གསེར་ཡིག་མཐའ་ནོར་བྱང་པར་ཅན་ཆེས་མང་པོ་འབྱོར། རྩེ་རུས་གསུམ་
 མཁུན་པའི་ཡོན་བདག་མོན་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་མོན་རྒྱལ་པོ་མངལ་ཁར་སྤྲོབས། འབུལ་
 བ་རྒྱ་ཆེ་དང་སྒྲས་གཅིག་སྤུལ་ནས། མོན་ཡུལ་རུ་དགོན་པ་འདེབས་དགོས་ཚུལ་
 ཞུས་པ་བཞིན་གནང་སྟེ། གནས་ངོ་མཆར་རོང་གི་སྤྱོན་བདག་བཞིན་པ་དང་།
 ཡུལ་དེར་དགོན་གནས་གྱི་གཙུག་འཛིན་པའི་སྤྲ་མ་ངོ་རྩེ་འཛིན་པ་ཞིག་བསྐྱོ་བཞག་
 གནང་བ་སོགས་སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱོན་ལས་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་བྱུང་། སྤྱི་ཕྱིང་བརྒྱད་
 པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེ་འཛིན་སྤྲ་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རིན་སྤྲངས་པའི་བཀྲར་བསྐྱོ་རྒྱུ་སྤྱོད་འོག་
 སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱོན་ལས་ཡར་རྒྱས་སྤྱོན་པ་མ་ཟད། འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་གདན་
 ཞུས་དང་བདག་སྤྱོན་གནང་བའི་སྤྲ་མ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་འཇང་གི་
 ཡུལ་ཁམས་གྱི་བར་རུ་བྱལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ «ནམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་»
 ལས། འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲིན་ཞུས་པས་རིམ་པར་བྱོན། ཁྱི་བ་
 མོར་མེ་ཁྱི་སྤྱོད་ལ་༡༥༡༥ལོར། ར་ཀྱ་བཞིས་གཙུག་དམག་མི་བྲི་ཆོ་གསུམ་གྱི་བསུ་བ་
 དང་བཅས་པོ་བྱང་དང་ཉེ་སྐོར་རུ་སྐར་པ་བས། སྤྲ་ཆེན་ཐག་པ་བཅད་ནས་
 སྐར་རུ་སྤྱོན་ནས་ཕྱག་འཆོལ། ཉིན་སྤྱོད་མོར་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གུམ་ཁྲིར་ཐེབས། སྤྱོད་
 བོ་དང་རུ་བོ་གཉིས་སྤྲ་ཆེན་རེ་རེ་ཞོན། སྤྲ་ཆེན་གཅིག་ཡན་པར་ཁྲིད། ཅ་
 པ་མང་པོས་གདུགས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཐོགས་པས་སྐོར་ནས་བྱུང་། བྱར་སྐོར་
 ཐམས་ཅད་བབས། ཕྱག་འཆོལ། ལ་ཁ་ཆོ་སྤྱོན་གྱིས་ལོ་རྩེ་བྱས། སྤྱོད་ཁམས་
 ཞུས། འབུལ་བ་ཕུལ། སྤྲ་པོ་ཆེས་ཕྱག་འཆོལ་ཁིང་སྐད་ཆེན་པོ་བཏང་།
 སྤྲ་ཆེན་སྐད་འདོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་དྲིས་པས། སྤྲ་རྩིས་སངས་རྒྱས་བྱོན་པས་
 ཁོ་དག་འབ་རེད་ཟེར། འཇང་འོད་དང་མེ་རྟོག་གི་ཆར་བབས། ཅུབ་རེ་
 བཞགས་སྐར་མཐའ་ནས་རོལ་མོ་ཕུལ། སྤྱོད་གཟུགས། མདོ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་
 རིང་བསྟེལ། རྒྱལ་ལག་བསེ་རུ། གསེར་ཆས། ཆེབས་པ་སོགས་བཙས་མར་

① སྤྱོད་ལོ་༡༥༠༧ལོ་ནས་༡༥༥༤ལོར།

ཕུལ། བསུ་བ་དང་བཅས་ཆོས་རྗེ་འཕྲིགས་ཁྲིར་བཞུགས་པ་དང་། དཔོན་སློབ་
 རྣམས་ཕོ་བྲང་རུ་སྐྱོན་དྲངས། རྒྱལ་པོའང་རྒྱལ་སློ་བར་མར་བྱོན་ནས་མངལ་
 དར་ཕུལ། ཕོ་བྲང་རུ་གསེར་ཁྲིར་བཞུགས། སྐུ་འཁོར་རྣམས་ཀྱང་ཁྲི་དང་རྒྱ་ཁྲིར་
 བཞུགས། མདུན་སློགས་རྣམས། གསེར་དཔུལ་གྱི་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་ནས་
 གསོལ་ཇ་ཁུ་བ་དང་སྐྱགས་རིན་ཆེན་གོས་དར་སོགས་བརྒྱ་འབུལ་ཕུལ། གསོལ་
 ཟས་སྒྲ་ཆོགས་ཁྱུས། གསེར་གྱི་ཁོར་བུ་ཀ་བ་གཉིས་བྱོན་ཅམ་སོགས། རྒྱལ་སྤྱི་
 རྣ་བདུན་དང་མཛོད་ཁང་རྣམས་ལ་ཕྱག་ནས་ཁྱུས། བཅོན་མོ་རྣམས་གྱིས་རྒྱན་
 རྣམས་ཕུལ་བས་སེམས་སྦྱིད་ཁྱུས། རྒྱལ་པོས་སྦྱིལ་མ་བཅས་སྐར་རུ་ཕེབས། སྤྱི་
 ཉིན་ཡང་དེ་བཞིན་རུ་ཕོ་བྲང་རུ་གཅིག་རུ་གདན་དྲངས། ལོ་བརྒྱ་གསུམ་བར་
 བོད་ལ་དམག་མི་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ལྟར་བུ་ཁྲལ་ལྟ་བརྒྱུ་རེ་ཕུལ། དཔོན་པ་བརྒྱ་
 འདེབས་པར་ཁས་སྐྱངས། ཞག་བདུན་བཞུགས། དེ་ཡན་ཆད་འཇང་རྒྱལ་
 ཕོ་འདི་རྒྱལ་བསྟན་ལ་མི་གྲས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་རྒྱལ་བསྟན་སྦྱི་
 དང་ཀར་བསྟན་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཐོབ་པར་གྲགས། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་
 ལྟར་དང་། དེ་ནས་མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྡས་གདན་ཁྱུས་ལྟར་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་
 རུ་བྱོན་པའི་ལམ་བར་ཉག་རྒྱ་ཁ་དང་། ཕག་མོ་རི་རྣམས་སུ་བྱོན་ནས་བཤད་སྐྱབ་
 གྱི་བསྟན་པ་བཅུགས། འཇོམ་ཐང་སོགས་འབྲོག་སྡེ་ཁག་རུ་ཕེབས་པས། དད་
 གུས་ཆེན་པོས་ན་སྟོང་ཕྱག་མང་པོའི་འབུལ་བ། རུས་དེར་སོག་ལུལ་ནས་གདན་
 འདྲན་བྱུང་ཡང་མ་བྱོན། སངས་རྒྱས་མཉན་པས་གདན་ཁྱུས་ལྟར། འདན་བྱང་
 རྒྱལ་སྤྱིར་རུ་བྱོན་ནས་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་རུ་བཞུགས་ཏེ་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་
 གནང་། སྐར་པ་སྟོང་ཕྱག་གི་ཕོག་ཐོབ་སངས་རྒྱས་མཉན་པའི་སྤྱི་བྲང་གཞུང་
 རྣམ་ཕུལ་བ་སོགས་བོད་ཁམས་ཡོངས་གྱི་ས་ཁྲལ་ཁག་ལ་ཕེབས་སྐོར་མཛད་དེ།
 བཤད་ཀྱང་དང་སྐྱབ་ཀྱང་མང་པོ་བཅུགས། གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་ཐོས་བསམ་
 བྱེད་པའི་ཕྱིན་ལས་གྱི་མཛད་སློ་མང་པོ་སྦྱེལ། །དབུ་ཕར་འདུལ་མཛོད་དེ་གཞུང་
 བཀའ་པོད་བཞི་ལ་རྒྱས་འགྲེལ་གནང་བ་དང་། སྐུ་སྤྱིར་བདུན་པའི་གསུང་ཆོད་
 མ་རིགས་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ལ་ཀམ་པའི་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྟ་ཞེས་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ་དེར་རུས་གྱི་བར་རུ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་འཕེལ་བར་བྱུང་ཡོད།

སྐྱེ་བྱེད་དགུ་པ་དབང་ཕུག་རྫོང་རྗེའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཙང་པ་ཕྱེ་སྤྲིད་གྱིས་གུས་
བཀྱར་ཆེ་བསྟོད་འོག་སྐར་བཞིན་སྐར་ཆེན་གྱི་ཕྱིན་ལས་དར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད།

གསུམ། སྐར་ཆེན་གྱི་ཕྱིན་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་
གྱི་པར་ཤིང་ཐོག་མར་བཞེངས་པ།

རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆེན་མོ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་
པ་ནམས་གྱི་ལྷ་སྒྲོམ་སྟོད་གསུམ་གྱི་ཁུངས་གཏུགས་ས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུ་
བ་ཆེན་པོ་བྱ་མི་སམ་རྩོད་ཀྱི་ནས། ཀ་ཙན་ཞང་གསུམ་གྱི་བར་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱ་ལྷག་
ཙམ་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་། ཡི་ཡུ་ལ། བལ་པོ། ལ་ཆེ།
ཨོ་རྒྱན་བཙས་གྱི་ཡུལ་ནས་མདོ་སྐགས་གྱི་གཞུང་དང་། ལུགས་གྱི་བསྟན་བཙུགས་།
ཆིས་དང་སྒྲན་དབྱེད་སོགས་མང་པོ་བསྐྱར་གནང་མཛད་པ་དེ་དག་ས་འབྲུག་སྡེ་
སྡེ་ལོ་ ༧༥ ལོར། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཙུགས་འཁྱུར་རོ་ཙན་ཕྱོགས་གཅིག་
ཏུ་བསྒྲིག་པའི་དཀར་ཆག་གི་ཐོག་མ་《དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་མ》གསར་ཏུ་བྲིས་
པ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་《དཀར་ཆག་འཕང་མང་མ》དང་། 《མཆིམས་ཕུ་
མ་》གསུམ་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་དེ་ནི་བཀའ་བསྟན་ཕྱོགས་བསྐྱས་བྱས་པའི་དཔེ་
ཆོགས་ཐོག་མར་བྱུང་བ་རེད། བཀའ་འཁྱུར་དང་བསྟན་འཁྱུར་ཞེས་པའི་དབྱེ་
བ་དང་། བ་སྟོད་ནི་སྡེ་ལོ་རྒྱུ་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་ཏུ་བཙུགས་ལྷན་
རིག་པའི་རལ་གྱི་དང་། དབུས་པ་སྒོ་གསལ་བྱང་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། ལོ་རྒྱུ་བ་བསྟོད་
ནམས་འོད་ཟེར། རྒྱང་རོ་བྱང་རྒྱལ་འབུམ་སོགས་གྱིས་དབུས་གཙང་གི་དཀོན་ཕྱེ་
ནམས་ནས་བཀའ་འཁྱུར་དང་། བསྟན་བཙུགས་འཁྱུར་རོ་ཙན་གི་མ་དཔེ་འཆོལ་
སྟེད་བྱས་ཤིང་། བཀའ་ཆང་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་ལ་བཀའ་འཁྱུར་དང་།
བསྟན་བཙུགས་ཆང་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་ལ་བསྟན་འཁྱུར་ཞེས་མཆོན་
གསོལ་ནས་དཔལ་སྤངས་གི་འཛུལ་ལྷ་ཁང་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་དེ་ནི་ད་ལྟའི་
བཀའ་བསྟན་ཀུན་གྱི་སྡེ་མོ་ཡིན་པར་གྲགས།

དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་ཡུལ་འདིར་བཀའ་འཁྱུར་གསར་བཞེངས་བྱེད་པ་དང་།
བཟླ་སྟོག་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱལ་གསར་པ་ཞིག་འཁྱུར་ཡོད་ལྟོགས། ཀམ་པའི་སྐར་
ཆེན་ནང་ཏུ་འང་བཀའ་འཁྱུར་བཟུ་འབྲི་བྱེད་པ་དང་། སྟོག་འདོན་བྱེད་རྒྱ་དར་

སྒྲིལ་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་
 རག་ཏུ་ཕེབས་ནས་ཁོང་མ་ཡུང་ལོ་ལ་དགེ་སྤྱུལ་གནང་བ་ལྟར་ཁོང་མ་ཆེན་པོས་
 རབ་བྱང་བརྟན་པའི་ལྷགས་སྤྲུག་སྟེ། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོར་རྒྱ་རག་ནན་ཅིན་ཏུ་བཀའ་
 འཁྱུར་གྱི་པར་བཞེངས་པ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་འདིར་བོད་ཡིག་གི་བཀའ་འཁྱུར་
 པར་ཏུ་བསྐྱུན་པའི་ཐོག་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་རྒྱ་མིང་མན་ལི་རྒྱལ་པོས་ཕེ་
 ཅིན་ཏུ་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་པར་བཞེངས་པ་དེ་ཡང་། ཀམ་པ་ལྷ་དམར་ནག་གཉིས་གྱིས་
 གསུང་གི་སྤྱུལ་མ་ལ་བཞེན་ནས་བྱང་བར་གྲགས།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་པར་ཐོག་མར་བྱང་བ་ནི། ཀམ་པ་སྤྱི་ཕྱིང་
 དགུ་པ་དབང་ཕྱུག་རྣོ་རྗེའི་སྐབས་སུ་གཙང་པ་སྡེ་སྤྱིད་གྱིས་ལྷ་དམར་ནག་གཉིས་
 ཀ་སྐར་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་བློ་བྲུག་དང་བཅས་པ་གདན་འདྲེན་ཞུས་
 ཏེ་གཙང་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། འཇང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་
 གྱིས་འབུལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་གདན་ཞུ་པ་མངགས། ཏུས་དེར་ཀམ་པས་རང་
 ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་ཏུ་ཀྱབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་ཀླི་གཏུང་རིགས་ལས་བྱང་བའི་མཁས་
 ཀྱབ་གཉིས་ལུན་གྱི་ཐུ་མ་ཀམ་ལུན་ཀྱབ་དང་། ལྷ་དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་
 གཉིས་བཏང་། འཇང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་ལྷ་དམར་རིན་པོ་
 ཆེ་རྣམ་གཉིས་མཆོད་ཡོན་ཏུ་འབེལ་ཞིང་། རབ་བྱང་བརྟན་པའི་ས་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༠༧ལོར་ལྷ་དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་གི་གསུང་བསྐུལ་འོག །འཇང་ས་ཐམ་
 རྒྱལ་པོ་མི་ཐམ་ཆོ་དབང་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས། ཆོལ་པའི་སྤྲུག་རྩེའི་
 བཀའ་འཁྱུར་ལ་མ་སྤྱིར་བྱས་ནས་བཀའ་འཁྱུར་གྱི་པར་གསར་སྐྱུན་གནང་། ལྷ་
 དམར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་གིས་ལྷ་དག་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩པའི་ཤིང་སྤྲུག་ལོར་
 དེའི་དཀར་ཆག་《བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་གངས་ཅན་གྱི་བརྟན་འདྲེན་པ་
 རི་སྟེང་པའི་སྤྱི་མོ་པར་གྱི་ཆོགས་སུ་འཁོད་པའི་བྱང་བ་གསལ་བར་བརྗོད་པ་
 ལགས་བྱས་ཀྱི་རང་གཞུགས་ཀྱན་ནས་སྤང་བ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ལོང་》ཞེས་
 བྱ་བ་བཞུགས་སོ་ཞེས་པ་དེ་བཅུ་མས། པར་ཤིང་ཆ་ཆོང་རྒྱ་སྤྱིང་ས་ཁུལ་ཏུ་འཛོག་
 ཀྱང་སྤྱིས་སུ་ཏུས་འཁྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་ལི་ཐང་དཔོན་པར་གདན་དྲངས་པ་
 དེར་རྗེས་སུ་ལི་ཐང་བཀའ་འཁྱུར་ཟེར། དེ་ལྟར་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་བཀའ་

འཕྱར་པར་རྩ་བ་ཞེས་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱང་ཚུལ། ལྷ་ཤོན་དང་འགྲོ་སོང་གང་
བྱས། མ་ཕྱི་གང་ལ་བྱས་པ། བྱེད་ག་དང་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་རི་ལྟར་མཛད་
ཚུལ་རྒྱས་པ་གོང་གསལ་དཀར་ཆག་འདྲིའི་ནང་རྩ་བ་ཞུགས་སྟབས་འདྲིར་མི་སྒྲོལ།
བཞི། སུན་བདེའི་ཐིན་ལས་དང་སྒྲུབ་ཆེན་
མཐུག་བསྐྱེལ་བའི་སྒྲོལ།

སྒྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་སུན་པ་དང་བདེ་བ་
སྒྱིར་བའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་རྩ་བ་སྟངས་ཤིང་། གཞན་གཞོད་གཞི་དང་བཅས་པ་
སྟངས་པའི་བསམ་སྒྲིབ་རྣམ་དག་ཞིག་ཡིན། དེ་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་གང་ཟག་
ཞིག་ཡིན་ན་གཤེ་ཡང་སྒྲུབ་མི་གཤེ། ཁྲིས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ཁྲོ་བ། བརྟེན་ཀྱང་
སྒྲུབ་མི་རྟེན་པ། མཚང་བྱས་ཀྱང་སྒྲུབ་མཚང་མི་འབྱུང་བ་བཅས་དགེ་སྒྲིབ་གི་
ཆོས་བཞི་དང་ལྟན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པར་བཤད། སེམས་ཅན་ཆེ་སྟེ་གང་འདྲ་
ཞིག་ལ་གཞོད་པ་དང་། མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་བྱ་སྒྲིབ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། ཁ་
བཤད་སྟན་པ་གང་འདྲ་ཞིག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱང་། དེ་ན་རྩ་བ་སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་
པའི་དགོངས་བཞེད་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པ་ནི་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། རང་རེ་སོང་གི་ཡུལ་འདྲིར་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་
སྟངས་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་ཆེད་རྩ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས། དམག་འཁྲུག་གི་དོན་རྒྱུན་
མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་འདྲི་དག་ནི། མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་གིས་རང་གི་
ཁོ་སུན་སྟངས་སྒྲིབ་བྱེད་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཚོད་བྱེད་པ་ལ།
རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་རྣམས། མགོ་བསྐྱར་གྱི་འོག་རྩ་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་སྟེ་བའི་ཐབས་
ཤེས་ཉག་ཅིག་ཡིན་འདུག །དེར་བརྟེན་མི་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དར་
རྒྱས་ཡོད་མེད་ཀྱི་གཞི་འཛིན་ས་དེ། དགོན་པ་མང་ཉུང་དང་། སླ་མ་སྟན་གཤམ་
ཆེ་ཆུང་། དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྒྲིབ་རྒྱས་མིན། སྐྱེ་འཁོར་གཡོག་པོ་མང་ཉུང་
བཅས་དང་། དེ་དག་ལ་སྟངས་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་ཆེད་རྩ་བ་འཁྲུག་ཚོད་དང་འཁོན་
འཛིན་གང་དང་གང་བྱས་པ། དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ལ་སྟངས་སྒྲིབ་བྱེད་
པའི་དགེ་བའི་ལས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་ནི་ཤུག་ཐུབ་པའི་དགོངས་བཞེད་དང་
འགལ་བའི་ལྟ་བ་དང་། ཡུལ་གང་ཞིག་བརྟེན་ནས་སྤང་ཞེན་གྱི་སྒྲོ་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་ནི་

སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་དང་འགལ་བ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱོད་ཞི་བ་ལྟས། བསྐྱལ་པ་
སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། སྦྱོན་དང་བདེ་བཞེགས་མཚན་པ་སོགས། ལེགས་བྱས་
གང་ཡིན་དེ་ཀུན་གྱང་། ཁོང་ཁྱོད་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱེད། ཅེས་དང་། ཞེ་
སྤང་ལྟ་བུའི་སྟོན་པ་མེད། བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད། དེ་བས་བཟོད་ལ་
ནན་ཏན་བྱོས། ཞེས་སོགས་འཕགས་བོད་གཞིས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
དག་སྤང་གཞུག་ཞེན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྟོང་བའི་བྱ་སྟོང་མཐའ་དག་ནི་ངན་སོང་ས་
པོན། ཐར་ལམ་གྱི་བཀག་རྡོ་ཡིན་པ་མགོན་གཅིག་དུ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། །

འོ་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཡོད་མིན་གྱི་གཞི་འཛིན་ས་དང་།
དེ་སྤང་སྟོང་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་གང་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཞེན། མདོ་རྒྱུད་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་མདོར་བསྟན་ནས་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་
ཞེས་པ་དེ་ནི། སྟོན་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་ཞིང་། དག་བ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྤྱད།
རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་འདུལ། འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་
གསལ་བ་དེ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་དངོས་ཡིན་ལ། བསྟན་པ་དེ་དར་རྒྱས་
ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ནི། དུལ་མི་རྣམས་ལ་ཞི་བདེ་མཉམ་གནས་དང་བདག་
བས་གཞན་གཅིས་ཀྱི་བསམ་པ་གཏིང་ཟབ་མིན་དང་། བྱབ་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་
ན་སངས་རྒྱལ་ཤྱུ་ཐུབ་པའི་དགོངས་བཞེད་དང་མཐུན་ལམ་ཆེ་ཞིང་། ཚོས་ཀྱི་
དོན་དང་ཡང་མཐུན་པར་སེམས། དེས་ན་ཞེ་སྤང་དང་། འབྲུགས་ཚོད། འཁོན་
འཛིན་སོགས་ཀྱིས་དབེན་ཞིང་། སྟོང་རྗེ་དང་། བྱམས་སེམས། བཟོད་སྟོམ་
བཅས་གཞན་པར་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསམ་པ་དེ་དུལ་གྱི་གང་གི་མིའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
ན་དུལ་དེར་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་དར་བའི་རྟགས་ཡིན་དགོས་ཤིང་། བསམ་སྟོ་
དེ་དར་བྱབ་ཆེ་ཆུང་ནི་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྟགས་མཚན་
དངོས་ཡིན་དགོས། བསྟན་པ་དེ་སྤང་སྟོང་བྱེད་དགོས་ན། སྟོང་རྗེ་དང་བྱམས་
སེམས། བཟོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་སྟོང་བྱེད་དགོས་པ་ལས། དྲག་
པོའི་དམག་གི་དཔུང་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་སྟོང་དང་དར་སྟེལ་བྱེད་མི་ཐུབ་
པ་ནི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་སྟེར་ཀའ་པའི་
ཚོས་ཚོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་

ནང་བ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལྷགས་ལྟར་དུ། གཞན་པན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་བསམ་པ་
 དར་སྤེལ་བྱས་ཤིང་གཞོན་བྱེད་ལ། ཇི་མི་སྒྲམ་པའི་བཟོན་སྒྲམ་བྱས་པའི་ཚུལ་
 《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ལས། འབྲོན་ལམ་རྣམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆར་
 གསལ། གྲོག་སྒྲམ་དང་མ་ཁི་འབུམ་ཐེར་བྱེད་པ་དུང་ཕུར་སོགས་དགེ་རྒྱན་མང་
 པོ་བཅུགས། ཞེས་དང་། ཡང་། སྤྱིར་ཤོང་མའི་བཞེད་པ་རྟོར་དུས་ལྟར་དམག་
 གི་བོད་ཁྲིམས་ཞབས་སྤྱོད་གཞུག་པར་འདོད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཆོས་
 བཞིན་བསྟན་པས་མཛོད་མ་བདེ་ནས། བོད་ན་ཆོས་ལྷགས་སྤྱོད་ཆོགས་ཡོད་འདུག་
 པས་ཚོད་པ་འོང་། དམག་བཏང་ན་ཆོས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེས་འདུག་པས། གསེར་ཐོག་
 གི་ཁྱོ་མོ་ག་ཆུར་ལུས་པ་རྣམས་སྤྱོད་བ་དང་སྤྱགས་རྟ་པ་ཁ་ཤས་གཏོང་། ཆོས་
 ལྷགས་བྱིད་རང་གི་ལྷགས་སྤྱོད་ལ། ལོ་ལྟར་དབུས་གཙང་ཁམས་སྤྱོད་རྣམས་
 ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་བྱེད་པས་གནང་བ་ཁྱེད་ལས། ཆོས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ནས།
 ཆོས་ལྷགས་གཅིག་ཁོ་ནས། སེམས་ཅན་མོས་པ་སྤྱོད་ཆོགས་རེ་འདོད་བསྐྱངས་མི་
 ཐུབ་པས་སོ་སོའི་མོས་པ་བཞིན་སངས་རྒྱལ་ལྷགས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷགས་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་
 མ་གནང་། ཕྱིས་ཀྱང་གསེར་ཡིག་པ་བོད་ན་བཅོམ་པ་དང་། སྤུ་མ་དཀྱག་སྤྱོད་
 ལ་བཞེན་རྒྱ་དམག་ཡོང་ལ་ཁད་ལ། ཆོས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷགས་བྱམས་པ་ཆེན་
 པོས་ནི་བྱ། ཁེ་གྲགས་དང་དབང་ཆེ་འདོད་པའི་རྣམ་རྟོག་མི་རུང་། ཐམས་
 ཅད་པན་བདེ་འབའ་ཞིག་དགོངས་ནས་བཀའ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཡང་གནང་བས།
 རྒྱལ་པོས་ཀྱང་སྤྱོད་མའི་གསུང་སྤྱིར་བོར་སྤངས་ཏེ་དམག་བཤོལ་བས། རྒྱལ་བོད་
 གཞིས་ཆར་འདི་སྤྱིར་རྒྱག་བསྐྱེད་ལས་སྤྱོད་པའི་བཀའ་རིན་གཞལ་དུ་མེད།
 ཅེས་དང་།

ཡང་། མདོར་ན་གོང་པོ་། ལི་ཐང་། གནས་ནང་། ཁ་བ་དཀར་། དར་
 མདོ་། ཨ་མདོ་། འབོམ་ཉག་སོགས་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་དུ་བྱོན། དཀོན་པ་
 དང་། རྒྱལ་སྤེམ་པོ་གསར་དུ་བཅུགས། འབྲུགས་ཚོད་ཐམས་ཅད་བསྐྱམ་ཏེ།
 འབྲུགས་ཆེན་རྣམས་ལོ་ཉེར་ལྷ་ཅམ་དང་། རག་རྒྱན་ལོ་གསུམ་མི་བྱེད་པ་དང་།
 མ་ཁི་རུང་ཕུར། བྱེ་བ། ས་ཡ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བྱེད་པའི་ལྷལ་སྤེམ་དང་ཡོན་
 བདག་གངས་ལས་འདས་པ་བྱུང་། ཞེས་དང་།

ཡང་། རྒྱལ་བ་བྱམས་པས་ལུང་བསྟན་ལན་གསུམ་རུ་རྩོམ་བྱུང་གས་གྲོང་གི་དབུས་སུ་བཞུགས་པ་བསྟན་པ་སྤྱི་ཉམས་ཤིང་། རྒྱལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་པོད་བན་བཅུན་མང་བ་སྟེ། སྤྱི་འཁོར་དགེ་འདུན་གཙང་མེ་བྱང་ན་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུང་གྲང་གཞིས་ཀ་སྟེ་ཁྱུ་རུང་ན་རིམ་གསུམ་གྱི་སྤྱིན་བདག་ཡིན་རུང་གཞན་དབང་གིས། བཀའ་མ་སྤྱབས་བཀའ་མ་བཅག་ཙམ་རུ་ཀམ་གྱ་ཆང་ཆོས་སྟེ་བཏབ། དེར་བརྟུང་གྱིས་དགྲགས་པའི་སེར་དམག་གཡུལ་གཤོམ་པ་ན། དད་ལྡན་རུ་མས་སྐར་པ་རང་ལ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་འདུག་པས་སྤྱག་མཛོད་རུ་འབུལ་བའི་གྱི་ཁབ་གྱི་དོས་བཞེབས་ནས་ལན་བྱ་བར་འོས་ཞུས་གྲང་། འོ་སྒྲིལ་སུ་ལའང་གནོད་པ་མི་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་རིང་ལུགས་པ་ཡིན་ཕྱིར། མཆོམས་མེད་པའི་ལས་གྱིས་རྒྱལ་བསྟན་ལ་ཆ་མི་འབྲིན། ངའི་འཁོར་ཡིན་ན་ཅོག་གི་སྟོད་ཅིག་གསུངས། སྤྱིར་ནང་སེར་དམག་ལྟ་བུ་ཙམ་ཆོག་མེད་པ་ལྟར་བཟེད་མགོར་གྱོན་ནས་བྱང་རུང་སྐར་ཆེན་རྣམས། བཀའ་བཞིན་གཡོ་མེད་རུ་བསྟན་པས་གནོད་མ་རུས། ཞེས་སོགས་གསལ་བ། འདི་དག་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས། པོད་གྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་ཆོད་བྱེད་པའི་དམག་འབྲུགས་ཀྱི་དོན་སྟེན་ནང་རུ་སྐར་ཆེན་འདིའི་ཁོངས་ཀྱི་གྲ་བཅུན་རྣམས་ནི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་བཞིའི་རྒྱ་ལས་མ་འདའ་བར་བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ་བ་དང་། ལྷག་པར་རུ་དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས། གཙང་པ་སྟེ་སྤྱི་གཏོར་བ་དང་རུས་མཉམ་རུ་གཙང་པའི་མཆོད་གནས་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་ཡང་དམག་གིས་གཏོར། ཀམ་པ་སྤྱི་འཁོར་ཁྱུང་བསྟུས་འངང་ཡུལ་རུ་བྱོན། འངང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་ཁྲི་དམག་གཉིས་པོད་རུ་བཏང་ནས་དགྲ་ལེན་སྟོག་རྒྱའི་ཁས་འཆེལ་ཡང་། ཀམ་པས་བདག་ནི་ཤུག་ཐུབ་པའི་རྩེས་འདུག་ཡིན་སྟབས་ངའི་ཆེད་རུ་སྤྱང་འབུ་ཞིག་ལའང་གནོད་པ་བྱེད་མི་འོས། སྤྱིར་དང་སང་སྟིགས་མའི་རུས་འདིར་བསྟན་པ་མནལ་མ་ནི་མི་འོང་། བསྟན་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཙམ་ནི་ཐུ་མཐུད་ནས་གནས་ཐུབ་པས། དམག་དང་གཡུལ་གྱི་བྱ་བས་དགོས་པ་མེད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་བཤད། དེ་ལྟའི་སྐར་ཆེན་དའི་སྤྱིན་ལས་གྱི་མཆུག་བསྟུ་བའི་རྒྱལ་ནི། དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས། གཙང་པ་སྟེ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དགོན་སྟེ་ཐམས་ཅད་

གཏོར་ཏེ་སེར་རྒྱ་བྱི་འབྲུམ་མང་པོའི་སྲོག་འཕྲོག་པའི་རུས་དེར་ཀམ་པའི་ཆོས་ག་
 ཆོག་ས་ཀྱང་གཏོར་བརྒྱགས་བྱས་པ་རེད། དེ་ནི་ཀམ་པ་གཙང་པ་ལྷེ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་
 ལྷ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་རྒྱབ་སྐྱོབ་ཀྱི་མིང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྲིད་དབང་མན་རྩ་
 གོང་མའི་ལག་རྩ་ཤོར་ཏེ་ཁོང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་པ་ཆགས་ཡོད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་
 བྱང་འདུག་གོ།

བྱང་གོ་བོད་རིག་པ། 1993ལོ། 1

གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་འབྲུངས་ཕྱལ་དང་། འབྲུངས་དུས།

མངའ་ཁོངས་ཁོགས་ལ་རགས་ཅམ་དབྱེད་པ།

བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱུ་པ་རྣམས་སུ་བོད་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་འབྲུངས་ལོ་མི་
འདྲ་བ་རིགས་བརྒྱད་ཅམ་བྱུང་འདུག དེའི་ནང་ཆེས་སྐོས་ནི་སྐྱག་ཆོང་དཔལ་
འབྱོར་བཟང་པོའི་ཆོས་འབྱུང་ནང་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༡༧པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་ཡིན། ཆོས་
སྤྱི་ཤོས་ནི་དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་
སྐར་ན་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༡༥མེ་སྐྱག་ལོར་ཡིན། དེར་དུས་ཚུང་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་རྩ་
དཔལ་སྤྱལ་གྱི་བཞེད་པའི་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༢༡པའི་ཤིང་སྐྱག་ལོ་ཡིན། དེ་ཐམས་
ཅད་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་ཆེ་ཤོས་དེ་སུམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་དུ་སྤྱི་
ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༢༡པའི་ཤིང་ལོ་དེ་ཡིན་པར་སེམས།

ཚོད་ལྷན་དུས་ཀྱི་ཡོ་ལངས་ནང་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་བོད་ཀྱི་
སྤྱི་ཚོགས་དེ་ཉིད་རྒྱལ་སྐྱོན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་སུ་གྱུས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱུ་རྒྱ་
ཆེ་བ་དང་། གྲོང་སྡེ་ཁ་མཐོར་བའི་སྐབས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ལུང་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་
འགོ་རེ་ཆགས་ཏེ་རྒྱལ་སྐྱོན་སེལ་མ་བཞི་བཅུའི་བར་དུ་ཐོར་ཞིག་སོང་ཡོད་ནའང་།
གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་སྤྱི་རངས་སུ་འབྲུངས་ཏེ་སྤྱི་ནར་སོན་པ་དང་རྒྱལ་སྐྱོན་མང་
པོ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས། སྤྱི་མོ་རྣམས་ཁབ་དུ་བཞེས་ཤིང་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་
ལམ་གཙུགས་པ། དུས་མཚུངས་བོན་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སྐྱོར་མང་པོ་ཞིག་
ཆད་སྤེལ་གནང་སྟེ། མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་ཆེར་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་ཀྱིས།
བོད་ཡུལ་ཀྱན་དུ་བོན་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་དད་ཞེན་དང་། བྱ་བ་གང་
ཞིག་རྒྱུ་བ་ཀྱང་། ལས་འབྲས་བཙེ་སྤྱང་བྱེད་ཅིང་ལྷ་འདྲེས་ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ལ་
ཡིད་ཆོས་ཀྱིས་ལྷ་ཆོས་ཅིང་འདྲེ་བཀར་བའི་སྟོལ་དེ་ཐུན་མོང་ཅན་དུ་ཆགས།

སྐབས་དེར་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་དུ་སྤྱིས་པའི་ཁྱ་བེ་ར་བྱ་བ་གཤིས་རྒྱུད་ཁྱོད་ལ་དཔལ་
རྒྱལ་དང་རྒྱུ་སྤྱོད་ལྟེན་འགྲུལ་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཉིད། ཡུལ་ཡར་ལུང་དུ་
ཕེབས། སྤྱི་མཁར་ཡུམ་དུ་བྲམ་སྤྱང་བཙེགས། ཉོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་

ཡུང། དེ་མིན་རྒྱལ་སྐྱོན་པལ་ཆེར་དབང་རུ་བསྐྱུས་ཏེ་སྤྱི་རྒྱལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཞེས་པའི་མཆན་སྟོན་གྱི་ཅན་པམ་གསལ་བ་ནི། བོད་རུ་རྒྱལ་པོའི་མཆན་ཅན་ཐོག་མར་བྱང་པའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་དེ་ཡིན། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཞང་བོད་གཉིས་སུ་ཆགས་པའི་ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་གོང་རུ་བྱང་པའི་རྒྱལ་སྐྱོན་སེལ་མ་བཞི་ཅུའི་ནང་ཆན། རྟོད་གྱི་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་རུ་བྱང་པའི་རྒྱལ་སྐྱོན་ཞིག་སྟེ། གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྐྱོན་ནམས་དང་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྟེ། ཞང་ཞུང་གི་རྒྱལ་སྐྱོན་གྱིས་རྟོད་ཚུགས་དབང་རུ་བསྐྱུར་ནས་བོད་དང་ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་དེ་ནས་བྱང་པར་འདོད།

གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་བོད་ཡུལ་དབང་རུ་མ་བསྐྱུས་གོང་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་སྐྱོན་གྱིས་སྤྱི་དུས་ནས། བོད་ཡོངས་ལ་གཅིག་གྱུར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱང་མེད་ནའང་། བོན་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་དེ། ཐུན་མོང་ཅན་གྱི་ཁ་སྐྱོགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས། བོན་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས། གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེའི་འབྲངས་ཡུལ་ཞང་ཞུང་ལོལ་མོ་ལུང་རིང་གི་ཡུལ་འདི། སྟོན་གསལ་ཆེ་ཤོས་གྱི་ཡུལ་དབྱུས་ལྟ་བུ་ཞིག་བཙེ་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་ནི། བོད་གྱི་ཡུལ་འདིར་ཞང་ཞུང་སྒོ་ཕྱག་བར་གསུམ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ།

དེར་རྒྱུ་ཀྱང་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་གོང་གི་རྒྱལ་སྐྱོན་དེ་དག་གི་ནང་རུ། རྒྱལ་རབས་དང་། བོན་རབས་སོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་གསལ་བོར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ནི་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་སྐྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། རྒྱལ་སྐྱོན་གཞན་ནམས་ནི་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་གྱི་སྒོར་རུ་ཐིམ་ཆེས། ཡུལ་དང་རྒྱལ་སྐྱོན་གྱི་མིང་ཅན་ཞིག་རྒྱན་ཏོང་གི་ཡིག་ཆ་དང་། ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་བཅས་ལ་གསལ་བ་ཅན་ལས་གཞན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་སྒོར་ནམས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་འདུག།

གཅིག | གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་འབྲངས་ཁུངས་སྒྲོར།

བོད་རུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དར་བ་ནས་བརྒྱུད་བོད་རང་གི་གནའ་བོའི་ཆོས་ལུགས་རྟོག་པ་བོན་དང་། རིག་གནས་སོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་ཐབས་སྤྱི་ཆོགས་

གྱིས་བསྐབ་ཅི་ཐུབ་དང་། བོད་ཀྱི་རིགས་གནས་མཐའ་དག་གི་ཁྱད་ས་དེ་རྒྱ་
 གར་ལ་གདུགས་གང་ཐུབ་བྱས་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་རིགས་རྒྱ་དང་རྒྱལ་པོའི་
 ཁྱད་ས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ལ་གདུགས་རྒྱུ་དེ་བ་བཅངས་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་གཉའ་ཁྲི་བཅན་
 པོ་དེ་རྒྱ་གར་ཤུའི་རུས་རྒྱུ་ལས་བྱང་ཚུལ་སོགས་ཀྱི། བཤད་ཡམས་མི་འདྲ་བ་
 འགའ་ཞིག་བྱང་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྔོན་ཕྱོན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་
 པོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བ་དང་། དེར་རུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་པོ་ཆབ་སྤེལ་ཆེ་བརྟན་
 ཐུན་ཆོགས་སོགས། མཁས་པ་མི་རྒྱུད་བ་ཞིག་གིས་དབྱང་གསུམ་ཆོད་མའི་བདེན་
 དཔང་དང་བཅས་པའི་སྔོན་སྒྲིལ་ཐུན་འབྲེན་མཛད་དེ། ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད་སྟབས། སྒྲུབ་ཡང་དེར་སྔོས་པ་མང་པོ་དགོས་མེད་རྒྱ་
 མཐོང་ནས། འདིར་ཁྱད་ས་ལྟན་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་དག་ལས་གསལ་བ་རིམ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་
 དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྒྱུ་ཟད་ཟད་ཁྱབ་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་
 བཅུ་མས་པའི་《མཁས་པ་སྤེལ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། དུལ་སྔོ་པོའི་དུལ་ནས། སྤེལ་
 མི་མོ་མོ་བཅུན་བྱ་བའི་རུམ་ནས་ཐེ་རང་སྤྱན་དབྱ་སྤྱིས་པའི་རྒྱུད་བདག་ཐེ་རང་
 མ་སྟ་ལྷ་པོ་ར་བྱ་བ་། རྒྱུས་གདོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁེབས་པ། ཐུག་སོར་དྲ་བ་
 འབྲེལ་བ། ཤིན་རྒྱ་གདུག་རྒྱུ་དང་རུས་མཐུ་ཆེ་བ་གཅིག་བྱང་བས། འདི་ཐུ་
 དྲག་བཤུག་དགོས་ཟེར་ནས། སྤྱི་པོའི་དུལ་གྱི་བན་སྤགས་རུས་མཐུ་ཅན་རྣམས་
 གྱིས་ཐེ་རང་སྤྱིས་འདེབས་བྱས་ནས། བོད་རྒྱ་བཤུག་པ་ལ། དེར་བོད་ཀྱི་མིས་
 རྩེ་འཆོལ་བ་དང་སྤྲད་ནས་ཁྱོད་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་བྱས་པས། ར་སྤྱི་པོའི་དུལ་གྱི་
 མི་གཅིག་ཡིན་ཟེར་བས། འོན་ཐུག་སོར་དང་སྤེལ་འཆོར་ཆེ་བ་གཅིག་འདུག་པ།
 ཁྱོད་ལ་རུས་མཐུ་འདྲ་ཅི་ཡོད་བྱས་པས། ཁོ་ན་རེ། རུས་མཐུ་དང་རྒྱ་འབྲེལ་ཆེ་
 དྲགས་པའི་བཤུག་པ་ཡིན་ཟེར། འོན་རེད་ཀྱི་རྩེ་བཅོལ་ལོ་བྱས་ནས་གཉའ་བའི་
 ཁྲི་ལ་སྤངས། རྩེ་འདི་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཡིན་བྱས་ནས་རྩེ་བཅོལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་
 གདའ་ཏེ། འདི་ནི་རྩེའི་རྩན་ནམ་མཛོད་ལགས་སོ། ཞེས་དང་། ཡང་ལྷང་སྤང་
 པ་རོལ་པའི་རྩེ་རྩེས་མཛོད་པའི་《དུམ་བུ་སྤྱི་སྤང་གི་དཀར་ཆག་》ལས། སྔོ་པོའི་
 དུལ་དུ། བྱ་མོ་བཅུན་བྱ་བའི་མངལ་ན་ཐེ་རང་སྤྱན་དབྱ་སྤྱིས་པའི་རྒྱུད་མཐར་
 ལྷ་པོ་ར་བྱ་བ་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁེབས་པ། ཐུག་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ། ཤིན་

རྒྱ་མཐུ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་འདྲིར་བཅིས་ནས་ཡུལ་སྤྱད་དེ་
 བོད་རྒྱ་འོང་བའི་ཆོ། བོད་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་འཛོལ་བ་དང་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་རྒྱ་
 འཕྱད་ནས་ཁྱོད་སྤྱི་ཡིན། གང་ནས་འོངས་དྲིས་པས། ང་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་ནས་
 འོངས། ད་བོད་ལ་འགོ་བྱས་པས། འོ་ན་ཁྱོད་ལ་རྒྱས་པ་ཅི་ཡོད་ཟེར། དེ་ན་
 རེད། ང་རྒྱས་མཐུ་ཆེ་བས་ཡུལ་ནས་སྤྱད་པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 བྱེད་དགོས་ཟེར་ནས། གཉའ་བར་བྲི་བཅན་པོ་ཀྱུ་པོ་བསྐྱོས་པས་མིང་ཡང་
 རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་བཏགས། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་དོན་
 རྒྱ་གཅིག་པར་སྤྲོད་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ཀྱི་མཛད་པའི་རྒྱ་རྒྱ་འབྱུང་ལས།
 ཡང་གསང་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བེ་ར་ལས་ཆད་པའམ་ཡུལ་སྤྱི་ཡུལ་ནས་སྤྱི་མི་མོ་
 བཅུན་གྱི་རྒྱལ་ནས་བྱུང་བ་གཅིག་དང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོར་མཛན་
 གསོལ་ནས་བོད་རྒྱུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དོ། ཞེས་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བེ་ར་ཞེས་
 པ་ནི། གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་ཡབ་ཀྱི་རིགས་རྒྱས་ཡིན་པར་བཤད་འདུག །འདྲིར་
 ཐེ་རང་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འདྲི་ཐེ་རང་གི་མིང་ཁོ་ན་ཡིན་པར་
 སེམས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་དབུས་སྤྱི་ལོ་ཞེས་པའི་བྲི་མཛད་ཞིག་ཡོད་
 པ་དེའི་ནང་རྒྱ་སྤྱི་པའི་མི་རྒྱལ་ས། ལྷ་དང་སྤྱི་རིགས་སྤྱི་གོ་བར་བྱས་ན་མི་
 འཐད་པ་དང་། སེམས་སྤྱི་བྱ་ཆོད་ཅེས་པའི་བྲི་མཛད་རྒྱ་སྤྱི་པའི་མི་ལ་བྱ་ཆོད་ཀྱི་
 ལྷ་སྤྱི་ཡིན་པར་བཤད་ན་མི་འཐད་པ་བཞིན་རྒྱ། འདྲི་ཡང་ཐེ་རང་མང་སྟ་ཞེས་པ་
 བོ་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་གྱི་བྲི་མཛད་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ངས།

གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་རྒྱ་མི་ཆང་ཞིག་གི་ནང་རྒྱ་སྤྱི་པ་དབུའི་ཐ་
 ཆུང་རྒྱ་སྤྱི་པའི་། མཐུ་ཆུང་ཆེ་དགས་པས་ཡུལ་མིས་སྤྱད་པ་ཞེས་པ་དང་།
 བོད་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་འཛོལ་བ་དང་ཕྱད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱ་པོ་བྱེད་ཞེ་རྒྱས་
 ཞེས་དྲིས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱེད་ན། གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཐུགས་རྒྱུད་གྱིང་
 པོ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་མཆེད་མང་སྟ་བས་ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོའི་བརྟན་བཅོས་དང་
 སྤྱིགས་མོ་སོགས་ལ་མགོ་སྤྲོད་མ་འདོད་པར་ལོ་གངས་མང་པོ་ཞིག་རིང་གྱེན་ལོག་
 དང་དོ་ཆོལ་བྱས་ཀྱང་། མཐར་དབྱེད་ཐུགས་མང་ཁྱུང་གི་མ་བརྟན་པས་ཡུལ་
 དེར་སྤྱོད་པའི་ཐམས་ཅད་དེ། བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ཐུགས་སྤྱི་ཡུལ་སྤྱད་ནས་འོང་།

བ་དང་། ལམ་བར་དུ་བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དག་གི་མནར་གཅོད་འོག་
ནས་སོས་ཀྱིས་བྱང་ཁིང་། རང་གི་མཁོན་དང་དབྱང་རོགས་འཛུལ་གྱིན་ཡོད་པའི་
བོད་མི་ཚོ་ཁག་གཅིག་དང་ཕྱད་ནས། དེ་དག་དང་ལྷན་དུ་དབྱང་བསྐྱེད་ས་ཏེ་
ཡུལ་ཡར་ལུང་དུ་ཕེབས། ཐོག་མར་ཡར་ལུང་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དབང་དུ་
བཟུས། སྐྱ་མཁར་ཡུལ་དུ་སླ་སྐང་བཅིགས། དེ་ནས་མངའ་ཐང་རིམ་བཞིན་
བསྐྱེད་དེ། མཐར་དུགས་གོང་སོགས་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་སལ་ཆེར་དབང་དུ་
བཟུས་ཡོད་པ་ནི་ཟུར་བལྟས་ལེག་མཐོང་ལྟ་བུ་རེད།
གཞན་ཡང་འདྲིའི་སྒྲོར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་གཡུ་ཡི་ཕྱིང་བ་ལས། བཤད་
ཚུལ་འདི་ལྟར་ན། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་འབྱུངས་པའི་ས་ཆ་ནི་བོད་སྡེངས་སྐུ་བོའི་
ཡུལ་ཏེ། ད་ལྟ་ཉིང་ཁྲིང་ས་ཁུལ་ཁོངས་སྤོ་མེས་རྫོང་ནས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་
ཡུལ་ནི་སྤོ་ཡུལ་གྱི་བྱང་མེད་མི་བཅུན་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པའི་བྱ་སྐྱོན་དགའི་ཐ་ཆུང་དུ་
གྱུར་ཅིང་། ས་ཡུལ་དང་བལ་ནས་བོད་ཀྱི་དབུས་སུ་འབྱོན་དགོས་པའི་རྒྱ་ཁྱེན་
ཡང་ཁོང་སྐུགས་རྒྱུད་གྱིང་ལ་ཅལ་སྟོབས་ཆེ་བས། ཡུལ་དེའི་འགོ་པའི་བརྟས་
དམོད་དང་བསྐྱེད་ས་སྤོ་མེས་སོགས་སུ་མ་འདོད་པས་ཡུལ་མི་ཚོས་ཕྱིར་འབྱུང་
བྱས་ཚུལ་ནམས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རིམ་དང་། ས་ཡུལ་གྱི་ཆགས་བབ་
སོགས་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་བབ་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་
ཕྱེ་ཁྱེའི་འབྱུང་ནང་བོན་གྱི་འདོད་ཚུལ་དྲངས་ཏེ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གསེགས་
ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྟན་ཞེས་པའི་ནང་གི་ས་མིང་། དཔེར་ན་གཡུ་ཡུལ་གཡམ་ཁང་དུ་
གསེགས། དེ་ནས་སླ་འབྲུམ་གྱང་གཡའ་མ་གོང་དུ་གསེགས། དེ་ནས་དུགས་ཡུལ་
ཤིང་ནག་དུ་གསེགས། དེ་ནས་ང་ལ་གཡའ་མ་གོང་དུ་གསེགས། དེ་ནས་
བཅན་དང་སྤོ་བཞིར་གསེགས། ཞེས་པ་སོགས་ས་མིང་མང་པོ་ཞིག་ད་ལྟ་འདྲ་ངོས་
འཛིན་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གོ་རིམ་ཡང་སྤོ་ཡུལ་ནས་གོང་པོ་དང་། དེ་ནས་
དུགས་པོ་བརྒྱུད་ཡར་ལུང་དུ་ཕེབས་པ་གསལ་པོ་མཆོན་གྱི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་སླ་
འབྲུམ་གྱང་མདོ་ཞེས་པ་ནི། ཡིག་ཆ་དང་མའི་ནང་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཐོག་མ་ལྟ་
རི་གྱང་དོར་ཕེབས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་སྤྱང་ཁིང་། ལྟ་རི་གྱང་དོ་ནི་གོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་
རྫོང་ཁོངས་ལྷག་ཅེ་རྒྱས་ཀྱི་ན་དུ་གྱིང་ཆོའི་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་དུས་ཕྱིས་བོན་རིར་

གྲགས་པ་སྟོན་པ་བཤེན་རབ་བྱི་གནས་རི་དེ་ཡིན་པ་དང་། ང་ལ་གཡའ་མ་གོང་
 ཞེས་པ་ནི། ལྷ་རྒྱུ་པས་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་
 ཡིན་ལ། དེ་ནི་དྲགས་པོ་སྐྱེས་སྟོང་ནས་སྤང་རྫོང་རྒྱ་ཡོང་བའི་ལམ་བར་ན་ཡོད་
 བའི་དེང་སང་ཡང་། ཀོང་པོ་ང་ལ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལ་ཆེན་དེ་ཡིན།
 ཡར་བྱིས་སོག་ཀར་ནི། ཡར་ལུང་སོག་ལ་ཞེས་པ་ས་དབྱིབས་སོག་པའི་གཞུགས་
 ལྷར་ལ་བཤད་པ་ཡིག་ཆ་དང་གཞན་དུང་གསལ་ཞིང་། མཐར་ཡར་ལུང་གི་
 བཅན་ཐང་སྒོ་བཞིར་ཐེབས་པ་སོགས། དེས་པ་རྟེན་པའི་ར་འཕྲོད་བྱབ་པ་དང་།
 རྒྱུ་མཚུངས་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་དང་། ཁོང་གི་གདུང་རྒྱུད་ལ་སྤྱུ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་
 མཚན་ཐོགས་དོན་ཐད་བཤད་ཚུལ་རྒྱ་མ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་བོའི་ཡུལ་ནས་བྱོན་པའི་
 རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་མཚན་སྤྱུ་རྒྱལ་ཞེས་ཐོགས་པ། ལོ་རྒྱུས་བྱང་བ་དངོས་ཀྱི་ཐོག་གནས་
 གསལ་བཤད་གང་ལེགས་བྱང་བ་བཅས་མདོར་ན་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནི་ལྟ་དང་
 ཐེ་རང་མ་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གི་མི་ཡང་མ་ཡིན་པར་བོད་རང་གི་
 མི་ཞིག་ཡིན་ཅོ། །ཞེས་སོགས་བྲིས་ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་རེག་པའི་
 དབྱེད་གཏམ་ཞིག་རེད།

ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་གནམ་ནས་
 བབས་པ་དང་། ལྷ་ལས་ཆད་པར་བཤད་པ། སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་སྐྱེན་རས་
 གཟིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་སྐབས། དབུ་ཡི་སྟེང་རྒྱ་འོད་དཔག་མེད་པའི་དབུ་ཞིག་
 ཡོད་པ་སོགས། འཛིག་རྟེན་མི་ལྷགས་ལས་འདས་པའི་བཤད་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་
 འདི་དག་ལ་ཡ་མཚན་སྐྱེ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།
 བཤད་སྟོལ་འདི་རིགས་ནི། གནའ་བོའི་རྒྱལ་པོ་དང་མི་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་ལ་
 དབང་རྒྱུར་བྱེད་ཆེད། རང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་དེ་རང་ཉིད་ལྟའི་རྒྱལ་པ་མི་ཡུལ་རྒྱ་
 ཡོང་བ་ཡིན་ཚུལ་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་པ་དེ། རྒྱུ་རབས་དང་བསྐྱེན་པའི་དབང་
 རྒྱུར་བྱེད་ཐབས་ཤིག་ཡིན་སྐབས། བོད་ཡུལ་གཅིག་སུ་ཅམ་མ་ཡིན་པ་མི་རིགས་
 གཞན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་ཡུལ་དུ་འང་དེ་ལྟར་བྱང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཨེའི་
 ཅིའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་ལའོ་ཟེར་བ་དེས་རང་ཉིད་ལྟའི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། པ་པའི་
 ལུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཏན་མོ་ལ་སྤྱིས་ཟེར་བ་དེས། མི་དམངས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་

ཁྱིམ་ཡིག་གཅིག་བཅམས་ཡོད་པ་དེ་ཉི་མའི་ལྷས་གནང་བྱུང་བེད། རྒྱ་ནག་ཏུ་
ཏུང་ཁུལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ། རྒྱལ་པོ་ནི་ལྷའི་སྲས་པོ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་བཤད་སྲོལ་བྱུང་
ཡོད་པ་འདི་དག་ལྟ་བུ་རེད།

གཉིས། གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་སྐོར།

རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
ཁ་ཤས་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། 《བསྟན་ཅིས་ཀུན་བདུས་》 རེབ་མིག་ཏུ་
བཀོད་པའི་སྲུང་པ་མཁན་པོའི་བཞེད་པ་དེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རབས་དང་མཐུན་
སྤང་ཆེ་ཤོས་སུ་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་ཁྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༧པའི་ཤིང་གི་ལོར་ཡིན་ཞིང་།
བཀའ་ཆེན་ཀ་ཁོལ་མ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་རྟིང་པ་དག་ལས། རྒྱལ་པོ་
གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་གདུགས་ནས་བཤད་པའི་
སྐབས་སུ། རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་རྟིང་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་།
ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ། བོད་ས་ལའི་
རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ། གདུམ་པོ་རབ་སྤང་གི་
བྱ་ཤར་པའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་བཅས་གདུང་རྒྱུད་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་ཁ་ཤས་བྱུང་འདུག་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱུས་སུ་གདུང་རབས་བཞི་
ཅུ་ཞིག་ན་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་བཞེད་པ་གཅིག་
མཐུན་ཏུ་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་བེར་གྱི་མཛད་པའི་
《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་རྟིང་པོ་སྤང་ཅིའི་བཅུད་》ལས། ལ་ལ་ན་རེ། འདི་ནི་རྒྱ་
གར་ཡུལ་བདུན་ནས་ཆད་དེ་མ་ག་སྟེ་རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་རྟིང་པོའི་བྱ་མ་རྒྱུས་
དག། དེའི་བྱ་གཞོན་ཅུ་འཆར་བྱེད། དེའི་བྱ་སྟོབས་མཆོག་དང་སྟོབས་རྒྱུང་
རོ། སྟོབས་རྒྱུང་ལ་སྲས་ལྷ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཚོགས་མཆོན་ལྷན་པ་བྲམ་བེ་མཆོན་
མཁན་ལ་བསྟན་པས། མཁན་པོས་མཆོན་འབྲུལ་ཏེ་འདི་མཆེད་པ་ངན་པས་
སྒྲུགས་ན་བཟང་བེར་ནས། གཡོག་བདུན་དང་བཅས་སྒྲུགས་པ་ཡིན་བེར་ཏེ་དེ་
ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་གཞན་ལུགས་དག་པའི་ནང་ཏུ་རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་རྟིང་པོ་
ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་ལྷ་པའི་སྐབས་སུ། གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་
གསལ་བ་དང་། ཡང་རང་ལུགས་བཞག་པའི་སྐབས་སུ། འོ་ན་གང་ལྟར་ཡིན་ཞེ་

ན། རྒྱལ་པོ་སྤྱང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཞལ་ནས། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་བོད་ས་ལའི་
རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ལ། སྤྱུང་རྒྱལ་པོ་ཤར་པའོ། དེ་ལ་སྤྱུང་གཉིས་བྱང་བའི་རྒྱ་
བོའི་རྒྱུད་ལ། བཅུན་མོ་དམ་པ་ལ་སྤྱུང་ཤིག་བཅས་ཏེ། སུ་བོ་མིག་བྱ་མིག་ལྟར་
མས་ཀྱིས་ཡར་འགྲེལ་པ། དབྱལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། གཡུ་ཡི་སྒྲིན་མ་ཡོད་པ་
སོགས་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་དེ་ལ་འང་རྒྱལ་
པོ་འཆར་བྱེད་ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་ལྷ་པ་དེའི་སྐབས་སུ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་
བྱང་ཡོད་པ་གསལ་བ་སྟེ། དང་པོ་དེ་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་དང་། གཉིས་པ་
འཆར་བྱེད་གྱི་སྤྱུང་ཤར་པ་དང་། གསུམ་པ་ཤར་པ་ལ་བྱང་བའི་སྤྱུང་གཉིས་
དང་། བཞི་པ་སྤྱུང་དེ་གཉིས་ལས་རྒྱ་བོ་ལ་བྱང་བའི་རྒྱུད་པའམ་སྤྱུང་དང་། ལྷ་
པ་རྒྱ་བོའི་སྤྱུང་དང་བཅུན་མོ་དམ་པ་གཉིས་ལ་སྤྱུང་ཤིག་བཅས་པ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་
བྲི་བཅན་པོ་ཡིན་པ་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་རེད།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་བྱང་བའི་བཤད་
སྟེལ་དེ་ནི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་ཞེན་དང་ཆེ་བསྟོད་ཐལ་དྲགས་པ་ཅམ་
ལས་རྒྱ་མཆོན་གནང་མེད་ནའང་། རོན་དེས་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་བའི་རྒྱུས་
ཆོགས་ནི་སྐབས་དེར་ཡིན་པ་གསལ་བཤད་བྱེད་བྱབ་སྟེ། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་
ཐེར་པལ་མོ་ཆེ་ལས་དེ་ལྟར་རྒྱ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རོན་གྱི་མཁས་པ་ཆོས་
གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་རིགས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་རྒྱ་གར་ལ་བཅོལ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་
དང་རྒྱུས་རབས་མཆོངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་གཏུགས་ཡོད་པ་ནི་སྟོས་
མ་དགོས་པ་རེད།

འཆར་བྱེད་དང་གཞུགས་ཅན་སྟོང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ནི་སངས་
རྒྱུ་ཤུག་བྱབ་པ་དང་། རྒྱུ་མཉམ་ཡིན་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་ལས་ཡོངས་
གྲགས་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱུ་ཤུག་བྱབ་པ་ནི་སྟེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་༥༢༥པའི་མེ་སྟེལ་ལོར་
སྤྱི་བལྟམས། ༥༥༥པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་ལྷ་ངན་འདས། དེའི་སྟེ་ལོ་སྟེ་༥༥༥པའི་མེ་
སྟེལ་ལོར་སྟོན་པའི་འདས་ལོ་བཅི་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་ནི་དེར་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་
ཡིན་པ་དེ་རེད། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱུ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་ནས་མི་རབས་ལྷ་དྲག་
ཅམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་གསལ་བ་དང་། སུམ་པ་

མཁན་པོས་བཞིན་པའི་གཉའ་ཁྲིའི་འབྲངས་ལོ་གཉིས་པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་
བྱང་འདུག །

རིག་པས་བརྟག་ནའང་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ནས་སྤང་དར་
མའི་བར་རྒྱལ་རབས་བཅུའི་རིང་ལ་ཁྱོན་བསྐྱེམས་ལོ་གངས་༡༩་ཟིན་ཡོད་པ་དེ་
ཆ་སྟོམས་བྱས་ན་རྒྱལ་རབས་རེ་ལ་ལོ་གངས་༡༩་རེ་ཐོབ་འདུག དུས་རབས་དེའི་
རིང་ལ། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་པ་མ་ཟད།
ཉེ་སྐོར་གྱི་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ། འཇར་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དུ་
དམག་བརྒྱབས་ནས་ས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། བོད་ནང་དུའང་བན་པོན་གྱི་གྲུབ་
མཐའ་གཉིས་པོ་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དུས་ཟིང་དང་འབྲུགས་པ་མང་པོའི་ནང་
བཙན་པོ་རྣམས་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་མཐར་མ་སྟེན་པར། འགའ་ཞིག་སྟོག་མདའ་སོག་ནས་
འདས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་དགུང་ལོ་གཞོན་ཅུའི་དུས་སུ་དམག་འབྲུགས་གྱི་ནང་
དུ་སྐྱེ་གཤེགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་གཞིགས་ན། སྲོང་བཙན་གོང་
གི་རྒྱལ་རབས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་ཆེའི་ཡུན་ཆད་དེ། ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ལས་
ཅུང་ཟད་རིང་དགོས་པའི་དོན་གྱིས་གྲུབ། སྐྱེ་རྒྱལ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་
གྱི་དུས་སུ། སྤྱིར་བཏང་ཟིང་འབྲུགས་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་
རྣམས་ལས་གསལ་གྱང་། འདི་ལྟ་བུའི་དམག་འབྲུག་གྱི་ཡོ་ལང་ཆེན་པོ་དང་།
ལྷག་པར་དུ། གྲུབ་མཐའ་ནང་མི་མཐུན་པའི་འགལ་རྒྱུན་དེ་འདྲ་མེད་སྟབས།
རྒྱལ་པོ་རྣམས་གྱི་དབང་སྐུར་བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་དེ་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་གྱི་རྒྱལ་
པོ་རྣམས་ལས་རིང་དགོས་པ་རང་ཤུགས་གྱིས་གྲུབ་ཡོད།

《བསྟན་ཚིག་ཀུན་བདུས་》 སུ་བཀོད་པའི་སུམ་པའི་ལྷགས་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་
༡༧་པའི་ཤིང་བྱི་དེ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་འབྲངས་ལོ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༦༣་
པའི་ས་སྤང་སྟེ། གནམ་རི་སྲོང་བཙན་གྱི་འདས་ལོའི་བར་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གཅིག་
དང་ཞེ་དྲུག་ཟིན་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྟོམས་བྱས་ན། རྒྱལ་རབས་རེ་ལ་ལོ་གངས་སོ་
གཉིས་རེ་ཐོབ་འདུག པས་འདི་ཡང་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད་སྟམ།

དེས་ན་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༧་པའི་ཤིང་བྱི་ལོར།
སྐྱེ་བོའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཐེ་རང་མང་སྟ་ལྷ་བེ་ར་དང་། ཡུམ་མོ་བཙུན་བྱ་བ་གཉིས་

ལ་སྐྱེས་དགུ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཐའ་རུ་སྐྱེས། སྐྱ་ནུ་མོན་པ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་དང་
 ཞིང་སྟོབས་རྩལ་ཆེ་སྟབས་ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོའི་བརྟན་བཅོས་དང་བཀའ་བྲིམས་མ་
 ཁུར་བར་འཐབ་ཡ་བཟུང་། ཡུལ་དཔོན་དང་ཐེ་རང་མང་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་བར་
 ལ་འགལ་བ་རྩེ་ཆེར་སྐྱོན་ཏེ། མཐར་མང་སྤྱི་ལུང་གིས་མ་བརྟན་པར་སྐྱ་པོ་ནས་
 ཡུལ་བྱུང་དེ་བོད་ཡུལ་རུ་བྱོན། བོད་མི་ཁག་གཅིག་དང་དབྱུང་བསྐྱེད་ནས་
 བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྐོར་དབང་རུ་བཟུས། སྐྱ་མཁར་ཡུལ་བྱ་སྤྱོད་བཅིགས།
 དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་དུགས་ཀོང་སོགས་དང་སྤར་ཡུམ་
 བྱ་སྤྱོད་བཅིགས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་དུགས་ཀོང་
 སོགས་དང་སྤར་རང་གི་ཡུལ་སྐྱ་པོ་བཅས་དབང་རུ་བྱས། མཐར་སྐམ་པ་དང་།
 རྒྱབས་རྩེ་སོགས་ཀྱང་དབང་རུ་བཟུས་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྐྱ་རྒྱལ་གཉེན་པོ་
 བཅོན་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ། སྐྱ་གཤེན་ནམ་སྐྱ་སྤང་རུ་བོན་པོ་མཆེ་མི་སྐྱ་
 རྒྱལ་དང་། ཅོ་མི་ཐུག་གར་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། བོད་རུ་དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་
 འོ་པན་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ་བའི་སྟོན་ཐོག་མར་བྱང་། རྩེ་ལྷོ་
 སྐྱས་ཀྱིས་མཇུག་པའི་རྩེ་ལྷོ་ཆོས་འབྱུང་རུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། སྐྱ་མཁར་བྱིང་པ་
 རྒྱག་ཅེར་ཐེབས་ནས་ལས་ཆོན་གྱི་སྤྱིག་གཞི་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱི་བྲིམས་
 ཡིག་གཏན་ལ་ཐབ། ཡིག་ཆོད་སྤྱི་དགུ་དང་དཔལ་མཆོན་རྣམ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་
 རིམ་པར་གནང་སྟེ་མཐའ་སྟོར་གྱི་རྒྱལ་ཁག་རྣམས་ལས་ཀྱང་དབྱ་བཟུས། གནམ་
 ལུག་ལུག་གསུམ་མོ་བཟུང་བྱ་བ་ཁབ་རུ་བཞེས་ནས་སྐྱས་ལུ་བཅོན་པོ་འཁྲུངས།
 སྐྱས་ཀྱིས་ཆེབས་ཁ་ཐུབ་ཅམ་ན་ཡབ་གནས་གནམ་རུ་གཤེགས་སོ། །

དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་ཞེས་པ་དང་། ཁབ་བཞེས་ཏེ་སྐྱས་འཁྲུངས་པ་དང་།
 ལས་མཆོན་དང་བྲིམས་ཡིག་གཏན་ལ་ཐབ་པ་རྣམས་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་ཆེ་སྤྱོད་ཅམ་
 ལ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། དང་པོ་སྐྱ་པོའི་ཡུལ་རུ་ཡུལ་དཔོན་དང་མཐུན་པར་འཐབ་
 རྩེད་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་བོད་རུ་ཐེབས་ནས་བོད་ཡུལ་དབང་རུ་བྱས་པ་སོགས་
 པར་རུས་ཡུན་ལོ་གྲངས་མང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་སྟོན་མ་དགོས་པ་དང་། རྒྱག་པར་
 རུ་སྐྱས་ཀྱི་ཆེབས་ཁ་ཐུབ་ཅམ་ན། ཡབ་གནམ་རུ་གཤེགས་ཞེས་པ་ལ་བརྟག་ན།
 བོད་སྐྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་སྟན་བཞེས་རྩེས། ལུ་མཆོ་བཟུང་ཁབ་རུ་

བཞེས་ཏེ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་བཅན་པོ་འབྱུངས་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ། གྲང་གོ་བོད་རིག་
 པ་ཞིབ་འདུག་ཏེ་གནས་ཀྱི་ཡིག་བསྐྱར་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ང་ནང་དུ། གཞུང་
 གྱི་བཅན་པོ་ཏེ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༥༠ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཡོད་པ་འཁོད་
 འདུག་པ་དེ་ཡང་དོན་འདི་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད།

གསུམ། དབང་སྐུར་གྱི་ས་ཁོངས་སྟོང་།

མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཆོས་འབྱུང་རྣམས་ལས་རྒྱལ་པོ་
 གཞུང་གྱི་བཅན་པོ་ནས་སྤང་དར་མ་འུ་དུམ་བཅན་པོའི་བར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་
 ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཟེར་སྟོལ་ཆགས་ཡོད།
 ཡིན་ནའང་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོས་མངའ་རིས་མན་དང་། མདོ་ཁམས་
 ཡན་གྱི་ཡུལ་སྡེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས། ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་
 པའི་བོད་དེ་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཤེན་རབ་མི་
 པོ་ཆེ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དག་ལས་གསལ་བའི། བོད་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཡུང་པ་དེ་
 གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བྱོན་ཆེ་ཆུང་གཅིག་དུ་བསམ་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་
 བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡུལ་དབུས་སུ་རྒྱལ་སྲིད་བཅུགས། སྟོགས་མཐའ་ན་གནས་
 པའི་སྟོང་པ་དང་། གཙང་པ། དུགས་ཀོང་། མདོ་ཁམས་སྟོང་སྟོང་སོགས་
 ཀྱི་ཡུལ་གྱ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྲིད་དབང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་པ་ལ། ཡུལ་
 གྱེ་བྲག་པའི་མིང་སྤྱི་ལ་ཐོགས་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བོད་ཁམས་ཞེས་པའི་མིང་
 བྱང་བ་ནི་དཔེར་ན། དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བོད་སྤྱི་ལ་གཙང་རིགས་ཟེར་
 བ་བཞིན་ནོ། །

མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས། འོན་ཀྱང་
 རྗེ་གཞུང་གྱི་བཅན་པོ་བོད་ཁམས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཅུ་ལ་
 ཆོངས་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་རྒྱ་བྱོན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མཆོམས་བྱ་བ་དེ།
 དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ལ་རི་མོར་བྱིས་པ་ཞིག་མེད་ཀྱི། འོན་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོའི་
 དབང་ཤུགས་ཀྱིས་རྗེ་ཅུ་ཁུ་ཁུ་པའི་སྟོགས་དེ་ཅུ་ཞིག་ལ་ཡུལ་དེའི་ཐ་སྟོན་
 འདོགས་པ་ཡིན་པས། དེ་དུས་ཀྱི་བོད་ཁམས་བྱ་བ་དེ་ཡང་ཡུལ་ཉི་ཆེ་བ་ཞིག་གི་
 མིང་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་ཅེས་

པ་དེ་དང་རྒྱལ་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུང་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ།
ཡུམ་བྱ་སྒྲ་སྒྲིང་གི་དཀར་ཆག་སོགས་སུ། གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོ་སྤྱོད་ནས་ཡུལ་བྱུང་
དེ་ཡོང་བའི་ལམ་བར་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་རྒྱ་བོད་མི་ཚོས་རྗེ་འཚོལ་བ་དང་
སྤང་པ་དེ་དག་གིས་གཏམ་དྲིས་པ་དང་། ང་སྤྱོད་ནས་འོངས། ང་བོད་ལ་འགོ་
ཞེས་བཤད་པ་གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན་བོད་ཅེས་པ་དེ་ཡང་ཡུང་གི་ཡུལ་འདི་ཙམ་
ཞིག་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པར་ངེས།

དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོ་སྤྱོད་ནས་ཡུལ་བྱུང་དེ་བོད་རྒྱ་ཐེབས། ཐོག་
མར་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྤན་ནམས་དབང་རྒྱ་བརྟུས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བརྟུང་
དེ་སྟོང་ཁང་ཁང་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྤན་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་དབྱུང་གཙང་མན་དང་
མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་རྒྱལ་སྤན་ཐམས་ཅད། རང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བརྟུག་སྟེ་སྤྱོད་
རྒྱལ་བོད་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་བྱུང་འདུག་ལ། སྐབས་དེར་
བོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེ། སྤྱོད་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྤྱིད་གྱི་མངའ་ཁོངས་རྒྱལ་པོའི་ས་
མིང་རྒྱ་ཆགས་པ་རེད། དེའི་རྒྱལ་སྤྱོད་རྒྱལ་སྤན་མང་ཆེ་བ་སྤྱོད་རྒྱལ་བཅན་པོའི་
མངའ་ཁོངས་སུ་ཚུད་ཐུབ་ཡོད་པ་ནི། ཚོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
མཚན་རྒྱ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོ་ཞེས་སུ་གྲགས། །སྤྱོད་མཁར་ཚོག་མར་ཡུམ་བྱ་སྒྲ་
སྒྲིང་མཛད། །སྤྱོད་པའི་བོན་པོ་ཨོ་ཡོང་རྒྱལ་བ་བརྟུལ། །སྤྱོད་པས་རྗེ་སྤྱིད་པ་
རྒྱལ་སྤན་འབངས་སུ་འདུས། །ཞེས་སྤྱོད་པས་ཡུལ་དང་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་སོགས་དབང་
རྒྱ་བྱས་ཡོད་པར་གསལ་བ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་ནི་དང་རྒྱལ་མདོ་སྤྱོད་མཚོ་
སྟོན་མོའི་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱོད་པས་ཡུལ་ཞེས་པའི་རིན་སྤྱངས་གྱི་ས་
ཁོངས་སུ་ཡིན་པ་ཐོས་པས། དེས་ན་སྤྱོད་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྤྱིད་དབང་གི་བྱུང་ཁོངས་
དེ་དབྱུང་གཙང་མན་དང་། མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཆ་དེ་དག་ཡིན་པ་ཁྱུངས་ལྟན་
གྱི་ཡིག་ཚང་ནང་རྒྱ་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པ་འདི་རེད། གཞན་ཡང་བོད་རྒྱལ་
གཉིས་པ་ལུ་བྱ་བྱ་བཅན་པོའི་རྒྱལ། གསང་སྤྱོད་ཀྱི་བོན་དར་ཚུལ་བཤད་པའི་
སྐབས། བྱམས་མ་ལས། རྒྱལ་པོ་དེའི་རྒྱལ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་སོ་བརྟན་བརྟུགས་
ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་འདུ་གནས་སོ་བརྟན་ནི་སྤྱོད་པས་ལས།

དབུ་རུ་ན་བརྩུ་གསུམ། གཡོན་རུ་ན་བརྩུ། གཡས་རུ་ན་བརྩུ། རུ་ལག་ན་
དབུ་བཅས་སོ། །

དབུ་རུའི་བརྩུ་གསུམ་ནི། ངན་ལམ་རལ་གསུམ། འདམ་ཤོད་སྒྲར་སོ། འཕན་
ཡུལ་སྒྲུབ་དཀར། མལ་རྩོ་བ་རབ། རྩན་གྱི་བྲ་དམར། ཉམ་པོ་རི་ཐང་། ལྷ་ས་
ཡེར་པ། གནམ་གྱི་ར་གད། གནམ་མཚོ་རྩོ་རིང་། རྟོད་རིས་ལུང་གསུམ། རྩི་ཤོད་
ལུང་ནག །རི་རྒྱང་ཤ་མཐའ། མཚོག་གོན་རྒྱལ་མོ་ཁང་དང་བརྩུ་གསུམ་སོ། །

གཡས་རུའི་བརྩུ་ནི། འོལ་ཀ་ཤུག་གཅིག ཉང་ཡུལ་ཤིང་ནག །ཀོང་ཡུལ་གྱི་
སྒྲ། གཡའ་ལུང་གངས་སར། ཡར་ལུང་སོག་དཀར། ལྷུ་ཤོད་ཐང་དཀར།
མལ་རྩོ་མཚོ་ཤོད་དང་བརྩུ་ནོ། །

གཡས་རུའི་བརྩུ་ནི། རུ་ཡུལ་ས་ནག། ཤངས་གྱི་ཁང་ཆལ། ལུང་གྱི་མཁར་
མདོང་། ཉ་ནག་རྒྱང་བྱ། འཇད་གྱི་རྒྱང་མཁར། ལྷ་བུ་རྩོན་ལྷས། གཙང་གི་གྱེར་
ལ། ཟང་ཟང་ལྷ་བྲག་དང་བརྩུ་དོ། །

རུ་ལག་གི་དབུ་ནི། ཉང་རྟོད་རྟག་ཆལ། རྩ་མགོ་རྩོ་རིང་། མཁར་ཆེན་བྲག་
དཀར། མཚོ་ལྷའི་འདྲིལ་རྒྱང་། གཉའ་ཅེ་ཐང་ཤོད། གམ་པ་ཁུ། རག་ཟ་ཐང་
ཟུམ། མང་དཀར་མདོ་ཤུག་ལྷ་ཡུལ་དག་ཐང་དང་དབུའོ། །ཞེས་རྒྱལ་རབས་
གཉིས་པ་ལྷ་ཁྱི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སུམ་རུ་ཅ་བརྩུ་ན་
བརྩུགས་ཡོད་པ་དང་། འདུ་གནས་བརྩུགས་པའི་ས་གནས་ཀྱང་དབུས་གཙང་
རུ་བཞི་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་གསལ་བ། འདིས་ཀྱང་སྤྱ་རྒྱལ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་
པོའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་གི་ས་ཁོངས་དེ། ཇི་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པ་སྤྱིགས་ཅམ་ཤེས་
ཐུབ། ཁང་ཁྱེང་གི་རྒྱལ་སྤན་དེའང་རྒྱ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་རི་བཞིན་སྤྱ་རྒྱལ་
བཅན་པོའི་མངའ་སྐོངས་སུ་རྩྱུང་མེད་ནའང་། གང་ལྟར་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་
སོགས་སྤྱ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་བཀའ་ལ་བརྩིས་ནས། ཞབས་ཁྱ་རྒྱབ་དཔོས་པ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱ་གཤེན་ནམ་སྤྱ་སྤྱང་རུ་ཁང་ཁྱེང་ནས་
བོན་པོ་རེ་བསྐོ་བཞག་བྱེད་དཔོས་ཀྱི་ཡོད་པ། ཆོས་འབྱུང་མེ་ཉྱ་ག་རྟིང་པོ་རྒྱང་
ཆེའི་བརྩུད་ལས། རྒྱལ་པོའི་རིམ་གྱོ་པ་ནི། བོན་པོ་ཅོ་ན་གཤེན་གྱི་སྤྱ་གར་ཆ་
དང་། འཆོ་མི་གཤེན་སྤྱ་རྒྱལ་ཆ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱ་བསྐྱུངས་སོ། །དེའི་སྤྱས་སྤྱ་ཁྱི་

བཅན་པོ། བོན་པོ་གཤེན་པོ་ཆོ་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱབས་པ་བསྐྱེད་པ་སོ། །དེའི་སྐྱེས་དང་བྱི་
བཅན་པོ། དེའི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཞང་ཞུང་གི་གཤེན་པོ་ནི་ཀུན་འདུས་ཐེག་ཆོན་གྱིས་སྐྱབས་
པ་བསྐྱེད་པ་སོ། །དེའི་སྐྱེས་སྤྱི་བས་བྱི་བཅན་པོ། ཞང་ཞུང་གཤེན་པོ་ཀུན་རིགས་
རྒྱལ་པོས་སྐྱབས་པ་བསྐྱེད་པ་སོ། །ཞེས་སོགས་གསལ་བ་འདི་ཡིས་ཤེས་སོ། །

གཞན་ཡང་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་མདུན་རྩོམ་རྩོམ་གྱི་རོ་བཤུས་ཡིག་ཆང་
ལས། སྐྱབས་པ་གཉའ་བཅན་པོའི་སྐྱབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱོད་བཤད་པའི་སྐྱབས་
སྐྱེས་ “འབྲུལ་གྱི་ལྷ་བཅན་པོ་འོ་ལྷེ་སྐྱབས་ཀྱིས་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོན་པོ་མཛེད་པ་
ཡང་། དག་ཐབས་མཁས་ནང་སྤྱི་དག་བརྒྱལ་ཏེ། ཆབ་སྲིད་ནི་སྤྱིར་དབུ་ཚྭ་ག་
སྐྱེས་ཞིང་བཅན་པ་[[……]]^①ནམ་ཞར་མི་འགྱུར། བྱིན་མི་ཉམས་པའི་གཡུང་
རྒྱུད་གི་རྒྱལ་པོ་ཆོན་པོ་ནི་ཆོ། དེའི་སྤྱིར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མོན་རྒྱལ་གར་དང་རྒྱལ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཏ་བྱིག་དང་། རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གཞི་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ། གཡུལ་
[[……]]བསྐྱེད་པ་ན། [[……]]པོར་བྱ་བ་ཀུན་གྱི་[[……]]འབྲུལ་ལྷ་བཅན་པོའི་དབུ་
མོག་བཅན་པོ་དང་[[……]]ཏེ་པོར་ནི་མི་གྲས་པ་མེད་དེ། བན་ཚུན་དབྱེས་ཤིང་
བཀའ་སྐྱེལ་དོ་སྐྱེལ་ཉན་པ་ཡིན། ཤར་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་འདུག་པ། ཉི་མ་ཤར་པ་
སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོན་པོ་སྤྱོད། ལྷོ་བལ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ཡུལ་བཟང་ཚུག་
བཟང་གཙུག་ལག་ཆོ་བས་བོད་དང་ཐབས་ཀྱི་ཆོ་[[……]]དོ། ཞེས་ཞང་ཞུང་གི་
ཡུལ་དེ་བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཡིན་པ་གཞི་བཞག་གི་སྤྱིར་དུ། སྐྱབས་པོད་ཡུལ་གྱི་
རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་མཐའ་མཆམས་དེ། ཏ་བྱིག་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་ཡོད་པ་ལས།
ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་ཐ་དད་པ་དང་། མི་རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་
རྒྱ་བཅིས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེས་ན་བོད་རྒྱལ་རབས་དང་། ཞང་ཞུང་རྒྱལ་
རབས་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱེད་ཅམ་ལ་མགོ་བོ་སྤྱོད་པ་ནས། མི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་
ཁབ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པར་རྩོམ་འདྲིན་བྱེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མི་རིགས་གཅིག་
དེ་ས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁག་གཉིས་སྤྱོད་ཀྱིས་ནས། ཆོ་དཔོན་ཆོན་པོ་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། ཡིན་ནའང་རྒྱལ་པོ་གྱི་བྱམ་བཅན་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ནམས་ཀྱི་
སྐྱབས་སྤྱོད་དབང་གི་ས་ཁོངས་ལ་འགྱུར་བ་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པར་སྐྱེད་སྤྱོད།

① ལྷག་ནགས་ཀྱི་བར་སྤྱོད་ནི་རྩོམ་གྱི་མ་དཔེའི་ཡི་གེ་འབྲུ་མ་མཐོང་པ་ནམས་མཆོན་བྱེད་ཡིན།

སྤྱ་རྒྱལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཞེས་
པ་ལས། ཡུལ་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཕྱན་ནམས་ས་ཁོངས་དང་སྤྱི་དབང་ཚོད་ནས་ཕན་
ཚུན་དམག་འབྲུག་བྱེད་པའི་རྒྱས་རབས་ཀྱི་མཆུག་བཟུས། དེ་ནས་བརྒྱུད་གནམ་གྱི་
ཁྲི་བརྒྱན་གྱི་རིང་ལ། རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་ཁྲིང་འཕྲོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་དཔལ་
འབྱོར་དང་། དམག་དབྱང་ལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཤུགས་སྒྲོན་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བྱུང་
སྟབས། སྤྱགས་གང་སྤྱི་ཉི་ཉོ་བས་ཤུགས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེ་ཅམ་བྱུང་བའི་དེ་མའི་རྒྱལ་
ཕྱན་འགའ་ཞིག་གིས་སྤར་ཡང་། སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཟུར་དུ་གྱུར་པའི་
རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་འཛུགས་ཅིས་བྱས་སྒྲོར་གསལ་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོ་
བཀོངས་ནས་སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་མཁན་འབངས་ལོ་ངམ་རྟ་ཇི་ཞེས་པ་
དེའང་། སྤར་རྒྱལ་ཕྱན་བརྒྱ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་གི་རིགས་རྩས་ཡིན་
པ་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་ལས། ཁྱོད་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་
པོ་ཡིན། བདག་རྒྱལ་ཕྱན་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་ཡ་བ་ཡིན། རྒྱལ་འབངས་འབྲུགས་
པ་ག་ལ་འོས། ཞེས་སོགས་འཁོད་པ་ལས་ཤེས་ཤིང་།

གི་གུམ་བཅན་པོ་དང་ལོ་ངམ་གཉིས་བཞུགས་ཡུལ་ཡང་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི།
རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་བཞུགས་ཡུལ་ནི། སྤྱ་རྒྱལ་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་
ཡུལ་ཡར་ལུང་གི་སྤར་མཁར། ཡུམ་བུ་བྲ་སྤང་དུ་ཡིན་པ་སྟོན་མ་དགོས་པ་དང་།
ལོ་ངམ་ནི་གཙང་གི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་གསལ་རྟེ། རུ་ལས་སྐྱེས་དང་སྤྱ་ཕྱེུ་གོང་
རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དྲངས་ནས་ལོ་ངམ་བརྒྱལ་བའི་སྒྲོར་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་
ཆེའི་གཏེར་མཛོད་ལས། དེར་རུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་སྤྱ་ཕྱེུ་སྤྱན་དྲངས་རྒྱལ་མཁར་
ཕྱིང་པ་སྟག་ཅེ་རྒྱལ་སར་བཏོན། དབུས་ཀྱི་འབངས་ནམས་ཀྱིས་རུ་ལས་སྐྱེས་
ཀྱང་རྒྱལ་སར་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་ཕྱན་བྱས། མིང་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྟོན་བརྒྱུད་དུ་བཏགས།
དེ་ནས་གཙང་དུ་དམག་དྲངས་པས། གཙང་འབངས་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེད་ཀྱི་ཇེ་
ཕྱོད་ཟེར་ནས་དམག་སྤྱ་ནང་དུ་དྲངས་ཏེ་ཤམ་པོ་ཅེ་ནས་ཕབ། ལོ་ངམ་ས་བུ་
དམག་སྟོང་དང་བཅས་པ་གི་རུ་བསད་དོ། །ཡང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
ཉང་རོ་ཤམ་པོ་མཁར་གྱི་ས་རི་ལ། བྱ་ཚོད་ཀྱི་ཚང་ཡོད་པས་བྱ་ཚོད་ཀྱི་གསེབ་དུ་
ཞུགས་ཏེ་ཉང་རོ་ཤམ་པོ་མཁར་ཅེ་ནས་ཕབ། ལོ་ངམ་པོ་བརྒྱ་མོ་བརྒྱ་བསད་སྤང།

ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སློན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་
 པོ་བཀོངས་པའི་ཡུལ་དེའང་འདྲི་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་
 དགའ་སྟོན་ལས། ཀ་བཀོལ་མ་ལས་ཁ་ཆེད་རྒྱལ་པོ་དང་གཡུལ་སྤྱད་ནས་བོད་
 རྒྱལ་ནས་ལོག་པའི་ལམ་ཁ་ཆེད་མི་ལྷན་པ་གཅིག་ན་རེ། བོད་ཀྱི་དཔལ་པོས་
 གཞུ་ཀ་བ་ཅམ་ལ་མདའ་ཕྱ་མ་ཅམ་འཕེན་པ་བྱུང་། ས་ཀི་ན་ཟེར་ནས་ས་བོད་
 ན་ལྷེ་མ་མེ་འདུག་པ་དམག་མི་ཆོས་མཐོང་བས། ལ་ལ་ན་རེ་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཟེར།
 ལ་ལ་ན་རེ་འབངས་ལོ་ངམ་རྟ་རྩི་ཡིན་ཟེར་བས་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་བརྟག་པའི་
 སྟན་པ་བརྟག་པས་རྒྱལ་པོས་རྩལ་འགན་ཟེར་བ་ལ་ལོ་ངམ་གྱིས་ངས་མ་ཐུབ་ན་
 ང་ལ་ཆད་པ་ཡོད་སྟམ་ལོག་སྟམ་ཟེར། གང་ནའང་ཉང་རོ་ཅིབས་ཀྱི་ཐལ་རུ་སྐར་
 མ་ས་རི་ས་ག་ལ་འཐབ་རྒྱས་བཏང་། ཅེས་དང་། ཡང་། རྒྱལ་ཕྱན་ལོ་ངམ་
 རྟ་རྩི་བྱ་བ་ལ། འཐབ་རྒྱ་བཅོལ་ཏེ་འཐབས་པས་གི་རུ་བཀོངས། སུར་བཅངས་ཀྱི་
 གཏུ་ནང་བརྟག་ལྷགས་ཟེར་བཏང་། ཉང་རྩ་རྩ་མོའི་ནང་རུ་བོར་བར་གྱུར།
 ཞེས་གྲིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཐུང་ཆོས་འབྱུང་རུ། ཐུང་སྟོད་སྟག་ཆལ་ཞེས་གྲིས་པ་
 དེང་སང་གཅོང་རྒྱལ་ཆེད་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་དེ་རེད།

རྟ་རྩི་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་ཅམ་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཉེ་སྐྱོར་ཞིག་རུ་སྟོད་ཅིང་
 ཉིན་ལྟར་རྟ་རྩིར་འགོ་བའི་མི་སྤྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས་པ་ནི་མི་འཐད་
 དེ། རྟ་པ་དང་། བོར་མ་ཞེས་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་འཕྲོག་ལས་ཐོན་སྐྱེད་
 བྱེད་པའི་ལྷེ་ཤོག་གི་མིང་ཡིན་ལ། རྟ་དཔོན་དང་། བོར་དཔོན་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་
 དེ་དག་གི་འགོ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་ལས། བོར་ཕྱགས་ཁོ་ན་འཆོ་རྩི་
 བྱེད་མཁན་གྱི་མིང་མ་ཡིན་པ་དེར་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་གནའ་མི་རྣམས་པོ་དག་
 གིས་མཁྱེན་བཞིན་པ་རེད།

དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོབས་འབྱོར་དང་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་གཞན་
 ཡང་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། གཅོང་པ་རྒྱལ་ཕྱན་ལོ་ངམ་གྱིས་གི་གུམ་བཅན་པོ་བཀོངས་
 ནས་རྒྱལ་སྤྱད་འཕྲོག་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་སྤྱས་གསུམ་པོ་རང་གིས་མངའ་འོག་གི་
 རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ཀྱི་ནང་རུ་བོས་ནས་བཅན་ས་བཟུང་ཡོད་པའི་རྩལ་«ཆོས་འབྱུང་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»ལས།

སྒྲ་སྒྲ་མཆེད་གསུམ་ཡབ་ཀྱི་དཀོར་མཛོད་ནས། །

སྒྲ་ཡི་སྒྲུང་སྒྲ་ཅུ་ཅུ་དཀར་ཞེས། །

འཕྱར་ཤེས་ཞོན་ནས་ཀོང་པོའི་ཡུལ་དུ་བྱོས། །

གཅེན་པོ་ཤ་བྲིས་ཀོང་གི་རྩེ་པོ་མཛོད། །

འབྲིང་པོ་བྱ་བྲིས་པོ་པོའི་མངའ་དབང་མཛོད། །

ཆུང་བ་ཉ་བྲིས་ཉང་པོའི་རྩེ་མཛོད་སྐད། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལས་གཞིགས་ན། ཀོང་པོའི་ཡུལ་དེ་སྒྲ་རྒྱལ་
གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་འཁྱུངས་ཡུལ་ཡིན་སྟབས། གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་བོད་སྒྲི་ལ་
དབང་རྒྱུར་བྱས་པའི་རྩེས་སུ། སྒྲ་པོའི་ཡུལ་གྱི་སྲིད་དབང་དེ་སྒྲ་རྒྱལ་རང་གི་
གཉེན་ཆེན་ཞིག་གིས་བཟུང་ཡོད་པ་ནི་སྒྲོས་མ་དགོས་པ་རེད། དེས་ན་སྒྲ་
གསུམ་པོ་ཡུལ་དེ་དག་དུ་བྱོས་བྱོལ་བྱས་མ་ཐག་དུ། ཡུལ་དེའི་རྩེ་པོར་བཀྱར་བའི་
རྒྱ་མཆོན་ཡང་དོན་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་དཔལ་འབྱོར་དང་དཔག་ཤུགས་
ཀྱང་རྒྱལ་སྐོན་ལོངས་ལས། མི་དཔལ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་གནད་དོན་འདིའི་
སྟེང་ནས་ར་འཕྲོད་བྱུང་འདུག །

གི་ཤུམ་བཅན་པོས་བོན་བསྐྱབས་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེའང་བོན་གྱི་སྒྲ་གཤེན་ནམས་
གིས་སྲིད་རྒྱས་ལ་རྒྱས་གཏོགས་བྱེད་དུགས་པས་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ། ལེགས་བཤད་
རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་ལས། རྒྱུན་ནི་བསྐྱགས་བྱང་ལས། ཆེ་གསུམ་དབང་གིས་
མི་འབར་བ། ཆུང་གསུམ་སྐྱ་མའི་ཤིང་བསྐྱན་ནས། ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་ནི་
ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས། མངའ་ཐང་གི་དྲེགས་ཆེ་སྟེ་ར་རྒྱལ་གྱི་མི་འབར།
སྟོན་པོ་ནི་སྟོའི་དྲེགས་ཆེ་ཏེ་སྐག་དོག་གི་མི་འབར་ཞིང་། ཆུང་གསུམ་ནི་སྟོན་
པོ་ལ་སོགས་པས་སྐྱ་མ་སྟེལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ལ་གདོན་ཞུགས་པ་དང་།
བོད་འབངས་ཀྱི་ཁ་རྒྱས་ངན་པ་མཆེད་པ་སྟེ། གསུམ་པོའི་མའི་སྟེང་དུ་ཤིང་བསྐྱན་
པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་གཡུང་རྒྱུད་གི་བོན་ལུང་པོ། དེ་ཡང་སྐྱ་མ་རྩི་ལྟར་བཅུག་པ་
ནི། སྟོན་པོ་ལི་བཅན་བཞེར་ན་རེད། རྩེ་རྒྱལ་ལགས། བོན་པོ་མགོ་མཚོ་ན་
རྩེའི་མངའ་ཐང་བྱིར། ཞེས་པ་ལ་སོགས་དང་། སྟོན་པོ་བྱིང་པ་རྩུབ་བྱ་བ་ན་
རེ། རྩེ་ལགས། གཤེན་པོ་ནམས་མཐའ་དུ་སྐྱུགས་པའི་བཀའ་མཆེད་གསུངས་

ཕར་ཁྱེ་ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱང་པོ་རྒྱལ་ཁམས་སུ་འབྱུངས་པ་རྒྱ་སིང་
 མྱི་བྱ་བ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ད་ལྟ་རྒྱལ་གཤེན་དོ་མཉམ་ཅམ་གདའ་སྟེ། སྤྱང་དཔོན་
 རྒྱལ་གྱི་སྤྱང་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་དཔོན་པོས་ཁྱེར་བར་མཆིའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱང་
 རྒྱལ་གཤེན་གྱི་བར་དུ་བཅུག་གོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེར་རྒྱལ་
 པོས་གཤེན་པོ་རྒྱལ་བསགས་ཏེ་གསུངས་པ། རྒྱ་གཤེན་རྒྱལ་གསོན་དང་། ང་
 ཡི་རྒྱལ་སྤྱི་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་པོན་སྤྱི་དགཉིས་ཅམ་མངའ་རིས་འདི་དུ་མི་ཤོང་བ་
 འདྲ་བས། ལྟ་པོན་སྟོ་བཞི་དང་། གེ་ཁོད་ཐིས་འཕེན་དང་། གཙོ་གྱིམ་བུ་
 ལན་ཆ་རྒྱལ་བདག་གི་སྤྱང་པོ་བཞག་འཆལ། མྱི་མ་རྒྱལ་བོད་དུ་བཞི་ལས་
 འདས་པར་གཤེགས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། པོན་བརྒྱབས་པའི་ལུས་ཀྱི་
 གཙོ་བོ་ཡང་གཙང་གི་ལུས་དུ་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཀ་ཅིག་
 གིས་གཙང་དུ་རྒྱབ་ལ་དབུས་སུ་མ་རྒྱབ་པར་བཤད། ཁ་ཅིག་གིས་བོད་ཁོ་ནར་རྒྱབ་
 པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ལྷང་གཏན་ཆོགས་ཆེ་བས་ལྷང་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན།
 བརྒྱགས་བྱང་ལས། དེ་གཙང་དུ་རྒྱབ་པ་ལས་དབུས་མན་ཆད་དུ་མ་རྒྱབ། ཅེས་
 དང་སྤྱོད་འགྲེལ་ལས། དབུས་ཀྱི་ས་སྟོར་དུ་པོན་མ་རྒྱབ་པར་སྟོད། ཅེས་དང་།
 དབང་ཆེན་ལས། བོད་ཀྱི་ས་སྟོར་དུ་སྤྱི་དཔོན་ཐང་ཅིག་རྒྱབ། ཅེས་པའི་
 ལྷང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གཙང་དུ་རྒྱབ་པར་བཤད་པ་འདོད་ལ། མྱི་མས་ནི་བོད་ཀྱི་
 ས་སྟོར་དུ་འབྱས་བུའི་པོན་རྒྱབ་པ་ལ་དགོངས་སམ་སྟུམ། ཞེས་སོགས་བྲིས་འདུག་
 དེས་ན་གཙང་གི་རྒྱལ་སྤྱན་ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱང་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལས། འདའ་བའི་
 ཐབས་རྒྱས་བཤམས་པའི་ཆོ། པོན་གྱི་སྤྱང་གཤེན་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱང་རྒྱལ་སྤྱན་སོ་སོའི་
 སྤྱབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ང་སོགས་ལ་ཁྱུངས་བཅོལ་ནས། དོན་དེ་ལ་རྒྱབ་སྟོར་
 བྱེད་པའི་གཏམ་སྟོད་སོགས་སྟེལ་སྟབས། ཀྱི་གུམ་བཅན་པོས་པོན་སྟེལ་མགོ་
 མཚོན་དང་། བྱེ་བྲག་གཙང་སྟོགས་ཀྱི་པོན་པོ་དག་བརྒྱབས་ཏེ། ཏ་ཟིག་ལུས་ཀྱི་མྱི་
 པའི་ཆོགས་ལུགས་ཤིག་བོད་དུ་བརྒྱུར་ནས་དེ་ལ་མཆོད་པའི་སྟོལ་དར་བ་ཞིག་
 ཀྱང་བྱང་འདུག། མྱིས་སྤྱང་པོན་པོ་ཆོས་སྟག་གཟིག་ལ་ཁྱུངས་བཅོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡང་དེ་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞི་བཟུང་ཡོད་པ་འདྲ།

ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་པའི་སྐྱོར་ལ་གྱིས་པ་དགའ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་
 ཞིག་བཤད་སྟོལ་བྱང་འདུག་ཀྱང་། དོན་དུ་གོང་གསལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་
 ལུང་ལྟར། གི་གུམ་བཅན་པོས་ཁ་ཆེད་རྒྱལ་པོ་དང་གཡུལ་སྤང་ནས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་
 རྟེ་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཅིང་མུང་ཡུལ་དུ་སླེབས་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱི་
 ས་གཡོ་ཐབས་ཀྱི་བསུ་བ་བྱས་ཏེ་བཀོངས་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། ལེགས་བཤད་རིན་
 པོ་ཆེད་གཏེར་མཛོད་ལས། དེའི་ཆོ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་ལ་གསེར་ཡིག་བཏང་སྟེ་
 འོ་སྟོལ་གཉིས་ལ་རྩེ་འབངས་ཀྱི་བྱང་འདུག་པས་སྟོན་དུ་ངས་ཁྱོད་ལ་བསུ་བ་ཞིག་
 བཞི། དེའི་རྩེས་གང་གསུངས་ཀྱི་སྐྱོ་སངས་བཞིའོ། །ཞེས་སྤྱིངས་པས། རྒྱལ་པོས་
 ཀྱང་ཁོས་ཟེར་བ་བདེན་གསུངས་ནས། འོ་སྟོལ་གཉིས་མི་མཉམ་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་
 དང་པོ་ང་ལ་བསུ་བ་གྱིས་ཤིག་དང་དེ་ནས་འབྲུག་པ་ཡང་བྱ་དགོས་ཟེར་རོ། །
 དེར་ལོ་ངམ་ནས་སྤྱང་རོལ་མོས་བསུ་བ་བྱས། ཞེས་སོགས་འཁོད་ཡོད་པ་ལྟར་
 རེད། དེ་ལྟར་ཡིག་ཆ་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་རྣམས་
 མདོ་གཅིག་དུ་བྲིལ་ནས་བཤད་ན། སྤྱ་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཏའ་ཁྱི་བཅན་པོས་རྒྱལ་
 སྐར་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་དེ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས། རྒྱལ་སྐར་རྣམས་ཀྱི་བར་
 བན་ཚུན་ཆོད་སྟངས་དང་དམག་འབྲུག་གི་མཁུག་བསྐྱེལ་ཏེ་རྒྱལ་རབས་བདུན་ཅུ་
 ཀྱི་རིང་ལ་སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་བཀའ་འོག་དུ། རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་དཔལ་འབྱོར་
 དང་དམག་ཤྲགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་གོ་སྐབས་བྱང་སྟབས། མངའ་འོག་གི་
 རྒྱལ་སྐར་དེ་དག་སྟོབས་ཤྲགས་ཆེན་པོ་ཆགས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་
 སྐབས་སུ་གཅིང་གི་རྒྱལ་སྐར་ལོ་ངམ་གྱིས། སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ལས་
 ལུང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་འཛུགས་རྒྱུའི་ཐབས་ཁུངས་བཤམས་ཆོ། གཅིང་སྟོགས་ཀྱི་པོན་
 གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལ་ཁྱུངས་བཅོལ་ནས་ལོ་ངམ་
 ཀྱི་སྟོགས་སུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁུས་གཞི་བཏོན་པས། སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པོས་པོན་གྱི་དབང་
 ཤྲགས་བཅག་ཅིང་གཅིང་སྟོགས་ཀྱི་པོན་པོ་རྣམས་མཐར་བསྐྱོད་བྱས། ལྷག་གཟིག་
 ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཤྲགས་ཤིག་པོ་དུ་བསྐྱར་ནས་དེ་ལ་མཆོད་པའི་གནས་བྱས། ཁ་ཆེད་
 རྒྱལ་པོ་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ནས། ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཅིང་གི་
 མུང་ཡུལ་དུ་སླེབས་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་གཡོ་ཐབས་ཀྱི་ཐེབས་བསུའི་

མཛད་གོའི་ཁྱོད་རུ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་བསྐོངས། སྤར་ཟངས་ཀྱི་གུའི་
ནང་རུ་བརྒྱལ་སྟེ་ཉང་ཆུའི་ནང་རུ་བསྐྱར། དམག་ཆམས་པམ་པར་བྱས་ཏེ་སྤར་
རྒྱལ་བཅན་པོའི་རྒྱལ་སྲིད་འཕྲོག། །སྤར་གསུམ་པོ་སྤར་གོང་སྤར་རྒྱལ་སྤར་ཆམས་
ཀྱི་ཡུལ་རུ་བྱོས་བྱོལ་སྤང་བས། ཡུལ་དེ་དག་གི་རྩེ་པོར་བཀྲུ། བཅན་མོ་གཡོག་རུ་
བཀོལ། སྤར་མོ་ཆུང་མ་བྱས་ནས་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་སྤར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་
སྲིད་ལོ་ངམ་གྱིས་བརྒྱུད་ངོ། །

དེ་རྩེས་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་གཉེན་ཆོན་རུ་སྤར་པ་བཀྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་ལས་
སྤྲོས་པའི་དབྱེས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤར་སྤོན་པོ་རུ་ལས་སྤྲོས། སྤར་ཁྱེའུ་གོང་རྒྱལ་གཉེས་དབྱེས་
བསྐྱེབས་ཏེ་གཅོང་རུ་དམག་དྲངས། ལོ་ངམ་འཁོར་གྱི་དམག་མི་སྟོང་ཆོ་དང་
བཅས་པ་བསད་ནས། སྤར་ཡང་སྤར་རྒྱལ་རང་གི་གུར་ཆུད་སྤར་ཁྱེའུ་གུར་རྒྱལ་
གྱིས་པོད་གྱི་སྲིད་བསྐྱུངས། དེ་རྩེས་རྒྱལ་རབས་ཆམས་ཀྱི་རིང་ལ་སྲིད་དབང་གི་ས་
ཁོངས་ལ་འབྱུར་བ་རྒྱུད་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང་། དེ་དག་སྐབས་ཀྱི་
དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཀྱང་སྤྲབས་ཁ་གསལ་ཞིག་བཤད་དཀའ་མོད། འོན་ཀྱང་
སྤྲག་རི་གཉན་གཟིག་གི་སྐབས་སུ་པོད་ཀྱི་ཡུལ་འདྲིར་སྤར་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་
མ་འདུས་པའི་རྒྱལ་སྤར་འགའ་ཞིག་བྱུང་བ་གསལ་ནི། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་རུ་
དྲངས་པའི་རྒྱན་ཉོང་གི་ཡིག་ཆ་དེའི་དོན་གོ་བདེ་བར་རྒྱུད་ཟད་བཤད་ན།

མཁར་ཐུང་པ་སྤྲག་ཆེ་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྲག་རི་གཉན་གཟིགས་བཞུགས་ཡོད་པ་
དང་། ཉན་ཀར་ཉིང་པ་ན། ཟིང་པོ་རྩེ་སྤྲག་སྤྲུ་པོ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་།
སྤར་བའི་ཡུ་སྤར་རུ། རྩེ་དེའི་འབངས་མི་ཁྲི་ཆོ་གསུམ་ཡོད་པ་རེད། ཟིང་རྩེ་
སྤྲག་སྤྲུ་པོ་དང་། སྤོན་པོ་གཉན་འདྲི་རྒྱུད་གཉེས་ཀྱིས་ངན་སྤྱོད་སྤར་ཆོགས་ཀྱི་སྤོ་
ནས་སྤོན་འབངས་ཆམས་ལ་གཉེན་གཞོན་བྱེད་པ་དང་། གཉན་འདྲི་རྒྱུད་གི་
ཆུང་མ་པ་ཆོབ་བཟས། ཐུང་ཅོང་སྤར་ལ་བརྟམས་བཅོས་བྱེད་དྲགས་པ་མ་བཟོད་
ནས་རྩེ་ལ་ཞུས་ཀྱང་། རྩེ་ཡིས་དེ་བཞིན་བྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་པལ།

སྐབས་དེར་ཟིང་པོ་རྩེའི་སྤོན་འབངས་དབང་ཏོ་རེ་བྱ་བྱ་དང་། གཤེན་གཞེར་
འདོན་གོང་གཉེས་འཐབ་པས་གཤེན་གྱིས་དབང་བསད། དབང་ཡི་སྤར་པོ་མངས་ཏོ་
རེ་དབྱི་ཆོབ་ཀྱིས་རུ་པོ་བསད་མི་དགོས་པའི་བཀའ་པལ། དེ་ནས་ཐུང་ཅོང་སྤར་

དང་། དབའ་དབྱི་ཚབ་གཉིས་ཀ་ཟིང་རྩེ་ལ་ཡིད་ཆད། སྒོ་ལོག་སྟེ་མཁར་ཕྱིང་པ་
 ལྟག་ཅེ་ན། རྒྱལ་པོ་ལྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་རྩུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་མགོ་འབུལ་ཁྲུས།
 ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དག་ལན་སྒྲོད་རྒྱུ་འེ་བ་བྱས་ཀྱང་། དག་ལན་མ་སྒོན་པའི་གོང་དེར་
 ལྟག་རི་གཉན་གཟིགས་སྟོངས། རྒྱལ་པོ་ལས་སྐྱས་སྒོན་བཅན་དང་། སྒོན་གོལ་
 གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས། ཟུང་ཅོ་སྐྱ་དང་། དབའ་དབྱི་ཚབ། དབའ་ཕྱིས་
 ལྟང་། དབའ་བྱ་ཚབ། མཐོན་མཐོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་སང་རྒྱལ་ལ་གནའ་
 དཔང་བཅུགས་ཏེ། ད་ནས་བཟུང་སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལ་བཅི་བའི་ཁས་ལེན་བྱེད་
 བཅུག་ནས་སྟོགས་དན་བྱེད་རྒྱུ་འེ་ཞལ་བཞེས་གནང་།

དེ་ནས་རུས་ཆད་བྱས་ཏེ། གཙུང་སྒོན་གོལ་དང་། དུམ་སྟོང་བཅུན་གཉིས་ལ་
 རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་གཉེར་ཁ་བཏད། བཅན་པོ་བྲི་སྒོན་བཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་
 དཔོན་བྱས་ཏེ་དམག་བྲི་གཅིག་བྲིད་ནས་ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དམག་བརྒྱབ་ནས་མཁར་
 དུ་སྐྱ་སྐྱངས། དགུ་གྱེ་ཟིང་པོ་རྩེ་བསད། དུམ་ངས་པོ་ཞེས་པ་དེར། འཕན་དུམ་
 ཞེས་པའི་མིང་གིས་པོས། ཟུང་དབའ་མཐོན་ཆེས་བཞི་པོ་རང་གི་སྒོན་གྲལ་དུ་
 བཅུག་ཅིང་དུམ་དེ་དག་གི་དཔོན་དུ་བསྐློས།

རྒྱལ་པོ་དེའི་རིང་ལ་ཁྱུང་པོ་སྐྱུང་སང་ཟུང་ཅོས་གཙང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་ལུན་
 ཀྱི་མགོ་བཅད་དེ། གཙང་གི་དུད་བྲིམ་གཉིས་བྲི་སྒོན་བཅན་ནམ་གནམ་རི་སྟོང་
 བཅན་ཀྱིས་ཕྱག་དུ་ལུལ་བས། བཅན་པོ་དགྲེས་ནས་གཙང་དུད་ཉི་མའི་དཔོན་པོ་
 ཁྱུང་པོས་ཐོག་མར་བོད་གཅིག་གྱུར་བྱས་པའི་སྐབས་སུ། སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་
 ལྷ་གྱུར་པའི་ས་ཁྱོན་དེ་དག་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་སོགས་རྒྱལ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ། འགའ་ཞིག་སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་ཟུར་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ཤན་
 ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། དེས་ན་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་སོགས་རྒྱལ་རབས་ཕྱི་
 མ་རྣམས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ། གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་
 ལས་རྒྱ་རྒྱུང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པར་ངས།

བཞི། བྲིམས་དང་ལས་ཀའི་ཁོངས།

བྲིམས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱིག་གཞི་ནི་དབང་རྒྱུར་གྲལ་རིམ་པས་རང་གི་དབང་
 རྒྱུར་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་

རྒྱུད་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏུང་། རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་མཁའ་
 དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གཞི་རེ་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག ། རྒྱལ་པོ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོའི་
 སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་མཁའ་དང་། ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གསལ་པོར་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་
 ཉིད་དཀའ་བས། སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོར་ཤོད་མ་ཐུབ་ནའང་། རྩེ་
 རྩེ་སྤྱི་མཁའ་དང་པོའི་《རྩེ་ཆོས་འབྱུང་》 ལས། དེ་ནས་ཡུམ་བུ་སྒྲ་སྒྲ་དུ་
 གསལ་གསལ་ཏེ། ཡེ་ནས་མཆོ་བ་ལ། ཕྱག་ཚང་སྟོང་དང་སྟགས། དེ་ནས་སྤྱིང་
 པ་སྟག་ཅེར་ཕྱོད་ཏེ་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་དགུ་རིམ་བཞུགས་ནས། སྤྱི་སྤྱི་རབས་
 རྒྱུ་མཁའ་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནས། གཙུག་ལག་གི་ཐང་སྤྱི་མཁའ་ནི་ལྟའི་ཡུགས། སྤྱིང་དང་
 རྩེ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་། དགོངས་པར་འབྲུལ་གྱི་རས་ཆགས་པས། གསང་གོས་
 རྒྱུ་མཁའ་གསལ་གྱིས་སྤྱི་ནང་གི་དམིགས་སྤྱི། མི་ལ་ཆད་རྒྱུ་མཁའ་གཉིད་བཞེད་རྒྱུ་
 ལས་པོད་ཀྱི་སྤྱི་མཁའ་བཅས། ཡིག་ཆ་དང་སྤྱི་དགུ་དང་དཔལ་མཆོན་རྒྱུ་བྱུང་
 བཀའ་རིམ་པར་གནང་སྟེ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་ན་མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་པོ་བཞི་ཡང་དབྱ་
 འབྲུལ་ལོ། ཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། རྒྱལ་པོ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་
 པོས་ཐོག་མར་བོད་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱེད་ནས། རང་གི་མཆོག་ཁེབས་སམ་
 དབྱེད་རྒྱུ་གཙོ་བོ་མི་གཉིས་བསྐྱོར་བཞག་བྱས་པ་ལ་ཕྱག་ཞང་ཞེས་པའི་མཆོན་
 ཀྱི་གོ་གནས་སྤྱིང་། དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་སྤྱིང་བ་ལ་མེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་སྤྱི་མཁའ་དང་
 ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གཞི་བཅས་པའི་དགོས་པ་གཞིར་བཟུང་། རང་གི་ནང་སྟོན་ཆེ་རྒྱ་
 རྒྱུ་མཁའ་དང་སྤྱི་ཆོག་ཏུ་སྤྱིང་པ་སྟག་ཅེར་ཐེབས་ཏེ། གསང་རྒྱུ་སྟོན་ནས་སྤྱི་མཁའ་
 དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གཞི་བཅས་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་དགུ་
 རིམ་བཞུགས་ཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱེད་ན། རྒྱལ་པོས་གཙོ་བོ་པའི་སྤྱི་འཁོར་མཆོ་
 རིགས་རྒྱུ་མཁའ་ཀྱིས་སྤྱིང་པ་སྟག་ཅེར་གནས་བཅས་ཏེ། སྤྱི་མཁའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་
 བཅོ་བ་ལ། སྟོན་པོ་རྒྱུ་མཁའ་ཀྱིས་སྤྱི་ནས་རིམ་པར་སྤྱིང་སྟེ་གསང་རྒྱ་དགོས་པའི་
 དོན་ཏུ་ངེས་ཏེ། དགུ་རིམ་པའམ་རིམ་པ་དགུ་ཞེས་པ་ནི་རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཁ་སྐད་
 ཀྱི་གོ་མས་སྟོན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་ནན་པོའི་སྟོན་ནས། དམ་རྒྱ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པ་དཔེར་
 བྱ་རྒྱ་རིམ་པ་དགུ་བཏབ། མནའ་ཐེངས་མ་དགུ་བསྐྱེད་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་
 རིགས་བསྐྱེད། །གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་རྒྱལ་སྟོན་རྒྱུ་མཁའ་ཀྱི་གཟིམ་ཤག་དང་

བཀའ་གྲོས་གནང་ཡུལ་སྤྱིར་པའི་གཡའ་གྲུང་ལུབ་ཅིང་བཞུགས་པས། རྗེས་སུ་
 ཡུལ་དེར་མཁར་བཅིགས་པ་ལ་སྤྱིར་པ་རྟག་ཅེ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་བྱུང་བ་མིན་
 བཅས་སྟུན།

༡ ལས་ཀའི་སྤྱིག་གཞིའི་སྐོར། སྤྱིད་ཀྱི་རྩམ་འགོད་བྱེད་པའི་སྤྱིག་གཞི་མཐོ་
 མོས་ལ་གསང་གྲོས་རྣམ་གསུམ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་དང་། དཔལ་འཕྱོར། དམག་དོན། ཆོས་ལུགས། རིག་གནས་བཅས་
 ཀྱི་ཐད་ལ་གལ་ཆེ་བའི་འགྲུར་བ་བྱུང་ཆོ། དེ་ལ་དབྱུང་པ་དང་གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་
 གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཐབ་ཏེ་སྤྱི་ནང་གི་དམིགས་སྤྱེ། དེའང་གནང་དོན་གྱི་ངོ་
 བོ་གལ་ཆེ་ཆུང་དང་བརྟན་པ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས། གསང་གྲོས་ལས་ཁུངས་དེའང་
 མཐོ་དམན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་དུ་སྟེན་ཡོད་པ་ལ། གསང་གྲོས་རྣམ་གསུམ་ཟེར།
 ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འདུ་འགོད་བྱེད་ཡུལ་ལ། གཙུག་ལག་ཁང་ཟེར་ཞིང་།
 དེར་གཙོ་བོ་བོན་ཆོས་བལྟ་སྟོག་བྱེད་ཅིང་། ལྷ་གསོལ་བ་དང་། གཡང་རྒྱབ་པ།
 གཏོ་འཕེན་པ། ལས་བརྒྱུད་པ་སོགས་བོན་གྱི་བྱེད་སྐོར་ཆོགས་བྱེད་པ་དང་།
 སྤྱི་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཅི་རིགས་བཤད་པའི་སྒྱུར་དང་། མི་རྣམས་ཀྱི་
 རིག་པའི་རྩལ་སྦྱོང་ཞིང་། སྒོ་གྲོས་ཀྱི་སྐོར་འབྱེད་པའི་ཐེའུ་མིག་ལྟ་བུའི་བཅས།
 མདོར་ན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསལ་བའི། རྒྱལ་པོ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་
 པོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི། ཆབ་སྤྱིད་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྱུར་ཐེའུ་བོན་གསུམ་ཞེས་པ་དེ་
 དག་དར་སྤེལ་བྱེད་ཡུལ་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཟེར། གཞན་ཡང་ཆད་གཉིས་དང་
 བཞེད་ལྟ་བཅས་བྲིམས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྤྱིག་གཞི་དང་། མཐའི་རྒྱལ་ཁག་
 རྣམས་ལས་དབྱ་བསྐྱ་བའི་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྤྱིག་གཞི་བཅས་བྱུང་
 ཡོད་པར་ངེས།

༢ བྲིམས་ཀྱི་སྐོར་ལ། གཙུག་ལག་གི་ཐང་བྲིམས་ན་ལྟའི་ལུགས་ཞེས་སྤྱི་གཡུང་
 གྱུར་བོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ལུགས་རྣམས་སྤྱི་བཞེན་གཏན་
 འཇགས་བྱས། མི་ལ་ཆད་རྣམ་གཉིས་དང་བཞེད་རྣམ་ལྟས་བོད་ཀྱི་བྲིམས་བཅས་
 ཞེས་པའི་ཆད་ནི་བཅད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེས་ན་བཀའ་ཡིས་བཅད་པ་གནང་
 བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བཟང་ལ་ནོར་གྱི་དཔའ་དར་དང་བསྟོད་པའི་

བསྐྱེད་པའི་བཞུགས་པའི་བཞུགས་པ་དང་། ངན་པར་ལུས་ལ་བཅད་རྒྱུ་
དང་མོར་ལ་འཕྲོག་ལེན་སོགས་བྱེད་པའི་བཞུགས་པ་སྟེ། ཅ་བའི་སྐྱེས་སྟོན་
གཉིས་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་ལ་ཕན་པའི་བཞེད་སྐྱེས་ལུགས་སྟོན་ལུ་
སྐྱེས་ལུགས་བྱང་ཡོད་ཀྱང་འདི་དག་མིང་ཙམ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་ད་ཕན་ལག་
སོན་མ་ཐུབ་སྐབས་རེ་ཞིག་གསལ་བཤད་གྱི་སྟོན་པ་བཞག།

ཡིག་ཆ་དེ་དག་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅུ་གཉིས་པོའི་སྐབས་སུ་སྟོན་
པོ་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བསྐྱེད་པའི་ཡིག་ཆ་སྟོན་སྟོན་ཡོད་པ་སྟེ། གསེར་ཡིག་
གཡུ་ཡིག་། དངུལ་ཡིག་། སྤྲུལ་གྱི་ཡི་གེ། ཟངས་ཡིག་། རྩལ་ཡིག་རྒྱུ་པོ་དེ་
དག་རེ་རེ་ལའང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་རེ། དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་
གཞི་འཛིན་ས་ཡིག་ཆ་དེ་དག་འདི་ཡིན་པར་ངས།

དཔལ་མཆོན་རྣམས་བརྒྱུད་ཅིས་པ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅུ་གཉིས་པོའི་སྐབས་སུ་
དག་འདུལ་གྱི་དཔལ་པོ་རྣམས་ལ། དཔལ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་བའི་མཆོན་མར་སྟག་སྟོང་
སྟོང་གཉིས། ཟེ་ཆེན་དང་ཟེ་ཆུང་གཉིས། གམ་རས་དང་སྟག་སྟོན་གཉིས་ཏེ་
དཔལ་མཆོན་རྣམས་རྒྱུ་བྱང་ཡོད་པ་འདི་དག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད།
དེ་དག་ཀྱང་གཞི་འདི་ལ་བབྱུང་ནས། བཅད་བཅོས་དང་འཕྲི་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་
སྟོན་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། །

ཡིག་བསྐྱར་ཐད་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས་པའི་གནད་དོན་འགའ།

གཅིག | ཡིག་བསྐྱར་གྱི་དགོས་པ།

འཇིག་རྟེན་འདིར་མིའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་བ་ནས་བརྒྱུད། སྤྱི་ནང་གི་
 བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་ལ། རང་རང་གི་ཡུལ་སྐྱོད་དང་མཐུན་པའི་ཐ་སྐྱོད་རེ་
 བཏགས་ནས་ཕན་ཚུན་གོ་བརྒྱུད་རེས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཐ་སྐྱོད་
 འདོགས་ཚུལ་དེ་ལ་ངོ་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་རྗེས་གྲུབ་
 གྱི་མིང་སྟེ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི་དཔེ་དང་
 རྒྱ་མཚན་གང་ལ་འང་མ་བརྟེན་པར། དངོས་པོ་དེ་མཚན་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
 ཐོག་མར་ནན་གྱིས་བཏགས་པའི་མིང་སྟེ་དཔེར་ན། ས། རྒྱ། མེ། རྒྱང་། ལྷ་མ་
 མཁའ། ཉི་མ་སོགས་པ་རང་བྱུང་གི་དངོས་པོའི་མིང་དང་། ཀ། ཐོག་། ལྷག་ལ་
 སོགས་པ་སྟོག་ཆགས་གྱི་མིང་། སྤྱིང་པ། རེ་སྟེ། རྩ་མ། གྱི། སྤྱ་རེ་ལ་སོགས་
 པ་ཐོན་རྩས་གྱི་མིང་སོགས་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་ལོང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། རྗེས་གྲུབ་
 གྱི་མིང་ནི། དངོས་པོ་གང་ཡང་བྱུང་བ་ཞིག་མཚན་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དཔེ་
 དང་རྒྱ་མཚན་ངེས་ཅན་ཞིག་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་བཏགས་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན།
 ཤིང་རྒྱ། ཀོ་གྲ། མེ་འཁོར། གནམ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་མིང་རྣམས་ལྟ་བུ་རེད།
 རྗེས་གྲུབ་གྱི་མིང་དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན། འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
 བཏགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པ། རྒྱ་མིང་འབྲས་ལ་
 བཏགས་པ་དང་འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པ། ཡ་གྲུལ་གྱི་མིང་ཚོགས་པ་ལ་
 བཏགས་པ་དང་། ཚོགས་པའི་མིང་ཡ་གྲུལ་ལ་བཏགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་
 ཡོད་ཀྱང་། དོན་དུ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་བྱ་དངོས་རྣམས་ཐབས་འབའ་
 ཞིག་དེ་ཡིན་ནོ། |

དེ་ལྟ་བུའི་མིང་བརྒྱ་ཐ་སྐྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་བྱ་དངོས་རྣམས་
 རང་གི་སྟོལ་ཡུལ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཐུན་མོང་གི་སྟོལ་
 ཡུགས་སུ་ཆགས་ཡོད། སྤྱིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སུ་གྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་དབྱེ་བས་

དང་སྐད་རིགས་ཐ་དད་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་དེ་དག་
ཐུན་མོང་སྤྱིར་སྤང་ཅམ་དུ་འཛིན་སྤངས་གཅིག་པར་བྱུང་བའི་རིགས་དང་། ཁོར་
ཡུག་གི་ཆ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་དོན་ལ་ཞེན་སྤངས་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་
ཡང་བྱུང་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

གཟའ་བདུན་གྱི་མིང་།				
བོད་སྐད་དུ།		ཐུ་སྐད་དུ།		དབྱིན་རིའི་སྐད་དུ།
ཉི་མ།	མེ།	周日	日耀	Sunday
ཟླ་བ།	ཐུ།	周一	月耀	Monday
མིག་དམར།	མེ།	周二	火星	Tuesday
ལྷག་པ།	ཐུ།	周三	水星	Wednesday
ལུང་བུ།	ཤིང་།	周四	木星	Thursday
པ་སངས།	ལྷགས།	周五	金星	Friday
སྟེན་པ།	ས།	周六	土星	Saturday

དེ་ལྟར་མི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་སྤྱི་སྤུལ་དུ་དུས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་གཟའ་
བདུན་གྱི་མིང་ལ། བོད་ཀྱི་དབྱིན་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་
གི་སྐད་དུ། རྒྱ་དབྱིན་སྤྱི་སྤུལ་པན་ཚུན་འབྲེལ་མེད་སོ་སོར་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་།
བརྒྱུད་བྱ་དོན་གྱི་དོན་ན་བོད་སྐད་དུ་ཉི་མ་དང་། ཐུ་སྐད་དུ་རི། དབྱིན་སྐད་
དུ་སོན། དེ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་ལ་ཡོའ། མོན། ནམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནམས་
གངས་ཅམ་དུ་ཡིན་པ་མ་ཟད། གཞན་གྱི་གཟའ་ལུ་པོ་ཡང་དོ་བོ་ཤིང་། མེ།
ས། ལྷགས། ཐུ་སྟེ་འབྱུང་བ་ལྟའི་ཁམས་དང་སྤྱིར་ཚུལ་དོན་ལ་གཅིག་མཚུངས་
སྤྱི་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་ནི། ཡུལ་དོན་ལ་སྤང་ཞེན་གཉིས་ཀ་པལ་ཆེར་གཅིག་མཚུངས་
སྤྱི་བྱུང་བའི་གས་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རིགས་དང་སྐད་
རིགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དབྱེ་མཚམས་ལ། ཅད་གཅོད་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་འོས་པ་
ཞིག་རེད། སྤང་ཞེན་གཅིག་མཚུངས་མེད་པའི་རིགས་ནི་དཔེར་ན། བོད་མིས་
ཤ་རྩེན་བླ་བ་ལ་རྒྱ་རིགས་ཀྱིས་ཞེད་སྤང་སྟེ་བ་དང་། རྒྱ་རིགས་ཀྱིས་སྤྱི་བླ་བ་
ལ་བོད་མིས་ཞེད་སྤང་སྟེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཤ་རྩེན་དང་སྤྱི་བླ་བ་དེ་དག་བོད་ཀྱི་

གཉིས་ཀ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཙམ་དུ་མཐུན་སྤང་གཅིག་གྱང་། དེ་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་
ཆ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས། སྟོགས་གཅིག་གིས་བཟའ་བྱའི་ཟས་སུ་མཐོང་ནས་
ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་ལ། སྟོགས་གཞན་དེས་འཛོམས་བྱའི་དུག་དུ་མཐོང་ནས་ཞེན་སྤང་
སྐྱེ་བ་འདི་རིགས་ནི། སྤང་རྒྱལ་གཅིག་ལ་ཞེན་རྒྱལ་མི་གཅིག་པའི་གས་ཡིན། དེ་
ལྟར་ཡུལ་ལ་ཞེན་རྒྱལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་སྟོལ་དང་། མོམས་གཤིས།
ཆོས་ལུགས། ལྟ་བུ། རིག་གནས་སོགས་ཐ་དད་པ་མང་པོ་ཞིག་སྟོལ་གཏོད་བྱས་
བྱེད་ཐུས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིག་བསྐྱར་གྱི་ལམ་ནས། བན་རྒྱུན་ངོ་སྟོན་བྱེད་དགོས་
ཤིང་། དེས་ན་མི་རིགས་ཁག་བར་འབྲེལ་བ་དང་རིག་གནས་བརྗེ་ལེན་བྱེད་པ་
དང་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཁ་གསོས་དང་། དར་རྒྱས་གཏོང་བར་ཡིག་
བསྐྱར་གྱི་བྱ་བ་དེ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་
ཁྱི་སྟོང་ཐེངས་བཅའ་བཅུ་གིས་མཁན་པོ་པོ་རྟེན་སྤྲུང་། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་
གནས་རྣམ་གཉིས་བོད་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཤིང་། རང་ལོ་བརྒྱད་ནས་བཙོ་
བརྒྱད་བར་གྱི་རིགས་རུས་བྱད་མེད་དང་། དབང་པོ་སྟོན་མེད། ཁམས་དྲངས་
ཤིང་སྟོ་རིག་བཀྲ་བ། ཆོས་ལ་དད་པའི་གཞོན་ནུ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་བསྐྱས་ནས་
བསམ་ཡས་སུ། སྐྱ་བསྐྱར་གྱིང་ཞེས་པའི་ཡིག་བསྐྱར་གྱི་ཆེད་ལས་སྟོབ་ལྷ་ཞིག་
བཅུགས། སྐྱ་ཙོག་ཞང་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་མང་པོ་གསོ་སྟོང་མཛད།
རྒྱ་གར་ནས་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱ་ཙམ་བརྒྱད་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུ་བ་རྣམས་པན་རྒྱུན་དཔྱད་ཐེབ་གིས་ཡིག་བསྐྱར་ལས་ཀ་བྱས། ལྷ་ཀ་ར་ཆའི་
སྒྲའི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་བཛོད་བྱའི་དོན་
དང་མི་འགལ་བ། བོད་རང་གི་མིས་གོ་བདེ་བ་བཅས་དགོས་པའི་རྩ་དོན་ཆེན་
པོ་གསུམ་གཏན་འབེབས་གནང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་
པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ་དེས་ནི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་། རིག་གཞུང་ལ་བར་
བརྒལ་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིག་བསྐྱར་གྱི་རྩ་དོན་གསུམ་
པོ་འདི་ནི་དེང་དུས་ཀྱི་ཡིག་བསྐྱར་ལས་ཀའི་ནང་དུའང་། ཡོད་འཛོག་དང་དང་
ལེན་བྱེད་དགོས་པར་མཐོང་།

གཉིས། སྐད་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྐད་གོ་བསྐྱར་ནས་

ཕན་ཚུན་བསྐྱར་དགོས་པ།

སྤྱིར་ཡིག་བསྐྱར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ནི་མི་རིགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་སྐད་ཡིག་
རྒྱ་བྲིས་པའི་རིག་གཞུང་དེའི་ནང་དོན་རིམ་བཞིན། མི་རིགས་གཞན་ཞིག་གི་སྐད་
ཡིག་རྒྱ་ཐབ་རྒྱ་དེ་རེད། དེས་ན་བསྐྱར་བྱ་དང་སྐྱར་བྱེད་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གོ་
བསྐྱར་ཞིང་། སོ་སོར་ཡུལ་སྤྱོད་གཤིས་ལྷགས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱི་ལམ་ནས།
བརྗོད་དོན་གཉིས་པོ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི། གནད་ཀྱི་དམ་པ་ཞིག་སྟེ།
ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱིས། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་
རྣམས་བོད་སྐད་རྒྱ་བསྐྱར་བའི་སྐབས་སྟེ། སྤྱི་བོད་རང་གི་གོམས་སྤྱོད་དང་
མཐུན་པའི་ཆོས་སྐད་རྣམས་རང་སོར་རྒྱ་བཞག་ནས་བསྐྱར་ཡོད་སྟབས། བརྗོད་
བྱའི་དོན་གོ་སྤྱོད་ཞིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡངས་པ། ཐོག་མ་ནས་བོད་སྐད་
རྒྱ་བྲིས་པ་རིམ་བཞིན་བྱུང་ཡོད་པ། དེར་དུས་བཟུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཁག་ལ་
བསྟུན་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་ཀྱས་ཏེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་སྤྱོད་ཞིབ་ལྟས་མཛད་པའི་
《སྤྱི་འཇུག་》 བོད་ཡིག་རྒྱ་བསྐྱར་བ་དེའི་ནང་ནས་དཔེར་མཆོན་ཅམ་རྒྱ་གོ་སོ་
ཀ་འགའ་ཞིག་བཀོད་པར།

སྟོན་ཆད་མ་བྱུང་བ་ཡང་འདིར་བརྗོད་མིད། །

སྟེན་སྐྱོར་མཁས་པ་འང་བདག་ལ་ཡོད་མིན་ཏེ། །

དེ་སྤྱིར་གཞན་དོན་བསམ་པ་འང་བདག་ལ་མིད། །

རང་གི་ཡིད་ལ་སྟོན་སྤྱིར་ངས་འདི་བཅུམས། །

ཞེས་དང་།

ལུས་དང་དེ་བཞིན་ལོངས་སྤྱིད་དང་། །

རུས་གསུམ་དགེ་བ་ཅི་བསགས་པ། །

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་སྦྱུབ་སྤྱིར། །

ཐོངས་པ་མེད་པར་གཏོང་བར་བྱ། །

ཞེས་དང་།

བསྐྱལ་པ་སྤྱིར་རྒྱ་བསགས་པ་ཡི། །

སྒྱུན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་སོགས། །

ཡིགས་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ཀྱན་པ། །

ཁོང་ཁྱོད་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱེད། །

ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིགས་པར་སོམས་དང་བོད་ཡུལ་སྒྲིན་བྱོན་ལོ་ལྟ་བུ་
རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་མཐོང་བྱུང་། ད་ནི་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བརྗོད་བྱ་མིག་སྤར་
ཀྱ་བོད་ཡིག་བསྐྱར་གྱི་ལས་ཀའི་ནང་དུ་ལྷགས་པའི་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་སྤྱས་
པ་ལ། བོད་འདི་ནི་གནད་རབས་རིག་གནས་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་མི་རིགས་ཤིག་
ཡིན་སྟབས། རིག་གནས་དང་། རིག་གནས་སྡེ་ཆོན། རིག་གནས་ཀྱི་ཐོབ་
ཐང་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྣམས་བཞག་ཆེས་སུ་སྤྲོད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིད་བྱུང་། བར་
ལམ་ལོ་བཅུ་འདི་གོ་དེ་ཆག་གི་ནང་དུ་ཐ་སྙད་དེ་དག་བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་དང་།
ཆོས་ལུགས། ཆོངས་དང་བཅས་ཀྱི་གས་སུ་བཅུག་སྟེ་བཀག་སྡོམ་བྱས་པའི་ངན་
ཤན་དེས། ད་བྱུང་ཡང་བོད་མིའི་འཆོ་བའི་ནང་གི་རྒྱན་སྦྱོང་གི་ཐ་སྙད་ཁག་
གཅིག་བེད་མེད་དུ་གཞུགས་ནས། རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་གཡར་ཆོག་བེད་སྦྱོང་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་འདི་ནི། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལས་ཀ་གོང་འཕེལ་འགོ་རྒྱུའི་བཀག་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱ་
ཞིག་ཡིན། དེའི་ཐད་སྤྲོད་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འགའ་སྐོང་བར་བྱ་བ་ལ།

༡ རིམ་པ་སོ་སོའི་ཡོན་ཆ་དང་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱར་སྤངས། དེ་ཡང་སློབ་གྲའི་ནང་
དུ་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱས་ཏེ། སོ་སོའི་ཤེས་རིག་གི་ཁ་སྟབས་དང་བསྟུན་པའི་
ཡོན་ཆ་དང་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལ། རྒྱ་སྐད་དུ། བོད་ཡི། རྩོམ་ཡི། བཅས་
མཐོ་དམན་རིམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་འདི་དག་བོད་སྐད་དུ་སྤྱི་ཐད་བསྐྱར་གྱི་གཡར་
ཆོག་ལས། བོད་ཡོངས་སུ་གཅིག་གྱུར་སྦྱོང་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འོས་འཛམས་
ཤིག་བྱུང་མེད། འདི་ནི་བོད་སྐད་ལ་གཏན་ནས་མེད་པར་གསར་བཟོ་བྱ་དགོས་
པའི་རིགས་ཤིག་མིན་ཏེ། རུས་རབས་བཅུ་བདུན་པར་བཅམས་པའི་གཡུ་ཐོག་རྟིང་
མའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ལས། སྤྲོད་པའི་ཡོན་ཆ་དང་བསྐྱར་པའི་རིག་གནས་
ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ། འབྲུམ་རམས་པ་དང་། རབ་འབྲུམས་པ། བཀའ་བཅུ་བ། བསྐྱས་
ར་བ་སྟེ་རིམ་པ་བཞི་ལྟེ། སོ་སོའི་ཡོན་ཆ་དང་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ལ། སྤྲོད་པ་འབྲུམ་རམས་
པའི་ཡོན་ཆ་དང་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་ཙུ་འགྲེལ་ཆ་ལག་ཁ་སྐོང་མདོ་

བྱང་། སྤྱི་གསལ་རིག་གི་སྒྲུབ་པ་དགུས་བསྐྱར་བའི་གསོ་དབྱེད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་མས་དང་།
 བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མི་དགུས་མཛད་པའི་དཔེ་ཆ་མས་དང་། འཕགས་པ་ཁྱུ་སྟེང་གིས་
 མཛད་པའི་བསྐྱར་བཅོས་སོ་མ་རྣམས་དང་ཨོ་རྒྱུན་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདུད་
 ཚི་བུམ་པ། སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་
 བཟུས་པ། དྲང་སྟོང་དཔལ་ལྷན་སྟེང་བས་མཛད་པའི་དྲང་སྟོང་སྟན་བརྒྱད།
 ཁ་ཆེ་ལྷ་དགས་མཛད་པའི་ཆོག་དོན་ལྷ་ཟེར་སོགས་ཀྱི་ཚ་འགྲེལ་ཁ་སྟོང་ཆ་ལག་
 ཆ་མས་སྟོ་ལ་ཐོན་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་ལག་ལེན་ཏུ་བསྒྲིལ་ཤེས་པ་ལ་བྱའོ། །
 ཞེས་སོ། །སྒྲུབ་པ་རམ་འབྱམས་པའི་གཞུང་ཆད་ནི། རྒྱུད་བཞི་ཚ་འགྲེལ། ཆ་
 ལག་ཁ་སྟོང་མདོ་བྱང་། བོད་ཀྱི་མི་དགུས་མཛད་པའི་གདམས་པ་དང་། བསྐྱར་
 བཅོས་སོ་མ་རྣམས་དང་། བདུད་ཚི་བུམ་པ་ཚ་འགྲེལ་ཆ་ལག་དྲང་བཅས་པོ། །
 སྒྲུབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནི་རྒྱུད་བཞི་ཚ་འགྲེལ་ཆ་ལག་ཁ་སྟོང་མདོ་བྱང་དང་བཅས་
 པའོ། །སྒྲུབ་པ་བཟུས་ར་བ་ནི། ཚ་བཤད་ཕྱི་གསུམ་ཚ་འགྲེལ་ཆ་ལག་ཁ་སྟོང་
 མདོ་བྱང་དང་བཅས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་རིག་གནས་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་དེ་དག་གསོ་རིག་གི་ཡོན་ཆད་མཆོན་
 བྱེད་ཏུ་བེད་སྟོད་བྱས་པ་ཅུ་ལས། གསོ་རིག་གི་སྤྱི་གསལ་ཁོ་ན་ལ་སྟོད་པའི་ཐ་སྟོད་
 ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། བཀའ་བརྒྱུད་དང་། རབ་འབྱམས་ཞེས་པ་སྦྱིར་མཁས་པ་
 མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྟོད་ཡིན་པ། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཡན་ཏུ་བྱལ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ག་གེ་མོ་དེ་ནི་གཞུང་ལྷགས་གང་ལའང་བཀའ་བརྒྱུ་
 རམ་འབྱམས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཟེར་སྟོལ་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མིང་གི་སྟོན་དོན་
 ལ་བསམ་ན་ཡང་། གསོ་རིག་གི་ཆེད་སྟོད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཐ་སྟོད་ཞིག་མིན་ཏེ།
 བཀའ་བརྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་རིག་གཞུང་ཁག་མི་འདྲ་བ་བརྒྱུམ་པུ་སྟེ་པོད་བརྒྱུ་སྟོར་ལ་
 སྟོང་བ་མཐར་ཕྱིན་ཟེན་པའི་དོན་ཡིན། རབ་འབྱམས་པ་ཞེས་པ་ནི། གྲངས་མེད་
 པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན་ཡིན། དེས་ན་འདི་གཞུང་ལྷགས་གྲངས་མང་པོ་
 ལ་སྟོད་བ་མཐར་ཕྱིན་པས། ཤེས་བྱ་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྟོ་མངའ་
 བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡིན། འབུམ་རམས་པ་ཞེས་པ་ནི། འབུམ་ཞེས་པ་
 གྲངས་མང་བའི་དོན་ཏེ་བྲི་ཆོ་བརྒྱལ་འབུམ་ཆོ་ཟེར་བ་དང་། རམས་ཞེས་པ་ནི་

རབ་འབྱམས་པ་ཞེས་སྐྱབས་པ་ལ་རམས་ཞེས་ཆགས་པ་རེད། དེས་ན་འདི་
གཞུང་ལྷགས་འབྱམ་ཕྱག་གམ་ཤེས་བྱའི་ནམ་གངས་འབྱམ་ཕྱག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་
པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་དོན་ཏེ། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་འཕམ་དེའི་གོང་
ན་མེད་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡིན། རྒྱ་སྐད་དུ་པོའོ་མི་དང་། མྱོའོ་མི་
ཞེས་པ་རིམ་པ་མཐོ་དམན་བཞིན་དུ། རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་མདོན་ལ་དབྱིན་ཡིག་དུའང་སྟོགས་མཚུངས་
སྟ་བུར་འདུག །དེས་ན་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་སྐད་དུ་པོའོ་མི་
ཞེས་པ་དེ། བོད་སྐད་དུ་འབྱམ་རམས་པ་དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་མྱོའོ་མི་ཞེས་པ།
བོད་སྐད་དུ་རབ་འབྱམས་པ། རྒྱ་སྐད་དུ་སྐན་ཁོའོ་ཞེས་པ། བོད་སྐད་དུ་
བཀའ་བརྟུ་པ་ཞེས་སྐྱར་ན་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ནང་དོན་དང་མཚུངས་ལ། བོད་སྐད་དུ་
བརྗོད་བདེ་ཞིང་གོ་སླ་བའི་བྱང་ཆོས་བྱང་འདུག་པས་སྐད་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱད་
ན་ལེགས་པར་མཐོང་།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། ལྷན་བོད་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་མཁས་པ་རབ་འབྱམས་དང་།
པརྟེ་ཏ་བྱ་བ་དེ་དག་ནི། རིག་པའི་གནས་བརྟུ་ལ་བསྐབས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
མཁས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་བྱེ་བྱག་གི་ཆེད་ལས་རེ་ཅུ་ལ་དུ་བཏོན་ནས་བཙོན་པའི་
མཁས་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་ཅེ་ན། འདི་ལ་སྦྱོན་
མེད་དེ། མིང་གི་བྱབ་ཁོངས་དེ་དུས་རབས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་དང་།
མིང་དེ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེའི་ཡོན་ཚད་དང་ལྡན་པས་ཀྱང་མ་བྱབ་པ་སྟེ་
ནམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་མིང་གི་བྱབ་ཁོངས་དེ་དུས་
རབས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ལ་རག་ལས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་
ཆོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས་《དེབ་དཀར་》དུ། ཡུལ་གྱི་རྒྱ་བྱོན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ས་མཚམས་བྱ་བ་དེ། དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་ལ་རི་མོ་བྱིས་པ་ཞིག་མེད་ཀྱི། འོ་
ན་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོའི་དབང་ཤུགས་ཀྱིས་ངེ་ཅམ་བྱབ་པའི་སྟོགས་དེ་ཅམ་ཞིག་
ལ་ཡུལ་དེའི་ཐ་སྐད་འདོགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་
ཡུལ་གང་ཞིག་ན་དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་དཔོན་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་བྱང་
བ་དེ་ཡང་། དུས་རབས་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་ཐ་སྐད་ཀྱི་འདུག་ཡུལ་ཡང་རྒྱ་

ཆེ་ཆུང་མ་དེས་པ་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བྱང་ཡོད་པར་དཔེར་ན། ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་
 རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ། དབང་བསྐྱར་བྱེད་ཅིང་འཛམ་གླིང་
 སུམ་གཉིས་དབང་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱི་སྟོབས་དང་ལུན་པའི་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་
 ལྟ་བུ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞིས་འབོད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཁམས་སེལ་བྱུང་འཛོམ་བའི་
 རྩིས་སུ་ལུང་ཆུང་རེ་ལ་དཔོན་པོ་རེས་བདག་པོ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་དེའི་
 དཔོན་པོ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞིས། འབོད་ཅིང་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་དབང་བའི་ཡུལ། སྤྱིང་
 བའི་འབངས། འབྱོར་བའི་སྟོབས། དཔལ་བའི་དཔུང་། བསྐྱོར་བའི་འཁོར་
 ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་ངོས་ནས་གནམ་ས་ལྟ་བུའི་བྱང་པར་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་དེ་
 དང་དེའི་འབངས་མི་རྣམས་ཀྱི་ངོར་བཞོན་དོན་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱང་མེད་
 པ་ནི་དུས་རབས་ཀྱི་དབང་གིས་སོ། །

གཉིས་པ་མིང་དེ་ལུན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེའི་ཡོན་ཆོད་དང་ལུན་པས་མ་བྱུང་
 པ་ནི། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་སྤྱིར་དུས་སུ་མཁས་པ་པརྟེ་ཏ་དང་། རབ་འབྱམས་
 པ་ཟེར་བ་དེ་དག་གཞུང་དང་། རིག་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱིང་བ་སོང་ཟེན་པའི་
 མཁས་པའི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་པའི་པརྟེ་ཏ་དང་།
 གནས་བརྩུ་ལ་མཁས་པའི་པརྟེ་ཏ་ཞིས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ། དུས་
 དེའི་མཁས་པ་པལ་ཆེ་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པར་མངོན། འོན་ཀྱང་དུས་དེའི་མཚན་
 སྟོན་ཅན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་སོགས་པ་
 མེད་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་འཆད་ཚོད་ལ་མཁས་
 པའི་དགེ་བཤེས་ལྟ་རམས་པ་དང་། ཚོགས་རམས་པ་འགའ་ཞིག་སྟན་མོང་སྤྱིའི་
 རིག་གནས་ལ། ཡི་གེའི་བརྗོད་དག་ཅུ་ལ་འབྲས་སྤྱང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། པན་ཚུན་
 བརྗོད་སྤྱིའི་འཕྲིན་ཡིག་ཀྱང་འབྲི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་
 རེད། དེང་དུས་ཀྱང་བོད་ཡིག་ཆེད་གཉེར་གྱི་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མོའི་ཡོན་ཆོད་ཐོབ་
 པའི་བཀའ་བརྩུ་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་མ་རམ་འབྱམས་པའི་ཡོན་ཆོད་ཐོབ་
 པ་དེ་རྣམས། སྤྱིར་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་སྐད་དམ། འགའ་ཞིག་ནི་རྒྱ་བོད་དབྱིན་
 གསུམ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་རིགས་དུ་མ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ། ཤེས་བྱའི་གནས་སྤྱི་
 ལ་མཁས་པ། མིག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་བལྟ་བུ་བའི་མཁས་པ་

ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་གི་ཡོན་ཆད་ཐོབ་པའི་མཆོན་སྟེན་ཅན་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་
 ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། བོད་ཡིག་ཆེད་གཉེར་གྱི་སྟོབ་མ་བཀའ་བརྩུ་
 པ་དང་། རབ་འབྱམས་པའི་མཆོན་སྟེན་ཡོད་པའི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་
 ཡིག་གི་འཕྲིན་ཡིག་ཅམ་ཡང་འབྲི་མི་རུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་
 འདི་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅང་ང་ཚོས་འདིར་རུས་རབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་
 བས་མ་སྟུང་བེད་སྟོད་བྱེད་པ་ལ་འགལ་འབྲུལ་གྱི་ཉེས་སྒྲིན་གང་ཡང་མེད་དོ། །

༡ རྟེན་ཆོན་སོ་སོའི་ཆེད་རམས་པའི་ཐོབ་མིང་བསྟུར་སྟངས། རིག་གཞུང་གི་
 བླ་མ་པ་གཅིག་ལ་ལག་ལེན་དང་ཞིབ་འཇུག་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཁས་པ་ལ་རྒྱ་སྐད་
 ཏུ་རྟོན་ཅའ་ཞེས་བྲེ། དེའང་གསོ་རིག་མཁས་པ་ལ་དབྱིའི་ཞོའི་རྟོན་ཅའ་དང་།
 ཕྱིས་རིག་མཁས་པ་ལ་ཏུའུ་ཞོའི་རྟོན་ཅའ། ཕྱིས་རིག་མཁས་པ་ལ་ལྷན་ཞོའི་རྟོན་
 ཅའ། ལོ་རྒྱུས་མཁས་པ་ལ་ཆེ་ཏི་རྟོན་ཅའ་སོགས་ལྟ་བུ་རེད། བོད་སྐད་ཏུ་སྟོན་
 གྱི་རུས་སུ་ས་སྟུ་བརྟེ་ཏས་མཁས་གང་ཤེས་བྱའི་གནས་ན་མས་ཀྱན། ཁྲི་བཞིན་
 རྟོགས་པར་ཡིན་པར་འདོད། བྱི་བླ་སྟུངས་པའི་དོན་ཤེས་ན། ཁྲི་ཡང་དེ་
 ལ་མཁས་ཞེས་བྲེ། ཞེས་སོགས་སྒྱིར་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་
 མཁས་པ་དང་། བྱི་བླ་གཞུང་ལུགས་རེ་རེ་ལ་མཁས་པའི་མཁས་པ་གཉིས་ཀྱི་
 དབྱེ་བ་དང་ཐོང་ཐང་བཅས་བསྟན་ཡོད། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བརྗོད་སྟོལ་ལའང་
 སྟེན་གཞུང་ལ་མཁས་པ་ལ་སྟེན་རམས་པ་དང་། ཕྱིས་གཞུང་ལ་མཁས་པ་ལ་
 ཕྱིས་རམས་པ། རྒྱ་གཞུང་ལ་མཁས་པ་ལ་རྒྱ་རམས་པ་སོགས་བྱན་མོང་གི་རིག་
 གནས་རེ་རེ་མཁས་པའི་བྱད་ཆོས་ཅན་གྱི་མིང་དང་། ཐུན་མིན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
 གཞུང་ཁོ་ན་ལའང་མཁས་པའི་མཆོན་ལའང་། སྟར་ལྟ་ལྟན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་
 ཆོགས་དབུས་སུ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག་ནས། དགེ་བཤེས་ཀྱི་གོ་གནས་
 ཐོབ་པ་ལ་ལྟ་རམས་པ་དང་། ལྟ་ལྟན་ཆོགས་མཆོད་ཀྱི་དབུས་སུ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
 དམ་བཅའ་བཞག་ནས། དགེ་བཤེས་ཀྱི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་ལ་ཆོགས་རམས་པ།
 གདན་ས་སོ་སོའི་ཆོགས་ཆེན་ཇོ་གཙལ་དུ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག་ནས་
 དགེ་བཤེས་ཀྱི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་ལ། ཇོ་རམས་པ་ཞེས་གཞུང་དང་རིག་གནས་བྱི་
 བླ་མ་པ་ལ་མཁས་པའི་མཁས་པ་ལ། དེ་ལྟར་དུ་འཕོད་སྟོལ་ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད།

ཡུལ་དུགས་པོར་སྐྱེས་པའི་མཁས་པའི་མིང་ལ་དུགས་རམས་པ་དང་། ཡུལ་གོ་
འཛོལ་སྐྱེས་པའི་མཁས་པ་ལ། གོ་རམས་པ་ཞེས་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་མིང་སྐྱར་ནས་
འབོད་སྒྲིལ་གྱང་བྱུང་ཡོད། གཞན་ཡང་སྐྱེས་རམས་པ་དང་། རྒྱང་རམས་པ་
སོགས་བྱེ་བྲག་རིག་གཞུང་གང་ལ་མཁས་ན། རིག་གཞུང་དེའི་མིང་དང་། ཐོགས་
པ་མེད་པའི་དོན་གྱི་རབ་འབྱམས་པ་ཞེས་པའི་སྐྱབས་ལྟེ་སྐྱར་ནས། བྱེ་བྲག་ལ་
མཁས་པའི་མཁས་པ་མཚོན་བྱེད་གྱི་མིང་དུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེར་
གི་དུས་སུ་བསྐྱར་ཡིག་གི་ནང་དུ་ཐ་སྐད་དེ་དག་ནི་ཉ་ཅང་མཐོང་དགོན་པོ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆེད་ལས་ལ་མཁས་པའི་རྒྱ་སྐད་དུ་གྲོན་ཅའ་ཞེས་པའི་
མིང་དེ། བོད་སྐད་དུ་བོད་ཡོངས་ཀྱིས་གཅིག་གྱུར་དུ་སྦྱོད་པའི་ཐ་སྐད་འོས་
འཚམས་ཤིག་གཏན་འབེབས་མ་བྱས་པར། ས་གནས་སོ་སོའི་ཡིག་བསྐྱར་མཁན་
པོས་གནས་སྐབས་ཁྲལ་སེལ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྐད་རེ་བེད་སྦྱོད་བྱེད་ནས་བསྐྱར་སྐབས་
དེར་དུས་ལོར་བས་འཁར་དབྱགས་འཇུགས་པ་རི་བཞིན། གཅིག་གྱུར་གྱི་གཏད་
སོའི་ཡུལ་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག དེས་ན་ཆེད་ལས་གང་ཡང་བྱང་བ་ཞིག་ལ་
མཁས་པའི་རྒྱ་སྐད་དུ་གྲོན་ཅའ་ཞེས་འབོད་པ་དེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བའི་ཆོ་
སྐར་སྐྱན་ཅིས་སོགས་རིག་གནས་བྱེ་བྲག་པ་རེར། ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་མཁས་པའི་
མིང་དུ་སྐྱན་རམས་པ་དང་། ཅིས་རམས་པ་ཞེས་འབོད་པ་བཞིན་དུ། འདིར་
ཡང་སྐྱེར་ཆེད་ལས་སོ་སོར་མཁས་པའི་མིང་དུ། ཆེད་རམས་པ་ཞེས་ན་རྒྱ་སྐད་གྱི་
ནང་དོན་མི་འགལ་བ་དང་། བོད་སྐད་དུ་བཟོད་བདེ་ཞིང་གོ་སླ་བ། དོན་གྱི་
ངོ་བོ་དང་མི་འགལ་བའི་དགེ་མཚན་དང་ལྡན་པར་མཛོམ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱང་
སྒོ་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པར། རྒྱ་སྐད་དུ་ལུ་ཏའོ་ཅའ་ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་གར་
རམས་པ་དང་། ལུ་དབྱངས་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པར་རྒྱ་སྐད་དུ་ཀའོ་ཁང་ཅའ་ཞེས་
པར་བོད་སྐད་དུ་ལུ་རམས་པ། རྩོམ་རིག་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པ་ལ་མེན་ཞའོ་ཅའ་
ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་རྩོམ་རམས་པ། དམག་དོན་གྱི་ལས་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པའི་
ཅུན་ཇི་ཅའ་ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་དམག་རམས་པ། སློབ་གསོའི་བྱ་གཞག་ཁོ་ན་
ལ་མཁས་པའི་ཅའོ་ཡུ་ཏའོ་ཅའ་ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་སློབ་རམས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་བྱུང་གཞི་དང་། བྱང་ཆོས་གྱི་མིང་དང་འབྲེལ་སྐྱབས་ལྟེ་སྐྱར་ནས་བཟོད་པ་དང་།

ཟུ་སྐད་དུ། ཁོའི་ཞོའི་ཅའ་ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་ཆོན་རིག་གི་ཆེད་རམས་པ་དང་
ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པའི་རྒྱ་རྩི་ཞོའི་ཅའ་ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་ལོ་རྒྱུས་
རིག་པའི་ཆེད་རམས་། གནའ་རྒྱུ་དཔྱད་ཞིབ་ལ་མཁས་པའི་ཁོའི་ཀུན་ལོའི་ཅའ་
ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ་གནའ་རྒྱུ་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་། དངོས་གཙོ་དང་
སེམས་གཙོ་ལ་སོགས་པའི། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་དག་ལ་མཁས་པའི་གྲེ་
ལོའི་ཅའ་ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་བྱད་གཞི་དང་བྱད་ཆོས་ཀྱི་མིང་དང་། འབྲེལ་སྒྲ་མ་བཟུས་ནས་བརྗོད་
དགོས་པའི་རིགས་གཉིས་སུ་སྒྲིམ་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་སྡེ་ཁག་སོ་སོའི་རིག་གནས་པ་
རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་རིགས་འགྲེས་ནས་བསྐྱར་བ་ན། ཡིག་བསྐྱར་ལས་ཀའི་ནང་གི་
དཀའ་གནད་མང་པོ་ཞིག་སེལ་ཐུབ་པར་སྤང་།

༡ ལས་ཐོབ་ཀྱི་མིང་སོ་སོ་བསྐྱར་སྤངས། དེར་དུས་མི་སོ་སོའི་ཤེས་རིག་དང་།
ཉམས་སྦྱང་། ཐབས་ཤེས་བཅས་སྒྲགས་ཡོངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལས་ཀའི་འཛོན་མང་གི་
ཆོད་གཞི་དང་བཟུན་པའི་ཐོབ་མང་རེ་སྟོན་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ལ། ཟུ་སྐད་དུ་གྱི་ཁྱི་
ཟེར་ཞིང་། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ཟུ་བོད་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་གསར་པའི་
ནང་དུ། ལས་ཀའི་ཐོབ་མང་ཞེས་བསྐྱར་འདུག་པར་ཟུ་སྐད་ཀྱི་དོན་དང་མཐུན་
པོར་བྱང་འདུག་ལ། དེའི་དོན་བཟུས་ནས་ལས་ཐོབ་ཞེས་བརྗོད་ན་དེ་བས་ཀྱང་
བརྗོད་བདེ་ཞིང་། དོན་ཡང་མཆོན་རྒྱས་པ་ཞིག་འདུག །ལས་ཐོབ་ལ་རིགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་དེ་མདོར་བཟུས་ན་ཆོན་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་བ་དང་། སྟོབ་གསའི་
ལས་ཀ་བ་དེ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཤིང་། འདིར་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བརྗོད་
བྱ་གཙོ་བོར་སྟོབ་གསའི་སྡེ་ཆོན་ཀྱི། ལས་ཐོབ་ཀྱི་མིང་གི་དབྱེ་བ་དེ་དག་བོད་སྐད་
དུ་བསྐྱར་སྤངས་གཙོར་བབྱང་ནས་བཤད་པ་ལ། དེའང་ཟུ་སྐད་དུ་ཅའོ་ཉུ་
ཅང་ཟེའི། ཀུན་ཅའོ། ཞེས་པ་འདི་དག་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་སྐབས་ཕལ་ཆེ་བ་ཟུ་
སྐད་ཀྱི་རྒྱ་རང་སོར་བཞག་ནས་གཡར་མིང་བེད་སྟོན་བྱེད་པ་ལས། བོད་སྐད་ཀྱི་
མིང་བེད་སྟོན་མི་བྱེད་པ་རེད། མོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། བོད་རིགས་ནི་གནའ་
དུས་སུ་རིག་གནས་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། ཆོས་དང་རིག་
གནས་སྒོར་ཀྱི་མིང་བརྒྱ་མ་སྟོན་ཆོས་སུ་མ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

སྐར་བོད་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ནི་དགོན་པའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་དུ་སློབ་གྲྭ་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་སོ་སོའི་ནཱ་གཞག་བྱས་ཡོད་ལ། རིམ་པ་མཐོ་ཤོས་
ཀྱི་སློབ་གྲྭའི་ནང་དུ་བཟོ། གསོ། སྒྲ་ཆོད་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་སློབ་པར་རིག་
གནས་སློབ་གྲྭ་དང་། དབུ། སར། འདུལ། བཟོད་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་
སློབ་པར་གཞུང་ལུགས་སློབ་གྲྭ་ཞེས་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ནང་དུ་
སློབ་ཁྱིད་བྱེད་མཁན་གྱི་དགོ་ཆུན་ལའང་། སོ་སོའི་བབ་ཐོབ་དང་བསྐྱན་པའི་སློབ་
དཔོན་དང་། མཁན་པོ། སྐྱེར་དཔོན་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཐོབ་ཀྱི་མིང་གི་དབྱེ་
བ་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི། དེང་དུས་དགོ་ཆུན་གྱི་ཐོབ་མིང་དང་སྐྱེར་ན་ལེགས།
དཔེར་ན། 教授-སློབ་དཔོན། 讲师-འཆད་དཔོན། 助教-སྐྱེར་དཔོན།
དེ་ལྟར་བསྐྱར་ན། ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སློ་ནས་རྒྱ་མཆོན་དང་མཐུན་པའི་གཏན་
ཆོགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་ལུང་གི་གཏན་ཆོགས་ནི། བོད་ཀྱི་མཁན་ཆེན་ལྷ་མ་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱེ་བསྐྱར་པ་གྱི་རྩ་ཅན་སོགས་ཀྱིས་ཚུལ་
བསྐྱེགས་བྱས་པའི། 《བོད་སུམ་དབྱིན་གསུམ་ཤན་སྐྱེར་གྱི་ཆོག་མཛོད་ཆོག་གི་
གཏེར་མཛོད》 ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུ་སློབ་དཔོན་ཞེས་པར། དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ།
Professor ཞེས་བསྐྱར་ཅིང་འགྲེལ་བཤད་དུ་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭའི་ལས་ཐོབ་ཀྱི་མིང་
ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྲིས་འདུག །དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་བལ་ཡུལ་ཀ་ཏ་མན་དུ་
དུ་པར་བཏབ་པའི་དབྱིན་བོད་ཤན་སྐྱེར་གྱི་ཆོག་མཛོད། 《དེང་དུས་དང་མཐུན་
པའི་སུམ་སྐད་ཀྱི་བོད་དབྱིན་ཤན་སྐྱེར་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 ཞེས་པ་དེའི་ནང་
དུའང་། སློབ་དཔོན་ལ་ Professor ཞེས་བསྐྱར་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལ་ཡང་
སློབ་དཔོན་ཆུན་པ་ཞེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐུ་
འོ་སྤོའི་རྒྱུར་སི་ཞེས་བསྐྱར་ཡོད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གཞོན་པ་ཞེས་པ་ལྟུ་ཁྱིར་
སྤོའི་རྒྱུར་སི་ཞེས་བསྐྱར་ཅིང་། སློབ་དཔོན་ཞེས་པར་ནཱ་པ་ཀུན་དུ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་
མོའི་དགོ་ཆུན་གྱི་ལས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ། Professor སྤོའི་རྒྱུར་སི་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་སྐད་དུ་བསྐྱར་བའི་

① རབ་བྱུང་བཙོ་ལུ་བའི་རྒྱ་སྐད་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཀ་ལི་ཀ་ཏ་དུ་པར་
བཏབ་པ།

སྐབས་སུ གཞུང་གི་ཁྲིམས་པ་ལྟར་ཡོད་པ་ནི་དབྱིན་ཀྱི་ཤུན་ཐུར་གྱི་ཆོག་མཛོད་ཐམས་ཅད་ན་གསལ། འདིར་ཀྱང་སྐད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ལྟར་གྱི་གོ་བར་སློབ་ཞེས་པ་ཀྱི་ཡིག་གི་ཅའོ་དང་འབྲུ་དོན་གཅིག །དེ་ཡང་སློབ་གསོ་བྱེད་། སློབ་བྱིད་བྱེད་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་འདོགས་པ་དང་འཆད་པའི་དོན་ཡིན། དཔོན་ཞེས་པ་ཆོགས་ཀྱི་དབུས་ན་ཆེ་བའོ། མཐོ་བའི་དོན་དེ་སློབ་གསོ་དང་སློབ་བྱིད་བྱེད་པ་རྒྱམས་ཀྱི་ནང་ནས་རིམ་པ་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་བྱིར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཞེས་པ་ནི་རྒྱམས་པ་ཀུན་ཏུ་ཀྱི་ཡིག་གི་ཅའོ་ཐུབ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤང་།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་ནི་བོད་ཀྱི་སླ་མའི་མཆོན་གནས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས། དེར་དུས་དགེ་ཆུན་གྱི་ལས་ཐོབ་མཆོན་བྱེད་ཏུ་སྤྱད་མི་འོས་ཤིང་། སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་འདིར་དུས་རབས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏུང་། རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཅན་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་རེ་བས་སྤྱོད་བ་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་དམིགས་ལྟལ་དང་པོ་དེ་རང་གི་ལྟ་བུ་དང་། མཐུན་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་སློབ་མ་དགོས་པ་རེད། དོན་འདི་རིགས་ལ་དགོངས་ནས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། ཅ་རིའི་གནས་སྤོར་བྱེད་པ་མིང་གི་དོན། །ཆ་གྲང་དཀའ་ཐུབ་བྱེད་པ་ལྟ་ཡི་དོན། །ཇ་ཡའི་གསུང་རབ་སློག་པ་ཡོན་གྱི་དོན། །མ་ལེར་བསམ་ན་ཐམས་ཅད་ནོར་གྱི་དོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་ལྟེ། དཔེར་ན། དེར་དུས་སྤྱོད་བ་སློབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐོག་མའི་དམིགས་ལྟལ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་མཐུན་ལམ་དེ་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུ་རེ་བ་ཡིན་སྟབས། ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་མི་ཡིན་ན། སལ་ཆེར་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཆགས་ཡོད་པ་འདི་བཞིན་ཏུ། སྐབས་དེའི་དུས་སྤྱོད་བ་དང་སློབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་གྱི་མཐུན་ལམ་དེ་གྲུ་པ་དང་སླ་མ་ཁོ་ན་ལས་མེད་སྟབས། གཞན་ལ་སློབ་བྱིད་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་མི་ཡིན་ན། སླ་མ་དང་གྲུ་པ་ཡིན་པས་བྱུང་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ནི་དུས་རབས་མི་འདྲ་བའི་ནང་དུ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མཐུན་ལམ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བྱས་པ་ལས། སློབ་དཔོན་ཡིན་ན་སླ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱུང་པ་མེད་དེ། སློབ་དཔོན་ཞེས་པ་ནི་སློབ་གསོའི་ལས་ཀྱི་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཐོབ་མཐོ་ཤོས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། རང་གི་ལུས་རྟེན་

སྐྱེད་པའི་མི་ལ་ཕ་མ་དང་། ཡོན་ཏན་སློབ་པའི་མི་ལ་སློབ་དཔོན་ཞེས་བོད་མི་
 ཡོངས་ཀྱི་ཁ་ན་གནས་པ་ཞིག་སྟེ། རང་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་ཕ་མ་དང་། སློབ་
 དཔོན་ཞེས་དེ་གཉིས་བཀའ་དྲིན་མཉམ་པར་མཆོད་བྱེད་དུ། ལྷན་ཅིག་དུ་འབྲོད་
 སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་འདི་རེད། དེས་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དུས་རབས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གང་
 འདྲ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། རང་གི་ལུས་རྟེན་སྐྱེད་པའི་མི་དེ་ཕ་མ་དང་། ཡོན་ཏན་
 སློབ་པའི་མི་དེ་སློབ་དཔོན་ཞེས་པའི་དོན་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་པས། དེ་
 གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྐྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་ཡོང་དགོས་པའི་དོན་མི་འདུག་སྟེ། དེ་བཞིན་
 དུ་སྐར་བོད་ཀྱི་སློབ་བྱིད་བྱེད་སྟོལ་ལ། སློབ་དཔོན་ནམ་དགེ་ཆུན་ཆེ་བས་སློབ་
 བྱིད་བྱས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། སྐར་ཡང་དགེ་ཆུན་ཆུང་བ་ཞིག་གིས་བསྐྱར་དུ་སློབ་
 བྱིད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་སྐྱུར་དཔོན་ཟེར། དེ་ནི་དེང་དུས་ཀྱི་སྐར་དུ་
 གྲུ་ཅའོ་ཞེས་པ་དང་ཡི་གེའི་འབྲུ་དོན་དང་། ལས་ཀའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་གཅིག་
 མཐུན་བྱུང་འདུག །ཐ་སྐྱོད་དེ་དག་དང་རིགས་འགྲེས་ནས་ཀྱང་སྐར་དུ་ཅང་ཤིའི་
 (讲师) ཞེས་པ་དེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བའི་ཆེ་འཆད་དཔོན་དུ་བསྐྱར་ན་
 རྒྱ་ཡིག་དང་དབྱིན་ཡིག་གཉིས་ཀའི་འབྲུ་དོན་དང་མཆོངས་ལ། བོད་སྐད་དུ་འང་
 སློབ་དཔོན། འཆད་དཔོན། སྐྱུར་དཔོན་ཞེས་སྟེ་ཆོན་གཅིག་དུ་བརྗོད་བདེ་བའི་
 དགེ་མཆོད་དང་ལྷན་ཞིང་། འཆད་དཔོན་དགེ་ཆུན་དང་། སྐྱུར་དཔོན་དགེ་ཆུན་
 ཞེས་འབྲོད་ན་དགེ་ཆུན་ཡིན་པ་མཆོད་མི་རྒྱས་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་
 རྒྱ་སྐད་དུ་ཅའོ་རྒྱུ་ཞེས་པ་དེ། བོད་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་དང་། གྲུ་ཅའོ་རྒྱུ་
 ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱུ་ཅའོ་རྒྱུ་ལ་སློབ་དཔོན་གཞོན་པ། ཅང་
 ཤིའི་ལ་འཆད་དཔོན། གྲུ་ཅའོ་ལ་སྐྱུར་དཔོན་ཞེས་བསྐྱར་ན་ལེགས་སྟེ།

གསུམ། གསར་ཐོན་བྱ་དོན་ལ་ཐ་སྐྱོད་གསར་དུ་

འདོགས་དགོས་པ།

སྐར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་བརྗོད་སྟངས་
 རིག་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱ་ན་དྲང་བའི་ལུང་དུ། མིང་དུ་བཏགས་པར་
 མ་མཛད་ན། །འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཚོངས་པར་འགྱུར། །དེ་བས་ཚོངས་པ་
 བསལ་བའི་ཕྱིར། །མགོན་པོས་མིང་དུ་གདགས་པར་མཛད། །ཅིས་གསུངས་པ་

ལྟར། དེར་རྒྱས་འཛིག་རྟེན་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ནང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚན་རིག་ལག་
རྩལ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་འགོ་བཞིན་པའི་དབང་གིས་ཉིན་རེ་བཞིན་བྱ་བ་གསར་པ་
དང་། གནས་ཚུལ་གསར་པ། ཐོན་རྫས་གསར་པ་སོགས་གསར་ཐོན་གྱི་བྱ་དངོས་
མང་པོ་ཞིག་བྱུང་དང་འབྱུང་ལུས་འདི་དག་ལ། མི་རིགས་སོ་སོས་རང་རང་གི་
ཡུལ་སྐད་དང་མཐུན་པའི་ཐ་སྟངས་རེ་གསར་རྒྱ་བཏགས་ནས་མཚོན་པར་བྱེད་གྱི་
ཡོད་ཀྱང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་སྐད་རྒྱ་གསར་ཐོན་གྱི་བྱ་དངོས་དེ་དག་ལ་ཐ་སྟངས་
གསར་རྒྱ་འདོགས་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན། སློབ་བྱིད་དང་ཡིག་བརྒྱུར་སོགས་ཀྱི་ཐད་
དཀའ་ངལ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་ང་ཚོས་ཡིག་བརྒྱུར་གྱི་ལས་
ཀའི་ནང་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་བརྟན་བཙུགས་ལག་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཐ་སྟངས་རྣམས་འོས་འཚམས་
གྱིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་གང་ཐུབ་དང་། བོད་སྐད་རྒྱ་ཚབ་ནས་མེད་པའི་ཐ་སྟངས་
རྣམས་བརྒྱུར་བྱའི་མ་ཡིག་གི་མིང་དོན་དང་བརྟན་ནས། བརྒྱུར་འོས་རྣམས་དེ་
བཞིན་རྒྱ་བརྒྱུར་ནས་བོད་སྐད་ཀྱི་མིང་གསར་པ་བཟོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་
བརྒྱུར་ན་བརྗོད་མི་བདེ་ཞིང་དོན་འབྱུང་བ་ཡོད་རིགས་ལ་དངོས་པོ་དེའི་ངོ་བོ་
དང་། བྱེད་ལས། དབྱིབས། ཁ་དོག་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་གསར་རྒྱ་
བཏགས་ན་ལེགས་ཤིང་། དེ་ཡང་ས་གནས་ཁག་སོ་སོའི་ཕ་ཁས་པ་རྣམས་ལ་
བཀའ་འདྲི་ཡང་ཡང་ཞུས་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་རྒྱུས་ཚགས་པར་དང་། བརྟན་
འཕྲིན་དང་། རྒྱ་བསྐྱགས། སོགས་བརྒྱུད་ནས་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་ཅིང་ལྗོངས་
དང་ཞིང་ཆེན་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་གཅིག་མཐུན་གྱིས་
བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ནི། ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།
དཔེར་ན། རྒྱ་སྐད་རྒྱ་སོ་ཞོའི་ཞེས་པ་དེ། བོད་སྐད་རྒྱ་ཚབ་རིག་ཅེས་བརྗོད་
བྱའི་ནང་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྟངས་གསར་རྒྱ་བཟོས་པ་དེ་བརྗོད་བདེ་ཞིང་གོ་སླ་
བ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་རྒྱ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་དེར་རྒྱས་
ཡིག་བརྒྱུར་གྱི་ལས་ཀའི་ནང་རྒྱ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་སྟན་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་
རྒྱ་ཉེ་རྒྱས་པའི་ཞན་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེ། སྤྱོད་སྟོ་མང་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས།
ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱུར་སྐབས་ཐ་སྟངས་དེར་འབྱུང་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། འཇུག་ཡུལ་
མི་འདྲ་བའི་ཆོག་གོགས་རྣམས་དང་སྤྱར་ཆོ། གོ་བ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བའི་རྒྱ་སྐད་

ཀྱི་ཐ་སྟད་ནང་བཞིན་མ་རྟེན་ནས། ལྷང་པ་སོ་སོས་བསྐྱར་སྤངས་མི་འདྲ་བ་རེ་
བྱས་ནས་གོ་བརྟེན་འཕྲོད་དཀའ་བ་ཞིག་བྱུང་བའི་རུས་སུ། བསྟན་པ་རྒྱལ་མཆོན་
ལགས་ཀྱི་རིག་པ་བརྒྱ་ཕྱག་གིས་དབྱུང་ནས་འདི་ལ་བརྟན་སྟོང་ཞེས་བསྐྱར་ན་
འཐད་ཚུལ་གསུངས་འདུག་པ་ཏུ་ཅང་ལེགས་སྟུམ། བརྟན་སྟོང་རིག་པའི་མིང་
འགའི་སྐྱར་ཚུལ་སྐོར་ཆེ་ཡོང་ཅམ་སྤེང་བ། བོད་སྟོངས་ཞིབ་འཇུག །སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༥ལོའི་རུས་དེབ་དང་པོའི་ནང་གསལ། དེས་ན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་ཡིག་
བསྐྱར་ལས་དོན་པ་རྣམས་ཀྱིས། མིག་སྤེའི་བྱ་དངོས་གསར་པ་རྣམས་ལ་འོས་
འཆོམས་ཀྱི་ཐ་སྟད་འདོགས་གལ་ཆེ་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཐ་སྟད་གསར་འདོགས་བྱེད་
སྐབས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་དང་བསྟན་པ་དང་བརྟུན་རིག་པ་དང་མི་འགལ་བའི་
ཐ་སྟད་བཟོ་དགོས་པ་ལས། ས་ཁུལ་རེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་
བོད་ཀྱི་བརྟུན་རིག་པ་དང་འགལ་བའི། མིང་བརྟུན་གསར་བཟོ་བྱེད་རིགས་ནི་
སྤྱི་ན་བྱུང་རུ་འཕགས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་འདི་དག་ལ། གཏོར་བཤིག་གི་
རུས་པ་ཐོན་ཉེན་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་སྐད་དང་རིག་གཞུང་ཆོན་རིག་དང་
མཐུན་པའི་སྟོན་པ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར། དེར་རུས་ཡིག་སྐད་དམ་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་སྐད་འདི་ཉིད་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་སྟོང་ཀྱི་ཁ་སྐད་རུ། བསྐྱར་རྒྱ་དེ་བྱལ་
གདལ་གཏོང་ཅི་ཐུབ་དང་། སྐད་ཀྱི་གདངས་ཀྱང་དབྱས་སྐད་ལ་སོགས་པ་བྱལ་
གང་ཆེ་བ་ཞིག་གཞིར་བཟུང་ནས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ད་གཟོད་
བོད་ཀྱི་སྐད་དང་རིགས་གཞུང་ལ་སྤར་མེད་པའི་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་
རྒྱ་རེད། འདིར་སྐད་ཀྱི་གདངས་དབྱས་སྐད་ལ་གཞིར་བཟུང་ཟེར་བ་དེའང་མིང་
དང་ཆོག་རྣམས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐད་རུ་གྱིས་ཏེ་སྟོག་པའི་ཆེ་སྒྲ་གདངས་མྱི་ཡང་
གི་འདོན་སྤངས་དེ། དབྱས་སྐད་ལྟར་བྱལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་གཞི་བཟུང་དགོས་པའི་
དོན་ཡིན་པ་ལས། མིང་བརྟུན་ཐ་སྟད་ཐམས་ཅད་ལ་བཏགས་དང་། ར་བཏགས་
དོར་བའི་ལྷ་སའི་གྲོང་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ལྟར་འབྲི་སྟོག་དགོས་པའི་དོན་མིན།

དེར་རུས་རང་རྒྱལ་རུ་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བཞེན་པའི་འགོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲེ་
གནས་འཛིག་གསུམ་དང་། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་བྱུང་པར། འཆོ་བའི་འཁྱུར་
སྟོག་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་རིག་

བ་རྒྱ་སྐད་རུ་མེན་རུ་རེན་ནེས་ཞེ། ཞེས་པ་དེ་བོད་ཡིག་རུ་འོས་འཚམས་ཤིག་
 བསྐྱར་ཡོད་པ་ད་པན་མ་མཐོང་། རེན་ནེས་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་མིའི་
 རིགས་ཀྱི་རིག་པ་ཞེས་བསྐྱར་འདུག་པ་དེ་དོན་དང་འགྱུར་ཡང་ཅུང་ཟད་བཟོད་
 མི་བདེ་བར་མཐོང་། དེས་ན་འགྲོ་བ་མི་ལུས་རིག་པ་པའམ། ཡང་ན་མི་ལུས་
 རིག་པ་ཞེས་བསྐྱར་ན། བཟོད་བདེ་ཞིང་དོན་དང་འགྱུར་བས་ལེགས། འདི་ལ་
 འགའ་ཞིག་གིས། མི་ལུས་རིག་པ་ཞེས་པ་མིའི་ལུས་ཁམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་
 རིག་པ་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་གོ་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་ཡུལ་
 སྐོལ་ལ་གོམས་འདྲིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོ་ལྟ་སྟེ་ལའང་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་སྟེ་མི་
 སྲིད་དེ། མི་ལུས་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་དེ་རྒྱ་སྐད་རུ་རེན་ནེས་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་པ་
 བློ། བོད་མི་རྒན་གཞོན་ཡོངས་ཀྱི་ཁ་ན་གནས་པའི་འགྲོ་བ་རིགས་རྒྱག་གམ་རིགས་
 མི་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས། མི་ལུས་ལེན། ལྟ་
 ལུས་ལེན། རུད་འགྲོའི་ལུས་ལེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ན་མི་ལུས་དང་། བྱ་
 ལུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རིགས་བཟོད་པའི་སྐྱ་སྟེ་རྒྱ་སྐད་རུ་རེན་རྒྱིས་དང་། བེའོ་རྒྱིས་
 ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདིར་རེན་རྒྱིས་ཞེས་ཞེས་པ། མི་ལུས་རིག་
 པ་དང་། མེན་རུ་རེན་ནེས་ཞེས་ཞེས་པར་སྟེ་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་ཚུལ་ལྟར་མི་ལུས་རིག་
 པའི་ཤེས་རིག་དང་། མི་ལུས་རིག་པ་ཞེས་ཐ་དད་རུ་བསྐྱར་ན་ལེགས་སྟུམ། །

སྒྲིབ་ལུགས་དང་སྒྲུབ་ལུགས་ཀྱི་མོ་བྱུང་ཚུལ་གྱི་

མོ་བྱུང་ཚུལ་གནད་བཟུས།

སྒྲིབ་པོ་དེ་གི་བཅའ་བཟོའི་སྒྲིབ་ཀྱི་ལག་རྒྱལ་དེ་ལོ་རྒྱུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མང་པོའི་གོང་ནས་
 འཕེལ་རྒྱས་གང་འཆམ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ། ལྷ་སའི་རྒྱ་གོང་གནད་ལྟུང་སྒྲིབ་
 གཟུགས་ལྷ་བུའི་འབག་མགོ་དོན་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། དེ་ནས་རྒྱས་རབས་
 རིས་བྱུང་གི་ནང་རྒྱ་དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པའི་འདྲ་གཟུགས་དང་། སྒྲིབ་ཆགས་
 གི་རི་མོ། བཞོས་རིས། བཅའ་བཟོ་བཅས་ཀྱི་ལག་རྒྱལ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་
 བོ་བོན་ལུགས་ཀྱི་མོ་ཆེས་དང་། གཏོ་མདོས་སོགས་ཀྱི་ནང་རྒྱ་བེད་སྒྲིབ་བཞིན་
 པའི་དཔེ་རིས་དང་། བཅའ་བཟོ་རྒྱ་ཆོགས་ཡོད་པ་དེ་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། གཞན་ཡང་
 རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྱི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ། བོན་གྱི་འདྲ་གནས་སོ་བདུན་བཅུགས་
 ཡོད་པ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་ནང་རྒྱའང་སོགས་རིས་དང་། ཐང་ཀ་དང་བཅའ་
 བཟོ་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྐུ་རི་སྒྲིབ་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་ཟུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་རེད། དེ་
 རྒྱས་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ཅམ་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ་
 སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ནས་ཆོས་དང་། རིག་གནས་མང་པོའི་སྒྲིབ་བཅུད་བླངས་ནས་བོད་
 གི་རིག་གནས་ལ་ཁ་གསོས་དང་། དར་སྒྲིབ་བྱས་པའི་རྒྱས་དེར་ལྷ་བཟོའི་ལག་
 རྒྱལ་ལའང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། རྒྱས་དེར་ལྷ་ས་དང་།
 བསམ་ཡས། བྱ་འབྲུག་ལ་སོགས་པ་མཐའ་འདུལ། ཡང་འདུལ། རྒྱ་གཞོན་
 ཀྱི་ལྷ་ཁང་སོགས་བཞེངས། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་
 ཁག་ནས་ལྷ་བཟོ་བ་གདན་དྲངས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ལྷ་བཟོ་བ་ཅམས་དང་ལྷན་རྒྱ་རྟེན་
 བཞེངས་བྱས་ཚུལ་སྤྲོ་བཞེད་རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ནས་བོད་སྐལ་བུར་
 འཁོར་བའི་སྐབས་སུ་བོད་ཡུལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བར་གསུམ་རྒྱ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་
 འཆད་ཉན་སྒྲིབ་བསྐྱར་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ཤིང་དར་བཞིན་ཡོད་
 སྟུགས། དཔོན་པ་གསར་བཞེངས་དང་། རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་སོགས་ཀྱི་
 ལས་ཀའི་ཆོ་རྒྱལ་གསར་པ་ཞིག་འཕྱར་བ་དང་། རྒྱས་མཚུངས་སུ་བོད་ཀྱི་ལྷ་

བཟོའི་ལག་རྩལ་ཐད་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་དཔྱད་གཞི་གཞན་དང་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལག་གྲུའི་སྤྱི་དངོས་རིམ་གྱི་རྩལ་ལྷན་པོ་དང་གྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་གོམ་གང་མཐུན་སྤྱི་ལྷན་ལྷན་པོ་དང་པོ་དང་པོ་སྟེ།
གསོ་རིག་ལ་བྱང་ལྷགས་དང་ཟུར་ལྷགས། ཅིས་རིག་ལ་མཆོར་ལྷགས་དང་ལྷག་ལྷགས་སོགས་གྱི་སྤྱི་ལྷན་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བའི་རྩལ་དེར། བཟོ་རིག་ལའང་སྤྱན་ལྷགས་དང་སྐར་ལྷགས་ཞེས་པའི་སྤྱི་ལྷན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་ཡོད།
༡ སྤྱན་ལྷགས་བྱུང་རྒྱུ། སྤྱན་ལྷགས་ལ་སྤྱན་རྟེན་དང་སྤྱན་གསར་གཉིས་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡང་སྤྱན་རྟེན་ནི། རྩལ་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་འགོ་ཙམ་རྩ་ལྷན་བྱས་སྤྱན་ཐང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེར་སྤྱན་ལྷན་པོ་དེ་གྲུབ་ཅིས་པ་ཞིག་སྤྱུ་འབྱུངས། ལོ་དེར་ཡུལ་དེའི་མཆོམ་ཁ་ཡང་བྱེ་བར་བཤད། ཁོང་སྤྱན་པོ་དང་བྱིས་ཐབ་འཛིན། རེ་ཞིག་རང་གི་རྒྱུ་མ་དང་མ་མཐུན་པར། ཡུལ་འབྱུར་ནས་ཡར་འགྲོག་སྟག་ཡུང་རྩ་སྟེབས་པ་དང་། སིར་སྟོང་དང་རི་མོའི་དཔེ་ཞིག་རྟེན་པས་རི་མོ་འབྲི་རྒྱུ་ལ་སྟོ་སྟུགས། གཙང་རྩ་ཕྱིན་པ་དང་གཙང་གི་ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྟོ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ་དང་མཇལ་བ་དང་གང་དེའི་མཐུན་ནས་རི་མོ་འབྲི་རྒྱུ་དང་། བཅའ་བཟོའི་ལག་རྩལ་བསྐྱབས་པས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མཁས་པར་བྱུང། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་བསྟན་ནས་སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྩལ་གྱི་ཆ་ཆོད་དང་། ཐིག་རྩའི་སྟོར་རྩལ་ཆེན་བརྒྱད་གཏན་ལ་ཡབ། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཤ་རྩལ་རེ་དང་། བྱ་བཟའ་རྒྱན་སྟོང་རེ་བཅས་ཐིག་ཆོད་བཅུ་རྩལ་བཤད་པའི་《ཐིག་ཡིག་ཆ་ཆོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ》ས་པ་དེ་བཅུ་མས། སྤྱར་གྱི་ཐིག་རྒྱན་རྟེན་པ་གཞིར་བཞག་གིས་རང་གི་རིག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱུ་རྩལ་གྱི་ཉམས་སྤྱོད་ཆོགས་གསར་སྟོན་བྱས་པའི་ལྷགས་ལ་སྤྱན་ལྷགས་རི་མོ་ཞེས་ཟེར། ལྷགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་བྱང་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། རྩལ་པོའི་རིག་རྩལ་ཁོ་འཇུག་ལྷན་པ། ཞི་བའི་རིགས་རྩལ་སྤྱུ་འཕང་འཆོམས་ཤིང་མཛེས་པ། ཤ་རིས་སྤྱུ་ལ་དྲངས་པ། གོས་རིས་བཀྲག་མནན་ལྷན་པ། ཆོན་མདངས་དྲངས་ལ་ཆ་ཆོད་འཆོམས་པ་སོགས་འཇུག་པའི་མདངས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་རེད། ལྷགས་དེ་སྤྱི་བརྒྱད་དང་སྟོབ་བརྒྱད་གཉིས་ལས་བརྒྱད་དེ། ད་བར་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གི་སྟག་

གྲིས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་
ལོ༡༧༧༧ལོར་གཙང་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་གདན་ས་གསར་བཞེངས་སྐབས་སུ་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་བྱང་གི་སྡེབས་ཆེན་གཉིས་ལ། རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་ཐུགས་ཀར་ཆོས་
འཆད་རུ་མཛད་པ་ལ་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་བསྐྱོར་བ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་
བརྟན་བརྒྱུག་གིས་བསྐྱོར་བ། རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྐུ་སྤྱོད་ལྟ་བུར་སྤྱོད་པ་
པའི་མཛད་བརྒྱ། བྱང་དོས་སུ་གཡུ་ལོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་དང་འདྲོད་ལྟ་སྤྱོད་
ཆོགས། གཞུང་སྤོའི་ཐད་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས་ལ་ཁོ་བོ་མི་གཡོ་བ་དང་། རྩ་མགིན་
ཀྱི་རིམ་མོ་རྣམས་སྤྱོད་ཐང་པས་བྲིས། ཞེས་དང་། ཡང་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་སྡེབས་
རིས་བརྩམས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱོད་ཐང་པ་གདན་དྲངས་ཀྱང་ཐང་སྤོང་རྒྱལ་པོས་
མདོ་ཁམས་སུ་གདན་དྲངས་སྐབས་བཀོད་པ་རིམ་བཞིན་མ་འགྲུབ། ཅེས་གསལ།
རུས་དེར་ཁོང་པལ་ཆེར་སྡེ་དགེར་ཐེབས་ནས། ལོགས་རིས་གནང་གི་ཡོད་པར་
ངེས་ཏེ། ད་ལྟ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ནང་རུ་ཡོད་པའི་ཐང་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་
ལྟ་དོན་གྲུབ་མཆོག་གི་ཐུག་བྲིས་དངོས་ཡིན་ཞེས་མཁས་དབང་ཐང་ལྟ་ཆོ་དབང་
གི་ཞལ་དངོས་ལས་ཐོས།

མཁུན་བཙེ་ཆེན་མོ་ཞེས་གོང་དཀར་སྐང་སྤོང་རུ་འབྱུངས་པ་དེས་ཀྱང་སྡེ་མའི་
ལུགས་དང་། རུང་བཅད་མི་མཐུན་པའི་བཟོ་རྒྱུན་མཛད་དེ་ཁོང་ཉིད་དང་སྤྱོད་ལྟ་
དོན་གྲུབ་མཆོག་ནི་སྤྱོད་ཐང་མཁུན་གཉིས་ཞེས་གངས་ཅན་ལྟ་བུ་བཟོའི་རྒྱ་རྩལ་གྱི་ཁོད་
རུ་ཉི་ཟླ་ལྟར་གྲགས། སྤྱལ་སྤྱོད་ལྟ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡར་སྤོང་རུ་སྤྱོད་ལྟ་འབྱུངས། རུང་
རུས་ནས་རིམ་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྤོང་པ་གནང་། བྱང་ཤིང་
དང་ཤོག་དཔེ་རྣམས་ལུས་དང་། འབྲལ་མེད་རུ་བཅང་ནས་བྲིས་རྒྱུན་གང་ལོགས་
ཀྱི་སྤོང་བརྒྱད་བསྟུ་ལེན་བྱེད་གང་ཐུབ་དང་། ཁོང་ནི་ཚུགས་གང་རུ་རིམ་ལྟོ་བྲིས་
དཔེ་ལོགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཐོས་ཆོ་དེ་ཚུགས་སུ་ཐེབས་ནས་བཙུད་ཞིབ་བྱེད་ཅིང་
དེ་དག་གི་ལོགས་ཆ་གང་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་བསྟུ་ལེན་བྱེད་པའི་ལྟ་བུ་བཟོ་བ་ཞིག་གོ།
ཁོང་གནས་ངེས་མེད་རུ་འགྲིམ་ནས་འཆོ་བ་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་སྐབས་སྤྱལ་སྤྱོད་འདི་ནི་
གནས་ལ་ངེས་པ་མེད་པ། བྱིའུ་ཞིག་དང་མཚུངས་པ་འཇུག་ཅེས་གྲགས་པས་
མཆོན་ལ་ཡང་སྤྱལ་སྤྱོད་ལྟ་ཞེས་ཐོགས། དེའི་ཐུག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་བཟོ་རྒྱུན་

སྤྲུལ་མཁུན་གཉིས་དང་ཅུང་མི་མཐུན། ལྷག་པར་ཁོང་གི་རི་མོའི་ཚོན་མདངས་
 བྱི་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཡིད་ཚུལ་བཅས་རྒྱས་དེར་རི་མོ་འབྲི་སྲོལ་ལ་
 བྲང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཅན་བྱུང་ཡིད།

སྤྲུལ་གསར་ལྷགས་ནི། གཙང་པ་ཆོས་དབྱེངས་ཀྱི་མཚོ་ཞེས་པས་སྲོལ་གཏོད་
 པ་ཞིག་ཡིན་ལ། འབྲི་སྲོལ་འདི་ནི་ཙུ་བ་སྤྲུལ་ལྷགས་རང་རྒྱང་ཡིན་ཀྱང་བྱུན་མིན་
 ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི། ཞི་སྤྱ་རྒྱལ་ས་ལ་སྤྱ་འཕང་མཐོ་ལ་སྤྱ་བ། ཁྱི་སྤྱ་རྒྱལ་ས་ལ་གཏུམ་
 ཞིང་རྩམ་པ། ཤ་ཚོན་ལ་སྤྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་དབྱེ་བ། ལོ་མ་དང་རྒྱན་རིས་རྒྱལ་ས་
 ཞིབ་ཅིང་སྤྱ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན། ལྷགས་འདིའི་རི་མོའི་མཚན་གཞི་
 བྱི་སྤོན་མདོ་ཁམས་སྤེ་དགོ་ཀ་ཐོག་དུ་གྱུ་རུ་མཚན་བརྒྱད་ཀྱི་རི་མོ་དང་། རྒྱས་
 རབས་འདིའི་འགོ་ཅན་རུ་བྱུང་བའི་ལྷ་བཟོ་མཁས་པའི་མཚན་སྤྲུལ་ཐོབ་པའི་ཀ་
 ཐོག་སྲོལ་ས་ཀྱི་གྲུ་པ་ལུར་ལུར། འཛིང་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་
 རི་མོ་རྒྱལ་ས་དང་། དེར་རྒྱས་གཙང་སྤྱགས་སུ་བྲིས་པའི་ཐང་ཀ་བཅས་ཡིན།

༡ སྤྲུལ་ལྷགས་བྱུང་ཚུལ། སྤྲུལ་ལྷགས་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་རྒྱས་རབས་བརྒྱ་བཞི་
 པའི་རྒྱས་དཀྱིལ་ནས། རྒྱས་རབས་བརྒྱ་བརྒྱན་པའི་རྒྱས་དཀྱིལ་བར་དུ་བྱུང་བའི་
 ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྤྲུལ་ཆེན་འཇམ་སྤྱིང་རྒྱན། ཞེས་པ་དེས་བདག་སྤྱོད་འོག་
 དར་སྲོལ་བྱུང་བའི་འབྲི་སྲོལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སྤྲུལ་བྲིས་ཞེས་འབོད་སྲོལ་བྱུང་བ་
 རེད། ལྷགས་སྲོལ་འདི་ཉིད་གཏོད་གནང་མཁན་ནི་སྤྱལ་སྤྱ་རྒྱལ་མཁའ་བགྲ་ཤིས་
 ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་རྒྱས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་རྒྱས་དཀྱིལ་ཅན་
 རུ་ཡར་སྤོད་རུ་སྤྱ་འབྱུངས་ཤིང་། ལྷ་དམར་སྤྱ་ཕྱིང་ལྷ་པ་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་
 དང་། རྒྱལ་ཚབ་སྤྱ་ཕྱིང་བཞི་པ་གགས་པ་དོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེ་པ་དཀོན་
 མཆོག་ཡན་བདེའི་མདུན་རུ་བཏང་ནས་སྤྲུལ་རིས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱབས། རྒྱས་ཚུགས་
 རྒྱ་གར་ལི་མ་དང་། སྤྲུལ་ཐང་ལྷགས་གཞིར་བཞག །ལྷལ་སྤྱོདས་ཀྱི་བཀོད་པ་
 རྒྱལ་ས་བོད་ཀྱི་གངས་རི་དང་ནགས་ཚལ། རྒྱ་བོ་སོགས་ལ་དཔེར་མཛད་ནས་བྲིས་
 པའི་སྤྱ་ཚལ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བ། དེ་ལ་སྤྲུལ་ལྷགས་ཀྱི་བྲིས་རྒྱན་
 ཟེར། དེ་རྗེས་ཆོས་བགྲ་ཤིས་བྱ་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཀ་ཤོད་ཀམ་བགྲ་ཤིས་
 ཞེས་པ་བྱུང་བ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ལྷགས་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་སྲོལ་དར་སྲོལ་ཆེན་པོ་

བཏང་བས་སྐར་ལུགས་སྤེལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་གསུམ་ཞེས་དེར་རྟེན་གྱི་ཡོངས་
 ལུ་གུགས། དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་རྟེན་འཕགས་པ་ནི་ཀླུ་པ་སྐྱེ་ཕྱིར་བརྟེན་པ་ཚོས་
 དབྱིངས་རྩོམ་ (1604-1674) ཡིན། ཁོང་གིས་ལྷོ་བྱུག་རྒྱ་བྱིར་རྟེན་སྐྱེལ་སྐྱེ་
 རིང་གི་མཐུན་རྟེན་སྐྱོན་ལུགས་གི་རིམ་བསྐྱབས། རྩོམ་སྐྱོན་ལུགས་ཀྱི་བྱིས་རྒྱན་
 སྤེལ་བ་མ་ཟད། སི་ཐང་ཕྱག་རྟེན་ལའང་མཁས་པར་ཆགས། སྐྱེ་ལོ་རྟེན་རབས་
 བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་། སི་རྟེན་ཚོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ལུགས་འདྲིའི་རིམ་ལ་
 ལེགས་བཅོས་ཅི་རིགས་གནང་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་མིང་གཤུང་ལོའི་སྐབས་སུ་བྱིས་པའི་
 སི་ཐང་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་བཀོད། ཁ་ཆེའི་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་ལ་དཔེར་མཛད་ནས་
 སྐར་ལུགས་གསར་མའི་སྤེལ་བྱས། སྐྱེས་རབས་ཞལ་ཐང་སུམ་རུ་ལྷག་སོགས་ཐང་
 ཀ་མང་པོ་གསར་འབྲི་གནང་ཏེ་དཔལ་སྤངས་དཔོན་གྱི་ནང་རྟེན་རྟེན་བཞག་ཡོད་
 པ་རེད། ལུགས་འདྲིའི་ཁྱད་ཚོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། སྐྱེས་རབས་དཔག་
 བསམ་བློ་ཤིང་གི་ཞག་ཐང་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱང་མཁུན་སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས།
 ཚོན་དང་རིམ་འི་ཉམས་རྣམ་འགྱུར། རྒྱ་ནག་མཁས་པའི་ལུགས་བཟང་གིས། །
 ཡུལ་དང་ཁང་བཟང་ཆ་ལུགས་སོགས། འཕགས་ཡུལ་མངོན་སུམ་མཐོང་བཞིན་
 བྱས། ཁངས་རྒྱས་དེ་སྤེལ་བཅས་སོགས་གཞུགས། རྟེན་འཁོར་སྤེལ་པ་འབྱུང་
 རྒྱུ་སོགས། དཔལ་གྱི་མགུལ་ནས་གསུང་རི་བཞིན། ཁ་ཆོད་རྣམས་ལ་ཡིད་
 དགར་བཞིས། སྐྱོན་ཐང་གསར་རྟེན་མཁུན་ལུགས་པ། བྱང་པ་བྱིའུ་སྐར་བྱིས་
 པའི། རྣམ་དཔྱད་དེ་ཀྱང་འདྲིར་ལྷན་མོད། ཉམས་འགྱུར་འབྱུང་གིས་བྱང་
 པར་བྱས། ལྷོ་ཡི་སྐྱེལ་པའི་བཅོ་རྒྱུན་ཅན། འཕགས་ཡུལ་རྟེན་སྤྱོད་ཀྱིས་ཁ་ཆེ་ཡི། །
 བཅོ་སྐྱོང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་གི། རིམ་འི་སྐྱེ་ཚུལ་སྐྱོན་ལློང་གྲུབ། ཞེས་གསལ་
 པ་ལྟར་རོ། སྐར་ལུགས་འབྱུལ་མེད་ཀྱི་མཚན་གཞི་དཔེར་མཚོན་ན། དཔུས་སྤྱོད་
 ཀྱི་རྟོད་ལུང་མཚུར་སྤུར་དཔོན་རྟེན་བཞགས་པའི་ཀླུ་པའི་སྐྱེ་རབས་ཀྱི་ཞལ་ཐང་
 རྣམས་དང་། མདོ་ཁམས་སྤེ་དགེ་དཔལ་སྤངས་སུ་བཞགས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་
 གསེར་ཕྱིར་གི་རྣམས་ཡིན། སྐྱེར་ལྷོ་བཅོའི་ལག་ཚུལ་ཐང་པོད་ཀྱི་ཐུན་མོན་གྱི་
 ཁྱད་ཚོས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། བྱེ་བྱུག་ཡུལ་སོ་སོར་ཐུན་མོན་གྱི་ཁྱད་ཚོས་
 རིམ་ཡོད་པ་ཉི། གསེར་དཔུལ་ཟངས་ལུགས་རིགས་ཀྱི་ལྷོ་མགར་ཞེས་ཀར་ཤོད་ཀྱི་

ལྷ་མགར་རྒྱལ་ས་ཡིན། རི་མོ་གཙང་དང་། ཞེ་པ། སྤེ་དགོ། རེབ་གོང་སོགས་ས་
 ལུལ་རུ་དར་ཆེ་ལ། དེ་རྒྱལ་ས་ལས་ཨ་མ་དོ་རེབ་གོང་ནི། བཅའ་བཟོ་དང་། ཆོན་
 རིས། སི་ཐང་ཆོམས་རྒྱབས། འཐག་རྒྱབས། གོས་ཆེན་བཅད་རྒྱབས་བཅས་ཀྱི་
 ཐང་ཀ་བཞེངས་པའི་ལག་རྩལ་ཆེས་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་བཟོའི་ཐིག་
 ཆོད་སྒྲོར་གྱི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོར་རྒྱ་གཞུང་སྟེ། དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་
 དང་། 《བདེ་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་》 དེའི་འགྲེལ་པ་ལེའུ་གསུམ་པ་སོགས་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་དག་གཞིར་བཟུང་ནས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྒྱལ་ས་ཀྱི་བཙུམས་
 གཞུང་ལ། ལྷ་བྱག་སྒྲན་ཐང་པས་མཛད་པའི་《ཆ་ཆོད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་》 ཀྱི་
 པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེས་མཛད་པའི་《ཉི་མ་ཆེན་པོའི་མེ་ལོང་》 ཀྱི་པ་ཆོས་དབྱིངས་
 དོ་རྗེས་མཛད་པའི་《རྒྱལ་འགྲེལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་》 གྱེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
 མཛད་པའི་《བེ་དཀར་གཡལ་སེལ་》 སྤུལ་སྤུ་རིན་ཆེན་གྱི་མཆོག་གིས་མཛད་
 པའི་《དགེ་ལེགས་སྤྱིང་པོ་》ཆེ་ཆོད་གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོ་མཛད་པའི་《དུ་གྲུ་ལ་》
 བསྟན་འཛིན་དགེ་ལེགས་ཉི་མས་མཛད་པའི་《སྒོ་གསར་དབྱེས་པའི་དོན་གཉིས་
 འབྲས་སྟེར་》འཕྲིང་ཁ་སྒོ་གོས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《ཆ་ཆོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་》འཇུ་མི་
 པམ་རྒྱལ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《ཐིག་ཚུའི་ཡིག་ཆ་》 ལ་སོགས་པ་མང་དོ། །

བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་ལ་རགས་ཅམ་དབྱེད་པ།

ལོ་ཐོ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡངས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྒྱུད་སྒྲིལ་ཡོད་ཅིང་ཞིང་འབྲོག་སོ་ནམ་གྱི་བྱ་གཞག་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་དུས་ཆེས་དར་སྒྲིལ་ཆེ་བའི། བསྐྱར་བཤོས་འཕྲི་སྒྲོན་གྱི་ཨང་ཅིས་རིག་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྷ་བསྐྱས་དང་། གཟུང་ལུང་རི་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་བཞིའི་འགྱུར་བ་དང་། ཐན་ཞོད་ཡོད་མིན། དཀར་ལོ་ལེགས་ཉེས། འབྲུ་བཅུད་འཕེལ་མིན། རོག་དུས་བཟང་ངན། མོ་བཞོ་སོ་ནམ་གྱི་དུས་ཆེགས་བརྟག་པ། ཉི་ཟླ་གཟུང་འཛིན་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོའི་བརྟག་གཞིར་གྱུར་བའི་ལོ་ཐོ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༠༥༥མོར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་བའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བོད་ཀྱི་དེ་ནས་དུས་རབས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་མཁས་སོ་སོའི་སྒྲོ་སྒྲིལ་གྱི་ཆལ་ལས་བྱུང་བའི་རིག་པ་མང་པོས་ཟུར་བརྒྱན་ཏེ། བོད་ཀྱི་གནམ་གཤིས་དང་བསྐྱར་པའི། དུས་རྟགས་མང་པོ་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་རིམ་བཞིན་དེར་དུས་ཀྱི་བར་དུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེར་དུས་དར་སྒྲིལ་ཆེ་བའི། བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་འདི་ནི་སྐར་ཅིས་དང་འབྲུང་ཅིས་སྒྲགས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་སྐར་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་ལྟ་བུའི་དུས་རྟགས་གནམ་དབྱེད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་ནི་ཅིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། འོན་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བོད་ཡིག་དུ་མ་བསྐྱར་བའི་གོང་དེར་བོད་ལ་ལོ་ཐོ་ཚུལ་སྒྲིག་བྱེད་སྒྲིལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་སྒོ་རྣལ་དུ་ཕབ་སྟེ། གཞི་ནས་ཐུགས་དབྱེད་གནང་སྲིད་ཀྱང་། འོན་དུ་ལོ་རྒྱུད་ཐུག་མང་པོའི་གོང་དེར་བོད་ལ་ལོ་ཐོ་དར་སྒྲིལ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་ལུང་རིགས་རྟགས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་གྲུབ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

གཙོག་། གནམ་པོའི་ལོ་ཐོ་བཅི་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་རིག་གཞུང་།

བོད་ཀྱི་ཆེས་ཐོག་མའི་ལོ་ཐོ་ནི་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅི་སྒྲིལ་ཡོད་ཅིང་། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ནི་གནམ་པོའི་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་

སྒྲིའི་ནང་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལོ་ངོ་སྟོང་སྟག་མང་པོའི་གོང་ན་བྱུང་
 ཡོད་ཀྱང་། རིག་པ་འདིའི་ཐོག་མ་དུས་གང་ཅམ་ཞིག་ནས་དར་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པ་
 གསལ་པོར་ཤོད་དགལ། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པ་ཅམ་
 གྱི་ནང་དུ། རང་རེ་པོད་ཡུལ་འདིར་པོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་ཞེས་པ་
 དེར་དུས། མངའ་རིས་སྤྱི་ཉིང་གི་ཡུལ་དུ་བྱུང་ཡོད་པ་པོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ལས་
 གསལ་ཞིང་། སྐབས་དེར་སྤྲུན་དང་ཅིས་སོགས་པོད་གྱི་རིག་གནས་སྤྱི་ལ་ཡར་
 རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་པོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ནས་གསལ། ལྷག་པར་
 དུ་ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་གྱི་བཙུ་སྟོལ། ཆེས་ཞིབ་ཤུ་ཅན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་
 གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་ཤིང་གྱི་གཅིག་དགར་གྱི་གནམ་ལོའི་ལྔ་བ་དང་པོའི་ཆེས་བཙུ་
 ལ་ཉིན་སྤྱི་འབྲངས་ཚུལ། འཁོད་ཡོད་པ་འདིས་དུས་དེའི་གོང་དུ་འབྲང་ཅིས་རིག་
 པ་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལོ་ཐོ་བཙུ་སྟོལ་ཡོད་
 པའང་གསལ་པོར་རྟོགས་ཀྱས། ལོ་ངོ་སྟོང་སྟག་མང་པོ་བརྒྱད་ནས་ད་ལྟའི་བར་
 དུ་གནས་པའི་ཞིང་འབྲོག་སོ་ནམ་གྱི་དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པ་ལ། གནའ་
 པོའི་མེས་པོའི་ཉམས་སྤྱོད་སྟོགས་བསྟོམས་བྱས་པའི། ཞང་ཞུང་ཆུན་པོའི་ངག་ཅིས་
 དང་། ཆུན་མོ་བལ་མའི་ལྔ་ཅིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྒང་
 གི་ཡུལ་དུས་དང་བསྐྱུན་པའི་ལོ་ཐོ་ཞིག་རེད། གཞན་ཡང་འབྲུང་ཅིས་གྱི་རིག་
 གཞུང་ཁག་ལ་ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་གཟའ་སྐར་སོགས་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྐྱུན་
 པའི་ལོ་ཐོ་སྤྱི་ལྟངས་གྱི་སྟོར་འཁོད་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། འབྲུང་ཅིས་
 «ཉིར་མཁོ་བུམ་བཟང་» ལས། འབྲུང་བ་ལྔ་དང་ལོ་སྟོར་བརྒྱ་གཉིས་རེ་རེ་
 བཞིན་སྤྱོད་ཚུལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལོ་ཡི་གལ་རིམ་ནི། |

བྱི་བ་སྒང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྤྱལ། |

རྟ་ལྷག་སྤྱིལ་དང་བྱ་བྱི་ཕག།

དེ་རྣམས་པོ་མོའི་རྣམ་དབྱེ་ནི། |

བྱི་སྟག་འབྲུག་རྟ་སྤྱིལ་བྱི་པོ། |

སྒང་ཡོས་སྤྱལ་ལྷག་བྱ་ཕག་པོ། |

སྒྱག་སྒྲིལ་ཕག་སྒྲིལ་ར་བ་བཞི། །
 བྱི་རྩ་བྱ་ཡོས་འབྲིང་པོ་བཞི། །
 སྒྲང་ལྷག་བྱི་འབྲུག་ཐ་ཆུང་བཞི། །
 ཤར་སྟོང་སྒྱག་ལ་ཤར་སྒྲང་ཡོས། །
 ཤར་སྟོང་འབྲུག་ལ་སྟོང་སྟོང་སྒྲིལ། །
 སྟོང་སྒྲང་རྩ་ལ་སྟོང་རུབ་ལྷག། །
 རུབ་སྟོང་སྒྲིལ་ལ་རུབ་སྒྲང་བྱ། །
 རུབ་བྱང་བྱི་ལ་བྱང་སྟོང་ཕག། །
 བྱང་སྒྲང་བྱི་བ་བྱང་ཤར་སྒྲང་། །
 རུབ་སྟོང་སྒྲིལ་ལ་རུབ་སྒྲང་བྱ། །
 རུབ་བྱང་བྱི་ལ་བྱས་སྟོང་ཕག། །
 བྱང་སྒྲང་བྱི་བ་བྱང་ཤར་སྒྲང་། །
 དེ་རྣམས་འབྱུང་བ་ལྷན་སྦྲེ་བས། །
 ལོ་འགོས་རྒྱག་ཚུ་ཐམ་པ་སྲིད། ། ཅེས་སོ། །

ཟླ་བ་སོ་སོའི་ཁམས་དང་རོས་འཛིན་བྱེད་སྒྲངས་ལ། 《ཉིར་བུམ་》ལས།

དེ་ནས་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ནི། །
 དབྱིད་ར་སྒྱག་ནས་འགོ་བཟུང་ནས། །
 དགུན་ཆ་སྒྲང་གི་བར་དག་ཏུ། །
 རིམ་བཞིན་ར་འབྲིང་ཐ་ཆུང་སྒྱུར། །
 དབྱིད་ཟླ་ར་འབྲིང་གནམ་ལོའི་བྱ། །
 དབྱིད་ཐ་དབྱར་ར་གནམ་ལོའི་གྲོགས། །
 དབྱར་འབྲིང་དབྱར་ཐ་གནམ་ལོའི་བྱ། །

ཞེས་ལོ་གཅིག་ལ་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་དང་རུས་ཆོགས་བཞི། རུས་ཆོགས་རེ་རེ་ལའང་
 ཟླ་བ་ར་འབྲིང་ཐ་གསུམ་རེའི་རྣམ་གཞག་དབྱེ་བ་མ་ཟད། གནམ་ལོའི་འབྱུང་
 ཁམས་དང་བརྒྱན་ནས། ཟླ་བ་སོ་སོའི་ཁམས་བརྒྱ་ཚུལ་གཏན་འབེབས་བྱས་
 ཡོད། ཉིན་ཞག་སོ་སོའི་ཁམས་དང་ལོ་རྒྱས་བཙུ་ཚུལ་ནི། 《ཉིར་བུམ་》ལས།

དེ་ནས་ཞག་ཅིས་ཉིན་བརྒྱ་གཉིས། |
 སྡོ་རྒྱ་ལྟག་སྟགས་རྒྱ་ལྟ་ཆོས། |
 སྡོ་རྒྱ་ཡོས་སྟགས་སྡེལ་ལྟ་ཆོས། |
 རྒྱ་བའི་དབང་ཐང་མར་བཞགས་ནས། |
 གཅིག་རྒྱ་བྱ་ལ་གཉིས་བརྒྱ་གྲོགས། |
 གསུམ་བརྒྱ་དག་ལ་བཞི་དག་མ། |
 ལྟ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་རང་བྱ་འདྲོད། |

ཅིས་ཉིན་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་ཁམས་བཙེ་ཐབས་དང་། སྡོ་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་
 བཤད་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་བ་སྡོ་སྡོ་ཆོས་འགོ་ལ་སྡོ་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་སྟེ། སྡོ་ཁམས་རྒྱ་གི་རྒྱ་བ་ལ་རྒྱ་བའི་འབྱུང་ཁམས་དང་
 བརྒྱན་བའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ། ཤིང་གི་མེ་ས་ལྟགས་ཚུའི་ཁམས་གྱི་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་
 གང་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་འགོ་བཟུང་ནས་བཙེ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་སྡེ་
 ཡོས་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་སྟེ། སྡོ་ཁམས་གྱི་རྒྱ་བ་རྒྱ་གི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ་དེ་རྒྱ་
 བ་དེའི་དབང་ཐང་གི་ཁམས་དང་བརྒྱན་ནས་ཤིང་མེ་ས་ལྟགས་ཚུའི་ཁམས་གྱི་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་གང་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་འགོ་བཟུང་ནས་བཙེ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་
 སྡེ་ཡོས་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་སྟེ། སྡོ་ཁམས་གྱི་རྒྱ་བ་རྒྱ་གི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ་དེ་
 རྒྱ་བ་དེའི་དབང་ཐང་གི་ཁམས་དང་བརྒྱན་ནས། ཤིང་མེ་ས་ལྟགས་ཚུའི་ཁམས་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་སྟེ། སྡོ་ཁམས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 གཅིག་རྒྱ་བྱ་ལ་གཉིས་བརྒྱ་གྲོགས། ཞེས་སྟགས་བཤད་པ་དེ་ཡང་དོན་རྒྱ་ཆོས་གཅིག་ལ་
 འཆར་བའི་འབྱུང་ཁམས་དེ། སྡོ་ཡང་ཆོས་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 གཅིག་གི་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 གཅིག་གི་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

དེ་ནས་རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 རྒྱ་ལྟ་ཆོས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

ཞེས་གི་དབང་ཐང་མར་བཞག་ནས། །

ལྷག་དང་བྱི་བའི་རུས་ནི་རང་། །

ཡོས་སྒྲེལ་སྒྲང་བྱ་སྒྲུལ་བྱི་དག། །

རྟ་པག་མ་ལ་འབྱུག་བྱ་སྟག། །

གྲོགས་ཡིན་ཞག་རུས་རྒྱང་འདིད་བྱ། །

ཞེས་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རུས་ཚོད་བརྩ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཁིང་རུས་དེ་དག་རེ་
རེ་བཞིན་མཚོན་བྱེད་རུ་ལོ་རྟགས་རྣམས་བཤོད་ཅིང་། དེའང་ཉི་མ་དེའི་འབྱུང་
ཁམས་དང་བསྐྱེད་ནས་རུས་ཚོད་སོ་སོའི་ཁམས་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྲོལ་བྱུང་
འདུག །རེས་གཟའ་དང་ཚེས་གངས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ། 《ཉེར་བུམ་》ལས།

སྟག་རྟ་བྱི་གསུམ་སྟེན་པ་ཚེས། །

བྱི་འབྱུག་སྒྲེལ་གསུམ་མིག་དམར་ཚེས། །

པག་ལྷག་ཡོས་གསུམ་ལྷ་བས་ཚེས། །

བྱ་སྒྲང་སྒྲུལ་གསུམ་ཕུར་བུས་ཚེས། །

ཞེས་སྟག་རྟ་བྱི་གསུམ་གྱི་ལྷ་བ་ལ་ཚེས་གཅིག་གཟའ་ཕུར་བྱ་དང་སྒྱུར་ནས་བཅི་
བ་དང་། བྱི་འབྱུག་སྒྲེལ་གསུམ་གྱི་ལྷ་བ་ལ་ཚེས་གཅིག་གཟའ་མིག་དམར་དང་
སྒྱུར་ནས་བཅི། པག་ལྷག་ཡོས་གསུམ་གྱི་ལྷ་བ་ལ་ཚེས་གཅིག་གཟའ་ལྷ་བ་དང་
སྒྱུར་ནས་བཅི། བྱ་སྒྲང་སྒྲུལ་གསུམ་གྱི་ལྷ་བ་ཚེས་གཅིག་གཟའ་ཕུར་བྱ་དང་སྒྱུར་
ནས་བཅི་སྲོལ་འདུག་ལ། འདི་ནི་བཅི་ཚུལ་རགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ཚེས་
གངས་དང་ཅི་བཞིན་མི་འགྲིག་པ་བྱུང་ཆོ་སྐབས་འགར་གཟའ་རེ་གཉིས་ཅམ་སྟེར་
གཡུགས་ཏེ་གཟའ་ཆད་བཅི་སྲོལ་ལྟ་བུར་འདུག །རེས་འགྲོགས་ལྷ་སྒྲར་བཅི་ཚུལ་
ལ། 《སྟེ་མ་རྒྱུད་》ལས།

དབྱིད་ལྷ་གསུམ་ནི་ཤིང་ཅི་ཁ་འབུས་རུས། །

རྟ་པ་དཔོ་དང་ནག་པས་ནམ་ཚོད་འཛིན། །

དབྱར་ལྷ་གསུམ་ནི་འདབ་རྒྱས་ཆབ་བྱི་རུས། །

ས་ག་སྒྲན་དང་རྩ་རྟོད་ནམ་ཚོད་འཛིན། །

རྟོན་ལྷ་གསུམ་ནི་ཅི་ཐོག་སྟེན་པའི་རུས། །

གོ་ཞུམ་ཁྱུམས་སྟོང་དབྱུག་པས་ནམ་ཚོ་དུ་འཛིན། །

དབྱུག་ཟླ་གསུམ་ནི་ས་ཚུ་འབྱུགས་སྐར་རུས། །

སྟོན་རུག་མགོ་རྒྱལ་གསུམ་གྱིས་ནམ་ཚོ་དུ་འཛིན། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཟླ་བ་ལོ་ལྔའི་ཉ་སྐར་དང་ཚེས་བཅུ་ལྔ་ཟུར་ནས། ཚེས་
 བཅུ་ལྔའི་རྗེས་ཀྱི་ཉི་མ་ནམས་ལ་ཉ་སྐར་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷགས་ཕྱོག་རྩ་ཟུར་ཞིང་
 བཅི་བ་སྟེ། དཔེར་ན། དབྱིད་ཟླ་དང་པོ་ལོ་གསུམ་གྱི་ཟླ་བ་ཚེས་བཅུ་ལྔའི་ཉ་
 སྐར་ན་པའམ་མཚུ་ཞེས་པའི་རྒྱ་སྐར་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱན་ལས་
 གངས་དགུ་པ་ཡིན། དེས་ན་ཚེས་བཅུ་ལྔ་ལ་སྐར་མ་དགུ་པ། ཚེས་བཅུ་རུག་ལ་
 སྐར་མ་བཅུ་པ། ཚེས་བཅུ་བརྒྱན་ལ་སྐར་མ་བཅུ་གཅིག་པ་སོགས་རིག་བཞིན་
 ལྷགས་འབྱུང་རྩ་ཟུར་ནས་བཅི་བ་དང་། ཚེས་བཅུ་བཞི་ལ་སྐར་མ་བརྒྱད་པ།
 ཚེས་བཅུ་གསུམ་ལ་སྐར་མ་བརྒྱན་པ་སོགས་རིམ་བཞིན་ལྷགས་ཕྱོག་རྩ་ཟུར་ནས་
 བཅི་བ་སྟེ། ཟླ་བ་གཞན་ནམས་ལའང་དེ་བཞིན་རྩ་རིགས་འགྲོ་ན་གོ་སྟོན། །
 དེ་ལྟར་ན་ལོ་ཟླ་ཞག་རུས་གཟའ་དང་རྒྱ་སྐར་བཅས་པའི་བཅི་ཚུལ་གྱི་ནམ་གཞག་
 འདི་ནི་ལོ་རྩ་སྟོང་ཐུག་རྩ་མའི་གང་ནས་བོད་ཡུལ་འདིར་བཅི་སྟོན་དར་ཡོད་པའི་
 གོམས་གཤིས་འདི་ལ་ནག་ཅིས་སམ་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ཟེར། ལྷགས་འདི་ཡིས་
 གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལོ་མོའི་ནམ་གཞག་ནི་ཟླ་བ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་དང་།
 ལོ་གཅིག་ལ་ཞག་མ་སུམ་བརྒྱ་རུག་ཅུ་སྟེ། རུས་འཁོར་གཞུང་རྩ་བ་ལྟར་པའི་ཞག་
 མ་གསུམ་གྱི་ནམ་དབྱེ་ལས་འདི་ནི་ཉིན་ཞག་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་བརྒྱད་པའི་ལོ་ཟླ་
 ཞག་རུས་ཀྱི་ནམ་གཞག་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་ལྷགས་རྟིང་ཞིག་ཡིན།
 ལྷགས་འདི་ལྟར་ན། ཉིན་ཞག་གི་འགྲོས་དང་གོ་ལའི་འགྲོས་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་
 ཟུར་བུལ་མི་མཉམ་པའི་དབང་གིས། ལོ་རེ་ལ་ཞག་ལྔའི་ཉེ་བལ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
 དང་། ལོ་རུག་ན་ཟླ་བ་གཅིག་གི་ཉེ་བལ། ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ན་ཟླ་བ་གསུམ་ཉེ་
 རུས་ཚིག་གཅིག་གི་ཉེ་བལ། ལོ་ལོ་རུག་ན་ཟླ་བ་རུག་སྟེ་ལོ་བྱེད་གཅིག་གི་ཉེ་བལ་
 ཡོང་གི་ཡོད་པས་སྐབས་དེར་དབྱུར་དབྱུག་ཕན་ཚུན་གོ་ཕྱོག་དང་། སྟོན་དབྱིད་
 ཕན་ཚུན་གོ་ཕྱོག་ཏག་ཏིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་གནད་དོན་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱང་ཚུང་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ།
 ཟུར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོས། དབྱིད་ར་རྟག་གི་ཟླ་བ་དེ་ཉོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ་
 ལ་འདོད་པ་དེ་ཉོར་བ་བརྒྱབ་པའི་སྐབས་སུ། སྤུན་འགྲེལ་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷང་
 ལས། དབྱར་ཉི་མོན་ར་བརྒྱད་གསུམ་དག་ལ་ལྷོག། དབྱན་ཉི་དབྱིད་ར་བརྒྱད་
 གསུམ་དག་ལ་ལྷོག། ཁེས་དང་། འབྱུང་བ་ཀུན་འདུས་སུ། དབྱན་ཉི་ཉི་མ་
 དབྱིད་ར་རྟག་ལ་ལྷོག། ཁེས་དང་། སྤང་གསལ་དུ། ཟེ་སེ་རྒྱལ་པོ་རྒྱུད་ལ་ཞོན།
 ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སློ་ནས་མགོ་ཟླ་བ་ལ་དབྱིད་ར་རྟག་དུ་དོས་འཛིན་པ་
 བཅོས་ནས་ལྟ་སར་ཞིང་ཚོ་བའང་བྱས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་བརྟགས་
 བ། དེར་དུས་ཀྱི་བོད་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་ལྟ་སར་ཞིང་ཚོ་སྐབས་དང་
 འཁེལ་ཡོད་པར་གསལ། སྤྱིར་ལོ་རྒྱུད་ཐུག་ཕྱིན་ནས་ད་བར་གནམ་གཤིས་
 ལ་འགྱུར་ལྷོག་འོས་འཆོམས་རེ་བྱང་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་བོད་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ་ནི་ཉི་མ་
 བྱང་བཤོད་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པ། གྲང་ངར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཡིན་
 སྟབས། དབྱིད་ཚེས་དང་སྟོན་ལོག་གང་ཡིན་ཡང་དུས་དེར་ས་ཤིང་ཚོ་བ་ནི་ལྟ་
 སའི་ཡུལ་གྱི་གནས་བབས་དང་མཛོན་སུམ་མི་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། འོ་ན་དོན་
 རྒྱུན་འདི་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བྱང་ངམ་ཞེ་ན། ཞིབ་དུ་དབྱེད་ན་སྐབས་དེར་ལོ་
 ཟླ་ཞག་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བརྟག་གཞིའི་ལོ་ཐོག་དེ། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ལ་
 ལོ་གཅིག་བཅིས་ཤིང་། དེ་ལ་ཟླ་ལྷག་ལུང་སྟོལ་མ་དར་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ཐོག་ཡིན་
 པར་ངས་ཏེ། འདི་ལ་ཉིན་ཞག་གི་འགོས་དང་གོ་ལའི་འགོས་གཉིས་པོ་ཟུར་བུལ་
 མི་མཉམ་པའི་དབང་གིས་དུས་ཚིགས་དང་། མི་མཐུན་པའི་གནམ་གཤིས་ལ་ཆོ་
 གྲང་གོ་ལྷོག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་དེའང་ལྷགས་དེའི་ལོ་
 ཐོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཞིག་མིན་ནམ་སྟམ་པས་སྤང་ནས་བོད་ཀྱི་ཚིས་རམས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་དབྱེད་འཆོལ།

གཉིས། གནའ་པོའི་དུས་ནས་ལོ་ཐོག་ལྟོས་ཡོད་པའི་

ལུང་རིགས་ཀྱི་དཔང་རྟགས།

ཁ་ཅིག་གིས་དུས་འཁོར་བོད་དུ་མ་དར་བའི་གོང་བོད་ལ་སྐར་ཚིས་ཀྱི་རིག་
 གཞུང་མེད་པས་ལོ་ཐོག་མེད་པ་དང་། འབྱུང་ཚིས་ནི་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་

རུས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་དར་བས། དེའི་གོང་ན་ལོ་ཐོ་མེད་པ་སོགས་མ་ངེས་པའི་རྒྱ་
མཚན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྤྲིད་ཀྱང་། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐོག་མ་གང་ནས་དར་ཡོད་
པ་ཁོ་བོས་བྲིས་པའི་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཁྱད་ས་དང་རྣམ་བཤད་ཅིས་པ། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༡
ལོའི་བོད་ལྗངས་ཞིབ་འཇུག་དེབ་དང་པོའི་ཐོག་བཀོད་པ་ལས་གསལ་ཞིང་འདྲིར་
བསྐྱར་རུ་མ་སྤྲུམ། རུས་འཁོར་བོད་རུ་མ་དར་པའི་གོང་དེར་བོད་རུ་སྐར་ཅིས་
ཀྱི་རིག་པ་གཏན་ནས་མེད་པའང་མ་གྲུབ་སྟེ། གནའ་མི་རྣམས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་
བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་དང་། འབྲེལ་འདྲིས་བྱས་པའི་ཉམས་
སྤྱོད་སྟུགས་བསྟོམས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉི་མུ་སྐར་གསུམ་འཁོར་བཤོད་ཀྱི་ཚོས་
ཉིད་འཚོལ་ཐབས་དང་། སྤྱིན་དང་རྒྱུད་གི་རྒྱ་སྟུགས་ལ་བརྟགས་ནས་ཆར་ཞོར་
དང་གངས་ཐན་ཡོང་མིན། བརྟག་ཐབས་སོགས་གནས་རིག་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་
མང་གཞི་ཅི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཅིས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཁག་རུ་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།

ལྷག་པར་རུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ནང་རུ་གནའ་སྤྱི་མོའི་རུས་ནས་ལོ་
ཟླ་ཞག་རུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཅི་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་བ་ནི། བོན་གྱི་སྟོན་པ་
གཤེན་རབ་འཁྱུངས་སྐར་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་》ལས་། ལོ་ཡི་
རྒྱལ་ཤིང་པོ་གྱི་བའི་ལོ། ཟླ་བའི་དང་པོ་དཔྱི་ར་བ་མེ་སྟག་གི་ཟླ་བ། ཞག་གི་
སྟིང་པོ་ཆོས་བཙུག་ལ། རུས་ཚོད་ཀྱི་དང་པོ་རྣམ་ལངས། སྐར་མའི་དམ་པ་
རྒྱལ་གྱི་རུ་གོང་ལ་སྤྱོད་བལྟམས། ཞེས་གསལ་བ་བོན་གྱི་མདོ་གཟེར་མིག་རུ་ཡང་
དེ་དང་གཅིག་མཐུན་རུ་བཤད་འདུག 《གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་བསྟན་འབྲུང་》ལས།

དགྲ་པ་ལོ་རྒྱལ་ཤིང་པོ་གྱི་བ་ཡི། །

དཔྱིད་ར་མེ་སྟག་ཟླ་བའི་ཉ་ཆོས་ཀྱི། །

རྣམ་ལངས་ཐོག་མ་ལག་རིས་མཐོང་གསལ་རུས། །

ཡུམ་གྱི་སྟོ་གཡས་གཡུང་རྒྱུད་རིས་བདོལ་ནས། །

ངོ་མཚར་བྱེ་བའི་ལྷས་ཀྱིས་མདུན་བསུས་ཏེ། །

གཟུགས་སྤྱི་མཚན་དཔེ་རྣམ་པར་བཞད་པ་ནས། །

① བོ་ཅིང་པར་མ་ཤ་ཤ་ཐ་མཇུག་པར་གསལ།

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་
འབྲུངས་པའི་རུས་དེར་ལོ་ཐོ་བོད་སྟོན་བྱེད་སྟོལ་དར་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། གལ་
སྟོན་སྐབས་དེར། ལོ་ཐོ་ལྟ་བུའི་སྟོལ་མེད་ན་གཤེན་རབ་འབྲུངས་པའི་ལོ་རྒྱལ་
ཅམ་ཆེས་སུ་དཔོག་རུས་སྟོན་ཀྱང་། ཟླ་བ་གང་དང་། ཆོས་གང་གི་རུས་
ནམ་ཅམ་ན། ཉིན་དེར་རྒྱ་སྐར་གང་འཆར་པ་བཅས་འདི་འདྲ་བའི་ཁ་གསལ་
ཅན་ཞིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ཏུ་བཞག་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། སྟོན་པ་
གཤེན་རབ་འབྲུངས་པའི་རུས་ཆོད་ལ་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་
ཀྱང་བྱར་མཁར་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོས། སངས་རྒྱལ་ཤུག་བྱལ་པ་དང་རུས་མཉམ་ཅམ་
ན་མངའ་རིས་སུ་བྱེད་གི་ཡུལ་རུ་འབྲུངས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་
དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་གོ། དེ་ལྟར་ན་སྟོ་ལོ་འོ་སྟོན་ཀྱི་ལོ་རྩ་རྒྱལ་བརྒྱ་ལྷག་
ཅམ་ཀྱི་གོང་དེར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ལོ་ཟླ་ཞག་རུས། གཟའ་སྐར་ཆོས་གྲངས་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཆ་ཡོངས་སུ་ཆོད་བའི་ལོ་ཐོ་བཅི་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་ནི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མངོན་སུམ་རུ་འཁོད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གཤེན་རབ་
འབྲུངས་པའི་གོང་དེར་ལོ་ཐོ་བཅི་སྟོལ་དར་ནས། དུན་རིང་པོ་ཞིག་སོང་ཡོད་པ་
ནི་གཤེན་རབ་འབྲུངས་རུས་ཀྱི། ལོ་ཟླ་ཆོས་གྲངས་རུས་ཆོད་གཟའ་སྐར་དང་
བཅས་པ་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པ་འདི་ལ་གསལ།

ཁ་ཅིག་གིས་སྟོ་ལོ་འོ་སྟོན་ཀྱི་ལོ་རྩ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་གོང་དེར། བོད་ཡུལ་ཀྱི་
མི་རྣམས་སྟོ་མ་སྟེལ་ལྟ་བུ་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་
ལོ་ཐོ་བཅི་བྱལ་པའི་སྟོ་རིག་ཅིག་ཅི་ལ་བྱང་སྟོན་སྟུམ་ན། དེ་ནི་འགོ་བ་མའི་
རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གསལ་པོར་མ་ཤེས་པའི་སྟོན་རུ་བྱེད་དེ།
རྒྱ་ནག་ཡུལ་རུ་དེང་རུས་བར་རུ་དར་སྟོལ་ཡོད་པའི་ན་ལི་ཞེས་པའི་ལོ་ཐོ་འདི་ནི་
རྒྱ་ནག་རུ་ལྷ་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་བཅི་སྟོལ་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་རབས་
འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆོང་ཁག་ཏུ་འཁོད་པའི་རྒྱལ་རབས་ཆོས་སྟོ་གོས་
ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྟོ་ལོ་འོ་སྟོན་ཀྱི་རྩ་ལམ་རུས་རབས་ཉེར་གཅིག་ཅམ་ནས་སྟོ་སྟོན་
རུས་རབས་རྒྱལ་པའི་བར་ཅམ་ཡིན་ཞིང་། དེས་ན་རྒྱ་ནག་ཡུལ་རུ་ལོ་ཐོ་བཅི་
སྟོལ་བྱང་ནས། ད་པན་རྩ་ལམ་ལོ་རྩ་སུམ་སྟོང་ལྟ་བུ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ལ།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་རུ་ལོ་ཐོ་བཅི་སྟོལ་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་མ་མཐར་ཡང་ལྷ་ལའི་ལོ་ཐོའི་
ལོ་རྒྱུས་དང་རྒྱུ་མཉམ་པ་ཅམ་ཡིན་ངེས།

སྤྱི་ལའི་སྟོན་ཀྱི་རྒྱུ་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ན་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོ་
དང་སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གཉིས་འཐབ་རྒྱུ་བཏབ་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གིས་
སྐར་མ་ས་རི་དང་། ས་ག་འཐབ་རྒྱུ་བཏབ་ཚུལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་》 རུ་བཤད་པ་ལ་བརྟགས་ན་སྐབས་དེར་བོད་རུ་ལོ་ཐོ་བེད་སྟོན་བྱེད་པའི་
ཤེས་ཚད་དེ་ཏ་ཅང་མཐོན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ་སྟེ། འདི་ནི་ལོ་རྒྱུ་
ཞག་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་གཞག་ཁོ་ན་ཅམ་མ་ཡིན་པར། གཟའ་ངང་རྒྱ་སྐར་གི་འགྲོས་
དང་ཁམས་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས། གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གང་ཡོང་བ་རྗེས་
དཔག་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཤེས་ཚད་ཅིག་ཆགས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།

ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་རྒྱུ་སྐབས་སུ་བྱིས་པའི་རུན་ཏོང་གི་གཏེར་ཡིག་
ལས། བྱིའི་ལོ་ལ་བབས་ཏེ། བཅན་པོ་ཕྱེས་བྱི་སྟོང་བཅན་གི་སྤར་བྱིང་པའི་
རིང་ཁང་ན་མཐུད་ཅིང་བཞུགས་ཏེ། བཅན་པོ་དཔོན་བྱི་མང་སྟོན་མང་བཅན་
མེར་གེ་ན་བཞུགས་པར་ལོ་གཅིག །ཡག་གི་ལོ་ལ་བབས་ཏེ། བཅན་པོ་ཉེན་ཀར་
ན་བཞུགས་ཤིང་། བྱིང་བར་བཅན་པོ་ཕྱེས་བྱི་སྟོང་བཅན་གིས་མདངས་བཏང་
བ་ལོ་གཅིག །བྱི་བའི་ལོ་ལ་བབས་ཏེ། བཅན་པོ་ཉེན་ཀར་ན་བཞུགས་ཤིང་།
སྟོན་ཆེན་སྟོང་བཅན་གིས། སྟོ་བ་དང་ཅང་རྒྱལ་བཀྲག་པར་ལོ་གཅིག །ཅིས་
སོགས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི། རྒྱུ་རབས་དེར་བོད་རུ་ལོ་ཐོ་དར་སྟོལ་ཆེན་པོ་
ཆགས་ཡོད་པའི་གཏན་ཆོག་ཤིག་རེད།

གསུམ། གནའ་རྒྱུ་འབྱུང་ཅིས་ལུགས་སུ་ཅིས་པའི་

ལོ་ཐོ་རྟོང་པ་ཞིག་མཆོམས་སྟོར་ཞུ་བ།

ཉེ་ཆར་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་རྟོང་པ་ཞིག་ཁོ་བོའི་མིག་ལམ་རུ་སོན་པ་འདིས་བོད་ཀྱི་
ཅིས་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་རྒྱུ་མཉམ་པ་རིག་པའི་སྟོ་ཆེན་ཞིག་
གསར་རུ་བྱས་འདུག །བོད་ཀྱི་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་རུ་ལོ་རྒྱུ་ཞག་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་
གཞག་རིས་གཟའ་དང་། རིས་འགྲོགས་རྒྱ་སྐར་སོགས་ཀྱི་སྟོར་ཞིག་རུ་འཁོད་ཡོད་
ཀྱང་། ལུགས་དེ་བཞིན་རུ་ཅིས་པའི་ལོ་ཐོ་དངོས་ནི་ཏ་ཅང་མཐོང་བ་དགོན།

ཉེ་ལམ་ཀྱང་གོ་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གིས། ཁམས་སྤྱགས་ཀྱི་ཟུ་སྒྲིང་ས་ཁུལ་
ནས་བྱེད་ཡོང་བའི་ལོ་ཐོ་ཐོག་རྒྱུ་ཡང་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལོ་ཐོ་
ཐོག་རྒྱུ་ཡང་གོ་སྤྱི་ཐོ་བྱང་རྒྱུ་ཡང་ཡོད་ནང་ནས་གཡར་པོ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་
ཞིག་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཚན་ཞིག་གི་ལ་ཏུ་འདུས་པ་དེ་
གཉིས་ངོ་པོ་དང་རྣམ་པ་ལལ་ཆེར་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྤྲང་། ཡིན་ནའང་མི་
འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་དེ་ཡོད་པ་སོ་སོར་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་བར།

དང་པོ་ཁམས་སྤྱགས་ཟུ་སྒྲིང་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཚོར་ནས་བྱེད་ཡོང་བའི་ལོ་
ཐོ་རྒྱུ་ཡང་དེ་ནི་ལོ་ཐོ་སྤྱོད་ཕྱག་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྡན་པའི་དངོས་རྒྱུས་ཤིག་
ཡིན་ཡང་ནང་གི་རི་མོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་མ་ཤེས་པར། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་
རིག་ཁང་གིས་གདན་ཞུས་བྱས་པའི་ཆེད་རམས་པ། ཇམ་མེ་ར་ཀའི་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ། མ་ཁོལ་ཟ་སོ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་བཅོལ་
འདུག ཁོང་གིས་ཕྱན་ལ་ང་ཚོ་ལྟར་ཅིག་ཏུ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་ལྟར།
ང་ཚོས་ལྟར་ཏུ་ཞིབ་དབྱེད་བྱས་རྗེས་ཤེས་ཤིང་གསུངས་བྱུང་བའི་བྱང་ཚུལ་འགའ་ཞིག་
ངོ་སྤྲོད་ཞུ་བར། ལོ་ཐོ་འདི་ནི་ཆེས་གནའ་བོའི་ལྷགས་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་
དབྱིབས་མགོ་ཆེམས་ཅན་ཡིན་པ་དང་། བྱི་གཡོག་གོ་བས་བྱས་ཡོད་པ། ཤོག་བྱ་
བོད་ཤོག་རྒྱུ་ཡང་ཡོད། ཡི་གེ་ཆེར་མེད་པ་དཔེ་རིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་གཟུང་སྐར་དུས་
ཆེས་འཕྲོད་སྤྱོད་བཟང་ངན་སོགས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད་པ་ཞིག་འདུག ཁུ་བྱང་
དུ་སྐར་ཅིས་འཕྲུལ་གྱི་ལྷེ་ལྷེ་མིག་ཅས་པའི་བོད་ཡིག་དབྱེད་ཅིག་གིས་ཡོད་པ་དེ་
ལས། གཞན་ཐམས་ཅད་དཔེ་རིས་སུ་སྤྲང་། ཐོག་མར་དབྱེད་ལྷེ་གྱི་ངོས་སུ་
འཇིག་རྟེན་སྤྱི་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤྲུལ། ཤར་དུ་ཤིང་ཁམས་
མཚོན་བྱེད་ལྟར་ཞིང་གི་ལོ་མ། ལྟོར་མེད་ཁམས་མཚོན་བྱེད་མེ་ལྷེའི་རི་མོ།
རུབ་ལྷགས་ཁམས་མཚོན་བྱེད་མདེལ་གྱི་ཆེ་མོ། བྱང་ཚུབ་ཁམས་མཚོན་བྱེད་
རྒྱུའི་རི་མོ་བཅས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་སྤྱགས་སོ་སོ་ན་ལོ་སྐར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཞུགས་
བརྟན་རྣམས་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་གནམ་ལོ་གང་ཡིན་མཚོན་པར་བྱེད་
པའི་ཆེད་དུ། གནམ་ལོའི་གཞུགས་བརྟན་དེ་ལ་འབྱུང་ཁམས་གང་ཡིན་དེའི་ཁ་
དོག་གི་ཚོན་བཏབ་ནས་བཞག་འདུག ཁོ་ནས་ཟླ་བ་རེ་ལ་ཞག་སུམ་ཅུ་རེ་

བཅིས་པའི་རེའུ་མིག་སྤྲུལ་རྩ་བཅད་ཅིང་། དེའི་གོང་རུ་ཟླ་ཁམས་གང་ཡིན་
 མཚོན་བྱེད་ལོ་སྟོར་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་བཀོད་ཡོད་
 པ་ཟླ། ཟླ་བ་དང་པོ་མཚོན་བྱེད་སྟག་གི་གཟུགས་བརྟན་། གཉིས་པ་མཚོན་
 བྱེད་ཡོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་། གསུམ་པ་མཚོན་བྱེད་འབྲུག་གི་གཟུགས་བརྟན་།
 བཞི་པ་མཚོན་བྱེད་རླུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་། ལྷ་པ་མཚོན་བྱེད་རྟའི་གཟུགས་
 བརྟན་། རྩལ་པ་མཚོན་བྱེད་ལྷག་གི་གཟུགས་བརྟན་། བརྩན་པ་མཚོན་བྱེད་
 རྩེའུའི་གཟུགས་བརྟན་། བརྒྱད་པ་མཚོན་བྱེད་བྱའི་གཟུགས་བརྟན་། དགུ་པ་
 མཚོན་བྱེད་ཕྱིའི་གཟུགས་བརྟན་། བརྩུ་པ་མཚོན་བྱེད་ཕག་གི་གཟུགས་བརྟན་།
 བརྩུ་གཅིག་པ་མཚོན་བྱེད་བྱི་བའི་གཟུགས་བརྟན་། བརྩུ་གཉིས་པ་མཚོན་བྱེད་
 སྤང་གི་གཟུགས་བརྟན་བཅས་གྲིས་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་བརྟན་སོ་སོའི་འོག་རུ་
 ཡོད་པའི་རེའུ་མིག་སྤྲུལ་རྩ་པོ་ནམས་ཀྱི་ནང་རུ་ཉི་མ་སོ་སོའི་ཁམས་མཚོན་པར་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར་རུ་ལོ་སྟོར་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ནམས་རིམ་བཞིན་བཀོད་
 ཡོད་པ་དེའང་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་རུ། པོ་ཟླ་སྟག་སོགས་སྟག་ལྷ་ཆོས། ཁོ་ཟླ་
 ཡོས་སོགས་རླུལ་ལྷ་ཆོས། ཁྱིའི་གསུངས་པ་ལྟར། བྱི་སྟག་འབྲུག་རྟ་རླུལ་བྱི་སྟེ་
 པོ་ཟླ་རྩལ་པའི་ཆོས་ཁོངས་རེའུ་མིག་ནང་རུ་ཆོས་གཅིག་སྟག་ནས་མགོ་བབྱུང་སྟེ་
 ཆོས་ཁོངས་རེ་ལ་གཟུགས་བརྟན་རེ་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། སྤང་ཡོས་རླུལ་ལྷག་
 བྱ་ཕག་སྟེ་ཁོ་ཟླ་རྩལ་པའི་ཆོས་ཁོངས་རེའུ་མིག་ནང་རུ་ཆོས་གཅིག་རླུལ་ནས་མགོ་
 བབྱུང་སྟེ་ཆོས་ཁོངས་རེ་ལ་གཟུགས་བརྟན་རེ་བཀོད་ཅིང་ལོ་གཅིག་ལ་ཞག་སྤྲུལ་
 བརྒྱ་དང་རྩལ་རྩལ་གཉིན་འཁེལ་བྱས་པའི་རེའུ་མིག་ནང་ལོ་སྟོར་བརྩུ་གཉིས་ཀྱིས་
 བསྟུང་མར་བཀོད་འདུག །

གཟའ་བརྩན་པོ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་རིས་ལ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལ་རང་གཟུགས་
 རེ་གྲིས་ཤིང་། མིག་དམར་ལ་མིག་གི་གཟུགས་གཅིག་ལྷག་པ་ལག་མགོ་ཞིག །
 སུར་བྱ་ལ་སུར་པའི་གཟུགས་གཅིག །པ་སངས་ལ་རལ་གྱི་དང་། སྟོན་པ་མཚོན་
 བྱེད་རུ་པོ་མཚོན་ཞིག་གིས་འདུག་ཅིང་། དེ་དག་ཆོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་ཚུལ་ཡང་
 འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་རུ་བཤད་པའི། སྟག་རྟ་བྱི་གསུམ་སྟོན་པས་ཆོས། བྱི་འབྲུག་
 རླུལ་གསུམ་མིག་དམར་ཆོས། །ཕག་ལྷག་ཡོས་གསུམ་ཟླ་བ་ཆོས། །བྱ་སྤང་

སྐུལ་གསུམ་སྤར་བྱས་ཆོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དང་པོ་སྤྲུག་ཟླ་བའི་ཆོས་
གཅིག་གཟུང་སྟེན་པ་ནས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་བཀོད་པས་གཉིས་པ་ཡོས་
ཟླ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་རེས་གཟུང་ཟླ་བ་ཉག་ཉག་འཁེལ་ཡོད་ཀྱང་། ཟླ་བ་ཕྱི་མ་
ནམས་ལ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་མིག་དམར་དང་། བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་སྤར་བྱ་
སོགས་འཁེལ་མ་བྱུང་པ་དེ་དག་དང་། ལོ་རྒྱུས་མའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་
གཟུང་སྟེན་པར་འཁེལ་བའི་ཆེད་དུ། བར་མཆོམས་ནམས་སྤྲུག་གཟུང་ལྟ་པོ་གང་
རྒྱུ་རེ་ཆད་པའི་བཅི་སྟོལ་བྱང་འདུག །དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་སྤྲུག་འཕྲོད་སྦྱར་དང་།
དུས་ཆོད་བཟང་དན་སོགས་མཆོན་བྱེད་དུ་མཛད་དང་། དུང་། ལྷམ། དུམ་པ།
རྒྱ་གམ། སྐུལ། འོར་བྱ། ཅེ་གསུམ། བང་རིམ། ཉི་མ། སེན་རྒྱུ་དབྱིབས་ཅན་
ཀྱི་གཟུགས་རིས། གཤུང་དུང་། ཡི་གེ་ཞ། མོར་ཐིག་གསུམ་པ། མོར་ཐིག་དུག་
པ། མོར་ཐིག་བརྒྱད་པ། མེ་ལོང་། སྤར་པ། རལ་གྱི། ཟླ་གམ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་
ཇི་སྟེད་ཅིག་བཀོད་འདུག །འདི་དག་རེ་རེ་བཞིན་གང་གང་མཆོན་བྱེད་ཡིན་པ་
སྤྲད་ནས་བེ་དགར་སོགས། ཅིས་གཞུང་རྒྱས་པ་ནམས་ལས་ཉོགས་པར་བྱ་དགོས།
གཉིས་པ་ཡོང་བྱངས་མི་གསལ་བའི་དེང་དུས་ཀྱང་གོ་ཤི་ཕོ་བྱང་རྟིང་པའི་
དངོས་རྒྱུས་བདག་གཉེར་ཁང་དུ། ཉར་ཆགས་བྱས་པའི་སྤྲད་གསལ་ཡོད་པའི་ལོ་
ཐོ་རྟིང་པ་ཞིག །ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མོའི་རྒྱ་ཡིག་ཆེན་ཁག་གི་དགེ་
ཤུན་ཞོང་ལི་ལགས་ཀྱི་ཐུག་དུ་འདུག་པར་དེ་ལ་ང་ཆོས་ཞིབ་དབྱེད་བྱས་པར་
བརྒྱད། དབྱིབས་དང་ནམ་པ་སྤྲུལ་དང་མཚུངས་ཤིང་། འདི་ལ་མི་འདྲ་བའི་
བྱང་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི། ཆོས་ཁོངས་སོ་སོའི་ནང་དུས་སྤྲུལ་ལས་ཡི་གེ་མང་བ་
དང་། ཡི་གེ་དེ་དག་གི་ནང་དོན་གཙོ་བོར། ལྷ་སྐུ་སྤྲུལ་བདག་འབྱུང་པོ་དང་སྟེ་
བརྒྱད་ནམས་ཆོས་གྲངས་གང་དང་། དུས་ཆོད་གང་དུ། ཚུལ་རི་ལྟར་གྱིས་རྒྱ་བ།
ཕན་གཞོད་ཀྱི་བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དུས་རྒྱུན་དམངས་ཁྱོད་དུ་བཤད་
སྟོལ་ཆེ་བའི་རིགས་ནམས་གྲིས་འདུག །ལོ་ཐོ་འདི་དག་ནི་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པར་
བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ཅིང་། དེའང་ཟླ་ཁམས་ལ་ཆེ་ཆུང་མེད་པ།
ཆོས་གྲངས་ལ་ཆད་ལྷག་མེད་པ། ལོ་ལྟར་ཟླ་སོ་སོའི་གཟུང་ཆོས་གཅིག་གྱུར་ཡིན་

① འདིར་ཡིག་གཟུགས་དབྱ་ཅན་དང་དབྱ་མེད་གཉིས་ཀྱི་འདུག

པ་སོགས་ཏུ་ཅང་རགས་ཅིས་ཤིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལོ་ཐོ་འདི་དག་ནི་ལོ་ལྟར་ཡང་
 ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། ཡི་གེ་ཤེས་མི་ཤེས་པའི་མི་ཚང་མས་བལྟ་སྟུང་
 པ་དང་། བརྟག་དབྱང་བྱེད་སྟུང་པ་བཅས་ཀྱི་དགོ་མཆན་ཡང་ཡོད་པ་ཞིག་
 རེད། ལོ་ཐོ་འདི་དག་ནི་རྒྱས་འཁོར་གྱི་གཞུང་པོད་རྒྱ་མ་བརྒྱར་བའི་སྡོན་རྒྱ་བེད་
 སྤྱོད་བྱེད་སྟེ་ལ་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི། ལོ་ཐོ་འདི་གཉིས་ནང་རྒྱ་འཁོར་པའི་ཡི་གེ་
 དག་ལ་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་བརྟན་པའི་ལོ་ཟླ་ཞག་རྒྱས་བཅི་ཐབས། རྗེ་
 བརྟན་འབྱུང་པོ་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་དང་། གཞན་ཡང་གཏོ་མདོས་ཡས་
 སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་བཤད་པའི་ཐ་སྟངས་དང་རིག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལས་རྒྱས་
 འཁོར་སྐར་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་བཤད་པའི་ཐ་སྟངས་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་
 འདི་ཡིས་ཤེས་སོ། །

ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལུས་ཆགས་ཚུལ་སྒྲིབ་བཤད་པ།

གསོ་བ་རིག་པས་གང་གསོ་བར་བྱ་བའི་ལུས་ནི་ལུས་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་
ཡང་རྣམ་པ་མ་གྱུར་བ། ལུས་ཐ་མལ་རྩ་གནས་པ་དེ་ཉིད་མི་ན་བ་ལྟན་རིང་རྩ་
གནས་པར་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པ་གྱུར་པ་ནད་ཀྱིས་གཟུང་བའི་ལུས་དེ་ཉིད་གསོ་
ཞིང་བྱས་རྩ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གསོ་ལུས་མི་འདྲ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་དེ་
མདོར་བསྟུན་ན། གང་ཟག་རང་རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ལུས་འདི་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གསོ་བ་རིག་པ་ཤེས་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་སུ་ཞིག་ཡིན་
ཡང་ཐོག་མར་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ལ་སྟོབ་གཉེར་ལེགས་པར་བྱེད་ཅིང་། ལྷག་
པར་རྩ་བཤད་པའི་རྒྱུད་རྩ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་། ནད་ཀྱི་རྒྱ་
རྒྱུ། ཟས་སྦྱོད་སྒྲན་དབྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཕན་གཞོན་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་ལྟངས་རྣམས་
དབྱེད་ཕྱིན་པ་ཞིག་མ་ཤེས་ཐབས་མེད་ཡིན་ཏེ། 《མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་》རྩ། གང་
ཞིག་བཤད་པའི་རྒྱུད་མི་ཤེས་པ་དེས་ནི་ལུས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མི་ཤེས་སོ། །ལུས་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད་མི་ཤེས་པ་དེས་ནི་ནད་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་སོ། །ནད་ཀྱི་རང་བཞིན་
མི་ཤེས་པ་དེས་ནི་སྒྲན་དབྱེད་ཟས་སྦྱོད་ཀྱི་ཚུལ་མི་ཤེས་སོ། །སྒྲན་དབྱེད་ཟས་སྦྱོད་
ཀྱི་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་དེས་ནི་གསོ་བ་རིག་པ་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་གསོ་བ་རིག་པ་མ་ཤེས་པ་དེས་གསོ་ཐབས་ཀྱི་ལག་ལེན་ངེ་ལྟར་ཤེས།
དཔེར་ན། མིག་གི་དབང་པོ་མེད་པར་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་མོ་མཐོང་བར་འདོད་པ་
བཞིན་རྩ་ལྟན་པའི་གནས་སུ་རྣམ་པར་འབྱམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེས་ན་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་གསོ་
ལུས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་ཤེས་པ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ལུས་ཆགས་
པའི་རྒྱ་དང་། ཆགས་པའི་ཚུལ་སྟགས་སྒྲིབ་བཤད་རྒྱུ་དུ་གསལ་བར་གསུངས་
ཡོད་ཀྱང་། འགྲེལ་པ་ཁག་རྩ་ཙམ་པའི་དོན་ངེ་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་ལྷག་འགྲེལ་
བྱས་པ་འགའ་ཞིག་སྤང་བ་དེ་དག་ལ་གསལ་བཤད་ཅུང་ཟད་སྟོན་ན། ལུས་ཆགས་
པར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བོན་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་ཕ་ཡི་ས་བོན་

ལ་ཁུ་བ་དང་། མ་ཡི་ས་བོན་ལ་ཟླ་མཆན་ཞེས་ཟེར། དེང་རུས་འགའ་ཞིག་གིས་
ཟླ་མཆན་ཞེས་པ་དེ། ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་བྱ་སྟོན་རུ་བསགས་པའི་སྟིགས་མ་དེ་
ནམས་ཁྲག་གི་ནམ་པ་ཅན་རུ་གྱུར་ནས་མངལ་སྟོ་བརྒྱད་དེ་ཕྱིར་ཐོན་པ་དེ་ཁོ་ན་
ལ་ངོས་འཛིན་ནས་འདིས་ས་བོན་འོས་མིན་སྟོར་སྤྱོད་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་
གིས་ལུས་བྱངས་བདུན་གྱི་ཕྱི་མ་ཁུ་བ་དེ་ཡང་། རྒྱངས་སྟིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་ཞིང་
རྒྱངས་མས་ལུས་གྱི་མདངས་བྱེད་པ་དང་། སྟིགས་མས་མངལ་འཛིན་པའི་ས་
བོན་བྱེད་ཅིས་པ་དེར། སྟིགས་མ་ཞེས་པ་བྱ་སྟོན་གྱི་སྟིགས་མ་ཕྱིར་ཐོན་པའི་
མངལ་ཁྲག་ལ་གོ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་དང་། ཡང་། དང་པོ་མ་མའི་ཁུ་
ཁྲག་སྟོན་མེད་པར་། ཞེས་པར་པའི་ཁུ་བ་དང་མའི་མངལ་ཁྲག་རུ་འགྲེལ་ཡོད་པ་
སོགས་ལུས་ཆགས་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ལ་གོ་བ་ལོག་པ། འགའ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་འདི་ནི་
འགྲེལ་པ་ཁག་རུ་གསལ་བཤད་མ་བྱས་པའི་སྟོན་རུ་སྟང་། རུས་རྒྱན་ཟླ་བ་རེ་རེ་
བཞིན། བྱད་མེད་ནམས་ལ་མངལ་ཁྲག་འབབ་པ་དེ་ལ་ལྷལ་མིའི་ཁ་སྐད་རུ།
རྐྱེད་པ་ཡོང་ཟེར་བ་དང་། རྐྱེད་ཆོགས་ན་ཞེས་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་
མཆན་ཞེས་པ། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གྱི་ཐ་སྟད་ཅིག་ཡིན་སྟབས་འདི་
མངལ་ཁྲག་ཁོ་ན་ལ་གོ་བ་བྱངས་ན་མི་འགྲིག་འོ་ན་ཟླ་མཆན་ཞེས་པའི་དོན་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་བྱས་གྱི་རྒྱངས་མ་བསམ་སེའུ་རུ་བསམས་པ་དེ་མངལ་འཛིན་
པའི་ས་བོན་བྱེད་པའི་ཆེད་རུ། རུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་བསམ་
སེའུ་ཡི་རྩ་ལམ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བརྒྱད་དེ་བྱ་སྟོན་རུ་འབབ་ཅིང་ཡོད་པ་དེས་
ཟླ་མཆན་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། དེ་ཉིད་མངལ་འཛིན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཆོགས་པའི་
ཆོ་ན། བྱ་སྟོན་ནང་གི་སྟིགས་མ་ནམས་ཁྲག་གི་ནམ་པ་ཅན་རུ་གྱུར་ཏེ་རུས་ལས་
མི་ཡོལ་བར་ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན། མངལ་སྟོ་བརྒྱད་དེ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ལའང་ཟླ་མཆན་
ཞེས་ཟེར། དེས་ན་ཟླ་མཆན་ཞེས་པ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པས་བྱེ་བྲག་རྐྱེད་པ་ཡོང་བ་
ཁོ་ན་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བ་ཡིན། གསོ་བ་
རིག་པའི་གཞུང་རུ་ཟླ་མཆན་ཞེས་པ་སྐབས་ཐོབ་གྱི་དོན་གང་ཡིན་བརྟགས་ནས་
གོ་བ་ལོན་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཡང་། ལུས་བྱངས་བདུན་གྱི་ཐ་མ་ཁུ་བ་དེ་རྒྱངས་
སྟིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་རྒྱངས་མ་དེ་ལུས་གྱི་མདངས་དང་། སྟིགས་མས་མངལ་

འཛིན་པའི་ས་བོན་བྱེད་ཅིས་བཤད་རྒྱུ་དུ་བསྟན་ཡོད་པ་དེར། འགྲེལ་པ་འགའ་
 ཞིག་དུ་སྟིགས་མ་ཞེས་པ་མངལ་ཁྲག་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཡང་འགྲེལ་
 པ་རྟིང་པ་ཁག་གཅིག་དུ་དྲངས་མས་མངལ་འཛིན་པའི་ས་བོན་བྱེད་ཅིང་སྟིགས་
 མས་ལུས་ཀྱི་མདངས་བྱེད་ཚུལ་བཤད་ཡོད་པ་དེ། སྤྱི་མས་སྟིགས་མ་ཞེས་པའི་
 མཆོན་གཞི་ནོར་བ་དང་། བྱི་མས་དྲངས་སྟིགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བ་ཅམ་
 ལས་དོན་དུ་ངོས་ཡོད་པར་སྤང་། དྲངས་སྟིགས་ཞེས་པར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་གོ་བ་
 མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་དྲངས་མ་ནི་སྤྱི་བ་རྒྱུ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་དང་།
 སྟིགས་མ་ཞེས་པ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་ངོས་འཛིན་ནས། རགས་པ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་
 པ་ཅན་དེ་ནི་ཕའི་ཁྱུ་བའི་རྒྱལ་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་ཆོགས་ནས་མངལ་འཛིན་པའི་ས་
 བོན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དེར་དུས་ཀྱི་བཤད་སྟེལ་ལྟར་ཏེ། ལུབ་སྟོགས་
 ལུགས་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ལས། བསམ་སེའུ་ནས་ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་མངལ་
 འཛིན་པའི་ས་བོན་སྒྲིང་འེ་རྣམ་པ་ཅན་དེ། །དབང་པོ་སྟོབས་སྐྱེད་ཀྱི་དྲངས་མ་
 རྟོལ་མེད་ཞེས་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྟན་ཅིག་དུ་བྱ་སྟོན་དུ་འབབ་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་
 དེ་དང་། བཤད་རྒྱུ་དུ་ས་བོན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་
 སྤང་། འགྲེལ་པ་རྟིང་པ་འགའ་ཞིག་དུ་དྲངས་སྟིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ངོས་འཛིན་མི་
 འདྲ་བ་དེ་ཡང་དུས་རྒྱུན་བོད་མིའི་གོམས་སྟེལ་ཁྱོད་དུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏེ།
 དཔེར་ན། འོ་མ་དགྲོག་ནས་མར་བཏོན་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་བ་འོ་མ་ལ་སྟིགས་
 མ་དང་། རིལ་པོ་མར་ལ་དྲངས་མར་ངོས་འཛིན་པའི་སྟེལ་དང་། ཆང་གི་
 ཉིང་ཁུ་བཏོན་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་རགས་པའི་རྗེས་སྤང་མ་ལ་སྟིགས་མ་དང་། སྤྱི་
 བ་ཆང་ལ་དྲངས་མར་ངོས་འཛིན་པའི་སྟེལ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། འདིར་མའི་
 ལུས་བྱངས་ཀྱི་དྲངས་མའི་ཁྱུ་བའི་རྒྱལ། ལུབ་སྟོགས་པས་འདོད་པའི་མངལ་
 འཛིན་པའི་ས་བོན་གྱི་སྒྲིང་དེ། ཁྱུ་བའི་སྟིགས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་འདུ་ཤེས་
 འཛིན་སྤངས་གཅིག་དང་། དེ་ཁྱུ་བའི་དྲངས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་འདུ་ཤེས་
 འཛིན་སྤངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་ལས། དོན་དུ་ཁྱུ་བའི་རྒྱལ་གྱིས་
 མངལ་འཛིན་པའི་ས་བོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། འདོད་པ་གཅིག་མཐུན་དུ་ངོས།
 གཞན་ཡང་བཤད་རྒྱུ་དུ། ཁམས་ཀྱི་དམར་ཆ་ལ་ཁྲག་གི་ཐ་སྟོན་བྱས་པ་དེ།

ལུས་བྱངས་ཀྱི་ཁྱག་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། དང་པོ་པ་མའི་ཁྱ་
ཁྱག་སྒྲིན་མེད་པར། ཞེས་པ་མངལ་འཛིན་པའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་བའི་པ་ཡི་ཁྱ་བ་
སྒྲི་ཁམས་དཀར་དང་། མ་ཡི་ཁྱག་སྒྲི་ཁམས་དམར་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ལ་རྒྱང་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་བའི་ནད་ཀྱིས་སྒྲིན་མེད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་
པ་ལས། མའི་མངལ་ཁྱག་ལ་སྒྲིན་མེད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དོན་མིན་པ་ནི་ཤེས་
སྟེ། དེས་ན་ཁྱ་ཁྱག་སེམས་གསུམ་ཀྱི་འབྱུང་བ་ལྷ་པོ་ལྟ་གཅིག་དུ་ཆོགས་ཤིང་
འདུས་པར་བྱང་བ་ནི། མངལ་དུ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ཡིན་
གསུངས། དེ་ཡང་བྱ་མོ་གཞོན་ཅུ་མ་མཐར་ཡང་རང་ལོ་བརྩུ་གཉིས་མ་ལོན་ཀྱི་
བར་དུངས་མ་རྣམས། རང་རང་ལུས་བྱངས་གསོ་སྦྱིད་ཀྱི་བྱ་བས་ཁམས་དམར་
གསོག་པའི་སྐབས་མེད་ཅིང་། ལོ་ན་ལྷ་བརྩུ་བཀལ་ན་འབྱུང་བ་ཉམས་པའི་
དབང་གིས་གསོག་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་དོན་གྱིས་མི་འཇག་གོ། གཞན་སྦྱུ་མ་མ་དང་
མོ་གཤམ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱན་ལྟ་གྱི་བྱང་མེད་རྣམས་ནི། ཁ་བས་ཀྱི་དུངས་མ་
རྣམས་ལས་རིམ་བཞིན་བྱང་བའི་ཁྱ་བ་དམར་པོ་བསམ་སེའུ་བྱ་བསགས་པ་དེ་ལྟ་
བ་རེ་རེ་བཞིན་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་བསམ་སེའུ་ཡི་རྩ་ལམ་གཡས་གཡོན་གཉིས་
བརྒྱད་ནས་བྱ་སྒྲིད་དུ་འབབ་ཅིང་། མངལ་འཛིན་པའི་ས་བོན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་
པ་དང་། གལ་ཏེ་མངལ་འཛིན་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཆོགས་པའི་ཆོན། བྱ་སྒྲིད་
ནང་གི་སྒྲིགས་མ་རྣམས་ཁྱག་གི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས། བྱར་སེལ་གྱི་རྒྱང་གིས་
མངལ་སྒྲོར་འབྲིན་པར་བྱས་ཏེ། དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་ལྟ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཞག་
གསུམ་གྱི་བར་དུ་བྱང་བྱང་རེ་སྒྲིར་འཇག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་འབྱུང་བའི་
རྒྱགས་ནི་ལུས་ཉམས་ཤིང་ཤིང་རྒྱང་བ་དང་། བཞིན་གྱི་མདངས་ཉམས་པ།
ཅུ་མ་དང་། རྒྱེད་པ། མགུལ་བ། མིག་འདྲུ་སྒྲི་ཆང་ར་རྣམས་འདར་ཞིང་
གཡོ་བར་བྱེད་དོ། །

དེ་ཡང་མངལ་ལེན་པའི་དུས་ནི། བཤད་རྒྱད་དུ་པ་དང་བ་གཉིས་ཡི་གེ་འབྲི་
རྒྱལ་ནོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོས་འཛིན་ནོར་འབྲུལ་ཅན་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་ལ། དང་
པོ་ཡི་གེ་པ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་འགྲེལ་ན། མངལ་ཁ་བྱེ་བ་སྒྲི་རྒྱེད་པ་ཡོང་བའམ་
མངལ་ཁྱག་ཡོང་བའི་ཉིན་དང་པོ་ནས་བཅིས་པའི་ཞག་བརྩུ་གཉིས་པ་དེ་ནས་

འགོ་བརྩམས་ཏེ། ཞག་དགུའམ་ཡང་ན་བརྩུག་ཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཕོ་མོ་གཉིས་
 འབྲིག་པ་ལ་ཞུགས་ན་མངལ་ཆགས་པའི་རུས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་འགྲུངས་ན་
 མངལ་ཁ་བྱམ་ཞིང་མངལ་ཆགས་མི་ཐུབ་པར་བཤད། དེར་རུས་རྩལ་སྤྲུགས་
 པའི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྟེན་པ་ཡོང་བའི་ཉིན་དང་ཕོ་ནས་
 བརྩིས་པའི་ཞག་བརྩུ་བཞི་པ་དེ། མངལ་ཆགས་པའི་རུས་གཏན་འཁེལ་བ་ཡིན་
 ཞིང་དེའི་སྔོན་གྱི་ཉིན་གཉིས་དང་། རྟེན་གྱི་ཉིན་གཉིས་ཀྱང་མངལ་ཆགས་སྲིད་
 པའི་རུས་ཡིན་པ་འདྲིའི་ལུགས་ལ་མངལ་ཆགས་སྲིད་པའི་རུས་བསྐྱམས་པས་ཉིན་
 ལྷ་ལས་མེད་ཀྱང་། ཆགས་སྲིད་པའི་རུས་མཆོམས་པལ་ཆེར་མཐུན་པར་སྒྲུང་།
 འོན་ཀྱང་ཡི་གེ་ནོར་བ་ཅན་བ་ཡིག་ལྟར་འགྲེལ་ན། མངལ་ཆགས་པའི་རུས་ནི།
 མངལ་ཁ་བྱེ་བ་སྟེ་རྟེན་པ་ཡོང་བའི་ཉིན་དང་ཕོ་ནས་བརྩིས་པའི་ཞག་བརྩུ་གཉིས་
 ཀྱི་རིང་ལ་ཕོ་མོ་གཉིས་འབྲིག་པ་ལ་ཞུགས་ན། མངལ་ཆགས་པའི་རུས་ཡིན་ཞེས་
 བཤད་པ་ནི། དེར་རབས་ཆོན་རིག་དང་རྒྱབ་འགལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། །དོན་
 དངོས་ཡི་གེ་ཡང་དག་ནི་པ་ཡིག་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ནི་དེར་རུས་ཆོན་རིག་
 དང་མཐུན་པ་མ་ཟད། ཕོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞིའི་ནང་དུ་འང་པ་ཡིག་ཡིན་
 འདུག །རྒྱད་བཞི་རྟེན་པ་འགའ་ཞིག་དུ་བ་དང་པ་གཉིས་ནོར་ནས་བྲིས་པ་དེ་
 སྲིད་ནས་མ་དག་རྒྱན་འབྲུམས་སུ་འགྲེལ་སྟོལ་བྱུང་འདུག་པས་འདི་ལ་བོད་ཀྱི་
 སྒྲུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་སྒྲུང་མཛད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གོང་གསལ་འདི་ནི་
 བྱད་མེད་མང་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། སྦྱར་བཏང་རྒྱན་ལྡན་གྱི་བྱད་
 མེད་མང་ཆེ་བར། ལྷ་མཆོན་གྱི་རུས་མཆོམས་བདུན་པ་ཞི་སྟེ་ཞག་ཕོ་ཉེར་
 བརྩུད་ཡིན་ཡང་། དམིགས་གསལ་གྱི་བྱད་མེད་ཁ་ཤས་ལྷ་མཆོན་ཡོང་བའི་རུས་
 མཆོམས་དེ་བདུན་པ་གསུམ་མམ་ཞག་ཉེར་གཅིག་ཡས་མས་ཤིག་ནས་ཡོང་གི་
 ཡོད་པ་རེད། བྱད་མེད་དེའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱུ་གུ་འཁོར་བའི་རུས་ཆོགས་ཀྱང་རྒྱན་
 ལྡན་གྱི་བྱད་མེད་པལ་ཆེར་ལས་སྤྲ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་
 བོན་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་ལྡན་ཅིག་དུ་མའི་མངལ་དུ་ཆོགས་ནས་ལུས་ཀྱི་
 ས་བོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། སའི་ཁྱ་བས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་བའི་རུས་པའི་
 རིགས་ཆེ་སྤྲ་ཐམས་ཅད་དང་། སྲིད་པ་དང་། གཞུང་བ། དེ་དག་ལས་གྱུས་

པའི་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མའི་ཟླ་མཆན་
གྱིས་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་བའི་ཤ་དང་། ལྷག་དང་། འོན་ལྷ་སྟོན་དུག་
རྣམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །རང་གི་སེམས་སམ་བར་དོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དེས་ནི་རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། ཡུལ་
རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ། རྣམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་གསུངས་ལ།
བྱེ་བྲག་འབྱུང་བ་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་སོགས། རྒྱས་པ་བཤད་རྒྱུ་ལས་རྟོགས་པར་
བྱའོ། །མངལ་གནས་དེ་ཉིད་པོ་མོའི་ལུས་སོ་སོར་ཆགས་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་ནི། བ་ཡི་
ལུ་བ་མང་ན་མངལ་གནས་དེ་བྱུ་དང་། མ་ཡི་ཟླ་མཆན་མང་ན་བྱ་མོར་ཆགས་
པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱེན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་པོ་མོ་གཉིས་འབྲིག་པ་ལ་
ཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་གནས་ལོ་པོ་མོ་དང་། ཟླ་བ་ཡར་ངོ་དང་མར་ངོ་། ཆོས་
གྲངས་ཆ་དང་ཡ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡང་མངལ་གནས་དེ་ཉིད་པོ་མོའི་དབྱེ་བ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱེན་བྱེད་ཅུས་རྒྱལ་གསོ་རིག་གི་གཞུང་དང་། འབྱུང་རྟེན་དང་
སྐར་རྟེན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ། དེ་ཡང་མངལ་དུ་གྲུབ་པའི་སེམས་ཅན་
དེའི་ལུས་ཆགས་ནས་འཕེལ་བའི་རྒྱ་རྒྱེན་ནི། རྐྱེད་མར་རོ་དུག་གི་བཟའ་བཏུང་
འཕྲོད་པ་གང་ཟོས་པའི་བཅུད་རྣམས་པོ་བའི་གནས་ནས་རིམ་པས་ལུས་བྱུངས་སོ་
སོར་འཕེལ་བའི་དྲངས་མ་བདུན་པ་དེ་ཉིད་བསམ་སེུ་རུ་བསགས་པ་དེ། ལུ་
སྟོན་གཡས་གཡོན་གྱི་རྩ་ལམ་གཉིས་བརྒྱུད། མངལ་གནས་དེའི་ལུས་ཀྱི་ལྟེ་བར་
བབས་ཏེ། ལུས་རྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། རྩིང་དང་འདྲ་བའི་
བསམ་སེུ་ནས། །ཡུར་བ་དང་འདྲ་བའི་རྩི་སྤྲུལས་གཉིས་སུ། རྒྱ་དང་འདྲ་
བའི་དྲངས་མའི་རྒྱན་འབྱུང་སྟེ། ཞིང་དང་འདྲ་བའི་མངལ་གནས་ཀྱི་ལུས་ལ།
ལོ་རྟོག་དང་། འདྲ་བའི་ཁམས་སུམ་རུ་རྩ་རྩ་དུག་རྣམས་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་
པ་ཡིན། ཞེས་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ་གསུངས། བྱེ་བྲག་བདུན་ཕྱག་སོ་བརྒྱད་
པོའི་དུས་རེ་རེ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱལ་ཞིབ་པ་བཤད་རྒྱུ་དུ་གསལ་ཡང་། འགྲེལ་པ་
རྣམས་སུ་རྩ་བའི་གོ་དོན་དང་འགལ་འཛོལ་མང་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འབྲེལ་
ཡོད་ཆན་པ་འགའ་ཞིག་གི་ལུས་ཆགས་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་རིས་བྲིས་པའི་ཐང་ཀ་དེ་ནི།
དེང་དུས་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱིས་བརྟགས་ནས་རྟོགས་པའི། ལུས་ཆགས་རྒྱལ་དང་མི་

མཐུན་པ་མ་ཟད། རྒྱུད་བཞིའི་རྩ་བའི་གོ་དོན་དང་ཉ་ཅང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་བྱུང་
ཡོད་སྟབས། དེའི་མ་དག་པའི་ཚུལ་རྣམས་སྟོབ་པའི་སྟོས་པ་རེ་ཞིག་བཞག་ལ།
བཤད་རྒྱུད་རྩ་བའི་ཆོག་དོན་ཇི་བཞིན་མ་ནོར་བར་མདོར་བསྟུས་སུ་བཤད་ན།
1 བརྟན་སྟག་དང་པོའི་སྐབས་ཏེ། མངལ་དུ་ཁུ་ཁྲག་སེམས་གསུམ་ལྟན་ཅིག་དུ་
ཆོགས་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནས་འགོ་བརྩམས་པའི་བརྟན་སྟག་གཅིག་གི་རིང་
ལ། ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་སྟོག་གི་རྒྱུ་འཕྲོལ་ཏེ། དེས་ཁུ་ཁྲག་གི་
རྩལ་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དབྱེར་མེད་རོ་གཅིག་དུ་འདྲེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་
ན་ཞོའི་དོན་དུ་འོ་མ་བསྐོལ་བའི་ནང་དུ་ཅུ་མ་སྟག་པ་དང་འདྲའོ། །བརྟན་སྟག་
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱན་དུ་སྟུང་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཕྲོལ་ནས་སྟེ་མ་
ལས་ཅུང་ཟད་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་རྩར་རྩར་པོར་འགྱུར་རོ། །བརྟན་སྟག་གསུམ་པའི་
སྐབས་སུ། བཟོད་དཀའ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་འཕྲོལ་ནས་ཞོ་ཆགས་ཟེན་པ་ལྟ་བུ་སྐྱབ་
བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །སྐབས་འདིར་ཕོ་མོའི་མཆན་མ་གསལ་བར་
མ་ཟུར་བའི་དུས་ཡིན་པས། བྱ་སྟེ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་འདིར་སྟེ་བ་
བསྐྱར་བའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་ན་མངལ་ནས་དེ་ཉིད་བྱ་བ་བསྐྱར་བྱུང་པར་བཤད།
དུས་འདི་ནས་བཟུང་། སྟུ་གུ་མ་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་མངལ་གནས་ཀྱི་ལུས་སྟུང་བའི་
སྐད་དུ་ཟས་སྟོད་གཟབ་དགོས་པ་སྟེ། དེའང་ཉལ་པོ་ཤུགས་ཆེ་བ་དང་། ཚུལ་
བ་དྲག་པོའི་ལས་བྱེད་པ། མཆན་མོ་གཉིད་མི་ལོག་ཅིང་ཉིན་མོ་གཉིད་ལོག་པ།
གཤམ་གཅི་ཤུགས་ཀྱིས་བཀག་པའམ་ཡང་ན་ཤུགས་ཀྱིས་བཅིར་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་
སྟོད་ལམ་དང་། རུས་པ་ཆ་བ་དང་། རྫོ་བ། རྩེ་བ་བཅས་ཀྱི་བཟུང་བརྟུང་
ཆེས་དྲག་པ་དང་། བཤང་གཅི་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་
དང་བཤལ་སྟུག་ནི་ཅུ་ཉ་དང་། གཏར་ཁ་བཅས་མངལ་གནས་མ་དང་བཅས་
པ་ལ་གཞོད་པས་སྟངས་བར་བྱ་དགོས། དེ་ལྟར་སྟངས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། ཟས་སྟོད་དེ་རྣམས་མ་ཡི་ལུས་བྱུངས་ལ་ལྟག་པར་དུ་གཞོད་པའི་
ཕྱིར། མའི་བྱུངས་ཟད་ན་བྱའི་ལུས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པས་མངལ་འཛིག་པ་སྟེ་
ཕྱིར་འབྱུང་བའམ་འཆི་བ་དང་། ཡང་ན་རྒྱུད་གི་དབང་གིས་མངལ་གྱི་ནང་དུ་
སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །བརྟན་སྟག་བཞི་པའི་སྐབས་སུ། རབ་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་

པའི་རྒྱང་གིས་ལུས་དབྱིབས་རགས་པ་ཞོའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་དེ་ལ་ཕོ་མོ་
གང་ཡིན་གྱི་མཆོན་མ་གཏན་འཁེལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་སྟེ། དེའང་མཆོན་
མའི་རྟགས་སུ་གོར་གོར་པོ་སྟེ་རྒྱང་ཟད་སྲ་ཞིང་འདྲིལ་བའི་རྣམ་པ་ཆགས་ན་ཕོ་
དང་། མེར་མེར་པོ་སྟེ་སྲ་བའི་རྣམ་པ་ཆགས་ན་བུ་མོ་དང་། བར་བར་པོ་སྟེ་
རྒྱང་ཟད་སྲ་བའི་རྣམ་པ་ཆགས་ན་མ་ནིང་རུ་འགྱུར་བ་བཤད། སྐབས་འདིར་
ལུས་ལ་སྒྱུ་མ་ཆགས་པ་བྱེད་མེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང་། དེའི་རྟགས་སུ་དགྲ་
སྟེ་མངལ་དང་ཆོར་ར་སྟེ་བ་དང་། ལུས་རིད་པ། ཁ་ཟས་ཡི་ག་མེད་པ། གཡལ་
མང་རུ་འབྱུང་ཞིང་བྱ་རྒྱང་ལ་དགའ་བ། ལུས་སྡི་ཞིང་འགྲུལ་སྐྱོད་མི་འདོད་པ།
རུ་མ་སྐར་ལར་ཆེར་སྟེ་བ། ཟས་རོ་སྐར་བ་ལ་དགའ་ཞིང་། སྡིང་ལ་ཁ་ཟས་སྐར་
ཆོགས་པ་ཞིག་བཟའ་འདོད་སྟེ་བ་བཅས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། རུས་དེར་རི་ལྟར་
འདོད་པའི་ཟས་དེ་མ་བྱིན་པ་བཀག་པ་ན་མངལ་གནས་དེ་སྟེ་ཤོར་ཐེབས་ཏེ་འཆི་
བར་འགྱུར་ལ། གལ་སྲིད་མ་འཆི་ནའང་དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་རུ་འགྱུར་བས། དེས་
ན་ནད་གཞི་ལ་གཞོད་པའི་ཁ་ཟས་ཤིག་ཟ་འདོད་སྟེས་ན། དེ་མ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་
ཕན་པའི་ཁ་ཟས་རྒྱང་ཟད་དང་བསེས་ནས་སྟེར་དགོས།

2 བདུན་སྟག་ལྟ་པའི་སྐབས་སུ། ཡང་དག་པར་རྒྱད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་གིས་
སྐར་གྱི་རྣམ་པ་ལས་འདས་ནས་སྲ་བའམ་མཁྲང་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཅ་རྒྱང་ཐིག་
ལེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཅ་བ་ལྟ་བུའི་སྟེ་བ་དང་སྟོག་པ་ཅ་རིམ་པ་ལྟར་ཆགས་
པར་འགྱུར་རོ། །བདུན་སྟག་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ། ཟུ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་
གིས་སྟེ་བའི་ཅ་འདབ་གྱི་དབུས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོག་ཅ་དཀར་ནག་རྣམས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཆགས། སྟེ་བ་ཞེས་པ་དབུས་དང་ཅ་བ་གོ་བས་སྐབས་
འདིར་སྐད་པ་ལའང་གོ་རུང་བ་ཞིག་སྟེ། སྐད་པ་ནི་ཅ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་འམ་
མང་གཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་རྫིང་པ་འགའ་ཞིག་རུ་སྐབས་འདིར་མགོ་
ལ་ཅ་གཅིག ། ལག་པ་ལ་ཅ་གཉིས། མཆོན་མ་ལ་ཅ་གཉིས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་
སུ་ཆགས་སོ་ཞེས་བཤད་ཡོད་ཚུལ། མེས་པོའི་ཞལ་ལྱང་རུ་དྲངས་འདུག་བདུན་
སྟག་བདུན་པའི་སྐབས་སུ། འབྲིལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་གིས་ཐིག་གི་དབང་པོའི་
གཟུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་དོད་ཐུབ་པར་བཤད། བདུན་སྟག་བརྒྱད་པའི་

སྐབས་སུ། བརྒྱུག་ཅིང་བརྒྱུར་བ། ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་རགས་པའི་རྣམ་པ་
རྣམས་བརྒྱུར་ཏེ་མའི་མགོ་བོའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྒྲིགས་པའི་དབྱིབས་ཆགས།
བརྟན་ཕྱག་དགུ་པའི་སྐབས་སུ། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་ལུས་
སྟོད་སྟེང་གི་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་དབྱིབས་རྣམས་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་ཆགས་སོ། །དེ་
ལྟར་བརྟན་ཕྱག་དང་པོ་ལུས་ཆགས་པའི་འགོ་བརྒྱུམས་པ་ནས་བརྒྱུད་བརྟན་ཕྱག་
དགུ་བའི་བར་འདིར། སྟོག་པ་ཙུང་བའམ་དབུ་མའི་རུས་པས་ལུས་དཔྲུག་གཅིག་
ཏུ་ཆགས་ཏེ་ཉ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུབ་པས་ན་ཉ་ཡི་གནས་སྐབས་ཞེས་བྱེད།

3 བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་བའི་སྐབས་སུ། སྒྲ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་དཔྲུང་
པ་གཉིས་དང་། དབྱི་རུས་གཉིས་འབྱུར་རུ་དོད་པ་སྟེ་སྒྲ་བར་འབྱུར་བ་དང་།
སྐབས་འདིར་རྒྱུད་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མངལ་གནས་དེའི་ལུས་འགྲུལ་བ་དང་། ཡན་
ལག་རྒྱུད་བའི་ལས་བརྒྱུ་པར་བཤད། བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ།
བྱ་ག་སྒྲ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས། དབང་པོ་དགུ་སྟེ་བྱ་ག་དགུའི་གཞུགས་
དབྱིབས་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་ཆགས། བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ།
ཡོན་པོའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས། དོན་ལྡའི་གཞུགས་དབྱིབས་ཡོངས་སུ་གསལ་
བར་ཆགས། བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲར་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
རྒྱུད་གིས་སྟོད་རྒྱག་གི་གཞུགས་དབྱིབས་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་ཆགས་སོ། །

4 བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་བའི་སྐབས་སུ། སྒྲུང་པའི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་
དཔྲུང་བ་གཉིས་དང་། བརྒྱའི་རྒྱང་གཉིས་ཀྱི་ཤ་དང་རུས་པ་རྣམས་སྒྲར་ལས་སྒྲ་
བ་ཅན་གྱི་གཞུགས་སུ་ཆགས། བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་ལྡའི་སྐབས་སུ། བད་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་
གིས་རྒྱང་བ་དང་། ལག་པའི་རྩེ་ངར་བཞི་པོ་ཤ་དང་རུས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཞུགས་དབྱིབས་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་ཆགས་པ་དང་སྒྲར་ལས་མཁྱེད་བའི་རྣམ་
པར་འབྱུར་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་རྒྱག་པའི་སྐབས་སུ། བརྟན་
ཅི་འགོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་རྒྱང་ལག་གི་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་
སུ་སྒྲིགས་པར་དོད། བརྟན་ཕྱག་བརྟུ་བརྟན་པའི་སྐབས་སུ། འབྲི་གདོང་ཞེས་
བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་ལུས་སྟེ་ནང་རུ་འབྲེལ་བའི་རྩ་དཀར་ནག་གི་རིགས་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་སྒྲིག་ནས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རུས་པ་དང་ལྡན་པར་ཆགས། དེ་ལྟར་ཟླ་བ་

གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་གཙོ་བོར་ཡན་ལག་རྣམས་རྒྱས་པའི་རུས་ཡིན་པས་རུས་སྤལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཞེས་བྲམ།

5 བརྟན་ཕྱག་བཙོ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། ཁྱི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་ལུས་རྒྱུད་ཀྱི་དྲུང་སྟེགས་བྱེ་སྟེ་ཤ་དང་ཚིལ་རྣམས་གསར་རུ་ཆགས་པར་བྱེད་དོ། །བརྟན་ཕྱག་བཙུ་དགུ་པའི་སྐབས་སུ། ཤིན་རུ་སྤ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་བ་དང་རྒྱས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་། བརྟན་ཕྱག་ཉི་ཤུ་པའི་སྐབས་སུ། ཤིན་རུ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་རུས་པ་རྣམས་སྤ་བ་དང་། རྒྱུད་མར་ཆགས་ཤིང་སྒྲིན་པར་བྱེད་དོ། །བརྟན་ཕྱག་ཉེར་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ། ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་ལུས་ཀྱི་མྱི་རུ་འོ་མའི་སྒྲིས་མ་ལྟར་ཆགས་པའི་པགས་པ་དེ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་ནས་ལུས་གཡོགས་པར་བྱེད་དོ། །

6 བརྟན་ཕྱག་ཉེར་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ། ལྷན་རུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་དབང་པོ་སྒོ་དགུ་སྟེ་ལུས་སྤྱིའི་བྱ་ག་དགུའི་སྒོ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱེ་བར་འགྱུར་རོ། བརྟན་ཕྱག་ཉེར་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། ཡོངས་སུ་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་སྒྲ་དང་། བ་སྒྲ་དང་། སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །བརྟན་ཕྱག་ཉེར་བཞི་པའི་སྐབས་སུ། ལྷན་རུ་འཕྱོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་སྤར་ཆགས་པའི་དོན་ལྟ་སྟོན་དུག་རྣམས་ཡོངས་སུ་གསལ་ཞིང་རུས་པ་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བས། སྐབས་དེར་བདེ་ལྷག་གི་ཚོར་བ་རགས་པ་རྒྱུད་བའི་ཤེས་པ་དང་ལྟན་པར་འགྱུར་རོ། །བརྟན་ཕྱག་ཉེར་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ། ཤོང་ཁྱེར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་ལུས་སྤྱི་ནང་གི་བྱ་ག་རྣམས་སུ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་ཡང་དག་པར་བྱུང་དོ། །བརྟན་ཕྱག་ཉེར་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱེ་བ་མདོན་པར་གྱུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གིས་སེམས་ཀྱི་དུག་པ་རབ་རུ་གསལ་བར་བྱེད་དེ། སྐབས་འདིར་རྒྱེ་བ་སྟོན་མའི་ཚོར་བས་རྣམས་ཀྱང་དྲན་པར་བྱེད་པར་བཤད།

7 བརྟན་ཕྱག་ཉེར་བརྟན་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་དང་། བརྟན་ཕྱག་ཉེར་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། མེ་དོག་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་དང་། བརྟན་ཕྱག་ཉེར་དགུ་པའི་སྐབས་སུ། མེ་དོག་སྤེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་དང་། བརྟན་ཕྱག་སུམ་རུ་པའི་སྐབས་སུ། ལྷགས་ཀྱི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་རྣམས་འཕྲོས་

ནས་སྤར་རི་ལྟར་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ཆ་ཤས་ཕྱ་མོ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
སྟེ་མངོན་པར་གསལ་བ་དང་། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

8 བདུན་ཕྱག་སོ་གཅིག་པ་དང་། སོ་གཉིས་པ། སོ་གསུམ་པ། སོ་བཞི་པ། སོ་ལྔ་
པ་ནམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མེ་ཏོག་སྤྱད་པ་ཞིས་བྱ་བའི་རྒྱུད་གཅིག་ཕྱས་ལུས་ཀྱི་ཆ་
ཤས་ཐམས་ཅད་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །སྐབས་འདིར་མ་ཡིས་ཁ་ཟས་
ཚོས་པའི་བརྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་ཐུག་མདངས་དེ། མ་བྱ་གཉིས་པོའི་ལུས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་
འཕྲོག་རེས་བྱེད་ཅིང་། སྐབས་འགར་མ་གཟི་མདངས་དང་ལྡན་ཞིང་བྱའི་གཟི་
མདངས་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། སྐབས་འགར་བྱ་གཟི་མདངས་རྒྱས་ལ་མ་གཟི་
མདངས་ཉམས་པ་རེས་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་འདིར་ཕལ་ཆེར་སྤུ་གྱུ་སྐྱེས་མི་
སྤྱིད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་དགོས་པར་བྱུང་ན། ཏ་ཅང་ཉེན་ཁ་
ཆེ་བའི་དུས་ཡིན་ཏེ། མ་གཟི་མདངས་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་ན་མ་འཆོ་ཡང་
བྱ་འཆི་བ་དང་། བྱ་གཟི་མདངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་སྐྱེས་ན་བྱ་འཆོ་ཡང་མ་འཆི་
བར་འགྱུར་ཞིས་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷུང་དུ་གསལ། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ལྟ་པ་ནས་བརྒྱད་
པའི་བར་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བཞིའི་རིང་ལ་མངལ་གནས་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་སྤྱོད་ནམས་རིམ་
བཞིན་སྒྲིན་ཅིང་མི་གཙང་བའི་རོ་བས་ན་ཕག་གི་གནས་སྐབས་ཞིས་ཟེར།

9 བདུན་ཕྱག་སོ་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ། རང་གི་གནས་ལ་མི་གཙང་བ་དང་མི་བདེ་
བ་སོགས་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་སྟེ་སྒྲོ་བའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བའོ། །བདུན་ཕྱག་སོ་
བདུན་པའི་སྐབས་སུ། རང་གི་གནས་ལ་མི་དགའ་ཞིང་གནས་གཞན་དུ་ལོག་པ་
སྟེ་འགྲོ་བར་འདོད་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བའོ། །འགྲེལ་པ་ཁག་དུ་ལོག་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་
ཞིས་པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་མི་འདུ་བ་ཁ་ཤས་འདུག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་གནས་
པར་མ་མཐོང་། བདུན་ཕྱག་སོ་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། ཐོགས་པའི་རྒྱུ་ཞིས་བྱ་
བའི་རྒྱུད་གིས་མགོ་མཐུག་བསྐྱར་ཏེ་མངལ་གྱི་ཐུག་ནས་སྒྲིལ་འབྱེན་ཞིང་བཅའ་
བ་མ་མངོན་དུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་དུས་འདིར་བཙའ་མི་རུས་པའི་
རྒྱ་གསུམ་ཡོད་དེ། མའི་ལུས་ལས་ཁྲག་མང་དུ་ཟགས་ན་མངལ་གནས་ཀྱི་ལུས་
རྒྱན་ལྡན་དུ་འཕེལ་མི་རུས་པས་མི་བཙའ་བ་དང་། བྱད་མེད་དེའི་ལུས་ཏ་ཅང་
ཆེ་ཆེས་ན་མངལ་གྱི་སྒྲོ་ཆེར་རྒྱས་པར་འགྱུར་པས་སྤྱོད་པ་དགུ་ཆོང་ཡང་བཙའ་

དཀའ་བ་དང། ཟས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་འབྱུང་བའི་ཁམས་ལ་ལྷགས་ཏེ་ཐུར་སེལ་
ཀྱི་ལོག་པར་འབྱུར་ན་དེས་དཀྱའ་ཉི་མང་ལ་གྱི་སྒོ་བཀག་ཉི་ཟླ་བ་ཚང་ཡང་སྐྱེ་མི་
རྒྱས་པར་འགོར་བ་བྱེད་དོ། །མངལ་གནས་དེ་ཐུར་རུ་བཅའ་བའི་རྟགས་དང་
བཅས་ཆེས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ནི། མངལ་གནས་དེ་བཅའ་ལ་ཉི་བའི་རྟགས་སུ་ལྷས་
ཁམས་ཉོགས་ཤིང་དཀྱའ་ཉི་མང་ལ་གྱི་སྒོ་བྱིར་ལྷག་པ་དང། ལྷས་ཀྱི་སྤྱོད་
ལྷག་པར་ཕྱི་ཞིང་། ཚང་ར་དང་མཁལ་མ་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལེར་ན་བ། རྩོ་བ་
དང་རྩུ་སོ་ན་ཞིང་ཚ་བ་སོགས་ལྡང་རུབ་བྱེད་པ་དང། མཚན་མ་ལྷག་ཅིང་ཁ་ཕྱེ་
བ། རང་དབང་མེད་པར་གཅིན་མང་རུ་འབྱུང་ཞིང་ན་རྒྱག་ལྡང་བ་སོགས་འབྱུང་
དོ། །དེའི་ཚེ་སྤར་སུ་བཅའ་ཁྱོད་བའི་ཉམས་ཁྱོད་དང་ལྡན་པའི་བྱད་མེད་འགའ་
ཞིག་གིས་སོགས་པ་བྱེད་ཅིང་། ཉལ་ལྷགས་དང་བཅོར་ལྷགས་སོགས་བསྐྱབ་བྱ་
བྱེད་དགོས། བཅས་ཟིན་པའི་ཆེས་སུ་ཤ་ཁུ་དང་། ལྷས་མཆན། འོ་ཐུག་སོགས་
བརྩུད་དང་ལྡན་པའི་ཁ་བཅས་བརྟེན་ཞིང་འདྲ་འཛི་རྩོག་མས་དབེན་ཞིང་ཁ་ཁུག་
སེམ་པོའི་གནས་སུ། རྩོ་འཇམ་གྱི་གོས་བཤོ་ཞིང་ལྷས་བྱངས་གསོ་བའི་ཐབས་ལ་
འབད་པར་བྱའོ། །

མི་ནི་རིག་གནས་གསར་སྐྱེན་བྱེད་མཁན་ཡིན། དེ་བས་རིག་གནས་དེ་དག་གསར་སྐྱེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་ཁ་མ་བྲལ་ཆོ་གསར་བ་སྒྲིག་གུར་གྱི་ཆ་གང་ཡང་མེད། གདོད་མའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་ཁམས་འདི་ཆེས་གསར་བ་ཞིག་རྒྱ་བཅོས་ཡོད། དུས་རིང་རྒྱ་རང་བྱུང་ཁམས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་བྱས་མཐར་མའི་དབང་པོས་འཛིན་མ་རུས་པའི་སྒྲིག་གུར་གྱི་རུས་པ་རྣམས་དང་འབྲེལ་ནས་ལྷ་འདྲེའི་རིག་གནས་གསར་བ་སྐྱེན་བྱས་པ། དེ་ནི་ཆེས་སྣ་བའི་རང་བྱུང་ཁམས་དང་མའི་བར་ལ་འདུམ་འགྲིག་བྱེད་སྐྱུད་གྱི་ཐབས་ལམ་ཉག་གཅིག་ཡིན། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཁོ་ཆོས་གསར་བའི་ཁོར་ཡུག་འདི་ལ་གཟུགས་མེད་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཏེ་ལྷ་འདྲེས་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བཞིན་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་གསར་བ་ཡ་མཚན་གྱི་ཆ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རུས་པ་དེ་དག་གིས་ལྷ་འདྲེ་དང་། མྱོངས་དད་གྱི་བསམ་སྒྲོ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གུར། སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཆོན་རིག་གི་རིག་གནས་དར་རྒྱས་ཕྱིན་སྟབས། མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་བྱ་དངོས་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་པའི་རུས་པ་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཆ་རྩེ་ཆར་རྒྱ་སོང་། སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པར་མ་བཟད་ཆོན་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཡང་སྐུལ་འདེད་གྱི་རུས་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་བཞིན་ཡོད། དེ་བས་འདྲིར་སྤྱིར་བར་བྱ་བ་ནི། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་ཆོར་གནའ་པོའི་རུས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་དབུད་ཐོག་མར་རི་ལྷར་དར་རྒྱལ་སྟེ་སྐྱུང་དང་། ས་དབུད་ཀྱི་དགོས་པ། ས་ལ་དབུད་རྒྱལ་གྱི་བསམ་སྒྲོ་རི་ལྷར་བྱུང་བ་བཅས་སྟོགས་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་བརྗོད་པར་བྱ།

གཅིག | བོད་ཀྱི་ས་དབུད་དར་ཚུལ།

མོད་ཀྱི་ས་དབུང་ནི་གནམ་སའི་དབྱིབས་དང་རི་ལྗེ་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་
འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟག་ནས། ཁྱིམ་ཆང་དང་ཡུལ་གྲོང་དེའི་དར་རྒྱུད་གྱི་
རྣམ་པ་གང་འབྱུང་མ་འོངས་སྟོན་དཔག་བྱེད་ལས་གྱི་རིག་པ་ཞིག་རེད། རང་ལྱུང་

ཁམས་ཀྱི་རུས་པ་ལ་བརྟུན་དབྱང་བྱེད་རྒྱ་དེ་གཙོ་བོ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
 བ་བཞིས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཁམས་ལ་ཡོད་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེའང་
 ནང་པན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱོར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་བདེ་
 རྒྱལ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ནམ་པ་མི་འདྲ་བ། རྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོང་བར་འདོད་པའི་
 བསམ་སྒོ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། རྫོང་བརྒྱུད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞིས་བསྐྱེད་
 པར་འདོད་པའི་རིག་པ་འདི་ནི། ཆེས་སྡེ་བའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་རྟིང་པ་ཞིག་ཡིན་
 ལ། རྣལ་པར་རུ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་དག་ལས་མེ་རྫོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་ནང་
 བརྒྱུད་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད། འབྱུང་བའི་སྒྲོང་ང་ལས་བྱུང་བའི་ཚུལ་མང་པོ་
 བཤད་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོའི་ཚོན་གྱི་རུས་རབས་ལྷ་པའི་ནང་རུ་བོན་གྱི་ཚོན་པ་
 གཤེན་རབ་བྱོན་ནས་གཡུང་རྒྱུད་བོན་ཚོས་སྒོལ་གཏོད་བྱས་པ་ནས་བརྒྱུད་འབྱུང་
 བའི་རུལ་སྒན་ལ་དབྱང་པའི་རིག་པ་རྗེ་རྒྱས་སུ་བྱིན་ཏེ་གསོ་རིག་དང་། ཆེས་རིག་
 ས་དབྱང་སོགས་སྤར་ལས་རྣལ་པའི་སྒོ་ནས། ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་གསོ་རིག་
 འབྲུམ་བཞི་དང་། བོན་གྱི་གཏོ་ཚྭ་རྣམས་ལས་གསལ།

བོད་ཀྱི་ས་དབྱང་ཆེས་སྡེ་བ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་མཁན་མི་བཞི་ཞེས་ཁྱུང་རྟོག་ནམ་
 མཁའ་ལྗིང་དང་གཅིག་ཁམ་གཅིག་དཔལ་གྱི་རྩོམ་རྩེ་དང་གཉིས། སྤྱིད་པ་འབྲུལ་གྱི་
 མིའུ་མུང་དང་གསུམ། ཅོང་རོ་མི་ཞར་རྟ་མིང་དང་བཞིས་མ་པམ་གཡུ་མཚོའི་
 འགམ་རུ་ཁྱུ་མོ་ལས་ཁྲས་ཏེ་དར་བའི་ལོ་རྒྱས་དང་། གཏམ་རྒྱུད་འདྲེས་མ་ཞིག་ཁྱུ་
 འབྲུམ་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་དང་། ས་དབྱང་རིན་ཆེན་སྤང་བ་སོགས་སུ་གསལ་
 ལ། ས་དབྱང་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ནི། བོད་ཀྱི་ས་མཁན་མི་བཞིས་མ་པམ་གཡུ་མཚོའི་
 འགམ་རུ། སའི་བྱེ་མ་བརྒལ་སྤངས་དམར་ཁྲིད་རིན་ཆེན་སྤང་བ་འདི་བརྒྱབ་རུ་
 འོང་། ཁོང་རྣམ་པ་བཞིས་སྒོ་ཁལ་བཀལ་ནས་སྤང་དཀར་པོ་རྣ་བ་ནག་པོ་
 གཅིག་ཡོད་པ་ལ། མཚོ་ནང་ནས་སྤང་ཞིག་བྱུང་དེ་སྤང་གཉིས་ཀ་འཐབ་ནས་
 བརྒྱུད་ཁ་འབྱེད། མཚོ་ནང་གི་སྤང་དེ་ཁས་དྲིག་ནས་མ་ཐུབ་པ་ལ། མ་གཅིག་
 དཔལ་གྱི་རྩོམ་རྩེས། མཚོ་སྤང་གི་མགོ་ལ་དབྱུག་པ་བརྒྱབ་ནས་བཅག་དེ་ནས་མཚོ་
 ནང་རུ་མཚོངས་བས། མཚོ་ནང་ནས་བྱུ་མོ་མཛེས་མ་རྩ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ་རིན་
 པོ་ཆེའི་རྒྱན་རྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་གཅིག་བྱུང་བ་ལ། ཁྱུང་རྟོག་ནམ་མཁའ་ལྗིང་

གིས་དྲི་བ་བྱས་པ། ཁྱོད་སྤྱི་ཡིན། གར་ལ་འགྲོ་དྲིས་པས། ང་སྤྱི་ཚུལ་གཙུག་ན་
 རིན་ཆེན་གྱི་བྱ་མོ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་སྤྱང་གི་མགོ་བོ་ཅི་ལ་བཅག། ཁྱོད་
 རྒྱལ་བཞི་འདྲིར་ཅི་ལ་འོང་། ཅི་འདྲོད། གར་ལ་འགྲོ་བེད། བྱུང་ཚོད་ནམ་མཁའ་
 ལྷིང་གིས་བདག་ཅག་བྱེ་མ་བཟུལ་སྤངས་རིན་ཆེན་ཕྱིང་བ་བསྐྱབ་ཏུ་འོང་། བྱས་
 རྒྱས་སྤང་མགོ་བཅག་པ་ལ་སྤྲོན་བྱས་ཏེ། སོས་པར་བྱས་ནས་ཁོང་རྒྱལ་བཞིས་སྤྱི་
 མོར་སའི་བཟུལ་སྤངས་ཁྱིད་ཞུས་པས། སྤྱི་མོས་ཁྱོད་བཞི་ལ་ཡོན་ཅི་ཡོད། ངས་
 བཤད་བེད། དེ་ནས་བྱུང་ཚོད་ནམ་མཁའ་ལྷིང་གིས་གསེར་ཞོ་ཅམ་གཅིག་མ་
 གཅིག་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེས། སྤང་ཁལ་གཅིག ཁྱིད་པ་འཕྱལ་གྱི་མིའུ་བྱང་གིས་
 གསེར་ལྷག་ཅམ་གཅིག ཁྱོད་རོ་མི་ཤར་རྩ་ཐིང་གིས་རྩ་ཅམ་གཅིག་སྤལ་བ་ལ།
 ཁྱིད་པ་འཕྱལ་གྱི་སྤྱི་མོ་མཉེས་ནས། དེ་ནས་ཁྱོད་རང་བཞིས་རང་རང་བྱེ་མ་
 ཐེག་ཚོད་རེ་བྱུང་ཤོག་དེར་བྱེ་མ་ཐེག་ཚོད་རེ་སྤྱི་མོའི་མདུན་ཏུ་སྤངས་པས། སྤྱི་
 མོས་བྱེ་མ་བཟུལ་ཁྱིད་སྤངས་ནས་རྩེས་གྱི་དཔྱད་པ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ། མ་ངེས་པའི་
 དཔྱད་པ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཉི་ལྔ་སྤྲོས་བརྒྱ་ཏུག་ཏུ་གཏན་ལ་ཕབ་པོ། ཞེས་སོགས་སོ། ཡང་།
 ས་དཔྱད་ལས། སའི་པ་དེ་གནམ་ཡིན། སའི་མ་ས། སའི་བྱ་བར་སྤང་།
 རྒྱལ་མཁའ་ཐམས་ཅད་བྱུང་ལ་དཔྱད། བར་སྤང་མཚམས་བ་ལ་དཔྱད། ས་གཞི་
 ཐམས་ཅད་སྤལ་བར་དཔྱད། གནམ་གཡུ་འབྱུག་སྤོན་མོ་ཁ་སྤྱབ། བར་སྤང་
 མཚོ་སྤལ་སྤྱུག་པོ་ལྟ་བུར་ཚུལ། ས་གཞི་གསེར་སྤལ་སེར་པོ་གན་རྒྱལ་ཡིན།
 འདྲི་གསུམ་སྤལ་བ་པ་མ་སྤོན་གསུམ་ཡིན། ཞེས་དང་། གནའ་བོའི་འབྱུང་
 རྩེས་གྱི་ཡིག་ཆ་རྟིང་པ་ཕྱོགས་བསྐྱུས་བྱས་པ་བེ་དཀར་ཏུ་འཁོད་པ་ལས།
 གནས་པའི་རུས་སྤལ་དང་། ཆགས་པའི་རུས་སྤལ་དང་། ཁྱིད་པའི་རུས་སྤལ་
 གསུམ་ཞེས་འདྲི་ཉེན་ཆགས་པའི་པོ་རིམ་ཏུ་བསྐྱོན་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཇུ་
 མི་པམ་གྱིས་ཕྱོགས་བསྐྱུས་གནང་བའི་བོན་གྱི་མོ་ཡིག་ཏུ་ཐེག་ལས། འབྱུང་བ།
 སྤར་སྤོ། ལོ་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཕྱོགས་བྱུང་དང་། བ། སྤལ་བ་རྒྱམས་
 གྱི་ལུས་གྱི་ཆ་ཤས་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་ཡོད་པ། འདྲི་རིགས་བོན་གྱི་སྤོན་པ་
 བཤེན་རབ་མ་བྱོན་པའི་པོང་གི་ཤེས་རིག་འབྱུང་བྱངས་གྱི་ལོ་རྒྱས་ཡིན་པར་ཤེས་
 སྤྲོ་ཉི། བོན་གྱི་སྤོན་པ་བཤེན་རབ་བྱོན་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཏུ་མོ་ལུང་རྩེས་གཏོ་

སོགས་དར་བཞིན་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ཁོང་གིས་ལེགས་བཅོས་དང་ཡར་རྒྱས་
 བཏང་བ་ལོ་རྒྱུ་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་ས་དཔྱད་ནི་
 བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་རྒྱིང་ཤོས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན་པ་སྟོན་མ་དགོས། ལྷག་དོན་བོན་གྱི་
 རྟོན་པ་བཞེན་རབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་སྤར་ལས་དར་
 རྒྱས་ཡོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ས་དཔྱད་ཀྱི་རིག་པ་ཡང་། རེ་ལེགས་དང་རེ་རྒྱས་ལ་
 སོང་བར་གོར་མ་ཆག །བོད་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཞུང་གི་བཅོན་པོའི་སྐབས་སུ་བྱང་བའི།
 བོན་ཤེས་པ་ཅན་བརྒྱ་གཉིས་ཞེས་པ་ཤེས་རིག་གི་སྡེ་ཆོན་མི་འདྲ་བ། བརྒྱ་གཉིས་
 བྱང་བ་དག་ལས་སྟོན་ཤེས་ཅིས་མཁན་ཞེས་པ་དེའང་འབྱུང་ཅིས་དང་སྟར་ཅིས་
 གཙོ་བོར་དཔྱད་མཁན་ཅན་མ་ཟད། སྤྱིད་པས་བསྟོན་པའི་བདེ་སྤྱག་གི་མཆོན་
 མ་ལ་དཔྱད་མཁན་ཞེས་ཀྱང་ཡིན་ཚུལ། ཅན་མ་མཁའི་ནོར་བུས་མཛད་པའི་སྤྱང་
 རྟེན་བོན་གསུམ་གྱི་གཏམ་ལས་གསལ་བ་དེས་ན། ས་དཔྱད་ཀྱི་རིག་པའང་དེའི་
 ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་བོད་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པ། སྟོང་བཅོན་
 སྐམ་པོའི་བར་བོད་ཀྱི་ས་དཔྱད་ཤེས་རིག་དེ་བོན་ཆོས་དང་འབྲེལ་ནས་ལག་ལེན་
 བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོན་སྐམ་པོས་བོད་བཟའ་གསུམ་དང་།
 རྒྱ་བལ་གྱི་བཙུན་མོ་གཉིས་བཅས་ཁབ་རྩ་བ་ཞེས། རྒྱ་དཀར་ནག་སོགས་དང་
 རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས་པའི་སྐབས་དེར། རྒྱ་ནག་ནས་བྱང་བའི་ས་
 དཔྱད་དང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་སུ་གསུངས་པའི་ས་
 དཔྱད་ཀྱང་ཚུང་ཟད་རེ་བོད་རྩ་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་755ལོར་
 རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཙུན་བཅོན་པོ་ཀྱུ་པོར་གྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་
 ལུགས་དེ་ཤུགས་ཆེན་པོས་བོད་རྩ་སྡེལ་བས། བོད་ཀྱི་ས་དཔྱད་ཀྱང་ནང་བའི་
 སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་འགོ་ཚུགས་ཡོད་
 ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་761ལུགས་སྤང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་བཏིང་
 སྐབས་། ས་དཔྱད་མཛད་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན་བོད་རྩ་ས་དཔྱད་རྒྱིང་པ་རང་
 རྟེན་རྩ་གནས་པ་ལས། རྒྱ་དཀར་ནག་གི་ཤན་ཁྱུགས་མེད་པར་མཛོན་ཏེ། བཀའ་
 ཐང་ཤེལ་བྲག་མ་ལས་འཁོད་པའི་བསམ་ཡས་ཀྱི་ས་དཔྱད་སྟོར་འདིར་དཔྱད་
 གཞིར་བཀོད་པར། དེ་ནས་བསམ་ཡས་མཆོ་མོ་མགུལ་རྩ་བྱོན། ས་དཔྱད་

གཟིགས་པས་བེ་ཆེའི་ཞལ་ན་རེ། ཉུས་པོ་རི་ནི་རྩལ་སེང་གནམ་མཆོང་འདྲ། མེ་
 ཡར་རྩེའུ་ན་ཆུ་འབྱུང་འདྲ་སྟེ་བཟང་། མཆོམས་སྤྱིའི་རི་འདི་གཡུ་སེང་གནམ་
 མཆོངས་འདྲ། ཤང་རི་རྒྱལ་པོ་གདན་ལ་བཞུགས་པ་འདྲ། དགེ་རྒྱས་རི་འདི་
 རིན་ཆེན་སྤངས་པ་འདྲ། མཆོམས་སྤྱིའི་ལྷང་བ་པར་ཁ་ཕྱེ་འདྲ། བྲག་དམར་བྱ་
 རྩེ་སེང་གེ་གནམ་མཆོང་འདྲ། རྟོ་མཐང་དར་དཀར་ཡོལ་བ་བྲེས་པ་འདྲ། དབྱ་
 ཆལ་རྩིང་བྱ་མར་ཁྱའི་གཞོང་བ་འདྲ། ལྷོ་ཕྱགས་གཙང་པོ་གཡུ་འབྱུག་གྱེན་འགྲོ་
 འདྲ། སྤྱིར་ན་བྲག་དམར་བཟང་ཡང་སྐད་དཔྱད་འདྲ། རྩས་སྤལ་ཁོག་པར་སྐྱང་རོ་
 གཏིབས་པ་འདྲ། ཕྱགས་བཞིའི་ས་སྤོས་མཆོམས་བཞིའི་འགྲམས་ནས་འདུག། བོད་
 ཡུལ་རུ་བཞིའི་ཁོར་རྣམས་འཕེལ་བའི་རི། རྒྱ་པོ་རི་ནི་རིན་ཆེན་སྤངས་འདྲ་
 འདུག་གྲུབ་ཐོབ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འོང་བའི་རི། ལུ་ཤང་རྩོ་དང་སྐར་རྒྱང་འདྲ་
 བ་འདུག། བོད་རྣམས་ཆོ་རིང་བདེ་བས་འཆོ་བའི་རི། གཙང་གི་རུ་ལག་གཞོན་
 པ་སྤྱེས་འདྲ་འདུག་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཅན་མང་འོང་བའི་རི། འཕྱིང་བར་སྤྲུག་ཅེ་སྤང་
 ཆེན་འཕྱིང་འདྲ་འདུག། བོད་ལ་སྐབས་སུ་འབྱུག་པ་འོང་བའི་རི། རི་ནག་སོག་པོ་
 ཁྲོས་པ་འདྲ་བའང་འདུག། ཁྲོས་སོགས་བོད་ཀྱི་སྐད་དཔྱད་རྒྱས་པར་གསུངས་།
 ཁྲོས་སོ། རྟེན་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྐད་དཔྱད་ལུགས་སྟོལ་དེ་གནམ་པོའི་རྩས་ནས་ད་བར་
 རྒྱན་ཆད་མེད་པར་ལག་ལེན་བྱེད་སྟོལ་གནས་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་དང་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཞེངས་པ། རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་། སལ་བའི་ཁང་བ་བཟོ་བ། མཆོད་
 རྟེན་བཞེངས་པ། རྩར་འདེབས་པ། གོད་སྤི་དང་དག་མནན་པ། བི་རྒྱས་
 དབང་དྲག་གི་ལས་སོ་སོ་བསྐྱབ་པའི་དཔེན་གནས་རི་སྟོད་བརྟག་པ། གཏན་ས་
 བརྟག་པ། བུམ་གཏེར་སྤོས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཐོག་མར་ས་གཞི་
 ལེགས་ཉེས་བརྟག་ནས་སྤང་དོར་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི་བོད་མའི་རྒྱན་ལྡན་གྱི་
 འཆོ་བའི་གོམས་སྟོལ་ཞིག་རྩུ་འགྱུར་ཡོད་པ་རེད། རྟེན་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྐད་དཔྱད་ནི་
 ཆེས་གནམ་པོའི་ཤེས་རིག་རྩིང་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལོ་རྒྱས་གྱི་འགྱུར་བ་མང་
 པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་སྐད་དཔྱད་པོན་ཆོས་
 དང་འབྲེལ་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ནས་
 དར་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེའང་བོད་ཀྱི་སྐད་དཔྱད་པོན་འབྲེལ་ནས་བྱུང་བའི་

ཡིག་ཆ་གཙོ་བོར། ས་དབྱང་བྱེ་མ་བརྒྱུ་སྤངས། ས་འབྲུམ་དཀར་ནག་ཁག་
པོ་འབྲུམ་ནག་གཏུག་པའི་ཆེ་མཐུང་དག་སྟོར། ལྷ་འབྲུམ་དཀར་ནག་ཁག་གསུམ་
སོགས་མང་པོ་ཡོད་པ་དང། སངས་རྒྱུ་ཚོས་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བའི་ས་དབྱང་
ལ། མདོ་རྒྱུད་རྣམས་ནས་གསུངས་པའི་སྤྱབ་གནས་བརྟག་པའི་ས་དབྱང་མང་
རུ་ཡོད་པ་དང། སྤྱབ་དཔོན་པལླས་མཛད་པའི་ས་དབྱང་གསེར་གྱི་ལྡུ་མིག་ཇོ་བོ་
རྗེས་མཛད་པའི་ས་དབྱང་སོགས་དང། རྒྱ་ནག་གི་སྤྱབ་དཔོན་རུ་ཉ་ནག་པོས་
མཛད་པའི་ས་དབྱང། ཀོང་ཅའི་ས་དབྱང། གཞན་ཡང་བོད་གྱི་མཁས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་ས་དབྱང་ལ། ཆག་མེད་རི་ཚོས་ཀྱིས་དབྱང།
བེ་དཀར་ལེའུ་སོ་གཉིས་པ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱི་ས་དབྱང་སོགས་ས་
དབྱང་གྱི་དཔེ་ཆ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་འདི་དག་རེད།

གཉིས། ས་དབྱང་གྱི་དཔེ་ཆ་པ།

སྟོད་བརྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱ་འབྱུང་
བ་བཞིའི་རྩལ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་དབྱིབས།
ཁ་དོག་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ། རྩལ་པ་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་པ་དངོས་པོའི་ཚོས་ཉིད་
ཅིག་རེད། དེར་བརྟེན་ཕྱི་རོལ་ཉི་ཟླ་གཟུང་སྐར་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་དང་།
སའི་གོ་ལའི་ཁམས་གཉིས། སུན་ཚུན་འཕྲོད་སྤངས་ཀྱི་དབང་གིས་དབྱར་དགུན་
སྟོན་དབྱིད་དེ་རྩལ་བཞིའི་འགྱུར་བ་དང། གོ་ལའི་ལྷ་བྱང་གི་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་གནམ་
གཤིས་མི་འདྲ་བ་དང། རོང་འབྲོག་གི་ས་གཤིས་མི་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་
དག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་རུ་མི་སོ་སོའི་ལྷས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་ཁམས་དང།
ཡུལ་སོ་སོའི་འབྱུང་ཁམས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ལ་རྒྱག་དང། ཚད་པ་ལ་
སོགས་པ་ས་རྒྱ་མི་འཕྲོད་པའི་ནད་རིགས་སྟེ་ཚོགས་ཤིག་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་ནི་སྤྱིར་
བཏང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། དྲེ་བྲག་རུ་ས་གནས་སོ་སོའི་ལྷ་བའི་ཆགས་ཚུལ་
དང། གནམ་སའི་ཁོར་ཡུག་འཕྲོད་སྤངས། ཉི་ཟླ་རྒྱ་སྐར་སོགས་འཆར་ལྷགས་
ཀྱི་དབང་གིས་ས་ཆ་སོ་སོའི་རང་གཤིས་ལ་ཡོད་པའི་རྩལ་པ་མི་འདྲ་བ་དང།
སུན་ཚུན་འཕྲོད་སྤྱིར་བཟང་ངན་སོགས། རྩལ་ཚུལ་སྟེ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ན་
ས་ཆ་བཟང་ངན་གྱི་དབྱེ་བ་མཐའ་གཅིག་རུ་ཁོ་ཚོན་གཅོད་དཀའ་ནའང་། སྤྱིར་

བཏང་དབང་རྩ་བྱས་ན། ལུང་བ་སོ་སོའི་ཁམས་ཀྱི་མ་བྱ་དག་གོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
 ཚུལ་ལ་བརྟག་ནས་ས་དབྱུང་བཟང་ངན་རག་པ་ཙམ་དབྱུང་བྱབ་པར་མ་ཟད།
 དུལ་སྒྲིལ་གོམས་གཤིས་ཀྱི་དབང་རྩ་བྱས་ནས། རྟེན་འབྲེལ་ལ་བརྟག་པའི་ཐབས་
 ལྷ་ཚོགས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་བརྟག་པ་དེས་སྦྱིར་བཏང་མི་རྣམས་
 ཀྱི་གཞུགས་ཁམས་བདེ་ཐང་དང་། བྱ་བ་ལེགས་ལམ་ཡོང་མི་རྣམས་པ་ཙམ་
 ཤེས་བྱབ་ཀྱང་། མོང་རྩ་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱ་རྒྱུན་ལྷ་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་མི་
 གཅིག་ལ་བཟང་བའི་ས་ཆ་དེ་མི་ཐམས་ཅད་ལ་བཟང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།
 རྩར་ས་བཟང་ངན་བརྟག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཆགས་མེད་རི་ཚོས་ལས།
 སྒོག་དང་སྤྲ་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ། སྒོག་ནི་བཤེད་ན་འདྲེ་ཡིས་བཅད། རྣམ་
 ཤེས་ལས་ཀྱི་རྩིས་སྤྱ་འབྲངས། །སྤྲ་དེ་ཚོ་འདས་གཞུགས་བཟུང་ནས། །རྩར་ས་
 དེ་ལ་གནས་པ་ཡིན། །རྩར་ས་ལེགས་ན་སྤྲ་དེ་དར། །གསོན་པོ་རྣམས་ལ་མགོན་
 རྒྱབས་རུས། །པ་མེས་སྤྲ་ཡིས་སྤྱང་ཞེས་བྱ། །རྩར་ས་ངན་ན་སྤྲ་དེ་
 བྱད། །གསོན་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱབས་ཚོལ་བས། །མི་བྱལ་ན་ཆ་གོད་ཁ་
 འབྱུང་། །དེ་སྦྱིར་རྩར་ས་གལ་ཆེ་སྟེ། །ས་དབྱུང་ངན་པ་རོ་བརྒྱལ་ན། །དུང་འགྲོ་
 ཡིན་ཀྱང་རྩལ་རྩ་བརྟག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོད་ཡུལ་སྟོད་སྟོད་བར་གྱི་མི་
 རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ནང་རྩ་ལོ་རོ་སྟོང་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་ལ་གོམས་སྒྲིལ་འདི་དར་
 ཡོད་པ་རེད།

གསུམ། ས་ལ་དབྱུང་ཚུལ།

[[༡]] གནམ་གྱི་བཟང་ངན་དབྱུང་ཚུལ། དེ་ཡང་ས་དབྱུང་གི་གཞུང་ལས།
 “སའི་པ་གནམ་ཡིན། སའི་མ་ས། སའི་བྱ་བར་སྤྲང་” ཞེས་པ་ལྟར། ས་དབྱུང་པའི་
 སྟོན་ལ་གནམ་ལ་དབྱུང་དགོས་པར་གསུངས། དབྱུང་ཚུལ་ནི་གན་རྒྱལ་རྩ་ཉལ་
 རས་གནམ་དབྱིབས་བཟང་ངན་ལ་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ། གནམ་དབྱིབས་བཟང་པོ་
 ནི་གནམ་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གྱི་མེ་ལོང་ཞེས་མཚོག་རྩ་བཤད། བྱ་བཞི་དང་ལྷ་གམ།
 རྩང་དཀར། གཡུང་རྩང་། པད་མ། བུམ་པའི་རྩོ་བ་འདྲ་བ། རྩང་ཆེན་མྱིང་བ་
 ལྷ་བྱ་བཀྲ་ཤིས་པའི་དབྱིབས་སྤྱ་མཐོང་སྟེ། གང་དང་འབྲུད་ན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
 པའི་འབྲས་བྱ་འབྱུང་ཞིང་། སྒོགས་མཚམས་གསལ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཉི་ཟླའི་བགོད་ཐག་

རིང་ན་བཟང་བར་བཤད། དེ་ཡང་གནམ་དབྱིབས་ངན་པ་ལ། ཤར་གྱི་གནམ་
 དེ་རུབ་རུ་ཡོན་པོ་ལས་མོ་མཐོ་བ་དང་། ལྷ་ཡི་གནམ་དེ་བྱང་རུ་ཡོན་བྲན་
 སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་གཅོད་ངེས་པ། བྱང་གི་གནམ་དེ་ཡོན་ཡ་རབས་མཁས་དམན་
 འགྲོ་བ། རུབ་གྱི་གནམ་དེ་ཤར་རུ་ཡོན་ཡུལ་མི་འབྱུང་ཁ་མེད་ཡིན་པ། གཞན་
 གྱུ་གསུམ་དང་ཆེ་གསུམ་སྤར་རུ་འཁོར་བ་འདྲ་བ། བྱག་པ་དང་ལྷགས་ཆོན་བྱིས་
 རྩོས་པ་དང་འདྲ་བ། རུད་འགྲོའི་མོད་པ་དང་གཏོར་མ་ཐང་ལ་འབྱེལ་བ་འདྲ་
 བ་སོགས་བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་དབྱིབས་སྤྱབ་ཆོད་དེ་དེ་གང་འབྱུང་ན་མི་འདོད་པ་སྣ་
 ཆོགས་འོང་ཞེས་སྤངས་བྱར་གསུངས་སོ། །

[[ཁ]] རྒྱབ་རིམ་ཆེ་འཛིན་བཟང་ངན་དབྱང་ཚུལ། ང་ཆོའི་མེས་པོ་རྣམས་
 གྱིས་བཅན་པོ་དང་། གཉོམ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་དེ་ཆེ་འཛིན་བཟང་ངན་ལ་རག་ལས་
 ཡོད་པར་འདོད་དེ་འདིར་དབྱང་པ་ཤིན་རུ་གལ་ཆེ་བར་བཞེ། རྒྱབ་རི་ཆེ་ཞིང་
 དབྱིབས་ཆུམ་པོ་དང་། གྱུ་བཞི་ས་ཡར་ཆེ་ཞིང་ཚ་བ་བརྟན་པ། ཆེ་རིམ་གྱིས་
 རུང་སྤྱེ་བ། རྒྱལ་དང་ལམ་མེད་པ། དཔར་མཐོ་ལ་འཇམ་ཞིང་རྩམ་པ། ཁ་
 དོག་དཀར་པོ་དང་སྤྱག་པོ་རྣམས་བཟང་པར་བཞོད། བྲག་རི་དང་གངས་རི་
 དཀར་པོ་ཆེ་མོ་རྣེ་པོ་ལྷ་ཡི་དམག་ཆོགས་དང་། ཡང་རི་རྒྱ་ཆེན་ལྷན་འབྲུག་གྱུ་
 ཡི་དམག་ཆོགས་གཡའ་རི་དང་། རྩ་རི་ཆེ་བ་གཉན་གྱི་དམག་ཆོགས་ཡིན་ཞེས་
 ལེགས་པར་མཐོང་། བྲག་དཀར་ཆེ་རྒྱལ་ཡོད་ན་སེའི་ཡིན་ཞེས་དཔའ་རྩལ་ཅན་
 རྩེ་བའི་ས་དང་། བྲག་སྒོན་ཆེ་རྒྱལ་ཡོད་ན་འབྲུག་ཡིན་ཞེས་གཙོ་བོ་གྲགས་ཅན་
 རྩེ་ས། རི་མགོ་མདུང་གཤིབ་པ་འདྲ་ན་མི་ཆེ་རྒྱད་དང་བཟང་རིགས་མང་སར་
 བཞོད། བཅན་པོ་འོང་བའི་ས་ནི་ཆེ་འཛིན་ཁྲབ་ཅན་གྱིན་རུ་ལངས་འདྲ་ཞེས་
 རིའི་ཆེ་མོ་ན་རྩེ་བྲག་དཀར་དང་གངས་མི་ཁྱབ་ཆགས་པ། བྲག་དཀར་སྒོན་
 དང་སྤང་རི་འཇམ་པོ། རི་རྒྱད་རིང་པོ་ཡར་ཆས་ལ་གཏད་ན་མཐའ་དང་ཆོ་རིང་
 བར་གསུངས་། གསེར་སྤྱི་རྒྱབ་གཡོལ་འདྲ་བ་དང་དམུ་ཐག་དཀར་པོ་གནམ་
 རུ་འཕང་འདྲ་སོགས། ཆེ་འཛིན་བཟང་པོ་རྣམས་དང་འབྲུད་ན་བཅན་སྤྱག་དང་
 ལྷན་ཞིང་དག་འོག་རུ་མི་འགྲོ་བ། བྱ་དང་ཆ་པོ། ཡང་ཆ་སོགས་རྩེ་བཟང་ལ་
 འགྲོ་བར་སྤྱ། དེ་ཡང་རིའི་ཆེ་མོ་ན་ས་དམར་ནག་གསུམ་སྤྱག་སྤྱག་གང་

རལ་ཚུ་མིག་མང་པོ་ཡོད་པ་ན་ཅེ་འཛིན་ངན་པར་བརྟེན་དེ། སྟོ་འཛིན་གྱི་ལ་
འཆི་བ་དང་། ཅེ་མོ་མདོག་ནག་ན་པ་སྟུན་མི་མཐུན་པ། རི་ཅེ་གིས་བཅད་པ་
འདྲ་ན་ཆེ་རིགས་དང་བཟང་རིགས་ཆེ་སྟུང་བ། ས་བོང་ཕག་འདྲ་བ་ཡོད་ན་
ངན་པ་སྟེ་རི་རྒྱ་ཆད་རབས་ཆད་རྒྱན་མི་ཆད་པ་ཡོང་བའི་ས་དང་། རི་ཐོག་རི་
བཞག་པ་འདྲ་ན་མི་བྱན་གཡོག་ཏུ་འགོ་བ། རི་ཅེར་བྲག་ཞིག་རལ་ཡོད་ན་མི་
རྒྱད་ཁ་ཁར་འགོ་བ། རི་མགོ་གོད་ཕུ་འདྲ་ན་ནོར་ཕྱག་འཕེལ་ཡང་རིགས་རྒྱད་
རྩེ་ངན་ཏུ་འགོ་བ། རི་མགོ་དམར་པོ་ཡིན་ན་མ་རྒྱད་གྱི་ལ་འཆི་བ། རི་དམར་
ནག་དང་ལམ་དང་། གོང་ཉག་བཅད་པ་སོགས་ཅེ་འཛིན་ངན་པ་གང་དང་འཕྲད་
ན་བྲག་མི་ཤིས་པ་སྒྲ་ཆོགས་འོང་བ་དང་དག་འོག་ཏུ་འགོ་བ། རིགས་རྒྱད་ཆར་
བ་མ་ཆད་ཀྱང་མི་རིགས་རྩེ་ངན་ཏུ་འགོ་བ། དབུལ་ཞིང་བྲན་ཏུ་འགོ་བ་ལ་སོགས་
པའི་མི་འདོད་པ་སྒྲ་ཆོགས་འོང་བར་གསུངས་ཏེ་ནམ་ཡང་སྤངས་བྱར་བརྟེན་དོ།

[[ག]] གཡས་གཡོན་དང་མདུན་རྒྱབ་ལ་དབྱུང་ཚུལ། (1) གཡས་སྟོད་ཆེ་
རྒྱད་ནི་སོ་ས་ཡིན་ཞེས་མཐོ་ཞིང་དྲང་ན་བཟང་པར་བརྟེན་ལ། རི་མདོག་དཀར་
ཞིང་ཡར་ཆེས་པ་དང་ལམ་ཡར་ཆེས་པ། ནགས་ཆལ་གྱིས་སྟུག་པ། དབྱིལ་རང་
ས་ཡིན་པའི་བྲག་དཀར་དང་སྤང་འབྱར་ཡོད་ན་བཟང་བ་དང་། གཡས་སྟོད་བྱ་
དང་ཆ་བོའི་ས་ཞེས། ས་བོང་དཀར་པོ་ཡར་ཆེས་དང་འབྱར་ཞིང་འཇམ་ལ་སྟུམ་
ཞིང་རྒྱས་ན་བཟང་བ། གཡས་སྟུག་ས་རལ་དང་གད་རལ། བྲག་ཞིག་རལ་དང་
བྲག་སྟུག་སོགས་ཡོད་ན་ངན་པར་མཐོང་བར་མ་ཟད། རི་སྒྲ་བྲག་སྒྲ་ས་བོང་
དམར་པོ་དང་ནག་པོ་སྟོག་ཆགས་གཟུགས་འདྲ་ཚུར་ལ་རམས་པ་ཡོད་ན་ཡང་
ངན་པར་བརྟེན། ཤིང་ཁེར་སྟེས་དང་སྟོང་སྐམ་སྐམ་པོ་ཡོད་ན་སྤང་དབུག་ལག་པའི་
གཟུ་ཡིན་ཞེས་དེ་ནམས་སྤང་བྱར་གསུངས། (2) གཡོན་གྱི་སྟོད་ནི་རྒྱུད་རྒྱུད་དང་
མོ་བྱིས་ས་ཞེས་དམའ་ཞིང་སྟོར་ན་བཟང་བར་བཤད། གཡོན་མཐོ་ཞིང་རྒྱབ་པ་
དང་རྩོ་སོགས་སྟོག་ཆགས་ཚུར་རམ་པ་འདྲ་ན་ངན་ལ། གད་རལ་དང་སྟུག་པ་
དང་ལུང་སྐམ་སྐམ་པོ་ཤིང་ཁེར་སྟེས་སོགས་ངན་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱར་
བརྟེན། (3) མདུན་ནི་འབྲིང་རྒྱུད་གྱི་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་གཉིས་འཕྲད་པ་དང་ཤིང་
དང་ན་བ་དང་རྩ་དང་། རྩོ་དཀར་སོགས་བྱིས་པའི་དབྱིབས་ཡོད་ན་སྟུན་སྟུམ་

ཚོགས་པའི་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བར་བཤད།

[[ང]] ལེན་བཟང་ངན་གྱི་དཔྱད་ཚུལ། (1) དབུལ་ཕྱག་ལེན་ལ་རག་ལས་པས་ལེན་ནོར་གྱི་བང་མཛོད་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་གསུངས། ཤ་སྟོན་གྱིས་བཀང་བ་དང་། གྲོད་ཕུ་མར་གྱིས་བཀང་བ་ལྟ་བུ་འཇམ་ཞིང་རྒྱམ་ལ་འབྱར་འབྱར་ཞིང་རྒྱས་ན་བཟང་ཞིང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་རུང་དཀར་གྱི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་བཟང་ལ། རྩོད་གཤམ་དཀར་པོ་དབྱིབས་རྒྱམ་པོ་དང་གྲུ་བཞི་ཟླ་གམ་འདྲ་བ་ཡོད་ན་བཟང་བ་དང་། ལེན་སྟོད་ལ་དག་ས་ཞེས་འཇམ་དགོས་པ། དཀྱིལ་ལ་རང་ས་ཞེས་འབྱར་དགོས་པ་མ་ཟད། ཆེ་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་མཐུག་ན་བཟང་བར་བཤད། ལེན་སྟོད་རྩ་ནོར་ལུག་གསུམ་གྱི་ས་ཏུ་བཛོད་དེ། རྩོད་དཀར་མང་པོ་ཡོད་ན་ལུག་མང་པོ་འཕེལ་བའི་རྟགས་དང་། རྟགས་ཚལ་གྱི་དཀྱིལ་ན་སྤང་མེ་ལོང་འདྲ་བ་ཡོད་ན། རོར་བརྒྱའི་དཀྱིལ་ཏུ་ལྟ་གཡག་ཉལ་བ་ཞེས་ནོར་མང་ཏུ་འཕེལ་བ། སྤང་དཀྱིལ་ཏུ། ཀད་པ་དཀར་པོ་རྩ་ཡི་དབྱིབས་འདྲ་བ་ཡོད་ན་རྩ་མང་ཏུ་འཕེལ་རིས་པར་བཛོད་ལ། ལམ་རྒྱ་ལྟག་མ་བུ་འཕྲད་པ་དང་། རྒྱ་གཡུ་འབྲུག་མ་བུ་འཕྲད་པ་དང་། རི་སྤང་ཆེན་མ་བུ་འཕྲད་པ། རྩོད་རྒྱུང་ཆུང་མ་བུ་འཕྲད་པ་སོགས་གང་རུང་ཡོད་ན་བཟང་བར་མ་ཟད། ལེན་གྲོགས་ས་ཡིན་པའི་འབྱར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་རི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟོལ་བ་འདྲ་ན་བཟང་བར་སྟོལ། (2) ལེན་ངན་པ་ནི་ས་རལ་གད་རལ་དང་བྲག་ཞིག་རལ་དང་། བྲག་དམར་ནག་དང་ཕྱག་པ་དང་ལུང་ལྷལ་སྟོང་པ་སོགས་ལ་བསྟེན་པ་སྟེ། རྒྱ་མིག་ལུང་པ་ཡོད་ན་བུ་སྲིང་གི་མཆིམ་མི་ཆད་པའི་ས་དང་། ཤིང་སྐམ་བྱིར་སྐྱེས་དང་གད་རལ་དམར་ནག་དང་། བྲག་སྟོག་ཆགས་འདྲ་བ་ཚུར་ལ་རམས་པ་དང་། བྲག་རྒྱར་དང་རི་མི་ཡིས་ཚོག་པ་སོགས་ངན་པར་བཛོད་དེ་སྤང་བྱར་གསུངས་སོ། །

[[ཅ]] ས་གབ་བཟང་ངན་གྱི་བརྟག་ཚུལ། (1) འདབ་ནི་འདུག་ས་ཡིན་པས་བདེ་ཞིང་འཇམ་པའི་སྟེང་། འབྱར་འཇམ་ཞིང་རྒྱས་པ། ཟླ་གམ་གྱིན་ཏུ་འཁོར་བ་དང་བྱང་པ་འདྲ་བ། ས་གབ་ལམ་དང་བྲག་དང་རྒྱ་ཤིང་ལ་བརྟེན་ན་བཟང་

① མདུན་ཕྱོགས།

② ས་གབ་ནི་མཐའ་རྟེན།

བར་བཤད། དེ་ནི་སྐྱུག་སེང་གི་འབྲུག་ཆ་བྱ་ནམས་ཀྱི་གདན་ས་ཡིན་ཚུལ། ཤིང་
ལུང་གཉིས་ཡོད་ན་དཔའ་བོའི་རྟོག་རྟེན་ཡིན་ཞེས་ལེགས་པར་བཤད། (2) ས་གབ་
ངན་པ་ནི་ས་གབ་ཆག་དང་བརྒྱུམ་པ་དང་། བྱིག་རལ་དང་གཟར་བ། རྩམ་ག་
སྐྱུག་སེང་གི་ཡོད་ན་གཡང་གི་ཚོ་ཞབས་བྱུང་པ་ཡིན་ཞེས་ངན་ལ། ལྷག་པར་བན་དེའི་
ས་ལ་དེ་བས་ངན། ལུང་སྐྱམ་སྤྲོ་མོ་ནི་རྩུབ་སྤྱིའི་རྩུག་ལམ་ཡིན་པས་བྱ་རྩུབ་
གསུམ་ལ་མི་ལེགས་ཤིང་། ལམ་དང་བྲག་སྒྲ་རི་སྒྲ་བྲུགས་པ་དང་། ཤིང་སྐྱམ་
ཁེར་སྐྱེས། རྩོད་མར་ནག་བྱང་བ་ཅམ་ཡོད་ན་བཤའ་གཞི་ཡིན་ཞེས་མི་ལོར་གཉིས་
ལ་ངན་པར་གསུངས།

[[ཆ]] རྩུབ་བྲང་ངན་གྱི་དབྱུང་ཚུལ། (1) དཔལ་ཁ་རྩུབ་རག་ལས་ཞེས་
དར་རྒྱུད་མེད་པའི་རྩུབ་ལ་གཏད་དགོས་པ་དང་། རྩོད་རྩུབ་ཐམས་ཅད་འབྲུག་ལ་
དབྱུང་པ་ཡིན་ཞེས། གཡུ་འབྲུག་ཆོང་རུ་རྩོལ་བ་ནི་རྩུབ་མང་པོ་སྐྱུགས་གཅིག་
ན་ཡོད་པ་དང་། རྩུབ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་བཅའ་སྐྱུག་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་ཞེས་
བཤད། གཡུ་འབྲུག་གི་སྒྲ་དབྱངས་སྒྲོག་ཅིང་འཇིགས་རམ་སྟོན་པ་ནི་རྩུབ་
འབེབས་ལ་ཟེར་རྟེ། དེར་མི་གྲགས་ཅན་སྒྲེ་བར་གསུངས། གཡལས་སྐྱུགས་སྐྱ་རྩུབ་
མ་བྱུང་འབྲུང་ན་བྱུ་མོ་མང་པོ་སྐྱེ། མདུན་རུ་རྩུབ་གཉིས་འབྲུང་ན་མི་ལོར་གཉིས་ལ་
ཤིན་རུ་བྲུང་བ། རུབ་རྩུབ་ཤར་རུ་འབེབས་པར་དབར་ཐང་གི་རྩུབ་དང་། བྱང་
རྩུབ་རྩོལ་འབེབས་པ་དཔལ་གྱི་རྩུབ་ རྩོལ་བྱང་རུ་འབེབས་པ་ལོར་གྱི་རྩུབ་ ཤར་རྩུབ་
རུབ་རུ་འབེབས་པ་སྐྱུགས་གྱི་རྩུབ་ འཁོར་ཞིང་འབྱིལ་བ་གཡང་གི་རྩུབ་ དཀར་ལ་
རིང་པ་སྤིད་གྱི་རྩུབ་ཞེས་སྟོན་ནག་གིས་གསུངས། (2) རྩོང་གི་རྩུབ་ལ་སྐྱུག་གི་
མཆི་མ་ཞེས་ངན་པར་བརྗོད། འོག་གི་རྩུབ་ལ་བུམ་པ་ཞབས་རྩོལ་གྱི་རྩུབ་དང་།
ན་རྩུབ་ཅག་ཅིག་སྐྱུང་ན་གྱི་རྩུབ་ རྩུབ་ཐོག་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་ཡིན་ན་རྩུབ་སེར་
སྐྱུགས་གྱི་ནད་འབྱུང་ངེས་ཞེས་དམན་པར་བཅི། མགོ་ཡོད་རྩུབ་མེད་གྱི་རྩུབ་ནི་
རབ་ཆད་པའི་རྩུབ་དང་། སྤྱིའི་བྲག་ནག་པོའི་ཞབས་གྱི་རྩུབ་དང་མ་པོང་ཞབས་གྱི་
རྩུབ་སྐྱུགས་ཀྱང་ངན་པར་བརྗོད་ལ། རྩུབ་ནི་ས་ཡི་བྲག་ཡིན་པས་ཁོག་རྩུབ་མེད་པའི་
ཐབས་མེད་པར་གསུངས།

[[ཇ]] ལམ་བྲང་ངན་ལ་བརྟག་ཚུལ། ལམ་ལ་མཆོན་ན་ཤར་ལམ་ལ་

དམུ་ཐག་དང་། སྒྲིགས་ལམ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་བཟང་ཞིང་ཆོ་རིང་བར་བརྗོད་པ་སྟེ།
 ཤར་ལམ་ཐོག་ཏུ་པ་ཤོང་ཡོད་ན། སྒྲག་མགོ་སྒྲལ་བས་མནན་པ་ལྟར་བྱང་པར་
 རིགས་ཆེ་ལ་ངན་ཞིང་། ལམ་སྐྱོད་ཚུ་ཡིས་བཅད་ན་སྒྲག་མོའི་སྐྱོད་པ་འབྲུག་གིས་
 བཅད་པ་ལྟར་ངན་པར་སྟ། ལམ་སྐྱོད་གད་པས་བཅད་ན་སྒྲག་སྐྱོད་སྒྲལ་གྱིས་
 བཅད་པ་ཡིན་ཞེས་མི་རྒྱུད་གི་ལ་འཆི་བ། ལམ་རུམ་བྱར་ཆད་ན་ཤི་ཆད་མང་པོ་
 འོང་བ་དང་། མང་པོའི་བར་དུ་བྱལ་བ་ན་སྒྲག་གི་ཁ་བར་ཡིན་ཞེས་ཁ་མཚུའི་ཚད་
 པ་འོང་བར་བཤད། རྩོལ་མ་ནི་ཟས་ཤོར་གཡང་གི་ལམ་ལ་སྒྲོན་བྱང་ན་ཟས་ཤོར་
 ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཤར་རྩོལ་མཆོམས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱ་སྤྱིང་གི་ལམ་ཡིན་ཞེས་
 བྱ་སྤྱིང་བཅོན་ཐུག་འཕེལ་བ། རྩོལ་བ་མཆོམས་སུ་ལམ་གཅིག་ཡོད་ན་སྤྱིན་པོའི་
 མདུང་བཅུགས་པ་ཡིན་ཞེས་ངན་པ། རུབ་ལམ་ནི་གཤེད་ལམ་ཡིན་ཞེས་མི་ཤོར་
 ཀྱན་ལ་ངན་པ། རུབ་བྱང་མཆོམས་སུ་ལམ་ཡོད་ན་ཐུག་ལ་གོད་ཁ་འབྱུང་བར་
 བརྗོད། བྱང་ལམ་ནི་དག་ལམ་ཡིན་ཞེས་དག་རྒྱུན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་གནོད་ཚུལ་དང་
 རྟེན་དུ་ལམ་གྱིས་ཆོད་ལྷག་པའི་གཉའ་ཤིང་ཡིན་ཞེས་ངན་པ། འོག་ཏུ་བྱེན་ལ་
 ལམ་སྒྲ་མང་པོ་ཟུག་ན་ནི་ཞལ་སྟེ་རྒྱུན་མི་ཆད་པ། ལམ་མེད་ན་ཞལ་ལོང་འཐེང་
 གསུམ་སྟེ་ཟེར། ལམ་ནི་ས་ཡི་དབྱགས་རྒྱ་བ་ཡིན་པས་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་པར་
 གསུངས་སོ། །

[[9]] ཤིང་བཟང་ངན་གྱི་དབྱང་ཚུལ། དབུལ་ཕོངས་འཕེལ་མིན་དེ་གཙོ་
 བོ་ཤིང་ལ་རག་ལས་པར་བརྗོད། ཤིང་བཟང་པོ་སྤོང་པོ་དང་ཡལ་གཡོ་མ་མེ་
 འོག །འབྲས་བུ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་གངས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་
 ཐུག་པོའི་ཤིང་ཞེས་ཟས་ཤོར་འཕེལ་ངེས་ཚུལ་དང་། ཤིང་སྐྱམ་མང་བ་དང་
 འབྲས་བུ་དང་ལོ་མ་སོགས་གྱིས་དབུལ་བར་འགྱུར་ཚུལ། བྱང་གི་ལ་ཁའི་ཤིང་
 སྐྱམ་ཁེར་སྟེས་ནི་སྤྱིན་པོས་བེར་ག་འཕྱར་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་དང་ཆོ་བོ་བྱང་མེད་ལ་
 ངན་པར་བཤད། རུབ་གྱི་ལ་ཁའི་ཤིང་ཁེར་སྟེས་ནི་སྤྱིན་མོའི་རལ་བ་གསེག་པ་
 དང་འདྲ་བས་མི་ཤོར་གཉིས་ལ་ངན་ཞིང་མེ་ཆོག་དང་ཤིང་སྐྱམ་ཁེར་སྟེས་ཐུགས་
 གང་ན་ཡོད་ཀྱང་ངན་པར་བཤད། རུག་པ་དང་འོམ་བུ་སོགས་ཤིང་དམར་པོ་
 རྣམས་ནི་རྩ་ཡི་སྤྱ་ཤིང་དང་། ཐིང་ཤིང་ཉ་བྱེད་སོགས་ཤིང་སྒྲུག་པོ་རྣམས་ཤོར་

གྱི་སྒྲ་ཤིང་། ལྷང་མ་སྒྲང་མ་མོ་ཕྱགས་གྱི་སྒྲ་ཤིང་དང་ཆོར་མ་བཅུན་པའི་སྒྲ་
ཤིང་རུ་བརྒྱུད། མདོར་ན་ཞིང་ནི་ས་ཡི་སྤྱ་ཡིན་ཞེས་ཤིང་སྤྱ་ཆོགས་སྤྱེས་པས་
བཟང་ངན་དང་ལེགས་ཉེས་བརྟག་སྟབས་པར་གསུངས་སོ། །

[[ྱ]] བྱག་བཟང་ངན་གྱི་དབྱུང་ཚུལ། དེ་ཡང་ས་དབྱུང་གྱི་གཞུང་རུ་
གསུངས་པ་ལྟར་ན། བྱག་རི་ཆེ་ཞིང་དཀར་པོ་གནམ་རུ་སོང་བ་དེ་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
བའི་ས་དང་། རྒྱ་ཉྑལ་སྤངས་བ་འདྲ་བ་དཔའ་པོ་སྤྱིས། རྒྱ་གོང་བཅིགས་པ་
འདྲ་ས་ཕྱག་པོར་འགྱུར་ས། བྱ་མོད་འབབ་པ་འདྲ་བ་མི་རིགས་བཟང་པོ་སྤྱིས།
པ་པོང་དཀར་པོ་དང་བྱག་དཀར་པོ་ལ་སྤྱ་ཡི་རིགས་ཞེས་ལེགས་པར་བཅི། དེ་
བཞིན་རུ་སྤྱོན་པོ་སྤྱ་དང་། བྱག་པོ་བརྟུད། དམར་པོ་བཅན། ལྷ་པོ་འཕྲ་སྤྱོ་པོ་
ཐེའུ་རང་རུ་བརྒྱུད་དོ། བྱག་ནག་པོ་དང་དམར་པོ། རྒྱ་པོ་ནམས་ངན་ཞིང་།
བྱག་ཟེར་ཚོན་པོ་གནམ་རུ་བྱུགས་ན། ལོ་མང་གང་ཡིན་མི་དེ་འཆི་བར་བཤད།
བྱག་ནག་པོ་དམར་པོ་སྤྱོན་པོ་ཁྲོས་པ་འདྲ་ན་ངན་ལ། བྱག་དཀར་པོའི་དགྱིལ་
རུ་ནག་པོ་ཡོད་ན་ནི་སྤྱི་ཁོག་རུ་འདྲེ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞེས་ངན་པར་བཅི། ཐེའུ་
ལྷ་འགྲོགས་པ་དང་འདྲ་ན། མི་ཚོར་གཉིས་ལ་ངན་པ་མ་ཟད་ནང་དམེ་འོང་བར་
བཤད། བྱག་ནག་པོའི་དགྱིལ་རུ་དཀར་པོ་ཡོད་ན་འདྲེ་ཁོག་རུ་མི་ཞུགས་པ་
ཡིན་ཞེས་བཟང་པར་སྤྱི། བྱག་དང་རྩོ་ནི་སའི་རུས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱག་དཀར་དང་
རྩོ་དཀར་སོགས་མང་པོ་ཡོད་ས་དེ་མཆོག་རུ་བརྒྱུད།

[[ཐ]] ཕྱགས་བཞིའི་ས་ལ་བརྟག་ཚུལ། སྤྱིར་ཤར་ཁ་ཐག་རིང་ཞིང་དམའ་
ན་ལེགས་པར་བརྒྱུད། ཤར་གྱི་བཟང་བ་གསུམ་ནི་རི་འཇམ་ཤིང་འབྱུར་བ་རྒྱུ་
ཞིང་རྒྱུ་པ་ཡོད་པ། རྒྱ་དང་ལམ་དྲང་པོར་ཡོད་པ། ལམ་མང་ན་མི་ཚོར་གྱི་
འཕེལ་ཁ་ཆེ་ཞིང་། ཤིང་མང་པོ་ཡོད་ན་ཕྱགས་ཐོག་གི་འཕེལ་ཁ་ཆེ་བར་བཤད།
ཤར་གྱི་ཁ་ཐག་ཉེན་ཆེ་བྱང་ཞིང་། མཐོན་ན་ཆོ་འོང་ཞེས་དང་། བྱག་དཀར་
པོའི་དགྱིལ་རུ་ཕྱག་པ་དང་སྤྱ་རུ་ནག་པོ་སོགས་ཡོད་ན། སེལྤེའི་ཁོག་པ་འབྲུ་ཡིས་
གཤིགས་པ་དང་འདྲ་ཞེས་ཤིན་རུ་ངན་པར་བཅི། དེ་ཡང་སྤྱ་རི་སྤྱངས་ཤིང་རྒྱ་
ཆེ་ལ་ལྷན་འབྲུག་ན་བཟང་བ་དང་། ལྷ་རིང་ན་ཚོར་ཐག་རིང་བ་དང་ཉེན་ལན་
ཅིག་དར་ཉི་འབྲལ་རུ་རྒྱད་པར་འགྱུར་པ། ཁང་བྱར་དང་བྱག་བྱར་བྱག་དམར་

པོ་མེ་འབར་བ་འདྲ་ཡོད་ན། རྟོར་གྱི་བཤའ་གྱི་ཡིན་ཞེས་རྟོར་ལ་གོད་ཁ་ཡོང་བར་
 བཤད། རུབ་གྱི་བཟང་བ་གསུམ་ནི་རི་འངམ་པོས་གཡོར་ཞིང་འདན་པ་དང་སྒང་
 རྒྱུད་རིང་པོ་ཡར་ཆས་པ་དང་ཤིང་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། རུབ་རི་མེ་ཡིས་ཆོག་
 པ་དང་བྲག་ཞིག་རལ་དང་གདོང་སྒྲ་བྲག་སྒྲ་སོགས་ཡོད་ན་ངན་པ་དང་། རུབ་
 གཤོད་སྒྲོ་ཡིན་པས་འདན་ན་བཟང་པར་བརྗོད། བྱང་གི་བཟང་བ་གསུམ་ནི་བྱང་
 རི་ཆེ་ཞིང་འངམ་ལ་ཅུང་ཟད་དམའ་ཞིང་ཚུར་འདུད་པ་དང་། བྲག་དཀར་འངམ་
 ཞིང་གཞིལ་བ་དང་། དབྱིབས་ཚུལ་འཁོར་བ་དང་འདྲ་བའི་ནང་དོ་དཀར་ཇ་
 དཀར་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། བྱང་ནི་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་དང་འདྲ་དགོས་
 ཤིང་། བྱང་ན་བྲག་ལ་ཆུ་འབབས་ན་གཡག་ལ་གྱིས་སོག་པ་དང་འདྲ་ཞེས་ངན་
 པར་བཅི། བྱང་དག་སྒྲོ་ཡིན་ཞེས་སྒྲོར་ན་བཟང་པར་བཤད་དོ། །

[[ད]] རུར་ས་ལ་དབུང་པ། འཆི་བ་ནི་སྒྲེ་བའི་རང་གཟུགས་ཡལ་བ་དེ་རེད།
 གུལ་རིམ་མེད་པའི་གདོད་མའི་སྒྲི་ཆོགས་གྱི་ནང་རུ་མི་དང་མའི་བར་གྱི་བྱུང་པར་
 ནི་སྒྲེ་བ་དང་འཆི་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་མངོན་པར་གསལ། དེ་ཡང་མའི་རིགས་གྱི་
 བསམ་གཞིགས་གྱི་རུས་པ་དང་། སྤེ་རོལ་ཡུལ་གྱི་བྱ་དངོས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་
 པའི་ཆུ་ཆད་རིམ་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བྱིན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་མི་རྣམས་གྱིས་འཆི་
 བའི་སྤང་ཚུལ་བྱང་བ་ལ་མཉོ་བསམ་བྱེད་རྒྱར་སྒྲོ་བ་འཕེལ། དེ་ནས་བཟུང་ཉེ་
 འཆི་བའི་འདུ་ཤེས། མི་རྣམས་གྱི་སེམས་ཁམས་སུ་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བསྐྱར་
 བསམ་བཤམ་རོ་ཐག་གཅོད་པའི་ཆོ་ག་ཡང་བསྐྱར་བ་རེད། སྒོན་མ་མི་རོ་ལྷང་སྒྲོང་
 ལ་བསྐྱར་བ། དེ་རྗེས་སུ་རུར་སྤྲས་པའི་སྒྲོལ་རུ་འཕེལ། དེ་ཡང་ཀམ་ཆགས་
 མེད་གྱིས་མཛད་པའི་《ས་དབུང་》ལས། སྤྲ་དང་སྒྲོག་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ། །
 སྒྲོག་ནི་གཤེད་ན་འདྲེ་ཡིས་བཅད། །རྣམ་ཤེས་ལས་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱངས། །སྤྲ་དེ་
 ཆོ་འདས་གཟུགས་བཟུང་ནས། །རུར་ས་དེ་ལ་གནས་པ་ཡིན། །རུར་ས་ལེགས་
 བ་སྤྲ་དེ་དར། །གསོན་པོ་རྣམས་ལ་མགོན་སྐྱབས་རུས། །པ་མེས་སྤྲ་ཡིས་སྤྲང་
 ཞེས་བྱ། །རུར་ས་ངན་ན་སྤྲ་དེ་གྲུད། །གསོན་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱབས་ཆོལ་བས། །
 མི་བྲག་ན་ཆོ་གོད་ཁ་འབྱུང་། །དེ་སྤྱིར་རུར་ས་གལ་ཆེ་ཉི། །ས་དབུང་ངན་པ་
 རོ་བསྐྱལ་ན། །རུང་འགོ་ཡིན་གྱང་རྒྱག་བསྐལ་འབྱུང་། །ཞེས་རུར་ས་དབུང་

དགོས་པའི་གལ་ཆེན་རང་བཞིན་བསྟན་ཡོད། རྩུ་ས་བཅའ་བའི་ཆོ་ཡོན་ཏན་
 ཆེ་ཆུང་དང་ལོ་ཡིས་མང་ཉུང་། བཅན་གཉིས་དང་དབུལ་ཕྱག་སྟགས་རང་རང་
 གི་བསྐྱལ་པ་དང་མཉམ་པའི་ས་མིག་བཅའ་ཏེ། ས་སྟོགས་མཐོ་དམན་དང་ཡང་
 འོག་མི་ཁོར་བར་བྱ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་ཏེ། རྩུ་ས་ཆེན་སྟོབས་ཆེ་བ་སྟགས་གདན་
 ཁྲི་བང་རིམ་མང་པོ་དང་མཐོ་བའི་ས་ལ་བཞག་པར་བྱ་བ། ཆན་རྩུ་དམའ་བར་
 རྩུ་བ་དང་། གཞོན་རྩུ་མཐོ་བར་རྩུ་བ་ནི་ཤི་རེས་གཞོན་པ་ལ་བབས་པ་ཡིན་
 ཞེས་གོ་རིམ་མི་ཁོར་བར་བྱ་བ་དང་། ཡང་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཆེ་དང་གདུག་གི་མི་
 འོག་། བྱམ་པའི་ཁ་རྒྱན་གསུམ་ནི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མ་གཏོགས་པ་བཅུན་པ་
 གཞན་གྱིས་སྤུང་དཀའ་ཚུལ་དང་། སྤང་ཆེན་སྣ་ལྷགས་དོམ་ནག་སྤྱགས་ཀར་ནི་
 རྒྱལ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་མ་གཏོགས་སྟོན་འབངས་པལ་གྱིས་སྤུང་དཀའ་བ། མཐོ་
 ཡངས་ལྡན་པའི་ས་མིག་དེ་ཆོ་རིང་བཟ་ཆན་མ་གཏོགས་གཞོན་ཅུ་དར་མས་སྤུང་
 དཀའ་བར་བཤད། ས་མིག་ལ་མདོར་བསྟུས་ན་གསུམ་སྟེ་འབར་དང་གཤོང་དང་
 གཟེར་བཅས་ཡིན། གཤོང་བའི་ནང་ན་འབྱུར་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་པོའི་སྟུན་སྦྲེལ་ཡིན་
 པས་བཟང་བར་བརྟེན་པ་དང་། འབྱུར་སྟེག་རྩུ་གཤོང་ཡོད་པ་ཡང་བཟང་བ།
 གཟེར་བའི་ནང་གི་སོལ་གཅིག་། བདེ་བ་སྤང་ཆེན་གྱི་མཁལ་ཕྱང་ཡིན་ཞེས་བཟང་
 བ། རྟགས་ཆེན་དཀྱིལ་རྩུ་སྤངས་མི་ལོང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དེ་དོམ་ནག་སྤྱགས་ཀར་
 ཡིན་ཞེས་བཟང་བ། སྤངས་བྱ་བཞི་དང་རྩུ་གཟ། རྩུ་དཀར་སྟགས་གྱི་
 དབྱིབས་ཡོད་ན་ཤིན་རྩུ་བཟང་བས་ས་མིག་ཡིན་པར་བརྟེན། རིགས་མཐོ་ཞིང་
 ལོ་ལོན་ཆན་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་མཐོ་སར་འཛོག་པར་བྱ་བ་དང་། ཡོན་
 ཏན་ཡོད་ཀྱང་ལོ་རྒྱུད་ན་རྩུ་དམའ་བར་བྱ་བ། རིགས་དམའ་ཞིང་ལོ་གྲངས་
 ཉུང་ན་ཤིན་རྩུ་དམའ་བར་བྱ་བ། དམི་ཅན་དང་ནད་གདུག་པ་ཅན་གྱིས་ཤི་བ་
 རྣམས་དང་དར་མ་ཤི་བ་རྣམས་དམའ་སར་འཛོག་པར་བྱ་བ། རྒྱུ་རྩུ་གྱི་ས་
 ནི་རི་མཐོན་པོ་དང་། ཐང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟགས་ལ་མི་བཅའ་བར་ས་སྟོགས་རྩུང་བྱང་
 འོག་ཅིང་རྒྱ་དང་ཐག་ཉི་བ་ཞིག་ལ་བཅའ་དགོས་པ། རྒྱ་དང་ཐག་རིང་མི་རྩུང་
 བས་རྒྱ་ལས་འདོམ་བཞི་ཡན་ཆད་དང་ཉི་ཤུ་ཆུན་ཆད་རྩུ་འདེབས་པ་ལས་དེ་
 བན་ཆད་རྩུ་འདེབས་མི་རྩུང་ཞེས་བཤོད། ཞིབ་པ་ས་དབྱུང་གྱི་གཞུང་ལས་ཤེས་

པར་གྱིས། ཏུར་ལ་མི་རུང་བའི་ས་མིག་བརྟན་ཡོད་པ་སྟེ། རི་སྒྲ། ལྷང་མདོ།
 བྲག་སྒྲ། ས་པོང་འོག་། གཤུལ་སྒྲ། གད་ཤུལ་དང་སྒྲང་སྒྲ་དོང་རུ་ལྷང་ལ་ཁད་
 ཞབས་སུ་ཆད་པ་ཁད། ལམ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ངན་པར་བཟོད་དོ། །

[[ན]] མཚོད་རྟེན་བཞེངས་ས་ལ་དབྱང་ཚུལ། མཚོད་རྟེན་བཞེངས་སའམ་
 དག་མནན་བྱེད་ས་ནི་གནམ་དང་ས་གྲུ་གསུམ་ལྷང་གསུམ་མདོ། ཉི་མ་རྒྱ་བ་ལྟག་
 རྒྱབ་ཤར་ས་དང་། རི་སྒྲ་བྲག་སྒྲ་དང་རྩ་ཁང་གི་ཞབས་སུ་མནན་ན་བཟང་བར་
 བཤད། མཐུན་ཞིག་རལ་རུ་སོང་ས་དང་། སོང་མནན་དང་སྤྱི་མནན་གྱི་ས་ནི་
 ཐང་རུ་རྩོམ་པོང་དཀར་པོ་དང་། སྟོན་པོའི་ཁ་བར་རུ་མནན་ན་བཟང་བར་མ་
 ཟད། མཐུན་འཇམ་ན་བཟང་བར་བཟོད། ཞིབ་རུ་《གདུག་པའི་སྡེ་མཐུད་
 དག་བསྐྱོར་》དང་《འཇིགས་པའི་སྡེ་མཐུད་ཆེན་པོ་》སོགས་ནང་བལྟ་བར་བྱའོ། །

[[པ]] ལུམ་གཏེར་སྤྲས་ས་ལ་དབྱང་ཚུལ། ལུམ་པའི་གཏེར་སྤྲས་ས་ནི་སྤང་
 འབྱར་རྒྱུ་པོ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱུ་པ་དབྱིབས་རུ་མ་འདྲ་བའི་ས་དཀྱིལ་དང་། ཐང་
 ཆེན་དཀྱིལ་ན་སྤང་འབྱར་ནོར་བུ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། གཞན་མཐུན་རྒྱབ་ལེན་
 ན་སྤང་འབྱར་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། གཡས་གཡོན་གྱི་ཡར་ཆས་ཤིང་། མཐུན་རུ་
 རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་། ས་མདོག་སེར་པོ་དང་། ཚི་ཤིང་ནགས་ཆོལ་རྒྱས་པའི་ཕྱོགས་
 བཟང་ཞིང་། ལེན་འཇམ་ཞིང་པ་དང་ཞིག་རལ་མེད་པ་གལ་ཆེ་ལ། དགེ་འཐུན་
 གྱི་འབྲུག་ཚོད་བྱེད་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་ལྷང་ཤུལ་སོགས་སུ་སྤྲ་མི་རུང་གསུངས། །

[[ཕ]] དགོན་གནས་རི་ཁྲོད་སོགས་གྱིས། (1)དགོན་པའི་ས་ནི་གནམ་རྒྱུ་
 ཞིང་ཡངས་པ་དང་རྒྱབ་རི་ཆེ་ཞིང་ཆེ་རྒྱལ་དང་། ཤར་ཁ་ཐག་རིང་བ་དང་། སྒྲ་
 རི་སེར་པོ་དང་རི་ཐམས་ཅད་ཡར་ཆས་དང་ལེན་སོགས་རུང་དཀར་འདྲ་ན་དགེ་
 བཤེས་དྲག་པ་ཅན་སྟེ་ཚུལ་དང་། འོད་ཟེར་སོགས་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟགས་གྱི་
 དབྱིབས་ཡོད་ན་བཟང་ལ། འོག་ན་རྒྱ་མིག་དང་ལེན་ན་རྒྱ་མིག་དང་རྒྱ་ཚུར་
 འབེབས་པ་ཤུལ་སོགས་སྤྲ་རག་ཡོད་པ་རྣམས་ངན་པར་བཤད་དོ། (2)རི་ཁྲོད་
 གྱི་ས་ནི་རྒྱབ་རི་སྒྲོམ་ཆེན་འདྲ་བ་དང་། རྒྱུལ་རུང་བཅས་པ་འདྲ་བའི་སྟེང་དང་ས་
 མཚོ་ན་བཟང་བར་བཤད། དགོན་པ་དང་རི་ཁྲོད་གཉིས་ལ་གདན་སྤྱི་མང་པོ་
 གལ་ཆེ་ཞིང་། ཤར་སྟོ་བྲག་དམར་དང་ས་དམར་ནི་བཅན་གྱི་རྒྱག་ལམ་ཡིན་

ཞེས་ངན་པར་བཅིས་ཏེ། དེ་ལ་མཆོད་རྟེན་བཞག་པར་བྱ་ཞེས་དང་། ལུབ་རྩ་
 ཤིང་ཁེར་སྒྲིལ་ནི་ལྟ་འདྲེ་འདུས་པ་ཡིན་ཞེས། ཤིང་ལ་གྱི་ལྷགས་གྱི་གཟེར་བཏབ་
 པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། (3) བེ་རྒྱས་སོགས་གྱི་ལས་བྱ་བའི་ས་ལས་ས་མདོག་
 དཀར་ཁིང་དབྱིབས་ལྷུ་མ་པོ་དང་གནམ་ལྷུ་མ་པོ། རྩོད་དཀར་པོ་དང་བྲག་དཀར་
 པོ་ཤིང་དཀར་པོ་མང་པོ་ཡོད་པའི་གནས་དེར་ཁི་བའི་ལས་རྣམས་བསྐྱབ་ས་དང་།
 ས་མདོག་ཁེར་པོ་དང་ལེན་རྒྱབ་ལོར་བྱ་འདྲ་བ་དང་། གནམ་གྱི་བཞི་འཇམ་ཡང་
 བ་ལོར་བྱ་འདྲ་བ་དང་། ལེན་ན་རི་གྱི་བཞི་ཡོད་པ་དང་ཐང་གྱི་བཞི་ཡོད་པའི་
 གནས་དེར་རྒྱས་པའི་ལས་རྣམས་བསྐྱབ་སར་བརྩོན་ལ། ས་མདོག་ཁེར་པོ་ཤུག་
 པ་དང་འོམ་བྱ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་གནམ་ལྷ་གམ་འདྲ་བ་དང་ཐང་ལྷ་གམ་འདྲ་
 བ་ཡོད་པའི་གནས་དེར་དབང་གི་ལས་རྣམས་བསྐྱབ་ས་དང་། ས་གྱི་གསུམ་དང་
 གནམ་གྱི་གསུམ། ཤིང་ནག་པོ་དང་བྲག་ནག་པོ་འདྲེས་པ། ལེན་ནག་ཅིང་
 ལྷུབ་པའི་གནས་དེར་དྲག་པོའི་ལས་རྣམས་བསྐྱབ་སར་བརྩོན་དོ། (4) གྲོང་གི་ས་
 ལ་དབྱུང་ཚུལ། ས་དབྱུང་གྱི་གཞུང་ལྟར་ན་གནམ་སའི་དབྱིབས་དང་རི་རྒྱང་
 ཆགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས། གསོན་པོའི་བདེ་སྤྱད་དང་དར་
 རྒྱུད་ལྟ་ཆོགས་ཀྱང་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། ༡ གྲོང་པའི་ས་ནི་རྩུང་དམའ་ན་བཟང་
 ལ། ལེན་དང་སྟོ་སྤྱགས་ན་རྩུ་ཤིང་ལམ་འཛོམས་ཤིང་། ལེན་ན་སྤང་འབྱར་
 དང་ནགས་ཆ་ལ། རྩོད་བྲག་དཀར་པོ་སོགས་ཡོད་ན་བཟང་། ༢ བྱང་གི་ས་ལ་
 དབྱུང་ན་ཁང་ཁྱིམ་གྱི་ནང་རྩ་པ་བོང་དང་། རྩུ་མིག་ཡོད་ན་ན་ཆ་ཤི་ཆད་མང་པོ་
 འོང་ཞེས་ངན་པར་བརྩོན། ༣ ཁང་པའི་སྟོ་ནི་ཤར་དང་སྟོ་རྩ་གཏད་ན་ལེགས།
 སྟོ་ཐེམ་ཤར་གྱི་སྤྱག་སྒྱུ་པོ་དང་། རྩུ་རྩ་སྟོ་རྩ་བཞག་ན་སྟོ་གཡུ་འབྲུག་སྟོན་མོ་ཡིན་
 པས་བཟང་བེད། ཐབ་ཁ་རྩུབ་རྩུ་བཟོས་ན་བྱ་དམར་པོ། རང་འཐག་^① བྱང་
 རྩུ་བཅུགས་ན་རྩུས་སྤལ་ཡིན་ཞེས་གཞི་དེ་ཉ་ཅང་བདེ་བར་བརྩོན། དཀྱིལ་ག་
 དབྱས་གྱི་གསེར་སྒྲིལ་ཏེ་འདི་བཞི་ཆང་ན་ནང་ཁྱིམ་གྱི་རྒྱང་བ་བཞི་ཆང་བ་དང་།
 ཁང་པ་བཅེགས་གཉིས་བྱེད་ན། གཏུང་མ་སྤལ་ནག་སྟོ་སྤྱར་སྤངས་དགོས་པ།
 ཁང་པ་རྩུང་རྩུ་ཞིག་འགེབས་ན། ཡང་ག་གཅིག་ཅན་རྩུང་གི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ཞེས་

① ལག་སྐོར། མཆིག་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་ཡིན།

སྤང་བར་བྱ་བ། རྩིག་པའི་སྤང་དང་གདུང་མའི་སྤང་དང་འོག་ཏུ་ཉལ་མི་རུང་ཞིང་།
 གཟེར་ཁ་^①ཕྱི་ལ་བསྟན་མི་རུང་བ། བྱིས་ཀྱི་ཕུག་གསལ་ན་ནོར་རམ་གཡང་མི་
 ཆགས་ཞེས་བྱིས་ཕུག་ཐུན་ནག་བྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བར་བཤད། (5) ལོ་སྤྱོད་
 བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་ལྟ་དང་ལོ་བདུད་སྟོགས་མཆོམས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་ཚུལ་དང་
 དག་དང་སྤང་བརྟག་ཚུལ་བཤད་པ། ས་ཡི་སྤང་དང་དག་དེ་སྟོགས་གང་ན་ཡོད་
 ཀྱང་ཕན་གནོད་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལོ་ལྟ་དང་ལོ་བདུད་གཉིས་ཀྱི་སྟོགས་ན་སྤང་
 ཡོད་ཆེ་ཤིང་ཏུ་བཟང་ལ། དག་ཡོད་ན་ཤིང་ཏུ་གནོད་པས་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་པར་
 བྱ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ༡ ཤར་སྟོད་ནི་བྱ་ཆེ་བའི་ས་མལ་དང་སྟག་ལོ་
 པའི་ལོ་ལྟ་ཡོད་ས་ཡིན། ༢ ཤར་དབུས་ནི་བྱ་འབྲིང་པའི་ས། ༣ ཤར་སྤྱོད་ནི་བྱ་
 རྒྱུང་བའི་ས་དེར་ཡོས་ལོ་པའི་ལོ་ལྟ་ཡོད། ༤ ཤར་སྟོན་ན་འབྲུག་ལོ་པའི་ལོ་ལྟ་ཡོད་
 ཅིང་བྱ་སྤྱིང་གི་ས་ཡིན། ༥ ལྟོ་སྟོད་ན་རྒྱལ་ལོ་པའི་ལོ་ལྟ་ཡོད། ༦ ལྟོ་དབུས་ནོར་
 ས་ཡིན། ༧ ལྟོ་སྤྱོད་ནི་ཕུག་ས་དང་རྩ་ལོ་པའི་ལོ་ལྟ་ཡོད་སྟོགས་ཡིན། ༨ ལྟོ་རུབ་
 བྱིས་པ་རལ་ཡ་དང་ཕུག་ལོ་བའི་ལོ་ལྟ་ཡོད་ས་ཡིན། ༩ རུབ་སྟོད་ན་རྒྱལ་ལོ་པའི་
 ལོ་ལྟ་གནས་སྟོགས་དང་མནའ་མ་ཆེ་བའི་མལ་ས་ཡིན། ༡༠ རུབ་སྤྱོད་བྱ་ལོ་པའི་
 ལོ་ལྟ་མནའ་མ་རྒྱུང་བའི་མལ་ས་ཡིན། ༡༡ རུབ་བྱང་མཆོམས་ནི་བྱ་ལོ་པའི་
 གདན་ས་ཡིན། ༡༢ བྱང་སྟོད་ཕག་ལོ་བའི་ལོ་ལྟ་ཡོད་ས་དང་དག་ས་ཡང་ཡིན།
 ༡༣ བྱང་དབུས་གཙོ་བོ་མི་དཔོན་གྱི་ས་ཡིན། ༡༤ བྱང་སྤྱོད་ན་བྱི་བ་ལོ་པའི་ལོ་
 ལྟ་ཡོད་པ་དང་། ༡༥ བྱང་ཤར་ན་སྤང་ལོ་པའི་ལོ་ལྟ་ཡོད་པ་དང་ས་མཁན་རང་
 ས་དང་མག་པའི་ས་ཡིན་པར་བརྗོད།

གཞན་ལོ་བདུད་ལས་སྟག་ལོས་གཉིས་ཀྱི་ལོ་བདུད་རུབ། རྩ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་
 ལོ་བདུད་བྱང་། བྱ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་བདུད་ཤར། བྱི་ཕག་གཉིས་ཀྱི་ལོ་བདུད་
 ལྟོ། འབྲུག་ལོ་པའི་ལོ་བདུད་རུབ་བྱང་མཆོམས། ཕུག་ལོ་བའི་ལོ་བདུད་བྱང་
 ཤར་མཆོམས། བྱི་ལོ་བའི་ལོ་བདུད་ཤར་སྟོན་མཆོམས། རྒྱང་ལོ་བའི་ལོ་བདུད་
 ལྟོ་རུབ་མཆོམས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་སྤང་བར་བྱ་ཚུལ་ནི།
 ཤར་སྟོགས་ནགས་ཆལ་ཤིང་གཅིག་ནི། ༥

① ཁང་པའི་ཐོག་གི་གནམ་རྒྱ་ཕྱིར་འབབ་སའི་ལྷ་རྒྱ།

ཁྱི་འབྲུག་སྐང་ལྷག་ལོ་པའི་བརྟུང་། །
 ལྷག་ཡོས་ལོ་པའི་སྒྲིག་ལ་ཕན། །
 ལྷོ་སྒྲིག་ས་བྲག་དམར་ས་དམར་ནི། །
 ཏྲ་སྐུལ་ལོ་པའི་ཆོ་སྒྲིག་སྟེ། །
 བྱ་སྐུལ་ལོ་པའི་སྒྲིག་གཅོད་ཡིན། །
 ལུབ་སྒྲིག་ས་བྲག་དང་རྩ་དཀར་ནི། །
 བྱ་སྐུལ་ལོ་པའི་སྒྲིག་སྐང་སྟེ། །
 ལྷག་ཡོས་ལོ་པའི་སྒྲིག་གཅོད་བྱེད། །
 བྱང་སྒྲིག་ས་ཆུ་བོ་གྲོན་འབབས་ནི། །
 བྱི་ཕག་ལོ་པའི་ཆོ་སྒྲིག་སྟེ། །
 ཏྲ་སྐུལ་ལོ་པའི་སྒྲིག་ལ་གནོད། །
 མཆོམས་བཞི་གང་ཡང་བྱང་བ་སྟེ། །
 ལྷ་ཁང་མཆོད་རྟེན་ཆོ་ཁང་དང་། །
 བྱང་རྩ་ཐང་ཆུང་གྲུ་བཞི་ནི། །
 མཆོམས་བཞི་ལོ་པའི་སྒྲིག་ལ་ཕན། །
 བྱི་ཕག་ལོ་པའི་ཆོ་ལ་གནོད། །

ཅེས་གསུངས་སོ། །བྱང་པར་དུ་དུར་ས་ཡིན་ན་ཤི་གསོན་གཉིས་བྱི་ལོ་ལྷ་དང་
 ལོ་བརྟུང་གཉིས་གར་ཡོད་བརྟག་ནས་སྐང་ལ་གཏད་ཅིང་ས་དབྱ་སྐངས་པ་གལ་
 ཆེ་བར་བཤད་དོ། །

བོན་དང་རྒྱ་གར་རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱེད་བ།

གཅིག །གངས་ཏི་སེ་དང་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཀྱིས་གངས་ཏི་སེ་ལྷ་དབང་ཐུག་ཆེན་པོའི་གནས་
ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་གནས་མངའ་དང་། ཐུག་བསྐྱར་བྱས་ན་ཕྱིག་
པ་དང་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་དག་ཅུས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བོ་
གར་ནི་ལྷ་དབང་ཐུག་ཆེན་པོའི་རལ་པ་ཡིན་སྲིད་ན་དེར་ཁྱགས་ནས་ཁྱས་བྱས་པ་
ཡིན་ན་ཕྱིག་སློབ་དང་། ལས་ཉོན་ཐམས་ཅད་དག་ཐུབ་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྲོལ་
ཡོད་འདུག །ཁོ་ཚོས་གངས་ཏི་སེ་དང་ཉེ་བའི་ས་ཚྭ་གས་དག་ན་མི་གཙང་བའི་
ལས་དང་། མི་དག་བའི་ལས། འཁོར་ཡུག་ལ་ལྷ་དྭ་སྒྱུན་ཐེབས་པའི་ལས་ཏེ་ས་
གཉན་བཤོ་བ། རྩོམ་གཉན་འདེགས་པ། ཤིང་གཉན་བཅད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་
ཐམས་ཅད་ཉ་ཅང་འཛེམ་ཞིང་། གནས་དེར་དད་བྱས་དང་། གཙང་སྤྱོད་ རྒྱུང་
སྒྱུབས་གང་ཅུས་བྱེད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་འདུག །གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་ཡུལ་གྱི་མི་རིགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་མཆོག་དུ་བཙུག་བའི། ཨུ་མི་རིགས་ཟེར་བ་དེ་བྱང་སྒྱུགས་
གངས་དཀར་ཏི་སེའི་ཉེ་སྒྱུགས་ཤིག་ནས་ཚུར་མཆེད་དེ། ཁག་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་
གནས་བཅའ་བ་ལ་ཨུ་མི་རིགས་ཞེས་པ་དེ་ཆགས་པ་དང་། ཁག་གཅིག་ཨོ་རོ་
སོག་བརྒྱུད་ནས་ཡོ་རོབ་སྒྱུགས་སུ་མཆེད་ཡོད་པར་ཁོ་ཚོ་ཐུན་མོང་གི་རྟགས་སུ་
གཡུང་བྱུང་བེད་སྒྱུད་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། ཅས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་མཛད་པའི་བདེན་དོན་གསལ་བ་ཞེས་པའི་དེབ་ལས་གསལ།

གཉིས། བོད་དང་སུམ་ཅེན་ལྷ་ཡུལ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

བོད་ཅས་པའི་ཐ་སྐད་དེ་ནི་ཐོག་མར་འདོད་རྒྱལ་དང་རྗེས་ཀྱི་གང་ཡིན་ཁ་ཆོན་
གཙོད་དཀའ་ན་ཡང་། སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་ངོ་སུམ་ཅེན་ཡས་མས་ཤིག་གི་རུས་སུ་
བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི། དབང་བརྒྱུར་བྱེད་པོ་མ་སངས་སུན་དགུ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་

① འཕགས་པ་ཞེས་པའི་དོན།

པ་དེའི་རུས་སུ་ཐ་སྟད་འདི་བྱུང་ཡོད་པ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་།
བཀའ་ཐང་སྡེ་ལ། ལྷེ་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྟོག་པ་པལ་མོ་ཆེའི་
ནང་ན་གསལ་ཐག་ཆོད་བཀོད་འདུག །དེར་རུས་འཇམ་གླིང་འདིར་མི་པལ་ཆེ་
བས་བོད་ལ་ཁྱི་བེ་ཁྱི་ (Tibet) ཞེས་འབོད། རུབ་སྟོགས་པའི་མཁས་པ་ཆོས་
བཤད་པ་ལྟར་ན། ཁྱི་བེ་ཁྱི་ཞེས་པ་དེ་ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་ཡིན་ཟེར། གནའ་སྡེ་མོར་
དབྱིན་རིའི་དམག་མི་ཨ་རབ་ཡུལ་རུ་སླེབས་པ་དང་ཁོ་ཆོས་ཨ་རབ་ཀྱི་མི་རྣམས་
ལ་འདི་ནས་པར་སྟོན་ན་ལུང་པ་གང་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པས། ཨ་རབ་ཀྱི་མིས་འདི་
ནས་པར་སྟོན་ན་ཁྱི་བེ་ཁྱིའི་ལུང་པ་རེད་ཅེས་ལན་བཏབ་པར་དེ་ནས་བཟུང་རུབ་
སྟོགས་པས་རིམ་བཞིན་བོད་ལ་ཁྱི་བེ་ཁྱི་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་ཟེར།

ཆུ་གར་སྲིད་སྟོན་ནི་རོའི་སྟོབ་སྟོགས་ཡིན་པའི་ཆུ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་ཟེར་བ་དེས་བདེན་དོན་གསལ་བ་ཞེས་པའི་དེབ་གཅིག་བཙུམས་ཡོད་པ་
དེའི་ནང་རུ། ཁྱི་བེ་ཁྱི་ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་ཆུ་གར་གྱི་སྐད་དེ་ཉི་ཤེས་ལྟ་ཞེས་པ་
དེ་སྟེ་བྱུང་ཆགས་ནས་ཁྱི་བེ་ཁྱི་ཞེས་ཆགས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། ཉི་ཤེས་ཏི་རི་
པོ་བྱུང་། ཞེས་པའི་དོན་ནི་བོད་སྐད་རུ་བསྐྱར་ན་སུམ་ཅེན་ཟེར་བའི་དོན་རུ་སྟངས་།
སུམ་ཅེན་ནི་ལྟ་ཡུལ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། དྲག་པོ། ཉེ་དབང་སྟེ་ལྟའི་གཙོ་བོ་གསུམ་
ཅེན་པའི་གནས་ལ་སུན་ཅེན་ཞེས་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་གྱི་ལྟ་གནས་ལ་ཟེར། ཆུ་གར་
གྱི་བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་རུ་བསྐྱར་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་རུ། སུམ་ཅེན་གྱི་གནས་ཟེར་
བ་དེ་ནི། སའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཡང་ཅེ་སྟེ། རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་རི་བོ་མཆོག་རབ་ཀྱི་སྟེང་
ན་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ལྟའི་གནས་ཏེ། སྲང་ཆེན་པོ་བཞི་དང་སྲང་ཕན་རུ་མ་དང་
བཅས་པའི་གྲོང་བྱེར། ལྟ་ན་རྒྱག་པ་ཞིག་གི་དབུས་སུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་པོ་བྱང་
དང་། དེའི་ཤར་སྟོགས་ན་ཞིང་རྟ་སྟོ་ཆོགས་པའི་ཆལ། ལྟོ་སྟོགས་ན་རྩལ་འབྱུར་
གྱི་ཆལ། རུབ་ན་འདྲེས་པའི་ཆལ། བྱང་སྟོགས་ན་དགའ་བའི་ཆལ་ཏེ་སྦྱེད་ཆལ་གྱི་
ས་གཞི་རྣམས་དང་། བྱང་ཤར་མཆོམས་ན་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་
བརྟོལ། ཡལ་འདབ་དཔག་ཆོད་ལྟ་བུར་བྱལ་ཅིང་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་བ་དང་། དེའི་འོག་ན་ལྷ་བ་དཀར་པོའི་རྩོལ་ཡོད་པ། གྲོང་བྱེར་དེའི་
སྟོ་རུབ་མཆོམས་ན་ཆོས་བཟང་ལྟའི་འདུ་ས་ཡོད་པ། དེའི་དབུས་ན་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་

ཆོས་སྟོན་པའི་གསེར་གྱི་དང་། ཉེ་དབང་སྤྱུ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱི་གདན་བཤམས་
 རྣམས་ཡོད་པར་བཤད། གནས་དེ་ནི་ལྷའི་དབང་པོ་ཆོངས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན།
 དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་དབང་པོ་རྣམས་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་
 པར་བཤད། བཤོར་ན་གནས་དེ་ནི་སའི་དགྲིལ་ལམོར་གྱི་ཡང་ཆེ་ན་ཡོད་པར་
 བཤད། ང་ཆོས་འདིར་ཞིབ་རྒྱ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་
 སྟོལ་དང་རིག་གཞུང་རྩིང་པ་དག་གི་ནང་དུ་གངས་དཀར་ཏི་སེ་ནི་ལྷའི་དབང་པོ་
 བརྒྱ་བྱིན་དང་། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་སོགས་ལྷའི་དབང་པོ་རྣམས་བཞུགས་པའི་
 གནས་རིག་ལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱ་བཅི་ཞིང་ཡོད་པ་འདི་ནི་དོན་དངོས་ལྟ་རྣམ་པ་
 རྒྱལ་བའི་སོ་བྱང་བེར་བ་དེ་ཡིན་དགོས། སྤྱུ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ལྟ་གནས་ཏི་འི་བེལ་
 ཞེས་པ་དེ། སྐབས་དེར་བོད་ཡུལ་ཡོངས་རྫོགས་འབྲུག་གི་ཡོད་མེད་མ་དེས་ཀྱང་།
 གངས་ཏི་སེ་དང་མཆོ་མ་པམ་པའི་ཉེ་སྒྲོར་གྱི་མངའ་རིས་ཡུལ་གྱི་ཡུང་པ་དེ་དག་
 ལ། སྤྱུ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ལྟ་གནས་ཞེས་སྐས་གནས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ལྟ་བུ་ཞིག་དོས་འཛིན་
 བྱེད་སྟོལ་ཡོད་ངེས། འོན་ཀྱང་སྟོན་གྱི་ལོ་ཙྏ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་བསྐྱར་
 བའི་སྐབས་སུ། འི་བེལ་ཞེས་པ་དེ་སྤྱུ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ལྟ་གནས་པའི་ལྷའི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ཡིན་
 པ་ལས་གངས་ཏི་སེ་དང་། མཆོ་མ་པམ་པའི་ཉེ་སྒྲོར་དེར་དུས་མངའ་རིས་ཀྱི་ཡུལ་
 ཀྱང་འདི་ལ་བེར་ཞིང་ཡོད་པའི་གནད་དེ་མ་གོ་བ་ཡིན་ངེས། བཤོར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་
 ཡུལ་སྟོལ་ནང་དུ་གངས་ཏི་སེ་དང་། མཆོ་མ་པམ་པ་ཡོད་པའི་ས་སྟོགས་འདི་ནི།
 གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་། རིག་གནས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བྱུངས་ཀྱི་ཞིང་
 ཁམས་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དོས་འཛིན་བྱས་འདུག །རྒྱ་གཞུང་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བའི་
 སྐབས་སུ། ཐ་སྙད་ཁག་གཅིག་སྟོན་དེ་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ཡོད་ཀྱང་།
 དེའི་དོན་གྱི་མཆོན་གཞི་དངོས་གང་ཡིན་མ་ཤེས་པའི་ནོར་འཁྲལ་བྱུང་ཚུལ་འོག་
 རྒྱ་འཆད་དོ། །མཤོར་ན་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་བས་འི་བེལ་ཞེས་པ། བོད་སྐད་དུ་
 བསྐྱར་ཆོ་སྤྱུ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ལྟ་གནས་ལྷའི་ཞིང་ཁམས་རྣམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་དང་། རྟེན་ཆ་
 ས་གཞི། ཡོངས་འདུའི་སྟོན་བཟང་། ཆོས་བཟང་འདུ་ས་ལ་སོགས་པ་དོ་མཆོར་
 བའི་བཀོད་པ་དུ་མ་དང་ལྟན་པའི་ཞིང་ཁམས་དེ་ནི། གངས་ཏི་སེ་དང་མཆོ་མ་
 པམ་བཞུགས་པའི་ཡུལ་དེར་ཡོད་པ། དོས་འཛིན་སྟོལ་ཡོད་པ་གོང་གསལ་གྱི་

བདེན་དཔང་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་ཐུག།

གསུམ། ཁོད་འགྱུར་གྱི་བཀའ་བསྟན་ནང་དུ་མིང་ཁག་ཅིག་རྒྱ་གར་
གྱི་མི་རིག་འགའི་མིང་འདྲ་བ།

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པའི་ཆེ་མེག་པ་མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག་དང་། མི་
རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཆོས་ཉན་སར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་
སྐབས་དེར་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས། ཡིག་ཐོག་དུ་འཁོད་མེད་སྟབས། སངས་
རྒྱས་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་ཕྱི་ལོ་དེར་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་འདུས་ཏེ། དེ་དག་
གིས་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཀྱིས། འཛིན་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རྣམས་
ཡང་དུ་སྟོགས་ཤིང་ཡི་གེར་བཀོད་དེ་ཕྱི་རབས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འཛོག་པ་ལ་
རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་པ་དེ་བྱང་། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་
ཐུགས་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་རྣམས། རྟོ་བསྐྱར་སོགས་ཀྱིས་ལྟ་སྟོན་མི་
ཡོང་བའི་ཆེད་དུ། སངས་རྒྱས་རང་གི་དངོས་སྟོབ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་འཛོགས་
པའི་དབུས་སུ། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པས་ཡུལ་གང་དུ། འཁོར་གང་ལ། ཆོས་འདི་དང་འདི་གསུངས་སོ་ཞེས། ཆོས་དེ་
ཡུལ་འདི་ན་གསུངས་པའི་ཆོ། ཉན་མཁན་གྱི་འཁོར་འདི་དང་འདི་རྣམས་ཡོད་པ་
བསྟན་ནས་རང་གིས་བཤད་པའི་ཆོས་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་དངོས་ཡིན་པའི་
བདེན་དཔང་བྱས་ཡོད་པ་རེད། སྟོན་པས་སྤར་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་རི་ལྟ་བུ་དག་
ཐོག་ནས་སྟོག་ཅིང་མཆུག་རྟོགས་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཆོས་གསན་མཁན་རིགས་
མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག་གང་དང་། གང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆོས་དེ་ལ་དད་
ཅིང་། དགའ་མགུ་ཡི་རངས་ཀྱི་སྟོན་ནང་ལེན་ཞུས་ཡོད་པའི་ཚུལ། མདོ་གང་
ཞིག་གསུངས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དང་། ལྟ་དང་། མི་དང་།
ལྟ་མ་ཡིན་དང་། དྲི་བ་བཅས་པའི་འཛིན་རྟོག་ཡི་རངས་ཏེ་བཅོམ་ལྟན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མདོན་པར་བསྟོད་དོ། ཞེས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་
རེད། རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་
ཆོས་ཞུ་མཁན། རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དཔེར་ན། དེ་

བཀ་ལྷ། བ་གྲ་ལྷ། ལ་ཆ། སྲིན་པོ། ཀལྷར་མེའམ་ཅི། རུ་ལྷ། གྲི་ཟ། ལ་སོགས་པ་དེ་
 དག་སྐྱ་ཐད་བསྐྱར་བྱས་ན་ལྷ་དང་། ལྷ། སྲིན་པོ། མེའམ་ཅི། གྲི་ཟ་བཅས་ཀྱི་དོན་
 རུ་འཇུག་ཀྱང་། ར་ཆོས་དེ་ལྷ་བྱའི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉན་མཁན་དེ་དག་ནི་མི་མ་
 ཡིན་པའི་འབྱུང་པོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་ནོར་བར་ངེས་
 ཏེ་དེར་རུས་རྒྱ་གར་ན་མིང་འདི་དག་ཅན་གྱི་མི་རིགས་འགའ་ཞིག་ཡོད་འཇུག །
 དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཉན་མཁན་དེ་དག་ནི་
 མི་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་པོ་དག་མིན་ཏེ། རྒྱ་གར་ཡུལ་གྱི་ཁག་གི་མི་རིགས་མི་འདྲ་
 པ་དེ་དག་ཡིན་པར་ངེས། སྤྱིར་མིང་འདི་དག་ལྷ་བྱའི་འབྱུང་པོ་ཡང་ཡོད་སྲིད་དེ་
 དཔེར་ན། བ་གྲ་ཞེས་པ་ལྷ་འདྲའི་རིགས་སྐྱ་ལ་འཇུག་ཀྱང་ན་གྲ་ཡིན་ན་མི་མ་ཡིན་
 པའི་སྐྱ་ཁོ་ན་མ་ངེས་ཏེ། དེར་སངས་རྒྱ་གར་གྱི་ན་གྲ་ཞིང་ཆེན་ལ་འཆོ་སྤྲོད་བྱས་
 པའི་མི་རིགས་དེའི་མིང་ཡང་དེ་ཡིན་པ་ལྷ་བྱ་རེད། མིང་གཞན་དག་ལའང་དེ་
 བཞིན་རིགས་འགྲེ་ནས་དབྱང་པར་བྱ་འོས། དེ་བཞིན་བོད་སྐད་ལའང་སྲིད་དེ་
 དཔེར་ན་ཉི་མ་དང་ལྷ་བ་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལ་གནས་
 པའི་རྒྱ་སྐར་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། སྐབས་འགར་མིའི་མིང་ལ་འཇུག་ཅིང་ཡོད་
 པ་དེ་དག་ནམ་མཁའི་རྒྱ་སྐར་གྱི་དོན་རུ་བསྐྱར་ན་ནོར་བར་ངེས་ཏེ་དཔེར་ན། དེ་
 རིང་ཉི་མ་ངའི་ནང་རུ་མགོན་པོས་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཆོག་རུམ་བྱ་དེ་རྒྱ་ནག་སྐད་
 རུ་བསྐྱར་སྐབས་ 今天太阳到我家做客 ཞེས་བསྐྱར་མི་རུང་བ་ཤེས་སྟེ། དམ་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་རུ་བྱས་ནའང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་ན་ཆོས་ཉན་མཁན་དེ་
 དག་མི་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་པོའི་རིགས་ཡིན་མི་སྲིད་དེ། དམ་ཆོས་འཆད་ཉན་
 བཞིད་པའི་ལས་དང་སྐལ་པ་དེ་མི་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་པོའི་རིགས་ལྷ་ཅི། འགྲོ་བ་
 མིའི་རིགས་ཀྱི་ནང་ལའང་དལ་འབྱོར་བཙོ་བརྒྱད་ཆོང་བའི་མི་ལྷས་ཅན་ཞིག་མེད་
 ན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཚུལ། མདོ་རྒྱུད་
 བཟླ་བཙོས་རུ་མ་ནས་གསུངས་པ་ཤེས་སྟེ། དེས་ན་རྒྱ་གཞུང་བོད་རུ་བསྐྱར་པའི་
 སྐབས་སུ་ཐ་སྐད་འགའ་ཞིག་གི་མཆོན་གཞི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་ལ། ནོར་འབྲུལ་

① འདིར་རྒྱ་གར་གྲ་རྒྱ་སེའི་སྐོབ་གྱི་ཆེན་མོའི་དགོ་རྒྱ། ལགས་སྐྱར་སྐད་ཀྱི་དགོ་རྒྱ་ལུ་བ་
 དབང་སྐྱག་གི་ཞལ་ནས་གསུངས་པ་ཟིན་བྱས་བཟུང་པ་ཡིན།

ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ནུབ་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་རེད། གོང་གསལ་རྒྱ་
མཚན་འདི་དག་གིས་ཀྱང་སྤང་ཚུལ་ཞིག་པ་དེ་གངས་ཏི་མའི་ཉེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་
སྤྱོད་དག་ལ་གོ་དགོས་པ། དེ་བས་ཀྱང་བདེན་པ་ར་སྤྱོད་ཅིག་བྱས་མི་འདུག་
གམ།

བཞི། བོད་ཡིག་དང་གུལྟའི་ཡི་གེ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

སྤྱིར་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ཡིག་རྟིང་ལུ། བཟུ། དེང་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་ཡི་གེ།
བལ་བོའི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅུང་
ཟད་མི་འདྲ་བ་ཅུ་ལས། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་བཟླག་པའི་ཆོ་སྒྲ་
གདངས་པལ་ཆེར་འདྲ་བར་སྤང་། བོད་ཡིག་གི་ཡིག་གཟུགས་ནི་དེ་དག་དང་ཉ་
ཅང་ཐ་དད་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། དབྱངས་གསལ་གྱི་སྤྱོད་གདངས་ཐད་པལ་ཆེར་འདྲ་
པོ་རེད་འདུག །ཁ་ལུ་ལོ་ལྔ་བ་ཆོས་སྤྱོད་བཟང་པོས་(1444—1529)ལུ་ལ་དཔེ་
བྱས་ནས་བོད་ཡིག་དབྱ་ཅན་དང་། བཟུ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དབྱ་མེད་འབྲི་སྒྲུལ་
བྱང་བ་རེད་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་ནས་བཟུང་། དུས་ཁྱིམ་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེས་བྱས་པ་ལས་ཡིན་མིན་གྱིས་དབྱེད་པ་བཏང་མཁན་དེ་མཁས་
དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་མ་བྱོན་གྱི་བར་དུ་སུ་ཡང་བྱང་མི་འདུག །དོན་
དངོས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་རྣམས་སུ་བྱང་བའི་ཡི་གེ་དེ་དག་བོད་
ཡིག་གི་ངོ་བོ་དང་ཉ་ཅང་ཐ་དད་པ་ཞིག་སྟེ། ཡི་གེ་དེ་དག་ནི་དབྱངས་གསལ་
གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། མིང་ཆོག་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་
ཞིང་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཡིག་ནི་དབྱངས་གསལ་སྦྱར་སྟོག་ཅན་གྱི་ཡིག་རིག་ཤིག་
ཡིན་ཀྱང་། ཡིག་རིགས་གཞན་དག་གང་ལའང་མེད་པའི་བྱང་ཆོས་ཤིག་ནི། སྟོན་
འདུག །རྒྱུ་འདུག །མགོ་ཅན། འདོགས་ཅན་བཅས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་འདི་དག་རེད་
འདུག །དོན་ཀྱང་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་ཚུལ་དུ་གསལ་
བའི་གནའ་བོའི་ཡིག་རྟིང་གུལྟའི་ཡི་གེ་ཞེས་པ་དེ་ནི། བོད་ཡིག་དང་རྣམ་པ་དང་
མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པ་ཞིག་སྤང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱི་
གསུངས་ལས། ཁོང་གིས་གུལྟའི་ཡི་གེ་དེ་སྟོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡ་མཚན་རྒྱ་གར་
ཡང་མི་འདུག །ཡི་གེ་དེ་ནི་གནའ་བོའི་དུས་ཀྱི་བོད་ཡིག་རང་ཡིན་སྟེད་པ་ཞིག་

ཀྱང་རེད། གང་རུ་བཤད་པ་ལྟར། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་
 འབྱུང་ཁུངས་དེ་ལྟ་ཆོངས་པ་དང་། བརྒྱ་བྱེན། དབང་ཕུག་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
 དབང་རྣམས་བཞུགས་གནས། གངས་ཏི་སེའི་ཚྱོགས་དེར་ཡིན་པར་འདོད་སྟོལ་
 ཡོད་པ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་གྲུལ་ཏི་ཡུལ་རུ་སྦྱོད་པའི་ཡི་གེ་དེའང་གངས་
 ཏི་སེའི་ཉེ་སྤྱོད་ན་གནས་པའི་གནའ་བོའི་བོད་མི་དེ་དག་གིས་སྦྱོད་པའི་ཡི་གེ་དེ་
 རིམ་བཞིན་གྲུལ་ཏི་ཡུལ་རུ་དར་ཡོད་པ་སྤྱིད་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད།

ལ། བོད་ཀྱི་བོན་པོ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ལུ་སྟེགས།

བོན་ཚོས་དང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ལུགས་རྣམས་ནི་བྱིམ་རྒྱུད་གཅིག་
 ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ནམ། བོན་པོ་ཞེས་པའི་ཚོས་ལུགས་དེ་ནི་ཏ་ཅང་གི་ཚོས་ལུགས་
 རྒྱུད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་གྲགས་ཤིག་རེད། དེ་ལ་གདོད་མའི་བོན་ཚོས་དང་
 གཡུང་རྒྱུད་བོན་ཚོས་ཞེས། ཚ་བའི་ཐོག་ནས་དབྱེ་བ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
 གདོད་མའི་བོན་ཚོས་ཞེས་པ་དེ་ལ་མ་མཐར་ཡང་ལོ་ངོ་བྲི་བྲག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་
 ཞིག་རེད། ཚོས་ལུགས་དེ་ཐོག་མར་དར་སྟོལ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ནི་གངས་ཏི་སེ་དང་
 མཚོ་མ་པམ་པའི་ཉེ་ཚྱོགས་ཀྱི་གནའ་བོའི་རུས་སུ། ཞང་ཞུང་འོ་མོ་ལུང་རིང་སྟེ་
 དེང་རུས་མངའ་རིས་ཀྱི་ཡུལ་ཚྱོགས་འདི་ཡིན། ཡུལ་འདི་ནི་གནའ་བོའི་རུས་ནས་
 རྒྱ་གར་དང་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི། རྒྱ་གར་བའི་ཚོས་ལུགས་ནང་
 རུ་གངས་ཏི་སེ་དེ། ལྟ་དབང་ཕུག་ཆེན་པོ་བཞུགས་པའི་གནས་མཚོག་བྱུང་པར་
 ཅན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། རྒྱ་གར་ན་
 ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ལུགས་དེ་མ་དར་བའི་གོང་དེར། ལུ་སྟེགས་པའི་ཚོས་
 ལུགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་། ཡོད་པར་འགའ་ཞིག་ནི་ངར་འཛིན་སྤང་ཞིང་
 བདག་མེད་བསྟོམ་སྟོལ་ཡོད་མེད་ཅུ་ལས། གཞན་སྟོག་གཅོད་སྟོང་བ་དང་ལས་
 འབྲས་སྤང་བ་སོགས་ལ་ནང་པ་དང་བྱུང་པར་མེད་པའི་གཞུང་དང་རིག་གནས་
 ཆ་ཆོང་ཡོད་པའི་རིགས་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་ནི་འཛིན་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་འདི་
 དག་རྒྱ་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་འདོད་ཅིང་། ཆོ་སྤྱི་བྱེད་པ་ལས་རྒྱ་
 འབྲས་མི་འདོད་པའི་གཏན་ཆོགས་རིག་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆད་ལྟ་བུའི་རིགས་
 ཀྱང་ཡོད་པ་རེད་ཟེར། དེ་དག་ཚྱོགས་གཅིག་ནས་བལྟས་ན་འཆོར་བ་ཚོས་སྤྱི་སྤྱི་

བ་དང་། རི་བོ་དང་། རྒྱ་བོ། བླ་མ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་རུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྒོལ་
སོགས་ཏེ་ཅང་ལུགས་སྒོལ་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟགས་ན་རྒྱ་གར་
ཡུལ་གྱི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དེ་དག་གི་འབྱུང་ཁུངས་དེ། གངས་ཏི་མེའི་ཉེ་
སྟོགས་སུ་གནས་པའི་བོན་ཆོས་དེ་དག་མིན་ནམ་སྟུང་། ཡིན་ནའང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་
ཆོས་ལུགས་དེ་དག་གི་བསམ་སྒྲོ་དང་། ཐབས་ཤེས་ཐམས་ཅད་གདོད་མའི་བོན་
ཆོས་ལས་ཡར་རྒྱས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་འདི་ནི་བོན་ཆོས་ཀྱི་མང་གཞིའི་ཐོག་ནས་
ཡར་རྒྱས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས། གང་ལྟར་ཡང་ང་ཆོས་གནང་རབས་བོད་ཀྱི་
ཆོས་དང་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་མཐར་སྟོན་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་
གོ་དང་ལྷག་པར་སྤྱི་ཏའི་ཡི་གེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་
རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་རྟོག་པའི་གཞུང་ལུགས་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན།
བོད་ཀྱི་བོན་ཆོས་དང་ལོ་རྒྱུས་ལ་སྤར་མ་གྲགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གསར་པ་མང་པོ་
ཞིག་ཤེས་རྒྱ་ཡོད་ངེས། བླ་མ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རིག་
གཞུང་གི་མང་གཞིའི་སྟེང་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ནས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་
ཆགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་སྒྲོས་མ་དགོས་ཟེད། འོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་
སྒྲུས་ན་ཆོས་པ་ཆོས་དམོན་བོར་སྤྱིད་ཀྱང་། དེ་དག་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བྱུང་ངེས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཚུལ་གསལ་པོ་ཞིག་གོ་བརྟུན་ན་ཁས་ལེན་གནང་སྤྱིད་ཀྱི་ཟེད།
ངེས་དོན་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་
བསྐལ་པ་མང་པོའི་གོང་རོལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཟིན་ཀྱང་། སྟེགས་རུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
ལ་དགོངས་ནས་བསམ་བཞིན་ཏུ་སྟེ་བར་བཞེས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལུགས་
དག་ཏུ་གསུངས་པ་བཞིན་ཁོ་བོས་ཀྱང་ཁས་ལེན་གྱིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་རང་རེ་སོ་
སྟེ་ནམས་ཀྱི་ངོར་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་བས་གཙང་མའི་སྤྱི་སྟེ་
འབྱུངས་ཤིང་ཐོས་བསམ་གནང་ཚུལ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་བཞེས་ཚུལ་འཁོར་བ་ལ་
ངེས་འབྱུང་སྟེས་ཚུལ། བྱིས་ནས་བྱིས་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ནི་འཛིག་
རྟེན་པའི་སྤང་ངོར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མཐུན་པ་ཞིག་གནང་ཡོད་པ་
ཀྱང་གིས་མཐུན་གལས་ལྟར་ཟེད། དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ཐོག་མར་སྟེ་
གཞོན་ནུའི་རུས་སུ། རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་པ་དེ་དག་

ནི་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ན་དར་སྲོལ་ཆེ་བའི། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དག་ཡིན་པ་
 སྟོན་མ་དགོས། བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་རྒྱ་ཆལ་
 ཤེས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་རིང་འཕུར་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་རངས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ལྟག་སྟོང་
 གཉིས་ལས་བསམ་གཏན་གྱིས་གདམས་ངག་ཁྱུས་ཏེ། རྒྱ་པོ་ནི་རྒྱ་ནའི་འགམ་ཏུ་
 ལོ་དྲུག་ཏུ་དཀའ་སྟུང་གིས་བསྐྱོམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པའི་
 རྒྱ་མཚན་དེ། ངར་འཛིན་སྤངས་ཤིང་བདག་མེད་པའི་དོན་མ་རྟོགས་ན། དཀའ་
 སྟུང་ཁོ་ནར་སྟོང་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་མི་འཐོབ་པར་བརྟན་པར། ཟབ་ནི་
 སྟོན་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། བདུད་ཅི་ལྟ་བུའི་ཚས་ཤིག་ཁོ་བོས་རྟོན། །སྟ་
 ལ་བརྟན་ཀྱང་གོ་བ་མི་འདུག་པས། །མི་སྤྲོ་ནགས་འདབས་ཉིད་ཏུ་གནས་པར་བྱ།
 ཅས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་པ་ལ་དཀའ་ངལ་མེད་པ་དང་། སེམས་
 འོ་མ་རྟོགས་པའི་དཀའ་སྟུང་དེ་ལུ་སྟེགས་ལྷགས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ།
 ལུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་ལྷགས་མཐའ་དག་ལས། ཆེས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་རང་
 ལྷགས་ཀྱི་ལྟ་བ་གསར་ཏུ་རྟོན་པ་དེ་ནི། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བྱབ་མཐའ་ཞེས་
 ཟེར། དེས་ན་ནང་པའི་བྱབ་མཐའ་ནི་ལུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཆང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ་
 ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་བྱབ་མཐའ་ཞེས་ཡིན་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད།

ཨོད་ཀྱི་ཤིས་ཞིབ་འཁྱག ཨི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 1998ལོ།

ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལ་དབྱེད་པའི་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་སྒྲིང་བ།

གཅིག | ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལ།

དེ་ཡང་ཀྱི་སྐུ་མཁུ་ཞི་བ་ལྟེན། སྒྲིང་ཆད་མ་བྱུང་བ་ཡང་འདྲི་བ་ཆོད་མེད། །
 སྒྲིང་སྒྲིང་མཁུ་མཁུ་ལ་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེ་སྒྲིང་གཞན་དོན་བསམ་པ་འདྲི་
 བདག་ལ་མེད། །རང་གི་ཡིད་ལ་བསྒྲིང་སྒྲིང་ལ་འདྲི་བ་ཆུང་མས། །ཞེས་གསུངས་
 པ་བཞིན། །འདྲི་བ་དོན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཆེད་པ་དག་ལ་མ་འོངས་པའི་རང་གི་རིག་
 པའི་ཆུ་ལས་བྱུང་བའི། །སྒྲིང་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསར་པ་གང་ཡང་མེད།
 འོན་ཀྱང་། སྒྲིང་གི་ཡིག་ཆ་ཆེད་པ་དག་ན་འོངས་པའི་ལྷན་པོ་ཆེད་པ་དེ་དག་
 སྒྲིང་བྱུང་མཁུ་མཁུ་ལྟེན། རྒྱ་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་དབང་གིས་བཟུ་སྒྲིང་དང་
 བཟུ་དབྱེད་མ་ཟུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱ་ལྟེན། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལ་ལྷན་པོ་
 བཞིན་དངོས་མ་མཐོང་པར། གཏན་ཆོགས་རྒྱ་རྒྱ་ལྟེན་ཞེས་ཀོང་
 ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ནི། ལྷན་པོ་གཞན་ཞིག་ནས་བྱུང་བའི་མི་རིགས་གཞན་ཞིག་
 ཡིན་པར་བཤད་པ་དེ་ལ། རི་བོང་ཅུ་ལ་འདྲི་བ་ཞེས་འབྲངས་པ་མང་ཅུ་བྱུང་
 ཡོད་པར། སྒྲིང་བས་གཞན་ལ་རྒྱ་རྒྱ་མཐོང་མཐོང་ནས་དེའི་རྒྱ་རྒྱ་ལྟེན་པའི་
 ཆེད་དུ། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལ་ལྷན་པོ་བཞིན་རས་དངོས་སུ་གསལ་བར་
 བཞིན་པའི་ཡིག་ཆ་ཆེད་པ་དག་གི་ལུང་ལ་འབྲངས་བཅོལ། དབྱེད་གསུམ་རྒྱ་
 དག་གི་རིགས་པས་བྱུང་བཟུ་ནས། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལ་ལྷན་པོ་
 ཅུ་བཤད་པར། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལ་ལྷན་པོ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ན་
 རྒྱ་ཆེན་ཀོང་ཅེ་དང་། འགའ་ཞིག་ན་ཀྱི་ལྷན་པོ་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱི་ལྷན་པོ་
 ཞིག་ན་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
 མཐོང་ཆུ་ཡོད་པར་བཞིན། ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
 ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱི་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
 པ་དེ་ཡིན་ཞེས་སྐུ་མཁུ་ཀོང་ཅེ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
 འདུག །འདྲི་བ་འཕུལ་གཞི་གཅི་བོ་ཀོང་ཅེ་ཞེས་པའི་མ་རྒྱུད་དེ་ལས་བྱུང་ཡོད་

པར་སྒྲུང་། འོན་ཀྱང་བོད་ཡིག་ཏུ་རྒྱ་ཡིན་ན་རྒྱ་ནག་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པར།
 བོད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་པལ་མོ་ཆེ་ལས། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་ཞེས་
 གསུངས་པའི་རྒྱ་ནི་རྒྱ་གར་ཡིན་པ་དང་། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེས་
 རྟོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཁག་གི་སྐུ་མོ་རྣམས་བཅུན་མོར་བཞེས་པ་ཉོས་བཟུང་དང་།
 དཔོ་བཟུང་། ལྷ་བཟུང་། ལྷ་བཟུང་། ཀོང་བཟུང་། རྒྱ་བཟུང་། ལྷ་བཟུང་།
 གསལ་བཟུང་། བྱམ་ཟེ་བཟུང་བཅས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ཞེས་པ་ལས། རྒྱ་བཟུང་
 ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་བཟུང་མིན་ལ་རྒྱ་གར་ཡང་མིན་པར་རྒྱལ་ཕྱན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་
 ཀྱི་ཡ་གྲུལ། རྒྱ་ལག་འོད་མའི་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མོ་ཡིན་པ་ལས་ཤེས་རུས་
 ལོ། །

༡ དེས་ན་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཡབ་དང་། བརྟན་པའི་ཡུམ།
 འཕུངས་པའི་ཡུལ་བཅས་ནི་བོན་གྱི་དཔེ་རྟེན་《མདོ་གཟེར་མིག་》ལས་① དེའི་
 ཏུས་དེའི་ཆོ་ན། ཡུལ་རྒྱ་ལག་འོད་མའི་སྤྱིང་། མཁར་ཁྱི་སྟོ་ཅེ་བརྒྱའི་དབུས། ཤྱང་
 ཁྱིར་འཕུལ་སྐྱར་བཀོད་པའི་མཆོག །དེ་ན་པ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཀ་འདའ་ལ་གསེར་གྱི་
 མདོག་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །མ་ནི་བཅུན་མོ་ཟུ་ཏི་ལ་གསལ་འོད་མ་ཞེས་བྱའོ། །དཀོར་
 ནི་རྒྱལ་སྤྱིད་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མིར་གྱུར་བ་ལ་ཡང་ཆེའོ། །
 སུ་དང་སྐུ་མི་མངའ་ན། ཏུས་དེར་མི་མཐེད་གྱི་འཇིག་རྟེན་པར་འདས་པའི་སྟོ་
 རྟོགས་ན། རྒྱལ་པོ་གསལ་མཆོག་དམ་པ་བྱ་བ་དེ། དེར་ཆེ་འཕྲོས་ནས། བསོད་
 བྱམས་ཀྱི་བྱགས་ཀྱིས། ཡུལ་རྒྱ་ལག་འོད་མའི་སྤྱིང་གི་རྒྱལ་པོ་འདའ་ཀ་ལ་གསེར་
 ཀྱི་མདོག་ཅན་གྱི་སུར་སྐྱེས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལག་པ་གཡས་
 གཡོན་གྱི་མཐེལ་ལ། གབ་ཙེའི་འཕུལ་གྱི་ཡི་གེ་སྐུ་ཅུ་རྒྱལ་རྟགས་སུ་འཁོར་བར་
 སྐུ་ནས་ཆགས་པ། དེ་ལ་ཡབ་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྟོ་བ་སྐྱེས་ནས། མཆོན་གསོལ་བ་
 ནི། རྒྱལ་པོ་རྒྱའི་རིགས་ལ་འཕུལ་གྱི་ཡི་གེ་གབ་ཙེ་སྐུ་ཅུས་འཁོར་བར་སྐུ་པས།
 རྒྱ་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོར་མིང་བཏགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 དབུང་ལོ་ཉེར་ལྔའི་སྤྱིང་རྒྱལ་པོ་གཉན་རིགས་ཀྱི་སུ་མོ། གཉན་ལྷུ་མ་དཀར་མོ་
 འོད་གསལ་མ། རྒྱལ་སུ་གཏན་གྱི་ཁབ་ཏུ་བཅུན་མོར་བཞེས། རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་ཏུ་

① བེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེར་སྐུན་ཁབ་གི་ལྷགས་པར་ཤོག་ལྗེ་535པར།

དཀར་ནག་བཀྲ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་ཐོག་འབར་ཞེས་བྱ་བའི། གསལ་ཁང་
 བཞེངས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་ལག་འོད་མའི་སྤྱིང་ནི་གངས་ཏི་
 སེའི་རུབ་ཚྭ་གསལ་སྤྱི་གནས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས། གནའ་བོའི་ཕྱིས་
 གྱི་བསྟན་བཅོས་རྟེན་པ་རྣམས་ཚྭ་གསལ་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་《བེ་དཀར་》
 བྱང་ཏུ་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་ཀྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་གཏམ་རྒྱུད་ཚིགས་བཅད་མ་དེ་གོ་སྤྱི་བའི་
 ངག་ཏུ་བཀྲལ་བར། དེ་ཡང་ཀོང་ཙེ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རུས་ནི། ཡབ་
 རྒྱལ་པོ་གྱིས་ཤང་ནག་པོ་དང་། ཡུམ་དང་པའི་ཡུད་ཅམ་མ་གཉིས་ལ། སྲས་
 རྒྱལ་བྱ་བསམ་ལེགས་ཞེས་པ་འབྲུངས་ནས། རྒྱལ་སྤྱིད་དར་ཞིང་འཁོར་འབངས་
 རྣམས་ཁྲིམས་ལ་གནས་པའི་སྐབས་དེར། ས་གཉན་བཞོས་ཤིང་རྩོག་ཉན་ཆོག་
 ཤིང་གཉན་བཅད་པ་སོགས་གྱི་ལས་བྱས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱལ་བྱ་བསམ་ལེགས་ལ་
 ས་བདག་སྤྱི་གཉན་གྱི་ནད་གྱིས་ཟིན། ཏུས་དེར་རྒྱལ་བྱ་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་ཆེད་
 ཏུ། སེམས་ཅན་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཚོགས་བཟུང་ཞིང་བསད་དེ་རྒྱལ་བྱའི་སྤྱི་
 རྒྱུད་ཏུ་བཏང་སྟེ་ལས་ངན་པ་སྤྱི་ཚོགས་བསགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་
 གྱིས་བདག་ཅག་ལ་ལས་ངན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཅིས་ལན་ཞེས་སྤྱི་གཉན་བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་
 གཟིར་བའི་ཏུ་འབོད་བྱས་པའི་རྒྱུ་གྱིས། རྒྱལ་སྤོན་རྣམས་གྱི་བྱགས་ལ་དགོ་སྤྱི་ག་
 གི་སྤོ་ཁུང་ཞིག་སྤྱི་སྤྱི་བས་སྤྱི་གཅོད་པའི་མཚམས་བཞག་ཅིང་། ལྟ་བུ་རྣམས་
 ལ་བྱིད་ཅག་ལ་བྱགས་རྩེ་དང་བྱིན་རྒྱབས་མེད་དམ། དོན་འདི་ལ་ཅི་ཡིས་པན་
 ཞེས་སྤྱི་འབོད་བྱས། སྐབས་དེར་འཕགས་པས་ལས་ངན་བསགས་པ་དེ་དག་
 ངན་འགྲོའི་རྒྱར་མཁྱེན་ནས་ཆེ་ལམ་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡུང་བསྟན་པར། རྒྱལ་པོའི་
 སྲས་འདི་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་སྤྱིར་ཡང་སྲས་རྟེན་རུས་ལ། སེམས་ཅན་མང་པོ་
 འདི་ལྟ་བུ་བསད་པས་ཤི་ནས་དཔྱལ་བར་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་གཉན་བསྐྱེད་པ་འབྱུར་རོ་ཞེས་
 གསུངས། རྒྱལ་པོ་དངངས་སྤྱི་གཉན་ཏི་དཔྱལ་བ་ཞེས་པ་གང་འདྲ་ཡོད། ཤི་
 བ་བྱུང་ན་རི་ལྟར་བྱ་དགོས་ཞེས་ཞུས་པར། འཕགས་པས། བྲག་རི་ངོས་
 བཟང་བྱ་བ་ན། སྤྱི་ཡི་རྒྱལ་པོ་འཛིན་པོ་བཞུགས། །དེ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅིག་
 ཅེས་གསུངས་པར་སྤྱིས། སྤྱི་ཉན་རྒྱལ་པོས་དེ་བཞིན་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས།
 སྤྱི་ཡིས་ཡུང་བསྟན་པར། ད་ལན་སྲས་འདི་ཉིད་མི་འཆི་འཆོ་བའི་ཐབས་ལ།

ཆུང་གིས་འབྱེད་དགོས་པ་ལས། ལོ་གྲངས་མང་ཉུང་ལ་རག་ལས་པ་ཞིག་མིན།
 དེ་རིང་ཁོ་བོས་སྡོན་བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག་ནས། ས་བདག་ཁོན་ཁོན་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་བྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། ལོ་སྐྱོར་དྲུག་ཅུ་བྱུང་བའི་རིམ་པ་རྣམས་བཤད་
 པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྡོན་གདོད་མའི་རུས་ནས་བཅི་སྟོལ་བྱུང་བའི་
 ལོ་སྐྱོར་བཅུ་གཉིས་དང་། འབྱུང་བ་ལྷ་མཉམ་ཚུན་སྒྱུར་ཁིང་འཁོར་བའི་ལོ་
 འགོས་དྲུག་ཅུའི་གོ་རིམ་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས། རང་ཉིད་སྦྱེས་པའི་ལོ་དེ་
 ཤིང་བྱི་མེ་སྟག་རྩེ་བའི་ཆོས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བཅི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་
 བཤད་བྱས་པར་ངེ་བཞིན་མཐུན་པར་བྱུང་སྟབས་དྲུང་སྟོང་ཐམས་ཅད་ཡི་རང་
 ཁིང་དད་པར་གྱུར་ཏེ། རྒྱལ་སར་དབང་བསྐྱར་ཁིང་ཀུན་གྱིས་གཙུག་རྒྱུ་མཆོད་དེ་
 མཆོད་ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་ཀྱུ་ལྷ་པོ་གསོལ། ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི། གཏམ་རྒྱུད་ཁོ་
 ར་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ལོ་རྒྱུས་རྟེན་པ་དང་འདྲེས་པའི་དབྱེད་གཞི་བླ་ན་མེད་པ་
 ཞིག་རེད་འདུག རྣམ་ཐར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་འདི་ཉིད་གོ་བདེ་བའི་ཆེད་རྒྱ་དེར་རུས་
 སལ་སྐད་དང་མཐུན་པའི་ཆོག་སྦྱོར་རྒྱ་བཀོད་པ་ལས། རང་དོན་གྱི་ཆ་ལ་མ་
 དཔེའི་དོན་ངེ་བཞིན་ལས་བཅད་བཅོས་གང་ཡང་བྱས་མེད། །

༡ ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་ཀྱུ་ལྷ་པོ་འབྱུངས་པའི་རུས་ནི། སངས་རྒྱལ་ཕྱག་ལྷ་པོ་པ་
 འདས་ལོའི་གོང་གི། ལོ་རྩ་དྲུག་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གྱི་གོང་གི་གབ་ཅེ་དང་པོའི་ཤིང་
 བྱའི་ལོ་དེར་ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་ཀྱུ་ལྷ་སྐྱེ་འབྱུངས་པ་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་《བེ་དཀར་》
 ལས་གསལ། འོན་ཀྱང་སྟོན་པ་ཕྱག་ལྷ་པོ་པའི་འབྱུངས་ལོ་ལ་བོད་འདྲིར་བཞེད་
 པ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་སྐྱེར་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཟད། 《བེ་དཀར་》རང་ལ་ཡང་ལྷགས་
 མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཅམ་འཁོད་འདུག་སྟབས། རེ་ཞིག་ལྷགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
 བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་ཅིང་། དེར་རུས་འཛམ་གླིང་འདྲིར་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྟོན་
 པའི་འདས་ལོ་ནི། རྒྱ་གར་གནས་བརྟན་སྟེ་བའི་ལྷགས་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་
 གཞིར་བབྱུང་ནས། བོད་ཀྱི་ལོ་སྐྱོར་སྟེ་བཅི་སྟོལ་དར་བའི་རུས་ཆོགས་དང་།
 ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་ཀྱུ་ལྷ་པོ་འབྱུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་བཅས་ལ། བརྟགས་ན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 དོན་དངོས་དང་ཉེ་བར་སེམས། དེ་ཡང་ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་པོར་གབ་ཅེ་དང་
 པོའི་ཤིང་བྱི་ཞེས་པ་དེ་ནི་ལོ་སྐྱོར་དྲུག་ཅུ་དང་སྟེ་བ་དག་སྒྱུར་ནས་ལོའི་སྐྱོར་འགོ་

བཅི་སྲོལ་ཞིག་སྟེ། ལོ་སྟོར་བརྟུ་གཉིས་འབྱུང་བ་ལྟ་དང་སྐྱར་བའི་རང་འཁོར་གཅིག་ལ་ལོ་རྒྱུག་ཅུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་བྱི་དང་པོ་ནས་ཤིང་བྱི་གཉིས་བའི་བར་ལོ་རྒྱུག་ཅུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་སྟོར་རྒྱུག་ཅུ་དེ་སྟེ་བ་དཔྱད་དང་སྐྱར་བའི་རང་འཁོར་གཅིག་ལ་ལོ་བརྟུ་དང་བརྟུ་ཅུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་བྱི་སྟེ་བ་གཅིག་དཀར་དང་པོ་ནས་ཤིང་བྱི་སྟེ་བ་གཅིག་དཀར་ཅན་གཉིས་བའི་བར་ལོ་བརྟུ་དང་བརྟུ་ཅུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་ཡང་ལོ་སྟོར་ཐམས་ཅད་སྟེ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་བྱི་དང་པོ་ལ་སྟེ་བ་གཅིག་དཀར་དང་། དེའི་རྗེས་ལོ་རྒྱུག་ཅུའི་ཤིང་བྱི་གཉིས་པ་ལ་སྟེ་བ་བཞི་ལྟར་། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུག་ཅུ་བའི་ཤིང་བྱི་གསུམ་པ་དེ་སྟེ་བ་བརྟུན་དམར་ཏེ། ཤིང་བྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་གལ་ཅོད་དང་པོའི་ཤིང་བྱི་དང་། གལ་ཅོད་བར་མའི་ཤིང་བྱི། གལ་ཅོད་ཐ་མའི་ཤིང་བྱི་བཅས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡང་ཤིང་བྱི་སྟེ་བ་གཅིག་དཀར་ཅན་ལ་གལ་ཅོད་དང་པོའི་ཤིང་བྱི་དང་། ཤིང་བྱི་སྟེ་བ་བཞི་ལྟར་ཅན་ལ་གལ་ཅོད་བར་མའི་ཤིང་བྱི། ཤིང་བྱི་སྟེ་བ་བརྟུན་དམར་ཅན་ལ་གལ་ཅོད་ཐ་མའི་ཤིང་བྱི་ཞེས་ཟེར། ཅིས་ཀྱི་རེའུ་མིག་རྣམས་ལ་འདྲིས་སྟེ་སྟངས་དང་པོ་དང་། སྟེ་སྟངས་གཉིས་པ། སྟེ་སྟངས་གསུམ་པ་ཞེས་ཟེར་སྲོལ་ཡོད།

བེ་དཀར་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་འབྱུངས་ལོ་ནི་སྟེ་ལོའི་གོང་གི་ལོ་༡༠༠ལྷག་ཅུ་མ་གྱི་དུས་སུ་ཡིན་ཞིང་། དེས་ན་གོང་ཅོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་འབྱུངས་ལོ་དངོས་ནི་སྟེ་ལོའི་གོང་གི་༡༥༥ལོར་ཡིན་པར་སྤངས།

གཉིས། བོད་དུ་ཅིས་དཔྱད་དང་གཏོ་མདོས་ཀྱི་ཆོག་ག་བྱུང་

ཚུལ་དང་བྱུང་དུས་སྟོར།

༡ གཙུག་ལག་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་དར་ཚུལ་ལ། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཅིས་གཞུང་རྒྱུང་པ་དག་ལས། རྟོན་བསྐྱལ་པ་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་དུས་སུ་ལོ་སྟོར་དང་སྐྱར་སྟེ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་བྱུང་ཚུལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཏུ་ཅང་ཉམས་མཛར་བ་དང་། རིག་གནས་རྒྱུང་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་དཔྱད་གཞིའི་རིན་ཐང་གང་འཆོམས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་ཡིག་ཆོགས་མང་བས་འདྲིས་མ་བྱིས། བོད་ཀྱི་འབྱུང་ཅིས་ཐོག་མར་དར་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་འདྲིས་གཏམ་རྒྱུད་དཔེར་མཆོན་ཅུ་

ཞིག་བཀོད་པར། 《བེ་དཀར་》ལས།

མ་རྩ་གསེར་གྱི་རྩལ་སྤལ་གྱི།
 རྒྱལ་ལས་ཁེན་པ་མཛུགས་ལས་ཁེན།
 དེ་གཉིས་ཁྱུངས་མལ་བསྐྱེབས་པ་ལས།
 རྩ་ཚ་མིང་སྤྱིང་གྲུབ་པ་སྟེ།
 དེ་ཡང་ཁེན་མ་ས་ལྷག་མ།
 ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་དྲུག་ཤིང་འབྲུག་གུམ།
 ཤིང་མོ་རྒྱལ་ལ་རྩར་ཡང་སྤྲས།
 དེ་རྩལ་གནམ་སའི་བཅོས་མེད་པས།
 ཁེན་པ་རྒྱན་པོ་བྱི་ལོ་པ།
 ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་ལ།
 ལྷགས་པོ་བྱི་ཡི་ལོ་ལ་གུམ།
 ལྷགས་པག་ལོ་ལ་རྩར་སྤྲས་གྱུང་།
 གནམ་སའི་སྒོ་མོ་མ་བཅོས་པས།
 ཟིན་ཟིན་ཁམ་དང་གསུམ་ཡང་གུམ།
 རྩ་ལི་གིན་གསུམ་སྤྱིངས་གྱུར་ནས།
 གནམ་སྒོ་ས་སྒོ་གཏོ་ཡིས་བཅོས།
 དེ་ཡིས་ཤི་འཕྲོ་ཆད་པར་གྱུར།
 ཕྱི་སྤང་གཉིས་ལ་གསོ་བྱུང་ཅིང་།
 ལྷག་ཡོས་ལོ་ལ་ལྷ་དན་བྱས།
 འབྲུག་རྒྱལ་གྱི་དན་ཡིན་པས་བཞག།
 ཅ་ལྷག་དབང་ཐང་སོ་སོར་བཞོས།
 བྱ་སྤྱིར་གསོན་གཤིན་བྱེ་བྲལ་བྱས།
 བསྐལ་པ་དྲུག་རྒྱ་ཅ་བཞིའི་བར།
 མི་རྣམས་ཆོ་རིང་སྤྱན་ཆོགས་གྱུར།

① གྲུང་གོའི་པོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གི་ལྷགས་པར་238ངོས།

ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་རུས་སྤུལ་ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་
 པ་འདྲིའི་མཆོན་གཞིའི་དཔེ་ཡིན་ཞིང་། གནའ་བོའི་བོན་པོའི་མོ་ཡིག་རྟིང་པ་རྩ་
 གླིག་ལ་སོགས་པ་མོ་ཅིས་གྱི་ཡིག་ཆ་རྟིང་པ་འགར་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་པའི་ཅིས་གཞི་
 རུས་སྤུལ་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་ཡེ་ཡོད་གནས་པའི་རུས་སྤུལ་དང་། དེ་ལས་
 ཆགས་པའི་རུས་སྤུལ། སྤྱི་པའི་རུས་སྤུལ་སེར་པོ་སྟེ་དབྱེ་བ་གསུམ་ཕྱུང་པ་དེ་
 ལས་དང་པོ་ཡེ་ཡོད་གནས་པའི་རུས་སྤུལ་ཞེས་པ་ནི། གཞི་བར་སྒྲུང་སྟོང་བའི་
 དབྱིངས་འདི་ལ་ངོས་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལས་ཆགས་པའི་རུས་སྤུལ་ཞེས་པ་ནི།
 གཞི་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་དེའི་སྟོང་རྩ་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྲུབ་པའི་ས་ཆུ་མེ་
 རྒྱུད་གི་དགྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་དེ་དག་ལ་ཟེར། སྤྱི་པའི་རུས་སྤུལ་སེར་པོ་ཞེས་
 པ་ནི། གཞི་སྟོང་བའི་སྟོང་རྩ་ རྒྱ་འབྱུང་བ་བཞིའི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་དག་པན་
 རྒྱུན་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སམ། རྒྱ་སྐར་གོ་ལའི་ཁམས་
 ཆེ་ཕྱ་རུ་མ་ཞིག་ཕྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་དག་ནི་སྤྱི་པའི་བདེ་
 རྒྱལ་དང་། འཕྲོ་འབྱུར་འཕེལ་འགྱུར་སོགས་སྟོན་པའི་ཅིས་གཞིར་བྱེད་ཅིང་ཡོད།
 གནའ་བོའི་བོད་གྱི་ཤེས་རིག་རྟིང་པའི་ལྷགས་ལ་དངོས་པོ་ལ་ཇས་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་
 བ། ས་ཆུ་མེ་རྒྱུད་སྟེ་འབྱུང་བའི་རིགས་དང་། རུས་པའི་སྟོན་ནས་དབྱེ་ན་པོ་ཇས་
 དང་མོ་ཇས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་རུས་པ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཇས་
 རིགས་གཉིས་པོ་ལྟན་གཅིག་རྩ་འདུས་པ་ན་སྤྱི་པའི་རྣམ་ཆོགས་སྒྲུང་བའི་ཆོས་
 འདི་ཀུན་སྐྱེད་སྤྱི་པའི་བྱེད་ཐུབ་གྱི་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །

འདི་ཡང་སྤྱི་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་མཆོན་བྱེད་རུ་མ་རྒྱ་གསེར་གྱི་
 རུས་སྤུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་རྒྱལ་ལེགས་ཉེས་སོགས་གྱི་འཕྲོ་འབྱུར་
 དང་འཕེལ་འགྱུར་མཆོན་བྱེད་ལ་སྐར་ཁ་བརྒྱད་དེ། ལི་མེ་དང་། ཁོན་ས། རྩ་
 ལྷགས། ཁེན་གནམ། ཁམ་རྒྱ། གིན་རི། ཟེན་ཞིང་། ཟོན་རྒྱུད་བཅས་
 ཕྱུང་བ་དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་གདགས་སྤྱིབས་གྱི་ཆོས་ཁམས་གཉིས་འབྲུད་པ་ལས་
 ཆོས་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་རྩ་ཕྱུང་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་རུས་སྤུལ་གྱི་རྒྱབ་ངོས་ན་
 གདགས་སམ་པོ་ཁམས་གྱི་རུས་པ་མཆོན་པའི་སྐར་ཁ་ཁེན་གནམ་གནས་ཡོད་པ་
 དང་། རུས་སྤུལ་གྱི་མདུན་ངོས་ན་སྤྱིབས་སམ་པོ་ཁམས་གྱི་རུས་པ་མཆོན་པའི་

སྤར་ཁ་ཁོན་ས་གནས་པ་དེ་གཉིས་སྤངས་མལ་བསྐྱབས་པ་ལས་རིམ་བཞིན་བྱ་ཆ་
མིང་སྤྲིང་གི་སྤར་ཁ་ནམས་བྱང་བ་རྟེ། 《བེ་དཀར་》ལས།

གནམ་སའི་ཀ་བ་རི་ཡིས་བྱས། །

བྱ་ཆེན་ཚོན་མ་གྱིན་རི་བྱང་། །

རི་བྱག་བར་དུ་རྒྱང་བྱང་བའི། །

བྱ་མོ་ཆེན་པོ་ཐོན་ཏེ་རྒྱང་། །

རྒྱང་གིས་གཙུགས་ཏེ་མི་འབར་བས། །

བྱ་མོ་འབྲིང་མོ་ལི་ཡང་བྱང་། །

རྒྱང་མེ་འབྲུགས་ཏེ་ཆར་བབས་པས། །

ཁམ་རྒྱ་སྤར་པོ་མི་གཙང་བྱང་། །

དེ་ནམས་བར་དུ་ཤིང་སྒྲིས་པས། །

བྱ་མོ་རྒྱང་དུ་ཐོན་ཞིང་བྱང་། །

མི་ཡིས་ས་བཞུ་ལྷགས་བྱང་རྟེ། །

བྱ་འབྲིང་གཙང་བྱེད་དུ་ལྷགས་བྱང་། །

དེ་ཡང་ཁམ་ཐོན་བྱང་ཚུལ་ནི། །

ཆེ་བ་གྱིན་ཐོན་ནམ་པ་གཉིས། །

ལས་གྱིས་ཆགས་སེམས་སྒྲིས་བྱར་ནས། །

མིང་པོས་རི་རབ་ལན་གསུམ་དང་། །

ཐོན་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་བསྒྲོལ་བྱར་བྱང་། །

བཟའ་རྒྱ་རྟེན་པར་མ་བྱར་འབྲུམས། །

སྤྲིན་མོ་གདུགས་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ། །

ཡེ་ལེ་དབྱང་ཚོན་བྱ་བ་དེར། །

ལས་གྱི་རྒྱང་འཚུབ་ལངས་པའི་སྤྲིང་། །

མིང་སྤྲིང་རོ་མ་ཤེས་པར་སྤང་། །

མཚོ་ལ་ཤོར་ཁམ་ཐོན་མཚོ་ལ་སྤྲུག་བཙས། །

དེ་ཡིས་སྤྲིང་པའི་སྤྲུ་ལྷ་ལྷགས། །

ལྷ་དང་ལྷ་རྣམས་བཤོས་པ་ལས། །

རྣང་སྲིད་ལྷ་སྲིད་ལྷ་བརྒྱད་སྲིད། །

ལུས་པོ་མགོ་རྣམས་སྤྲོ་ཆོགས་གྲུབ། །

ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་སྤར་ཁ་བརྒྱད་ལས་པ་མ་གཉིས་དང་། བྱ་
སྲིད་བཞི། ཆ་པོ་དང་ཆ་མོ་གཉིས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱང་ཚུལ་དང་། དེ་དག་
གི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་སྲིད་པའི་ལྷ་སྲིད་ལྷ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱང་ཚུལ་བཅས་སོ། །
དེ་ནས་ས་མོ་ལྷག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཁོན་མ་རྒྱ་མོ་དེ། ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་དྲུག་ལོན་
པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་གྲུམ་པ་དང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་མོ་སྤྱལ་གྱི་ལོ་རྒྱུར་རྒྱ་སྤྱལ་
རྒྱས་དེར་གནམ་ས་འབྲུགས་པ་བཅོས་པའི་གཏོ་དང་། རིམ་གྱོ་གང་ཡང་མེད་པ་
དང་། ས་མོ་བྱིའི་ལོ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཁོན་པ་རྒྱ་པོ་དེ། ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་ཅུ་ཅུ་
གསུམ་ལོན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་ལ་གྲུམ། དེའི་ཕྱི་ལོ་ལྷགས་པག་ལོ་ལ་རྒྱུར་རྒྱ་སྤྱལ་
གྲུང་། གནམ་སའི་སྤོ་མོ་བཅོས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏོ་བཅོས་གང་མང་མ་གྲུབ་
པའི་སྲིད་ཀྱིས་ཟིན་ཟིན་ཁམ་གསུམ་ཡང་སྤོ་རྒྱུར་རྒྱ་གྲུམ། དེ་ནས་རྒྱ་ལི་གིན་
གསུམ་བཤོས་ནས་གནམ་སྤོ་ས་སྤོ་བཅོས་པ་ལ་སོགས་པ་སྤར་ཁ་བརྒྱད་པའི་གཏོ་
བཅོས་ཆ་ཆོང་བ་ཞིག་བྱས་པས་དེ་ཡིས་ན་རྒྱས་དང་ཤི་འཕྲོ་ཆད་ཚུལ་བཤད་པ་
འདི་ནི། བོད་ཀྱི་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་གནས་ཐོག་མར་ཆགས་ཚུལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་
དོ། །དེ་ལྟར་སྲིད་པའི་བདེ་རྒྱལ་འཕེལ་བྱུང་གྱི་རྒྱས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་རྣམས་
སུ་བྱི་བ་ལ་སོགས། གཞུགས་བརྟན་བརྩུ་གཉིས་བྱང་ཚུལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་དག་
གྲུང་ཡི་གི་མང་པོས་འདིར་མ་བཤོད། གཞུགས་བརྟན་དེ་དག་གིས་མཆོན་བྱའི་
རྒྱས་ལ། རིང་བྱང་མི་འདྲ་བ་སྟེ་ལོ་ལྷ་ཞག་རྒྱས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེས་ཡོད་པ།
དཔེར་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ཡུན་ཆོད་དེ། ཆ་བརྩུ་གཉིས་སུ་བཤོས་པའི་ཆ་རེ་ལ་
གཞུགས་བརྟན་རེ་བཤོད་ཡོད་པ་ནམ་ལངས་ཡོས། ཉི་ཤར་འབྲུག་ཉི་ཤོས་སྤྱལ།
ཉིས་བྱེད་རྟ། ཕྱིད་ཡོལ་ལྷག་འགོང་ཁ་སྤྱལ། ཉི་ལྷ་བ་བྱ། ལྷ་སྲིད་ཕྱི་
སྲིད་འཁོར་པག་ནམ་བྱེད་བྱི་བ། ནམ་བྱེད་ཡོལ་སྤང་། ཐོ་རེངས་སྤྱག་བཅས་
དང་། དེ་བཞིན་ཞག་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ལོ་བརྟན་རེ་བཤོད་ཡོད་པ་
དང་། ལྷ་བ་སོ་སོར་མཆོན་བྱེད་རྒྱ། ལྷ་བ་རེ་ལ་ལོ་བརྟན་རེ་གཏན་འཁལ་བྱས་

པ་དང་། ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་བརྒྱམས་པའི་ཡུན་ལ། ལོ་རེ་བྱས་པར་ལོ་རེ་མཆོན་
 བྱེད་རུ་གཟུགས་བརྟན་རེ་བཞོན་སྒྲིལ་བྱང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་སྤར་ཁའི་གཏོ་
 བཅས་བྱས་པའི་ཡིན་ཆད་སོ་སོ་ནི། བྱི་སྤང་གཉིས་ཀྱི་ལོ་ལ་འབྲུགས་པ་ཉམས་
 གསོ་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱང་བ་དང་། རྟག་ཡོས་གཉིས་ཀྱི་ལོ་ལ་གུམ་པ་དེ་དག་གི་
 ཆེད་རུ་ལྷ་རན་བྱས་པ། འབྲུག་སྤུལ་གཉིས་ནི་ཁོན་མ་ཆན་མོ་གུམ་པའི་སྤྲོ་རན་
 ཀྱི་ལོ་དང་། བྱི་པག་གཉིས་ཀྱང་ཁོན་པ་ཆད་པོ་གུམ་པའི་སྤྲོ་ལོ་བྱས། རྟ་ལྷག་
 གཉིས་ཀྱི་ལོ་ལ་སྤར་ཁ་སོ་སོ་ལ་དབང་ཐང་བཅོས་པ་དང་། བྱ་སྤུལ་གཉིས་ཀྱི་
 ལོ་ལ་སྤར་ཁར་གསོན་གཤེན་སོ་སོ་དབྱེ་བར་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་པས་བསྐལ་
 པ་རྒྱག་རུ་ཅ་བཞིའི་བར་རུ་མི་རྣམས་ཆོ་རིང་བ་དང་། འོན་འབྲུབ་ཅིང་ཐུན་
 གུམ་ཆོགས་པའི་དཔལ་ལ་སྤྱོད་ཆོག་པར་བྱང་བར་གྲགས། དེ་ནས་ནམ་ཞིག་
 བསྐལ་པ་མར་འགྲིབ་པའི་ཆོ་མི་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཆེར་རྒྱས་པས། འབྲས་བུ་ཆོ་
 ཐུང་བ། ཁོར་དབུལ་བ། སྤོད་བརྒྱད་ཀྱི་མདོག་དང་བརྒྱད་རྣམས་ཉམས་པར་
 བྱུར་པ་དེའི་ཆོ། ཤེས་པ་གཞི་ཐོག་ནས་སྒྲིལ་བའི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཉིད་
 དྲང་སྤྲོང་ཡོད་པོ་ཞེས་བྱར་སྤུལ་ནས་འཇམ་བུ་སྤྲོང་འདྲིར་བྱོན་ནས། འཇིག་རྟེན་
 ཀྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་སྤྲོད་པའི་རུས་སྤུལ་ཆེན་པོའི་གཟུགས་སུ་བཞོན་ཅིང་།དེ་ལས་
 སྤར་ཁ་བརྒྱད། ཟླ་བ་དགུ། ལོ་སྒྲིབ་བརྒྱ་གཉིས། གཟའ་ཆེན་བརྒྱད། རྒྱ་སྤར་ཉེར་
 བརྒྱད་ལ་སོགས་པ། སྤྲོད་པ་རྣམས་སྤར་པའི་ཆོས་ཚུལ་རི་སྤྲོད་པ་ཆགས་ཤིང་
 སྤོན་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ལས། འགྲོ་བ་མིའི་ཡུལ་རུ་ལོ་འགྲོས་ཀྱི་མིང་ཤེས་པར་བྱང་
 ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་དེའི་དོན་ཤེས་པའི་ཅིས་མཁན་མ་བྱང་བའི་སྒྲིབ་《བེ་དཀར་》
 ལས།

དེ་ནས་ཉོན་མོངས་ཆེར་རྒྱས་པས། །
 ཆོ་ཐུང་དབུལ་ཞིང་མདོག་བརྒྱད་ཉམས། །
 དེ་ཆོ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །
 དྲང་སྤྲོང་ཡོད་པོ་ཞེས་བྱར་སྤུལ། །
 འཇུའི་སྤྲོང་བྱོན་འདི་སྤྲོད་གསུངས། །
 འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་རུས་སྤུལ་ལས། །

རི་རྩེད་ཆགས་ཤིང་སྲིད་པ་སྒྲིན། །

ལོ་འགྲོས་སྲིད་པའི་དགྲ་ལོ་བཀོད། །

ཅེས་གསུངས་སྐར་ཡང་ལྟ་གནས་གཤེགས། །

དེ་ནས་མི་ཡི་ལོ་འགྲོས་མིང་། །

ཤེས་ཀྱང་ཅིས་དོན་ཤེས་པ་མེད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྔོན་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་མཇུག་ན་དྲང་སྲོང་ཡོད་པ་
ཞེས་པ་བྱུང་ཞིང་། དེས་ཅིས་གྱི་ཤེས་བྱ་སྒྲོར་གསུངས་ཚུལ་འདི་ནི་བོད་ཏུ་ལོ་རྒྱ་
སྐར་མའི་སྒྲོར་འགོ་བཙེ་བའི་ཚུལ་གྱི། གཙུག་ལག་ཅིས་གྱི་རིག་པ་ཐོག་མར་དར་
བའི་ལོ་རྒྱས་ཡིན་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་འདིར་འབྱུང་ཅིས་ཐོག་མར་དར་བའི་ལོ་རྒྱས་
ཀྱང་ཡིན་སྲིད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་གཙུག་ལག་ཅིས་གྱི་རིག་པ་དེ་ཉིད་འཆད་
ཉན་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་རྩེས་བྱ་ནམས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱས་དེ་དུས་
ངེས་མེད་ནས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་བརྒྱུད་ནས་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་《བེ་དཀར་》ལས།

དེ་ནས་ནམ་ཞིག་ལོན་པའི་ཆེ། །

རྟ་ལོར་ས་བདག་ནག་པོ་བྱུང་། །

ལོ་འདི་རྟ་ལོ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །

དེ་ནས་ལོས་ལོར་རྒྱལ་བྱ་ནི། །

ཤི་ཁ་ཐེན་ཅེ་ཞེས་བྱ་བས། །

རྒྱལ་བྱིམས་བཅས་པས་བདེ་ཞིང་རྒྱིད། །

དེ་ནས་མི་ལོ་ལྟ་བརྒྱུད་དང་། །

དགྲ་བརྒྱ་ཙུ་བཞི་སོང་བ་ན། །

ས་བདག་རྒྱུད་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བྱོན། །

ང་ཉིད་འོང་བའི་ལོ་གཉན་འདི། །

ཤིང་སྔོན་ལོ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །

དྲང་སྲོང་སྔོན་པོ་ཞེས་བྱ་བས། །

དེ་མན་རི་ལྟར་འོང་ཞེས་གསོལ། །

ཤིང་མེ་ས་ལྟགས་རྒྱ་རིམ་བཙེས། །

ཞེས་གསུངས་ས་བདག་ཡུལ་དུ་གཤེགས། །
 དེ་ནས་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པའི་ཆེ། །
 ཟེའུ་ཀོང་འཕུལ་ཆུང་ཞེས་པ་བྱང་། །
 ང་ཉིད་འོང་བའི་ལོ་འདི་ནི། །
 གཤམ་ཆེ་དང་པོའི་ཤིང་བྱི་ལ། །
 དབྱིད་ར་དང་པོ་མེ་མོ་སྟག། །
 ཞག་དང་རུས་ཀྱང་རིམ་པར་བཅིས། །
 དེ་ལ་པན་ཡོན་ཅི་ཞེས་གསོལ། །
 མི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྟོ་མ་རུན་གནས། །
 ཁ་དོག་བཟང་ལ་ཆེ་རིང་ཞིང་། །
 འོངས་སྟོང་ལྟན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིས། །
 མི་རྒྱལ་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་གྱུར། །
 དེ་ནས་མི་ལོ་སུམ་བརྒྱ་དང་། །
 རུག་ཅུ་ཐམ་པ་འདས་པའི་ཆེ། །
 ཡང་ཅིག་ཤིང་བྱི་དང་པོ་ལ། །
 ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱུ་ལ་པོ་བྱུང་། །

ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །འདིར་རུས་ཆོད་ངེས་མེད་ནས་ངེས་ཅན་དུ་
 བརྒྱད་ཡོད་ཅེས་ཟེར་དགོས་དོན་ནི། དཔེར་ན་གཙུག་ལག་ཅིས་གྱི་རིག་པ་ཐོག་
 མར་གསུངས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ། རྒྱང་སྟོང་ཡོད་པོ་བྱུང་པའི་རུས་ནི་སྟོན་
 བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་མཁུག་ལྟ་བུ། ཆེས་གནའ་པོའི་རུས་ཤིག་དུ་བྱང་ཡོད་པར་
 གསལ་བ་ཅུ་ལས། རུས་ཆོགས་ངེས་ཅན་ཞིག་གཏན་འཕེབས་བྱེད་མི་རུས་པ་ལྟ་
 བྱ་དང་། དེ་ནས་རུས་ཡུན་ཉ་ཅང་རིང་པོ་ཞིག་འདས་པ་ན་ཅིས་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
 ས་བདག་ནག་པོ་བྱུང་པའི་རུས་ནི་རུས་གང་ཡིན་མ་ངེས་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་དེ་ཉིད་
 འཕུངས་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ཡིན་པ་གསལ་བ་དང་། དེ་ནས་རུས་རབས་མང་པོ་ཞིག་འདས་
 པའི་ཡོས་ལོ་ལ། ཀྱུ་བྱ་ཤི་ཁ་ཐེན་ཅེ་བྱ་བས་ཀྱུ་བྱིམས་བཅས་ཤིང་མངའ་
 འབངས་རྒྱལ་བྱིམས་གྱི་ར་བར་བརྒྱག་པས། བདེ་སྦྱིད་བྱང་བའི་ཚུལ་གསལ་བ་

ལས་རྩས་རབས་གང་ཡིན་མ་འཁོད་ཀྱང་། འོག་གི་ངེས་གཏན་བྱང་བའི་རྩས་
 ཆོགས་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འདི། གྱི་ལོ་ལྔ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་རྩས་རབས་དང་ལོ་ཆོགས་གང་
 ཡིན་གཏན་འཁེལ་བྱེད་ཅུས་སོ། །

འོ་ན་རྩས་རབས་དང་རྩས་ཆོགས་དེ་དག་གྱི་ལོ་དང་སྐྱར་ནས་རི་ལྟར་གཏན་
 འཁེལ་བྱུང་མ་ཞེ་ན། འདིར་གོང་དུ་འདིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལྟོན་པ་ཤུག་
 ཟུབ་པའི་འབྲུངས་ལོ་བུ་དཀར་ལྷགས་དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཀོང་ཙོ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་
 པོའི་འབྲུངས་ལོ་གསལ་ཙོ་དང་པོའི་ཤིང་གི་དེ། གྱི་ལོ་ལྔ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་1557ལོར་ཡིན་པ་
 གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་གཞིར་བཟུང་། དེའི་གོང་དུ་ཆིས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་
 རྣམས་བྱང་བའི་རྩས་རབས་དང་རྩས་ཆོགས་ངེས་གཏན་ཡོད་པ་དེ་དག་དང་གྱི་
 ལོ་ལྔ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་རྩས་ཆོགས་དང་སྐྱར་བར། དེ་ཡང་ཀོང་ཙོ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་
 འབྲུངས་པའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུ་བརྒྱུད་པའི་གསལ་བའི་གསལ་བའི་ཤིང་གི་ལོ་
 དེར་ཆིས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། ཟེའུ་ཀོང་འབྲུལ་རྒྱུད་བྱོན་པ་གསལ་བ་དེ་གྱི་ལོ་ལྟར་ན།
 གྱི་ལོ་ལྔ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་1917པའི་ཤིང་གི་དེ་ཉིད་ཉག་ཉག་འཁེལ་ཡོད། ཟེའུ་ཀོང་འབྲུལ་རྒྱུད་
 འབྲུངས་ལོའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུ་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་ལོ་ཟེའུ་ལོ་དེར་གཙུག་ལག་ཆིས་ཀྱི་
 སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་བདག་རྒྱུད་རྒྱལ་འབྲུངས་པར་བཤད། དེ་གྱི་ལོ་དང་སྐྱར་
 བ་གྱི་ལོ་ལྔ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་2317པའི་ཤིང་ཟེའུ་ལོ་དེ་ཡིན། ཆིས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ས་བདག་
 རྒྱུད་རྒྱལ་འབྲུངས་པའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུ་བརྒྱུད་པའི་དཔྱད་བཟུང་བའི་པའི་ཡོས་ལོ་
 ལ་རྒྱལ་བྱ་ཤི་ཁ་ཐེན་ཙོས། གཙུག་ལག་ཆིས་ཀྱི་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངའ་
 འབངས་བསྐྱུངས་ཤིང་རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅས་པར་གསལ་བ་འདི་ཉིད་གྱི་ལོ་དང་སྐྱར་
 བ། གྱི་ལོ་ལྔ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་2917གསལ་ཙོ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱོད་ཁམས་བཞི་ལྟར་པའི་
 ལོ་དེ་ཉག་ཉག་འཁེལ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་གོང་དུ་རྟེན་ལོར་འབྲུངས་པའི་ཆིས་ཀྱི་
 སློབ་དཔོན་ས་བདག་ནག་པོ་དང་། གཙུག་ལག་ཆིས་ཀྱི་རིག་པ་ཐོག་མར་ལྟོན་
 པའི་དྲང་སྤྱོད་ཡོད་པོ་རྣམས་བྱོན་པའི་རྩས་རབས་དེ། གྱི་ལོ་དང་སྐྱར་ཐབས་ཀྱི་
 དཔྱད་གཞི་ནི་འདིར་རེ་ཞིག་མ་ཆེད།

གཙུག་ལག་ཆིས་ཀྱི་རིག་པ་འདི་ནི་ཆེས་གནའ་པོའི་ཤེས་རིག་ཅིག་ཡིན་སྟབས།
 ཡི་གེ་མེད་པའི་གོང་གི་རྩས་རབས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་

པ་རེད། དེ་ཡང་གནའ་ཐོག་མར་ཡི་གེ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་སྟོར་བརྟུག་ཀྱིས་
 དང་། སྤར་ཁ། སྤེ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ངོས་འཛིན་མཚན་བྱེད་ཏུ་རྟེན་
 དཀར་ནག་བཀོད་ཅིང་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲུག་མཚན་བྱེད་ཏུ་རྟེན་ནག་པོ་
 གཅིག །ཡོས་ལ་རྟེན་ནག་པོ་གཉིས་སོགས་བཀོད་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟེ་ཡོད་
 པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ། བོན་གྱི་ཕྱིས་གཞུང་རིན་ཆེན་གསལ་སྟོན་སོགས་ལས་གསལ་
 ཚུལ་བུ་དཀར་ན་བཤད། འོན་ཀྱང་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱི་ལྷ་མོ་གཙུག་ལག་
 ཕྱིས་ཀྱི་རིག་པ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་པའི་བསྟན་བཅས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཀོང་ཅེ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱིས་དབྱང་དང་གཏོ་མདོས་ཡས་སྒྱུད་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མང་
 པོ་ཞིག་བཅམས་ཡོད་པ་དེར་ཏུས་ཀྱང་ཕྱིས་གཏོ་དང་། མདོས་ཚོག་སོགས་ཀྱི་
 མཚུག་བྱང་གསལ་བཤད་ན་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་རེད། གཞན་ཡང་ཀོང་ཅེ་
 འཕུལ་གྱི་ལྷ་མོ་པོ་སྐབས་སུ་ བོད་ཏུ་ཡི་གེ་ཡོད་ཚུལ་ནི་མདོ་གཟེར་མིག་ཏུ་ཀོང་
 ཅེའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། སྤྲུག་མཐིལ་ན་གཤམ་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཡི་གེ་སྤྲུལ་
 རུ་ལྷ་ཉགས་སུ་འཁོར་བར་གྱིས་ཡོད་ཚུལ་གསལ་བ་དང་། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱི་
 ཞེས་མཚན་གསལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་རིགས་ལ་འཕུལ་གྱི་ཡི་གེ་
 གཤམ་ཅེ་སྤྲུལ་རུས་འཁོར་བར་གྱིས་པས། ལྷ་མོ་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ལྷ་མོ་པོ་མིང་
 བཏགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཡི་གེ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་སྤྲང་།
 ༡ གཏོ་མདོས་ཀྱི་ཚོ་ག་ནི། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ལྷ་མོ་པོ་སྐབས་སུ་གཏོ་མདོས་
 སྟོར་གྱི་རྒྱུད་མང་པོ་བྱང་ཚུལ་《བུ་དཀར་》ལས།

ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ལྷ་མོ་པོ་ནི། །
 མངལ་བ་ཙམ་གྱི་དབྱང་བརྒྱུད་ཀྱི། །
 བཞི་སྟོང་སྤྲུལ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་གཏོ། །
 རང་བཞིན་ཐབས་ཀྱིས་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད། །
 རི་ཀོང་འཕུལ་གྱི་ལྷ་མོ་པོ་འང་ཟེར། སོགས་དང་། །
 འཕུལ་མི་བཞི་ཡིས་རང་རང་གི།
 འཁྱོར་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གསལ་བ་ལས། །

① རི་མོ་དང་། མང་ཐེ་ཡང་གྱིས་ཡོད་འདུག

མ་རྒྱ་ནག་པོ་ཅ་བའི་རྒྱད་། །
 འཇིག་རྟེན་སྒྲོན་མེ་སྒྲ་ནགས་རྒྱད་། །
 རྩོམ་གདན་བཞི་ཕྱི་ནགས་རྒྱད་། །
 འབྲུང་བ་དོན་བསྟན་ཐུགས་གྱི་རྒྱད་། །
 མཁའ་འགོ་རྩོམ་གཙུག་ལག་རྒྱད་། །
 ཅ་བའི་རྒྱད་ལྷ་ཕྱི་མ་ནི། །
 གྱིམ་ཤང་དམིགས་སེལ་གསོན་གྱི་རྒྱད་། །
 ཟངས་ཀྱམ་རིན་ཅེན་གཤིན་གྱི་རྒྱད་། །
 ལ་ཅ་ཏ་རིན་དམིགས་སེལ་རྒྱད་། །
 ལུང་བཤིག་ནག་པོ་ངན་ཐབས་རྒྱད་། །
 བཟློག་རྒྱད་ནག་པོ་གཏོ་ཡི་རྒྱད་། །
 ཕྱི་མའི་ཕྱི་མ་རྒྱད་ལྷ་ནི། །
 འབྲུང་བ་ལྷ་བཅེགས་དབང་ཐང་རྒྱད་། །
 འབྲམས་ཡིན་ཆེན་མོ་སྒྱི་ཡི་རྒྱད་། །
 ཀ་བ་དགུ་སྒྱིལ་སྒྲར་སྒྲེའི་རྒྱད་། །
 སྒྲོང་པོ་དགུ་འདུས་ཆད་སོབ་རྒྱད་། །
 གསེར་གྱི་ཉི་མ་གི་ཤོང་རྒྱད་། །
 དེ་སོགས་སྒྲ་ཕྱི་བསྐྱམས་པ་ཡི། །
 རྒྱད་ཇེ་སྐུམ་བརྒྱ་དང་དུག་གསུངས། །

ཞེས་ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོས་གཏོ་དབྱང་བརྒྱད་ཀྱི་བཞི་སྟོང་སྐུམ་བརྒྱ་དུག་
 ཅུ་མཁྱེན་པར། འཕྲུལ་གྱི་མི་བཞིས་རང་རང་གི་འབྱོར་བ་དང་བསྟན་པའི་སྐྱེས་
 ལུལ་ནས་ཞུས་པའི་ངོར། སྒྲ་ཕྱི་བསྐྱམས་པས་རྒྱད་ཇེ་སྐུམ་བརྒྱ་དང་དུག་གསུངས་
 ཡོད་པར་བཤད། གཞན་ཡང་དེ་དང་དུས་པོད་མའི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་དར་སྟོལ་ཆེ་
 བའི་གཏོ་མདོས་ཡས་རྒྱད་ཀྱི། ཆོ་ག་འདི་དག་འགའ་ཞིག་ནི་ཀོང་ཙེའི་གསུང་
 དངོས་ཡིན་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་མཁས་གྲུབ་ཀྱིས་ཆགས་མེད་དང་། ཀོང་
 ལྷུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་མདོས་ཆོག་ལ་ཐུགས་མཉེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་

གྱིས་སྤྲིག་ཚོག་མཛད་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་དག་གི་ཁྲུངས་ཀོང་ཙེ་འབྲུལ་གྱི་དག་ལ་
གཏུགས་ཡོད་ཚུལ་མདོས་ཚོག་དེ་དག་གི་རྗེས་བྱུང་དུ་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་
པ་ལས་ཤེས་ནུས།

གསུམ། ཀོང་ཙེ་འབྲུལ་རྒྱལ་དང་ཁྲུང་སྤྱི་ཙེ་གཉིས་ཡུལ་དུས་
མཛད་པ་བཅས་ཐ་དད་པའི་སྒྲིབ།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་ཕྱང་སྤྱི་ལོ་པའི་དོན་རྗེ་དང་།
ཐུ་བཀའ་ཚོས་གྱི་ཉི་མ་སོགས། རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱི་མ་འགས་རྒྱ་
ནག་དུ་ཁྲུང་སྤྱི་ཙེ་ཞེས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐོས་བ་དང་དེ་བོད་
གྱི་ཀོང་ཙེ་འབྲུལ་རྒྱལ་དང་གཅི་ཡིན་པའི་འབྲུལ་རྒྱུ་གས་ཤིག་སྤྲིས་ཏེ། ཐུ་བཀའ་
ཀྱབ་མཐའ་ལས་①། ཤེད་དོས་ནི། གཞུང་དེ་དག་གི་འཕྲོས་དོན་ནམ་ཉི་མའོ་
ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཐོག་མར་སྟོན་པ་པོ་ནི་ཁྲུང་སྤྱི་ཙེ་ཞེས་གྲགས་པ་སྟེ། བོད་རྒྱལ་ས་
གྱིས་རྒྱ་སྤྱོད་ཇི་བཞིན་མ་ཐོན་པར་ཀོང་ཙེ་ཞེས་འབོད་བ་དེའོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱོད་ཡིག་དང་ཤེས་རིག་ལོ་
རྒྱུས་གཏིང་ཟབ་པོ་ཞིག་མ་མཐུན་སྟབས་གྱིས། བོད་གྱི་ཀོང་ཙེ་འབྲུལ་རྒྱལ་དང་།
རྒྱ་ནག་གི་ཁྲུང་སྤྱི་ཙེ་གཉིས་ཕྱོག་པའི་དུས་རབས་དང་། མཛད་པའི་ཕྱིན་ལས་
སོགས་ཅི་གང་ཐད་ཉ་ཅང་ཐ་དད་བའི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་དེ། མ་མཐོང་པར་འདྲ་
སྟེ། ཐུ་བཀའ་ཀྱབ་མཐའ་ལས། བདག་གིས་རྒྱའི་ཡི་གེ་མ་སྤྱངས་པས་གཙུག་
ལག་ལྟ་བའི་མིག་དང་མི་ལྟ་བུ་པར། གཞན་གྱིས་བསྐྱགས་པར་ཉན་དགོས་པའི་
དབང་གིས་ཤེད་དང་། དོན་མེད་བྱུང་བ་དང་འདོད་ཚུལ་སྟོགས་མཐོང་དེ་ཅམ་
ལས་འབྲི་བར་མ་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཙུ་དགུ་པ་དང་། ཉི་ཤུ་པའི་ནང་དུ་ཕྱོག་པའི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གྱང་
བཤད་ཡམས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མགོ་བོ་འཁོར་ཡོད་པར་སྤངས་སྟེ། དཔེར་ན་
《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》དུ། བྱུང་པར་ཁོང་སྤྱི་ཙེ་ཞེས་འཇམ་དབྱངས་གྱི་སྤྱུལ་པ་བོད་
དུ་ཀོང་ཙེ་འབྲུལ་རྒྱལ་དུ་གྲགས་པ་དེས་ཀྱང་། ཅིས་དང་གཏོ་གཞུང་མཐའ་ལས་

① མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གི་སྟུགས་པར། ཤོག་ངོས་394པར

པའི་སྒྲིལ་གཏོང་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། 《བསྟན་ཅིས་ཀྱན་བརྟུས་》
 ཤོག་ངོས་53པའི་མཆན་བྱ་ལས། བེ་དཀར་གཡའ་སེལ་དུ། ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་
 བོད་དུ་བྱོན་མྱོང་བེར་ཏེ། ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཁྲུང་ཙེ་ཡིན་པ་ལྟར་
 རྒྱ་རོལ་བའི་རྩོམ་ཡིག་གིས་བཞེད་པ་དང་། དེ་བོད་དུ་བྱོན་པར་བཤད་པ་ནི་
 ཁྲུང་ས་མེད་རྟོག་བཟོ་ཁོ་ན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས་མཐོང་བྱུང་།

【༡】 ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་དང་ཁྲུང་ཙེ་གཉིས་ནི་ཡུལ་གྱ་ཐ་དད་པ་གཉིས་
 ལུ་བྱོན་པའི་གང་ཟག་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པའི་
 འབྲུངས་ཡུལ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆོད་ཆ་སྟོ་མས་སྤྱི་ཁྱི་4000ཡན་ཆད་ཡོད་
 པའི་བོད་གངས་ཅན་རྫོངས་ཀྱི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ། གནས་མཚོག་གངས་དཀར་
 ཏི་སེའི་རུབ་ཕྱོགས། གོ་ལའི་ཤར་ཐིག་80ཉེ་སྟོར། གནའ་བོའི་དུས་སྤྱི་རྒྱལ་ག་
 འོག་མའི་གླིང་ཞེས་པར་དེར་དུས་མངའ་རིས་སྐར་དང་ཀ་ཤི་མིར་འབྲེལ་བའི་ས་
 ཕྱོགས་འདིར་ཡིན་ཞིང་། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་
 སྐན་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་མོ་དགུ་ཁབ་དུ་བཞེས་པར་རྒྱ་བཟའ་ཞེས་བྱུང་བ་དེ། རྒྱ་ལག་
 འོད་མའི་གླིང་གི་ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པའི་དུས་བརྒྱད་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་སྐན་
 དེའི་སྤྱི་མོ་ཡིན་པར་གསལ། །

ཁྲུང་ཙེའི་འབྲུངས་ཡུལ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆོད་སྤྱི་ཁྱི་200-500
 ཡས་མས་བར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་པའི་བྱང་ཤར་གྱི་ཆ། དེར་དུས་ཉན་དྲུང་ཞིང་
 ཆེན་གྱི་སྤྱི་ཉེ་ལྷོ་གྲོང་ཁྲིའི་ནན་གྱི་སྟོ་ཕྱོགས། གོ་ལའི་ཤར་ཐིག་117ཉེ་སྟོར།
 རྒྱུ་རྒྱ་རྫོང་དུ་འབྲུངས་ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་ཁོང་
 རྒྱལ་གཉིས་འབྲུངས་ཡུལ་གྱི་བར་ལ་ལེ་དབར་སྟོང་སྤྱག་མང་པོས་ཆོད་ཡོད་པ་མ་
 ཟད། ས་ཁམས་དང་གནམ་གཤིས་སོགས་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱ་
 གཉིས་ཡིན།

【༢】 ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་དང་ཁྲུང་ཙེ་གཉིས་བྱོན་པའི་དུས་རབས་ཀྱང་
 མི་འདྲ་སྟེ། ཀོང་ཙེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་ནི་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་འབྲུངས་པའི་ཀོང་གི་ལོ་
 རོ་དུག་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་མ་གྱི་གབ་ཙེ་དང་པོའི་ཤིང་གྱི་ལོར་འབྲུངས་ཡོད་པ། 《བེ་
 དཀར་》ལས་གསལ་ཞིང་། དེ་སྤྱི་ལོ་དང་རྒྱུར་ན་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་1557པའི་ཤིང་

བྱི་དེ་ཉག་ཉག་འཁེལ་ཡོད་པ་རེད། ཁུང་ཚུ་ཅི་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་མ་གྱི་551པའི་ལྷགས་
གྱི་ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་ལྷོ་མ་གྱི་479པའི་ཚུ་བྱི་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་
གི་《ཐ་སྐྱད་མཛོད་》 ན་གསལ། དེས་ན་ཀོང་ཅེ་འབྲུངས་ལོ་དང་ཁུང་ཚུ་ཅི་
འབྲུངས་ལོ་གཉིས་བར་ལ་ལོ་ངོ་646གི་ཉི་ཤེན་གྱི་ཡོད།

【༡】 ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱལ་དང་ཁུང་ཚུ་ཅི་གཉིས་མཛོད་པ་ཕྱིན་ལས་ཡང་མི་
འབྲ་སྟེ། བོད་ཡུལ་འདིར་ཡོངས་གསལ་སྤྱི་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱལ་པོའི་མཛོད་ཕྱིན་
གཙོ་བོ་ནི། སྤྱི་དབུང་གཉིས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཁམས་ལ་རང་
བྱུང་དུ་གནས་པའི། འབྱུང་བ་སོ་སོའི་ཁམས་མཐུན་སྦྱར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྤྱི་ཅིས་
དབྱེད་དང་གཏོ་ཆོག་གི་རིག་གཞུང་དང་། འདོན་ཆོག་མང་པོ་མཛོད་ནས། ས་
ཡོམ་དང་། མེ་དགུ། ཚུ་ལོག་ ཁྱུང་ཐན་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་
འབྲུགས་པའི་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཙའ་
སད་སེར་སོགས་ལོ་ཉེས་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། བྱ་ཡམས། ལྷ་གོ། གངས་ཐན་
ལ་སོགས་པ་ནོར་ལྷགས་ལ་གོད་ཁ་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་རྒྱུས་དང་། མིའི་ལུས་གྱི་
ན་ཆ་དང་། སེམས་གྱི་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ཞི་སྟེ། འཛིག་རྟེན་བདེ་ཞིང་ལོ་
ལྷགས་ལགས་པའི་ཆོ་ག་མང་པོ་ཞིག་མཛོད་ཡོད་པ་རེད། འདི་ནི་གཙོ་བོར་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་འབྱུང་བ་བཞིའམ་ལ། རུས་པ་གདགས་སྤྱི་བས་གཉིས་
སམ་པོ་མོ་གཉིས་སྤྱི་ཡོད་པར་སྟེ། དེ་དག་གི་རུས་པ་འཕོ་འབྱུར་དང་འཕེལ་
འགྱིབ་ཡོང་ཚུལ་དང་། ཡོང་རུས་མཆོན་བྱེད་དུ་སྤྱར་ཁ་བརྒྱད། སྟེ་བ་དགུ།
ལོ་སྒྲིབ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་སྒྲིག་གྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱུས་
རྟེན་དཔག་གི་གཏན་ཆོགས་སྒྲི་ནས་བརྒྱགས་པར་བྱས་ཡོད་པ་སྟེ། འདི་ནི་དེང་
རུས་བཤད་ལྷགས་ལྷར་ན་རང་བྱུང་ཁམས་གྱི་རུས་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱ་ནི།
རང་བྱུང་ཆོན་རིག་གི་ཁོངས་སྤྱི་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། དེས་ན་ཀོང་ཅེ་
འཕུལ་ཀྱལ་ནི་རང་བྱུང་ཆོན་རིག་ལ་མཁས་པའི་ཆོན་རིག་ཆེད་རམས་པ་ཞིག་
ཡིན་ཞེས་ཟེར་ཆོག།

ཁུང་ཚུ་ཅིའི་མཛོད་ཕྱིན་གཙོ་བོ་ནི། སྤྱིར་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་འདིར་ཁུང་ཚུ་ཅི་
ཟེར་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྤྱིས་བྱ་ཆོན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་གྲང་། དོན་

དངོས་ན་གཙོ་བོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅའ་ཞིང་འབངས་མི་བསྐྱེད་ས་ཚུལ་གྱི་ཐབས་གཙོ་
བོར་བསྟན་པར་རྒྱུ་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་རྒྱལ་བསྐྱེད་ས་བྱས་ཡོད་པ་ཞེ། གཙོ་བོ་འཇིག་
རྟེན་མི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་ས་བྱ་སྟེ་གཞན་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ཞིག་
བསྟན་ཡོད་པ་རེད། རིག་པ་འདི་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་
ཞིག་ཡིན་ལ། དེར་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཡིག་ཚང་དག་ན། ཁོང་ནི་སློབ་རམས་པ་
དང་། ལྟ་བུ་ཅན། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་བཅས་ཡིན་པའི་གཞེངས་
བསྟོད་དང་། གདིང་འཛིག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་གོང་ཚེ་འཕྲུལ་གྱི་
རྒྱལ་པོ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་འབྱུང་ཁམས་མཐུན་སྦྱར་བྱེད་པའི་ཆེ་ག་གཏོ་མདོས་
ཡས་སྤྱད་ནམས། གསར་གཏོད་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སློབ་
དཔོན་ཞིག་ཡིན་ལ། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་རང་
བྱུང་ཚན་རིག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཁུང་སྐྱུ་ཅི་ནི་དག་འདུལ་གཉེན་སྦྱར་གི་ཐབས་
ལམ་བསྟན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོས་
ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེས་ན་གོང་
ཚེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་དང་། ཁུང་སྐྱུ་ཅི་གཉིས་ནི་རྩ་བའི་ཆ་ནས་དམིགས་ལྷུལ་མི་འདྲ་
བ་དང་། ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཛིན་པའི་གང་ཟག་ཐ་དད་པ་གཉིས་
ཡིན། གཞན་ཡང་བོད་རྒྱ་དར་བའི་གཏོ་མདོས་ཡས་སྤྱད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་མང་ཆེ་བའི་
ཁུངས་བཅོལ་ས་གོང་ཚེའི་གཏོ་རྒྱུད་ནམས་ཡིན་པ། ཆེ་ག་སོ་སོའི་མཇུག་བྱང་རྒྱ་
གསལ་བ་མ་ཟད། གཏོ་མདོས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་ཁག་གཅིག་གོང་ཚེ་རང་གིས་མཛད་
པའང་ཡོད་པ་རང་རེའི་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར་པ་འདི་རེད། གལ་སྲིད་གོང་ཚེ་འཕྲུལ་
རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཁུང་སྐྱུ་ཅི་ཡིན་ན། བོད་རྒྱ་བྱུང་བའི་གཏོ་མདོས་
ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིག་ལས་བསྐྱར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གོང་ཚེའི་གསུང་ཡིན་པས་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཚང་ནང་རྒྱ་བོད་རྒྱ་གཏོ་མདོས་ནམས་ཀྱི་མ་
དཔེ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
མདོན་སྲུང་དང་འགལ་ཏེ། ཁུང་ཅིའི་ཡིག་ཆ་དག་ན་གཏོ་མདོས་ཀྱི་ཆེ་ག་ལྟ་ཅི།
མདོས་ཆོག་གི་མིང་ཅམ་ཡང་མཐོང་སྐྱེམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་མ་ཆད་རྒྱ་ནག་གི་
ལུགས་སློལ་རྟིང་བའི་ནང་རྒྱ་གཏོ་མདོས་ཡས་གསུམ་འབོར་བའི་ལུགས་སློལ་ཡོད་

དགོས་ཀྱང་། དེའི་མིང་ཅམ་ཡང་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་མི་འདུག །རྒྱ་མཚན་འདིས་
 ཀྱང་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱལ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཁུང་ཚུ་ཅི་དང་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཤེས་སྟེ།
 འོ་ན་《བེ་དཀར་》རུ། གཤམ་ཅེ་བར་པ་ས་སྟུལ་ལ། །སངས་རྒྱས་ཐུང་ན་ལས་
 འདས་སོ། །དེ་རུས་འཇམ་དབྱངས་ཀོང་ཅེ་ཅ། །སྟུལ་ནས་རྒྱ་ནག་ཡུལ་ཕྱོན་པ།
 ཞེས་གསུངས་པ་འདི་སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ་སྟེ་གཤེགས་པའི་ལོ་དེར་རྗེ་བཙུན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱལ་རུ་སྟུལ་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་ཕྱོན་པ་དེ་ཁུང་ཚུ་
 ཅི་མིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་འཇམ་དབྱངས་ཀོང་ཅེར་སྟུལ་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་ཕྱོན་པའི་
 འོ་ན་ཡིན་པ་ལས། ཀོང་ཅེ་དང་ཁུང་ཚུ་ཅི་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་འོ་ན་མ་ཡིན་
 པར་གོ་སྟེ། གཤམ་སྤྱིད་འཇམ་དབྱངས་ཀོང་ཅེ་རུ་སྟུལ་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་ཕྱོན་པ་དེ་
 ཁུང་ཚུ་ཅི་ཡིན་ནའང་། དེ་ནི་ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱལ་དང་གཅིག་མིན་ཏེ། དེ་ནི་
 ཀོང་ཅེའི་སྟུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀོང་ཅེ་འཕུལ་གྱི་ཀྱལ་པོ་དངོས་ནི་དེའི་ཀོང་
 གི་ལོ་ངོ་རུག་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གྱི་སྟོན་ལ་གནས་མཚོག་གངས་དཀར་ཏི་མེའི་ཉེ་ཞོལ་
 རྒྱ་ལག་འོད་མའི་གླིང་རུ་ཕྱོན་ནས་ཅིས་དབུང་དང་གཏོ་མདོས་གྱི་རིག་པ་མང་པོ་
 ཞིག་གསུངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟུལ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་རང་གི་སྟུལ་
 གཞི་དང་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་མ་དང་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་གཉིས་གཅིག་མ་ཡིན་པ་
 བཞིན་ནོ། །

ལོ་ཚིགས་འདི་དག་བེ་དཀར་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན།			
མི་མིང་།	རུས་ཚིང་།	ཕྱི་ལོའི་གོང་།	གསལ་བཤད།
དྲང་སྟོང་ཡོད་པོ།			འབྲུང་ཅིས་སྟོག་མར་གསུང་མཁན།
ས་བདག་ནག་པོ།	རྟ་ལོ།		
ཤི་ཁ་ཐེན་ཅེ།	ལྷགས་ཡོས།	B.C 2971	ལོ་འདིར་ཅིས་བྲིམས་བཅོས།
ས་བདག་རྒྱང་ཀྱལ།	ཤིང་རྒྱལ།	B.C 2317	དྲང་སྟོང་སྟོན་པོ་ལ་འབྲུང་ལྟ་དང་ལོ་ སྟོར་བརྒྱ་གཉིས་སྟུར་རྒྱུ་ལ་གསུངས།
ཟེའུ་ཀོང་འཕུལ་རྒྱང་།	ཤིང་བྱ།	B.C 1917	འདི་ B.C 1893 ན་གྱི་ལོ་ཡིན་དགོས།
ཀོང་ཅེ་འཕུལ་ཀྱལ།	ཤིང་བྱ།	B.C 1557	གཏོ་མདོས་གཞུང་མང་པོ་བརྒྱམས།

ལུས་སེམས་འབྲེལ་བའི་རྣམ་བཞག

ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་ལུས་སེམས་གཉིས་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་
 འབྲེལ་བར་གྱུབ་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྣམ་ཞིག་ལུས་སེམས་གཉིས་
 ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་པ་ན། དེའི་ལུས་ལ་རོལ་ཕྱང་པོ་ཞེས་དང་། སེམས་ལ་བར་
 སྤིང་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་མིང་དོན་གནས་འགྱུར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ད་
 ལྟ་ང་ཚོའི་རྟེན་ལུས་འདི་ལ་བདེ་སྤྱག་གི་རྒྱ་རྟེན་གང་འཕྱད་པ་དེས། བརྟེན་པ་
 སེམས་ལ་བདེ་སྤྱག་གི་ཚོར་བ་སྤྱིར་ཞིང་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ལ་བདེ་སྤྱག་
 གི་ཚོར་བ་གང་འཕྱད་པ་དེས། ལུས་ལ་ཡང་ཕན་གནོད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གང་
 འཆམས་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཅིག །ལུས་སེམས་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ལུས་རྟེན་གྱུབ་པའི་སྒོར།

མིའི་ལུས་རྟེན་ཐོག་མར་གྱུབ་པའི་སྐབས་ནས་ང་ཚོས་ལུས་སེམས་གཉིས་འབྲེལ་
 བའི་སྒོ་ནས་ལུས་གྱུབ་པར་འདོད། དེ་ཡང་མིའི་ལུས་རྟེན་གྱུབ་པའི་རྒྱ་ལ་རྒྱུན་
 གང་གིས་ཀྱང་མ་གོས་པའི་ས་མ་གཉིས་ཀྱི་ས་པོན་དང་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་བཅས་
 གསུམ་པོ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་སྟེ། དེ་ལས་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་ན་
 མི་ལུས་གྱུབ་ཐབས་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྱུབ། དམིགས་བསལ་དུ་དེང་དུས་
 ཚན་རིག་ལ་བརྟེན་ནས། སྒོག་ཆགས་གསར་བཙོ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་
 དམིགས་བསལ་གྱི་རྟེན་ལུས་དང་བརྟེན་པ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཡོད་དགོས་པ་མ་
 ཟད། ད་དུང་དམིགས་བསལ་གྱི་རྟེན་གང་ཞིག་མེད་ན་སྒོག་ཆགས་འགྱུབ་མི་སྤིང་
 པ་ཞིག་རེད། རྒྱན་སྒོལ་ལྟར་ན། མའི་མངལ་དུ་ཁྱུ་ཁྱག་གི་རྩལ་ཐམས་ཅད་ཕན་
 ཚུན་དབྱེར་མེད་རོ་གཅིག་དུ་འབྲེས་པར་བྱེད་དེ། ལུས་ཆགས་པའི་ལས་བྱེད་པར་
 གསུངས། དེས་ན་ང་ཚོས་ལུས་སེམས་གཉིས་པོ་རྒྱའི་གནས་སྐབས་ནས་ཕན་ཚུན་
 འབྲེལ་བ་གྱུབ་ཅིང་ཕན་གནོད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་འདོད། ང་ཚོས་སྤྱིར་
 ལུས་ཞེས་པ་ཉེས་པ་གསུམ་དང་། ལུས་བྱངས་བདུན། དྲི་མ་གསུམ་བཅས་འདུས་
 པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་འདི་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལས་ཅ་ཐིག་རྒྱུང་གསུམ་
 ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ལས་དང་། རྒྱས་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན།

སེམས་ནི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། རྒྱུ་སེམས་དབྱེར་མེད་ཏུ་འབྲེས་ནས་ལུས་ལས་
 བྱུང་བའི་བདེ་སྐྱུག་གི་ཚོར་བ་ལ་སྟགས་པའི། ཚོར་བའི་རིགས་ནམས་ཉམས་སུ་
 མྱོང་མཁན་དེ་ཡིན། དེའི་ངོ་བོ་ནི་གསལ་རིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཏུ་འདོད།
 འོ་ན་གསལ་རིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་དེ། རྩིས་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་
 བཅའ་ཞེ་ན། དངོས་སྤྱོད་བའི་ལུགས་ལྟར་ན་རྩིས་འདྲ་ཡོད་དགོས་པར་སེམས་སྲིད་
 གྱུར། བོད་ལུགས་ལ་དེ་ཉིད་སྟོག་རྒྱུ་གི་ཁྱད་ཚོས་སམ་རུས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་
 རྩིས་སུ་མི་འདོད། སྟོག་རྒྱུ་དང་སེམས་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་མར་མེ་དང་མར་མེའི་
 འོད་གྱི་འབྲེལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དེས་
 ལུས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་པ་ལ། སྒོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཉམས་སུ་
 མྱོང་དགོས་ཏེ། བཤད་རྒྱུ་ལས། དབང་པོ་ལུས་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཙུ་
 གྲུང་པ་ལ་སྲིད་ཙུ་ཐུན་ལྟ་པ་རྒྱས་བསྐོར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མིག་གིས་
 གཟུགས་མཐོང་བ་དང་། རྩིས་སྤྱོད་ཐོས་པ། རྩིས་དྲི་ཚོར་བ། རྩིས་རོ་མྱོང་བ།
 ལུས་ཀྱིས་རིག་བྱ་འཛིན་པ་བཅས། སྐད་ཅིག་དང་པོར་རྟོག་མེད་ཤེས་པས་རང་
 རང་གི་ལུས་འཛིན་པ་དང་། རྟོག་བཅས་སེམས་གྱི་ཤེས་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་
 ཅིང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ན་རྟོག་བཅས་གྱི་ཤེས་པ་དེས་བདེ་སྐྱུག་བཟང་ངན་གྱི་
 ཚོར་བ་གང་ཡོད་པ་ནམས་ཉམས་སུ་མྱོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན། སྒོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་
 དང་འབྲེལ་བའི་ཚོར་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐད་པའི་ཙུ་ལག་དང་། སྟོག་འཛིན་
 ལ་སྟགས་པའི་རྒྱུ་ནམས་དང་འབྲེལ་ནས། རྟོག་བཅས་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་ཞིང་ཡོད་
 པས་དེ་ས་ན་ལུས་སེམས་གཉིས་ནི། བཅའ་ཡང་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་
 ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས། ལུས་ནད་དང་སེམས་ནད་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཚུལ།
 ང་ཚོས་འདིར་བཤད་པའི་སེམས་ནད་ཅས་པ་རྒྱུ་ནད་གྱི་རིགས་ཡིན། དེ་
 ཡང་རྒྱུ་འབྲེལ་ཟད་འབྲུགས་གསུམ་གྱི་ནད་ནས་གཙོ་བོ་རྒྱུ་འབྲུགས་པ་ལས་
 བྱུང་བ་མང་ཞིང་། གནས་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ཉིད་ལ་ཞུགས་ཤིང་། ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་
 སྐད་པའི་ཙུ་ལམ་ནམས་སུ། ལམ་ལོག་པར་རྒྱ་བས་འབྲུལ་སྤངས་སྒོ་ཆོགས་པ་སྐྱེས་
 པར་བཤད། རྒྱུ་སྒོར་བའི་ཞེན་ནི། ལུས་ལས་བྱུང་བ་དང་། སེམས་བྱུང་བ་

གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོར། རོ་ཁ་བ་དང་། ལུས་པ་ཡང་བ་དང་རྩལ་པའི་ཁ་
ཟས་ཀྱི་རིགས་བརྟེན་དྲགས་པ་དང་། ཆགས་པས་རྩལ་པ་དང་། ལྟོ་ཆགས་
པ་དང་། གཉིད་ཆགས་པ་དང་། ལྟོ་སྟོང་གི་རུས་སུ་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་དྲག་ཤུལ་
ཅན་བྱས་པ་དང་། ལུས་ལས་ཁྲག་མང་རུ་ཟག་པ་དང་། འབྲུ་སྐྱུག་དྲག་པོས་
བཏབ་པ་དང་། ལྷག་རྒྱུད་བསེར་བྱས་བྱས་པ་དང་། ག་ཆད་ཀྱིས་རུས་པ་དང་།
སྐྱ་བ་མང་དྲགས་པ་དང་། བརྒྱད་མེད་པའི་ཁ་ཟས་ལྷན་རིང་རུ་བརྟེན་དྲགས་
པ་དང་། བཤང་གཅིན་རྣམས་ཤིགས་ཀྱིས་བཀག་པ་དང་། ཡང་ན་ནན་གྱིས་
བཅོར་བ་བཅས་ཀྱི་ཁྱེན་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་བྱངས་བྱངས་ནས་རྒྱུད་ནད་ཐོག་མར་སྟོང་
གི་ཡོད།

གཉིས་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཁྱེན་ནི། སེམས་ལ་ཐུང་ན་གྱིས་གདུང་
དྲགས་པ་དང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་གི་དོན་རུ་སེམས་འཆོབ་བྱེད་དྲགས་པ་དང་།
འཇིགས་སྐྱག་གིས་བཅོར་དྲགས་པ་དང་། ལས་ཀ་དང་སྟོབ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་དོན་
རུ་རིག་པ་བརྒྱན་དྲགས་པ་དང་། དོན་གང་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་བསམ་མཐོ་
གཏོང་དྲགས་པ་བཅས། མདོར་ན་སེམས་ཀྱི་རུས་ཆད་ལས་བསྐལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་
དྲགས་པ་ཡིན་ན་འབྲུལ་བ་དང་། ལྟོ་ནད་དང་། བརྒྱལ་གཟེར་དང་། སེམས་ཁ་
མཐོ་དམན་སོགས་ཀྱི་ནད་རིགས་རྣམས་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་
བྱངས་སྟོབས་ཉམས་ནས་རྒྱུད་ལངས་ཏེ་སེམས་ནད་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་ཅིང་། ཡང་
སེམས་ཀྱི་ཁྱེན་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ནད་ཀྱི་རིགས་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ལུས་ལ་ན་བྱག་
སྣ་ཚོགས་གཏོང་གི་ཡོད་པ། དེས་ཙུང་བའི་ཆ་ནས་ལུས་སེམས་གཉིས་པོ་རྟེན་དང་
བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་ཀྱབ་པར་རྟོགས། གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཐུང་ན་གྱིས་
གདུང་དྲགས་པའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་མི་ཆོར་བ་དང་། སེམས་ལ་བདེ་བ་ཤུགས་
ཆེ་བའི་སྐབས་སུ། ལུས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐལ་མི་ཆོར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་རྒྱུ་མཐོང་སྲིད་
ཀྱང་། དེ་ནི་ཆོར་བ་ཤས་ཆེ་རྒྱུད་གི་དབང་ལས་བྱུང་བ་ལས་ལུས་སེམས་འབྲེལ་
བ་མེད་པའི་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱུད་པ་ལ་
གྱིས་བཤགས་ཆེ་ལག་པར་ཁབ་བཅུགས་ན་མི་ཆོར་བ་བཞིན་ནོ། །

ནད་བཅོས་བྱེད་པའི་ཆེ་ཡང་དེ་བཞིན་ལུས་སེམས་འབྲེལ་ནས་བཅོས་བཞིན་

ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རིག་པ་མ་བྱེན་པས་འབྲུལ་བའམ། སྒྲི་ནད་སོགས་རྒྱང་
ནད་ཀྱི་རིགས་ནམས་ལ་དང་པོ་རྩ་བར་བ་དང་སྐྱར་བ་དང་། ལུས་པ་མྱི་བ་
དང་སྐྱམ་པའི་བྱས་དང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ནམས་བརྟེན་ནས་རྒྱང་གཞོན་ཅིང་། ཉེས་
པའི་ཁམས་སྟོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཁམས་གསོ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་བྱ་
ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་བསྐྱམ་མཉེ་དང་། ལུས་སེམས་ཡིད་འཇུག་བྱ་གཞི་
རྩ་ལམ་འགག་པའམ་འབྲུགས་པ་ནམས་བསལ་བར་བྱེད་པའི་གསོ་ཐབས་ནམས་
ལ་འབད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་སྒྲིགས་གཞན་ནས་རང་གི་ཡིད་རྩ་འོང་
བའི་སྒོགས་དང་ལྟན་ཅིག་རྩ་སྒྲིང་མོལ་བྱེད་པ་དང་། གཏམ་སྒྲན་བཤད་པ་དང་།
རོལ་དབྱངས་གཏོང་བ་སོགས། ཡིད་སྒྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་གང་འཚམས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེས་སྟོང་སྟོག་སྒྲགས་པའི་བྱུག་གཟེར་སོགས་ལུས་ཀྱི་ན་ཆ་ལ་ཕན་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་སྟོམས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་
བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་རྩ་དཀར་གྱི་ནད་རིགས་དེ་དག་བཅོས་པ་དང་། སེམས་སྒྲོ་
བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས། ལུས་ཀྱི་རྩ་དཀར་གྱི་ནད་རིགས་དེ་དག་
བཅོས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། བཅོས་ཐབས་དེ་གད་གིས་ཕན་ཚོགས་པ་མངོན་སུམ་
གིས་གྲུབ་སྟབས། དེ་ལས་ལུས་སེམས་གཉིས་པོ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་
གྲུབ་པར་གསལ་ཤེས་སྟབས། །

ཅ་བརྟག་ཐབས་དང་ཅའི་བྱང་ཆོས་ལ་རགས་ཅམ་དབྱང་ལ།

གཅིག །ནད་པའི་ཅ་ལ་བརྟག་པའི་སྡོན་འགྲེའི་ཆ་རྒྱུ།

༡ སྡོན་འགྲེའི་ཟས་སྦྱོང་ལ་བསྐྱབས་པ། དེ་ཡང་ནད་པའི་ལུས་ལ་ནད་གང་
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྡོན་པ་ལ་བརྟག་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་འཕྲིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཅ་ཡིན་པས་
 དེ་ལ་ལེགས་པར་བརྟག་པ་ནི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ། སང་ཉིན་བལྟ་དགོས་ན་དེ་རིང་
 ལྟ་བུ་ནས་ཀྱང་ཤ་ཆང་ལ་སོགས་པ། ཉ་ཅང་རྫོང་བརྟུང་དྲག་པོ་ཡོད་པའི་ཁ་ཟས་
 རྩོམ་ན་དེའི་རྒྱུ་གིས། ཅ་ཡང་ཆ་བའི་ནད་གཞི་དང་མཐུན་པར་རྩུང་འཕྱར་རྩ་
 འོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་འཕྱར་དཀའ་ཞིང་བསེལ་ཆེ་བའི་ཁ་ཟས་ཏེ་དཔེར་ན།
 གྲང་མོ་དང་རྩེན་པའི་རིགས་མང་རྩ་རྩོས་པ་ཡིན་ན་གྲང་བའི་ནད་གཞི་སྦྱང་བས་
 དེ་ལྟར་ཆ་གྲང་གི་ནད་གཞི་འབྱུགས་པའི་ཟས་སྦྱངས་ལ། བསེལ་རྫོང་སྦྱོམས་པའི་
 ཟས་བཟའ། ཉ་ཅང་འགྲང་ཆེ་བ་དང་། ཉ་ཅང་སྟོགས་ཆེ་བ་དང་། དེའི་རྒྱབ་
 མོ་ཉལ་པོ་བྱ་རྒྱ་དང་། གཉིད་ཆག་པ་དང་། སྤྱ་བརྗོད་མང་རྩ་བྱ་བ་དང་། འགྲོ་
 འདུག་གི་སྦྱོང་ལམ་མང་པོ་བཅས་གྱི་ལས་རྣམས་སྦངས་ཏེ་བརྟག་དགོས། དེ་ལྟར་
 བྱས་ན་འདུ་བ་རྒྱང་མཁྱིམ་བད་ཀན་གསུམ། མི་འབྱུགས་ཤིང་ཅ་ཐིག་པ་འོང་།
 དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་སྦྱོན་གང་ཞེ་ན། མི་པམ་ཅ་རྒྱའི་འགྲེལ་པ་དྲང་སྤྱོད་ཞལ་ལྷང་
 ལས། བརྟགས་ཆེ་པའི་རྩས་སྤྱ་ཅ་མཐོ་ལ་གྱིམས་པ། སྟོགས་ཆེས་རྩས་ཅ་དཔང་
 དམའ་ལ་ཞན་པ། གཉིད་ཆག་པ་དང་། སྤྱ་བརྗོད་མང་བས་རྒྱང་འབྱུགས་ཏེ་
 ཅ་ཡང་རྒྱང་གི་ནད་དང་མཐུན་པར་འོང་ངོ་། འགྲོ་འདུག་མང་བས་ཅ་ཡང་
 འཕྲོལ་པ་ལྟ་བུ་འོང་བས། རྒྱུན་དེ་དག་སྦངས་ནས་དལ་བར་བྱས་ན་རང་བཞིན་
 ནད་ཁམས་གྱི་ཅ་གང་ཡིན་དེ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་རང་སོ་ན་གསལ་ལོ། ཞེས་གསུངས།
 དེ་ལྟ་བུའི་སྡོན་འགྲེའི་ཆ་རྒྱུ་སྟག་འོང་མེད་པ། སྦྱོ་བྱར་རྩ་རྒྱང་པར་བྱ་ཞིང་།
 དབྱུགས་བསྐྱམ་པ་དང་། རྫོང་པ་ལ་སོགས་ཅའི་དཔངས་ལ་རྒྱུན་གཞན་གྱིས་མ་
 བཏེགས་པའམ་མ་བསྐྱར་པ་བྱས་ཏེ་བལྟ་དགོས།

[[༢]] ཅ་བལྟ་བའི་རྩས། སྦྱིར་ལུས་ཁམས་གྱི་གནས་ལུགས་རི་ལྟར་ཅ་ལས་

རྟགས་པར་བྱ་བ་ལ། ཐོག་མར་ཙ་བརྟ་བའི་རྩས་ལོགས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་ཙ་བརྟ་བའི་རྩས་ནི། བམ་མཁའི་ངོས་སུ་ཉི་འོད་ཤར་བས་བམ་ལངས་ལ། ས་གཞིའི་སྒྲིང་རྩ་ཉི་འོད་དངོས་སུ་མ་ཐེབས་པའི་རྩས་སུ། སྒྲིང་བཟོད་སོགས་ཀྱིས་ཁོང་པའི་ནང་གི་དབྱགས་རྩོན་མོ་ཕྱིར་མ་རྒྱ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱང་སེར་སུ་དང་འབྲེས་པའི་དབྱགས་གང་མོ་ནང་རྩ་མ་ཤོར་བ། གཉིད་ཉལ་བའི་རྩས་ཀྱི་འདངས་ནས་གཉིད་ལས་སད་པ་དང་རང་མལ་ནས་མ་འགྲལ་ལ་ཁ་ཟས་མ་ཐོས་པའི་རྩས་དེར་ནི། གདགས་སྤྲོས་ཏེ་ཉིན་མཚན་གྱི་དབྱགས་སྒྲོམས་པས་ན་དབྱགས་ཀྱིས་གཏིགས་ཏེ་འཕར་བའི་ཙ་རང་མལ་རྩ་གནས་པའི་རྩས་དེར་བརྟ་དགོས།

བརྟ་རྩས་མཁའ་ལ་ཉི་ཤར་སྒྲིང་མ་ཐེབས། ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་རྩས་དང་སྒྲིང་ནས་གསུངས་པ་ཙམ་སྟེ། བོད་རྩ་དབྱར་ཉི་ཤོག་གི་རྩས་སུ་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ ༡༩ ཙམ་དང་། མཚན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ ༡༡ ཡོད་ཅིང་། དགུན་ཉི་ཤོག་གི་རྩས་སུ་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ ༡༡ ཙམ་དང་། མཚན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ ༡༩ ཡོད་སྟབས། རྩས་བཞི་གང་ཡིན་ཡང་ཉི་མ་འཆར་རྒྱབ་ལ་བརྟག་ནས་རྩས་སྒྲིང་དང་རིང་སྒྲིང་སོགས་རྟགས་སྒྲིང་གྲང་། ཡུལ་གྱི་ཁག་གཅིག་ན་དབྱར་རྩས་ཉིན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ ༡༩ ཙམ་དང་། མཚན་མོ་རྒྱ་ཚོད་ ༤ ཙམ་ལས་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་གོ་ལའི་བྱང་མཐའ་ལྟ་བུ་ལ་དབྱར་རྩས་མཚན་མོ་མེད་པ་དང་། དགུན་རྩས་ཉིན་མོ་མེད་པའི་ཡུལ་ནམས་སུ་རྒྱ་ཚོད་ལ་བརྟེན་དགོས། དེའང་ཞོགས་པ་རྒྱ་ཚོད་ 7-8 ཙམ་ལ་ཙ་བརྟ་བའི་རྩས་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མཚན་མོ་གཉིད་པའི་རྩས་ཚོད་འདངས་ནས་གཉིད་ལས་སད་པའི་རྩས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གདགས་སྤྲོས་དབྱགས་སྒྲོམས་པའི་རྩས་ཡིན་ནོ། །ཙ་བརྟ་བའི་རྩས་ལའང་ཁྱེད་ཚོས་རྩ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། མཁའ་ལ་ཉི་འོད་ཤར་བ་དང་། རི་སྒྲིང་རྩ་ཉི་འོད་མ་ཐེབས་པ་དང་། བད་པའི་ནང་དབྱགས་རྩོན་མོ་ཕྱིར་མ་རྒྱ་བ་དང་། ཕྱི་དབྱགས་གང་མོ་དང་རྩ་མ་ཤོར་བ་དང་། མལ་ནས་མ་འགྲལ་བ་དང་། ཁ་ཟས་མ་ཐོས་པ་བཅས་རྩ་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་རྩས་ནི་ཙ་བརྟ་བའི་རྩས་ཡིན་ཞིང་། རྩས་དེ་ནི་གདགས་སྤྲོས་དབྱགས་སྒྲོམས་པའི་རྩས་ཏེ། མཚན་མོ་གཉིད་ཉལ་བའི་རྩས་ཀྱི་འདངས་ནས་སད་པའི་འགོ་

བརྩམས་པའི་རྩལ་ཡིན་ནོ།

[[༡]] ཙ་བལྟ་བའི་གནས། ལག་པའི་མཁྱིག་མ་ལ་གཉེར་མ་གཉིས་ཡོད་
 པ་ལས། ལག་མགོའི་ཙ་བར་ཡོད་པའི་གཉེར་མ་དང་པོ་ནས་ནད་པ་རང་གི་མཐེ་
 བོང་གི་ཚོགས་མཚམས་དང་སེན་མོའི་དྲིག་པ་དཀར་ནག་གི་མཚམས་ཀྱི་བར་ཆ་
 ལ་ཚོན་གང་ཞེས་ཟེར་བ་དེའི་གང་མར་བཅལ་མཚམས་དེ་དང་། རྩལ་པ་འབྱར་
 པོའི་ལྷེབས་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་གནས་དེར། ཚོན་ཀན་ཆག་གསུམ་སྟེ་སྟུན་
 པའི་མཚུབ་མོ་དང་། བྱང་མོ་དང་། སྟོན་ལག་གསུམ་པོ་ཕན་ཚུན་མ་འབྲས་པར་
 སྟོམས་པར་བཞག་ནས་བརྟག་དགོས། དེ་ལྟར་མའི་ལྷས་ལ་འཕར་ཙ་མང་པོ་ཞིག་
 ཡོད་པ་གནས་འདི་ཁོ་ནར་བརྟག་དགོས་པ་ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྦྱིར་རྒྱང་ཁྲག་གཉིས་
 འདོམས་པའི་འཕར་ཙ་འེགས་ལ་ཙ་བ་སྟེང་ལས་ཀྱིས་པའི་འཕར་ཙ་འེན་ལག་
 ཚེན་པོ་བརྟུང་ཡོད་ཀྱང་། དོན་སྟེང་དང་ཏ་ཅང་ཉེ་བ་སྟེའི་འཕར་ཙ་ལ་བལྟ་ན།
 སུ་རྩ་འབྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པ་སྟེ། རི་གཟར་དོས་ནས་རྩ་དྲག་ཏུ་འབྲུབ་པའི་
 རྩ་འགམ་ན་གཏམ་བཤད་ཀྱང་རྩ་རྩ་ཆེ་དྲགས་པའི་དབང་གིས་སྐད་གསལ་པོ་མི་
 ཚོར་བ་ལྟ་བུ་རེད། ཏ་ཅང་ཐག་རིང་དྲགས་པ་རྒྱང་པའི་འཕར་ཙ་ལ་བརྟག་ན་
 ཐག་རིང་ལོ་ལྗེའི་ལམ་ནས་འོང་བའི་མགོན་པོའི་གཏམ་བཞིན། སྦྱར་མཐོང་ཐོས་
 བྱང་བའི་གཏམ་རྣམས། སྐབས་དེར་འཁྱར་ལྷོག་ཟིན་ནས་བདེན་མིན་སྟེ་ཚོགས་
 འོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སུ་རྩ་འབྲུབ་པའི་ས་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཅུ་ཀྱི་
 མཚམས་སུ་སྟེ་ལེ་དབར་གཅིག་ལྷག་ཅུ་ཀྱི་མཚམས་ན་དབྱར་རྩལ་སུ་རྒྱང་དང་
 ས་རྩལ་ཞི་བའི་རྩལ་སུ། སྐད་ཆ་བཤད་ན་རྩ་རྩ་དང་མི་སྐད་ཀྱི་དབྱེ་བ་སོ་སོར་
 གསལ་པོར་གྲུས་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཙ་ལ་བལྟས་པས་ཁོང་པའི་ནང་གི་ནད་
 ལ་སོགས་པ་རི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། དཔེར་ན་ལྷོགས་ཐམས་ཅད་ནས་ཡོང་བའི་འགོན་
 པོ་རྩུ་བའི་ཚོང་རྩལ་ཀྱི་རྩུ་སྤང་ན་ཡུལ་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་གྱི་བ་བཞིན་ནོ། །
 དཔེ་དེ་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། དོན་སྟོང་རྣམས་ཙ་དེའི་ནང་དུ་མི་རྩུ་བའི་ཕྱིར་
 འདིར་དཔེ་དོན་འགལ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རྒྱང་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྟོད་ནས་
 དོན་སྟོང་སོ་སོའི་དྲངས་མའི་རྒྱངས་ཁྲག་དེ། ཙ་ནང་ཀུན་ཏུ་རྩུ་བ་དཔེར་ན་ཚོང་
 དཔོན་ལམ་དུ་རྩུ་བ་བཞིན་ནོ། །ཚོང་དཔོན་ལྟ་བུའི་རྒྱང་ཁྲག་འདིས། ཡུལ་

གཞི་དང་ནོར་རྩལ་ལྟ་བུ། རོན་སྟོང་སོ་སོའི་ཚུལ་ནད་དུ་རི་ལྟར་གྱུར་པ་འདྲ་ཤེས་
 པར་རྩལ་ཏེ་དེ་དང་དེ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་སོ། །འོ་ན་ཙ་གཅིག་གི་ནད་དུ་
 རྒྱ་བའི་རྒྱང་ཁྲག་དེས་རོན་སྟོང་སོ་སོ་ལ་སྟོན་ཡོད་པ་རི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། དེ་ནི་
 ལྷས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཚིས་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱང་ཁྲག་བརྩ་གཉིས་པོ་མ་འདྲེས་པར་ཡང་ཙེ་
 ཉེ་སྟེ་མོའི་རེ་སོ་མ་འདྲེས་པར་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་རྒྱང་ཁྲག་རྒྱ་བའི་
 རྩལ་ཤུགས་དེ་ནད་རོན་སྟོང་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ལག་པའི་སོར་མོའི་གོ་རིམ་དང་
 འབྲེལ་ལོ། །འོ་ན་ཚོན་གང་མར་བཅལ་རྩལ་པ་འབྱར་པོའི་སྤེབས་ཞེས་བལྟ་
 གནས་ལ་ཆད་བཀག་པ་དགོས་པ་མེད་དེ། ལག་ངར་ངོས་ཀྱི་གནས་གང་དུ་སོར་
 མོ་གསུམ་པོས་རེག་ན། གནས་དེའི་ཁྲག་ཙའི་འཕར་ཤུགས་ནི་རོན་སྟོང་གི་གོ་
 རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་བའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། བདེན་མོད་གནས་འདི་ནི་ཙ་གདན་སྟོམས་
 ཤིང་ཤའི་ཟབ་ཆད་རན་ཤོས་ཀྱི་གནས་ཡིན་སྟབས། སོར་མོར་ཚོར་བ་གསལ་བའི་
 སྤྱིར། གཞན་དུ་ན་མི་པམ་ཙ་ཚུའི་འབྲེལ་པ་ལས། དེས་ན་གནས་འདི་དང་
 འདི་ན་རོན་སྟོང་འདིའི་རྒྱང་ཁྲག་རྒྱའོ་སྟམ་དུ་སོར་མོས་བརྟག་པའི་ཆེ་དུས་རྒྱན་
 སོ་སོར་མངོན་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ནད་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་ལས་མི་
 འདྲ་བར་དྲག་དལ་དང་མ་ཆད་བ་སོགས་སུ་མངོན་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་
 རྒྱང་ཁྲག་མི་འདྲ་བར་རྒྱ་བའི་སྤྱིན་བུ་སྤྲོ་མོ་དག །སྐད་ཅིག་ཙམ་ལ་ལྷས་ཐམས་
 ཅད་དུ་རྒྱ་རྩལ་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱ་ལ་སྟོན་ཡོད་མིན་
 ཀྱི་ཙ་ནི་ལག་ངར་མར་བྱུར་གྱི་རྒྱ་རྩལ་གསེབ་དུ་བརྟག་དགོས། འཆི་བའི་ཆེ་ལྷས་
 ཀྱི་ཙ་བའི་རྒྱ་བ་ཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་རྒྱང་པ་ནས་རིམ་བཞིན་ཆད་བཞིན་
 ཡོད་པའི་སྟབས་ཀྱིས། ལྷས་ཤིག་སྟེ་འཆི་བའི་འགོ་ཟེན་མིན་རྒྱང་པའི་བོལ་གོང་
 གི་ཙ་ལ་བལྟ་དགོས།

[[༤]] མནན་ཆད་བཤད་པ། ཙ་བལྟ་བའི་ཆེ་མནན་ཆད་ནི་ཚོན་གྱིས་པགས་
 པ་ནོན་ཙམ་དང་། ཀན་གྱིས་ཤ་ནོན་པ་དང་། ཆག་གིས་རྩལ་པ་ནོན་པ་ཙམ་
 མནན་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ཚོན་ཀན་ཆག་གསུམ་པོ་ལ་གནོན་ཤིང་ཆེ་རྒྱང་དགོས་
 པ་ཅི་སྤྱིར་ཞེ་ན། ལག་ཏུ་ནས་ཐོན་པའི་ཙའི་དབྱིབས་དེ་ས་འོག་རིམ་བཞིན་དོན་
 པའི་ལ་སྤྱག་དང་འདྲ་སྟེ་ཤའི་རྩམས་སུ་མོ་ལ་ཉེ་བ་དེ་ཟབ་པ་དང་། མཁྱིག་མ་

ལ་ཉེ་བ་དེ་ཤང་རྒྱུ་མི་ཟབ་པའི་ཕྱིར།

[[༥]] བཟླ་ཚུལ་བཤད་པ། ཚ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ནི། ལག་པའི་སོར་མོ་ལ་
གྲང་ལྟག་གིས་མ་གཏུང་བ་དང་། ལས་ཀའི་དབང་གིས་སོར་མོའི་པགས་པ་
མཐུག་ཅིང་རྩལ་པོར་མ་ཆགས་པ། པགས་པ་འཇམ་ཁིང་མཉེན་ལ་དྲོད་དང་
བཅས་པའི་སོར་མོས་རེག་དགོས། དེ་ཡང་ནད་པ་སོ་ཡིན་ན་ཐོག་མར་ལག་པ་
གཡོན་པ་ལ་བརྟག་པར། སྒྲན་པས་ལག་པ་གཡས་པའི་ཚོན་གྱི་འོག་ཏུ་ཡར་བྱར་
མཆེར་བ་དང་མར་བྱར་རྒྱ་མའི་ཅ། ཀན་གྱི་འོག་ཏུ་ཡར་བྱར་མཆེར་བ་དང་མར་
བྱར་སོ་བའི་ཅ། ཆག་གི་འོག་ཏུ་ཡར་བྱར་མཆེར་བ་དང་མར་བྱར་
བསམ་སེའུའི་ཅ་དང་། དེ་ནས་ནད་པའི་ལག་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟགས་ཆོ་སྒྲན་
པའི་ལག་པ་གཡོན་པའི་ཚོན་གྱི་འོག་ཏུ། ཡར་བྱར་སྒོ་བ་དང་མར་བྱར་ཡོང་ཅ།
ཀན་གྱི་འོག་ཏུ་ཡར་བྱར་མཆེན་པ་དང་མར་བྱར་མཁྲིས་པའི་ཅ། ཆག་གི་འོག་
ཏུ་ཡར་བྱར་མཆེར་བ་དང་མར་བྱར་སྒྲང་པ་རྣམས་གྱི་ཅ་དགོས། དེང་
རྩལ་མི་རེ་འགས། བསམ་སེའུ་ནི་རྒྱ་སྐད་སན་ཅའོ་བེར་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། རྒྱན་པོའི་མཁས་མདོག་གི་གཏམ་སྟེ། བཀ་འབུམ་དཀའ་
འགྲུལ་ལས། བསམ་སེའུ་ནི་རྒྱན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་བུ་སྟོད་ཡིན་བེར་བ་འབྲུལ་ཏེ།
བཤད་རྒྱུ་དུ་བསམ་སེའུ་ནི་ནོར་གྱི་བང་མཛོད་འདྲ་ཞེས། སོ་མོ་གཉིས་ཀར་
ཡོད་ཅིང་སོ་ལ་ཁམས་དཀར་པོ་དང་མོ་ལ་ཁམས་དམར་པོའི་སྟོད་ཡིན། ཞེས་
ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་སྟོད་ཡིན་པ་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མོ་
ལ་ཚོན་ཅ་གཉིས་པོ་གཡས་གཡོན་ལྟོག་ །ཅིས་པ་ནད་པའི་ལག་གཡས་པ་སྒྲིང་
དང་། གཡོན་ལ་སྒོ་ཅ་ཡིན་པར་བཤད། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བརྟག་དགོས་ཤིན།
སྒྲིང་གི་ཅེ་མོ་དེ་ལྟར་བརྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་འཇུག་བུ་
གའམ་རྒྱང་སེམས་རྒྱ་བའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཚ་གཞན་རྣམས་གྱི་གནས་ནི་
ཁྱད་པར་མེད་དོ། །

[[༦]] ཐ་མ་ལ་ཉེན་གྱི་ཚ་རྒྱུད་རྣམ་གསུམ་བཤད་པ། ལྷས་ནད་མེད་ཐ་
མལ་དུ་གནས་པ་ལ། ལྷས་ཉེན་རང་ཉིད་གྱི་ཚ་རྒྱུད་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས།
དང་པོ་པོའི་ཅ་ནི། ཚ་རྒྱུད་སྒོམ་ལ་འཕར་ཚུལ་རགས་པར་འཕར་བ་ཞིག་སྟེ་

རྒྱུ་གི་ཙ་དང་ཚུལ་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཞིག་གོ། གཉིས་པ་མོའི་ཙ་ནི། ཙ་རྒྱུ་པ་
ལ་འཕར་ཚུལ་ལྟར་བས། མཁྱིས་པའི་ཙ་དང་ཚུལ་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན།
གསུམ་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཙ་ནི། ཙ་རྒྱུ་པ་སྒྲོམ་སྒྲོམས་པ་སྟེ་རྒྱུ་དེར་བ་དང་
འཕར་ཚུལ་འཇམ་པ་མཉེན་པ་སྟེ་ཉ་ཅང་གིས་ཆ་མེད་པ་བད་ཀན་གྱི་ཙ་དང་
ཚུལ་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་པོ་ལ་མོ་ཙ་ཆགས་ན་ཆོ་རིང་བ་དང་། རྟེན་མོ་ལ་
པོ་ཙ་ཆགས་ན་བྱ་དཔལ་ཆེ་བ་སྟེ་བྱ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །པོ་མོ་གང་ལ་བྱང་ཚུབ་
སེམས་ཙ་བྱང་ན་དེ་ནི་ཆོ་རིང་ཞིང་ནད་དཀོན་པ་དང་། ཡས་བྱམས་ཞེས་པ་སྒྲ་
མ་དང་མི་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་བྱམས་ཤིང་། མས་སྤང་ཞེས་པ་རང་ལ་ལས་དམན་
པ་བྲན་དང་མི་ངན་སོགས་ཀྱིས་སྤང་བ་དང་། རྒྱུ་གཅིག་དག་སྤང་ཞེས་པ་ཆོ་
ཞང་ལྟ་གསུམ་གྱིས་དག་ཅུ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུ་གཅིག་ཀྱང་མི་འབྱུང་བས་མཐའ་
ལྷག་མི་རབས་ཀྱང་ཆད་པར་འགྱུར་ངོ་། །པོ་ཙ་ནང་སྤྲན་པལ་ཆེར་བྱ་མང་སྟེ།
མོ་ཙ་ནང་སྤྲན་བྱ་མོ་པལ་ཆེར་མང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་ཙ་པོ་མོ་གང་སྤྲན་པ།
དེའི་དབང་གིས་གཅིག་འབྱུང་དེ་ནས་མིན། ཞེས་པའི་དོན་ནི། བྲག་འབྱུམ་
དཀའ་འགྲེལ་ལས། པོ་ཙ་ནང་འསྤྲད་ཅིས་པོ་མོ་གཉིས་ཀར་པོ་ཙ་སྒྲོམ་རྒྱུ་
བྱང་ན་པལ་ཆེར་འགའ་ཞིག་ལ་བྱ་མང་པོ་འབྱུང་། མོ་ཙ་ནང་སྤྲན་པོ་མོ་གཉིས་
ཀར་མོ་ཙ་སྤྲན་བྱང་ན་པལ་ཆེར་ལ་བྱ་མོ་མང་པོ་འབྱུང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་
ཙ་པོ་མོ་གང་འསྤྲད་པ། དེའི་དབང་གིས་གཅིག་འབྱུང་དེ་ནས་མིན། ཞེས་པོ་
མོ་གཉིས་གཅིག་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཙ་བྱང་། གཅིག་གོས་ལ་པོ་ཙ་བྱང་ན་དེའི་
དབང་གིས་བྱ་གཅིག་འབྱུང་། དེ་ནས་མིན་ཞེས་རྒྱུ་མི་འབྱུང་། ཡང་གཅིག་ལ་
བྱང་ཚུབ་སེམས་ཙ་དང་གཅིག་ལ་མོ་ཙ་ལྷག་ན། མོ་ཙ་དེའི་དབང་གིས་བྱ་མོ་
གཅིག་འབྱུང་དེ་ནས་རྒྱུ་མི་འབྱུང་། པོ་མོ་གཉིས་ཀར་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཙ་བྱང་
ན་ཡས་བྱམས་མས་སྤང་མཐའ་རབ་ཆད་འབྱུང་ཞེས་སོ། །ཞེས་དང་། མས་པོའི་
ཞལ་ལྟར་དང་བེ་སྟོན་རྣམས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། འོན་ཀྱང་མི་པམ་
ཙ་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་ལས། པོ་ཙ་ནང་འསྤྲད་དེ་པོ་ལ་པོ་ཙ་བྱང་ན་མི་དེ་ལ་པལ་
ཆེར་བྱ་མང་པོ་འབྱུང་ལ། མོ་ཙ་ནང་འསྤྲད་ཅིས་བྱད་མེད་ཅིག་ལ་མོ་ཙ་ཆགས་

ན་བྱང་མེད་དེ་ལ་བྱ་ཆ་བྱང་ན་པལ་ཆེར་བྱ་མོ་མང་ངོ་། །པལ་ཆེར་གྱིས་སྐྱས་
 རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དག་ཀྱང་འབྱུང་སྤྱད་པར་སྟོན་དོ། །ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པ་ནི་དོན་དང་མི་མཐུན་སྟེ། འོ་ན་པོ་ཙུ་ཅན་གྱི་པོ་དང་མོ་ཙུ་ཅན་གྱི་
 མོ་གཉིས་བཟའ་མི་འཕྲད་པ་ན། མོའི་དབང་གིས་པལ་ཆེར་བྱ་མོ་མང་བར་
 འབྱུང་དགོས་པ་སོགས་ནང་འགལ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །

[[༡]] རུས་བཞི་ཁམས་ལྟེ་འབྱུང་བ་བཅི་ཚུལ་བཤད་པ། དང་པོ་རུས་དོན་
 ཁམས་དང་ཙུ་སྐྱར། ཞེས་པར་རུས་དབྱིད་དང་། དབྱར། རྟོན། དགུན་
 ཏེ་བཞི། ཁམས་ནི་ཤིང་། མེ། ས། ལྷགས། ཚུ་དང་ལྷ། དོན་ནི་སྤྱིང་དང་།
 སྟོ་བ། མཆིན་པ། མཆོར་པ། མཁལ་ཏེ་ལྷ། རྩོད་རྒྱུས་ནི་དོན་ལྟེ་ཞོར་དུ་
 བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྤྱི་ནམ་ཟླ་རུས་བཞི་དང་། བང་དོན་ལྷ་རྩོད་རྒྱལ། གསང་
 བ་དོན་རྩོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཙུ་སྟེ། དེ་གསུམ་པོའི་ཁམས་འབྱུང་བ་ལྟེ་རང་
 བཞིན་དུ་སྐྱར་བ་ལ་མ་བྱ་དག་གོགས་བཞིའི་སྒྲོར་འགོ་བཅི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དང་པོ་རུས་གྱི་ཁམས་ནི་དབྱིད་ཤིང་ཁམས། དབྱར་མེ་ཁམས། རྟོན་ལྷགས་
 ཁམས། དགུན་ཚུ་ཁམས། མཆོམས་བཞི་སའི་ཁམས་དང་ལྷ་སྟེ། དང་པོ་དབྱིད་
 ཟླ་གསུམ་གྱི་རུས་རྟགས་ནི། ས་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སུ་ཤིང་ཙུ་ཁ་འབྱུངས་ལ།
 གནམ་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སུ་སྒྲོར་མ་རྟ་པ་དང་། དཔོ་དང་། བྱ་པ་གསུམ་
 གྱིས་ནམ་ཆོད་འཛིན་པ། བར་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སུ་བྱེའུ་ཙུ་མ་མཁལ་ལ་
 འཕྱར་ཙུ་སྐྱར་ནས་རང་སྒྲོན་འབྱིན་པའི་རུས་ཡིན། དེ་ཡང་དབྱིད་ཟླ་གསུམ་
 ལ་ཞག་པོ་དགུ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེ་ལས་དབྱིད་དབྱུགས་ཐོབ་པའི་ཉིན་^①དེ་ནས་བཟུང་
 ཞག་དོན་གཉིས་གྱི་རིང་ལ་ནང་དུ་རུས་གྱི་རང་ཙུ་ཤིང་ཁམས་མཆིན་ཙུ་དར་ཞིང་
 རྒྱ་བའི་རུས་དེར། ཙུ་འཕར་ཚུལ་ནི་ཙུ་གའི་སྒྲོན་ལྟར་ཙུ་སྐྱར་ལྷ་གིས་པར་
 འཕར་བ་ཞིག་ཡོང་ངོ་། །ཞག་དོན་གཉིས་པོ་དེའི་ལྷག་མ་ཞག་བཅོ་བརྒྱད་པོ་
 ལ་ས་ཁམས་མཆོར་པའི་ཙུ་སྐྱར་བའི་རུས་ཡིན།

གཉིས་པ་དབྱར་ཟླ་གསུམ་གྱི་རུས་རྟགས་ནི། ས་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སུ་
 མེ་ཏོག་སྟེ་ཆོགས་གྱི་འདབ་མ་རྒྱས་ཤིང་ཆར་པ་འབབ་པ་དང་། གནམ་མི་འགྱུར་

① ལྷ་ཟླ་མཆོས་༥་སྒྲོར་ལ།

བའི་རྟགས་སྤྲོས་མ་ས་ག་དང་། རྟོན་དང་། རྟོན་གསུམ་གྱིས་ནམ་ཚད་
འཛིན་པ། བར་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སྤྲོས་བྱེད་ཀྱིས་ཐོ་བྱུག་གིས་རང་སྤྲོད་
འབྱིན་པའི་དུས་སྤྱི། དབྱར་དབྱགས་ཐོབ་པའི་ཉིན་^① དེ་ནས་ཞག་དོན་གཉིས་ཀྱི་
རིང་ལ་ནང་དུ་དུས་ཀྱི་རང་ཅ་མི་ཁམས་སྤྱིང་ཅ་དར་ཞིང་རྒྱ་བའི་དུས་དེར། ཅའི་
འཕར་ཚུལ་ཡང་། བྱ་བྱུག་གི་སྤྲོད་ལྟར་ཅ་རྒྱུད་སྤྲོས་ལ་འཕར་ཚུལ་རིང་བར་
འཕར། དབྱར་མཐུག་གི་ལྷག་མའི་ཞག་བཙོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ་ས་ཁམས་མཆེར་ཅ་
དར་ཞིང་རྒྱ་བའི་དུས་ཡིན།

གསུམ་པ་རྟོན་ཟླ་གསུམ་གྱི་དུས་རྟགས་ནི། ས་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སྤྲོས་ཅི་
ཐོག་སྤྲོ་ཚོགས་སྤྱིན་པ་དང་། གནམ་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སྤྲོས་མ་གྲོ་ཞིན་
དང་། བྱམས་རྟོན། དབྱག་པ་གསུམ་གྱིས་ནམ་ཚད་འཛིན་པ། བར་མི་འགྱུར་
བའི་རྟགས་སྤྲོས་བྱེད་ཀྱིས་ཐོ་བྱུག་པས་གཤོག་སྤྲོས་པ་སྤྱི། ཅ་ག་པའམ་ཡུལ་སྤྲོད་དུ་
ཡས་སྤྱག་འཆོར་པ་ཞེས་པའི་འབྲུ་དེ་རྟོན་དུས་སྤྱི་གཤོག་པ་སྤྱིས་ནམ་ནམ་མཁའ་ལ་
འཕར་ཆེ་ཆར་ཆར་གྱི་སྤྲོས་པ་དེ། རྟོན་དུས་མི་འགྱུར་བའི་གཟེར་ཡིན་པ་མི་
ཕམ་ཅ་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་སོ། །དེ་ཡང་རྟོན་
དབྱགས་ཐོབ་པའི་ཉིན་^② དེ་ནས་ཞག་དོན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ནང་དུ་དུས་ཀྱི་རང་
ཅ་རྟགས་ཁམས་སྤྱི་ཅ་དར་ཞིང་རྒྱ་བའི་དུས་དེར། ཅའི་འཕར་ཚུལ་ཡང་བྱིན་
པོའི་སྤྲོད་ལྟར་འཕར་བྱང་ལ་ཅ་རྒྱུད་རྒྱུབ་པར་འཕར། བྱིད་པོ་ནི་ཅ་ག་པ་དང་
དོན་གཅིག་ཡིན་པ་མི་ཕམ་ཅ་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད། ཞག་ལྷག་པོ་བཙོ་
བརྒྱད་ནི་ས་ཁམས་ཀྱི་དུས་ཡིན།

བཞི་པ་དགུན་ཟླ་གསུམ་གྱི་དུས་རྟགས་ནི། ས་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སྤྲོས་ས་
རྒྱ་འབྲུགས་སྤྲོད་པ་དང་། གནམ་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སྤྲོས་མ་སྤྱིན་དུག་དང་།
མགོ། རྒྱལ་གསུམ་གྱིས་ནམ་ཚད་འཛིན་པ། བར་མི་འགྱུར་བའི་རྟགས་སྤྲོས་ཤ་བ་
ནག་པོས་དུ་སྤྲོད་འདོན་པའི་དུས་སྤྱི། དགུན་དབྱགས་ཐོབ་པའི་ཉིན་^③ དེ་ནས་ཞག་

- ① རྟོན་ཟླ་འཛོམས་པ་རྟོན་ལ།
- ② རྟོན་ཟླ་འཕའི་ཚེས་པ་རྟོན་ལ།
- ③ རྟོན་ཟླ་༡༡པའི་ཚེས་པ་རྟོན་ལ།

དོན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ། ཏུས་ཀྱི་རང་ཅ་ཅུ་ཁམས་མཁལ་ཅ་དར་ཞིང་རྒྱ་བའི་ཏུས་
 དེར། ཅའི་འཕར་ཚུལ་ཡང་ཅུ་བྱ་མཐིང་རིལ་གྱི་སྐད་ལྟར་འཇམ་ལ་འཕར་ཚུལ་
 དལ་བར་འཕར། དགུན་མཚུག་གི་ལྷག་མའི་ཞག་བཙོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ་ས་ཁམས་
 མཆེར་ཅ་དར་ཞིང་རྒྱ་བའི་ཏུས་ཡིན། །

ལྷ་པ་ས་ཁམས་ཀྱི་ཏུས་ནི། ཏུས་བཞིའི་མཆོམས་སུ་ས་ཁམས་ཀྱི་ཞག་པོ་བཙོ་
 བརྒྱད་རེ་ཡོད་པ། དེ་དག་བསྟོམས་པས་ཞག་དོན་གཉིས་པོ་དེའི་རིང་ལ་ནང་ཏུ་
 ཏུས་ཀྱི་རང་ཅ་ས་ཁམས་མཆེར་ཅ་དར་ཞིང་རྒྱ་བའི་ཏུས་དེར། ཅའི་འཕར་ཚུལ་
 ཡང་བྱུ་ནས་ཟན་གྱི་སྐད་ལྟར་ཐུང་ལ་འཇམ་པ་འཕར་རོ། །

༥ མ་བྱ་དག་གོགས་བཞིའི་སྐོར་འགོ་བཙའ་ཚུལ་ནི། [མ] ཤིང་མ་ཚུལ་ཚུ་མ་
 ལྷགས། ལྷགས་མ་ས་ལ་ས་མ་མེ། མེ་ཡི་མ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། [བྱ] ཤིང་བྱ་མེ་
 ལ་མེ་བྱ་ས། ས་བྱ་ལྷགས་ལ་ལྷགས་བྱ་ཚུ། ཚུ་ཡི་བྱ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། [དག] ཤིང་དག་
 ལྷགས་ལ་ལྷགས་དག་མེད། མེ་དག་ཚུལ་ཚུ་དག་ས། ས་ཡི་དག་ནི་
 ཤིང་ཡིན་ནོ། ། [གོགས] ཤིང་གོགས་ས་ལ་ས་གོགས་ཚུ། ཚུ་གོགས་མེ་ལ་མེ་
 གོགས་ལྷགས། ལྷགས་ཀྱི་གོགས་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་མ་བྱ་དག་གོགས་ཀྱི་
 འབྲེལ་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ། མ་བྱ་དག་གོགས་འབྱུང་བ་རྟགས་ལ་བཙའ། ཞེས་པ་
 བརྟག་དགོས་པ་དཔེར་ན། དབྱིད་ཟླ་གསུམ་གྱི་ཏུས་སུ་ཤིང་ཁམས་མཆེན་ཅ་
 རང་། མཁལ་ཅ་མ། སྟིང་ཅ་བྱ། ལྷགས་ཅ་དག་མཆེར་ཅ་གོགས་བཅས་སོ།
 དེ་བཞིན་ཏུ་ཏུས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲོའོ། །

གཉིས། བྱ་དག་པ་དང་བྱ་དག་མེད་པའི་ཅའི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན།

བྱ་དག་པ་དང་བྱ་དག་མེད་པའི་ཅའི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། བྱ་དག་མེད་པའི་མའི་
 ཏུས་རྒྱན་གྱི་ཅ་ནི། སྟན་པ་དར་མ་ཁམས་སྟོམས་པ་ཡི་དབྱགས་ཀྱི་རོལ་ཏུ་
 འབྲིན་པ་ལ་ལན་གཉིས་དང་། བྱ་དག་ཏུ་ཏུས་པ་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་
 མཆོམས་སུ་གཅིག་བཅས་མདོར་ན་དབྱགས་འབྲིན་ཏུ་བ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཅ་ལན་
 ལྷ་འཕར་བ་ནི་བྱ་དག་མེད་ཐ་མལ་གྱི་ཅ་ཡིན། དེ་ཡང་སྟི་བྱ་དག་ལ་ལན་
 ལྷ་འཕར་བ་དེ། འོལ་སྟི་ཅམ་འོང་སྟིད་པས་ལན་གངས་བརྒྱ་ཡི་བར་ཏུ་རེས་ཆེ་
 རེས་རྒྱུ་དང་། ཅ་སྟོད་སྟོད་མི་མཚུངས་པ་དང་། རེས་དྲག་རེས་དལ་

དང་། རེས་བྱིང་རེས་རྒྱས་དང་། རྫོང་པ་སྟེ་འཕར་མཚམས་རྫོང་པ་དང་།
 འཐེན་པ་སྟེ་ཅ་གཞན་མཉམ་དུ་འཕར་མཚམས་རྫོང་པ་དང་། འཐེན་པ་སྟེ་ཅ་
 གཞན་མཉམ་དུ་འཕར་མཚམས་རྫོང་པ་དང་། འཐེན་པ་སྟེ་ཅ་གཞན་མཉམ་
 དུ་འཕར་ནས་གཅིག་ཇེས་སུ་འཕར་བ་དང་། ཐང་པ་སྟེ་གིམས་པ་དང་།
 རྫོང་པ་བཅས་ཀྱི་རྫོན་མེད་པ་འཕར་ཚུལ་གཅིག་དུ་འཕར་ན་ནད་མེད་ཐ་མལ་གྱི་
 ཅ་ཡིན། རྩ་ཚུང་འཁོར་ལོ་དང་སྒྲུར་ན། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་དབྱགས་ཉི་ཤི་
 ཆིག་རྫོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་བ་དེ་རྩ་ཚུང་ཉེར་བཞི་ལ་བཤོས་ན། སྐར་ཆ་བཞི་ལ་
 དབྱགས་གཅིག་སྐར་མ་གཅིག་ལ་དབྱགས་བཅོ་ལྔ། རྩ་ཚུང་གཅིག་ལ་དབྱགས་
 དགུ་བརྒྱ། ཉིན་ཞག་གཅིག་སྟེ་རྩ་ཚུང་ཉེར་བཞི་ལ་དབྱགས་ཉིས་ཤི་ཆིག་རྫོང་
 དུག་བརྒྱ་ཐོབ། དེས་ན་དབྱགས་རེ་ལ་ཅ་ཐངས་ལྔ་རེ་འཕར་བ་དང་། སྐར་
 མ་གཅིག་ལ་དབྱགས་བཅོ་ལྔ་རྩ་ཚུང་ཐངས་དོན་ལྔ་རེ་འཕར་བ་ནི་ནད་མེད་
 ཐ་མལ་གྱི་ཅ་ཡིན།

ནད་ཅན་གྱི་ཅ་ནི། དེ་ལས་ལྷོག་པ་ནད་ཅན་གྱི་ཅ་སྟེང་གི་ནད་དབྱགས་ལ་
 ལན་ལྔ་ལས་མང་དུ་འཕར་ན་ཆ་བ་དང་། ཁྱུང་དུ་འཕར་ན་གང་བ་ཡིན་པར་
 འདོད་དོ། །དེ་ཡང་བཀ་འབྲུམ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། མང་འཕར་ཆ་བ་ཁྱུང་
 འཕར་གང་བ་ཡིན། ཞེས་དུག་འཕར་ན་ཆ་བ། བརྟན་འཕར་ན་རབ་རྩ་ཆ་བ།
 བརྒྱད་འཕར་ན་ཆ་བ་མཆོག་། དགུ་འཕར་ན་ཆ་བ་ལས་འདས་པས་བཅོས་སུ་མེད།
 རྩ་ནད་དབྱགས་ལ། ལན་ལྔ་འཕར་བ་ལས་ཁྱུང་ནས་བཞི་འཕར་ན་གང་བ།
 གསུམ་འཕར་ན་གང་བ་འཐིང་། གཉིས་འཕར་ན་མཆོག་དུ་གང་བ། གཅིག་འཕར་
 ན་གང་བ་གཏིང་འཕར་བས་བཅོས་སུ་མེད། ཅེས་གསུངས། །

འོན་ཀྱང་ནད་མེད་ཡིན་ཡང་རྒྱན་ཅ་རང་བཞིན་གྱི་རྫོན་ཅན་ཡོད་དེ། ཅ་
 རྫོང་སུ་ཉིག་ཐང་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་མན་མི་སྟོམས་པ་དང་། བོང་བརྒལ་ཞེས་
 ལག་ངར་གྱི་རྒྱབ་སྟུགས་སུ་འགོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚོན་ཅ་བོང་བརྒལ་ཅན་དང་།
 ཚོན་ཀན་གཉིས་བོང་བརྒལ་ཅན་དང་། ཚོན་ཀན་ཆག་གསུམ་ཀ་བོང་བརྒལ་
 ཅན་ཡོད་པ་དང་། དོན་རྫོང་གང་ཁྱུང་གི་ཅ་མ་ཚང་བ་དང་། ཅ་རྫོང་ཅན་
 དང་། འཐེན་པ་སྟེ་རྫོང་ལ་ཁད་དུ་འཕར་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལྷམ་དུལ་

ཏི་ཙ་གཉིས་སུ་བྱེས་པ་དང་། རྒྱག་དལ་མི་སྟོམས་པ་སོགས་སྟོན་གྱི་རིགས་སྟེ་
 ཚོགས་ཡོད་སྤྱིད་དོ། །དེས་ན་ནད་པར་བརྟག་དབྱང་བྱེད་སྐབས་ཐོག་མར་གཞི་
 ཙ་གང་ཡིན་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། རྒྱན་ཙ་ལ་སྟོན་སྟོན་ཡོད་མེད་དང་། མོ་
 མོ་མ་ནིང་གི་ཙ་རྒྱད་གང་ཡིན་ལེགས་པར་འདྲི་དགོས། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ན་ཁ་
 དམར་གང་གདགས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་འགྱོ་སྟེ། མོ་ཙ་སྟོམ་ལ་རགས་པ་
 དང་། མོ་ཙ་སྟེ་ལ་ལྟར་བ། བྱ་ཙ་སྟེ་སྟུམ་མའི་ཙ་ནི་འབྱར་ལ་དྲིལ་བ་གསུམ་ནི་
 ཚ་བའི་ཙ་དང་། ཚུལ་རྒྱུ་སུ་མཐུན་པས་འབྲུལ་སྤྱིད་ཀྱང་ལེགས་པར་བརྟག་ན་
 རྒྱན་ཙ་འདི་དག་ནི་སྤྱི་ནང་གི་དབྱུགས་གཅིག་ལ་ལན་ལྔ་ལས་མི་འཕར་རོ། །
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཙ་རྒྱད་རིང་འཇམ་ལ་མཉེན་པ་དང་། བྱང་བའི་ཙ་འབྲུལ་གཞི་
 ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཡང་ལེགས་པར་བརྟག་ན་འཕར་བྱངས་གིས་མི་ལོར། དེ་བཞིན་
 རྒྱ་ཙ་མ་ཚང་བ་དང་། འཕར་འཕྲོ་གཅོད་ཅིང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཙ་སྟོན་ཅན་
 འདི་དག་འཆི་ཙ་དང་། འབྲུལ་སྤྱིད་པས་དེས་ན་རྒྱན་རྒྱ་ཙ་སྟོན་ཡོད་མེད་ལེགས་
 པར་མ་དྲིས་ན། འདི་ལ་འབྲུལ་པ་བསལ་བའི་ཐབས་དཀའ་བའོ། །

གསུམ། སྤྱི་ནད་ཚ་བྱང་དབྱེ་བའི་རྟགས་ལའད་པ།

སྤྱི་ཙ་རྒྱག་གིས་ཚ་བྱང་ལ་ཤན་དབྱེ། ཞེས་པར། སྤྱིར་རྒྱག་རྒྱས་འདྲེལ་མགྲོགས་
 གི་མས་མཁྱེད་རྒྱག་པོ་ཚ་བའི་ཙ་དང་། ཞན་བྱིང་བྱང་བྱལ་སྟོན་སྟོན་རྒྱག་པོ་བྱང་
 བའི་ཙ་ལ་ཡང་ནད་གསེས་ཙ་འི་རང་བཞིན་དོ་བོའི་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་
 དང་། འཕར་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་རེ་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས།

ཚ་བྱང་སོ་སོའི་སྤྱི་ཙ་རྒྱག་གི་རེའུ་མིག་

རྒྱང་རྟོགས།	སྟོན་རྟོགས།
རྒྱག་	ཞན།
རྒྱས།	བྱིང་།
འདྲེལ།	བྱང་།
མགྲོགས།	བྱལ།
གི་མས།	སྟོན།
མཁྱེད།	སྟོན།

ཆ་བྱང་གི་ཆའི་རྩོ་བོ་དང་འཕར་ཚུལ་གྱི་རེའུ་མིག

ཆ་བའི་ཆ།		བྱང་བའི་ཆ།	
ཆའི་རྩོ་བོ།	རྒྱལ་།	ཆའི་རྩོ་བོ།	བྱིང་།
	གྲིམས།		སྟོང་།
	མཁྱེད་།		སྟོང་།
ཆ་འཕར་ཚུལ།	དྲག་།	ཆ་འཕར་ཚུལ།	ཞན།
	འདྲིལ།		གྲུང་།
	མགྲོགས།		བྱལ།

དེ་ཡང་ཆ་བའི་ཆའི་རྩོ་བོ་ལ། རྒྱལ་ཞེས་པ་ཤའི་ཁར་ཡར་དོན་པ། གྲིམས་ཞེས་པ་གཞུ་རྒྱུད་ལྟར་ཐིང་དེར་གནས་པ། མཁྱེད་ཞེས་པ་གོང་བའི་དོན་ཏེ་མནན་ན་སྟོང་སོབ་མི་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །ཆ་བའི་ཆའི་འཕར་ཚུལ་ནི། དྲག་ཅས་པ་འཕར་ཤེད་ཆེ་བ། འདྲིལ་ཞེས་པ་ཤའི་ནང་དུ་འབྱར་འབྱར་གྱིས་གྱིས་དུ་འཕར་བ། མགྲོགས་ནི་ཐུར་དུ་འཕར་བ་བཅས་སོ། །

བྱང་བའི་ཆའི་རྩོ་བོ་ལ། བྱིང་ཞེས་པ་ཤའི་གཏིང་དུ་མར་བྱིང་བ། སྟོང་ཅས་པ་རེག་ན་བལ་སྐྱད་ལྟར་སྟོང་པ། སྟོང་ཞེས་པ་མནན་ན་སྟོང་སྟེ་མི་མངོན་པར་ཆགས་པ་བཅས་སོ། །བྱང་བའི་ཆའི་འཕར་ཚུལ་ནི། ཞན་ཞེས་པ་འཕར་ཤེད་ཆུང་བ། གྲུང་ཅས་པ་ཤའི་ནང་དུ་ཁྱུག་གིར་མི་མངོན་པ་འཕར་ཚུལ་གསལ་ལ་མི་བསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། བྱལ་ཞེས་པ་འཕར་ཚུལ་གསལ་ལ་མི་བསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། བྱལ་ཞེས་པ་འཕར་ཚུལ་དལ་བ་བཅས་སོ། །དེ་ལྟར་སྟོན་ཆད་མཁས་སྒྲུན་སྒྲུས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་སྤྱི་ཆ་དྲུག་ལ། ཆའི་རྩོ་བོ་དང་འཕར་ཚུལ་གཉིས་རེའི་རྣམ་བཞག་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི། ཁོ་བོས་བོད་སྐད་ཀྱི་བརྗོད་སྟོན་རིག་པའི་སྤྱི་འགོས་དང་བསྐྱེད་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདི་དག་གི་ཆོག་དོན་ལ་གོ་བ་གསལ་པོར་ལེན་དགོས་པ་ནི། ཏ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་མཐོང་སྟེ་དཔེར་ན། དེང་སང་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་དང་མཁྱེད་བའི་བྱང་པར། གྲིམས་དང་འདྲིལ་པའི་བྱང་པར། བྱིང་དང་ཞན་པའི་བྱང་པར། གྲུང་དང་བྱལ་བའི་བྱང་པར། ལ་སོགས་པའི་སྟོར་ལ་བཀའ་འདྲི་ལྷུས་ཆོ་བོད་ཀྱི་ལྟ་རྟོག་རྣམས་ངག་ཐོག་ནས། འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོར་གནད་རྒྱ་ཡོད་

མཁན་སུ་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ་ནི་ཆོག་ལ་དོ་སྤངས་མ་གནང་བ་འདྲ། དེས་ན་ཐོག་
མར་ཆོག་གི་དོན་རྣམས་ཡིད་ལ་ལེགས་པར་གསལ་བར་བྱས་ནས། དེ་རྗེས་ཅུར་
སྤངས་ན་ནམ་ཞིག་རྩ་ལ་རེག་པ་ཅམ་གྱིས་སློང་ག་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གསལ་བྱུང་
པ་ཞིག་ཡོང་བ་གདོན་མི་བ།

དེ་ཡང་རྩ་དྲག་རྒྱས་བྱུང་ན་དཔངས་ཀྱི་ཆ་བ། འདྲིལ་མཐུགས་བྱུང་ན་གྲངས་
ཀྱི་ཆ་བ། གྲིམས་མཁྱེད་བྱུང་ན་སྒྲགས་ཀྱི་ཆ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཆ་བའི་མིང་གཞན་
ཏེ་དོན་དུ་དཔངས་ཞེས་པ་ཁ་ཡི་ཆ་བ། གྲངས་ཞེས་པ་བར་ཀྱི་ཆ་བ། སྒྲགས་ཞེས་
པ་གཏིང་གི་ཆ་བའི་བརྟེན་ཡིན་ཞེས། མི་པམ་རྩ་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས།
འདྲིར་དཔངས་ཆོད་ཅེས་པ་འབྲུགས་ཆོད་གསར་པ་དང་། གྲངས་ཆོད་ཅེས་པ་
རིམས་ཆོད་གསར་པ། སྒྲགས་ཆོད་ཅེས་པ་ཆ་བ་རྟེན་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་ཡིན།
འོན་ཀྱང་འདྲིར་སྒྲགས་ཀྱི་གྲང་བ་ནི་གྲང་ནད་རྟེན་པ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་
ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། མི་པམ་རྩ་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་ལས། ཆ་བ་ནི་
ཕྱི་ཤ་པགས་སམ་ཁ་ཡི་ཆ་བ་དང་། བར་རུས་རྒྱང་གི་ཆ་བ་གཉིས་གསར་པ་
དང་། ནད་དོན་སྟོད་ལ་ཞུགས་ནས་རྟེན་པ་ཡིན་ཞིང་། གྲང་བ་ནི་ནད་དོན་
སྟོད་ལ་དང་པོར་ཞུགས་པ་ནས། རྟེན་པའི་ཆོ་ཕྱི་ཤ་པགས་ལ་འཇུག་པའི་དབང་
གིས་ཡིན་ལ་དེ་དག་གི་རྩ་ཡང་འདྲིར་བརྟེན་སྤྱར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །

ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱད་རིམ་བྱོན་གྱི་དབང་རྒྱར་
ལོ་ཚིགས་ལ་དབྱད་པ།

གཅིག ། ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱད་དང་ལོ་ཚིགས་ནོར་བའི་རྒྱུར།

ཉེ་ཆར་གྲིས་པའི་ཁ་བ་རི་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིད་དགའ་དང་། བོད་སྡེ་ངས་སྤྱི་བཤད་
ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་གི་ནང་དུ། ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱད་རིམ་བྱོན་
གྱི་རེབ་མིག་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་སྤྱིད་རབས་བརྒྱ་གཉིས་བཀོད་འདུག་པ་དེ་
ཁྲུངས་གང་ལ་བཅོལ་ནས་གྲིས་པ་མི་གསལ་ཡང་། སྤྱིད་རབས་དང་ལོ་ཚིགས་
མང་པོ་ཞིག་ནོར་ཡོད་པ་ནི་དེ་བཅེར་དམར་པོ་གསར་མ་དང་། དེ་བསྡོན་གཉིས་
ལ་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་སྟ། དེ་བསྡོན་ཚུམ་པ་པོ་འགོས་ལོ་གཞོན་ཅུ་དཔལ་
ནི་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༩ལོར་འཁྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༣༧༧ལོར་དེ་བཅེར་སྡོན་པོ་བཅུ་མས། སྤྱི་ལོ་
༡༣༧༩ལོར་སྤྱི་གཤེགས། ཁོང་ནི་ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱད་ལྷ་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་།
དུག་པ་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས། བདུན་པ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ། བརྒྱད་པ་སྤྱན་
སྲེང་ག་གི་དབང་པོ་བཅས་ཀྱི་དུས་སྟ། དངོས་སུ་བཞུགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་བ་
དམར་གསར་མ་ཚུམ་པ་པོ་པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོར་
འཁྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༤༣༩ལོར་དེ་བ་དམར་གསར་མ་བཅུ་མས། སྤྱི་ལོ་༡༤༥༠ལོར་སྤྱི་
གཤེགས། འདི་ནི་ལྷ་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བརྒྱ་པ་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་
གྲགས་པའི་བར་ཞལ་བཞུགས་པ་ཞིག་རེད། འགོས་ལོ་གཞོན་ཅུ་དཔལ་དང་།
པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་རྣམ་གཉིས་ལ་མཆོན་ན། སྤྱི་ལོ་འདི་ལོ་རྒྱུས་
ནི། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡིན་པས་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་མི་སྤྱིད།
སྤྱི་ལོ་༡༤༣༩ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩ལོ་བར་གྱི། ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱད་སྤྱི་བཤད་གི་ལོ་རྒྱུས་
གཙོ་པོ། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་དེ་བཅེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་
དབྱངས་ལས་གང་གསལ་ཙམ་མ་གཏོགས་དབྱད་གཞི་ཤིན་ཏུ་དཀོན། དབྱིད་
ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་དབྱངས་ནི་སྤྱི་བཤད་དེ་དང་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཞིག་རེད།

ཕག་གུ་ཤེ་སྤྱི་དེ་རིམ་བྱུང་དང་ལོ་ཚྭ་གས་ལོར་འབྲུལ་ཅན་གྱི་རེའུ་མིག་

ཕག་གུ་གོང་མའི་མཚན།	ཁྱི་བཞུགས་དུས་སྐབས།
ཏུ་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན།	1354-1371
ཤུག་རྒྱལ་མཚན།	1372-1384
གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ།	1385-1390
བསོད་ནམས་གྲགས་པ།	1391-1408
གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན།	1409-1434
སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན།	1435-1439
གྲགས་པ་འབྲུང་གནས།	1440-1468
ཀུན་དགའ་ཡིགས་པ།	1469-1473
རིན་ཆེན་རྩོ་ཇེ།	1474-1513
ལྷན་སྡེ་དག་གི་དབང་པོ།	1514-1564
དག་དབང་བཟ་ཤིས་གྲགས་པ།	1565-1578
དག་དབང་གྲགས་པ།	1579-1617

གཉིས། འབྲུལ་སེལ་གྱི་རྒྱུ་རྩ།

བོད་ལྗོངས་ལྷི་བཤད་ལ་སོགས་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་ཏུ་འཁོད་པའི་ཕག་གུ་ཤེ་སྤྱི་དེ་རིམ་བྱུང་གི་རེའུ་མིག་འདི་ནི་དེབ་སྟོན་སོགས་དབུང་གའི་ཡིག་རྟིང་ནམས་གྱི་གོ་བ་མ་ལོན་ནས་འོ་ལ་ཚོད་གྱིས་བསྒྲིགས་པར་སྤྲང་སྟེ།

(1) དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དེ་རིམ་བྱུང་ལོ་ཚྭ་གས་ལོར་བོད་ཀྱི་ཁྱུངས་ལྷན་ཡིག་ཆ་གང་དུའང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ། ཤེ་སྤྱི་དེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ། ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྤྱི་དེ་བཟུང་བ་འཁོད་ཡོད་པར། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་ལྷག་གྱི་ལོ་༡༣༧༥ལོར་འབྲུངས། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་གྲང་གྱི་ལོ་༡༣༩༥ལོར་ཕག་གུའི་སྤྱི་དེ་བྱིར་འཁོད་ཡོད། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་ཆུ་བྱི་གྱི་ལོ་༡༤༩༨ལོར་སྐྱ་གཤེགས། གོང་མ་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས་ནི། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་ཤིང་ན་གྱི་ལོ་༡༤༡༥ལོར་

འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་ཕག་གུའི་སྤྱི་ཁྱིམ་འཁོད། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་
ཤིང་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས། ཞེས་གསལ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་བྱི་
རབས་བར་སྟོང་མེད་པར་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་སྤྱི་ཁྱིམ་གྱི་བྱི་འཛིན་ཡོད་
པ་དང་། དེ་སྐབས་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱི་ཁྱིམ་གྱི་དབང་འཛིན་
པའི་ཐུགས་འདུན་ཡོད་ཀྱང་། དམོངས་བཞེད་ཇི་བཞིན་མ་འབྲུབ་པའི་གནས་ཚུལ་
ཁ་གསལ་དེབ་སྟོན་དང་། དེབ་དམར་གསར་མ་གཉིས་ཀར་འཁོད་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འོན་འདྲིར་བདེན་པར་ངེས་ཏེ། འཁོས་ལོ་གཞིན་ཅུ་དཔལ་སྐབས་དེར་
ཞལ་བཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

(2) ཀྱུན་དགའ་ལེགས་པ་དང་། སྤྱུན་སྤྱང་གི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་
ན་རིན་ཆེན་རྩོམ་ཆེ་ཡོད་མི་སྤྱི་དེ། སྤྱི་ཁྱིམ་བརྒྱུད་པ་ཀྱུན་དགའ་ལེགས་པ་ནི།
རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་འབྲུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ས་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་བྱི་ཁོད་པ་དེབ་སྟོན་དང་། དེབ་དམར་གསར་མ་
གཉིས་ཀར་གསལ་བའི་ཕྱིར། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ཀྱུན་
དགའ་ལེགས་པ་བྱི་ལས་ཕབས་ཤིང་། སྤྱུན་སྤྱང་གི་དབང་པོ་སྤྱི་ཁྱིམ་སྤྱི་ཁྱིམ་གྱི་
ལ་བཞུགས་པ་དེབ་དམར་གསར་མ་ན་གསལ། ལོ་དེར་འཁོས་ལོ་སྤྱི་གཤེགས་ནས་
ལོ་རྒྱུག་ཡིན། བཅ་ཆེན་བསོད་གྲགས་འབྲུངས་པའི་ལོ་རྒྱུག་ལོ་དེ་ཡིན།
ཀྱུན་དགའ་ལེགས་པ་དང་། དག་གི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་སྤྱི་ཁྱིམ་སྟོང་རིན་
ཆེན་རྩོམ་ཆེ་ཡོད་པའི་སྟོན་བཤད་མི་འདུག །འདྲིར་བོད་སྟོངས་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་འབྲུལ་
གཞི་གཙོ་པོ་དེབ་དམར་ལས་རིན་ཆེན་རྩོམ་ཆེ་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་བསྐོས་ཟེར་
བ་དེ་ཡིན་ངེས། ཕག་གུའི་སྤྱི་ཁྱིམ་སྐབས་སུ་ཆོས་སྤྱི་དུས་རིག་གནས་གསུམ་གྱི་
ལྟེ་གནས་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། སྤྱི་ཁྱིམ་ལྟེ་གནས་ལྟེ་གདོང་ཆེ་པོ་བྱུང་དང་། ཆོས་
ཀྱི་ལྟེ་གནས་གདན་ས་ཐེལ་དམོན་པ། རིག་གནས་ཀྱི་ལྟེ་གནས་ཆེད་ཐང་བཤད་
གྲ་ཆེན་མོ་བཅས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་སོ་སོའི་འོས་འགན་སྐབ་ཅིང་
བཞུགས་པའི་ཁར། སྤྱི་ཁྱིམ་འོན་ཆེན་སྐབས་སུ་ཆོས་སྤྱི་དུས་རིག་གནས་གསུམ་གའི་
དཔོན་རིགས་རྣམས་གྲོས་ལ་ཞུགས་ཏེ། བཀའ་ཐག་གཙོད་པའི་སྒོལ་ཡོད་པ་རེད།
དེས་ན་ཆེད་ཐང་གི་གདན་ས་སྟོང་མཁན་ནི། སྤྱི་ཁྱིམ་འོན་ཆེན་ཀྱང་རང་རྒྱལ་ཐུབ་

པའི་རིག་གནས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན།

(3) རྒྱན་མེ་ངག་གི་དབང་པོའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། རྒྱན་མེ་ངག་གི་དབང་པོ་
 དགུང་ལོ་ང་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་པས། ལྷི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་སྤུ་
 གཤེགས། རུས་དེར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆུང་སྤྱོད་པས་རིན་ཐུངས་པས་དཔོན་ཆ་བྱས་པ་
 དང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལྷག་ལྷི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་རིན་ཐུངས་པས་གཙོས་ཞེ་
 དཔོན་ཆ་མས་སྤུ་གདོང་རུ་འཛོགས་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོན་པའི་སྤྱོད་
 ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་པས་སྤུ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་བཟོད་པ་དེ་བ་དམར་གསར་
 མ་དང་། དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤུ་དབྱངས་གཉིས་ཀར་གསལ། རིན་ཐུངས་པས་
 སྤུ་གཉིས་པའི་རུས་དེར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཔོན་ཆ་བློ་གཏོང་གི་རུས་ཟེར། ལྷག་
 པར་རུ་སྤྱོད་པས་དེའི་སྤུ་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤུ་དབྱངས་ལས། སྤྱོད་པས་དབང་
 བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་སྤུ་བལྟམས་ནས། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་རྒྱན་མེ་ཞི་བར་
 གཤེགས་ཁར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆུང་སྤྱོད་པས་དེ་ལ་སྤྱོད་ཆ་གསལ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤུ་ངལ་
 བ་ཆེན་པོར་གྱུར་སྤྱོད་པས། རྒྱན་མེ་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པས་གུང་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་
 བར་མ་སོན་པའི་རིང་ཁོང་རང་གིས་ཐེལ་གྱི་རྒྱན་མེའི་ཁུར་བཞེས། ཐེལ་དང་ཆེས་
 ཐང་གི་ཆེན་པོ་གོས་ལ་དབང་པོའི་སྤོན་པོ་ཆ་མས་དང་བཅས་པར་གནང་བཟོད་
 བཀའ་ནན་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཞེ་སྤུ་གཉིས་ཀྱི་ལར་རྒྱ་མི་འཕྱུག་པའི་ཞལ་ལེན་
 མཛད། དེ་ཡང་དཔོན་ཆ་བློ་གཏོང་བྱེད་པར་རིན་ཐུངས་མཆོ་སྤྱོད་རྗེས་
 སྤོན་པོ་གཞན་ཆ་མས་ལ། གོས་མེད་པར་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་པ་ལྟར་མཛད་
 པས། ཞེ་དཔོན་གཞན་ཆ་མས་མ་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཞེ་གཟར་ལངས། འོན་
 ཀྱང་འཕྲོང་རྒྱས་ནས། ཞེ་སྤུ་གཉིས་ཀྱི་ལ་རྒྱལ་དཔོངས་ཏེ་སྤྱོད་ཁོག་ཆེ་བར་མཛད་
 པས་ལོ་འཁྱོམས་ཆེར་མ་བྱུང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྗེས་རིན་
 ཐུངས་པ་དང་འཕྲོང་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་སྤོན་པོ་ཆ་མས་བཀའ་བཟོས་
 ཐོག་ནས་གུང་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་པོ་བླང་ཆེན་པོའི་
 ཁྱི་ཐོག་རུ་རྒྱན་དངས་①། གཞོན་རུའི་རུས་ཉིད་ནས་རྩོམ་ཆེད་སོགས་སྤུ་པོ་པལ་
 པ་དག་གི་སྤྱོད་ལུལ་ལས་ཆ་མ་པར་འདས་པས། འཇིག་རྟེན་གྱི་མེས་པོ་ཆ་མས་ཀྱི་

① ལྷི་ལོ་༡༧༩༩ལོར།

ཀྱང་སྒྲིམ་འབྱུང་པར་དཀའ་ཞིང་། ཆོས་དང་སྤྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་ཅིག་ཅར་
 ཏུ་གོང་བའི་ཟ་མ་ཏྟག་ལྟ་བུ་རབ་ཏུ་ཡངས་པ། ཞེས་སོགས་བསྟོད་བསྐྱབས་མང་
 བོ་གནང་བ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོན་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རུས། གྲགས་
 འབྱུང་མིང་ཅན་སྡེ་ཡི་གདོང་པོ་འཛིན། །བདུད་སྤུལ་མི་དགུས་ཕག་ཆང་ཡོས་
 ལྟར་ཚོད། །ཅེས་པའི་ལུང་བསྟན་ལྟར། རིན་སྤངས་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་
 ཞེ་གཏལ་གྱི་ཚྭ་གསལ་སྤྱ། དམག་གི་དཔུང་བྱིར་བྱེད་པ་སོགས་གོང་མའི་དགོངས་
 པར་ཕོག་པ་མཛད་པར་བརྟེན། ཞུ་དམར་བ་བཞི་པས། ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྡེ་
 སྤྱིད་འདི། སྤྱིར་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས། སྒྲིམ་སྡེ་དཔོན་རྣམས། ཡང་སྒྲིམ་བྱིད་ནི་
 རིན་སྤངས་པ་ལ་གཅིས་པས། དགོངས་བསམ་མཛད་དགོས་ཚུལ་གསུངས་ཀྱང་
 བཞེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུང་བསྟན་ཏུ་གྲགས་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི་གོང་མ་
 གྲགས་འབྱུང་བའི་སྐབས། ཏུས་མི་བདེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བས་འགོ་ཟིན་པ་ལ་
 དགོངས་ཀྱི། དངོས་གཞི་གོང་མ་འདིའི་རུས་སོ། །དེ་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་
 གོང་མས་དབང་གི་མཆན་དང་འཇའ་ས་གནང་། ཞབས་བྱུང་གོང་མ་ཆེན་པོ་
 དཔལ་ངག་གི་དབང་ཕྱག་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་མཆན་ཚྭ་གསལ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་
 པར་རྒྱལ་བ་ཀུ་དེན་གྲུ་བྱི་ཉོ་མང་གི་མཆན་གྱི་སྒྲིམ་གར་སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱི་མེ་ལོང་
 གི་དོས་སུ་གསལ་བར་ཤར་རོ། །ཞེས་གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་ལ་
 རྒྱ་ནག་གོང་མས་འཇའ་ས་གནང་བའི་རུས་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོ་ཡིན་
 པ་རུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ཆོས་སྤྱིད་བྱུང་འབྲེལ་ལས་གསལ། སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༩༩ལོར། དེབ་དམར་གསར་མ་ཚོམ་པའི་སྐབས་གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་
 བྱིར་བཞུགས་སྐབས་ཡིན་ཞིང་། ལོ་དེར་སྡེ་གདོང་དང་རིན་སྤངས་པའི་བར་སྡེ་
 འབྲུགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ནའང་ཕམ་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཆེར་མ་བྱུང་ཞེས་གསུངས། །

(4) སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ནས་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༩བར་གྱི་ཕག་གུའི་སྡེ་སྤྱིད་སྒྲོར། ཐོག་མར་དེབ་
 ཐེར་དམར་པོ་གསར་མ་དང་། དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱ་དབྱངས་བཅས་ལས་གསལ་
 བ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོར་གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་བྱི་ལ་འཁོད་
 པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོའི་ཉེ་སྒྲོར་བར་བཞུགས་ཡོད་པ་གོང་གསལ་ལྟར་རོ། །
 འོན་སྡེ་སྤྱིད་འདི་འཇེས་སུ་ཕག་གུའི་སྡེ་སྤྱིད་སུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེབ་དམར་གསར་མ་

ལས། བོད་མ་དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གཤམ་པས་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གི། ལྷ་
ལོ་༡༥༠༡ལོར་རིན་ཐུངས་པའི་སྤྲུལ་མོ་ཞིག་ཁབ་དུ་བཞེས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་
ས་འབྲུག་ལྷ་ལོ་༡༥༠༥ལོར་སྤྲུལ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་འབྱུངས། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱན་སྒྲ་
གཤམ་འབྱུང་བ་འབྱུངས། དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་ལས། བོད་མ་འདྲི་ཉིད་
ཀྱིས་རིན་ཐུངས་པའི་སྤྲུལ་མོ་ཞིག་ཁབ་དུ་བཞེས་པར། སྤྲུལ་བོད་མ་འགྲོ་བའི་
མགོན་པོ་དང་། རྒྱན་སྒྲ་གཤམ་འབྱུང་བ་གཉིས་ལས། བོད་མ་འགྲོ་བའི་མགོན་
པོ་བོད་དཀར་དུ་ཕེབས། དཔོན་ས་འཕྲོང་ཆེའི་དུང་ཁབ་དུ་བཞེས་པའི་སྤྲུལ་
ཞབས་དུང་དག་དབང་གཤམ་པ་སྐྱབ་བལྟམས། འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཤམ་པའི་
གདུང་རྟེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱ་ཚོམ་གྱིས་སྤྲུལ་པ། མོ་བྱང་གངས་རི་དཀར་པོ་བཞེངས།
རྒྱན་སྒྲ་གཤམ་འབྱུང་བ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས། ཞབས་མི་བདེ་བའི་དབང་
གིས་ཟབ་བཞེས་ཐུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་མཛད། བྱུང་པར་གཤེད་སྒྲོར་
དང་། མ་མགོན་བྱ་རྟེན་གདོང་ཅན་ཆལ་དུ་ཐོན་པས་སྡེ་པ་འོལ་ཁ་བ་སྤྲོ་ཚོགས་
རབ་བརྟན་པས། ཐེལ་གྱི་མཚོད་བཞེས་སོགས་ལ་འོག་སྐྱབ་མང་དུ་མཛད་པར་
མངོན་སྲོད་ཀྱི་ལས་སྲོར་གནང་བས། དུས་དེར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསོད་
ནམས་རྒྱ་མཚོ་འོལ་ཁ་ཆེར་བཞུགས་ཡོད་པ་མཚན་ལྟས་འཕྱར་ཏེ་རྒྱལ་དུ་ཕེབས།
མི་རིང་བར་སྡེ་པ་སྐྱབ་ཐབ་ལ་ཤོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤོངས། ཞེས་སོགས་སོ། །འདྲིར་
བོད་མ་དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གཤམ་པའི་སྤྲུལ་ཆེ་བ་བོད་མ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་
བོད་དཀར་དུ་ཕེབས་ཏེ། བཞུགས་ལུང་མི་རིང་བ་ཞིག་ནས་སྐྱབ་གཤམ་པ་དང་།
དེའི་སྤྲུལ་ཞབས་དུང་དག་དབང་གཤམ་པས་བོད་དཀར་གྱི་གདན་ས་འཛིན་ཅིང་
ཡབ་ཀྱི་དགོངས་རྒྱུས་བྱས་ཚུལ་དང་། སྤྲུལ་རྒྱུད་བ་རྒྱན་སྒྲ་གཤམ་འབྱུང་བས་
ཐེལ་གྱི་གདན་ས་བཟུང་ནས་ཐུགས་དམ་སྐྱབ་པ་ཟབ་བཞེས་བྱས་ཚུལ་བཅས་
དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གཤམ་པ་ལ་སྤྲུལ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཉིས་
གྱིས་སོ་སོས་གདན་ས་གང་འཛིན་པ་གསལ་བོར་བཀོད་ཡོད་པ་ལྟར་དང་།
ཡང་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་ལས། བོད་མ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་བྱུང་པ་ཞིག་སྡེ་
གདོང་ཆེའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་ཤིང་། བདུད་མི་སྤྲོ་དགུས་དགུས་གཙང་ལན་མང་དུ་
དཀྲུགས་པའི་སྤྱི་ངན་ལངས་ཏེ། བྱི་སྤང་སྡེ་གཟར་གྱི་སྐབས་སུ་འཕོ་འཕྱར་ཤིན་དུ་

ཆེ་བ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས། བདུད་མི་སྤུན་དགུ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་
 ཚོས་ཤིང་ཤག་པ་ཆེ་བརྟན་དོ་རྗེ་ལ་སྤྲས་ཀྱིས་མཐུ་སྟོབས་རྣམས་རྒྱལ་སོགས་དགུ་
 བྱུང་བ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཕྱི་སྤྱང་སྡེ་གཟུར་ཞེས་པ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༣ལོའི་ཚུ་ཕག་
 ལོར། ཞིང་པས་བྱུན་ལོག་བྱས་ཏེ་རིན་སྤངས་པའི་སྤྲས་པ་རྣམས་དཀར་པོ་བཀོད་སྤྲོད་
 དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་ཕྱི་དང་ཤིང་སྤྱང་སྡེ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་རིན་སྤངས་དང་། རྒྱལ་
 ཆེ། འབྲོང་པ། རྒྱར་ཐང་སོགས་དབུས་གཙང་ཀྱན་ཏུ་འབྱུག་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་
 བྱུང་བའི་མཐར་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥པའི་ཤིང་སྤྱང་ལོར་ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བརྟན་དོ་རྗེ་རང་
 ཉིད་ཀྱི་དམག་སྡེ་བྲིད་དེ་རིན་སྤངས་པ་བདུལ། གཙང་པའི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་
 དབང་ཏུ་བྱས་པས་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་བྱུང་། རྣམས་དེར་
 རྟེན་གདོང་གི་ཆེའི་པོ་བྱང་ཏུ། སྟིང་གི་བྲི་ལ་སྤྲས་རྒྱུ་བ་རྒྱན་སྡེ་གྲགས་འབྱུང་བ་
 བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་དབྱངས་སུ་ལུང་དྲངས་པ་
 ལས། གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་སྡེ་ཡི་གདོང་པོ་འཛིན། །བདུད་སྤུལ་མི་དགུས་ཕག་
 ཚང་ཡོས་ལྟར་རྒྱུ་རྒྱུ་། ཅེས་ཤིང་ཤག་པ་པ་སྤུན་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་ཚོགས་དབང་
 ཏུ་རྒྱུད་པའི་རྣམས་སུ་རྟེན་གདོང་གི་སྡེ་སྟིང་བྲི་ལ་གྲགས་འབྱུང་ཞེས་པ་ཞིག་
 བཞུགས་ཡོད་པ་ནི་སྤྲས་རྒྱུ་བ་རྒྱན་སྡེ་གྲགས་འབྱུང་བ་ལས་གཞན་མ་མཆིས།
 འདིར་ལྷ་པའི་དེབ་ཐེར་ན། གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྤྲས་ཟུར་པ་ཞིག་སྡེ་གདོང་གི་
 བྲིས་བཞུགས། ཞེས་པ་དང་། ཡང་། ཞབས་རྒྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་གོང་
 དཀར་ན་བཞུགས་རྣམས། ཆེར་ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྤྱི་མཆེད་ཡོད་པར་བརྟེན།
 དཔོན་ས་འབྲུང་ཆེ་མས་གནས་བཀོད་མ་ལེགས་པའི་ཟེར་བུན་བསྤངས་ཏེ། རིན་
 སྤངས་པ་དང་དགའ་ལྟན་པ་སོགས་ཞབས་རྒྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པའི་ཞབས་
 ཏོག་ཏུ་ཆེར་དབྱང་གི་སྤྱིར་བ་བཤམས། ཏྲོ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་སོགས་སྟོན་
 པོ་གཞན་རྣམས། དབྱང་བྲིས་ཀྱི་ཚོགས་སྤྱང་མདོན་ཆོན་ཅན་མེད་ནའང་།
 གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀྲ་ཤིས་ཆེ་པར་ནང་སྟོན་བཅོལ་བར་མ་རངས་པའི་བར་
 ཞུགས་ཁོག་ནས་ཆེར་དབྱང་གིས་བསྐྱོར་མ་དགོས་པའི་ངོས། གོང་མ་འོན་རྒྱལ་
 བཟང་ཏུ་ཐེབས་བཅུག་ནས། ཞབས་རྒྱུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཆེའི་བྲི་ཐོག་ཏུ་
 གདན་དྲངས། འོན་ཀྱང་འབྱུག་པ་སྤུལ་སྤྱི་བ་རྣམས་དཀར་པོས་སྡེ་དཔོན་རྣམས་ལ་

རྒྱ་མཚན་གནང་ཡང་བེད། གང་ལྟར་འགྲངས་མེད་ཏུ་གོང་མ་ཕྱིར་ཆེར་ཐེབས།
 ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གཤམ་པ་གོང་དཀར་ཏུ་བཞུགས་པ་ལ་ཡང་བསྐྱོར་རྒྱག་
 ཆ་གྲུལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྐབས། གོང་དཀར་འདི་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བརྟུང་འཛིན་
 པའི་ཉེ་བ་ལྟ་བུར་འདུག་པས་རང་རེའི་མི་ངོ་ཞིག་གིས་མ་བཟུང་ན་པོད་ཀྱི་བདེ་
 སྐྱིད་ལ་གནོད་པས། རྩོང་གཏོད་མི་དགོས་ཚུལ་གྱི་གོང་མའི་བཀའ་ཤོག་གོང་
 དཀར་ཏུ་གནང་བར། མི་རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་བརྒྱབ་པས་དཔག་རྣམས་གྲུས་ཏེ་བདེ་
 འཇགས་ཆེ་བ་བྱུང་། ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན། སྲས་ཆེ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་
 པོའི་མ་ཡུམ་རིན་ཐུངས་པའི་སྲས་མོ་ཡིན་ཡང་། སྲས་རྒྱུང་བ་སྦྱན་ཆ་གཤམ་
 འབྱུང་བའི་མ་ཡུམ། རིན་ཐུངས་པའི་སྲས་མོ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ།
 གྱི་སྤང་ལྡེ་གཟར་གྱི་སྐབས་སུ་གཤམ་འབྱུང་མིང་ཅན་གྱིས་སྡེ་ཉུ་གདོང་གི་གདན་
 ས་འཛིན་ཡོད་པར་གསལ་བ་དང་། ཡང་། ཆེར་ཡུམ་མི་གཅིག་པའི་སྦྱ་མཆེད་
 ཡོད་པར་བརྟེན། རིན་ཐུངས་པས་རང་གི་ཆ་པོ་ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གཤམ་
 པའི་རྒྱབ་ཚ་བྱས་ནས། ཆེར་དཔག་བྱངས་ཚུལ་གསལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྦྱི་ལོ་
 ༡༥༩༠ ལོ་ལས་མས་ཅམ་ཞིག་ན་གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པས་རང་གི་
 སྲས་བྱུང་པ། སྦྱན་ཆ་གཤམ་འབྱུང་བྱི་ལ་བཀོད་ཡོད་པར་སྟངས་། གཤམ་འབྱུང་
 མིང་ཅན་སྡེ་ལི་གདོང་པོ་འཛིན། བརྟུང་སྦྱུལ་མི་དགུས་པག་ཆང་ཡོས་ལྟར་རྒྱུ་
 ཅེས་པའི་གཏམ་ལ་དབུང་ན་སྦྱན་ཆ་གཤམ་འབྱུང་བ་དེ་ཞིང་ཤག་པ་མ་སྦྱན་
 རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཡོད་སྐབས། རིན་ཐུངས་པས་དེ་སྡེ་སྡིད་ཀྱི་བྱི་
 ལས་པབ་སྟེ། རང་གི་གཉེན་ཆོན་ཏུ་གྱུར་པའི་གོང་མ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོའི་སྲས།
 ཞབས་བྱུང་ངག་དབང་གཤམ་པ་སྡེ་ཉུ་གདོང་གི་བྱི་ལ་བཞག་ཀྱང་ཡུན་མི་རིང་བ་
 ཞིག་ནས་གོང་མ་ཉིད་སྤར་སྡེ་ཉུ་གདོང་གི་བྱི་ལ་བཞུགས་ནས་ཆ་པོ་ངག་དབང་
 གཤམ་པ་གོང་དཀར་ཏུ་ཕྱིར་བཏང་། སྦྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་ཞིང་ཤག་པས་རིན་
 ཐུངས་པའི་དབུང་སྟོབས་བཙམ་ནས་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཡབ་
 གོང་མ་ཆེན་པོ་སྦྱ་གཤམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱན་ཆ་གཤམ་འབྱུང་
 བ་སྤར་སྡེ་ཉུ་གདོང་བྱི་ལ། སྦྱི་ལོ་༡༥༩༧ལོ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་
 ཏུ་ཐེབས་པའོ་ལོ་དེ་ཙམ་བར་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ།

གསུམ། བག་གྲུ་ཕྱེ་སྤྱི་དེ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་མཛོད་པ་རྒྱུ་མ།

[[༡]] བག་གྲུ་ཕྱེ་སྤྱི་དང་པོ། རྒྱ་སི་རྩ་བྱང་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱང་
 ལཱ་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་༡༣༠༢ལོར་སྤྱོད་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་
 རྫོག་སློབ་འགོ་བཅུགས། དགུང་ལོ་བདུན་པ་རྒྱན་སྡེ་ཆོས་བཞི་པའི་མདུན་ནས་
 དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་ཁྱུས། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པར་ས་རྒྱུར་མེབས་ནས་སློབ་
 གཉེར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རབ་བྱང་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༩
 ལོར་ཁྱེ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ཉིན། རྩེ་ལྷ་གདོང་ཅིས་སྤངས་ཏེ་བག་གྲུའི་ཁྱི་
 དཔོན་མཛོད། དགུང་ལོ་ཞི་བརྒྱད་པ་རབ་བྱང་རྒྱལ་པའི་ས་སྤངས་གྱི་ལོ་༡༣༩༧ ལོར་
 བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་བསྐྱར་ནས་བག་གྲུ་ཕྱེ་སྤྱི་དང་པོ་དབང་བཅུགས།
 བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་སློབ་གཉེར་དང་། ཉམས་ཁུང་བག་
 ཡོད་བྱ་དགོས་པ་དང་། ཆང་དང་བྱད་མེད་བསྟེན་མི་ཆོག་པ། བསྐྱབ་པ་གཙང་
 མར་དགོས་པ་སོགས་དང་། གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་གུང་བྱད་མེད་
 གཅིག་མ་གཏོགས་ལེན་མི་ཆོག་པ་དང་། དེའང་དཔོན་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཕོ་ལེན་མི་
 ཆོག་པར་གཏན་འབེབས་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༣༩༥ལོར་ཡོན་པོང་མས་རྒྱའི་སི་རྩ་ཞེས་
 པའི་མཚན་དང་ཐམ་ཁ་བཅས་གནང་། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་བྱང་རྒྱལ་པའི་
 ཤིང་རྒྱལ་གྱི་ལོ་༡༣༩༥ལོར་བསྐྱན་བབས་ཕྱི་རྒྱལ་ས་ཤུག་རྒྱལ་མཚན་བག་གྲུ་ཕྱེ་
 སྤྱི་དང་པོ་ཁྱི་ལ་བཀོད། རབ་བྱང་རྒྱལ་པའི་ལྷགས་བག་གྱི་ལོ་༡༣༩༧ལོར་དགུང་ལོ་
 བདུན་ཅུ་ཉི་ཤོག་སྤྱོད་གཤེགས། །

[[༢]] བག་གྲུ་ཕྱེ་སྤྱི་གཉིས་པ། ལྷ་ཤི་ཤུག་རྒྱལ་མཚན་ནི། ཡབ་བག་གྲུ་
 བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། དུམ་མང་ཉ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱི་རབ་བྱང་རྒྱལ་
 པའི་ལྷགས་འབྱུག་གྱི་ལོ་༡༣༩༠ལོར་འབྱུངས། རྫོག་མར་སྤྲུལ་ལྷུང་པ་ལས་སློག་
 བསྐྱབས། ཆོས་བཞི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྒྱུད་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་ཁྱུས།
 དགུང་ལོ་དགུ་པའི་སྐབས་མཁན་ཆེན་གཞིན་དབང་དང་། རྫོག་དཔོན་གཞིན་
 བཙུན་ལས་རབ་རྩ་བྱང་པའི་མཚན་ལ་ཤུག་རྒྱལ་མཚན་དུ་གསོལ། དགུང་ལོ་
 བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱ་འབྱུག་ལོར་ཅིང་ཐང་གི་གདན་ས་མཛོད། ཐེལ་གྱི་གདན་ས་
 ལ་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། བཀའ་བོད་བཞི་སོགས་ལ་བཤད་པ་མཛོད་

པས་མཁས་པའི་སྟོན་གཤམ་ཐོབ། རྗེས་སུ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱང་ཏུ་རྒྱུད་ཐེ་
བཞིའི་རྒྱུད་བཤད་དབང་ལུང་དང་། མན་ངག་བཅས་གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད།
དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པར། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་པའི་བྱང་ཏུ་
བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལྷ་སར་ཆོས་བསྐྱར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པ་རབ་
བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཕག་གུ་ཐེ་སྤིང་གི་བྱི་ལོ་བཀོད། རྒྱུ་ལོ་
༡༣༥༥ལོར་སྐྱ་གཤམ་གསུམ།

【༡】 ཕག་གུ་ཐེ་སྤིང་གསུམ་པ། རྒྱན་སྐྱ་གཤམ་པ་བྱང་རྒྱུ་ནི། རབ་བྱུང་དྲུག་
པའི་མེ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལོ་༡༣༥༥ལོར་སྐྱ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་རྒྱན་སྐྱ་
གཤམ་པ་ཤེས་རབ་ལས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་པའི་མཆོན་གཤམ་པ་བྱང་
རྒྱུ་ཏུ་གསོལ་ཅིང་། དེའི་མདུན་ནས་ཆོས་དྲུག་གི་བྲིད་མཐར་སྟེན་པ་གསན།
དེའི་རྗེས་སུ་གཅེན། རྒྱལ་སྐྱས་གཤམ་པ་རིན་ཆེན་མདུན་ནས་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་
ལ་གསན་སྦྱང་གནང་བས་མཁས་པའི་མཆོན་སྟོན་རྒྱས། ཅིང་ཐང་ཏུ་བརྟག་
གཉིས་ལ་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། འཇམ་འབྱུངས་གུ་ཤེ་ཤུ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
གཤམ་པ་བྱང་རྒྱུ་ལ། རྒྱུངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྟེལ་དགོས་པའི་ཞལ་ཏ་ཡང་ཡང་
གནང་ནའང་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར། དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པར་རབ་བྱུང་བསྟེན་
རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པར་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས།
དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པའི་སྐབས་གུ་ཤེ་ཤུ་རྒྱལ་མཆོན་སྐྱ་གཤམ་པ་དང་། བླ་
མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས། ཕག་གུའི་གོས་ལ་དབང་བ་ནམས་
གྱིས་ཕག་གུའི་ཐེ་སྤིང་དང་། ཐེལ་གྱི་གདན་ས་གཅིག་སྟོགས་གྱིས་བླ་དཔོན་
སྐྱགས་མར་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་ནན་ཆེར་ཞུས་སྟབས། རྒྱན་སྐྱ་བསོད་ནམས་
གཤམ་པ་སྐྱ་ན་མ་སོན་པར་རེ་ཞིག་དེ་བཞིན་གནང་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། རྒྱུ་ལོ་
༡༣༥༥ལོར་ཕག་གུའི་ཐེ་སྤིང་མཛད། རྗེ་འདིའི་དུས་སུ་རྫོང་ཤོང་འོག་ཐམས་ཅད་
དུ་ཆོ་འཕུལ་གྱི་རྒྱ་བར་སྟོག་གཅིད་སྦྱང་བརྟག་པ་སོགས། ཆོས་ལྟན་རྒྱལ་པོའི་
མཛད་པ་རྒྱུར་བཞེས། བཤད་རྒྱུ་གི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་
དྲུག་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ་རྒྱུ་ལོ་༡༣༥༧ལོར་རྒྱན་སྐྱ་བསོད་ནམས་གཤམ་
པ་ཐེ་སྤིང་གི་བྱི་ལོ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་། རྗེ་ཉིད་སྐྱ་མཐུད་དེ་ཐེལ་གྱི་གདན་

ས་བསྐྱུངས། རྩེ་ཙྰ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྒྲུ་མར་བརྟེན་ནས་དད་གུས་ཆད་མེད་
སྐྱེས། དགུང་ལོ་ལོ་གཅིག་པ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༦ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

【༤】 སག་གུ་ཕྱེ་སྤྱིད་བཞི་པ། ཕྱེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་གཤམ་པའམ་བསམ་
གདོང་བ་ནི། རབ་བྱུང་དུག་པ་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་
དགུ་པ་སྤྱན་རྒྱ་མ་བཅུ་གཉིས་པའི་བྱུང་རུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་
ཉེར་གསུམ་པ། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཕྱེ་སྤྱིད་གྱི་བྲི་ལས་བཤོལ་ཏེ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་
ཐེབས་ནས་ཆོགས་པ་ལོ་ཉི་ཤུར་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཞི་བརྟན་པ་རབ་བྱུང་བརྟན་
པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་སྤྱན་རྒྱ་དཔལ་བ་ལ་གཏད་དེ་བྱ་
ལལ་གྱི་སྤྱོད་པ་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ལྷ་བཅུ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

【༥】 སག་གུ་ཕྱེ་སྤྱིད་ལྷ་པ། གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡབ་ཤུག་རིན་ཆེན་
དང་། ཡུམ་ཟེ་ན་བཟའ་རིན་ཆེན་འཛོམས་པ་གཉིས་ལ་བྱ་སྤྱན་དུག་བྱུང་བར་
གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་སྟག་ །སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར་འབྱུངས།
དགུང་ལོ་བརྒྱད་པ། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧ལོར་ཅིང་ཐང་གི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ཆད་མ་
ཅམ་འགེལ་སྐྱུངས་པས་མཁའ་པའི་མཆོན་སྤྱན་རྒྱས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པ་
སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཕྱེ་སྤྱིད་གྱི་བྲི་ལ་བཞུགས། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་
ལོ་༡༣༥༩ལོར། རྒྱ་ནག་གོང་མ་རུང་ལུ་ཡིས་ལོ་ཉ་བཏང་སྟེ་ཕང་གཤམ་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ཞེས་པའི་འཇའ་ས་གནང་། སྐར་ཡང་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧པའི་ས་སྐང་ལོར་རྒྱ་
ནག་གོང་མ་རུ་མིང་ཡུང་ལོས་ལོ་ཉ་བ་བཏང་སྟེ། ཕང་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་
པའི་འཇའ་ས་དང་ཤེལ་ཐམ་བཅས་གནང་། ཕྱེ་སྤྱིད་འདིས་ལོ་ངོ་ཞི་བརྟན་རིང་
སྤྱིད་དབང་བཟུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་སག་གུའི་མངའ་ཐང་ཅེ་མོར་སོན་པའི་
རུས་རབས་ཡིན། རུས་དེར་སག་གུའི་སྤྱིད་རུས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གང་ཅམ་བྱུང་བ་
དཔེར་ན། རུ་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐབས་སུ་དབུས་གཙང་རྫོང་ཆེན་ཁག་
གི་རྫོང་དཔོན་རྣམས། རེས་བསྐྱར་བརྩེ་ལེན་བྱེད་རྒྱའི་ལམ་ལུགས་དེ་མེད་པར་
བཟོས་ཏེ། རྫོང་གཞིས་སོ་སོའི་རྫོང་དཔོན་སྟེར་བདག་རུ་བསྐྱོས། ལྷོན་པོ་རིན་
སྐྱུངས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་རིན་སྐྱུངས་རྫོང་དང་། འཕྱོངས་རྒྱས་པ་ཉོར་
དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ་ལ་གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅིའི་རྫོང་། རྟེན་པ་ནམ་མཁའ་

[༦] བག་གྲུ་མེ་མྱོད་དུག་པ། བྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ནི། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་
 རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ཡུལ་རིན་ཐུངས་པའི་སྲས་མོ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་འཛོམས་
 བཞིས་ཀྱི་སྲས་སྲ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་རྩ་མེ། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་འབྱུངས།
 དཔུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ། སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་མེ་མྱོད་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྲ་བཞེགས་
 པ་དང་། བག་གྲུའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་འདི་ཡབ་སྲས་བཞིས་པོ་མེ་མྱོད་ཀྱི་ཁྲི་
 ལ་སྲ་བསྐོས་མ་འཆམ་པའི་མཐར། སྤུན་སྲ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཁྲི་ཐོག་

རུ་བྱ་ཆང་ལས་འོས་མེད། ཁྱིམ་པ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གིས་མི་འོང་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྲས་
 རྩེ་སྤྱིད་རུ་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་རྒྱན་མུ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་སྤྲར་
 དཔོན་རིགས་ཚོས་སྤྱིད་དོན་ལ་ཚོད་པ་བསྐྱངས་བས་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་
 མཆོན་ཅེད་ཐང་རུ་བཞུགས་མ་བདེ་བ་ཡར་རྒྱབ་རུ་ཐེབས་དགོས་པ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ལོར། རྩེ་སྤྱིད་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ལོན་སྐབས་འབྲུགས་
 པ་ཞི་སྤེ་ཡབ་ཆེན་ལ་བཀུར་བསྐྱོ་ཆེན་པོས་ཡར་རྒྱབ་ནས་རྒྱན་དྲངས་ཏེ་ཅེད་ཐང་
 རུ་བཞུགས་སུ་གསོ་ལ། དགུང་ལོ་ལོ་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཤིང་སྤྱང་སྤྱི་
 ལོ་༡༩༩༩ལོར་སྤྱ་གཤེགས།

【༧】 བག་གྲུ་རྩེ་སྤྱིད་བརྒྱན་པ། ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རྩེ་སྤྱིད་
 གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱི་རྒྱན་མཆེད་རུ་འབྱུངས། འདི་རབ་རུ་མ་བྱུང་སྐབས་
 རྒྱང་རུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་མ་ཆེད། རིན་སྤྱངས་པའི་སྤྲས་མོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འདྲིམས་
 ཁབ་རུ་བསུས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་སྤྱ་མཆེད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱ་གཤེགས་པས་
 སྤྲས་ཆེ་བ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་རྩེ་སྤྱིད་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་སྤྱ་མཆེད་
 གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་རྩེ་ཕུ་གདོང་གི་སྤྱིད་དབང་བཟུང་།
 སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར། སྤྲས་རྒྱང་བ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་རྩེ་སྤྱིད་རུ་བསྐྱོས། རབ་བྱུང་
 བཟུང་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་སྤྱ་གཤེགས། །

【༨】 བག་གྲུ་རྩེ་སྤྱིད་བཟུང་པ། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ནི། ཡབ་ཆེ་ས་སངས་
 རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དུམ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འདྲིམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་
 བྱུང་བརྒྱན་པའི་རྒྱ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ལོར་ཅེད་ཐང་གི་གདན་སར་ཐེབས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩
 ལོར་བག་གྲུ་འི་རྩེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ལ་བསྐྱོས། དགུང་ལོ་ལོ་ལྔ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་གདུང་
 སྤྲས་རིན་ཆེན་རྩི་ཅེད་ཐང་གི་གདན་སར་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ཀུན་དགའ་
 ལེགས་པ་རྩེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ལས་བཞོལ་ཏེ་དགོན་གསར་རུ་གདན་དྲངས། རྒྱན་མུ་
 དག་གི་དབང་པོ་སྤྱོ་ནས་གདན་དྲངས་ཏེ། བག་གྲུ་འི་རྩེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ལ་བསྐྱོས།
 དགུང་ལོ་ང་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཟུང་པའི་རྒྱ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་སྤྱ་གཤེགས།

【༩】 བག་གྲུ་རྩེ་སྤྱིད་དགུ་པ། རྒྱན་མུ་དག་གི་དབང་པོ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱན་

པ་འི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༥ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པར་ཐེལ་གྱི་སྤྱན་སྲར་
 ཐེབས། དགུང་ལོ་ཞི་གསུམ་པ་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༧ལོར་ཕག་གུའི་ཕྱེ་སྤྱོད་གྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས།
 སྐབས་དེར་ལྷ་རིགས་རྒྱུངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པ། སྤྱན་སྲ་ཉིད་མ་གཏོགས་
 མེད་པས་སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་དགོས་པ་ནན་གྱིས་ཁྱེས་ཏེ་རྩོད་ཁ་
 བའི་བུ་མོ་ཞིག་ཁབ་རྩ་ལ། སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོར་དབུས་གཙང་ཁུར་རྩ་དམག་འབྲུག་
 རྒྱ་ཆེན་བྱང་ཡང་ཤོང་མ་འདི་ཉིད། སྤྱི་དཔོན་ཁོ་ནར་བཞུགས་ནས་བར་འདུམ་
 གནང་བས་ཕྱེ་འབྲུག་གི་རྒྱུན་ཆེར་མ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པ་འི་ས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༤༩༩ལོར་སྤྱས་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་འབྲུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པ་འི་
 ལྷགས་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༠ལོར་དགུང་ལོ་ང་གཉིས་ཐོག་སྤྱ་གཤམས། སྐབས་དེར་
 ཐེལ་ཆེད་ཐང་གི་ཆེན་པོའི་གྲོས་ལ་དབང་བ་རྣམས། བཀའ་བསྐོས་ནས་གདུང་
 སྤྱས་ནར་མ་སོན་གྱི་བར་ཐེལ་ནས་དཔོན་ཆོབ་བཏང་ནས་སྤྱོད་རྒྱ་གྲོས་ཐག་
 བཅད། སྤྱི་ལོ་1490-1499 ལོའི་བར་ལོ་ངོ་བརྒྱའི་རིང་རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྤྱིས་རྩོ་
 རྩེས་དཔོན་ཆོབ་བྱས། འདི་ལ་དཔོན་ཆོབ་ཐེལ་གཏོང་གི་རུས་སྐབས་ཟེར།

[[༡༠]] ཕག་གུ་ཕྱེ་སྤྱོད་བརྒྱ་པ། དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་ནི། ཡང་
 སྤྱན་སྲ་དག་གི་དབང་པོ་དང་། ཡུམ་རྩོད་ཁ་བའི་སྤྱས་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་རབ་
 བྱུང་བརྒྱད་པ་འི་ས་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོར་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༧ལོར་ཕག་གུ་ཕྱེ་
 སྤྱོད་གྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱུན་པ་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༤ལོར་རིན་སྤངས་པ་འི་
 སྤྱས་མོ་ཞིག་ཁབ་རྩ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༩ལོར་སྤྱས་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་འབྲུངས།
 འདིའི་མ་ཡུམ་ཐ་དད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩པ་འི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་ལོར་རྒྱ་
 བཀ་ཤོང་མ་གྱེན་ཏེས་པོ་ཉ་བཏང་སྤྱེ་ཐང་གི་འཇའ་ས་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༥ལོ་
 བས་རིན་སྤངས་པས་བསྐྱངས་པ་འི་ཕྱེ་གཟར། རྒྱན་མི་ཆད་པ་བྱུང་ཡང་ཕྱེ་སྤྱོད་
 འདིས་ཐབས་རྩ་ཚྭ་ལས་ཀྱིས་ཞི་བར་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༥༢༩ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༥༣༩ལོའི་
 དབུས་གཙང་ཕྱེ་འབྲུག་མི་བྱེད་པ་འི་ཆེངས་རྒྱ་བཞག་སྤྱས་ཆེ་བ་ཤོང་མ་འགྲོ་བའི་
 མགོན་པོ་ཤོང་དཀར་རྩ་བཏང་ནས། གདན་ས་བཟུང་ཡང་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་
 བས་གྲོངས། དེའི་སྤྱས་ཞབས་རྩུང་དག་དབང་གཤམ་པས་ཤོང་དཀར་གྱི་གདན་
 ས་འཛིན། སྤྱི་ལོ་༡༥༤༠ལས་མས་ཤིག་ནས་སྤྱས་རྒྱུང་བ་སྤྱན་སྲ་གཤམ་འབྲུང་བ་

མྱེ་སྲིད་གྱི་བྲི་ལ་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཅ་ཆིང་གིས་ཕོ་ཉ་བཏང་
སྟེ་མང་གི་འཇའ་ས་གནང་། ཡུམ་རིང་མ་སོང་བར་སྐྱ་གཤེགས་པ་འདྲ།

【༡༡】 བག་བྱ་མྱེ་སྲིད་བརྩ་གཅིག་ལ། སྐུན་སྐྱ་གཤེགས་འབྱུང་བ་ནི། ཡབ་
གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤེགས་པའི་སྐུ་རྒྱུང་བ་ཡིན། འདིའི་ཡུམ་མིང་
དངོས་མ་གསལ། འདི་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས། འབས་མི་བདེ་བའི་དབང་གིས་
ཟབ་བཞེས་ཐུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་གཙུག་པོར་མཛད། བྱད་པར་གཤེད་སྐྱོར་དང་མ་
མགོན་བྱ་རོག་གདོང་ཅན་ལ་ཅལ་དུ་ཐོན། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠ཡས་མས་ཤིག་ནས་མྱེ་སྲིད་
གྱི་བྲི་ལ་བསྐྱོས། ཞིང་ཤག་པ་ས་སྐུན་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ལེགས་སྐྱབས་རིན་
སྲུངས་པ་མ་རངས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོར་སྤུ་གདོང་ཅེར་དམག་དྲུངས་ནས་སྐུན་
སྐྱ་གཤེགས་འབྱུང་བ་བྲི་ལས་པལ། གོང་མ་དང་རིན་སྲུངས་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་བོར་
གྱུར་པ་འབས་དྲུང་ངག་དབང་གཤེགས་པ་མྱེ་སྲིད་གྱི་བྲི་ལ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩
ལོར་ཅམ་ལ་སྐྱ་གཤེགས་པར་མཛད།

【༡༢】 བག་བྱ་མྱེ་སྲིད་བརྩ་གཉིས་པ། འབས་དྲུང་ངག་དབང་གཤེགས་པ་ནི།
ཡབ་གོང་མ་འཕྱོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་དཔོན་ས་འཕྱོངས་ཅེའི་དྲུང་མོ་གཉིས་
གྱི་སྐུ་སྐྱ་འབྱུངས། འདི་འབྱུངས་དུས་གྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྟེན་ཀྱང་འདིའི་སྐུ་ལ་
བག་མ་བསུ་སྐབས་དྲོ་བྱག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྐུ་པརྒྱ་ཆོས་རྒྱལ་བག་ཆོག་
ལ་ཐེབས་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་ན་པལ་ཆེར། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠ཡས་མས་ཤིག་ན་འབྱུངས་
ཡོད་དགོས། ཡབ་འཕྱོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་གྱི་ཚོང་དུ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་
གོང་དཀར་གྱི་གདན་ས་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩ལོར་སྤུ་གདོང་ཅེར་ཐེབས་ནས་མྱེ་
སྲིད་གྱི་བྲི་ལ་ཆེ་ཤས་ཅམ་བཞུགས་ཏེ་སྐར་གོང་དཀར་དུ་ཐིམ་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་
༡༥༩༩ལོ་ཡས་མས་ཤིག་ནས་སྐུན་སྐྱ་གཤེགས་འབྱུང་བ་སྐྱ་གཤེགས་རྗེས་སྤུ་གདོང་
དུ་བག་བྱའི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པ་དང་། བག་བྱའི་མྱེ་སྲིད་གྱི་མཚན་བཞེས་
ནས་སྤུ་གདོང་ཅེར་བཞུགས། འདི་ལ་སྐུ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་།
རྣམ་རྒྱལ་གཤེགས་པ་གཉིས་འབྱུངས། གཙུང་རྣམ་རྒྱལ་གཤེགས་པ་ལ་ཡར་རྒྱལ་པའི་
སྐུ་མོ་ཁབ་དུ་བསུས་རྗེས་མི་རིང་བར་སྐྱ་གཤེགས། དེ་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་
རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་འདུས་ཏེ་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་སྐུ་མི་པམ་བསོད་རྣམས་

དབང་ཕྱག་གཤམ་པ་རྣམ་ཀླུ་དཔལ་བཟང་འཁྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ པའི་རྒྱུ་
 ལྷག་
 ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱུ་དབྱངས་ཚོམ་སྐབས་དེ་ཉིད་
 རྩེའུ་གདོང་ཆེར་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་ཞིང་ཤག་པས་
 རིན་སྤངས་པ་བཅོམ་ནས་གཙང་སྤྱགས་དབང་རྒྱུར་བྱས་པ་ནས། སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༧༩ལོའི་བར་ཞིང་ཤག་པ་པ་སྤྱན་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཀྱིས། དབྲུག་སྤྱགས་
 སྤངས་པས་གྲུའི་སྤྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་མིང་ཅམ་ལས་དོན་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཐམས་ཅད་
 ཉམས། འོན་ཀྱང་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༩ ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་
 བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱུར་མ་བྱས་ཀྱི་བར་རྩེའུ་གདོང་ཆེ་དེ་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་
 མཆོན་བྱེད་ཅམ་དང་། ཞབས་རྒྱུང་དག་དབང་གཤམ་པ་ཡབ་སྐུ་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱེ་
 སྤྱིད་མཆོན་བྱེད་ཅམ་རྒྱ་གནས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དངོས་སྤྱུ་
 དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་ལོ་དེར་ཞབས་རྒྱུང་དག་དབང་གཤམ་པ་ཞལ་བཞུགས་མིན་
 མ་ངེས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་གཏུང་སྐུ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་བཞུགས་
 བཞིན་པ་ཡིན་ནོ། །

འབྲམ་བཞི་དང་རྒྱད་བཞི་ལོ་བཟུང་ནས་དབྱད་པ།

གཅིག །གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི་དེ་སྟོན།

ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟོགས་རིས་དང་། དགོས་མེད་གི་ཁ་ཕོ་ལ་རྒྱུ་ཞིན་
 པས་མ་བཅིངས་པར་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དག་དང་། ལུང་
 རིགས་དྲང་པོར་སྤྱོད་བཟང་གི་སྟོན་པོད་གི་ཤེས་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་བདེན་
 པར་སྤྱོད་བཞི་གཞིན་ཅུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྒྱུས་གི་འོས་འགན་ཡིན་ལ། རང་པ་
 སངས་རྒྱུས་པའི་ལྟ་སྟོན་དངོས་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་《གསོ་
 རིག་འབྲམ་བཞི》ལོ་རྒྱུས་དང་བྱད་ཆོས་དངོས་ཅུང་ཟད་དེ་སྟོན་ཁྱབ་པར། མིག་
 སྤར་མཐོང་ཆོས་སྤྱུར་པའི་བོད་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་ཤོས་ནི་
 《གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི》འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། 《གསོ་རིག་ལུགས་འབྲམ་མཁའ་
 སྟོན》གི་མཛུགས་བྱང་ལྟར་ན་གཞུང་འདི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་གི་ཞལ་རྒྱུན་གདམས་
 ངག་རྒྱུས་ཁོང་གི་སྤྱི་དབྱུང་བྱ་བྱི་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱུན་འདྲིན་དང་དར་སྤེལ་བྱས་པ་
 ཞིག་ཡིན། གཤེན་རབ་མི་པོ་བྱོན་པའི་དུས་ཚོད་ནི་བོན་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྟིང་
 ལྟར་ན་སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཐམ་པ་དང་བརྒྱད་ལོར་སྤྱི་
 འབྲུངས་པར་གསུངས། འོན་ཀྱང་བན་བོན་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྟིང་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 དོན་ཁྱེན་རྒྱུས་པན་རྒྱུན་གོ་བཟུང་ནས་བརྟག་དབྱད་དང་། དེར་དུས་ས་འོག་
 རྒྱུ་ལོ་རྒྱུས་པའི་གནའ་རྒྱུས་དག་ལ་དབྱད་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་གི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་ལྟ་
 ཅམ་གི་གོང་དུ་བྱུང་ཡོད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། མཁས་དབང་ནམ་མཁའི་ལོར་
 བྱས་བརྒྱུས་པའི་ 《ཞང་བོད་ལོ་རྒྱུས་ཉི་མའི་འོད》ལས་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་
 འབྲུངས་པའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་གི་ ༡༡༡^{ལྔ} པའི་ཤིང་གི་གཅིག་དཀར་ལོ་དེར་སྤྱི་
 འབྲུངས་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་བོད་གི་གསོ་རིག་གཞུང་ལུགས་ཐོག་
 མར་བྱུང་ནས་ད་བར་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡོད།

《གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི》ཐོག་མར་གསུངས་སའི་གནས་ནི། དེར་དུས་མངའ་

རིས་ས་ཁུལ་གངས་ཏི་སེའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ། 《ཐུགས་འབྲུམ་
 མཁའ་མེན》ལས། “གནས་མཆོག་དམ་པ་འོལ་མོ་གླིང་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ། དཔལ་
 སོ་གངས་ཀྱི་ར་བའི་ནང་དུ་ཆགས་ཏེ། དེ་ཡང་མཆོ་ཐུ་བྱུང་བདལ་པའི་འཁོར་
 མོ་འཁོར་བྱུང་གི་གླིང་ན། ཡངས་ལ་ཁོད་སྟོམས་ཤིང་བདལ་བ། རོ་མཚར་གྱི་
 ལྷན་མོ་ཐུན་གསུམ་དུ་འཆོགས་པ། རི་བོ་དང་རི་བཟང་དང་། རྒྱ་མཚོ་དང་
 རེའུ་ཐང་དང་། རྒྱ་བོ་དང་རྒྱ་ཐན་དང་། ལུ་མ་དང་ལྷིང་ཀ་དང་། དཔག་
 བསམ་དང་ནགས་ཚལ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། སྤུན་དང་། སྤོང་དང་སྤོང་
 བྱིར་དང་སྤོང་བརྡལ་དང་། རི་དྲགས་དང་། གཅན་གཟན་དང་། འདབ་
 ཆགས་དང་། རྒྱ་གནས་དང་། གཡུང་དྲགས་དང་། མི་ཚོར་དང་། ལུལ་
 མཁར་དང་། ལོངས་སྤྱད་ཐུན་གསུམ་འཆོགས་པ་རུ་མངའ་འོ། ”ཞེས་དང་།
 ཡང་“ཤར་ཐུགས་སུ་ཤམ་པོ་ལྷ་ཅེ། བྱང་ཐུགས་སུ་ཁོ་མ་ཞེའུ་རྒྱུད་། ལུབ་
 ཐུགས་སུ་ཁྱི་སྟོན་རྒྱལ་བཞེད། ལྷོ་ཐུགས་སུ་བལ་པོ་སོ་བརྒྱད། ”ཅེས་སོགས་
 《གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི》གསུངས་ལུལ་འོལ་མོ་གླིང་ཆེན་དང་། དེའི་ཐུགས་
 བཞིའི་ལུལ་གཙོ་བོ་བཞི། དེའི་ཕྱིའི་གླིང་ཆེན་བཅུ་གཉིས་དང་ལུལ་ཆེན་བཅུ་
 རྩ་གསུམ་རོ་སྟོད་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟག་ན། དེར་དུས་མངའ་རིས་
 གངས་ཏི་སེའི་ཐུགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ལ་གནས་པའི་ལུལ་སྤོང་དང་ས་ཆའི་
 མིང་ཤ་ལྟག་སྤྲང་བས། འདི་ལ་བལྟས་པ་ཅམ་གྱིས་《གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི》
 གསུངས་ལུལ་དེ་ལྟའི་ཞིང་ཁམས་སོགས་གནས་གཞན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་འགོ་
 བ་མའི་ལུལ་དང་དེ་ལས་ཀྱང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལུལ་དུ་གསུངས་ཡོད་པ་གནག་
 ཐུགས་ཀྱི་རྩི་བོས་ཀྱང་ཤེས་སྤྲོ་བ་ཞིག་རེད། 《གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞིའི》ནང་དོན་
 གཙོ་བོ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྣམས་
 ཡོད་པ་དང་། བད་ཀྱི་རྒྱ་གཙོ་བོ་རྒྱུད་། མཁྱིས་པ། བད་ཀན། འདུས་
 པ་ཁྱག་དང་བཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེའང་རོ་བོ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྣམས་ལས་མ་འདས་
 པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཅི་ཤིང་ལ་སོགས་དངོས་པོའི་སྤུན་རྣམས་ཀྱང་རོ་བོ་
 འབྱུང་བ་བཞིའི་རྣམས་ཡིན་པར་བརྟན་པ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཡིན།
 ལྷག་པར་དུ། སྤུན་འབྲུམ་དཀར་པོའི་རྩ་རྒྱ་བརྟག་པའི་ལེའུ་གཉིས་པོ་ལས་ཕྱི་དུས་

བཞི་ཁམས་ལཱི་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་གཉིས་པོ་ཕན་
 ཚུན་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས། གང་ཟག་སོ་སོའི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་གི་གནས་
 ལུགས་དང་། གང་ཟག་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གཉེན་ཉེ་དང་ལས་དོན་སོགས་ཀྱི་
 ལེགས་ཉེས་གང་འབྱུང་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལྷ་དང་། བཤོན་ལྷ་དང་། དག་
 ལྷ། གྲོགས་ལྷ། གདོན་ལྷ་ལ་སོགས་པ་དོ་མཚར་ཙུ་བརྟན་དང་། རྩ་ལྷ་སྣ་
 རྩོགས་བསྟན་ཡོད་པ་འདི་ནི། བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཤེས་རིག་བོན་ཚོས་ཀྱི་ལུགས་
 སྒོལ་མ་ཉམས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་དཀར་ནག་གང་གི་ཤེས་རིག་ནང་དུ་
 ཡང་རྟེན་ཡས་མེད་པའི་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན་པ་ནི། བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ནལ་མ་ཅུང་
 ཟད་རྟོགས་མཁན་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། དེས་ན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་
 གཞུང་གི་ཙུ་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་རིག་འདི་ཐོག་མར་གངས་ཏི་སེའི་ཉེ་སྤྱོར་གྱི་
 གནའ་མོང་ཁག་ལས་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། །

གཉིས། གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི་དང་རྒྱུད་བཞི་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར།

《གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི》དང་《རྒྱུད་བཞི》གཉིས་པོར་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆ་ནས་
 དབྱུང་ན་བྱུང་པར་ཆེར་མ་མཐོང་ཡང་། རྗོད་བྱེད་ཆོག་གི་ཆ་ནས་བལྟས་ན་
 《གསོ་རིག་འབྲམ་བཞིའི》ཆོག་སྒྱུར་ནམས་ཆོག་རྒྱུད་མི་སྟོན་པ་དང་། རྗེབ་
 སྒྱུར་མི་སྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་སྒྱུར་མང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་ནད་འབྲམ་
 རག་པོའི་རྗོད་ཚུལ་ནམས་ཆོགས་བཅད་དང་། ཆོག་ལྷག་གང་ཡིན་དཔྱེ་དཀའ་བ།
 གནའ་བོའི་ཡིག་རྟིང་གི་བྱུང་ཚོས་མང་བ་སོགས་《དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི》ལས་བྱུང་
 བའི་རྟགས་མཚན་མང་བ་དང་། 《དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི》ནི་ཆོག་རྒྱུད་སྟོན་པ་
 དང་། ཆོག་གི་རྗེབ་སྒྱུར་སྟན་པ། བརྗོད་ག་དོན་གསལ་བ་སོགས་《འབྲམ་
 བཞི》ལས་བྱུང་གྱི་བ་དང་ཡར་རྒྱས་ཆེ་བའི་བྱུང་ཚོས་མང་། བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་
 བྱུང་པར་ནི། 《གསོ་རིག་འབྲམ་བཞིའི》ཐོག་མ་《སྤྱགས་འབྲམ་མཁའ་སྟོན》དང་།
 《རྒྱུད་བཞིའི》ཐོག་མ་《ཙུ་རྒྱུད་》གཉིས་ལས། 《སྤྱགས་འབྲམ་མཁའ་སྟོན》ཀྱི་
 དབྱར་ཁང་ཁྱུང་སྤྱད་དུ། ཞེས་པ་དེ་《ཙུ་རྒྱུད་》དུ་རྒྱ་གར་སྤྱད་དུ་ཞེས་བསྟུར་
 འདུག ལེའུ་དང་པོའི་མཚོད་བརྗོད་སྐབས། སྤྱགས་རྗེ་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་
 གཤེན་རབ་མཚོག་ཅེས་པ་དེ། སྤྱགས་རྗེ་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་བཅོམ་ལྷན་འདས་

ཞེས་བསྐྱར་བ་ཅམ་ལས་གཞན་ཆོག་རྒྱུ་པ་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྤྱད་།

《འབྲུམ་བཞི》ལས། གནས་མཆོག་དམ་པ་འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་ཞེས་པ། དབལ་སོ་གངས་ཀྱི་ར་བའི་ནང་དུ་ཆགས་པའི། མཆོ་ལུ་ཁྱུང་བདལ་བའི་སྤྱིང་། ཞེས་པ་དེའི་སྤྱིགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་ན་གནས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་དང་། རྩ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི། དེའི་ཕྱི་རིམ་ན་གནས་པའི་ཡུལ་ཆེན་བརྒྱ་དྲུག་སོགས་མདོར་ན་གངས་ཏི་སེའི་ཉེ་སྤོར་གྱི། ཞང་ཞུང་མངའ་རིས་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་ས་མིང་དང་། གནས་བཀོད་གསལ་པོར་ཡོད་པ་དེ་དག་《ཙ་རྒྱུད》དུ་ལྟ་ན་སྤྱག་པའི་ཞིང་ཁམས་ཞེས་བསྐྱར་འདུག་《ཙ་རྒྱུད》དུ་ལྟ་ན་སྤྱག་གི་ཞིང་ཁམས་དང་། རི་པོ་འཕྱགས་བྱེད་དང་གངས་ཅན། རྒྱུད་ལྷ་བ་པོ་དྲུང་སྤྱང་ཡིད་ལས་སྒྲིས་དང་། གསུང་པོ་དྲུང་སྤྱང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་བཤད་དེ་དག་དབལ་པོ་གཙུག་ལག་བྱེད་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་ཕྱོག་》དུ་། གཡུ་ཐོག་འདི་ཉིད་མཆོག་གི་སྤུལ་སྤུ་དངོས་ཡིན་ཞིང་ཁོང་རང་གི་བཞུགས་གནས་དེའི་ཤར་ན་སྤྱང་རི་སྤྱོ་སྤྱན་མང་པོ་སྒྲེ་བ་སྤོས་རད་ལྟ་དང་འདྲ་བ་དང་། སྤྱོ་ན་སྤྱོ་སྤྱན་ཆ་བ་སྒྲེ་བ། བྱང་ན་གངས་རི་དང་བསེལ་སྤྱན་སྒྲེ་བ། ལུབ་ན་ནགས་ཆལ་སོགས་ཆ་མཐུན་ཡོད་པས་ཁོང་རང་གི་བཞུགས་གནས་དེ་སྤྱན་གྱི་སྤྱང་བྱིར་ལྟ་ན་སྤྱག་དང་། ཐུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་སྤྱན་གྱི་སྤྱང་དང་། ཀུན་རྟོགས་སྤྱོ་ཆོགས་པ་རྣམས་འཁོར་སྤེ་བཞི་དང་། ཆོམ་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དྲུང་སྤྱང་ཡིད་ལས་སྒྲིས་དང་། རིག་པའི་རོ་བོ་དྲུང་སྤྱང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་མཛད་ནས་རྒྱད་བཞི་བཤད་དོ་ཞེས་རྩི་བྲིན་ལས་ཞབས་གསུངས་ལ། ཐུན་མོང་གི་སྤྱང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྤྱང་བ་དག་པའི་གདུལ་བྱའི་དོར། སྤྱིང་གཞིར་རི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱང་ཡང་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བདག་སེམས་སོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤོན་ཕྱོན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྩི་བྲིན་ལས་ཞབས་དང་། དབལ་པོ་གཙུག་ལག་བྱེད་པ། ཟུར་མཁར་སྤོ་གོས་རྒྱལ་པོ། སྤྱིང་སྤྱན་བཟླ་འབྲུམ་པ་སོགས་གནས་ལུགས་དོན་ལ་མཁས་པའི་སྒྲིས་བྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྩི་བཟླ་ཐོག་པས་《རྒྱད་བཞི》འཆད་ཉན་མཛད་པའི་ཡུལ་གང་དེ་དག་པའི་སྤྱང་དོར་ལྟ་ན་སྤྱག་གི་ཞིང་ཁམས་ཡིན་པ་ལས།

¹ རྒྱུད་ཆ། ཐོག་ངོས་༡༥༩༩ གྲུང་ ༥ པ། བེ་ཅིན་པར།

གཞན་རྩ་ལྟ་ན་སྤྱག་གི་ཁིང་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པ་ཞིག་མིན་ཚུལ་
 ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱབས་འདུག བྱགས་འབུམ་མཁའ་སྒྲོ་གྱི་ལེའུ་
 བརྟན་པ་འབུམ་བཞིའི་ཆེ་བཟོན་པ་འདི་《ཚ་རྒྱུད་》རྩ་མེད་པས་ཚ་རྒྱུད་ལ་ལེའུ་
 རྩལ་ལས་མེད། 《འབུམ་བཞིའི་གཉིས་པ་གསེབ་ཕྱེད་སྒྲན་འབུམ་དཀར་པོ་》དང་།
 《རྒྱུད་བཞིའི་》《སྤྱི་མ་སྤྱན་ལས་རྒྱུད་》གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲན་འབུམ་གསུང་
 པ་པོ་སྒྲོན་པ་གསེན་རབ་མི་པོ་དང་། ལྷ་བ་པོ་སྤྱན་དཔྱད་བྱ་བྱི་ཤེས། གསུངས་
 སའི་ཡུལ་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་གསལ་བ་དེ། 《སྤྱི་མ་རྒྱུད་》ལས་གསུང་བ་པོ་
 རྒྱང་སྤྱང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལྷ་བ་པོ་རྒྱང་སྤྱང་ཡིད་ལས་སྤྱེས། གསུངས་སའི་
 ཡུལ་ལྟ་ན་སྤྱག་གི་ཁིང་ཞེས་བསྐྱར་འདུག སྤྱིར་གཞུང་འདི་གཉིས་བཟོན་དོན་
 གཤམ་ཆེར་མཚུངས་ཀྱང་ཟོན་ཕྱེད་ཆོག་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེ། ལེའུ་གཉིས་པ་རྒྱ་
 བརྟན་གྱི་ཐབས་ལས་གདོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་མིང་དང་གྲངས་རྒྱུད་ཟད་མི་འདྲ་བར་
 འདུག 《སྒྲན་འབུམ་དཀར་པོར་》ལེའུ་སོ་གཉིས་དང་། 《སྤྱི་མ་རྒྱུད་》ལ་ལེའུ་ཉེར་
 བརྟན་ཏེ། དེ་ཡང་《སྒྲན་འབུམ་དཀར་པོའི་》ལེའུ་དང་པོ་སྤྱང་སྤྱང་གི་ལེའུ་
 དང་། ལེའུ་ཉེར་བརྟན་པ་གཉེན་པོ་གཅིག་རྒྱུད། ལེའུ་ཉེར་བརྟན་པ་འགོག་
 སྤྱང་། ལེའུ་སྤྱམ་རྩ་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་བཟོན་པ། ལེའུ་སོ་གཉིས་པ་འཁོར་གྱི་
 གཙུ་བོ་བཟོན་པའི་ལེའུ་སྤྱི་《སྒྲན་འབུམ་》ལ་ལེའུ་ལྟ་ལྟ་པོ་བྱང་འདུག འོན་ཀྱང་
 《སྤྱི་མ་རྒྱུད་》ཀྱི་ནང་རྩ་པོར་གསལ་གྱི་ལེའུ་འདི་དག་གི་ནང་དོན་གཤམ་ཆེར་ལེའུ་
 ཉེར་བརྟན་གྱི་ནང་རྩ་བསྐྱར་འདུག འབུམ་བཞིའི་གསུམ་པ་《དཔྱད་བྱ་བྱ་བོ་》
 དང་། 《རྒྱུད་བཞིའི་》གཉིས་པ་《བཤད་རྒྱུད་》གཉིས་ལེའུ་འི་གྲངས་དང་། བཟོན་
 བྱའི་ནང་དོན། ཟོན་ཕྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྤྱོད་སོགས་སྤྱགས་གང་ཐད་ནས་ཕལ་ཆེར་
 གཅིག་མཐུན་རྩ་འདུག འོན་ཀྱང་《དཔྱད་འབུམ་》ཀྱི་དབྱར་གཞུང་གསུང་པ་པོ་
 དང་། གསུངས་སའི་ཡུལ། ལྷ་བ་པོ་སོགས་པོན་ཡུགས་རྣམས་《བཤད་རྒྱུད་》རྩ་
 ནང་པའི་ཡུགས་སུ་བསྐྱར་འདུག་པ་མ་ཟད། གཞུང་འདིའི་བཟོན་དོན་གཙུ་བོ་
 པོད་ཀྱི་སྒྲན་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྤྱི་སྤྱམ་ལ་སོགས་འབྱུང་བའི་རྣམས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཆེ་
 རྒྱུད་གི་པོ་རིམ་རྣམས་གཏན་འབེབས་ཕྱེད་ཐབས་སྤྱོད་ལ་གཞུང་གཉིས་པོའི་ལྟ་བ་
 མི་འདྲ་བ་རེ་བྱང་འདུག་སྟེ། 《དཔྱད་འབུམ་བྱ་བོ་》ལས།

བསྐྱེལ་མངར་ལན་ཚུ་རྣམས་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྟེ། །

དེ་བཞིན་མངར་སྐྱར་ལན་ཚུ་སྐྱེལ་པ་ཡིན། །

བསྐྱེལ་མངར་ཁ་བསིལ་ཁ་བསྐྱེལ་མངར་བ་རུལ། །

སྐྱར་ཚུ་ཁ་བ་རྣམས་གསུམ་ཡང་ལ་རྩུབ། །

སྐྱར་དང་ལན་ཚུ་ཚུ་གསུམ་ཚུ་ལ་རྩོ། །

ཞེས་རོ་རྒྱལ་པོ་དག་སོ་སོའི་རྣམ་པ་སྟེ་སྐྱེལ་གང་ཆེ་གོ་རིམ་འདི་བཞིན་རྒྱ་དབྱེད་

བརྗོད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། 《བཤད་རྒྱུད་》ལས།

ལན་ཚུ་བསྐྱེལ་མངར་རྣམས་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྟེ། །

དེ་བཞིན་ལན་ཚུ་སྐྱར་མངར་སྐྱེལ་ཡིན། །

བསྐྱེལ་ཁ་མངར་བསིལ་ཁ་བསྐྱེལ་མངར་བ་རུལ། །

སྐྱར་ཚུ་ཁ་བ་རྣམས་གསུམ་ཡང་ལ་རྩུབ། །

ཚུ་སྐྱར་ལན་ཚུ་རྣམས་གསུམ་ཚུ་ལ་རྩོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རིག་པ་འདི་ནི་པོད་ཀྱི་སྒྲུབ་རྣམས་རིག་པའི་རྣམ་པ་བརྟགས་ཐབས། འབྲུང་བཞིའི་

རྣམ་པའི་སྒྲིང་པོ་བསྐྱེལ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེར་རྣམ་ཚན་རིག་ཤེས་བྱའི་ནང་གི་སྐྱེ་

དངོས་སོགས། སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་དང་རྣམ་པ་གང་ཡིན་

བརྟག་ཐབས་ཀྱི་རྣམས་འགྱུར་རིག་པ་དང་། སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་རྩ་བའི་གཞུང་

དོན་དང་ནང་དོན་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྤྲང་། 《འབྲུམ་བཞིའི་》བཞི་པ་《ནད་འབྲུམ་

ནག་པོ་》དང་། 《རྒྱུད་བཞིའི་》གསུམ་པ་《མན་ངག་རྒྱུད་》གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་

ཡང་གོང་གི་རྒྱུད་གཞན་རྣམས་དང་འདྲ་བ་དབྱེ་མའི་མཚན་དོན་དང་། ལྷ་བ་

པོ་དང་ལྷ་བའི་ཡུལ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྐྱར་ལ་ལེའུ་

གཉིས་པ་རྒྱུད་ནད་སྐྱོར་པ་ལ་ཆེར་ཆོག་ལྷག་ཡིན་པ་དང་། གཞན་རྣམས་ཆོག་

རྒྱུད་རིང་ཐུང་མ་སྟོམས་ཅི་རིགས་སུ་སྤྲང་། 《མན་ངག་རྒྱུད་》རྒྱ་ལེའུ་ལྷ་བ་བད་

ཀན་སྐྱེལ་པོ་ཞེས་པ་དེ། ནད་འབྲུམ་ལས་འདུས་པ་ཁྲག་ནད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་མིང་

མི་འདྲ་བར་བྱུང་བ་མ་ཟད། 《རྒྱུད་བཞིར་》ཉེས་པ་གསུམ་ཞེས་པ་དེ་《འབྲུམ་

བཞི་》ལ་རྒྱུད་། མཁྱིམ། བད་ཀན། ཁྲག་དང་ཉེས་པ་བཞིར་བཤད། དེ་

ཡང་རྒྱུད་རྒྱ། མཁྱིམ་པ་མེ། བད་ཀན་ས་རྒྱ། ཁྲག་མི་ཁམས་ཡིན་པ་བཅས་

བསྟན་པ་《རྒྱད་བཞི》དང་ཉེས་པའི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ། 《ནད་འབྱུང་ནག་པོར་》
ལེའུ་ཞེ་བཞི་པ་མོ་ནད་སྤྱི་བཅོས་བསྟན་པ་དང་། 《མན་ངག་རྒྱད་》 གྱི་ལེའུ་ཞེ་
བཞི་པ་སྐད་འགག་གསོ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཡོད་ཅིང་། འདི་མན་ཆད་འབྱུང་རྒྱད་
གཉིས་པོའི་ལེའུ་འི་གོ་རིམ་རྣམས་པན་ཚུན་མི་མཐུན། 《ནད་འབྱུང་》ལས་གཟུང་
ནད་བཅོས་པ་དང་། ཟུ་འདོན་བཅོས་པའི་ལེའུ་ནད་གི་ཞང་སྐད་དུ་ཡོད་པའི་
སྤྲུགས་རྣམས་《མན་རྒྱད་》དུ་མི་སྤྲང་། སྤྲུགས་པ་གསོ་བ་བཅུད་ལེན་གྱི་ལེའུ་ལས་
ཆོ་བཀྲགས་བསྐྱེད་པའི་ཞང་སྐད་གྱི་སྤྲུགས་རྣམས་《མན་རྒྱད་》དུ་ལེགས་སྒྱུར་སྐད་
གྱི་གཟུངས་སྤྲུགས་སུ་བསྒྱུར་འདུག 《མན་རྒྱད་》ལ་ལེའུ་གོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་《ནད་
འབྱུང་ནག་པོ》ལ་བསྟོད་པའི་ལེའུ་དང་། གཉེར་གཏད་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་གྱིས་
སྤྲུག་པས་ལེའུ་གོ་བཞི་ཡོད་འདུག །

གསུམ། འབྱུང་བཞི་ལས་རྒྱད་བཞིར་སྒྱུར་ཚུལ།

དེར་དུས་བོད་གྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གྱི་《རྩ་བ་གསོ་རིག་
རྒྱད་བཞི》 ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། 《རྒྱད་བཞི》ནི་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་
པོས་བཅུམས་པར་བཤད། གནའ་བོའི་དུས་སུ་《རྒྱད་བཞི》སངས་རྒྱས་གྱི་གསུང་
ཡིན་ཟེར་མཁན་བྱུང་སྟེ་ཡང་དེ་ལ་བྱུར་མཁར་བ་དང་། བཀྲ་འབྱུང་པ་སོགས་
གྱིས་ལུང་རིགས་གཉིས་གྱི་སྟོན་པ་བཀག་ཟེན། འོ་ན་《གསོ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་》རྩ་
པ་པོ་དངོས་སུ་ཞེ་ན། 《གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི》འི་ས་མ་དང་པར་མ་གང་ཡིན་ཡང་
རྩ་པ་པོ་སུ་ཡིན། གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མཐོང་རྒྱ་མེད།
གཡུ་ཐོག་པས་བཅུམས་པར་བཞེད་པ་ཡང་དོན་ལ་ནད་བའི་མཁས་པ་རྣམས་གྱི་
ཞེན་སྟོགས་ཅན་ལས་ལུང་རིགས་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཆེར་མ་མཐོང་སྟེ། ཟུམ་སྟོན་གྱིས་
མཛད་པའི་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལས། “གཡུ་ཐོག་པ་དགུང་
ལོ་བཅུ་གཉིས་གྱི་སྐབས་སུ་མང་མཁར་ཆ་ལུང་པ་རོག་སྟོན་དཀོན་མཆོག་སྐབས་
སྟོན་བཞི་རེ་ཐང་དུ་བྱོན་དུས། ཅ་སྐས་སྤྲུལ་དང་བཅས་པའི་འབྱུལ་བ་ལུལ་ནས་གསོ་
རིག་རྒྱད་བཞི་ཆ་ཆང་ཞུས། ”ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལུང་པར་དུ་དཔལ་
ལུན་རྒྱད་བཞི་འདི་ཉིད་གསོ་རིག་ཀུན་གྱི་ཡང་ཆེར་གཟིགས་ནས། སྐད་གསར་

བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་གསེར་མཆན་དང་། ཟངས་མཆན་གཉིས་བཏབ།
 ཅེས་སོགས་འཁོད་ཡོད་པར་གཞིགས་ན་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་《རྒྱུད་བཞི》ཙྏམ་པ་པོ་
 མིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ། །གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་རྣམ་ཐར་ནི་རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱས་
 གྱི་གསུང་ཡིན་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཅུ་མས་པའི་དཔང་ཡིག་རྩལ་བཟོ་བྱས་པ་ཞིག་
 ཡིན་སྟབས་དེ་ལས། “གཡུ་ཐོག་པ་དགུང་ལོ་སོ་ལྔའི་ཐོག་རྒྱ་གར་ནས། ཕྱིར་འཁོར་
 ཏུས་རྒྱལ་པོས་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་ནས་འདོན་དགོས་པར་གསུངས་ཀྱང་། གཡུ་ཐོག་
 པས་བདག་རྒྱ་གར་ལ་ད་ཏུང་རྒྱར་གཅིག་འགོ་བ་དེ་བར་མི་འདོན་ཞུས།” ཞེས་
 དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་བཞེས་ཏུས་གཏེར་ནས་སྒྲུན་དངས།
 དགུང་ལོ་ད་ལྔ་པར་གོང་པོ་སྒྲུན་ལུང་ཏུ་བྱོན་ནས། གསོ་རིག་སློབ་སྟེ་བཅུ་གས་ཏེ་
 སློབ་མ་སྟམ་བརྒྱ་ཙྏམ་ལ་རྒྱུད་བཞི་འཆད་ཉན་བྱས་ཚུལ་བཀོད་ཡོད། དེས་ན་
 གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡང་རྒྱུད་བཞི་ཙྏམ་པ་པོ་མིན་པ་མ་ཟད། དེའི་གོང་ཏུ་རྒྱུད་
 བཞི་གཏེར་ཏུ་སྒྲས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་བསྟན་འདུག །

འོན་ཀྱང་《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི》དེ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བྱང་ཡོད་ཅིན། གོང་
 གསལ་ལྟར་འདྲིར་འབྲུམ་རྒྱུད་གཉིས་ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་ནས་བརྟག་ན། ཐོག་མར་
 《གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི》བྱང་ཁིང་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཆོག་སྒྲུར་དང་། ལེན་ལེ་གོ་
 རིམ་རྣམས་དག་བཅོས་དང་ལེགས་སྒྲིག་བྱས་པ་ནི་《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི》ཡིན་པ་
 སློ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུམ་རྒྱུད་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གོ་
 བསྐྱར་ནས་བལྟས་པ་ཙྏམ་གྱིས་ཤེས་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཆགས་སྣང་གཉིས་ཀྱི་བྲི་ལ་
 ང་རྒྱལ་གྱི་ཅོད་པན་གསོལ་ནས། མཁས་པའི་མཆན་སྟན་འཛིན་ནས་བཞུགས་པ་
 རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་བྱོན་ནས་བདེན་དོན་ངོ་སྟོན་གནང་ཡང་རང་འདོད་
 གྱི་ལྟ་བ་ནང་ཡང་འགྱུར་མི་སྲིད་པས། དེ་དང་དེའི་རིགས་ལ་བདེན་དོན་ར་
 སྟོན་པའི་ངལ་བ་མི་བྱའོ། །འོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་རྟིང་ལྟར་ན་《གསོ་རིག་འབྲུམ་
 བཞི》ནི། ཐོག་མ་སྐྱེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་ངོ་སྟོང་ཤལ་གཉིས་ཙྏམ་ཞིག་ནས་བྱང་བའི་
 དབྱེད་བྱ་བྲི་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་ཡིག་ཟིན་བྲིས་རྣམས། རིམ་བཞིན་སྐྱེ་ལོའི་
 ཏུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་ནང་བར་ཏུ་བྱང་བའི་གསོ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་ཚང་སྟབས་
 བསྒྲིགས་ཤིག་ཡིན་པར་སེམས། 《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི》ནི་པོད་སེལ་བུའི་སྐབས་

ནང་པའི་མཁས་པ་གང་ཞིག་གིས། འབྲུམ་བཞིའི་ཁ་བྱང་རྒྱད་བཞི་ཞེས་བཅོས།
 དེའི་འགོ་བརྗོད་དང་། མཁུག་ཚུལ་རྣམས་བརྒྱུར་བཅོས་བྱས་ཏེ་གསུང་པའི་
 གནས་ལ་ལྟ་ན་སྤྱག་དང་། གསུང་མཁན་སངས་རྒྱས་སྟོན་ལྟེ་སྤྱལ་པ་དྲང་སྤྱང་
 རིག་པའི་ཡེ་ཞེས་དང་། ཡིད་ལས་སྒྲིས་སོགས་བརྒྱུར་ནས་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པར་
 དེས་སོ། །ཡིན་ནའང་པོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འདྲིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་《འབྲུམ་བཞིའི་》མིང་
 མ་ཉམས་པ་དེང་གི་བར་དུ་སྒྲིག་ཉར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱང་ཡོད་འདུག །སྤྱི་ལོའི་དུས་
 རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ། གཡུ་ཚོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་དགུང་ལོ་བཅུ་
 གཉིས་སྐབས་སུ་རོག་སྟོན་དགོན་མཆོག་སྐབས་ལས་《གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི་》ཆ་ཆང་
 ཞུས། 《གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི་》ལ་མཆན་འགྲེལ་གཉིས་མཛད་པ་ལ་གསེར་མཆན་
 དང་། ཟངས་མཆན་ཞེས་ཟེར། དུས་དེར་ཁོང་གིས་《རྒྱད་བཞིའི་》དབུ་ཞབས་
 བར་ཆོག་སྒྱུར་ལེགས་བཅོས་དང་། ལེའུའི་གོ་རིམ་རྣམས་བརྒྱུར་སྒྲིག་མཛད་
 བས་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་བཏང་བ་ལ་གཡུ་ཚོག་པའི་《རྒྱད་བཞི་》ཞེས་ཡོངས་
 སུ་གྲགས་པ་འདི་བྱང་། །

ནད་ཆ་གང་ནོར་སོ་བརྟག་ཐབས་སྒྲིང་བ།

གཅིག སྒྲིང་གཞི་རྟགས་དང་ངོ་བོ་བཤད་པ།

ངོ་བོ་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་ནད་མིའི་ལྷན་ལ་ནད་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཆེས་མང་
 བོ་ཞིག་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ལ། ནད་རེ་རེ་བཞིན་རྩ་ངོ་བོ་གང་དང་།
 ནད་རྟགས་གང་ཡོད་སོགས། གསལ་པོར་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་
 ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཙུ་བའི་གནད་འགག་གམ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི་ཐོག་མར་
 ནད་ཆ་གང་གཉིས་པོ་མ་འབྲལ་བ་སོ་སོ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོར་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱ་
 རྒྱུ་དེ་ཡིན། ནད་ཆ་གངས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསལ་པོ་ཞིག་རྟགས་ཐུབ་པ་བྱུང་
 བ། སྤྲོན་ལོག་པའི་སྤྲོན་འབྱུང་མི་སྲིད། ཙུ་བའི་གནད་འགག་འདི་གསལ་པོ་
 དབྱེ་མ་ཐུབ་ན་ཆ་བའི་ནད་ལ་གང་སྤྲོན་སྟེར་བ་དང་། གང་བའི་ནད་ལ་ཆ་བའི་
 སྤྲོན་སྟེར་བའི་སྤྲོན་གྱིས་བྱེད་པའང་སྲིད་པས། ཐོག་མར་ནད་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་
 གསལ་པོར་མ་རྟགས་ནའང་། ཙུ་བའི་ཆ་གང་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསལ་པོ་ཤེས་
 པར་གལ་ཆེ། འདིར་བཟོད་བྱ་གཙོ་བོ་མན་རྒྱུད་རྩ་བ་སྤྲོན་པའི་ཆ་གང་འབྲལ་སོ་
 བསལ་ཐབས་རྣམས། གང་འདྲ་བྱ་ནས་ལག་ལེན་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས་སྒྲིང་
 ཡིན། དེ་ཡང་ཆ་གང་འབྲལ་བའི་གལ་འགག་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ ཕྱི་
 ནད་རྟགས་དང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཆ་བ་ཡིན་པ། ༢ ཕྱི་རྟགས་དང་ནད་ཀྱི་
 ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་གང་བ་ཡིན་པ། ༣ ཕྱི་རྟགས་ལ་ཆ་བའི་རྣམ་པ་སྤྲོན་ཡང་ནད་
 ཀྱི་ངོ་བོ་གང་བ་ཡིན་པ། ༤ ཕྱི་རྟགས་ལ་གང་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་ཀྱང་ནད་ཀྱི་
 ངོ་བོ་ཆ་བ་ཡིན་པ་བཅས་བཞི་ལོ། །

གཉིས། སྒྲིང་བྱེད་ངོས་འཛིན་བརྟག་ཐབས་བཤད་པ།

[[༡]] ཆ་བའི་ནད་ངོས་འཛིན་བྱ་བའི་ཐབས། (༡) རྟགས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་
 ཀ་ཆ་བ་ཡིན་པ། ནད་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྤོན་གྱི་སྒྲིང་ཁྱེན་དང་།
 རྟེན་སུ་གོམས་འདྲིས། མིག་ལྡེའི་རྩུ་ལ་བརྟག་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བརྩམས་སྤོན་ནས་བརྟག་

དགོས། ༡ རྒྱ་རྒྱུན་བཤད་པ། བད་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་བཤད་རྒྱད་ཏུ་བསྟན་པའི་མཁྲིས་
 པ་སྟོང་བའི་རྒྱ་རྣམས་ཏེ། ཆ་བའི་རོ་དང་རྩ་ཆ་རྒྱུམ་བཞེན་དྲགས། རྒྱད་ལ་
 ཞེ་ལྷན་དྲག་པོར་སྐྱེས་པ་དང་། མི་ཐེག་ཁྱུར་དང་ས་སྟན་བཞོས་པ་དང་།
 ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཡིས་བད་སྟོང་བ། ༢ བད་ལྷན་བའི་ཡུལ་བཤད་པ།
 རྒྱམ་ས་ཆ་གཏུང་ཆེ་བའི་ཡུལ་ཏུ་བད་ཐོག་པ། ༣ བད་ལྷན་བའི་རུས་བཤད་པ།
 སོས་ཀ་སྟེ་བོད་ལྷ་བཞི་པ་དང་། ལྷ་པ་གཉིས། སྟོན་ཀ་སྟེ་ལྷ་བ་བརྒྱད་པ་དང་
 དགུ་པ་གཉིས་སོགས་ལ་བད་ཐོག་པ། ༤ བད་ལྷན་བའི་ན་ཆོད་བཤད་པ། ལོ་
 བཅུ་དྲུག་ནས་བཞི་བཅུ་འི་བར་གྱི་མི་ལ་བད་ཐོག་པ། ༥ བད་ལྷན་བའི་རང་བཞིན་
 བཤད་པ། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི་བཤད་རྒྱད་ཏུ་བསྟན་པའི་རྟགས་
 ཅན་ལ་བད་བྱང་བ། ༦ བད་ལྷན་བའི་གནས་བཤད་པ། མཁྲིས་པའི་གནས་
 ས་སྟོང་ཁ་མན་དང་སྟེ་འོག་ཡན་གྱི་བར་ལ་བད་བྱང་བ། ༧ བད་ལྷན་བའི་ཉིན་
 ཞག་གི་རུས་བཤད་པ། སྐྱི་བད་གི་མེ་དྲོད་འཕེལ་བའི་རུས་ཏེ་ཉིན་གུང་མཆན་
 གུང་ཏུ་ན་བ། ༨ བད་ལྷན་བའི་ཟས་རུས་བཤད་པ། ཟས་ཟོས་པ་དེ་རྣམ་པ་ཆ་
 བརྩ་སྐྱར་མཁྲིས་པ་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་ཁྱུ་རུས་ན་བ། ༩ བད་ལྷན་བའི་གོམས་
 འདྲིས་བཤད་པ། ཤ་མར་བྱར་རྒྱུང་སོགས་ཁ་ཟས་དྲོད་བཅུད་ཡུན་ཏུ་བསྐྱིངས་
 བས་བཞེན་དྲགས་པས་ན་བ། ༡༠ བད་ལྷན་བའི་རྒྱ་བཤད་པ། རྒྱ་མདོག་དམར་
 ཞིང་རྒྱ་ལ་དྲི་རྟགས་པ། ཀྱ་ལ་མཐུག་པོ་ཡོད་པ་བཅས་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་དེའི་སོག་
 ཏུ་མཁྲིས་པ་འཕེལ་བའི་རྟགས་ཏེ། བཤད་གཅིན་དང་མིག་པགས་སེར་བ། བཤེས་
 སྟོམ་ཆེ་བ། མཆན་གཉིད་རྒྱུང་བ། སྟོ་བ་འབྱུང་བ། བྱད་པར་རུ་ཆ་བའི་ཆ་ནི་
 མཁྱོགས་རྒྱས་གྱི་མས་པ་འཕར་བ། རྒྱ་མདོག་དམར་སེར་དྲི་རྟགས་རྒྱངས་པ་ཆེ་
 བ། ཁ་ཁ་བ། མགོ་ན་བ། ཤ་དྲོད་ཆ་བ་བཅས་ཡོད་ན་སྐྱིར་སྐྱང་བའི་རྟགས་དང་།
 རྟགས་ཅན་ནད་རང་གི་རོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཆ་བ་ཡིན། (2) སྐྱི་རྟགས་གུང་ཡང་རོ་
 བོ་ཆ་བ་ཡིན་པ། བད་ལྷན་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་དེ་དག་དང་ལྷན་པའི་
 བད་པ་དེ་ལ། བད་རྒྱུང་འཕེལ་བའི་རྟགས་ཏེ། སྐྱིར་བཤད་རྒྱད་དང་། མན་
 ངག་རྒྱད་ཏུ་བསྟན་པའི་བད་རྒྱུང་གི་རྟགས་རྣམས་དང་། བྱད་པར་རུ། ལུས་
 སེམས་སྟེ་བས་འགྲུལ་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ། ཟས་མི་འཇུ། དང་གཞན། ཁ་མངར།

སོ་བ་དང་མཁའ་ཤིང་མི་བདེ། ཚིགས་མཚམས་སྟོད། ཚ་བྱིང་ཁིང་གུང་ལ་
 དལ་བར་འཕར། རྒྱ་དཀར་ལ་ཉོག་ཅིང་ལྷ་བ་ཞིབ། རྩེ་རྩུ་ཁིང་གྲིགས་ལ་
 མདངས་མེད་པ་བཅས་བད་ཀན་གྱི་རྟགས་དང་། བད་རྟགས་གཡལ་མང་།
 གཉིད་ཡིར། མགོ་པོ་འཁོར། རྣ་མ་ཁུར། སྟིང་དང་རོ་སྟོད་དབྱི་སྟེང་སོགས་
 རྣ་ཁིང་གཟེར་བ་ངེས་མེད་རྩ་འཕྱོ། གང་ཤུམ་དང་འདར་གཡིང་བྱེད། རུས་ཚིགས་
 ཁོ་ལ། སེམས་འཕྱོ། དགོང་དང་མོ་རངས་ལྷང་ཁིང་ལྷ་སོ་བ་ལྷ། ཚ་མཚྭགས་དལ་
 མ་ངེས་ཀྱང་མནན་མི་བཟོད་པ། སྟོང་པ་རྒྱ་སྟིང་རྒྱལ་པ་བྱས་པ་བཞག་པ་དང་
 མཚུངས་ལ། སྐབས་སུ་སྟོད་རྒྱང་བྱེད། རྒྱ་ལྷ་བ་སྟོ་ལ་ཆེ་བ། དྲི་མ་དང་ཀྱ་ཡ་
 མེད་པ། རྩེ་དམར་ཁིང་ཟུར་རྩ་འབྱུམ་སྐན་ཕྱོ་བ་ཅམ་འབྱུང་བ་བཅས་རྒྱང་ནད་
 འཕེལ་བའི་རྟགས་རྣམས་བྱུང་ན། རྩེ་རྟགས་བད་རྒྱང་འཕེལ་བ་ལྷར་གང་བར་
 སྤང་ཡང་ནད་གྱི་ངོ་བོ་ཆོ་བ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་སྤྲས་པའི་མེ་བཞིན་ནོ།།

〔༡〕 གང་བའི་ནད་ངོས་འཛིན་བྱ་བའི་ཐབས། རྟགས་དང་རོ་བོ་གཉིས་ཀ་
 གང་བ་ཡིན་པ། གང་བའི་ནད་ལ་སྤྲ་རྩེས་དབྱུང་པའི་རྟགས་བརྒྱ་དང་། ད་
 ལྷ་བར་རྒྱ་ལ་འཆར་བའི་རྟགས་དང་། བད་རྟགས་གཞན་དང་རྒྱུར་ནས་ངོས་
 འཛིན་པ་བཅས་ལས། (1) གང་ནད་སྟེང་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་བཤད་པ། རྒྱང་ནད་
 ལྷང་བའི་རྒྱ་རྒྱེན། དེ་རྒྱེན་ཁ་དང་ཡང་རྒྱ་བ་བསྟེན་དྲགས་དང་། ཆགས་པས་རྩ་བ་
 དང་སྟོ་ཆག་གཉིད་ཆག་དང་། སྟོ་སྟོང་ལུས་ངག་བྱ་བ་དྲག་ཤུལ་དང་། ཞེས་
 སོགས་བཤད་རྒྱུ་དུ་བསྟན་པའི་རྒྱང་སྟོང་བའི་རྒྱེན་རྣམས་དང་། སྟོང་རྒྱེན་ཁ་
 མངར་ལྷེ་བསེལ་སྟུམ་བསྟེན་དྲགས། འགང་ཆེས་དལ་བར་འདུག་དང་ཉིན་
 གཉིད་ལོག་རྒྱན་སྟེང་ཉལ་དང་རྒྱ་ལྷགས་གོས་སྒྲུབ་འབྱུགས། ཞེས་སོགས་བཤད་
 རྒྱུ་དུ་བསྟན་པའི་བད་ཀན་སྟོང་བའི་རྒྱེན་རྣམས་ཀྱིས་ན་བ། ༢ གང་ནད་ལྷང་
 བའི་ལྷལ་བསྟན་པ། དང་ཅན་གང་བ་རྒྱང་གི་ལྷལ་དང་། བརྒྱན་ཅན་སྟུམ་པ་བད་
 ཀན་གྱི་ལྷལ་རྣམས་སུ་ནད་སོག་པ། ༣ གང་ནད་ལྷང་བའི་རུས་བསྟན་པ། དབྱར་
 རུས་བོད་ཟླ་དྲུག་པ་དང་། བདུན་པ་གཉིས་རྒྱང་ལྷང་བའི་རུས་དང་། དཔུན་ཟླ་
 བ་བརྒྱུ་པ་དང་། བརྒྱུ་གཅིག་པ་གཉིས་བད་ཀན་ལྷང་བའི་རུས་གཉིས་སུ་ནད་
 ན་བ། ༤ བད་ལྷང་བའི་ན་ཚོད་བཤད་པ། ལོ་བརྒྱ་དྲུག་མན་ཆད་བྱིས་པ་

དང་། ལྷ་བརྒྱུ་ཡན་ཆན་པོའི་རིགས་རྣམས་ལ་ནད་ཕོག་པ། ༥ གྲང་ནད་ལྡང་
 བའི་རང་བཞིན་བསྟན་པ། བཤད་རྒྱུ་དུ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་གི་མཆན་ཉིད་ཅན་
 དང་། བད་ཀན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་མི་ལ་ནད་བྱུང་བ། ༦ ནད་འབྱུང་བའི་
 གནས་སྟངས་ཁ་མན་དང་། ལྷེ་འོག་ཡན་གྱི་རྒྱུ་དང་བད་ཀན་གྱི་གནས་སུ་ནད་
 འབྱུང་བ་དང་། ༧ གྲང་ནད་ལྡང་བའི་ཉིན་ཞག་གི་རྒྱས་བསྟན་པ། ཉིན་ཞག་
 གི་ཐོག་མ་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་རྒྱས་རྣམས་སུ་ནད་བྱུང་བ། ༨ གྲང་ནད་ལྡང་བའི་ཟས་
 རྒྱས་བསྟན་པ། ཟས་ཟོས་མ་ཐག་པར་བད་ཀན་སྦྱིད་པའི་རྒྱས་དང་། ལྷ་རྗེས་
 རྒྱུ་གི་རྒྱས་རྣམས་སུ་ནད་འབྱུང་བ། ༩ གྲང་ནད་ལྡང་བའི་གོམས་འདྲིས་བསྟན་
 པ། སྤྱོད་དང་བྱ་བོ་གཡེར་མ་སོགས་བརྒྱུད་མེད་པ་དང་། རྒྱས་པ་བསེལ་བའི་
 ཟས་སྒོམ་རྒྱུ་དུ་བསྟེན་པས་ན་བ། ༡༠ གྲང་ནད་ལྡང་བའི་རྒྱ་བསྟན་པ། རྒྱ་སྤོ་
 ཞིང་རྒྱི་དང་རྒྱུངས་པ་རྒྱུང་བ། ཀྱ་ཡ་སྤྱབ་པ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གི་
 ཐོག་ཏུ། བད་རྒྱུང་འཕེལ་བའི་རྟགས་ཏེ། བད་ཀན་འཕེལ་བས་མཆིལ་མ་
 འབྱར་བག་ཅན་མང་བ་དང་། བད་ཀན་འབྱུགས་རྟགས་ཅ་བྱིང་ཞིང་གྲུད། རྒྱ་
 དཀར་ཞིང་ཉོག་ལ་ལྷ་བ་ཞིབ་པ་སོགས་དང་། རྒྱུང་འཕེལ་བའི་རྟགས་སུ་ཤ་
 སྒྲེམ། མདོག་ནག་རྩྱ་ལ་དགའ། ལྷས་འདར་བ་སོགས་སོ། །རྒྱུང་འབྱུགས་
 པའི་རྟགས་སུ་ཅ་རྒྱལ་སྟོང་སྐབས་སུ་སྤོད་པ་སོགས་བད་རྒྱུང་འཕེལ་བའི་རྟགས་
 རྣམས་བྱུང་ན་རྟགས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་གྲང་བ་ཡིན། (2) ལྷེ་རྟགས་ཆ་ཡང་
 ངོ་བོ་གྲང་བ་ཡིན་པ། སྟོང་གསལ་ནད་སྟོང་བའི་རྒྱ་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གི་ཐོག་ཏུ་
 མཁྲིས་པ་འཕེལ་བའི་རྟགས་ཏེ། ནད་རྟགས་གཟེར་མི་འཕོ། ཁ་ཁ། སྒོམ་དད་
 ཆེ། མིག་རྒྱིན་སེར་བའམ་དམར། ལྷས་ལ་ཆ་རྩྱ་ཆེ་ཞིང་ཉོབ། ལྷ་པར་
 མགོ་དང་མིག་རྒྱས་ལྷག་པ་ན། ལྷ་པ་ཆ་སྟོ། ཞེན་པ་ལོག་ཅ་རྒྱུད་སྤྱ་ཞིང་
 གྱིམས་ལ་མཚྭགས་པར་འཕར། ལྷེ་ལ་བད་ཀན་སྦྱ་སེར་ཆགས་པ་བཅས་ཀྱི་ནད་
 རྟགས་བྱུང་ན་ལྷེ་རྟགས་ཆ་བ་ཡིན་ཡང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གྲང་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ། རྒྱུང་བྱ་ལྷར་ལྷར་གི་འབྱུལ་སོ་བསལ་བ།

[༦] ནད་ཀྱི་ལྷར་ལྷར་བཤད་པ། ལྷེར་ལྷར་ལྷར་གི་སྒྲོན་རི་ལྷར་འབྱུང་ཞེ་
 བ། སྟོང་དུ་བཤད་པའི་ཆ་གྲང་གཉིས་ཀྱི་ནད་གཉིས་པོའི་རྒྱ་རྒྱེན་ལ་སོགས་པ་

ལའང་རྟགས་ལྟར་སྤང་འབྱུང་སྲིད་དོ། །འོ་ན་རྟགས་ལྟར་སྤང་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་
 ཡོད་ཅི་ན། བྱད་ཀྱི་རོ་པོ་གྲང་བ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་རྟགས་ཚེ་བ་ཡིན་པའི་བྱད་ནི།
 རྒྱུ་བྱད་ཀྱིས་ཁྲག་དྲུག་པས་ཁ་དང་། རྩེ་སྐམ་པོར་ཆགས་ནས་རྒྱུང་གསང་
 རྣམས་སུ་གཟེར་འཕོ་བ་དང་། མི་འཇུག་བ་སྤྱི་ཞིང་བརྟན་པའི་བད་ཀན་གྱིས་རོ་
 རྩེད་གཟེར་བ། མཁྱིས་པ་རྒྱུང་གིས་བྱས་པའི་མགོ་བྱད་དང་། མ་ཁྱུ་རྒྱངས་
 རྩེགས་འདྲེས་པས་ཚ་ལམ་བཀག་སྟེ་མཁྱིས་ཡུལ་འཕྲོག་པའི་མིག་སེར་དང་། ཚད་
 བཅོས་ཆེས་རྒྱུང་ལངས་པའི་རྩྱེངས་ཚད་རྣམས། བྱད་ཀྱི་རོ་པོ་གྲང་བ་ཡིན་
 ཀྱང་སྤྱི་རྟགས་རྣམས་ཚེ་བ་དང་འབྲུལ་བར་བྱེད་དོ། (2) རྟགས་ལྟར་སྤང་གི་
 འབྲུལ་འབྲས་བཤད་པ། དེ་ཡང་བྱད་ཀྱི་རོ་པོ་བད་རྒྱུང་ཡིན་པ་དེ་མ་རྟོགས་པར།
 རྟགས་ལྟར་སྤང་བ་ཁ་སྤྱི་སྐམ་པ་དང་། མགོ་ན་བ། མིག་སེར་པོ་ཆགས་པ།
 རྩྱེད་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཚེ་བའི་བཅོས་བྱས་ན་གསོ་བ་
 ལོག་སྟེ་སྟོག་འདོར་བར་ཇུར་དོ། །

༡ བྱད་ཀྱི་རོ་པོ་ཚེ་བ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་རྟགས་གྲང་བ་ལྟར་སྟོན་པའི་སྟོར། (1) མོ་བ་
 ལ་ཚེ་བ་གལ་པ་གྲང་བར་འབྲུལ་བ། མོ་བའམ་མོ་ཁ་ནི་ཟས་འཇུ་བའི་གཞི་ཡིན་
 པས་གནས་དེར་ཚེ་བ་ཁྱགས་ན། འཇུ་བྱེད་ཀྱི་མེ་དེའི་ལས་ཟས་འཇུ་བ་དང་།
 བྱད་འཕྲོག་པ། བཅོན་འབྲས་སྟེ་བ། གཟི་མདངས་རྒྱས་པ། ཚོ་རིང་བར་བྱེད་
 པ། ལུས་རྒྱངས་འཕེལ་བ། རྩྱེད་དང་སྟོབས་སྟེ་བ་རྣམས་ཡིན་པ་དེ་མི་བྱེད་
 ཅིང་། དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་ཟས་མི་འཇུ་བ་དང་། བྱད་མང་བ་ལ་སོགས་ལོག་པའི་
 ལས་རྣམས་བྱེད་པ་མ་ཟད། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱུང་མེ་མཉམ་དང་། མོ་བ་
 གཟེར་ཞིང་གང་བ། ཟས་མི་འཇུ་བ། རྩེགས་པ། སྟོས་པ། རྒྱག་པ། བཤལ་བ་
 སོགས་གྲང་བའི་བྱད་རྟགས་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། མོ་བའི་མེ་རྩྱེད་གསུམ་ནི་རང་གི་
 ཚད་ལས་ལྷག་ནའང་ཟས་འཇུ་བའི་ལས་ཡག་པོ་མི་བྱེད་ལ། ཚད་ལས་འབྲིབ་ན་
 ལས་ཀྱང་འཇུ་བའི་ལས་མི་བྱེད་དོ། (2) བཀའ་མ་ལ་ཚེ་བ་གལ་པ་གྲང་བ་དང་
 འབྲུལ་བ། བཀའ་མ་ནི་ས་རྒྱུ་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བད་ཀན་གྱི་གནས་གཞི་ཡིན་
 པས་དེ་ལ་ཚེ་བའི་བྱད་ཁྱགས་ཀྱང་། གནས་ཀྱི་དབང་གིས་རྩྱེན་པན་སྐམ་བྱེད་
 པ་དང་། རྒྱ་སྤྱི་བ་སྟེ་གཅིན་གཏོང་དཀའ་བ་དང་། ལུས་གྲང་ན་ན་བར་མདོན་

པར་བཅས་གང་བའི་ནད་རྟགས་རྣམས་སྟོན་ནོ། (3) སྟིང་ལ་ཚ་བ་གསལ་པ་གང་
བ་དང་འབྲུལ་བ། སྟིང་ནི་སྟིར་རྒྱང་ནང་བད་ཀན་གྱི་གནས་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་
རྒྱང་ཁྱབ་བྱེད་སྟིང་རང་ལ་གནས་པ་དང་། བད་ཀན་ཐུག་བྱེད་ཆེ་ལ་གནས་ཤིང་
སྟིང་དང་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། སྟིང་ལ་ཚད་པའི་ནད་ཞུགས་ཀྱང་སེམས་མི་
བརྟན་པ་འཕྱོ་བ། གཉིད་པ། བརྟེན་དང་ཆེ། དྲན་ཤེས་མེད་པ། སྟོ་བ། བརྒལ་
བའམ་འཕོག་པ། འདར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་རྒྱང་གི་ནད་རྟགས་རྣམས་འབྱུང་
ངོ་། མདོར་ན། སོ་བ་ནི་འཇུ་བའི་གཞི་དང་། མཁལ་མ་བད་ཀན་གྱི་གནས།
སྟིང་རྒྱང་གི་གནས་ཡིན་ཞིང་དེ་གསུམ་ལ་བྱུང་བའི་ཚ་བའི་ནད་ཀྱང་ནད་གང་
རྒྱང་དང་འདྲ་ལོ། །

༡ སྟེ་གཉན་སྟན་བྱའི་འབྲུལ་སོ་བཤད་པ། གཞན་ཡང་ཚ་བས་གཉིད་ཡིར་པ་
དང་། བྲག་མཁྱིས་ཀྱིས་སྐྱག་པ་དང་། ཚད་པ་རུས་ལ་ཞེན་ནས་རུས་ཆོགས་ན་
བ། ཚད་པ་རྩ་ལ་ཞུགས་པས་གཡལ་མང་ཞིང་འདར་བ། ཚ་བ་སྟིང་སྟོག་ལ་
ཞུགས་པས་སྟོབ་ལབ་བྱེད་པ། མཆིན་ཚད་ཀྱིས་སྐྱག་བྱ་བྱེད་པ་རྣམས་ནད་ཀྱི་ངོ་
སོ་ཚ་བ་ཡིན་ཡང་རྟགས་གང་བ་ལྟར་སྟངས་ངོ་། །

༢ འབྲུལ་འབྲས་དང་འབྲུལ་སོ་བསལ་བའི་ཐབས་བཤད་པ། མོང་གསལ་གྱི་
རྟགས་ལྟར་སྟངས་བ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས། ནད་གསོ་བའི་ལག་ལེན་ལ་འཇུག་ན་
གསོ་བ་ལོག་པར་འགྲོ་སྟེ། ཚ་བའི་ནད་ལ་གང་བར་འཛིན་ནས་དྲོད་བཅོས་བྱས་
ན་ཚ་བ་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་ནས་སྟོག་འཕྲོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་གང་བའི་
ནད་ལ་ཚ་བའི་འཛིན་ནས། བཅོས་ན་གང་བས་མེ་དྲོད་རྒྱས་རུང་ཅམ་ཡང་མེད་
པར་བྱེད་ཅིང་མཐར་གསོ་བ་ལོག་པས་མི་སྟོག་གཅོད་དོ། །རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན།
ལྟར་སྟངས་གི་རྟགས་ཁོ་ན་ལ་མི་བརྟེན་པར། བཅོས་ཐབས་རྣམས་འཕྲོད་དང་མི་
འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ལྟར་སྟངས་གི་འབྲུལ་སོ་དེ་དག་བསལ་བར་བྱ་དགོས།
འདི་ནི་རྟགས་ཀྱི་ལྟར་སྟངས་བཅོས་ཀྱིས་བསལ་དགོས་པའི་ཚུལ་བཟུན་པ་ཡིན་ནོ། །

[[༡]] བཅོས་ཀྱི་ལྟར་སྟངས་བཤད་པ། ༡ བཅོས་པ་ལའང་ལྟར་སྟངས་འབྱུང་བ་
བཤད་པ། ནད་གང་ཞིག་བཅོས་ཀྱི་བྱས་པ་དེ་དང་ཕོ་འཕྲོད་པ་འདྲ་ཡང་མཐར་
མི་འཕྲོད་པ་དང་། དང་ཕོ་མི་འཕྲོད་པ་འདྲ་ཡང་རྗེས་སུ་འཕྲོད་པར་འགྱུར་བའི་

བཅས་ཀྱི་ཕན་ཚུགས་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་གིད་དེ། (1) ཚ་བའི་བཅས་ཀྱི་ལྟར་སྒྲུབ་འབྱུང་སོན། གཤམ་ཚད་སྟགས་ངོ་བོ་ཚ་བ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་རྟགས་གང་བ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ། བཅས་བསེལ་སྒྱུར་རྣམས་ངོ་བོ་གཏིང་ཚད་ལ་འབྱུང་གུང་འབྱུང་ཏུ་གང་བ་ལ་སྟག་པས་མི་འཕྲོད་པ་འདྲ་བ་དང་། བཅས་དྲོད་སྒྱུར་རྣམས་ལྟགས་སྤྱི་གཏིང་ཚད་བསྐྱེད་པས་གཞོད་གུང་། འབྱུང་ཏུ་གང་བ་སེལ་བས་འཕྲོད་པ་ལྟར་ཏུ་སྒྲུབ་ངོ་། (2) གང་བའི་བཅས་ཀྱི་ལྟར་སྒྲུབ་འབྱུང་སོན། དཔེར་ན་རྒྱུད་གིས་ཁ་སྐྱེ་སྐྱེ་ཞིང་གཟེར་བ་སྟགས་ངོ་བོ་གང་བ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་རྟགས་ཚ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་བའི་ནད་རིགས་ལ། བཅས་དྲོད་སྒྱུར་རྣམས་གཏིང་ཏུ་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་འཕྲོད་གུང་འབྱུང་ཏུ་མི་འཕྲོད་པ་འདྲ་བ། བཅས་བསེལ་སྒྱུར་རྣམས་གཞོད་གུང་འབྱུང་ཏུ་འཕྲོད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་ངོ་། །དེ་ཡང་ལྟར་སྒྲུབ་ཅན་གྱི་ནད་དེ་དག་ལ་སྒྲན་བཏང་བའི་ཆོ་སྟག་མར་སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བརྒྱན་དང་། ནད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཉི་ཤུ་པོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འཐབ་པས་རེ་ཞིག་འབྱུང་བ་འབྱུགས་པ་ལྟར་སོང་བས་མི་འཕྲོད་པ་འདྲ་ལ། དུན་བསྐྱེད་ས་ན་སྒྲན་རྒྱལ་ནས་འཕྲོད་པ་དང་། དཔེར་ན། གཤམ་ཚད་ལ་བསེལ་སྒྱུར་བསྟོན་པས། དང་པོ་བད་རྒྱུད་ལ་སྟག་ནས་མི་འཕྲོད་པ་འདྲ་། བར་ཏུ་གང་བ་ལས་རྒྱལ་བས་ཕན་གཞོད་མེད། མཐུག་ཏུ་གཏིང་ཚད་སྟག་ཏུ་སྐབས་པས་ཕན་པ་ཡོད་པ་ཆོར། སྤྱི་ལྟར་སྒྲུབ་རྟགས་དེ་དང་བསྟན་ནས་སྒྲན་བཅས་བྱས་ན་ལྟར་སྒྲུབ་གི་ནད་དེའི་མགོ་མནན་ནས་འཕྲོད་པ་འདྲ་ཡང་། མཐར་ཆ་བ་རྒྱས་པའི་སྟགས་སྤྱི་ལྟར་ནས་མི་འཕྲོད་དོ། །དཔེར་ན། གཤམ་ཚད་གང་བའི་མགོ་སྤྱི་དྲོད་ཀྱིས་བཟུ། ཞེས་པ་ངོ་བོ་ཚ་བ་སྤྱི་རྟགས་གང་བ་ལྟར་སྒྲུབ་བའི་གཤམ་ཚད་ལ་དྲོད་སྒྲན་བཏང་ན་དེས་ཆ་བ་གཤམ་པའི་ཡུལ་བད་རྒྱུད་གང་བའི་ནད་དེ་བསལ་ནས། ཚད་རྟགས་མངོན་སུམ་སྟོན་ཡོང་ཞིང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། (3) འབྱུང་འབྱས་དང་དེ་བསལ་ཐབས་བཤད་པ། སྤྱི་རྟགས་ལྟར་སྒྲུབ་གི་ནད་རྟགས་དེ་དག་གི་རྗེས་སྤྱི་འབྱེད་ས་ནས། ལུ་མཐུད་ནས་བཅས་ན་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕེལ་ནས་མཐར་སྟག་ལ་ཕྱོལ་བར་བྱེད་དོ། རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར་ན་ལྟར་སྒྲུབ་གི་རྗེས་སྤྱི་བཅས་པ་ཕན་གཞོད་ཀྱི་གོམས་པ་དུན་ཏུ་བསྐྱེད་ན། བཅས་ཀྱི་ལྟར་སྒྲུབ་གི་འབྱུང་སོ་བསལ་ལོ། །

[[༤]] གོམས་པའི་ལྟར་སྤང་བཤད་པ། (1) བན་གནོད་དབྱེ་བའི་ནད་པའི་
 རྟོག་པ་དེ་ལའང་འབྲུལ་པ་འབྱུང་གི་དེ། དེ་ཡང་ནད་པ་རང་གི་འབྲུལ་ཞེན་གྱི་
 དབང་གིས་གནོད་པ་ལ་ཡང་མན་ཞོ་ཞེས་སྒྲམ་པ་དང་། བན་པ་ལ་ཡང་གནོད་
 རོ་ཞེས། སྒྲམ་པའི་མན་གནོད་གོམས་པའི་འབྲུལ་རྟོག་འབྱུང་གི་དེ། (2) དེ་ལ་
 རད་པའི་ལྟར་སྤང་ཡིད་རྟོགས་ཅན་མ་ཡིན་པར། བཅོས་ཀྱི་ཉིད་འཕྲོད་ཡོད་
 མེད་སྒྲན་པས་ཅ་ཆུ་ལ་བརྟག་པ་དང་། ལུས་ཁམས་ལ་བདེ་སྐྱིད་དངོས་ཡོད་མེད་
 བཅས་ལ་བརྟགས་ནས། གོམས་པའི་ལྟར་སྤང་གི་འབྲུལ་སོ་བསལ་དགོས། །

[[༥]] བཅོས་སྐྱིད་ཀྱི་འབྲུལ་སོ་བསལ་བ་ནི། ༡ ཕྱི་རྟགས་ལོག་ལ་ངོ་བོ་མ་
 ལོག་པ་ནི། དང་པོ་ཚ་བའི་ནད། དུལ་རུས་ན་ཚོད་རང་བཞིན་སོགས་བད་ཀན་
 ཅན་ལ་ཚ་བའི་ནད་བྱུང་ཆོ། ཟས་སྤྱོད་སྒྲན་དབྱུང་ནམས་བསལ་བའི་སྦྱར་བ་
 བསྐྱེད་མར་ཡུན་རྒྱ་བསྐྱེན་ན་ཡུལ་རུས་སོགས། བད་ཀན་གྱི་ལྟགས་བད་རྒྱུང་
 འཕེལ་བས། རད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ལོག་པ་གཏིང་ཚད་མ་ཐོན་ཀྱང་། ཕྱི་རྟགས་ལོག་
 རྟེན་གྱི་ཚད་རྟགས་ནམས་མེད་པར་བྱུང་ཞིང་། བསལ་སྦྱར་གྱི་རུས་པས་སོ་
 བའི་མེ་དྲོད་ཤི་སྟེ་ཅ་དལ། རྒྱ་སྟོ། ཟས་མི་འཇུ་བ་སོགས་གང་རྟགས་སྟོན་པར་
 བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་གང་བའི་ནད། གང་བ་ཡུན་ལོན་པའི་ཆན་པོ་གཏིང་འཁར་
 བ་ལ། མེ་བཞི་ལུས་ལ་ཡན་རྒྱ་བསྐྱེན་པས་དྲོད་ཀྱི་རྒྱངས་པས་ཅའི་སྐབས་ཀྱན་
 རྒྱ་བྱུང་སྟེ། མགོ་ན། ཅ་མཁྱེགས། རྒྱ་མདོག་དམར་བ་སོགས་ཚད་རྟགས་
 རྟེན་པ་དེ་ནི་ངོ་བོ་མ་ལོག་པ་གང་བའི་ནད་བསྐྱེད་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་རྟགས་
 ལོག་སྟེ་ཚ་བ་ལྟར་རྒྱང་བའི་བྱིར་དོ། །དེ་ཡང་གང་བ་ཆད་པོ་ལ་དྲོད་ཡུན་རྒྱ་
 བསྐྱེད་ནས་བསྐྱེན་པས་ནད་རྟགས་ནམས་ཚ་བ་དང་འདྲ་བར་འབྱུར་བ་དང་།
 ཚ་བ་ཆད་པོ་ལ་བསལ་སྦྱར་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱེན་པས་ནད་རྟགས་ནམས་གང་བ་
 དང་འདྲ་བར་འབྱུང་བ་དེས་ན། ལྟར་སྤང་གི་འདྲ་འདྲ་གཉིས་པོ་དེ་ནོར་ན་ཚ་
 གང་འབྲུལ་ཉེན་ཡོད་དོ། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ན་ནད་ཀྱི་རྟགས་གང་བྱུང་བ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་ངོ་སྒྲན་ཅན་གྱི་འབྲུལ་བཅོས་བྱ་ཞིང་། བཅོས་གཙོ་བོ་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཏིང་ནས་འདོན་སྐབས་པར་བྱ་དགོས། དཔེར་ན། ཚ་བའི་ནད་
 གང་བའི་ལྟར་སྤང་ཅན་ལ་སྒྲན་མེར་འབྲུ་ལྟ་པ་དང་། དབྱུང་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་།

བསུར་བྱད་གྱི་ཕྱི་རྟགས་གང་བའི་ངོ་སྤྲོད་ནས། གཏིང་ཚད་འདོན་པ་ལ་གཙོ་
 བོར་ཟས་སྤྲོད་སྟགས་བསེལ་བཅས་བྱ་དགོས། གང་བའི་ནད་ཚ་བ་ལྟར་སྤང་བ་
 ལ་སྤྲོད་ཅུག་གང་བདེ་བྱེད་དང་། ཟས་འབྲས་དང་། ཆག་ཚོ། སྤྱོད་ལམ་བསེལ་
 སར་དལ་བར་བསྐྱད་པ་སྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ཞིང་། གང་ནད་བཅས་པ་
 ལ་གཙོ་བོ་དྲོད་བཅས་བྱ་དགོས།

༡ རོ་བོ་ལྷག་ལ་ཕྱི་རྟགས་མ་ལྷག་པ་ནི། (1) འོག་འགྲིམས་རྒྱ་བྱའི་གང་
 ནད། བད་ཀན་གང་བའི་ནད་གཞི་ལ་གཉེན་པོ་དྲོད་སྤྱོད་བསྐྱེད་དྲགས་ན་གནས་
 སྐྱམས་ས་དང་། རུས་སྟོན་དཔྱིད། རང་བཞིན་ཁྲག་མཁྱིམ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་
 འཕྱད་པས། དེས་ཁྲག་མཁྱིམ་ཆ་བ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་བྱས་ཏེ། ནད་གྱི་ངོ་བོ་
 ཚ་བ་བྱ་ལྷག་ཀྱང་། ཕྱི་རྟགས་མ་ལྷག་པ་གང་བའི་ནད་རྟགས་རྣམས་སྤར་བཞིན་
 བསྐྱད་པ། དེ་ལ་ཆ་བ་གང་བའི་འོག་རྒྱ་འགྲིམས་པའི་རྒྱ་བྱའི་ནད་ཟེར།
 གང་བའི་འོག་རྒྱ་ཆ་བའི་ནད་འགྲིམས་ཡོང་ཞིང་ཡོད་པ། དེ་མ་ཤེས་པ་ད་རུང་ལུ་
 མཐུད་ནས་དྲོད་སྤྱོད་རྣམས་བསྐྱེད་པས། མེ་འབར་བ་ལ་ཤིང་བསྐྱན་པ་བཞིན་
 རྒྱ་ལུས་བྱུངས་བསྟེན་པར་བྱེད་དོ། དེ་ལ་ཆོར་མ་ཐག་རྒྱ་གཉེན་པོ་རྒྱ་བཞི་བསྐྱེད་
 བ་རྒྱུར་རྒྱ་རྒྱུ་ལུས་སོ། (2) འོག་འགྲིམས་རྒྱ་བྱའི་ཚད་ནད། ཁྲག་མཁྱིམ་
 ཚ་བའི་ནད་ལ་བཅས་བསེལ་སྤྱོད་ཏེ་ཅང་བསྐྱེད་དྲགས་ན། གནས་རྒྱ་ཅན་
 དང་། རུས་དཔྱིད་ཀ། རང་བཞིན་བད་ཀན་ས་རྒྱའི་ཁམས་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་
 འཕྱད་པས། དེས་བད་ཀན་གང་བའི་ནད་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་བྱས་ཏེ། ནད་གྱི་
 རོ་བོ་གང་བ་བྱ་ལྷག་ཀྱང་། ཕྱི་རྟགས་མ་ལྷག་པ་ཚ་བའི་ནད་རྟགས་རྣམས་སྤར་
 བཞིན་བསྐྱད་པ་དེ་ལ། གང་བ་ཆ་བའི་འོག་རྒྱ་འགྲིམས་པའི་རྒྱ་བྱའི་ནད་
 ནད་ཅེས་ཟེར། ཚ་བའི་འོག་རྒྱ་གང་ནད་འགྲིམས་ཡོང་ཞིང་ཡོད་པ་མ་ཤེས་པས།
 ལུ་མཐུད་ནས་བསེལ་སྤྱོད་བསྐྱེད་ན་པོ་བའི་མེ་དྲོད་ཤི་ནས་གང་སྤྲོད་དང་དལ་རྒྱ་
 འཕྱར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཆོར་མ་ཐག་རྒྱ་བཅས་མེ་བཞི་བསྐྱེད་པས་བསྐྱེད་
 བ་རྒྱུར་རྒྱ་རྒྱུ་པར་འཕྱར། (3) རྒྱང་ནད་འོག་འགྲིམས། གཞན་ཡང་ཆ་བའི་
 ནད་ལ་བསེལ་བའི་སྤྱོད་བ་གདུགས་དྲགས་པ་ན། གནས་གང་བའི་ལུ་ལ་དང་།
 རུས་དཔྱིད་ཀ། རང་བཞིན་རྒྱང་ཁམས་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་འཕྱད་པས། དེས་རྒྱང་

ནད་སྐོར་བྱ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་བྱས་ཏེ། ཚ་བའི་ལྷག་མ་བྱས་པས་ལྷས་ལ་མེ་བཏང་བ་
དང་འདྲ་ཞིང་ནད་རྟགས་ཁ་ལྷེ་སྐྱམ་པ། དབུགས་སྒྲ་བྱང་། ཚ་སྒྲིང་། གཟེར་
བར་བྱེད། སྐྱམ་དང་ཆེ་བ་བཅས་འབྱུང་བ་དེ་ནི། རྒྱང་ནད་ཚ་བའི་འོག་ཏུ་
འགྲིམས་པ་ཡིན་ཏེ། རད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱང་ནད་ཏུ་ལོག་ཀྱང་སྤྱི་རྟགས་མ་ལོག་པ་
ཚད་རྟགས་དང་འདྲ་བའི་ནད་རྟགས་འབྱུང་ཞིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དེར་
འོག་འགྲིམས་མ་ཆོར་བ་ཟུ་མཐུད་ནས་བསེལ་སྒྱུར་རྣམས་བསྟེན་སྟེག་པར་བྱེད་
དོ། དེ་ལ་ཟས་རྒྱུད་བཅུད་ཅན་བག་ཅམ་གྱིས་སྐོར་བྱའི་རྒྱང་སྒྲ་སྒྲན་ནས། བཅོས་
ཐབས་གཞན་རྣམས་གྱིས་ཚད་ལྷག་འདོན་དགོས་སོ།

༡ རྟགས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་མ་ལོ་པ། སྒྲན་བཅོས་ཡུན་རིང་བྱས་ཀྱང་སྤྱི་རྟགས་
དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་གཞན་ཏུ་མ་ལོག་པ་སྒྲར་བཞིན་ཏུ་བསྐྱད་པ་ན། གཉེན་པོའི་
སྒྱུར་བ་དེ་ཉིད་དམན་པའམ་ཡང་ན་ཚ་གང་ལོག་པ་ཡིན་པས། དམན་ནས་ནད་
མ་ཞི་བར་ཡིན་འདུག་ན་གཉེན་པོ་ཆེར་བསྐྱེད་ཅིང་བཅོས་དགོས་པ་དང་། ལོག་
ནས་ནད་སྐོབས་སྐྱེད་འདུག་ན་སྒྲ་མའི་བཅོས་དེ་ཚ་གང་བསྐྱར་དགོས། དཔེར་
ན། སྒྲ་མ་རྒྱུད་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་བསེལ་ཏུ་བསྐྱར་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

༢ རྟགས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ལོག་ན། རད་ལ་སྒྲན་བཅོས་བྱས་པས་ཕྱིའི་ནད་
རྟགས་དང་ནད་ཏུ་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ལོག་ཡོད་ན། དེ་ལ་འབྲུལ་སོ་མེད་དེ།
དཔེར་ན། དང་པོ་སྤྱི་རྟགས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཚ་བ་འཕེལ་བ་ལ། གཉེན་པོ་
བསེལ་བ་བསྟེན་པས་ཚད་པ་དང་ཚད་རྟགས་གྱི་ཞིང་། གང་བ་འཕེལ་བ་ལ་རྒྱུད་
བསྟེན་པས་གང་བ་དང་གང་རྟགས་གྱི། རྒྱང་འཕེལ་བ་ལ་བཅུད་བཞི་བསྟེན་པས་
རྒྱང་དང་རྒྱང་རྟགས་གྱི་ན་དེ་ནི་རྟགས་དང་ངོ་བོ་སྒྲགས་གཅིག་ཏུ་སོང་བས་ན་
འབྲུལ་སོ་མེད་དོ། །

བཞི། རྒྱང་འབྲས་མ་ནོར་ཇི་བཞིན་རྟགས་རྩལ་བཤད་པ།

མདོར་བསྡུས་ན། སྒྲ་མའི་འབྲུལ་སོ་རྣམས་སྤྱི་མས་རིམ་བཞིན་བསལ་བ་སྟེ།

༡ རད་གཞིའི་མིང་གི་ལྟར་སྒྲང་འབྲུལ་སོ་དེ་ནད་རྟགས་ལ་བཟག་ན་བསལ་བྱུང་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ༢ རད་རྟགས་ལ་ལྟར་སྒྲང་གི་འབྲུལ་སོ་བྱུང་ན་སོ་སོའི་གཉེན་
པོས་བཅོས་ན་བསལ་བྱུང་། ༣ བཅོས་ལ་ལྟར་སྒྲང་གི་འབྲུལ་སོ་བྱུང་ན་ཕན་གནོད་

གོམས་པས་བསལ་ལུས། ༤ གོམས་པའི་ལྟར་སྒྲུང་གི་འབྲུལ་སོ་བཅས་སྐྱེད་ཡོད་
 མེད་ཀྱིས་བསལ་ལུས། ༥ བཅས་སྐྱེད་ལ་ལྟར་སྒྲུང་གི་འབྲུལ་སོ་བྱང་ན་ཆུ་ཡི་ཁ་
 འོག་གིས་བསལ་ལུས། ༦ ཆུ་མའོག་ལ་ལྟར་སྒྲུང་གི་འབྲུལ་སོ་བྱང་ན་ཀྲ་ཡ་མང་
 ཁུང་ལ་བརྟག་ན་བསལ་ལུས། འབྲུལ་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཡག་ཉེན་ཆེ་བའི་ས་
 ལ་སོ་ག་དང་། དག་སོ་ཟེར་བ་བཞིན་དུ། འདི་ལ་ཡང་ལྟར་སྒྲུང་འབྲུལ་བའི་
 ཉེན་ཆེ་བས་ན་འབྲུལ་སོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟར་འབྲུལ་སོ་བསལ་བའི་ཐབས་རྒྱུས་
 རིམ་པས་ཤེས་ཤིང་འདིས་བར་བྱས་ན་དེ་ལ་ཁོར་བ་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་དོ། །
 གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ནི། ལྟར་སྒྲུང་ལྷན་དུ་པ་གཅིག་གི་ཐོག་དུ་གང་ལ་གང་
 དགོས་སྟུག་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་པས་ལྷ་སྟུག་ཅིས་ཟེར། དེ་ནི་འབྲུལ་མེད་ཆ་
 གང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་གནད་ཀྱི་གལ་འགག་ཅིག་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟ་བུ་གལ་
 འགག་གི་གནས་འདི་ནི་མཐོང་རྒྱུད་མན་ངག་གི་སྟུག་ལེན་དང་ལྷན་པའི་སྒྲན་པ་
 རྒྱུས་ཀྱིས་གནད་འདི་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། སྒྱིར་བཏང་གསོ་རིག་ལ་སློབ་
 གཉེར་དཔྱུས་མ་རྒྱུས་ཀྱིས་ནི་གལ་འགག་གི་གནད་འདི་ཤེས་མི་ལུས་སོ། །

ནད་དང་གཉེན་པོའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

ས་བཅད་དང་མོ། གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ།

གཅིག གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཅུ་བཞི་གསུངས།

ཞེས་པ་ནི། བཤད་རྒྱུ་ལེན་བཅུ་གཉིས་པར། ཀུན་ཁྱབ་ཐུན་མོང་ནད་ལ་
ཉིས་པ་དང་། གཙོ་བོ་གནས་དང་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི། ཞེས་པ་འདི་རྒྱན་
དར་གཞིན་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་སྤྱིད་པའི་ནད་རིགས་ལ། ཉིས་པའི་
སྟོན་པ་དབྱེ་བ་སྤྱིར་རྒྱུང་ནད་རིགས་ཞེ་གཉིས། མཁྱིས་ནད་རིགས་ཉེར་དྲུག །

བད་ཀན་རིགས་སོ་གསུམ་བཅས་བསྟོམས་པར་ 101། གཙོ་བོའི་དབྱེ་བ་རྒྱུང་
མཁྱིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་དེ་འཕེལ་ཟད་འཁྱུགས་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་དོན་བཞི།
ལྷ་གཉན་གྱི་ནད་ཉེར་བདུན་བཅས་བསྟོམས་པར་ 101། གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤྱིར་
ལྷས་ནད་དང་། སེམས་ནད་གཉིས། དེ་ལའང་ལྷས་ཀྱི་སྟོང་ན་གནས་པའི་
ནད་རིགས་གཙོ་བོ་བཅོ་བརྒྱད། ལྷས་ཀྱི་སྟོང་ལ་གནས་པ་ལྷ། ལྷས་ཕྱི་ལ་
གནས་པ་བཅུ་དགུ། ལྷས་ཀྱི་ནད་ལ་གནས་པ་ཉི་ཤུ། ཕྱི་ནད་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་
ནད་རིགས་སོ་བདུན་བཅས་བསྟོམས་པར་ 101། ບིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཁོང་ནད་ཞེ་
བརྒྱད། རྩ་རིགས་བཅོ་ལྷ། ཆ་བའི་ནད་རིགས་བཅུ་དགུ། རྩོར་བུའི་ནད་
རིགས་བཅུ་དགུ་བཅས་བསྟོམས་པར་བརྒྱ་དང་གཅིག་བཅས་སོ། །དེ་དག་ཅད་
ཐམས་བསྟོམས་པར་བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་ཡོད་པ་ནི། གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་རྣམ་པ་
ཅམ་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་ཡིན། འདིར་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་ཞེས་པའི་
དོན་ནི། ནད་གཅིག་ལ་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་རྣམ་པ་ནད་རིགས་བཞི་
དབྱེ་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། ནད་མཆོན་ཉིད་པ་བཞིའི་དོན་མིན་པར་ཤེས་
དགོས། དཔེར་ན། དབྱེ་གཞི་སྟོན་པ་བཟླ་ཤིས་ཆོ་རིང་ཞེས་པའི་མི་ཞིག་ལ་
མཆོན་ན། སྟོག་ཆགས་རིགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་མི་ཡིན་པ། མི་རིགས་ཀྱི་སྟོ་
ན་པ་དབྱེ་ན་པོད་པ་ཡིན་པ། རྟེན་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་སྟེས་པ་ཡིན་པ། ལས་རིགས་
ཀྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་སྟོན་པ་ཡིན་པ་བཅས་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་མི་གཅིག་ལ། རྣམ་པའི་

དབྱེ་བ་བཞི་ཁྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

གཉིས། རྒྱས་པར་བྱེན་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད།

ཅས་པ་ནི། མན་ངག་རྒྱད་རུ་ཞིབ་རུ་བསྟན་པའི་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱང་ནད་ལ་ནད་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྔ་དང་། མགྱིས་པའི་ནད་ལ་ནད་གསེས་དབྱེ་བ་ལྔ་ལྟ་བུ་བཙོས་དགོས་པའི་ནད་རིགས་ལ་བསྟོམས་པས་༡༥༠༠ ཡོད་པ་དེ་དག་སོ་སོའི་མིང་དང་། ནད་སྟོང་རྒྱུ། ནད་ཉགས། གསོ་ཚུལ། བཙོས་ཐབས་བཅས་ཞིབ་པར་མན་ངག་རྒྱད་རུ་ལེན་གཉིས་ཀྱི་ནད་རུ་རེ་རེ་བཞིན་བསྟན་ཡོད་པ་རེད། །

སྐབས་བཙོ་ལཱའི་སྟོན་སྒྲུབ་པ་ཁྱེས་ན་1200 རེན་མིག

སྐབས་སོ་སོའི་མིང་།	ནད་ཀྱི་གྲངས།	སྐབས་སོ་སོའི་མིང་།	ནད་ཀྱི་གྲངས།
ཉིས་གསུམ་གསོ་བའི་སྐབས།	171	བྱིས་པ་གསོ་བའི་སྐབས།	55
ཁོང་ནད་གསོ་བའི་སྐབས།	105	མོ་ནད་གསོ་བའི་སྐབས།	35
ཆད་པ་གསོ་བའི་སྐབས།	204	གདོན་ནད་གསོ་བའི་སྐབས།	89
ལུས་སྟོད་གསོ་བའི་སྐབས།	100	མཚོན་ཆ་གསོ་བའི་སྐབས།	58
དོན་སྟོད་གསོ་བའི་སྐབས།	79	རུག་ནད་གསོ་བའི་སྐབས།	64
གསང་ནད་གསོ་བའི་སྐབས།	14	གས་པ་གསོ་བའི་སྐབས།	1
ཐོར་ནད་གསོ་བའི་སྐབས།	162	རོ་ཅ་གསོ་བའི་སྐབས།	6
ལྟན་སྒྱེས་ཆ་གསོ་སྐབས།	57		1, 200

མན་ངག་རྒྱ་དུ་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་སྟེ་ན1200 རེའུ་མིག

ནད་རིགས་	གྲངས་	ནད་རིགས་	གྲངས་	ནད་རིགས་	གྲངས་
ཁྲུང་ནད་	78	ཆ་བའི་ནད་	10	ལྷམ་བྱ་	6
མཁྱིམ་པ་	50	རྩ་ནད་	5	ཆུ་མེར་	12
བད་ཀན་	43	ཁ་ནད་	30	ཚ་དཀར་	11
སྒྲག་པོ་	22	མཁལ་ནད་	8	པགས་ནད་	9
མ་ཁྲ་བ་	14	སྒྲིང་ནད་	7	སྒྲན་བྱའི་ནད་	15
སྒྲན་ནད་	26	སྒྲོ་བའི་ནད་	8	འབྲས་ནད་	18
སྒྲ་ཐབ་	5	མཆེན་ནད་	18	གཞང་འབྲུ་	4
འོར་ནད་	6	མཆེར་ནད་	5	མེ་དབལ་	6
དམ་ཆུ་	23	མཁལ་ནད་	7	ལྷུང་ཡ་	5
གཙོང་ནད་	9	པོ་བའི་ནད་	24	མེན་བྱ་	8
ཆ་བ་སྒྲི་	26	རྒྱ་མའི་ནད་	5	མིག་རྒྱགས་	6
གལ་མཛོ་	4	པོང་ནད་	5	རྒྱང་འབམ་	3
རི་ཐང་མཆོམས་	3	པོ་མཆོན་ནད་	9	མཆོམ་བར་རྟོལ་བ་	7
མ་སྒྲིན་པ་	12	མོ་མཆོན་ནད་	5	བྱིས་པའི་ནད་	55
རྒྱས་ཆོད་	9	སྒྲ་འགག་	7	མོ་ནད་	35
སྒྲོངས་ཆོད་	5	ཡི་ག་འཆུས་པ་	4	འབྲུང་པོའི་གདོན་	18
གལ་ཆོད་	5	སྒྲོམ་དད་	5	སྒྲོ་བྱེད་	7
སྒྲིངས་ཆོད་	5	སྒྲིགས་བྱ་	5	བརྟེན་བྱེད་	5
སྒྲོགས་ཆོད་	12	དབྱགས་མི་བདེ་	5	གཟའ་གདོན་	10
འགམས་ཆོད་	22	སྒྲང་ཐབས་	16	སྒྲ་གདོན་	49
འབྲུགས་ཆོད་	32	འིན་ནད་	7	མཆོན་ཆ་	58
བལ་ནད་	36	སྒྲག་ནད་	7	སྒྲུང་དུག་	43
འབྲུམ་བྱ་	6	འབྲུ་ནད་	8	སྒྲུང་དུག་	9
རྒྱ་གཟེར་	8	དྲི་མ་འགག་པ་	5	རང་བཞིན་དུག་	12
གག་སྒྲོག་	15	གཅིན་འགག་	12	ཀླས་པ་གསོ་བ་	1
ཆམ་པ་	4	གཅིན་སྒྲི་	20	རོ་ཙ་བ་	1
མཁོ་ནད་	14	ཆོད་འབྲུ་	4	བྱད་མེད་བྱ་བཙལ་	5
མིག་ནད་	33	དྲིག་ནད་	4	བརྟོམས་གྲངས་	1.200

གསུམ། མདོར་རུ་བསྟུས་པ་བཅོས་དགོས་བརྒྱུ་ཅ་གཅིག །
 ཅེས་པ་ནི། གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞི་ཞེས་པའི་ཉེས་པ། གཙོ་བོ།
 གནས་དང་། རིགས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞི་ཞོང་རུ་བསྟུས་པ་དེ་ལས།
 བཅོས་དགོས་པ་ཞི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བརྒྱ་དང་གཅིག་སྟེ། ཁོང་ནད་ཞེ་
 བརྒྱད། རྒྱ་རིགས་བཅོ་ལྔ། ཆ་བའི་ནད་རིགས་བརྒྱ་དགུ། རྩོར་བྱ་ནད་
 རིགས་བརྒྱ་དགུ་བཅས་བསྟོམས་པས། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་དང་གཅིག་གི་ནང་
 རུ་འདུས་ཡོད་པ་རེད། མདོ་རུ་བསྟུས་པ་བཅོས་དགོས་བརྒྱུ་ཅ་གཅིག ། ཅེས་
 པའང་འདི་དག་ཡིན་ནོ། །སྒྲིམ་པ་ཆོ་དབང་གིས་མཛད་པའི་《རྒྱད་བཞའི་
 རྣམ་བཤད་》ལས། བཤད་རྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བར་བཤད་པའི་ཁོང་ནད། རྒྱ། ཆ་ད་
 པ། རྩོར་བྱ་བཞི་ལས། ཁོང་ནད་ལ་རྒྱ་མ་ཁུ་བ་བཞི། འབྲས་བྱ་གཙོང་ནད་
 གསར་པ་བད་ཀན་རྒྱ་པོ་རྩ་ག །རྒྱ་ག་པོ་བརྒྱ །མཁྱིས་ནད་གསུམ། རྩ་ག་
 གཙོང་གཉིས་ཏེ་ཉེར་ལ། རྩིང་པ་སྟན་རིགས་བརྒྱད། དམ་རྒྱ་བཞི།
 རོར་གཉིས། རྒྱ་ཐབ་ལ། ཟད་བྱེད་བཞི་སྟེ་ཉེར་གསུམ་རྩིལ་བས་ཁོང་ནད་
 བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བརྒྱད་དོ། །རྒྱ་ལ་ལྟན་སྟེས་བརྒྱད། རྩོར་བྱར་བའི་རིགས་བརྒྱད་
 དེ་བརྒྱ་རྩ་ག །ཆ་བ་ལ་གནས་སྐབས་རྩ་ག །འབྲམས་པ་གཉིས། འབྲམས་པ་
 གསུམ། རིམས་ལ། རྩ་གས་གསུམ། རྩ་ག་གསུམ་སྟེ་རྩིལ་བས་བཙོ་བརྒྱད།
 རྩོར་བྱའི་ནད་རིགས་བརྒྱ་དགུ་སྟེ་སྒྲི་བསྟོམས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས། །

མདོ་རྩ་བསྐྱུས་པ་བཅས་དགོས་བརྒྱ་ཙུག་གཅིག ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་དང་གཅིག

ཁོང་ནད་ཀྱི་རིགས	གསར་པ	མ་ཞུ་བ	4	25
		བད་ཀན་སྐྱ་ལོ	6	
		བད་ཀན་སྐྱ་ག་པོ	10	
		མཁྱིམ་ནད	3	
		རྒྱག་ནད	1	
		གཙོང་ནད	1	
	སྐྱིང་པ	སྐྱ་ནད་རིགས	8	23
		དམུ་ཚུ	4	
		འོར་ནད	2	
		སྐྱ་བབ	5	
		ཐད་བྱིད	4	
ཆ་རིགས	ལྷན་སྐྱེས་ཆ		7	15
	སྒྲི་བྱར་བའི་ཆ		8	
ཆ་བའི་ནད་རིགས	གནས་སྐབས་ནད		6	19
	འགྲམ་ཆད		2	
	འཁྱུགས་ཆད		3	
	རིམས་ཆད		5	
	རྒྱག་ཆད		3	
ཐོར་བྱའི་ནད་རིགས			19	19

བཞི། རིགས་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་བཞི་རྩ་བཞི་ཡོད། ཅིས་པ་ནི། གཞན་དབང་སྒོན་ལས་ཀྱི་ནད་བརྒྱ་དང་གཅིག ། ཀྱུན་བཏགས་གདོན་གྱི་ནད་བརྒྱ་དང་གཅིག ། ཡོངས་ཀྱབ་ཆོ་ཡི་ནད་བརྒྱ་དང་གཅིག ། ལྷར་སྤང་འབྲལ་གྱི་ནད་བརྒྱ་དང་གཅིག་བཅས་བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞི་ཡིན། ཞེས་དང་། མདོ་རྩ་བསྐྱུས་པ་བཅས་དགོས་བརྒྱ་ཙུག་གཅིག ། ཅིས་པ་ནི་ཡོངས་ཀྱབ་ཆོ་ཡི་ནད་བརྒྱ་དང་རྩ་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། འདི་དག་གསོ་ཡུལ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནམ། རང་མཆོན་པ་ཡིན། གསོ་ཡུལ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ན། མདོ་རྩ་བསྐྱུས་པ་བཅས་དགོས་བརྒྱ་ཙུག་གཅིག ། ཅིས་པ་དང་འགལ། གསོ་ཡུལ་རང་མཆོན་པ་ཡིན་ན་

སྒྲིག་མར་ནད་ཀྱི་མིང་དང་། བྱད་ཀྱི་ངོ་བོ། བྱད་རྟགས་སྒྲིགས་གསལ་པོར་མ་
འདྲེས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ནི་སྒྲིམ་མ་དགོས། དེས་ནས་ཀྱན་བཏགས་དང་།
གཞན་དབང་སྒྲིགས་ཀྱི་བྱད་དེ་དག་གི་མིང་དང་བྱད་རྟགས་རེ་རེ་ནས་མ་འདྲེས་
པར་གསལ་པོར་བསྟན་དགོས་ཏེ། དེ་དག་གསོ་ཡུལ་རང་མཆན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། མ་ཁྱབ་ན། བྱད་ཀྱི་མིང་དང་ངོ་བོ་བྱད་རྟགས་སྒྲིགས་
མ་རྟོགས་པ་དང་། བྱད་གསོ་ཤེས་པ་གཉིས་གཞི་མཐུན་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ།
འདྲོད་ན། གསོ་བ་རིག་པ་མ་བསྐྱབས་ཀྱང་བྱད་བཅོས་ཤེས་པར་ཐལ། བྱད་ཀྱི་
མིང་དང་ངོ་བོ་བྱད་རྟགས་སྒྲིགས་མ་ཤེས་ཀྱང་། བྱད་བཅོས་རུང་བར་འདྲོད་པའི་
ཕྱིར། འདྲོད་ན་གསོ་རིག་བསྐྱབས་པ་དགོས་མེད་རུ་ཐལ་ལོ། །

བྱད་གསོ་བའི་སྒྲིམ་རུ་བྱད་ཀྱི་མིང་དང་ངོ་བོ་བྱད་རྟགས་སྒྲིགས་རྟོགས་
ན། ཡོངས་ཀྱབ་ཆེ་ཡི་བྱད་བརྒྱ་ཙུག་གཅིག་ཆོས་ཅན། མདོ་རུ་བསྐྱས་པ་བཅོས་
དགོས་རྒྱ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་མིང་དང་། ངོ་བོ།
བྱད་རྟགས་སྒྲིགས་རྒྱད་བཞི་རུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་དག་རེ་རེ་
བཞིན་རྒྱད་བཞི་པོ་གང་རུ་བསྟན་ཡོད་སྒྲིམ་ཤིག །མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ།
བྱད་རིགས་ཡིན་ན་རྒྱད་བཞིའི་ནང་རུ་མ་འདུས་པའི་བྱད་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ཕྱི་མ་
རྒྱད་ལེའུ་ཉེར་བརྟན་པ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

ལྷག་པར་རུ་མདོ་རུ་བསྐྱས་པ་བཅོས་དགོས་བརྒྱ་ཙུག་གཅིག་ཅིས་པ་ནི། ཡོངས་
ཀྱབ་ཆེ་ཡི་བྱད་བརྒྱ་དང་ཙུག་གཅིག་ཡིན་བ་དེ་ལས་མི་འཐད་དེ། ལག་ལེན་དངོས་
ཀྱི་བཅོས་དགོས་པའི་བྱད་ཡིན་ན་བྱད་ཀྱི་མིང་དང་། ངོ་བོ། བྱད་རྟགས་སྒྲིགས་
གང་ཡིན་གསལ་བཤད་དགོས་པས་དེ་དག་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱད་
གང་ཞིག །འདི་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་བྱད་དང་། འདི་གཞན་དབང་གི་བྱད་།
འདི་ཡོངས་ཀྱབ་ཀྱི་བྱད་ཡིན་ཞེས། སོ་སོ་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཐུབ་པའི་སོ་སྒྲིམ་ཀྱི་གང་
ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་བཏགས་ལ་སྒྲིགས་མཆན་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་རང་མཆན་
མ་འདྲེས་པ་མཐོང་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་སོར་སྒྲིམ་ཀྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མཐོང་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། །

གཞན་ཡང་། གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད་དེ་གསོ་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཐལ།
བཅོས་མི་སྟབ་པའི་ནད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་མ་རྒྱུད་ལས། བརྒྱ་དང་
རྩ་གཅིག་གཞན་དབང་སྟོན་ཀྱི་ལས། །བཅོས་ཀྱང་མི་སྟབ་འཆི་བའི་ནད་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱས་པར་ཕྱོད་ནང་དང་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད། ཅས་པར།
ཉིས་པ་དང་། གཙོ་པོ། གནས། རིགས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི་རྒྱུ་དང་བཞི་པོ་
དེ་ལ། ཀྱན་བཏགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ། ལྷར་སྤང་བཅས་བཞི་
བརྒྱ་དང་བཞི་རེ་རེ་བཞིན་སྒྱུར་བས་གཅིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་བཅུ་དྲུག་དུ་བགྲངས་
པ་ནི་རགས་པ་ཅམ་འགྲིགས་མོད། རྟོན་དངོས་གསོ་ཡུལ་ནད་མཆོན་ཉིད་པ་
སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་མིང་དང་། རོ་པོ། ནད་རྟགས་
སོགས་རྒྱས་རྒྱས་བཤད་དུ་བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ལྟང་རིགས་དང་བཅས་པ་
གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །

ཀྱན་བཏགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ། ལྷར་སྤང་བཅས་ཀྱི་ནད་
རིགས་བཞི་པོ་ནི་སྤང་རྒྱུ་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་རྒྱུ་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་
ནད་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་གིད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ལ་མཆོན་ན། མི་གང་ཞིག །ཆམ་པའི་ནད་ཀྱིས་ཟིན་ཆེ་དེ་མ་བཅོས་པ་རང་གར་
བཞག་ན་ཉིན་ཤས་རྗེས་སུ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དྲག་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་
ལྷར་སྤང་འབྲལ་གྱི་ཆམ་པ་ཟེར་ཆོག །

ཡང་འགའ་ཞིག །ཆམ་པས་ཟིན་ཆེ་ཐབས་གཞན་མ་བྱས་པ་སྤྲན་གཅིག་ཤུས་
དྲག་དྲགའ་མོའི་རིགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ཀྱན་བཏགས་གདོན་གྱི་ཆམ་པ་
ཟེར་ཆོག །

ཡང་འགའ་ཞིག །ཆམ་པས་ཟིན་ཆེ་སྤྲན་བཅོས་མ་བྱས་ན་ཉིན་ཁ་ཡོད་ལ།
སྤྲན་བཅོས་བྱས་པ་དང་སྤྲན་དུ་དྲག་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་
ཆེའི་ཆམ་པ་ཟེར་ཆོག །

ཡང་འགའ་ཞིག །ཆམ་པའི་ནད་ཀྱིས་འཆི་བ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་
གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ཆམ་པ་ཟེར་ན་འགྲིག་པ་ཞིག་རེད། དེ་བཞིན་ནད་

རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་སྒྱུར་ཆོག་པར་སྒྲིམ་མ་དགོས། གཞན་ཏུ་ཐོག་མ་
 ཉིད་ནས་འདི་ལྟར་སྒྱུར་གི་ནད་ཡིན་པས་བཅས་མི་དགོས་ཞེས་དང་། ཡང་འདི་
 གཞན་དབང་སྒྲིམ་ལས་ཀྱི་ནད་ཡིན་པས། བཅས་ཐབས་མེད་ཅེས་སྒྲིམ་པ་སྤྱད་
 ཀྱང་ཁ་ཆོན་གཅོད་མི་རུས་པ་སྤྱད་ཀྱང་ཤེས་སྟ། །དེས་ན་གསེབ་ཕྱི་ནད་
 མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། ནད་ཀྱི་མིང་དང་། རོ་བོ། རྒྱ་རྒྱུན། ནད་རྟགས་སོགས་རེ་
 རེ་བཞིན་ངོས་བཟུང་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས། །

ས་བཅད་གཉིས་ལ། གསེབ་ཕྱི་ནད་པོ་སྟོང་དང་ཅ་གཉིས།

གསེབ་ཕྱི་ནད་པོ་སྟོང་དང་ཅ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་པ་ནི། འདིའི་ཅ་བ། མདོ་ཏུ་
 བརྟུས་པ་སྒྲིམ་དཔྱད་ཟས་སྟོང་བཞི། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབྱེ་ན།
 སྒྲིམ་ལ་ཞི་སྟོང་ཞི་ལ་བསིལ་དྲོད་གཉིས། །སྟོང་ཕྱི་དྲུག་ལ་དྲག་དང་འཇམ་པ་
 གཉིས། །དཔྱད་ལ་འཇམ་རྩལ་ཟས་ལ་ཕན་གཞོད་གཉིས། །སྟོང་ལམ་དྲག་
 དལ་ཟས་སྒྲིམ་སྟེ་འགྲོའོ། ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱེ་ཞིང་། །དེ་རྒྱས་པར་སྟེན་
 སྟོང་ཅ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །འདིར་གསེབ་ཕྱི་ནད་པོ་སྟོང་དང་ཅ་གཉིས་ཀྱི་
 དབྱེ་གཞི་སྒྲིམ་དང་། དཔྱད། ཟས། སྟོང་ལམ་བཅས་བཞི་ལ་དབྱེ་བ་དགུ་
 བརྒྱ་དང་གོ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཐོག་ཏུ་དབྱེ་གཞི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་སྒྲིམ།
 དཔྱད། ཟས། སྟོང་བཞི་བསྒྲིམ་པས་སྟོང་དང་ཅ་གཉིས་ཏག་ཏག་འགྲིག་ཡོད།

གསེབ་ཕྱི་མདོར་བརྟུས་གཉིན་པོ་བརྒྱའི་རེའུ་མིག

སྒྲིམ།	ཞི་བྱེད།	བསིལ་སྟོང་།	ཉེས་པ་རང་གནས་སུ་ཆ་སྟོང་མས་པར་བྱེད་པ་ཞི་བྱེད།
		དྲོད་སྟོང་།	
	སྟོང་ཕྱི།	དྲག་སྟོང་།	གཞན་གནས་སུ་འབྱུགས་པ་བྱིར་འབྱོན་ཞིང་ཁམས་ སྟོང་མས་པར་བྱེད་པ་སྟོང་ཕྱི།
		འཇམ་སྟོང་།	
དཔྱད།	འཇམ་དཔྱད་	དྲག་ །ལུམས།	བྱུག་པ་སོགས་འཇམ་དཔྱད།
	རྩལ་དཔྱད།	གཏར། སྟེག་ གཏག་ ལུག་སོགས་རྩལ་དཔྱད།	
ཟས།	ཕན་ཟས།	ཕན་པར་བརྟེན་པ།	
	གཞོད་ཟས།	གཞོད་པ་བརྟུང་བ།	
སྟོང་།	དྲག་	ལུས་ཅལ་དང་། རྟེན་ལ་བྱུག་སྟོར་སོགས།	
	དལ་།	བསིལ་དྲོད་སྟོང་མས་པའི་གནས་སུ་དལ་བར་འབྱུག་པ་སོགས།	

དེ་ཡང་ཞི་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུ་བཅུ་པོ་སྡེ་ཆེན་ལུ་འདུས་ཚུལ་ནི། ཐལ་སྒྲུབ་སྡེ་
མའི་ཁོངས་སུ་འདུས། ཁུལ་སྡེ་གའི་ཁོངས་སུ་འདུས། སྒྲུབ་ཆང་ཐང་གི་
ཁོངས་སུ་འདུས། རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲུབ་བའི་རིལ་བུའི་ཁོངས་སུ་འདུས། སྒྲུབ་ནི་
ཐང་སྡེ་སོགས་གང་བཤད་པ་དེའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པར་བཤད། །

གསེབྱེད་གཞིན་པོ་སྒྲོང་ཆ་གཞིས་ཀྱི་རེའུ་མིག་བཟུས་པ།

རྒྱད། ལུ་	གཞིན་པོ་	ལག་ལེན།	ཏུས།	གངས།	བསྒྲུབས།	ཡོངས་ བསྒྲུབས།
ཕྱི་རྒྱད་ལུ་ 19-3	སྒྲུབ།	ཞི་བྱེད།	བསེལ།	220	404	998+4 =1002
			དྲོད།	184		
		སྒྲོང་བྱེད།	དྲག	67	125	
			འཇམ།	58		
ཕྱི་རྒྱད་ 25-20	དབྱེད།	འཇམ་དབྱེད།		80	197	
		རྒྱབ་དབྱེད།		117		
བཤད་རྒྱད། 18-16	ཟས།	ཕན་ཟས།		12	144	
		གནོད་ཟས།		18		
བཤད་རྒྱད། 15-13	སྒྲོད།	དྲག་སྒྲོད།		26	128	
		དལ་སྒྲོད།		102		

གསེབྱེད་གཞིན་པོ་སྒྲོང་དང་ཆ་གཞིས་ཀྱི་རེའུ་མིག་རྒྱས་པ།

A སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོར།

1 ཞི་བྱེད་སྒྲུབ་སྒྲོང་གི་སྒོར།

སྒྲུབ་སྒྲོང་རིགས་	རྒྱད།	ལུ་	ཆ་སེལ་	གང་སེལ་	བསྒྲུབས་	སྒྲི་བསྒྲུབས་
ཐང་སྒྲོང་།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༡	54	23	77	404
ཕེ་མ།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༢	82	69	151	
རིལ་བུ།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༣		22	22	
སྡེ་གུ།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༤	15	5	20	
སྒྲུབ་མང་།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༥	14	9	23	
ཐལ་སྒྲུབ་།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༦		13	13	
ཁུལ་།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༧	17		17	
སྒྲུབ་ཆང་།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༨	9	10	19	
རིན་པོ་ཆེ།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༩	1	8+11	20	
སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོར།	ཕྱི་མ་རྒྱད།	༡༠	28	14	42	

༡ རྩོད་ཁྱེད་སྒྲུབ་རྩོད།

སྒྲུབ་རྩོད་རིགས།	རྒྱུད།	ལེའུ	དྲག་རྩོད	འངམ་རྩོད	བསྐྱེམས	སྒྲི་བསྐྱེམས
བཤལ།	མི་མ་རྒྱུད།	༡༩	43	37	80	125
སྒྲུགས།	མི་མ་རྒྱུད།	༡༥	7	7	14	
མ་སྒྲུབ།	མི་མ་རྒྱུད།	༡༥	2	5	7	
འངམ་མི།	མི་མ་རྒྱུད།	༡༧		9	9	
ནི་ཏ་ཏ།	མི་མ་རྒྱུད།	༡༩	13		13	
ཅ་རྩོད།	མི་མ་རྒྱུད།	༡༩	2		2	

B དཔྱད་ཀྱི་སྒྲོན།

འངམ་རྒྱུད།	དཔྱད་རིགས།	རྒྱུད།	ལེའུ	དཔྱད་བ	བསྐྱེམས	སྒྲི་བསྐྱེམས
འངམ་དཔྱད།	རྒྱུགས།	མི་རྒྱུད།	༡༩	བསེལ་རྒྱུགས།	10	80
				རྒྱུད་རྒྱུགས།	18	
	ལྷན་པ།	མི་རྒྱུད།	༡༩	ཆ་སེལ།	12	
				གང་སེལ།	12	
	ལྷན་པ་པ།	མི་རྒྱུད།	༡༩		28	117
རྒྱུབ་དཔྱད།	གཏུར།	མི་རྒྱུད།	༡༩	གཏུར་དམིགས།	50	
	བསེལ།	མི་རྒྱུད།	༡༧	མེ་དམིགས།	45	
	ཐུར་མ།	མི་རྒྱུད།	༡༥	ཐུར་གསང།	22	

C ཟས་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན།

མཐ་གཞི་དྲུག་རྒྱུད།	ལེའུ	ཟས་སྒྲོན་རིགས།	གྲངས།	བསྐྱེམས	སྒྲི་བསྐྱེམས
མཐ་ཟས།	བཤུད་རྒྱུད།	ཟས་རིགས།	འབྲུ་རིགས།	15	81
			ཤ་རིགས།	17	
			རྒྱུ་རིགས།	12	
			སྒྲོ་རིགས།	7	
			གཡོས་རིགས།	30	
		སྒྲོམ་རིགས།	དཀར་རིགས།	11	31
			ཆུ་རིགས།	10	
			ཆང་རིགས།	10	
	བཤུད།	༡༩	ཟས་རྒྱུ་དང་ཟས་ཆོད།	14	14
གཞི་དྲུག་ཟས།	བཤུད།	༡༧	ཐང་དགོས་པའི་ཟས་རིགས།	18	18

D སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོན།

སྟོན་ལམ་	རྒྱུད	ལེའུ	སྟོན་ལམ་	གངས	བསྟོམས	སྟོན་བསྟོམས
རྒྱན་སྟོན།	བཤད་རྒྱུད	༡༩	ཆོ་རྒྱུད་སྟོན་པ།	36	77	128
			མི་ཆོས་སྟོན་པ།	21		
			དམ་པའི་སྟོན་པ།	20		
རྩམ་སྟོན།	བཤད་རྒྱུད	༡༩	དགུན་ཉིད་སྟོན་པ།	6	25	
			དགུན་སྒྲུང་སྟོན་པ།	6		
			དབྱིད་ཀའི་སྟོན་པ།	3		
			སོས་ཀའི་སྟོན་པ།	6		
			དབྱར་ཀའི་སྟོན་པ།	2		
			ཉིན་ཀའི་སྟོན་པ།	2		
གནས་སྐབས།	བཤད་རྒྱུད	༡༥		26	26	

དེའི་གཞི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་དང་བཅས་པ་བསྟོམས་པས། 999+4=1002

ས་བཅད་གསུམ་པ། གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྟམ་བུ་དྲག་ཅུ།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྟམ་བུ་དྲག་ཅུ་ཡོད། ཅས་པའི་དོན་ནི། དེའི་རྗེས་
 ཐོག་དེ་མ་ཐག་དུ། མདོར་བསྟུས་བརྟག་ཐབས་གསོ་ཚུལ་བཅས་ཐབས་གསུམ།
 བརྟག་ཐབས་རེག་མཐོང་གཞིས་ཀྱིས་ནད་དོས་བཟུང་། །འབྲུལ་གཞི་གཡ་
 འགག་བཞི་ཡིས་དབྱུང་འཕྲུང་བསལ། །གསོ་ཚུལ་དགུ་ཡིས་ནད་དང་གཞིན་
 པོ་སྟོང་། །གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ནད་དབྱུང་གཞིམ། །སྟམ་ཅུ་ཙུ་
 གསུམ་ལག་ལེན་སྟོང་པོར་དྲིལ། །འདི་དག་ཕྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམ་ཆོག་ཡིན། །ཞེས་
 པའི་བསྟུས་དོན་འདི་དག་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་སྟམ་བུ་དྲག་ཅུ་ཡོད་དོ། །

༡ བརྟག་ཐབས་རེག་མཐོང་གཞིས་ནི། ཕྱི་མ་རྒྱུད་ལེའུ་དང་པོ་ཙུ་ལ་བརྟག་པ་
 དང་། ལེའུ་གཞིས་པ་རྒྱུ་ལ་བརྟག་པ་གཞིས། ༢ འབྲུལ་གཞི་གཡ་འགག་བཞི་
 ནི། མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བརྟག་གསུམ་པ་མདོ་དོན་བཞི་ཡོད་པར། རྟགས་དང་
 རོ་བོ་གཞིས་ཀ་ཆོ་བ་ཡིན་པ་དང་། རྟགས་དང་རོ་བོ་གཞིས་ཀ་གང་བ་ཡིན་པ་
 དང་། ཕྱི་རྟགས་ཆོ་ཡང་རོ་བོ་གང་བ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱི་རྟགས་གང་ཡང་རོ་
 བོ་ཆོ་བ་ཡིན་པ་བཅས་བཞི། ༣ གསོ་ཚུལ་དགུ་ནི། བཤད་རྒྱུད་ལེའུ་ཉེར་བདུན་

སར་གསོ་ཚུལ་དགྲ་བཤད་པ། མ་རྟོགས་དོགས་བཅས་གདེང་མ་ཐོབ་པའི་ནད་། །
 ཁྱིལ་འཇབ་པ་ལྟ་བུས་སད་མདས་བཅས། ཞེས་སོགས་དགྲ་དང་། ལེའུ་ཉེར་
 བརྒྱད་པར་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་བཅས་སོ། ༄ གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་
 བརྒྱད་ནི། བྱི་མ་རྒྱུད་ལེའུ་གསུམ་པའི་འགོར་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པར། བྱི་
 མ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་གསུམ་པ་ནས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་བར། ཐང་དང་། བྱི་མ། རིལ་
 ལྟ། རྩེ་ལྟ། སྒྲན་མར་བཅས་ལེའུ་ལྟ་པོ་ནི་བྱིད་སྡེ་ཚན་ལྟ་དང་། །ཐལ་སྒྲན་
 དང་། །ཁྲུ། སྒྲན་ཆང་། རིན་ཆེན་སྦྱོར་བ། སྦྱོར་བཅས་ལྟ་ནི་ནི་བྱིད་སྡེ་
 ལྟའི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན་པས་དོན་དུ་ལེའུ་བརྒྱ་པོ་སྡེ་ཚན་ལྟའི་ནང་དུ་བརྟུན་པ་
 ནི་བསྐྱམས་པས་ནི་བྱིད་སྡེ་ཚན་ལྟ། བྱི་རྒྱུད་ལེའུ་བརྒྱ་གསུམ་པ་སྟུམ་འཛོམས་ནི་
 སྦྱོར་བྱིད་ལས་ལྟའི་སྡེ་ཚན་འགོ་དང་། ལེའུ་བརྒྱ་བཞི་ནས་བཅོ་བརྒྱད་བར་ལེའུ་ལྟ་
 རྩེ། བཤལ་དང་། སྟུག་ །རྩྭ་སྟུག་ །འཇམ་རྩི། ནི་དུ་ད་བཅས་ལྟ་ནི་སྦྱོར་
 བྱིད་ལས་ལྟ་དང་། ལེའུ་བརྒྱ་དགྲ་པ་ཚ་སྦྱོར་ནི་ལས་ལྟའི་ལོག་གཞོན་ཡིན་པས་
 སྦྱོར་བྱིད་སྦྱོར་ལེའུ་བརྟན་ཡོད་དོ། །བྱི་རྒྱུད་ལེའུ་ཉི་ལྟ་ནས་ཉེར་བཞི་པའི་བར་
 གཏར་ག་དང་། མེ་བཅོལ། དུགས། ལུམས། བྱུག་པ་བཅས་ལྟ་ལ་ལག་
 ལེན་དབྱང་ལྟ་ཞེས་དང་། ལེའུ་ཉེར་ལྟ་པ་ཐུར་མ་ནི་དབྱང་ལྟའི་ལོག་གཞོན་ཡིན་
 པས་དབྱང་སྦྱོར་དུག་བཅས་བསྐྱམས་པས། བཅོ་བརྒྱད་ལ་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་
 བཅོ་བརྒྱད་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་ནི་བྱིད་སྡེ་ལྟ་ནང་གས་དང་བཅས་པ་བརྒྱ་ སྦྱོར་
 བྱིད་ལས་ལྟ་ལ་སྡེ་ཚན་འགོ་ལོག་གཞོན་གཉིས་དང་བརྟན། ལག་ལེན་དབྱང་ལྟ་ལ་
 ལོག་གཞོན་དང་བཅས་དུག །བསྐྱམས་པས་ལེའུ་ཉེར་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ནི་བྱིད་
 རྩེ་ལྟ་ལོག་གཞོན་བཅས་དུག་དང་། སྦྱོར་བྱིད་ལས་ལྟ་ལོག་གཞོན་བཅས་དུག །
 ལག་ལེན་དབྱང་ལྟ་ལོག་གཞོན་བཅས་དུག་པོ་དེ་དག་བསྐྱམས་པས་བཅོ་བརྒྱད་
 ལ་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་ཟེར་རོ། །

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྲུང་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་རེའུ་མིག
A བརྒྱ་ཆ་༡༥༥༥༥ ༡ རྩ་བརྒྱག་ཐབས་ཀྱི་རེའུ་མིག

རྩི་དོན་༡༩	རྒྱུད	ལེའུ	བརྒྱག་ཐབས	གྲངས	བསྟོམས
སྟོན་འགྲོ།	ཕྱི་མ་ རྒྱུད	༡	ཟས་སྟོན་བསྐབ་པ	1	27
			བཟུ་དུས	1	
			བཟུ་གནས	1	
			མཁན་ཚད	1	
			བཟུ་ཚུལ	1	
དངོས་གཞི།	ཕྱི་མ་ རྒྱུད	༡	ཐ་མལ་པའི་རྩ	3	
			དུས་དོན་ཁམས་དང་སྐྱེར་བ	2	
			རོ་མཚར་རྩ་བརྟན	7	
			ནད་ཅན་དང་ནད་མེད་ཀྱི་རྩ	1	
			ནད་རིས་བརྒྱུད་པ	3	
			འཆི་རྩ	3	
			གདོན་རྩ	2	
			མི་རྩ	1	

༡ རྩ་བརྒྱག་ཐབས་དང་འབྲུལ་པོ་གསལ་ཐབས་རེའུ་མིག

རྩི་དོན་	རྒྱུད	ལེའུ	བརྒྱག་ཐབས	གྲངས	བསྟོམས
རྩ་བརྒྱག་ཐབས།	ཕྱི་མ་ རྒྱུད།	༢	སྟོན་འགྲོ།	1	21
			བཟུ་དུས།	1	
			སྟོན།	1	
			སྐྱེར་ཚུལ།	1	
			ནད་མེད་རྩ།	1	
			ནད་རྩ།	14	
			འཆི་རྩ།	1	
			གདོན་རྩ།	1	
འབྲུལ་པོའི་མེད།	མན་ དག་ རྒྱུད།	༡༩	རྒྱགས་དང་རོ་པོ་གཞིས་ཀ་ཚ་བ	6	34
			ཕྱི་རྒྱགས་གྲང་ཡང་རོ་པོ་ཚ་བ།	6	
			རྒྱགས་རོ་པོ་གཞིས་ཀ་གྲང་བ།	6	
			ཕྱི་རྒྱགས་ཚ་ཡང་རོ་པོ་གྲང་བ།	6	
			རྒྱ་སྟོན་ཡུལ་དུས་སྟོགས།	10	

B പ്രവൃത്തിയിലൂടെ

ལྷན་འཛུགས་	རྒྱུ	ལེའུ	གསོ་ཐབས་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་	གྲངས་	བསྟོམས་
ལྷན་འཛུགས་ཚུལ་	བཤད་རྒྱུ	༡༧	ཁྱི་ལྟར་གསོ་བ	3	16
			གང་གིས་གསོ་བ	4	
			སྐྱེས་པའི་ཆོད་	3	
བྱི་བྲག་གསོ་ཚུལ་	བཤད་རྒྱུ	༡༧	མ་ལྟ་བ	2	
			རང་རྒྱུ་ཅན་	3	
			གཞན་རྒྱུ་ཅན་	1	
བྱུང་པར་གྱི་གསོ་ཚུལ་	བཤད་རྒྱུ	༡༨	བྱི་ལ་འཇབ་པ་ལྟ་བུའི་བཅས་ཚུལ་	3	31
			སྐྱོ་ལ་དར་འཕྱར་ལྟ་བུའི་བཅས་ཚུལ་	4	
			རྩ་མོན་དཔུགས་ལྟ་བུའི་བཅས་ཚུལ་	6	
			རྒྱུར་སྐྱེས་ཉ་ལོན་ལྟ་བུ	3	
			མ་ཤ་འབྲང་འབྲང་ལྟ་བུ	2	
			སྐྱེས་གདངས་རིམ་འཛོགས་ལྟ་བུ	4	
			དཔའ་བོས་དག་འདུལ་ལྟ་བུ	2	
			གཙོ་བོས་འབྲུགས་ལྟ་བུ	5	
			མཛོ་ཁལ་ལྟག་ཁལ་ལྟ་བུ	2	

C **અપાક્રમ્યગ્રીવિન**

༡ ཁི་བྱེད་མེ་ཚན་ལྟ་ནང་གསེས་དང་བཅས་པའི་རེབ་མིག་

རྒྱུད།	ལེའུ	ཞི་བྱིང་ལག་ལེན།	གྲངས་	བསྟོར་མས་	གསལ་བཤད་
ཁྱི་མ་རྒྱུད།	༡	ཐང་གི་ལག་ལེན།	5	57	1 ཐལ་སྒྲུབ་ཕྱི་
	༢	ཕྱི་མའི་ལག་ལེན།	11		མའི་ཁོངས།
	༣	རིལ་གུའི་ལག་ལེན།	5		༢ ཁར་ཕྱི་གྲ།
	༤	ཁྱེ་གུའི་ལག་ལེན།	2		༣ སྒྲུབ་ཆར་ཐང་།
	༥	སྒྲུབ་མར་གྱི་ལག་ལེན།	2		
	༦	ཐལ་སྒྲུབ་གྱི་ལག་ལེན།	8		༤ རིན་ཆེན་རིལ་
	༧	ཁར་འི་ལག་ལེན།	1		གུའི་ཁོངས།
	༨	སྒྲུབ་ཆར་གི་ལག་ལེན།	5		༥ སྒྲོ་སྒྲོར་ཐང་ཕྱི་
	༩	རིན་ཆེན་སྒྲོར་བའི་ལག་ལེན།	11		སྒྲོགས་ཐང་
	10	སྒྲོ་སྒྲོར་གྱི་ལག་ལེན།	7		

༡ སྦྱོང་བྱེད་ལས་ལྟ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་རེུ་མི

རྒྱུད།	ལེའུ།	སྦྱོང་བྱེད་ལས་ལྟ།	གྲངས།	བསྟོམས།	གསལ་བཤད།
ཕྱི་མ་རྒྱུད།	༡༩	རྩམ་འཛུགས་གྱི་ཐབས།	7	112	རྩམ་འཛུགས་དེ་དག་གི་སྟོན་འཛིན་དང་། ཅ་སྦྱོང་དེ་དག་ཀྱང་གྱི་ལོག་གཞོན་ཡིན་པས་ལས་ལྟའི་ཡན་ལག་ཡིན།
	༡༥	བཤའ་གྱི་ཐབས།	36		
	༡༥	སྒྱུ་གྱི་ཐབས།	20		
	༡༥	སྒྲ་སྒྲུན་གྱི་ཐབས།	11		
	༡༥	འཇམ་ཚའི་ཐབས།	9		
	༡༥	ནི་རྩ་ཏའི་ཐབས།	11		
	༡༥	ཅ་སྦྱོང་གི་ཐབས།	18		

༡ དབྱུང་ལྟ་ལོག་གཞོན་དང་བཅས་པའི་རེུ་མི

རྒྱུད།	ལེའུ།	དབྱུང་ལྟའི་ལག་ལེན།	གྲངས།	བསྟོམས།	གསལ་བཤད།
ཕྱི་མ་རྒྱུད།	༢༠	གཏར་གའི་ལག་ལེན།	28	69	ཐུར་མ་ནི་དབྱུང་ལྟའི་ལོག་གཞོན་ཡིན་པ་འདི་དག་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན།
	༢༡	མེ་བའི་ལག་ལེན།	10		
	༢༢	དུགས་གྱི་ལག་ལེན།	5		
	༢༣	ལུ་མས་གྱི་ལག་ལེན།	6		
	༢༤	བྱུག་པའི་ལག་ལེན།	4		
	༢༥	ཐུར་མའི་ལག་ལེན།	16		

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རེུ་མིག་

ཞི་བྱེད་ཐེ་ལྷ་ལོག་གནོན་ རིན་ཆེན་དང་བཅས་པ།	ཐང་གི་ལག་ལེན	6
	ལྷ་མའི་ལག་ལེན	
	རིལ་བུའི་ལག་ལེན	
	ལྷ་གའི་ལག་ལེན	
	རྩལ་མར་གྱི་ལག་ལེན	
	རིན་ཆེན་རྩྭ་བའི་ལག་ལེན	
རྩྭ་བྱེད་ལས་ལྷ་ལོག་ གནོན་ཅ་རྩྭ་དང་བཅས་ པ།	བཤལ་གྱི་ཐབས	6
	རྩྭ་གི་ཐབས	
	རྩ་རྩལ་གྱི་ཐབས	
	འཇམ་ཚའི་ཐབས	
	ནི་རུ་དུའི་ཐབས	
	ཅ་རྩྭ་གི་ཐབས	
དཔྱད་ཐེ་ལྷ་ལོག་གནོན་ ཐུར་མ་དང་བཅས་པ།	གདར་གའི་ལག་ལེན	6
	མེ་བའི་ལག་ལེན	
	དུགས་ཀྱི་ལག་ལེན	
	ལྷ་མས་ཀྱི་ལག་ལེན	
	ལྷ་ག་བའི་ལག་ལེན	
	ཐུར་མའི་ལག་ལེན	

ལྷ་མ་རུ་ཅ་གསུམ་ལག་ལེན་སྟེར་པོ་དྲིལ་ཚུལ་གྱི་རེུ་མིག་

	གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་རེུ་མིག་	18
བརྟག་ཐབས་རིག་མཁོང་ གཉིས།	རིག་པ་ཅ་ལ་བརྟག་པ།	2
	མཁོང་བ་ཅུ་ལ་བརྟག་པ།	
འབྲུལ་གཞི་གལ་འགག་བཞི་	རྟགས་དང་ངོ་པོ་གཉིས་ཀ་ཆ་བ	4
	ཁྱི་རྟགས་གྲང་ཡང་ངོ་པོ་ཆ་བ	
	རྟགས་ངོ་པོ་གཉིས་ཀ་གྲང་བ	
	ཁྱི་རྟགས་ཆ་ཡང་ངོ་པོ་གྲང་བ	
གསོ་ཚུལ་དགུ།	ཁྱི་ལ་འཇམ་པ་ལྷ་བུའི་བཅོས་ཚུལ	9
	རྩྭ་ལ་དར་འཕྱར་ལྷ་བུའི་བཅོས་ཚུལ	
	རྩ་ཁོད་དཔྱུས་ལྷ་འཕྱོད་པ་ལྷ་བུ	
	རྩྭ་མོས་ཉ་ལེན་ལྷ་བུ	
	མ་གཤམ་འཕྱར་ལྷ་བུ	
	རྩལ་གདར་མ་རིམ་འཛོགས་ལྷ་བུ	
	དཔའ་པོས་དགུ་འབྲུལ་ལྷ་བུ	
	གཅོ་པོས་འབྲུགས་རྩམ་ལྷ་བུ	
	མཛོ་ཁལ་ལྷ་ག་ཁལ་ལྷ་བུ	

སྤྱི་མ་རྒྱུད་ལས།

གསོ་ཡུལ་ནད། 1200

གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཙུ་བཞིར་གསུངས། །
རྒྱས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་དང་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད། །
མདོ་ཅུ་བརྒྱས་པས་བཅོས་དགོས་བརྒྱ་ཙུ་གཅིག །

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ། 1002

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་སྤྱོད་དང་ཙུ་གཉིས་ཏེ། །
མདོ་ཅུ་བརྒྱས་པས་སྤྱོད་དཔྱད་ཟས་སྤྱོད་བཞི། །
སྤྱོད་ལ་ཞི་བྱེད་ཞི་ལ་བསེལ་དྲོད་གཉིས། །
སྤྱོད་བྱེད་ཀྱན་ལ་དྲག་དང་འཇམ་པ་གཉིས། །
དཔྱད་ལ་འཇམ་རྩལ་ཟས་ལ་མན་གནོད་གཉིས། །
སྤྱོད་ལམ་དྲག་དལ་ཟས་སྤྱོད་སྤྱོད་འགྲོ་ལོ། །
དེ་ལྟར་གཉེན་པོ་བརྒྱ་ཡིས་ནད་ཀྱན་འཛོམས། །

གསོ་ཐབས་ལེན། 360

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྤྱོད་བརྒྱ་དྲག་ཅུ་ཡོད། །
མདོར་བརྒྱས་བརྒྱག་ཐབས་གསོ་ཚུལ་བཅོས་ཐབས་གསུམ། །
བརྒྱག་ཐབས་རེག་མཐོང་གཉིས་ཀྱིས་ནད་དོས་བརྒྱད། །
འབྲུལ་གཞི་གལ་འགག་བཞི་ཡིས་དཔྱད་འཕྲེང་བསལ། །
གསོ་ཚུལ་དགྲ་ཡིས་ནད་དང་གཉེན་པོ་སྤྱོད། །
གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ནད་དཔྱད་གཞིམ། །
སྤྱོད་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ལག་ལེན་སྤྱོད་པོར་དྲིལ། །
འདི་དག་སྤྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཡིན། །

**འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་མིང་
བར་གྱི་འབྲེལ་བ།**

དེང་རུས་པོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་རུ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
ནི་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་ནས་དར་བས་ན། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་ཟེར་
ཞེས། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མིང་དང་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མིང་བྱང་ཚུལ་
སྟོར་ལ་ཡིན་མིན་གོ་སྟོན་ནས། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་མཁན་ཁ་ཤས་མཐོང་བར་
བརྟེན། འདིར་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ཐོན་གྱི་དཔེ་
རྒྱུ་དག་ལས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་རུ་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མདོར་
བསྟུས་ཤིག་དོ་སྟོན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེའང་འདིར་ཁོ་པོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་རི་
ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པ་ལྟར་དོ་སྟོན་ཞུས་པ་ཅུ་ལས། ལྷང་དང་རིགས་པ་ལ་
ལྷངས་བཅོལ་ནས་ཞིབ་འཇུག་གིས་གསར་ཉོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མིན།

གཅིག འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་བྱང་ཚུལ།

འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ནི་དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་
ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན་པ་ཆང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། དེའང་བཀའ་བརྒྱུད་
གོང་མ་རྣམ་གསུམ་ཞེས་པ། མར་མི་དྲགས་གསུམ་ལས་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་
རིན་པོ་ཆེའི་སྟོབ་མའི་གཙོ་བོ། འབའ་རོམ་པ་དར་མ་དབང་ལྷག་ལས་འབའ་
རོམ་བཀའ་བརྒྱུད། བག་གྲུ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་ལས་བག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད། ཀམ་
པ་རུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ལས་ཀ་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་
སྟོན་ཆུང་བ་དཔོན་སྐམ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོང་པོའི་སྟོབ་མ་ཞང་ཆལ་པ་བཙོན་འབྲས་
གྲགས་པ་ལས་ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་བཅས་བྱང་བ་ལ། བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་
གྲགས། དེ་ལས་བག་གྲུ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་འི་སྟོབ་མ་རྣམས་ལས་བཀའ་བརྒྱུད་
ཆུང་བརྒྱུད་ཅེས་པ་བྱང་ཡོད་པ་ནི། སྟོབ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལས་འབྱོ་

① གྱི་ལོ་1110-170བར།

གུང་བཀའ་བརྒྱུད། ཐང་པ་བཀྱ་ཤེས་དཔལ་བ་ལས་སྐྱུ་ལྷུང་བཀའ་བརྒྱུད།
འགྲོ་མགོན་ཀླུ་ཚབ་ཁྱུ་དཔོན་ལས་སྤོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱུད། སྤྱིང་རས་པ་རྩ་རྩོ་རྩོ་
ལས་སྤྱིང་རས་བཀའ་བརྒྱུད། ཚོས་རྩོ་སྤྱར་པ་བྱུ་བ་ཐོབ་ལས་སྤྱར་ཚང་བཀའ་
བརྒྱུད། ཡེལ་པ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་ལས་ཡེལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད། ཟ་ར་བ་
ཡེ་ཤེས་སིང་གི་ལས་གཡའ་བཟང་བཀའ་བརྒྱུད། སྤྱི་ཕུ་བྱེར་སྤོམ་ཆེན་པོ་ལས་
ཤུག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད་བཅས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པ་སྤྱིང་རས་པ་རྩ་རྩོ་རྩོ་འོ་སྤོབ་མ་གཙང་པ་རྒྱ་
རས་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྩོ། དེར་རུས་སྤྱ་ས་གྲོང་བྱིར་རྒྱ་ཤར་རྩོང་ཁོངས་གཞི་བདག་རྩོ་
བོ་སྤྱ་ཆེ་ཞེས་པའི་རི་ཞོལ་རུ་འབྲུག་དཔོན་པ་བཏབ་སྤྱི་དེའི་གདན་ས་འཛིན་པའི་
ཚོས་རྒྱུད་ལ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པ་དེ་བྱུང་། སྤྱིང་རས་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་འབྲུག་པ་ཞེས་མིང་སོགས་ཚུལ་ནི། འབྲུག་པ་པ་རྩ་
དཀར་པོས་བརྩམས་པའི། འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཙང་པ་རྒྱ་རས་པའི་རྣམ་ཐར་རོ་
མཚར་དད་པའི་རྒྱ་བས་ཕྱེང་ལས་^① དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་བཞེས་པ། ཤིང་མོ་སྤྱང་
གི་ལོའི་^② འབྲུག་གི་རྒྱ་བ་དཀར་པོའི་སྤྱོགས་ཀྱི་ཉིན་གཅིག་ཆེ་བོ་ལའི་ཆེ་མོར་བྱོན་
ནས་ཡུལ་སྤྱོགས་ཀྱང་རུ་གཟིགས་པའི་ཚོ། བརྩམས་ཀྱི་ཕུ་ན་འཇའ་འོད་སྤྲེལ་ལའི་
གུར་གསུམ་རིམ་རུ་ཕུབ་ཅིང་། འོད་ཟེར་གྱི་རྩ་ཕྱེད་ཀྱིས་མཛེས་པ། ཉ་དང་།
སྤང་པོ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་། པ་རྩ་དང་། བོར་བྱ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྱ་
ཚོགས་པས་རྒྱས་པ་གཟིགས་པའི་ཚོ། རྩོའི་ཞལ་ནས་མ་གཏིང་འོ་ཚོགས་པ་སྤྱིང་
བའི་གནས་ཡོང་བར་འབྲུག་གསུངས་ནས་བྱོན་ནོ། དེར་ཚང་ཚོང་གི་གསེབ་རུ་
སོན་པ་དང་། རྒྱ་མིག་གཅིག་གི་ཆ་ན་སྤྱིད་ཕུ་གསུམ་གཙུགས། ཤིང་ཕུག་
གང་ཅམ་ཡང་འབྲུག་པས། རྩོའི་ཞལ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག །རྣལ་འབྱོར་
དགའ་ཡོས་དང་། རྩོ་ཡོས་ལ་སོགས་པ་བྱིད་རྣམས་ཤིང་རེ་འབྲུས་ལ་ཤོག་དང་
གསུངས་ནས། ཤིང་འབྲུས་ཏེ་འཇམ་སྒོལ་ཞིང་བཞུགས་པ་ན། བམ་མཁའ་

① ལྷི་ལོ་1128-1188བར།

② ཤིང་པར་མ། ཤོག་རོས་༥༦་པའི་ཕྱིང་༥་བར།

③ ལྷི་ལོ་1205ལོར།

ནས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་འབྲུག་སྐྱེ་བྱུང་གི་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱགས་པས། རྗེའི་
 ཞལ་ནས་འབྲུག་གི་སྐྱེས་གང་ཁྱབ་དུ། ངའི་སྟོན་པས་ཁྱབ་པར་འདུག་ཅེས་
 གསུངས་སོ། །དེའི་ཆེ་ཡར་འཕྱོག་སྟེག་ལུང་པའི་གཅིས་སྟེག་བདུན་ཆོས་ལ་བྱུང་
 ཉི་མདའ་དང་གཞུ་ལུང་བས། སྦྱིལ་པའི་གདུང་ལྷན་བྱས་ནས་གཟིམས་ཁང་ལུང་
 པས་མདའ་གཞུ་ལྷ་ཁང་དུ་གྲགས་སོ། །དེ་ནས་སའི་དབྱིབས་པར་འདབ་བརྒྱད་
 ལྷ་བྱའི་ཉི་མེ་བར་གཞུག་ལག་ཁང་དང་སྦྱིལ་པོ་བཅིགས་ཏེ། ལོ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེས་
 ཁང་སྟོང་ལྷག་ཅུ་མ་ཐེབས་ཏེ། རབ་གནས་གྱི་དུས་སུ་མཁུར་བཞེངས་པ། ཅ་
 མོ་རྩུ་གུ་རུ། རྗེ་གོང་མའི་གདན་སའི་རི་ཁྲོད་དང་གཅིག་ཁྱུང་ལ་མཛོས་པའི་
 འངག་སྦྱིལ་དང་གཉིས། ཉམས་ཚུགས་ལྷན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་དང་གསུམ། །དེ་
 གསུམ་སྐྱེས་ཁང་གི་ཁ་བསྐྱོ་ཡིན། །ལྷགས་རྗེ་ཅན་གྱི་སྤྲེལ་དང་གཅིག། མོས་
 ལུས་ཅན་གྱི་སྐྱོབ་མ་དང་གཉིས། །བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་གདམ་ངག་དང་གསུམ། །
 དེ་གསུམ་སྤྲེལ་མའི་ཁ་བསྐྱོ་ཡིན། །གསོལ་བ་བཤའ་མར་ཐེབས་པ་དང་གཅིག།
 ཕྱིན་རྒྱབས་གནད་ལ་ལོག་པ་དང་གཉིས། །གདམས་ངག་གནད་དུ་ཚུད་པ་
 གསུམ། །དེ་གསུམ་ཉམས་སྟོང་གི་ཁ་བསྐྱོ་ཡིན། །འཁོར་བ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པ་
 དང་གཅིག། སེམས་གྱི་ཅ་བ་ཆོད་པ་དང་གཉིས། །སྦྱིང་རུས་གྱི་བཅད་པ་ཆེ་བ་
 དང་གསུམ། །དེ་གསུམ་སྐྱེས་ཆེན་གྱི་ཁ་བསྐྱོ་ཡིན། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཅལ་ཁ་
 རྫོགས་པ་དང་གཅིག། གདུལ་བྱ་དུས་ལ་བབ་པ་དང་གཉིས། །རྟེན་འབྲེལ་
 ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་གསུམ། །དེ་གསུམ་འགྲོ་དོན་གྱི་ཁ་བསྐྱོ་ཡིན། །བརྒྱད་
 པའི་ཕྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བ་དང་གཅིག། རྣལ་འབྱོར་དམ་ཆོག་གཙང་བ་དང་གཉིས། །
 སྟོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དྲག་དང་གསུམ། །དེ་གསུམ་བརྒྱད་འཛིན་གྱི་ཁ་བསྐྱོ་
 ཡིན། །དབྱངས་དེ་ཁ་བསྐྱོ་དྲག་པ་ཡིན། །ཁ་བསྐྱོ་དྲག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི། །གསུམ་
 གསུམ་འཛོམས་ན་ཅི་བསམ་འབྱུང། །རྒྱ་རྒྱེན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པར་མཛོད།
 ཅེས་གསུངས་ནས་དགོན་པའི་མིང་ཡང་འབྲུག་ཅེས་བྱ་བར་ཆགས་སོ། །དེ་དུས་
 རྗེའི་ཞལ་ནས་འབྲུག་རྗེ་སྐྱ་ལུ་པའི་ལུང་བསྟན་ཡིན། །སྟོང་རྟོལ་ཞང་རིན་པོ་ཆའི་
 ལུང་བསྟན་ཡིན། །གཞན་ཡང་ཁོ་བོས་དགོན་པ་བྱང་དུ་བཅུབ་ན་འཁོར་དང་
 ཟང་ཟིང་ལ་སྟུས་ཀྱང་འགྲན་པར་མི་ཡོང་བར་འདུག་སྟེ། ཕྱི་རབས་ནམས་ལ་

ཕན་པ་ཆེར་འོང་བར་མི་འདུག །ངམ་ཤོད་རུ་བཏབ་ན་འགྲོ་དོན་རྒྱལ་ས་ཆེ་བར་གདའ་སྟེ། མ་འོངས་པའི་རུས་བསྐྱེད་དཀའ་བར་འདུག་པས་བཞག །ར་ལྷང་རུ་བཏབ་ན་ནོར་མི་རབས་འགར་སྐྱེད་ཀྱང་མི་འཛད་པ་ཞིག་དང་། མི་ཆེན་མང་པོ་འདུ་བར་མཆིས་ཏེ། འགྲོ་དོན་ཆེ་རྒྱ་མི་འདུག་ཅེས་གསུང་ངོ་། །ཞེས་པ་འདི་ནི་འབྲུག་དགོན་པའི་མིང་རི་ལྟར་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སོ། །འབྲུག་པ་དག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་ལས། དགོན་པ་ལ་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་ཞེས་དང་། འབྲུག་དགོན་གྱི་རི་ཁྲོད་ལ་གནམ་སྤྱིང་དཔལ་གྱི་རི་ཁྲོད་ཅེས་གྲིས་འདུག །འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་རང་རྣམ་རུ། གདུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་བྱ་ལོར་གདན་ས་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་རུ་སྟེབས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིར་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་འབྲུག་པ་སྤྱིའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ནང་གསེས་སྟེ། འབྲུག་པ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་གདན་སའི་རྒྱུད་པ་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་སྟོན་ཡོད་པ་སྟེ། གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་སྟོན་རྣམས་ལས། མཐའ་མ་ཆེ་བ་ལོ་ཚོད་གཉིས་ཞེས་པའི་ལོ་རས་དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་ལས་སྟོད་འབྲུག་གི་ཆོས་བརྒྱུད་མཆེད་དེ་འགྲོ་དོན་འཕེལ། རྒྱལ་བ་ཚོད་ཆང་པ་ལས་སྟོད་འབྲུག་དང་། དེའི་སྟོན་མ་གཙོ་པོ་རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པ་དང་། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་བའི་ཚུལ་སོགས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རེ་ཞིག་མ་སྟེས་སོ། །འདིར་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ལས་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་མིང་བྱང་ཚུལ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འབྲུག་པའི་སྒྲ་རབས་དང་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་མདོར་བསྟུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན།

གཉིས། འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་གི་གདན་ས་བས་བྱང་ཚུལ།

གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེན་རབ་བྱང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྟུལ་ལོ་རྒྱུན་སྒྲིའི་ཉ་ལ་སྟེ་འབྲུངས་། དཔྱང་ལོ་བཞི་པར་ཡེ་གོ་སྟོག་འདོན་བསྐྱབས། དཔྱང་ལོ་བརྒྱུད་པར་མ་ཡུམ་དགོངས་པ་རྟོགས། དཔྱང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་དགེ་བའི་

བཤེས་གཉེན་རྟ་ཐང་པ་ལ་བསྟེན་ནས་གཙུག་ལྷན་གྱི་ཤོམ་པ་
 དང་། དབང་ལྷན་མང་པོ་ཞུས། དགྲུང་ལོ་བཙེ་ལཱ་འི་སྐབས་ས་མཁར་ལྷན་བའི་
 མཁུན་ནས་དབྱ་མ་དང་། ཚད་མ་སྟེ་བཁུན་མདོ་དང་བཅས་པ། ཤེར་སྟོན།
 སྟོང་འཇུག་ལ་སོགས་གཞུང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་སྟེ་ལོ་ངོ་བཅུ་གཅིག་
 ཅམ་བསྟེན། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་བཞེས་པའི་ཆོ་ཡབ་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་
 བའི་སྟོན་བདག་བྱས། སྟོབ་དཔོན་མཁར་ལྷན་བ་སྟུན་དྲངས། དགེ་སྟོང་རྩར་
 སྟོག་འཛིན་པ་མང་པོ་ཆོགས་པའི་དབྱུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ། དབྱ་
 སར་འདུལ་མཛོད་ཚད་མ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། སྟོག་པ་
 ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་གྱུར་པ་དང་། ད་ནི་སྤངས་བ་
 བསམ་གཏན་ལ་ནན་ཏན་བྱ་དགོངས་ནས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འཁྲུངས་ལྷལ་དེར་
 ཐེབས་པ་གསན་ནས་མཇལ་བར་བྱོན། དམ་པའི་ཆོས་སྐྱོར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
 འབེལ་མཆིད་མཛད་པས། ལས་སད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་དགུས་པར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་
 ཉེར་གསུམ་ལོན་སྐབས། རྗེ་སྤྱིང་རས་པ་སྟེ་ལྷན་བཞུགས་པ་དང་མཇལ་ནས་
 ཆོས་རྒྱལ་དང་། མར་ལུགས་རྒྱུད་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ལྷན་བྲིད་གསུམ་མ་
 ཚང་བ་མེད་པར་ཞུས། བསྟེད་རྫོགས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་འབྲུལ་མེད་རྫོགས། ས་སྟོལ་ལོ་
 དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལོན་པ་དང་རི་བྲོད་འགྲིམས་པར་བཅམས་ཆོ། རྗེ་སྟེ་ལྷན་
 བས་རི་བྲོད་དུ་མ་འགོ། བྲོད་རང་ངའི་གདན་ས་སྟེ་ལྷན་འདི་བརྒྱུད་གསུངས་པ་
 དང་། མ་འོངས་པར་འཇུག་དང་ར་ལྷན་འཛིན་དགོས་པའི་ལྷན་བསྟེན། དགྲུང་
 ལོ་ཉེར་དགུའི་ས་བྱ་ལོར་རྗེ་བཙུན་རས་རྒྱུད་པས་གཉེར་དུ་སྐྱས་པའི་རོ་སྟོམས་
 སྐྱོར་རྒྱལ་བཞོན། དེ་ནས་གཉོས་འགར་ཆོས་གསུམ་དང་ལྟན་དུ། ལྷ་རི་ལ་ཐེབས་
 བས་སྟོང་རྫོལ་དགོན་བཏབ། འཁྲི་གུང་སྟོབ་པ་དང་ཞང་འགོ་བའི་མགོན་པོ་
 རྣམས་ཀྱང་སྐྱ་མར་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཞུས། དགྲུང་ལོ་ལོ་གསུམ་པའི་རྒྱ་གྲང་ལོར་
 འཁྲུང་གིས་མཁན་པོ་མཛད་དེ་བསྟེན་རྫོགས་ཞུས། སྟོང་རྫོལ་ལ་སོགས་དཔེན་
 གནས་དང་དགོན་པ་དག་ལ་འདག་སྦྱར་མཛད་དེ། སྐྱ་མཆོམས་ཐེངས་མང་
 བཞུགས། དེ་ནས་ར་ལྷན་དུ་བྱོན་ཏེ་གཅིན་ལྷ་གཉན་གྱི་སྐས་རབ་དུ་བྱུང་ནས་

① སྟོ་ལོ་ སྟོར།1193

མཚན་དར་མ་མེད་གི་བཏགས། མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སློབ་མ་མང་པོ་
བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་འབྲུག་དགོན་པ་བཏབ་སྟེ་ཚྭ་གས་
པ་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱན་པའི་མེ་ཡོས་ལོར་སློབ་ཚྭ་གས་རྣམས་ཡུལ་ཉེར་
བཞི་དང་། གནས་སོ་གཉིས་རྣམས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་དགོས་པའི་ཞལ་གདམས་
མང་པོ་གནང་། ལོ་གཅིག་གི་བར་དུ་སྟན་གཅིག་ལ་གཡོ་བ་མེད་པར། སྐྱ་མཚམས་
རྩེ་ཉིད་ཀྱང་བཞུགས། དེའི་སློབ་མ་གསར་པ་རྒྱུར་ལོང་མཁན་དང་། རྩིང་
པ་ཕར་འགོ་མཁན་ཐམས་ཅད་ལ། སྒྲིན་གྱོལ་གྱི་གདམས་ངག་མང་ལོ་གསུངས་
ཤིང་། མི་ལ་རས་པའི་བྱ་རྒྱུད་འདི། རྩིང་རྒྱག་ལ་ཚིས་གདབ་མི་གཏོང་བར་
བསྐྱོམས་པས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་གསུངས་ནས། སློབ་བྱ་རྣམས་སྒྲོམ་ལ་སྐྱལ་ཞིང་
སྤར་ཡང་སྐྱ་མཚམས་དམ་རྒྱ་གནང་། སྐལ་པ་དང་ལྟན་པའི་ལྷགས་རྩེ་དགུང་
ལོ་བཅུ་དགུ་སོན་པ་ཞིག་རྩེས་སུ་བཟུང་ནས་གཙུག་ལྷན་བྱེད་གས། མཚན་མགོན་
པོ་རྣེ་རྩེ་ཞེས་གསོལ་དེ་ནི། ལྷིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱལ་བ་མོད་ཆོང་པ་ཞེས་ཟེར།
དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་པའི་ལྷགས་རྩེ་ལོར་^① ར་ཡུང་ནས་བྱ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་གདན་
འདྲེན་འཁྱོར་བ་ལྟར་གཙང་ར་ཡུང་དུ་ཐེབས། དེར་ལྷང་སྟོད་ཀྱི་མི་རྣམས་འདུས་
ནས་འབུལ་བ་དང་བཀྱར་བ་སྟེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས། ཚྭ་གས་པ་གསར་རྩིང་ཐམས་ཅད་
ལ་ཚོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ཚོམ་པར་མཛད། དེའི་དུས་སུ་བྱ་སློབ་རྣམས་ལ་
འབྲུག་གི་གདན་ས་འཛིན་པའི་མེད་གའི་མཚན་ཅན་དགུ་དང་། རིགས་གསུམ་
མགོན་པོའི་སྐལ་པ་གསུམ་བྱོན་པའི་རྩེས་སུ། སྤར་ཡང་རྒྱ་རས་རང་ཉིད་ཐེངས་
གཅིག་བྱོན་པའི་ཡུང་བསྟན་གནང་བར། རྣམ་ཐར་རོ་མཚར་དད་པའི་རྒྱལ་ས་
ཐེང་ལས་^② དེའི་དུས་སུ་བྱ་སློབ་རྣམས་ལ་ཕྱི་རབས་བསོད་ནམས་བསལ་པའི་
དོན་དུ་མཚོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཞེངས་ཤིག་ཅེས་བསྐོས་པ་ཉན་ཏེ། ཚྭ་གས་
པ་ཁྱི་ཁྱག་མང་པོས་བཙེགས་པས། ཉིན་དེར་མཚོད་རྟེན་དགུ་གྲུབ་སྟེ་ཞུས་པར།
རྩེའི་ཞལ་ནས་ད་སང་ཉིན་ཡང་། སྟོད་རྣམས་ཀྱིས་འབད་རྩིས་དྲག་དུ་སོན་ལ་ཅི་

① ལྷི་ལོ་ ལོར།1207

② ལྷི་ལོ་ ལོར།1210

③ ཤིང་པར་མ། ཤོག་རོས་༦་སྟོབ་ཐེང་༢པར།

མང་བཞེངས་ཐུབ་པ་གིས་ཞེས་བཀའ་བསྩལ་ལོ།།དེ་ནས་མཚན་མོའི་ཐུན་རྫོགས་
མ་ཐག་པའི་ཆ་ལ་ཐམས་ཅད་འདུས་ཏེ། ཞིན་ཐོག་ཐག་ཏུ་འབད་ཀྱང་མཚན་རྟེན་
གསུམ་ལས་བཞེངས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྩེ་ལ་གསོལ་བ། ཅི་ཁ་སང་ནི་མཚན་
རྟེན་དགུ་བཞེངས་པར་རུས་ལ། དེ་རིང་མི་རྣམས་དེ་ལས་ཆེས་མི་ཉུང་བར་སྤང་
ཞིང་། ཚེལ་བ་དྲག་པོས་བསྐྱབས་ཀྱང་གསུམ་མ་གཏོགས་བཞེངས་མ་གྲུབ་པ་
རི་ལྟར་ལས་གྱུར་ཅེས་ཞུས་པ་དང་། རྩེའི་ཞལ་ནས་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་
ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་བཞིའི་ནང་ནས། འདིར་དགུ་མེད་གཏི་མཚན་ཅན་གྱི་ཚུལ་
བཟུང་སྟེ། སྐྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་བཟླན་པ་འཛིན་ཅིང་རྒྱས་པར་བྱེད་དོ། དེ་ལས་རྟིང་
མར་རི་ཅམ་ཞིག་འབད་ཀྱང་གསུམ་ལས་མ་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་རྩེས་སུ་རིགས་གསུམ་
མགོན་པོའི་རྣམ་འཕྲུལ་བྱོན་ནས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། དེ་དག་གི་རྒྱ་
ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དེ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་རྩེས་ཐོག་ཏུ་ལོ་པོ་
རང་སྤྱོད་དགོས་པའི་རུས་གཅིག་འོང་བར་འདུག་གི་ཞེས། དཔལ་མཚུངས་མེད་
རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་འབྱོན་པ་ལྟར་བཟླན་ནོ། ཞེས་གསུངས། ལོ་དེར་ར་ལྟར་རུ་
གཙུག་ལག་ཁག་བཙུགས། སུ་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་རྩེའི་ཞལ་འབག་སྐྱ་ཆད་གཅིག་
བཞེངས་པ་ལ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། དེ་ནས་དགུང་ལོ་དང་གཅིག་པའི་
ལྷགས་ལྷག་ལོར། དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་པ་འབྱོར་བ་ལྟར་འཕྲུག་ཏུ་ཕེབས།
སྟོབ་མའི་ཆོགས་དགེ་སྟོང་གི་ཕྱག་མང་པོ་འདུས་པ་དེ་དག་ལ་ཟབ་ཆོས་ཉིས་ཤས་
གནང་། དབུར་རུས་དེར་བསྐྱན་གཞི་རྒྱུང་བཞེས་པར་སུ་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོན་
དབྱུང་ལ་འབད་པས་རྒྱུང་ཟད་དྲངས་པའི་ཚུལ་ཟབ་ཆོས་དང་། ཞལ་གདམས།
དབང་ལྟར་བྲིད་སོགས་གང་མང་གནང་སྟེ། མཐར་ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་
ཉེར་ལྷའི་དགོང་མོའི་ཐུན་དང་པོ་ལ། དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བལྟས།
མདོར་ན་དམ་པ་འདིའི་སྐྱ་ཆོ་གང་པོར་ཐོག་མར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྟ་ཐང་
བ་དང་། མང་མཁར་བ། སོ་དར་མ་སེང་གེ་སྐུ་ལྟར་གི་ལྷ་རྩེ་ཀུན་དགའ་
རྒྱལ་མཚན། འོ་ཐང་གི་སྟོབ་དཔོན་འདུལ་འཛིན་པ། སྤྱིང་རྩེ་རས་པ། འབྲི་གུང་
སྟོབ་པ། ཞང་འགོ་བའི་མགོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོར་བསྟེན་ནས། མདོ་ལྷགས་ཀྱི་དབུ་མར་འདུལ་མཛོད་

ཚད་མ་དང་བཅས་པའི། གཞུང་མཐའ་དག་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིར་པར་
གནང་བས་མཁས་པའི་མཚན་སྟན་རྒྱས། སྐྱགས་ལྷགས་ཟབ་ལམ་རྒྱ་རོ་ཚོས་
དུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་སྟེ་བཞིའི་དབང་ལྱང་མན་ངག་ཉམས་བྲིད་དང་བཅས་པ་
ཞུས་ཏེ་གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་ཕྱག་པར་བྱས། བྱད་པར་གདམས་ངག་བརྒྱུད་
པའི་བྲམ་མ་ནི་གྲིང་རྩེ་རས་པ་ཡིན། བར་དུ་སྟོ་བྱག་མཁར་རྒྱ་དང་། སྐམ་པོ་
དང་། ལྷ་རིའི་གནས། སྐ་ཕུ། སྟོང་དོལ། འབྲུག་ར་ལྱང་ལ་སོགས་རྒྱབ་གནས་
བྱད་པར་ཅན་རྣམས་སུ་མཚམས་སྟོ་འདག་སྒྱར་བྱས་ཏེ། ལོ་མཚམས་དང་། ཟླ་
མཚམས་ལོ་ལྟར་རྒྱན་མི་ཆད་པ་བཞུགས་པས་ཀྱབ་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། མཐའ་
མ་བཤད་རྒྱབ་ལས་ཀྱི་སྟོ་ནས། གདུལ་བུའི་སྟོབ་མ་བྲི་སྟོང་མང་པོ་བརྒྱུངས་པ་
རྣམས་ལས་གཙོ་པོ་དང་པོ་ཆེ་བ་སྤྱ་རྒྱུད་གཉིས་ཞེས་པ་སྤྱ་རི་བ་དང་། རྒྱུད་མོ་
ཁ་པ་གཉིས། བར་དུ་ཆེ་བ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཞེས་པ་རྒྱ་ཡགས་པ་དང་། འབྲས་
མོ་བ་གཉིས། མཐའ་མ་ཆེ་བ་ལོ་རྒྱུད་གཉིས་ཞེས་པ་ཚོས་རྩེ་ལོ་རས་དབང་ཕྱག་
བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྒྱལ་བ་རྒྱུད་ཚང་པ་གཉིས། གཞན་ཡང་དགའ་ཡས་དང་།
རྩོ་ཡས་དང་། བདེ་ཡས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པ་གསུམ། གཡག་རས་དང་།
འགའ་རས། ལི་རས་ཏེ་རས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། ཤངས་ཞིག་ཞིག་པོ་དགོན་མཚོག་
སེང་གེ་ཞིག་པོ་སྐྱེས་མཚོག་སྟེ་ཞིག་པོ་བཞི། དམ་པ་གཉེར་ཁྱུང་། དམ་པ་སྤྱ་སྟོ་
བ། དམ་པ་གོ་བྲག་པ་སྟེ་དམ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བཅས་ཞལ་སྟོབ་ཤིན་དུ་མང་པོ་
ལོན། འོན་ཀྱང་འབྲུག་གི་གདན་ས་འཛིན་པའི་སེང་གེ་དགུ་ཚར་དང་། རིགས་
གསུམ་མགོན་པོའི་རྣམ་འཕྲུལ་རྣམས་ནི། གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་གདུང་རིགས་ཤ་
སྐྱག་ཡིན་ཏེ། གཙང་པ་རྒྱ་རས་སྐྱ་གཤེགས་རྩེས་གདན་ས་འཛིན་པའི་སྟོབ་མ་ནི་
དཔོན་རས་དར་མ་སེང་གེའམ། སངས་རྒྱས་དཔོན་རས་ཡིན་ཞིང་དེ་ནི་སེང་གེ་
དགུ་ཚར་ལས་དང་པོ་དང་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱི་གཙུང་པོའང་ཡིན་ནོ། །

གདན་ས་འཛིན་པ་མེད་གཅིང་མཆོན་ཅན་དགའི་རེའུ་མིག

བླ་མའི་མཆོན།	འབྲངས་རྩམ།	གདན་ས་འཛིན་རྩམ།	གཤེགས་རྩམ།
དཔོན་རས་དར་མ་མེད་གེ།	མེ་བྲ། 1177	ལྷགས་ལྷག 1211	མེ་བྲ། 1237
གཞོན་ལྷ་མེད་གེ།	ལྷགས་སྒྲེལ། 1200	ཆུ་འབྲུག 1232	མེ་སྒྲུག 1266
ཉི་མ་མེད་གེ།	ལྷགས་པག 1251	མེ་སྒྲུག 1266	མེ་པག 1287
མེད་གེ་ཤེས་རབ།	ཤིང་ཡོས། 1255	མེ་པག 1287	ཤིང་ལྷག 1295
སྒྲོལ་སྒྲུབ་པ་མེད་གེ་རིན་ཆེན།	ས་རྒ། 1258	ཤིང་ལྷག 1295	ཆུ་སྒྲང་། 1313
ཆོས་རྒྱུ་མེད་གེ་རྒྱལ་པོ།	ས་སྒྲང་། 1289	ཆུ་སྒྲང་། 1313	ཤིང་སྒྲང་། 1325
ཆོས་རྒྱུ་ཀྱན་དགའ་མེད་གེ།	ཤིང་སྒྲུག 1314		མེ་པག 1347
ལྷོ་ལྷོ་མེད་གེ།	ཤིང་བྲ། 1345		ལྷགས་རྒ། 1390
ཤེས་རབ་མེད་གེ།	ལྷགས་པག 1371		ཆུ་སྒྲེལ། 1392

རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྒྲུལ་པ་གསུམ་རེའུ་མིག

བླ་མའི་མཆོན།	འབྲངས་རྩམ།	གཤེགས་རྩམ།	སྒྲུལ་གཞི།
ཡེ་ཤེས་རིན་ཆེན།	ཤིང་འབྲུག 1364	ཆ་སྒྲུལ། 1413	འངམ་པའི་དབྱངས།
ནམ་མཁའ་དཔལ་པམ་བཟང་།	ས་སྒྲུག 1398	ཤིང་སྒྲུལ། 1425	ལྷག་ན་རྩོ་རྒྱུ།
ཤེས་རབ་པམ་བཟང་པོ།	མཁའ་དཔལ་པམ་བཟང་གི་གཙུང་པོ་ཡིན།		སྒྲུན་རས་གཤེགས།

འབྲུག་གི་གདན་རབས་བཅུ་བཞི་པ། གཙུང་པ་རྒྱ་རས་རང་གི་ནམ་འབྲུལ་རྩ་
གསལ་པ་འབྲུག་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྒྱུ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་འབྱོར་ནི། ཤེས་རབ་
པམ་བཟང་པོའི་སྒྲུལ་སྒྲུབ་པམ་བཟང་བརྒྱན་པའི་ས་སྒྲེལ་ལོར་^①འབྲངས། དབྱུང་གཙུང་།
དྲུགས་ཤིང་། ལྷོ་མོན་སྐྱེས་སྒྲུབ་དུལ་བྲ་རྒྱུ། དགུང་ལོ་ཞི་དགུ་པའི་མེ་སྒྲེལ་
ལོར་སྒྲུབ་གཤེགས། ལོ་དེར་འགོས་ལོས་དེབ་སྒྲོན་བཅུ་མས་འགོ་ཚུགས།

འབྲུག་གི་གདན་རབས་བཅོ་ལྔ་པ། རྒྱུ་ལྷག་པ་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱལ་དབང་ཀྱན་
དགའ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཙུང་། ལྷ་ཡི་དབང་པོའི་སྒྲུལ་སྒྲུབ་པམ་བཟང་བརྒྱན་པའི་
ཤིང་སྒྲེལ་ལོར་སྒྲུབ་འབྲངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་སྒྲེལ་ལོར་རབ་རྩ་
བྱང་། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ལས་ཡོངས་གསལ་སྒྲུབ་པ་རིན་ཆེན་ཞེས་བེད།

① ལྷོ་ལོ་ ལོར། 1428

② ལྷོ་ལོ་ ལོར། 1428

③ ལྷོ་ལོ་ ལོར། 1464

དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པའི་ས་གྲི་ལོར་^①འབྲུག་གི་གདན་ས་འཛིན། རབ་བྱུང་དགུ་
པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་སྤྱ་གཤེགས།

འབྲུག་གི་གདན་རབས་བརྒྱུད་པ། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་གྲི་གསལ་པ་ནི།
ཡབ་གོང་མ་བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱས་ཞེས་པ། བོད་ཡུལ་སྟོ་རྒྱུད་འབངས་ཁྱིམ་གྲི་སྤྲལ་
གསུམ་ལ་དབང་རྒྱུར་བ་པོ་དེ་དང་། ཡུམ་ལྷུམ་དཀར་མོ་གཉིས་གྲི་སྤྲལ་སྤྱ་རབ་
བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ས་གྲི་ལོར་^②འབྲུངས། རྗེ་འབྲུག་པ་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ཚོས་
གྲི་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཚོས་གསལ་རྒྱ་མཚོ་བཅས་གྲིས་འབྲུག་རྒྱལ་
དབང་ཀུན་དགའ་དཔལ་འབྱོར་གྲི་ཡང་སྤྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་། ལོན་གྱང་
ཡབ་ཡུམ་གྲི་བཀའ་ནན་ལྷི་བས་སྤྲིད་གྲི་དབང་འགན་ཡང་བཞེས་དགོས་པ་བྱུང་།
དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་ལོར་སྤྱ་
གཤེགས། དེའི་ཡང་སྤྲིད་སྟེ་སྤྲིད་པལ་གྱའི་སྟོན་ཆེན་འབྱོར་ས་རྒྱས་སྤྲལ་ཆེ་བ་མི་
དབང་དཔལ་འབྱོར་ལྷན་པོའི་སྤྲལ་སྤྱ་ཤིང་ཆེལ་ལོར་^③འབྲུངས། ལོ་ངོ་གསུམ་
ལོན་པ་དང་སྤྱ་གཤེགས་སྤྲལས། སྤྱ་སྤེང་རིམ་ཕྱོན་གྲི་གསལ་སྤྱ་བཀའ་སྟོན་མི་
འབྲུག་།འབྲུག་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་གསལ་གྲི་སྟོན་མའི་གཙོ་བོ་དོན་འཛིན་བསྟན་
པ་རྒྱ་མཚོ། བཤད་བཀའ་འཛིན་པ་དོན་རྗེ་སྤྲིང་པ་ལོན་ཏན་ཡེ་ཤེས། རྒྱུབ་
བཀའ་འཛིན་པ་རྗེ་བཅུན་མི་ཏ་རྩོ་གི་རྒྱལ་པ་ཀུན་སྤངས་རིན་ཆེན་དོན་རྗེ་བཅས་
སོ། །དེའི་སྤྲལ་བརྒྱུད་ནི་སྤྲལ་ཆེ་བ་དག་དབང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན། རྒྱང་
བ་དག་གི་དབང་སྤྲལ་གསལ་པ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་གཉིས་བྱུང་། གདན་
ས་པ་ནི་གཙུང་བྱ་པ་རྗེ་ཏ་བཀྲ་ཤིས་ནམ་རྒྱལ་ཡིན་ནོ། །

གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་གསལ་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་
མེ་སྤྲང་ལོར། འཇམ་དབྱངས་ཚོས་གྲི་གསལ་པའི་གདུང་སྤྲལ་སྤྱ་སྤྱ་འབྲུངས།
དགུང་ལོ་ལྷ་སོན་པའི་ལྷགས་རྒྱལ་ལོར་ཚོས་རྗེའི་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་

① ལྷ་ལོར། 1478

② ལྷ་ལོར། 1478

③ ལྷ་ལོར། 1523

^{*} ལྷ་ལོར། 1524མོར།

བརྒྱད་པའི་ཤིང་སྒྲིལ་ལོར་ཡོངས་རྫོགས་དག་བསྐྱེན་ཞུས། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པ་
རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཚུ་བྱི་ལོར་གཞན་གྱིས་སྤྲུག་དོག་དབང་གིས་བཏང་བའི་ཟས་
རྒྱུ་གིས་བཀོངས་སོ། །

འབྲུག་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་འབྲུག་པ་བརྒྱ་དཀར་པོ་ནི་རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་མེ་པག་ལོར་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ལུང་ལྟར། བར་
མའི་རིགས་དང་། སྤུན་ལཱི་ཁྲོད་རྒྱ་འབྲངས་ཞེས་པ་ལྟར། ཀོང་པོའི་ཡུལ་རྒྱ་
གཙང་ཤོད་དགོན་པའི་ཉེ་སྡོར་རྒྱ་ལཱི་བཞི་པར་འབྲངས། རུས་དེར་འབྲུག་
པ་རིན་པོ་ཆེ་ར་ལུང་ན་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོས་རྒྱལ་དབང་
རྩེའི་ཡང་སྤྱིད་མདོ་ཁམས་སྡོད་རྒྱ་འབྲངས་ཡོད་པ་ལུང་བཟླན། དགུང་ལོ་གསུམ་
པར་འབྲུག་པ་ཚོས་རྩེ། ངག་དབང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་ཀོང་པོ་
བརྒྱད་དེ་ཚུ་རིར་བྱོན། འོན་ཀྱང་ཀོང་སྤྱད་རྒྱ་ཕེབས་མ་ཐུབ། ཁམས་སྟོགས་
སུ་སྒྲུལ་སྒྲུའི་ཡང་སྤྱིད་འཚོལ་བ་ལ་སྤྲུགས་པ་ཚོས་མགོན་བཏང་། དགུང་ལོ་བཞི་
པ་ནས་གིབ་ནད་གྱིས་མནར། ལ་མས་ཡུལ་སྟོལ་ལྟར་ཚོས་རྩེ་དཔོན་པོ་ལ་སྒྲ་
བཅད། མིང་སྟོས་ཞུས་པས། བརྒྱད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་མིང་བཏགས། དེ་ནས་
སྤྱད་འབྲུག་གི་རྒྱུང་དཀར་དགོན་པའི་ནང་། སྤྲ་མ་སྤྱ་བགེས་ཤིག་བཞུགས་པ་ལ་
སྤྱབས་འཇུག་ཞུས་པས་དེས་ཀྱང་མིང་སྟོས་ཏེ། ཐར་པ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་བཏགས།
དགུང་ལོ་བརྒྱན་ཟིན་པ་དང་གིབ་ནད་སངས། བྱིས་པའི་ཆེ་ར་ན་ཚོས་འཆད་
ཚུལ་དང་། དབང་བསྐྱར་ཚུལ་ཁོ་ན་བྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་། དགུང་ལོ་དགུ་ལ་
སོན་པ་དང་བྱ་མི་པམ་ཚོས་ཀྱི་སྤྲ་མ་དང་། བྱ་པརྩེ་ཏ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་རྣམས་
བཀའ་བཀོས་ཏེ་ཀོང་ཡུལ་རྒྱ་ཆས། རྩེ་འབྲུག་པ་རིན་པོ་ཆེ་ར་ལུང་ན་བཞུགས་
པར་སྤྲུགས་དམ་བཟླག་པས་འབྲུག་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཡང་སྤྱིད་
འབྲུལ་མེད་ཡིན་པར་ཞལ་འཆམ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་པའི་མེ་སྒྲིལ་ལོར་བྱ་མི་པམ་
ཚོས་ཀྱི་སྤྲ་མ་ཁུ་དཔོན་བཀའ་བཀོས་ནས། བཀྲ་ཤིས་མཐོང་སྟོན་གྱི་ཚོས་ལྷ་ཆེན་
མོར་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་བྱ་ལོར་འབྲུག་སེ་
བ་བྱང་རྒྱུ་སྤྱིད་རྒྱ་གདན་བྱངས། སྤྲ་མ་གཙོ་པོར་འབྲུག་པ་ཚོས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། རྩེ་བཙུན་མཐུ་སྟོབས་ཞབས། གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་གྲགས་པ་

རྒྱལ་མཆོན། ཀུན་སྤངས་རིན་པོ་ཆེ། འབྲུག་པ་ཆོས་ཀྱི་མགོན་པོ་ལ་སོགས་པ་
 སྤྲེལ་ཆམས་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས། དཔལ་རྒྱལ་བ་བཀའ་བརྒྱན་པའི་བྱམ་མིན་གྱི་
 གདམས་ངག་སྤྱིར་བཏུན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་བྱིད་ཡོངས་རྫོགས་བུམ་པ་གང་
 ཕྱོད་ཚུལ་དུ་ཁྱེད་པ་མ་ཟད། བྱམ་མོང་རིག་པའི་གནས་དང་། བྱམ་མིན་མདོ་
 རྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་མ་ཆོང་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་ཞིང་
 པརྟེན་ཏེ་འབྲུག་པ་པརྟེན་དཀར་པོ་ཞེས་མཆོན་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱབ་པར་བྱུང་།
 དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལོ་འབྲུག་པ་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོ་སྐྱ་གཤེགས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་^②སྟོ་ཁར་འབྲུག་གསང་སྟགས་
 ཆོས་སྤྱིར་བཏབ། འབྲུག་པ་པརྟེན་དཀར་པོ་ལ་གདན་ས་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་
 འདི་ཉིད་གདན་སའི་གཙོ་བོ་ཡིན། དེ་ནས་བཟུང་འབྲུག་པ་པརྟེན་དཀར་པོའི་ཡང་
 སྤྱིད་སྐྱ་མེད་རིམ་ཕྱོད་ཀྱི་གདན་སར་གྱུར། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཆུ་འབྲུག་ལོར་
 གཤེགས། འབྲུག་པ་པརྟེན་དཀར་པོ་ལ་ཡང་སྤྱིད་གཉིས་བྱུང་བའི་དང་པོ་འབྲུག་
 པ་དཔག་བསམ་དབང་པོ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཆུ་རྒྱལ་ལོར་^③འཕྲོངས་རྒྱས་སུ་
 འབྱུངས། ཁོང་ལ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནང་ནས།
 གཙོ་བོ་སྟག་ཆོང་རས་པ་ལ་དྲགས་ཚུགས་སུ་ཤེབས་ཏེ་ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ་མེད་གི་
 རྒྱལ་རྒྱལ་^④ གྱི་དབུ་སྤར་གྱུར་ཏེ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱན་གྱི་བཟུན་པ་ལ་དྲགས་
 ཚུགས་སུ་འཕེལ། འཛིན་སྐར་མཆོག་རྒྱལ་གྱིས་ཁམས་སྡེ་དགའི་རུབ་ཚུགས་སུ་
 འཛིན་སྐར་དགོན་པ་བཏབ་པ་དང་། འབྲུག་ཁམས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁམས་པ་
 སྐར་བཏབ་པ་དེ་གཉིས་ལས་བོད་ལྗལ་ཤར་ཚུགས་སུ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱན་གྱི་
 བཟུན་པ་དར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་རྒྱལ་ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

① འདིའི་མཆོན་གཞན་ལ་རྩི་བཅུན་མི་ཏེ་རྩི་རྒྱལ་རྒྱ་ཏི་པ་བཅུན་མོ་ཅན་དང་། རྒྱ་མའི་
 གར་མཁན་ཡང་ཟེར།

② ལྷ་ལོ་1554ལོར།

③ ལྷ་ལོ་ ལོར།1593

④ ལྷ་ལོ་ བར་བཞུགས།1642-1570

གསུམ། ལྷོ་མོན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་ཚུལ།

འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་ཡང་སྲིད་གཉིས་པ་འབྲུག་ཞབས་བྱང་དག་དབང་རྣམ་
 རྒྱལ་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་འབྱུངས། ཐོག་མར་ཡང་སྲིད་གཉིས་ཀ་
 གསང་སྐྱུ་མོས་སྲིད་གི་གདན་སར་བཞུགས་ཀྱང་། དེ་ཞིག་ན་སྤྲོ་མའི་སྐྱེ་འཁོར་
 རྣམས་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་གིས་ཞབས་བྱང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་འབྲུག་ར་ཡུང་རུ་
 ཐེབས་ནས་བཞུགས། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོས་ལྷོ་མོན་གྱི་ཡུལ་རུ་ཐེབས་ན་
 འགོ་དོན་འཕེལ་བའི་ཡུང་བསྐྱར་པ་ལྷར་ལྷོ་མོན་ཡུལ་རུ་ཐེབས། སྐབས་དེར་
 ལྷོ་མོན་གྱི་རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཟད་དེ་ཡོད་པ་
 ལས། ཡུལ་སྤྱི་ལ་ཆོས་དང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་ཏེ་ཅང་ཆུང་བའི་མཐའ་འཁོབ་
 གྱི་ཡུལ་གྱི་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་ཡུག་ལོར་
 འབྲུག་ཐིམ་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ། དེ་ནས་འཁོར་སློབ་མང་པོ་དབང་རུ་འདུས་
 སྐབས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་སྐུལ་ལོར་^① དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་བཞེངས།
 ལྷོ་མོན་ཡུལ་གྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར་ཅིང་། ཆོས་ལ་འབྲུག་པ་
 བཀའ་བརྒྱུད་དང་། དཔོན་ལ་འབྲུག་པའི་སྤྲེལ་བྱང་སྐབས་རིམ་བཞིན་དཔུས་
 གཙང་ལྷོ་མོན་ཀུན་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱིས་མོན་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་འཛིན་སྤེལ་དེ་
 བྱུང་། རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་རང་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཆགས་ནས་འབྲུག་པ་རྒྱལ་ཁབ་
 ཅེས་པ་འདི་བྱུང་ཡོད། འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྤྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྟགས་
 སུ་འབྲུག་རིས་སྦྱོང་སྤེལ་ཡོད་པ་ལྟར། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་དར་ཆ་ཡང་འབྲུག་
 རིས་ཅན་འདི་བྱུང་བ་རེད། ཞབས་བྱང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ལྷོ་འབྲུག་གི་
 ཡུལ་རུ་དགོན་པ་གཙོ་བོ་བཞེངས་ཡོད་པ་ནི། འབྲུག་ཐིམ་ཕུ་དགོན་དང་།
 ཕུ་ན་ཁ། ཀྲོང་པ་དགོན། དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་བཅས་སོ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
 གཉིས་པའི་ལྷགས་སྐྱུ་ལོར་ལྷོ་འབྲུག་གི་གྲུན་ལོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲེལ་བཀོད་ས།
 ལྷོ་མོན་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོའི་ཤོང་རུ་བོད་གྱི་ཡིག་
 ཆང་གཅིག་གི་ནང་ལའང་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད། དེས་ན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་

① སྤྱི་ལོ་ 1619
 ② སྤྱི་ལོ་ 1629

ཅེས་པའི་མིང་དེ། སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱིས་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཆུབ་
 ཆོས་སྤྱིང་བཏབ་ཅིང་དེར་གདན་ས་བྱས་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་། འབྲུག་པ་བཀའ་
 བརྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་བྱུང་ཡོད། མོན་གྱི་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་
 དེ་འབྲུག་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་མོན་ཡུལ་རུ་ཐེབས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧ལོར་མོན་
 བུམ་ཐང་རུ་འབྲུག་མི་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ་རྗེས་སུ། རིམ་བཞིན་མོན་ཡུལ་ལ་
 འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་ཆགས་པ་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་ཐམས་ཅད་ལས་
 གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་འབྲུག་པ་དཔག་བསམ་དབང་པོ་སྐྱེས་ཅིང་རིམ་བྱོན་
 རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་ལྟ་ཁག་གསང་སྤྲུགས་ཆོས་སྤྱིང་ཡིན་ལ། འབྲུག་ངག་དབང་
 རྣམ་རྒྱལ་སྐྱེས་ཅིང་རིམ་བྱོན་གྱི་གདན་ས་ནི། འབྲུག་མི་ཕུ་དགོན་པ་སོགས་འབྲུག་
 ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

བཞི། མོན་གྱི་ཡིག་ཆེད་ཁག་ལས་གསལ་བའི་མོན་ཡུལ།

འབྲུག་པ་བརྒྱ་དཀར་པོ་ཡན་གྱི་པོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆེད་ཐམས་ཅད་ལས་ལྟ་
 མོན་གྱི་ཡུལ་དང་། མོན་ཡུལ་ཞེས་གསལ་བ་ལས་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་
 གཏན་ནས་མཐོང་རྒྱ་མི་འདུག་སྐབས་དེར་འབྲུག་པ་ཟེར་བ་ཐམས་ཅད་འབྲུག་པ་
 བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་དགོན་པ་དང་། དེའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་བླ་མ་རྣམས་ལ་གོ་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མོན་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་དང་། འབྲུག་པ་རྒྱལ་ཁབ་
 ཅེས་པའི་མིང་དེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢ལོར། པོད་རུ་དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གི་སྤྱིད་དབང་
 བཅུགས་རྗེས་སུ་འབྲུག་དང་། འབྲས་ལྗོངས་རྣམས་པོད་ལས་བྱུར་རུ་ཆད་པའི་
 རང་བཅོན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆགས་ཏེ། མོན་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་
 ཡོངས་གྲགས་ཆགས་འདུག། །གཤམ་རུ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆེད་དག་ལས་མོན་ཡུལ་ཞེས་
 གསལ་བའི་དཔེ་མཚོན་འགའ་ཞིག་བསྟན་པར། འགོས་ལོ་གཞིན་རུ་དཔལ་གྱིས་
 མཛད་པ། དེབ་ཐེར་ཐོན་པོ་ལས་། ལོ་རས་དབང་ཕྱུག་བཅོན་འབྲས་ཀྱི་
 རྣམ་ཐར་ལས། དེ་ནས་མོན་བུམ་ཐང་རུ་བྱོན་ནས། མོན་པ་རུད་འགྲོ་དང་
 འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་བསྟེན་གནས་ལ་སོགས་པ་ལ་བཅུད། ཅེས་སོ། །དཔལ་པོ་

① ཐུང་ཆ། སེ་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གི་པར་མ། ཤོག་ངོས་༢༡༣ཕྱིང་༡༥པར།

གཙུག་ལག་ཤིང་བས་མཛད་པ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་^①།
 ལག་མཐེལ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ། རྩོག་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་མོན་སྒྲེར་ཚུ་ལྟ་
 ཁང་། ཞེས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཙན་སྐམ་པོས་བོད་ཀྱི་ས་དམིགས་གཞོན་པ་ལ་
 མཐའ་འདུལ་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞི། ཡང་འདུལ་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞི། རུ་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་
 བཞིའི་ཡ་གྲུལ་མོན་སྒྲེར་ཚུ་ལྟ་ཁང་ཞེས། འབྲུག་ཡུལ་ལ་བཞེངས་པའི་ལྟ་ཁང་ལ་
 མོན་ཡུལ་གྱི་ལྟ་ཁང་ཞེས་སོ། །འབྲུག་པད་དཀར་གྱིས་མཛད་པ། རྒྱལ་སྤྱི་
 གཙུང་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་སྟོན་དངགས་བྱང་བ་རྣམ་པར་ཅེན་པ་ལས་^② །
 མོན་སྒྲུབ་སྡེ་པན་ཚུན་གཉིས་བཙུགས་ཤིང་། ཚ་རིར་རེ་ཐེས་གཅིག་ཏེ་སེར་རི་
 ཐེས་ལན་གཉིས་རྫོང་དར་སོགས་བསྐྱེད་འོས་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ཉིན་མོར་མཛད་
 པས་སྟོན་མེད་པའི་ཉི་མ་ཉིད་རུ་གྲགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་དང་། འབྲུག་པ་
 པད་དཀར་གྱི་མཛད་པ། གཙང་པ་རྒྱ་རས་གྱི་རྣམ་ཐར་རོ་མཆར་དད་པའི་སྒྲུབས་
 ཤིང་ལས་^③། དན་སྐྱེས་སྟོག་གི་སྤྱི་གཉིས། མོན་བོད་གཉིས་གྱི་སོ་མཆམས།
 རྟོ་བྱག་མཁར་ཚུ་ཞེས་གྲགས་པར་སྤྱི་ཡོད། ཅིས་སོ། །དག་དབང་ཡོན་ཏན་
 མཐའ་ཡས་གྱིས་མཛད་པ། པརྒྱ་དཀར་པོའི་རྣམ་ཐར་བྱགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་རྒྱས་
 གར་གྱི་འཕྲོས་བཞོད་པ་སྒྲུ་མ་ཆེན་པོའི་དོ་ར་ལས་^④། རྟོ་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 བྱ་བྱི་དཔོན་བསྟོས་པའི་ཆོ། རིན་པོ་ཆེའི་བུམ་པས་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་རིགས་སྤྱི་བོ་ནས་
 དབང་བསྐྱར། རྒྱལ་སྤྱི་རྩྱ་བདུན་བཏང་། མངའ་གསོལ་གྱི་གནད་སྤྱིན་བཟང་
 པོ་བསྐྱེད། བོད་རྟོ་སྤྱོད་མོན་ཁ་ཁ་ཚུན་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་བདེན་ཆོག་གི་
 ཡུང་སྤྱིན། ཞེས་སོགས་སོ། །

① རྟོད་ཆ། བེ་ཅིན་མི་རིགས་དཔེ་སྟོན་ཁང་། འོག་ངོས་༤༩༠པའི་ཤིང་༡༥པར།
 ② ཤིང་པར། འོག་ངོས་༡༥པའི་ཉིན་ཤིང་༡པར།
 ③ ཤིང་པར། འོག་ངོས་༤༩པའི་ཉིན་ཤིང་༤པར།
 ④ ཤིང་པར། འོག་ངོས་༦པའི་ སྤྱི་བཤིང་༤པར།

རྒྱལ་དབང་འབྲུག་པ་སྐྱེ་མེད་རིམ་ཁྱོན་གྱི་རེ་ཁྱེད་མིག

ཨང .	རྐྱེ་མེད་རིམ་ཁྱོན་གྱི་མཚན།	འབྲུངས་ལོ།		འདས་ལོ།	
		རབ་བྱུང་།	རྒྱུ་ལོ།	རབ་བྱུང་།	རྒྱུ་ལོ།
༡	གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡི་ཤེས་རྡོ་རྗེ།	༩ ལྷགས་རྒྱལ།	1161	༩ ལྷགས་ལྷག	1211
༢	རྒྱལ་དབང་ཀུན་དགའ་དཔལ་འབྱོར།	༡༦ ས་སྤེལ།	1428	༡༦ ས་སྤེལ།	1476
༣	འབྲུག་པ་འཆམ་དབྱངས་ཚོས་གསལ།	༡༧ ས་བྱི།	1478	༡༧ རྩུ་ལྷག	1523
༤	འབྲུག་པ་པརྱ་དཀར་པོ།	༡༨ མི་པག	1527	༡༩ རྩུ་འབྲུག	1592
༥	འབྲུག་པ་དཔག་བསམ་དབང་པོ།	༡༩ རྩུ་རྒྱལ།	1593	༡༧ རྩུ་རྒྱལ།	1653
༦	འབྲུག་པ་མི་པམ་དབང་པོ།	༡༧ སྤེང་རྟ།	1654	༡༩ མི་བྱ།	1717
༧	འབྲུག་པ་མིན་ལས་སྤེང་རྟ།	༡༩ ས་བྱི།	1718	༡༩ མི་བྱི།	1766
༨	འབྲུག་པ་མི་པམ་ཚོས་ཀྱི་ངག་དབང་།	༡༩ ས་བྱི།	1768	༡༩ རྩུ་རྟ།	1822
༩	འབྲུག་པ་མི་པམ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ།	༡༩ རྩུ་ལྷག	1823	༡༩ རྩུ་ལྷག	1883
༡༠	འབྲུག་པ་མི་པམ་ཚོས་ཀྱི་དབང་པོ།	༡༩ སྤེང་སྤེལ།	1884	༡༩ ལྷགས་རྟ།	1930
༡༡	བསྟན་འཛིན་མཁྱེན་རབ་དཔལ་བཟང་།	༡༩ ལྷགས་ལྷག	1931	༡༩ ལྷགས་བྱ།	1960
༡༢	འབྲུག་པ་འཇིགས་མེད་པརྱ་དབང་ཆེན།	༡༩ རྩུ་ཡོས།	1963		

མོད་རྫོངས་ཞིབ་འཇུག 2006.4

ཕྱི་དགེ་མངའ་ཁོངས་དང་རྒྱལ་རབས་སྐོར་རགས་ཅམ་སྒྲིང་བ།

གཅིག་ཤོག་མར་སྒྲིང་གི་མངའ་ཁོངས་བཤད་པ།

《ཕྱི་དགེ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར》 ལས། “ལྷུང་ར་ཕྱི་ཤོག་ལྷས་དགེ་རྫོང་གི་གནའ་ཤུལ་རྩེ་སྒྲིང་སོགས་ལས་རྟེན་པའི་གནའ་རྩལ་ལ་བརྟགས་ན། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་རྩལ་རབས་བརྩུ་པ་ཅམ་ན་ཡུལ་འདིར་འཆོ་སྟོན་བྱ་མཁན་གྱི་སྤྱིང་ཆས་ཡིན་པར་རྟོགས། ” ཞེས་གསལ། སྤྱི་བཏང་ཉེ་རྩལ་ཆབ་མདོ་ཁ་རོ་དང་། བྲག་མགོ་ཁ་ས་མཆོའི་གནའ་ཤུལ་དང་། གནའ་རྩེ་སྒྲིང་པའི་གནའ་རྩལ་རྟེན་པ་དག་ལ་བརྟགས་ན། ཡུལ་འདིར་བོད་མིའི་འགོ་བ་འཆོ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། གནའ་བོའི་བོན་ལུགས་ཀྱི་འབྲུང་ཅིས་རིག་གནས་དེ། དར་བྱབ་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྩལ་དེར་ཡུལ་འདིའི་མིང་ལ་གང་ཟེར་བ་དང་། ཡུལ་དེའི་མངའ་བདག་གང་ཞིག་ཡོད་པར་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ལ་ད་ཕན་གསལ་པོར་མ་མཐོང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་འདིར་ཁམས་སྤྱི་བཅན་ཞེས་འབོད་ཅིང་། ཕྱི་འབངས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སྟེ་གནས་ལྟ་བུ་དེ་དང་རྩལ་འདན་སོག་གི་ཡུལ་འདི་ཡིན་འདུག །གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལྷན་སོག་ཅེས་འབྲི་སྟོན་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོས། བོད་ཡུལ་སྟོན་སྟངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཆེད། མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་འདུལ། རུ་གཞོན་བཅས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བརྩུ་གཉིས་བཅས་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་རུ་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེའི་ཡ་གྲུལ་ཁམས་སྤྱི་བཅན་སྟོན་ཐང་སྟོན་མ་ལྷ་ཁང་ཞེས་པ་དེ་ཡུལ་འདིར་བཞེངས་པ། ད་ལྟ་ཡང་གནས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ས་བབ་རྟེན་པའི་ནང་རུ་ཡུལ་འདིར་སྤྱི་ཞེས་བོད་སྐད་རང་སྟོར་རུ་རྒྱ་ཡིག་བྲིས་འདུག །ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་བཅན་གྱི་རྩལ་སུ་སྟོན་དཔོན་པལ་འབྲུང་གནས་ཀྱི་དངོས་སྟོན་བྱབ་པ་ཐོབ་པའི་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྷའི་ནང་གི་ལྷན་མ་ཅེ་མང་ཡང་ད་ལྟའི་འདན་སོག་གི་ཡུལ་ནས་བྱང་ཡོད། དེ་ཡང་ཁམས་སྤྱི་བཅན་ཞེས་པ་ནི་དེང་རྩལ་འབྲི་རྒྱ་ཤར་རུབ་གྱི་ཁམས་སྟོགས་ཡུལ་གྱི་ཕལ་ཆའི་སྤྱི་

མིང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འབྲི་ཆུའི་སྤང་ཕྱགས་ཀྱི་མེ་དགོ་དང་། དཔལ་ལྷལ་
སོགས་ཀྱི་རོང་ཁུལ་འདི་དག་ལ། མདོ་ཁམས་རོང་ཆེན་བཙེ་བརྩུད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་རྫོང་
ཨ་རབ་རོང་ཞེས། འབོད་སྲོལ་ཡོད་པ་སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ།
ཉ་ལམ་བོད་རྒྱལ་སྤང་དར་མ་བཤོངས་ནས་བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་བ་དང་
ལྷལ་འདིར་སྤྱིར་གི་བྱིས་རྒྱུད་དེ། མངའ་མང་དང་སྟོབས་འབྱོར་རྒྱས་པའི་འགོ་
ཚུགས། དེ་རྗེས་མི་རབས་ཁ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱིར་གི་བྱིས་རྒྱུད་དེ་སྟོད་སྤྱིར་གསེར་
པ་མཆེད་བརྩུད། བར་སྤྱིར་འོམ་བུ་ཆོ་བྱུག །སྤང་སྤྱིར་ཕུ་སྤྱིར་མེ་བཞི་ཞེས་བྱུང་
ཞིང་འབྲི་ཆུ་ཟལ་མོའི་སྤང་གི་ལྷལ་གྱི་སྟོད་སྤང་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་གི་མེ་པ་ཐམས་
ཅད་སྤྱིར་གི་བདག་རུ་བབྱུང་ཡོད་ཅིང་། མེ་དགོའི་བོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་མེང་གའི་
ཡབ། མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་ལྷལ་འདིར་ཐོག་མར་སྟོབས་སྐབས་ལྷལ་
འདིར། སྤྱིར་དཔོན་གྱིས་བདག་རུ་བབྱུང་ཡོད་ཆུལ་མེ་དགོའི་རྒྱལ་རབས་ལས་
གསལ། 《བདུད་འཛོམས་ཆོས་འབྱུང་》ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། རབ་བྱུང་
དང་པོའི་ས་ལྷག །སྤྱི་ལོ་1038ལོར་སྤང་སྤྱིར་ཕུ་སྤྱིར་མེ་བཞིའི་ཆོ་པའི་ནང་སྤྱིར་
མེང་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱིར་གེ་སར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་སྐབས་ན་སྤྱིར་གི་
རྒྱལ་པོར་བྱུར། སྤྱི་ལོ་1119ལོར་སྤྱི་གཤེགས། སྤྱིར་གེ་སར་རྒྱལ་པོས་སྤྱིར་ལྷལ་
དབང་བརྒྱར་སྐབས། ཕྱགས་བཞི་མཆོམས་བརྩུད་ཀྱི་ལྷལ་གྱི་མང་པོ་ལ་དམག་
བརྒྱབ་པའི་སྤྱིར་དང་ལོ་རྒྱས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་སྤྱིར་གིས་
དབང་བརྒྱར་བྱ་ལྷལ་དེ་དོར་རུས་ཀྱི་དཔལ་ལྷལ་དང་། འཛོ་མདལ། མེ་དགོ
ཆུ་ཆུ་ཁ། ལབ་བྱི་འདུ། མགོ་ལོག་ཆ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ལྷལ་གྱི་འདི་དག་ཡིན་
པ་ལོ་རྒྱས་ཡིག་རྟིང་ཁག་ལས་གསལ། མདོར་ན་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་^① དང་།
ས་སྤྱིའི་སྤྱིར་སྤྱིར་སྐབས་^②། བག་བྱའི་སྤྱིར་སྤྱིར་སྐབས་^③བཅས་ལ་དོར་རུས་མེ་
དགོ་གཙོས་པའི། ཁམས་ཕྱགས་ཀྱི་ལྷལ་འདི་དག་གཙོ་བོ་སྤྱིར་ཆེན་པོས་བདག་རུ་
བབྱུང་ཡོད་ཅིང་། འདི་ལ་ལོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་སྤྱིར་འབྱུ་བྱི་རྒྱལ་པོ་དང་།

① སྤྱི་ལོ་841-1265བར།

② སྤྱི་ལོ་1265-1349བར།

③ སྤྱི་ལོ་1349-1618བར།

ཡང་སྒྲིང་ཆང་རྒྱལ་པོ་ཡང་ཟེར། དེར་རུས་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

གཉིས། བར་རུ་སྡེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་བསྐྱེད་རྒྱལ།

ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་སྟེལ་ལྟར་ན། སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ནི་པོ་
 བར་བཀྲ་ཤིས་མེད་གེ་ཡིན་ཞིང་། པོར་མར་བཀྲ་ཤིས་མེད་གེའི་མོང་གི་མི་རབས་
 རྒྱལ་གྱི་གནས་རྒྱལ་མདོར་བསྟུས་ན། འདིའི་མི་རབས་ཀྱི་ཐོག་མ་ནི། དེར་རུས་
 ཁམས་དར་ཅེ་མདོ་རྫོང་གི་ས་ཁོངས་ཤར་བཞག་ར་ལྷ་ཅེའི་ཅེ་ལ་ནམ་མཁའ་ནས་
 མི་ཞིག་བབས་པར་དེ་ལ་མགར་གནམ་ཆ་འབྱུག་ཅིས་བཏགས། དེ་ནས་མི་རབས་
 བཞི་པ་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་སྤངས་ཞེས་པ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་
 བྱང་སྟོན་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་ཀ་བ་ལྷ་བུ་དེ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་667ལོར་སྟོན་པོ་མགར་འདས།
 མགར་ལ་བུ་བཞི་ཡོད་པར་མགར་ཁྲི་འབྲིང་གིས་པའི་མོ་གནས་བཟུང་། གཞན་
 གསུམ་གྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཞེས་ཐང་ཡིག་ལས་གསལ། སྤྱི་ལོ་696ལོར་ཡས་
 མས་ན་མགར་ཁྲི་འབྲིང་སྟུན་གཉིས་ཀྱིས། བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་པལ་ཆེར་བཟུང་།
 ཡོད་པ་སྟེ། མགར་ཁྲི་འབྲིང་གིས་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་གི་དབང་ཆ་པལ་ཆེར་བཟུང་།
 མགར་བཅན་བོད་ཀྱིས་ཐང་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤར་ཚུགས་ཀྱི་ས་ཆ་བདག་
 ཏུ་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་699པའི་ས་པག་ལོར་བཅན་པོ་འདུས་སྟོང་མང་རྗེས་སྟོན་ཆེན་
 ལོ་ཡོན་དང་རྒླག་གོས་བྱས་ཏེ། རི་དྲུགས་རྫོན་རུ་འགྲོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དམག་
 བསྟུས། མགར་ཁྲི་འབྲིང་སྤྱི་ཚུགས་སུ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་ཁྲི་འབྲིང་
 དང་འབྲེལ་བ་ཟབ་པའི་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷག་བཟུང་ནས་བསང་། དེ་ནས་སོ་ཉ་
 མངགས་ཏེ་མགར་ཁྲི་འབྲིང་སྟུན་གཉིས་ཀ་སྐད་བཏང་ཡང་བཀའ་ལ་མ་བཅིས།
 དེར་བཅན་པོས་རུ་སྡེ་དང་ས་ཏེ་རྫོལ་རུ་སྟོན་པར། མགར་ཁྲི་འབྲིང་གིས་གཡུལ་
 མ་སྤྱད་པ་རང་སྟོག་བཅད། རུས་མཚུངས་ཁོང་དང་སྟོང་ཉེ་བའི་དམག་བརྒྱ་ལྷག་
 ཅམ་རང་སྟོག་བཅད་པར་གྲགས། མགར་བཅན་བོད་ཀྱིས་འཁོར་སྟོང་སྟག་གཅིག་
 ལྷག་དང་། གཅན་པོའི་སྟམ་མང་པོ་རྗེ་ལྷག་ཆབ་སོགས་བྲིད་དེ་ཐང་ལ་མགོ་
 འདོགས་ཞུས། རྒྱལ་མོ་སྐུ་ཅེ་ཐེན་གྱིས་སྤྱི་སྤྱང་དང་དམག་དབྱུང་མཁར་གྱི་སྤྱི་རོལ་
 བར་རུ་མངགས་ཏེ་བསྟུ་བ་བྱས། མགར་གྱི་བྱིམ་རྒྱུད་མང་པ་ཁམས་ཚུགས་སུ་ཡུལ་
 རྒྱལ་སོང་བར་རིམ་བཞིན་དེར་གི་ས་དམར་ཡུལ་འདིར་འཁྱོར། འགྲོ་མགོན་ཆོས་

འཕགས་སྐབས་སུ་མགར་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ལ་ས་དམར་སྟོང་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཐོབ།

སྤྱི་ལོ་1370ཡས་མས་ཅམ་ན་ཁྲོན་པོ་མགར་གྱི་རུས་བརྒྱད་པ་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་མ་ཡུམ་གྲོང་པའི་དགེ་སྤྱོད་སྤྱི་བརྒྱད་གི་ཆེད་དུ། ཀུམ་ཐོག་དཔོན་དུ་ཐེབས། དེ་ནས་ཡར་སྟོང་ཚུགས་སུ་ཐེབས་འདོད་ཡོད་པ་དང་རུས་མཚུངས་སུ། ཀུམ་ཐོག་གྲུབ་ཐོབ་ཆོས་ཀྱི་རྩི་རྩེས་ཁྲིད་རང་འདི་ནས་ཡར་སོང་དང་ལུང་པ་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཡོད་པ། རྒྱ་པོ་ཤར་ཚུགས་ནས་འབབས་པའི་གནས་དེར་ཁྲིད་གིས་གཞིས་རྒྱུད་ས་དང་། ས་བཅན་གྱི་གོང་བར་བཟུང་། ཐེ་ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་བྱེད། རྒྱ་པ་རྩེ་བཟང་དུ་འགོ་ཞེས་ལུང་བརྟན་པ་རྟུར་ཐེབས་པས། རྟགས་ར་སྤེལ་པ་དང་ཡུལ་དེར་སྤྱིང་དཔོན་ཆེན་པོ་བདག་རྒྱུད་གིས་དབང་བརྒྱུར་བྱས་ནས་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་འཁེལ། བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་སྤྱིང་དཔོན་གྱི་མདུན་ཁྲོན་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐོབ། རུས་དེར་ཡུལ་ལ་དགེ་མཚན་མང་པོ་འཆར་བས། བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ལ་ཐེ་དགེའི་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས། འདི་ལ་སྤྲས་བཞི་བྱང་བར་གཞན་ནམས་མཚན་མ་གསལ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བརྒྱད་འཛིན་པ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སང་གེ་ཡིན། སྐབས་དེར་དེང་རུས་ཐེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་འབྲི་རྒྱ་སྟོང་སྟོང་ཚུགས་འདི་དག་གི་དཔོན་པོ་འགྲུ་ཟེ་སྤྱིང་ཆེད་ཀྱལ་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནས་སོ་སོའི་དཔོན་དུ་སྤྱིང་དཔོན་ཞེས་པ་བསྐོས་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། ཐེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་སུ་རྟགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་བདག་རྒྱུད་དང་། ཆེ་ཤོད་སྤྱིང་དཔོན་དུ་སྤྱི། བཀའ་མདོའི་སྤྱིང་དཔོན་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། ཐ་ཐོར་འཁོད་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། །དམངས་ཁྲིད་བཤད་སྟོལ་དུ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སང་གེ་ལ་ཐེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་དང་པོའི་མིང་ཐོགས་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་ཁོང་ལ་བྱ་མོ་ཤིན་དུ་མཛོལ་མ་ཞིག་འབྱུངས་པར་སྤྱིང་དཔོན་གིས་ཁབ་དུ་བཞེས། དེའི་ལན་དུ་འཁོར་ལོ་མདོ་ནས་རྟགས་རའི་སྟུན་མདའ་ཡན་གྱི་ས་ཐེའི་བདག་པོར་ལྷུང་། རོན་དངོས་སྐབས་རྟགས་རའི་སྤྱིང་དཔོན་འོག་གི་གོང་དཔོན་ཞིག་ཡིན་འདུག །སྤྱི་ལོ་1440ཡས་མས་

① དེང་སྐབས་འཁོར་ལོ་མདོ་ནས་རྟགས་རའི་སྟུན་མདའ་སྤྱི་ལོ་40 ཅམ་ཡོད།

ཅམ་ན་དབྱལ་ཕུའི་མདའ་འདིར། མོ་བྱང་བཞེངས་ཏེ་བཞུགས་གནས་ཆགས།
 ཡུལ་དཔོན་འདིའི་རུས་སུ། སྡེ་དགའི་ལྷན་གྲུབ་སྡིང་རུ་དགེ་འདུན་པའི་བཞུགས་
 གནས་གྲ་ཁང་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཞེས་སྡེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་ལས་
 གསལ། དེ་པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གེ་ནས་དཔོན་ཆེན་ལྷན་གྲུབ་བར་མི་རབས་
 རྒྱལ་གི་བར་ལྷགས་ར་སྤིང་དཔོན་གྱི་འོག་ཏུ་ཐིམ་ཆུ་བརྒྱད་པའི་སྡེ་ཆོ་ཁ་ཤས་ཤིག་
 གི་དཔོན་པོར་ཆགས། མི་རབས་བདུན་པ་སྤྱ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རིང་
 སྤིང་འགྲུ་ཐི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་སྡེ་འབངས་རྣམས། རིམ་བཞིན་དབང་རྒྱར་
 བྱས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་1639ལོར་སོག་པོ་གྲུ་ཤི་ཏན་ཁམས་ཚུགས་སུ་འབྱོར་སྐབས།
 སྤྱ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་སོག་དམག་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་སྤིང་ཆང་གི་
 མངའ་ཁོངས་ཕལ་ཆེར་འཕྲོག། སོག་པོས་བེ་རུ་བཅོམ་ནས་ས་སྡེ་རྣམས་སྤྱ་ཆེན་ལ་
 ཕུལ་སྐྱབས། སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་དེ་འབྲི་ཆུའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་རྒྱ་བསྐྱེད།
 དེའི་སྐོར་ «སྡེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་དགེ་ལེགས་ལོར་བུའི་ཕྱིང་བ་» ལས།

སྐྱབས་དང་ལྷན་ན་གོང་གི་ལེགས་ཚོགས་ཀྱན། །
 འགྲུབ་པ་རུས་པའི་དགོས་པ་དེ་གཟིགས་ནས། །
 ཐབས་ལྷན་སྡིང་རྩེ་ཁྲིས་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས། །
 དབྱང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་ལྷན་གཡུལ་བཤམས་ཏེ། །
 མ་རུང་ང་རྒྱལ་གནམ་རུ་ཤིན་ཏུ་གྱིང་། །
 ཆེ་ཆོམ་གཞན་ཀྱིས་དགྲ་ག་ཏུ་མ་བདུབ་རྣམས། །
 ཚོགས་གཉིས་མཐུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྐྱབས་ཤུགས་རུས་རྩལ་གྱིས། །
 དྲག་ཤུལ་ལས་ཀྱི་རྒྱད་པ་གིམ་པོ་ཡིས། །
 དཀའ་བ་མེད་པ་སྐད་ཅིག་དབང་རུ་བསྐྱས། །
 ཞི་བས་འདུལ་རུ་མི་འོས་གདུག་པ་ཅན། །
 བདུད་སྒྲུལ་བདུད་ཀྱི་ལས་ལ་བཙོན་པ་དག །
 བསད་བཅད་བསྐྱལ་བས་ངན་སོང་སྡེ་སྡེ་བཅད། །
 ཚུགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་འགན་བུལ་སྐྱབས་རྩལ་གྱི། །
 ལྷན་པས་པོད་ཆེན་སྡེ་པོ་ཕལ་མོ་ཆེ། །

རང་དབང་མེད་པར་སྤྲོ་བཞོང་གུས་ཕྱག་བཅས། །
 འབས་ཀྱི་པར་བཅུགས་བཏུང་སྐྱབས་སུ་བབྱང་། །
 བཀའ་གནང་ཐོད་བཅིངས་ཁམས་གསུམ་དབང་ཏུ་བསྐྱས། །
 དཔུང་དང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེམས་ལྡན་ས་ཡི་བདག །
 ལྷ་སྤྱི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་། །
 སྤྲེའོ་ཆེན་འདི་ལ་གུས་བཏུང་དཔུང་གཉེན་བཅོལ། །
 ལེགས་གསོལ་ཆབ་འབངས་མང་པོ་གུས་སུལ་ཞུ།

ཕོ་བྲང་ཁག་དང་མི་སེར་བཅས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུངས་ལོ་རྒྱུས། སྟོན་ལྷ་སར་དཀར་
 ཆག་ཏུ་གསལ་ཅམ་ཡོད་ཆོད་ཀྱང་། སྤྱིས་སུ་མ་ཡུམ་བདེ་གཤེགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་
 སྐབས་ཕོ་བྲང་ཁང་ལས་ཤིག་གསོས་གནང་བའི་ཞར་ལ། ལྷ་སར་དཀར་ཆག་རྗེས་
 མེད་ཏུ་བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་ཆོམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལའང་
 འོབས་ཆོད་ལྷ་བུ་ལས་ཞིབ་གསལ་མེད་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་འདུག་
 པ་བཅས་ཞིབ་པར་བཞིན་པ་རྒྱུ་མ་སྟོན་གྱི་ས་བཅད་ཅམ་སྟོན། ཆེ་ཤོད་ནི་
 སྤྱིང་དཔོན་ཏུ་སི་བེར་བ། སྤྲེའོ་ཆེན་གསུམ་རྒྱུ་ལོག་གི་ནང་འབྲུགས་ཐོག་སྤྲེའོ་
 ཀྱིས་དཔུང་ཤུགས་ཀྱིས་མནར་ཏེ་ཆབ་འོག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས། བསད་མཁན་ནམས་
 ལ་མི་སྟོང་ཡང་བཀའ་བར་མཛད་པ་སྟེ། ད་ལྟའང་ཏུ་སི་བསད་སྟོང་ཏུ་སྤྱིང་
 ཞེས་ཐོགས་འཇལ་རྒྱ་ཡོད་འདུག །སྟེ་མར་ནི། སྤྲེའོ་ཆེན་གྱི་དཔུང་གིས་ཆབ་
 འོག་ཏུ་བཅུག་བེར་བ་ཅམ་ལས་ས་བདག་མ་དེས་པ་ཞིག་དང་། ཡང་བེ་རི་
 འོག་ཡོད་ཀྱི་སྟེ་དེ་རྒྱས་ཉེན་ནས། བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་སྟེ་དགེ་ལ་བསྐྱུལ་
 བེར་སྟོལ་ཡང་མཆིས། མཁར་མདོ་རྒྱུར་རི་ནི། སྤྱིང་དཔོན་ཞིག་གི་སྟེ་ལ་དཔོན་
 དེ་སྟེགས་གཞན་ཏུ་འགྲོ་ཆོ་ཆོ་མི་རྣམས་སྤྱིས་སྟེ་དགེར་བྱ་བཏང་སྟེ། དེར་སྤྲེའོ་
 ཀྱིས་དམག་དཔུང་བཏེགས་ནས་འབངས་སུ་བྱས་པར་གྲགས། མཁར་མདོ་པ་རི་ནི་
 བེ་རི་སྟེ་ཡིན་པ་སོགས་པོས་སྟུལ། ཀྱ་སེ་སྟེ་རྟིང་ཉག་གཤིས་བཅས་གོ་འདོད་དཔོན་
 མོའི་ཁོངས་གཏོགས་གསེར་མདོག་སྤྲེའོ་མ་བེར་བས་བདག་པ་ཞིག་ལ་སྤྲེའོ་ཆེན་གྱིས་
 ཆབ་འོག་ཏུ་བསྐྱུ་བར་མཛད་པ་དང་། སྟོ་ཡུ་ཡང་གོ་འདོད་དཔོན་མོའི་ཁོངས་

① འདི་ལྷ་ཁང་གསར་པའི་དོན་ཡིན།

གཏོགས་ཤིག་ཡིན་པ་སྤྲ་ཆེན་ལ། སྤོ་ལུ་སྤྲ་མ་ཀམས་དཀར་པོ་སུམ་ཚན་གྱིས་
 བརྒྱད་ནས་མགོ་བཏགས་ཞུས། ཀུ་སེ་ཕྱེ་གསར་ཡང་གོ་འཛོའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་
 བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས། གནས་ར་ཨ་གོ། སྤྱང་ཁིང་ཕུན་ཚོགས་གསུམ་གྱིས་གོ་
 འཛོའ་ལ་ངོ་ལོག་ནས་སྤྲ་ཆེན་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས། སྤྲ་ཆེ་དང་དཔལ་འབར་ཡང་
 སྤྱང་ར་ཕྱེ་པའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་ཕྱེ་བཟའ་ཞིག་སྤྲ་ཆེར་ཕྱིར་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་
 གཡོ་ཐབས་དང་། སྤྲ་ཕྱིར་དམག་དབྱང་གིས་ཆབ་ལོག་ཏུ་བསུས་པ་སྤྲ་ཆེན་གྱི་
 སྤྲ་བས་སུ་ཡིན་པར་མངོན། དཔལ་ལུལ་ཡང་འདི་དང་ཁོག་མཚུངས་ཤིག་ཡིན་
 ཚོད་འདུག། ཅམ་མདོ་ནི་དཔོན་རྒྱུད་གོ་འཕམ་ཨི་གཞིའི་ཕྱེ་ཡིན་པ་སྤྲ་ཆེན་ལ་
 གཙང་འབུལ་ཏུ་ཞུས། དཔོན་སྤྱང་རྩེ་རི་ནི། སྤྲ་མ་ཞིག་གི་ཕྱེ་ཡིན་པ་དབྱང་གིས་
 སྤྲ་བཀོང་ནས་འབངས་སུ་བྱས། ས་རི་ནི་བེ་ཕྱེ་ཡིན་པ་ལ་སོག་རྒྱལ་གྱིས་སྤྲ་ཆེན་ལ་
 ཕུལ། ཡེ་ན་ནི། སྤྱང་དཀོན་མཆོག་ལེགས་པས་སྤྲ་ཆེན་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་ནས་
 ཕུལ། འཁོར་ལོ་མདོ། རག་ཆབ། འཛོམ་ཐོག་བཅས་གད་གཉེར་མགོ་བཏགས་
 ཞུས་ཁོངས་སུ་གཙང་འབུལ་ཞུས། ལྷགས་ར་དང་། རབ་བརྟན་ནི་ཨ་ཡུ་མདོ་མང་
 དང་། ཀམ་པ་དྲུང་པ་གཉིས་བཀུམས་ཏེ་བཟན་ཏུ་བྱས། ཡིད་ལྟང་བ་ནི། བེ་
 རིའི་འཕྲོག་ཕྱེ་ལ་གུ་ཕྱི་བསྟན་འཛོའ་ཚོས་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱེ་དགེར་ལེགས་གསལ་ཕུལ།
 ལྷ་ཏུ་དཔོན་ནི་འདི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་མི་བརྟན་པར་སོང་ཕྱེ་ཡིད་ལྟང་ཏུ་ཆགས་པ་
 ལས་རིམ་གྱིས་མགོ་པར་བསྐྱོས་པའི་རྒྱུད་དང་། དེ་དག་ལས་འཕེལ་བའི་མི་རྒྱུད་
 རྣམས་ལ་ལྷ་སྟག་གཉིས་གྲགས་པ་ཡིན། ལྷགས་ར་ཆེ་ཆ་ཆེ་པ་མགོན་པོ་ཟེར་བ་
 བཀུམས་ཏེ་བདག་གིར་མངོན། ཉར་པོ་ཨ་གོ་སྤྲ་ཞ་ཟེར་བའི་ཕྱེ་ཡིན་ཚོད་སོགས་
 དེ་དག་གིས་མཆོན་མདོ་སྤྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་སྤྲ་ཆེན་མཆོག་གིས་
 མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ལས་དབང་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས། ཆབ་
 འབངས་སུ་བྱུར་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་གོང་སྤོས་བཞིན་ཞིབ་ཏུ་སྤོ་
 མ་ཤེས་པས། སྤྲ་རྒྱ་མཚན་དྲང་པོ་ཁྱུངས་ཐུབ་འདྲ་བྱང་ན་རིམ་གྱིས་སྤེལ་
 བར་སྤོ།

ཞེས་སོགས་ཕྱེ་དགེའི་སྤྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲ་བས་སུ། སྤྲ་མྱིང་
 འགྲུ་ཟི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་ས་ཕྱེ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྤྲ་ཆེན་གྱིས་

མངའ་ཁོག་ཏུ་བརྟུག་སྟེ། སྤྱིང་ཚང་ནི་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཤུན་ཅམ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པར་གསལ། དེ་ལྟར་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ཤུན་ཚྭ་གས་ཀྱིས་ཕྱི་དགའི་སྤྱི་སྤྱོད་བའི་རུས་ནི་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་1640-1680བར་ཅམ་ཡིན། སྐབས་དེར་བོད་ས་གནས་སུ་ནང་འབྲུག་ས་དབང་གིས་སྟོབས་ཀྱི་ཆུལ་མ་རྒྱགས་སྟབས། ཕྱི་དགའི་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ཤུན་ཚྭ་གས་ཀྱིས་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་བྱེད་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད།

རྒྱ་ཡིག་ཏུ་གྲིས་པའི་《ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་》ལས། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཇུག་ |ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འགོ་ཅམ་ན་ཕྱི་དགའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་ཉིན་རེ་བཞིན་རེ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ། ཟིལ་ཚུའི་བར་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡུང་ཁྲག་རིང་ལ་དོག་པོ་དེ་ཉིད་མི་རིང་བར་རྒྱ་བརྒྱུད་དེ། དེར་གྱི་ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་ཡོངས་དང་། ཉེར་སྐོར་ཀྱི་དཔལ་ཡུལ། འདན་ཁོག་ |ཁེར་ཤུལ། ཐང་ཤུག་བཅས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དབང་ཏུ་བྱས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1746ལོར་སྟོབས་རུས་ཉག་རོང་གི་ཨ་ཕེ་ཡང་ཁོད་ཡན་ཆད་ཕྱི་དགའི་ཁོངས་སུ་བཅད་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཕྱི་དགའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱིས་དོན་དངོས་དབང་བརྒྱུར་བྱ་བའི་ཡུལ་དེ་དེར་རུས་ཀྱི་ཁེར་ཤུལ་དང་། ཕྱི་དགའི་དཔལ་ཡུལ། བོད་ལྗོངས་ཀྱི་འཛོམ་དང་ཡོངས་དང་། གོ་འཛོམ་དང་། མཚོ་སྔོན་ཡུལ་ཤུལ་ཀྱི་ས་ཕྱེ་ཁག་གཅིག་བཅས་ཚུད་ཡོད། ཅིས་དང་། ཡང་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཅ་ཆིང་བྱི་ལོའི་^① སྐབས་སུ་གྲིས་པའི་《སི་ཁོན་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཕྱི་དགའི་མངའ་ཁོངས་དེ་ཤར་ཉག་རོང་ལྷགས་མཐུད་ཡན་ཀྱི་ཆི་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱའི་བར་དང་། ལྷ་ཆབ་མདོའི་བར་ཆི་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཚུན་ཆད། ལུབ་རི་བོ་ཆེའི་ལ་མདོ་མན་ཀྱི་ཆི་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་བར། བྱང་སྤྱིང་ཚང་གི་བར་ཆི་སུམ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ཚུན་ཆད་དོ། ཅིས་དང་། ཡང་། 《གྲོ་ཨེར་ལྷུང་གི་སི་ཁོན་མཐའ་ཁུལ་ཀྱི་སྟན་ལྷ》ལས། ཕྱི་དགའི་ས་ཁོངས་ནི་ཏ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟེ། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་དེ་མཚོ་སྔོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་། ཤར་ཀྱི་ས་མཚམས་དཀར་མཛེས་རོང་པ་ཆའི་བར་དང་། ལྷོའི་ས་མཚམས་འབའ་ཉུག་པ་ལ་ཡན་ཆད། ལུབ་ཀྱི་ས་མཚམས་དེ་ཆབ་མདོའི་ཅོ་གཞུང་ལ་ཚུན་ཆད་རེད་འདུག དེ་

① སྤྱི་ལོ་1796-1821ལོའི་བར།

ཡང་སྡེ་དགོ་དང་། དཔལ་ལུལ། འདན་ཁོག། ཁེར་ཤུལ། ཐང་ཕུག་བཅས་རྫོང་སྡེ་
 ལཱི་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ། རྫོང་གི་བརྒྱ་བརྒྱན་དང་རྫོང་ཕུག་བརྒྱན་གྱིས་བརྒྱ་
 བརྒྱད་ཅུ་གཉིས་ཡོད་ ཅིང་། སྡེ་དགོའི་རྒྱལ་པོ་རང་གིས་གནས་སྡེ་དགོ
 ས་སྡེ་དགོ་ཞེས་ས་ཁོངས་ཆེ་བ་རབ་བཏགས་བྱེད་ཅིང་། རང་གིས་རང་ལ་སྡེ་
 དགོ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་འཛིན་པ་དང་། སྡེ་རུད་གི་བརྒྱན་ཡོད་པར་བཤད། ཅིས་
 སོགས་སྡེ་དགོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་འགེལ་བཤད་མང་པོ་ཡོད་འདུག སྤྱི་སྡེ་དགོའི་
 མངའ་ཁོངས་འདིར་འཛིན་སྡེ་གི་ཐད་ནས་རྫོང་སྡེ་དང་འབྲེག་སྡེ་གཉིས་སུ་དབྱེ་
 བྱིང་། རྫོང་དཔལ་སྤུལ་འཛིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོས་མཛད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་
 འབེལ་གཏམ་》ལས། སྤྲད་མདོ་ཁམས་སྤང་རུག་པལ་མོ་ཆེ་བ། རྟོབས་ལྡན་
 སྡེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་ཆབ་འོག་རུ་འདུ་པའི་རྫོང་སྡེ་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྔ། བྱང་སྡེ་སྡེ་རྫོང་
 གཉིས་ཞེས་པ། ཞེས་སོགས་སྤྱི་ལོ་1847ལོའི་གོང་རུ་བྱིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རུ་རྫོང་
 ཁག་ཉེར་ལྔ་གསུངས་ཡོད་པ་དེ། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་རུས་མཚུག་
 ཅམ་བྱིས་པའི་སྡེ་དགོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཁྱའི་ནང་། རྫོང་སྡེ་རྫོང་ཁག་སུམ་ཅུ་
 ཐམ་པ་འཕེལ་འདུག འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རྫོང་སྡེ་འགའ་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་རྒྱུང་
 རུ་བཏང་བ་ལས་སྡེ་དགོའི་ས་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན།
 འདན་ཁོག་མར་རྒྱུར་རུ་གཉིས་རྫོང་གཉིས་སུ་བཞོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཔོན་
 རྫོང་མར་རྒྱུར་རི་རྫོང་གཉིས། བཀར་མདོ་མར་རྒྱུར་རི་རྫོང་གཉིས་བཅས་བྱིས་
 ཡོད་པས་ཤིས་སོ།

གསུམ། སྡེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྤྱི་གཞི་སྡོར།

སྡེ་དགོའི་ལུལ་ཁམས་འདི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ནི་སྡེ་དགོ་རྒྱལ་པོ་
 ཡིན། ལུལ་འདིར་རུས་ནམ་ཅམ་ཞིག་ན་སྡེ་དགོ་རྒྱལ་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱ་འགོ་
 རྒྱུགས་ཡོད་ཅིན། རྟོབས་དེར་འབྲི་རྒྱའི་ཤར་བརྒྱད་ཀྱི་ལུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་དབང་
 བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ནི་སྤྱི་ཆོང་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཞིང་། དམིགས་གསལ་རུ་དེར་རུས་
 ཟིལ་རྒྱའི་བརྒྱད་ཀྱི་ལུལ་འདི་དག་གི་ལུལ་དཔོན་ནི་ལྷགས་རའི་སྤྱི་དཔོན་ཞེས་

① ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་མ་ 44320ཅམ་ཡོད།

པ་སྒྲིང་ཆོང་རྒྱལ་པོའི་སྒོན་ཆེན་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཅིང་།
 ལྷགས་རའི་སྒྲིང་དཔོན་འོག་གི་ཟིལ་རྒྱུད་གྲོང་སྡེ་ཁག་གི་ཡུལ་དཔོན་སྡེ་དགའི་པོ་
 ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་ལ་ཐོབ། པོ་ཐར་བཀྲ་ཤིས་སེང་གི་ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་
 བརྟན་པ་སྡེ་དགའི་སྒྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་སོག་དམག་དང་དཔུང་
 བསྐྱེདས་ནས་སྒྲིང་ཆོང་གི་ལག་ནས། རང་རྒྱལ་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཚུལ་གོང་
 ཏུ་གསལ་བཤད་བྱས་ཟིན་པ་ལྟར་དང་། སྒྲིང་ཡང་གསལ་བཤད་མདོར་བསྐྱུས་
 ཤིག་ཁྱབ་པར། 《ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་རབས་ལོར་བུའི་བྲིང་བ་》ལས། “ཆེ་ཤོད་སྒྲིང་
 དཔོན་རུ་སྤོང་དང་། སྒྲ་དགོ། བོ་ཐར་སོགས་སྒྲ་ཆེན་ཀྱིས་དཔུང་གིས་སྒྲིངས་
 པར་” གསལ་བར་ལྟར་དང་། སྒྲ་ཆེན་ཀྱིས་སོག་མར་ལྷགས་རའི་སྒྲིང་དཔོན་ལ་
 གྱེན་ལོག་བྱས་ཤིང་དབང་རུ་བསྐྱུས་སྐབས། སྒྲ་ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་ཀམ་ལ་སྲས་
 གསུམ་ཡོད་པ་དེ་དག་དཔལ་ཚལ་ཁྱོད་ཚུལ་དང་། ལྷགས་རའི་སྒྲིང་དཔོན་ལ་
 དམག་བརྒྱབས་སྒྲིང་《ཕྱི་དགའི་རྒྱལ་རབས་ལོར་བུའི་བྲིང་བ་》ལས། དཔོན་པོ་
 ཀམ་ལ་སྲས་གསུམ་བྱང་བ་ཡི། ཆེ་བ་སྒྲ་མ་ཆེ་མཆོག་ལུགས་བྱང་ལ། བཅུན་
 རབ་ཐུལ་བྱང་གདན་རབས་གཉིས་པ་མཛད། གཉིས་པ་དོར་ལེགས་དམ་ཅན་
 སྒྱལ་པར་གྲགས། དཔལ་ཚལ་སོགས་མེད་ལྷགས་རའི་སྒྲིང་དཔོན་ལ། དམག་
 དཔུང་འདེགས་རུས་ཁྱོད་ཆོང་འབྱར་སོག་ནས། བཅད་འཕང་སྒྲིང་གི་གསེར་
 འབྱར་སོག་པ་སོགས། འདྲི་མཆོར་ཅན་ཞིག་བྱང་སོས་དེ་ཡི་གཙུང་། གཡུལ་རྒྱལ་
 ཞེས་པ་དཔལ་ཚལ་སྡེ་གཟུགས་སོགས། སྒྲིང་རྗེ་གི་སར་ལ་འགན་བྱང་ཞེས་སོས།
 ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། འཕྲི་རྒྱུ་རུབ་བརྒྱད་ཀྱི་སྡེ་པ་མང་ཆེ་བ་དེ་སྐབས་
 དེར་བོ་རུ་རྒྱལ་པོའི་སྡེ་འབངས་ཡིན་ཆོད་འདུག་ལ། སྡེ་པོ་1639ལོར་སོག་པོ་གུ་
 སྡི་ཉན་གྱི་དམག་གིས་བོ་རུ་རྒྱལ་པོ་བཙོམ། ཕྱི་དགའི་སྒྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་
 ཚོགས་དང་སོག་པོ་གུ་སྡི་ཉན་སོགས་པོར་ཆགས་སྐབས། འཕྲི་རྒྱུ་རུབ་བརྒྱད་
 ཀྱི་བོ་རུའི་སྡེ་པ་པལ་ཆེར། སྒྲ་ཆེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཐུལ་བས་དེ་ནས་
 བརྒྱུད་ལྟ་སོག་ལ་སོགས་བོ་རུའི་སྡེ་པ་ནམས་སྡེ་དགའི་འབངས་སུ་གྱུར། འཕྲི་རྒྱུ་
 ཤར་བརྒྱད་པལ་ཆེར་སྒྲ་ཆེན་ཀྱིས་ཐབས་དང་། དཔུང་གིས་སྒྲིངས་ནས་སྒྲིང་ཆོང་
 རྒྱལ་པོ་ལ་འཁོག་སྡེ་ཁ་ཤས་ལས་མེད་པར་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་དོན་དངོས་སྡེ་

དགེ་རི་ཀླུ་རབས་དང་། སྔ་དེ་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ནས་བཅི་དགོས་པ་
ཞིག་དང་། རྗེ་དགེ་ཀླུ་པོ་འུ་ལྷོ་གཞུང་རོ་མ་དེ་སྤྱི་ལོ་1642ལོར་བོད་ཏུ་དགའ་
ལྷན་སྔོ་བྱང་བཅུགས་པ་དང་ཏུས་མཉམ་ཅམ་ཡིན་འདུག །སྤྱི་ལོ་1640ལོ་ཅམ་
ནས་སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཆུང་འགོ་འདུགས་པ་ནས། སྤྱི་ལོ་
1951ལོར་སྤྱི་ཆུང་མཇུག་རྒྱུགས་པའི་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་འི་བར་རྗེ་དགེ་
སྤྱི་ཆུང་ཀླུ་རབས་བཅུ་དྲུག་སོང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཀླུ་རབས་བཅུ་དྲུག་གི་རིང་
ལ་རྗེ་དགེ་ཀླུ་པོས་དབང་ཏུ་བསྐྱར་བའི་ཡུལ་གྱི་འདི་ལ་གནའ་ཏུས་སུ་རྗེ་དགེ་
ཀླུ་ཁམས་ཞེས་ཟེར། རྒྱ་ལ་ཆེས་མཐོ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་ས་ཁུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད། །

རྗེ་དགེ་རི་ཀླུ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱི་ཆུང་གི་སྤྱི་གཞི་ནི། ཡུལ་དེའི་སྤྱི་འབྱོར་
དམག་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ནི་རྗེ་དགེ་ཀླུ་པོ་ཡིན། ཀླུ་པོའི་དབུ་བྲིད་འོག་གི་
ཆེས་མཐོའི་ལས་ཁུངས་སམ་འཛིན་སྤྱོད་ལས་ཁུང་གཙོ་བོར་གཉེར་ཐུག་ལྷན་ཀླུས་
ཁང་། ཞེས་ཟེར། གཉེར་ཐུག་ལྷན་ཀླུས་ཁང་གི་རྒྱུན་ལས་མི་སྡེ་བཞི་ཡོད་པ་ལ།
གཉེར་ཐུག་བཞི་ཟེར། དེ་ལས་གཉེར་པའམ་མདུན་སློན་རྒྱ་གཞི་གསུམ་དང་།
ཐུག་མཛོད་དམ་ནང་སློན་གཙོ་བོ་གཅིག་བཅས་བཞི་དང་། རྒྱུན་ལས་ཀྱི་དུང་
ཡིག་སྤྱི་མེད་གཉིས་བཅས་ཡོད་པ་རེད། རྗེ་དགེ་ཀླུ་པོས་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་དོན་ལས་
རིགས་རྣམས་ནི། རྗེ་དགེ་ཀླུ་པོའི་ཐད་ཀའི་མགོ་བྲིད་འོག་དབུ་སྤྱི་ཁག་ལྷན་
འཛིན་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལ། དེ་ལས་དཔལ་ཁུངས་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྗེ་དགེ་
ཀླུ་པོའི་དབུ་སྤྱི་དང་། ཀླུ་ཆབ་གཉིས་ཀའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལྟམས། ཀླུ་པོ་
ཞལ་མི་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཀླུ་སྤྱི་ཆུང་བའི་འོས་འགན་ཡང་བཞེས་དགོས་
ཤིང་ཡོད་པ་རེད། འོ་ན་གཉེར་ཐུག་བཞི་པོའི་གོ་གནས་དེ་རི་ལྟར་བསྐོ་བཞག་
བྱ་སྟོན་ཡོད་ཅི་ན། ཐོག་མར་རྗེ་དགེ་ཀླུ་མདུན་སློན་གྱི་བྱིས་རྒྱུད་ཡིན་པ་གཞིར་
བཅས། དེའི་ཐོག་ཏུ་སྤྱི་ཆུང་གཉེར་ཐུག་ཡིན་པའི་མདུན་སློན་གྱི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན་ན་ཐོག་
མར་འོས་མའི་གལ་ཏུ་འཛིན་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་རྗེ་དགེ་ཀླུ་གཉེར་ཐུག་
ལྷན་ཀླུས་དང་། དབུ་སྤྱི་ཁག་ལྷན་མདུན་སློན་ཡོངས་རྒྱུགས་ཀླུས་འཛོམས་འཆོགས་
འདུས་ཐོག་ཏུ། གཉེར་ཐུག་འོས་མི་རྣམས་འོས་ཤོག་སྤྱི་ཆུང་འདེམས་དགོས།

དེ་ལས་འོས་ཤོག་མང་ཤོས་གཉིས་གདམས་ནས། ཤར་རྒྱལ་གང་རྒྱུ་གི་མགོན་
ཁང་ནང་དུ་རྟགས་སྒྲིལ་འཕེན་ནས། གང་བབས་དེ་གཉེར་ཆེན་ཆུང་པའི་འགན་
བཞེས་དགོས། གཉེར་ཆེན་ཆུང་གཞོན་གསུམ་ནི་རྒྱལ་རྒྱལ་བཟུ་མཁན་ཡིན་ལ།
ཕྱག་མཛོད་ནི་དོན་དུ་དཔལ་འབྱོར་སྒྲིལ་ཆེན་ཡིན། རྒྱུ་ཡིག་སྒྲིལ་གཉིས་ནི།
མདུན་སྒྲོར་དང་། རྟོར་འདྲ་གང་རྒྱུ་གི་བྱ་རྒྱུ་ནང་ནས་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཤོས་
གཉིས་འདེམས་དགོས་པ་དང་། སྐབས་འགར་དགོན་པ་ཁག་གི་ནང་དུ་གྲུ་པ་
འབྲི་སྒྲིག་ལ་དམིགས་གསལ་གྱི་མཁས་པ་ཡོད་ན་མི་ཚང་དབུལ་པའི་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་
ཡང་ཕྱེད་གཅིག་རྒྱུ་ཡིག་གི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་འཛོན་ཐང་ཡག་པོར་
བྱུང་ན་ཁོ་རང་གི་བྱིས་རྒྱུ་ལ་མདུན་སྒྲོར་དང་། རྟོར་འདྲ་སོགས་གྱི་གོ་གནས་
ཡང་སྐབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

གཉེར་ཕྱག་ལྟན་རྒྱལ་ཁང་གི་མངའ་འོག་དུ་སྒྲིག་གཞི་གཙོ་བོ་དཔོན་མགོ་བཞི།
རྟོར་ཕྱེད་ཆོང་ཁག་ཉེར་ལྟ་དང་། འབྲོག་ཕྱེད་པོན་ཁག་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་དཔོན་
མགོ་བཞི་ནི། རང་སྒྲིལ་གི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མངའ་ཕྱེད་ལ་ཡུལ་དཔོན་བྱིས་རྒྱུ་
གིས་འཛོན་པའི་ལྷགས་སྒྲིལ་གཏན་འཁེལ་ཅན་ཞིག་ཡིན། འབྲོག་ཕྱེད་རྣམས་གྱི་
དཔོན་པོ་ཡང་བྱིས་རྒྱུ་གཏན་འཁེལ་ཅན་ཡིན། རྟོར་ཕྱེད་ཆོང་དཔོན་རྣམས་
ནི་ཕྱེད་གཅིག་ལྟན་རྒྱལ་འཛོགས་འདུས་བརྒྱུད་ནས་བསྐོས་བཞག་གནང་དགོས་ཤིང་།
དེ་ཡང་ཆོང་དཔོན་གྱི་རྩ་བའི་ཆ་རྒྱུན་དེ་རྟོར་འདྲ་དང་། མདུན་སྒྲོར་གཞིས་
གཉེར་གང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས། ཆོང་དཔོན་གྱི་རྒྱལ་པལ་ཆེར་ལོ་གསུམ་
རེ་ཡིན་ཞིང་ལོ་གསུམ་རེའི་ནང་ཆོང་སྐོ་སོ་སོའི་ཆོང་དཔོན་བརྗེ་པོ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་
པ་རེད། འབྲོག་ཕྱེད་ཆོང་དཔོན་མགོ་དང་། རྟོར་ཕྱེད་ཆོང་དཔོན་གྱི་འོག་གི་འཛོན་
སྒྲིལ་སྒྲིག་གཞི་ནི། འབྲོག་ཕྱེད་ཆོང་དཔོན་མགོ་འོག་དུ་ཕྱེད་ཤོག་སོ་སོའི་དཔོན་པོ་ལ་
བྱུང་རྒྱུ་ཟེར། བྱུང་རྒྱུ་སོ་སོའི་འོག་དུ་ཕྱེད་ཤོག་རྣམས་གྱི་མགོ་དཔོན་ལ་ཕྱེད་པོན་
ཞེས་ཟེར། ཞིང་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོང་དཔོན་སོ་སོའི་འོག་གི་ཤོག་ཁག་རྣམས་གྱི་
དཔོན་པོ་ལ་ཤོག་དཔོན་ཟེར། དེ་དག་གི་འོག་དུ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཆོ་སོ་
སོའི་དཔོན་པོ་རེ་བསྐོས་བཞག་བྱེད་སྒྲིལ་ཡོད།

ཕྱེད་གཅི་རྒྱལ་པའི་མངའ་ཁོངས་དང་། འབངས་མའི་གངས་སྒྲོར་ལ། 《གྲུ་

བཀྲའི་ཚེས་འབྱུང་» ལས། སྤྱི་ཚེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཅེས་པ་དེས་སྟོན་གྱི་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་བདོ་བས། ཆབ་སྲིད་སྦྱོང་བའི་བྱ་བ་གཙོ་
 བོར་མཛད་ཅིང་། རྫོང་སྡོ་བཙོ་བརྒྱད་ཕྱག་རུ་བཞེས། འབངས་མི་བྱིས་སུ་མ་བྱི་
 རྒྱག་སྦྱོང་དང་། རིས་མེད་གྱི་ཚེས་ལྷེ་མང་པོའི་བདག་པོར་གྱུར། ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་
 གཡེལ་མོ་ཆེ་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་བསམ་འགྲུབ་མཐོང་གྲོལ་
 བཞེངས། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱན་དྲངས་པ་སོགས་མཛད།
 ཅེས་དང་། ཡང་། 《གྲུ་བཀྲའི་ཚེས་འབྱུང་» ལས། བྱི་རབས་བརྒྱད་པ་ཚོས་
 རྒྱལ་སྤྱོ་གོས་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཕྱི་དགའ་ལ་སྤྱོ་ཤེད་ཆེ་ཞིང་། བད་གི་མི་ལ་སྦྱིང་ཉེ་བ་
 གཙུག་གི་མཆོད་གནས་ཀྱང་དཔལ་ས་སྐྱུ་པ་འཇམ་མགོན་ངག་དབང་ཀྱན་དགའ་
 སྤྱོ་གོས་སྤྱོ་མཆོད། ཐར་ཅེ་མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་བསམ་འགྲུབ། མཁན་ཆེན་
 དཔལ་ལྷན་ཚོས་སྦྱོང་། ཤར་ཆེན་མི་འགྱུར་རྒྱལ་མཆོན། ལྷ་ཆེན་རྒྱལ་བྱིས་རིན་
 ཆེན། སི་རུ་ཚོས་གྱི་འབྱུང་གནས། རྫོགས་ཆེན་འགྱུར་མེད་ཐེག་མཆོག་བཞུན་
 འཛིན། ཀམ་ཐོག་དྲི་མེད་ཞིང་སྦྱོང་མགོན་པོ་སོགས་བཞུན་རྒྱལ་དང་། གཞན་
 ཡང་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་བཞེངས་རྒྱལ། ལྷག་པར་རུ་བྱིས་རྩོ་ཁོར་དགོན། འཛིན་
 ལྷག་མོ་དགོན། ཡིད་ལྱང་ལྷ་བྱ་དགོན། རོར་བྲག་དགོན་སོགས་བཞེངས་པའི་
 སྡོར་དང་། ལས་དབང་བཙོན་པོའི་རང་ཤུགས་གིས་གཞན་སྤེལ་སྤྱན་དབྱང་
 ཆེན་མང་པོ་འབད་བཙོན་མ་དགོས་པར། མངའ་ཞབས་སུ་འདུས་པ་སྤར་རྫོང་སྡོ་
 བཙོ་བརྒྱད་ཟེར་ཡང་དེང་སང་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྷ་དང་། གཞན་དཔོན་རྒྱུང་མང་
 པོ་དང་། འཕྲོག་སྤེལ་བྱིས་གསུམ་རུ་ལྷངས་པ་སོགས་བརྫོད་གིས་མི་ལངས་ཤིང་
 མཛད་སྤྱན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་དབྱེད་ན། སྤེད་གཅིང་རྒྱལ་ཁམས་འདིར་
 སྤྱི་ཚེན་བྱམས་པ་ཕུན་ཚོགས་གིས་སྲིད་སྦྱོང་བའི་སྐབས། པལ་ཆེར་རྫོང་ཁག་བཙོ་
 བརྒྱད་དང་། བྱིས་རུད་སུམ་བྱི་རྒྱག་སྦྱོང་ཅམ་དབང་བྱས་འདུག །དེ་ལྟར་བྱིས་
 ཆང་རེ་ལ་ཆ་སྟོམས་བཟའ་མི་ལྷ་རེ་བཅིས་ན་སྤེད་གཅིང་ཡུལ་ཁམས་སྤྱི་མི་འཕྲོར་
 གཅིག་འབུམ་བརྒྱད་བྱི་ཅམ་ཡོད་འདུག །

① མི་གྲངས། 180,000ཅམ།

ལྷ་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ནས་བཅིས་པའི་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ། ཆོས་རྒྱལ་
བཟུན་པ་ཆེ་རིང་གི་སྐུས་གཉིས་པ། ཆོས་རྒྱལ་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་པལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་
1751ལས་མས་ཅམ་ནས། སྤྱི་ལོ་1774ལོའི་བར་གྱི་དུས་རྒྱུད་། སྐབས་དེར་རྒྱ་
ཕྱེ་རྒྱུད་ཁག་ཉེར་ལྔ་དང་། དཔོན་རྒྱུད་མང་པོ། འབྲོག་ཕྱེ་བྱི་ཆོ་གསུམ་དུ་ལོངས་
པའི་ཕྱེ་རྒྱུ་བརྒྱུད་འདུག །དེ་ལྟར་ན་ཕྱེ་རྒྱུ་ཆེན་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་སྐབས་སུ་
རྒྱུད་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འབངས་བྱིས་དུད་སུམ་གྱི་དུག་སྟོང་ཅམ་ཡོད་
པ་དེ། ཆོས་རྒྱལ་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་ཕྱེ་རྒྱུད་ཁག་ཉེར་ལྔར་རྒྱ་
བརྒྱུད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཕྱེ་རྒྱུ་ལྟ་སུམ་གྱི་དུག་སྟོང་གི་ཐོག་ཏུ། འབྲོག་ཕྱེ་བྱི་
ཆོ་གསུམ་ཅམ་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། པལ་ཆེར་བྱང་ཕྱེ་རྒྱུ་ཁག་ལྔ་སྐབས་དེའི་
དུས་སུ་ཕྱི་དགོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གྱུར་ཡོད་པར་སེམས། དུས་དེར་ཕྱི་དགོའི་རྒྱལ་
པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་སྤྱིའི་མི་འཕོར་འབུམ་བཞི་ཅམ་ཡོད་འདུག །

སྤྱི་ལོ་1847ལོའི་གོང་དུ་དཔལ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་གིས་པའི་ཆོས་འབྱུང་འབེལ་
གཏམ་ནང་དུ་རྒྱ་ཕྱེ་རྒྱུད་ཁག་ཉེར་ལྔ་དང་། བྱང་ཕྱེ་རྒྱུ་འབྲོག་གཉིས་ཞེས་
གསུངས་ཡོད་པ་དེ། ཕྱི་དགོའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་གི་འབྲོག་ཕྱེ་གཙོ་བོར་སྤྱི་ཕྱེ་
སྤྱི་འབྲོག་ཁག་ལྔ་དང་། བྱང་ཕྱེ་རྒྱུ་ཁག་ལྔ་གཉིས་ཡིན་པ་བཟུན་པ་ལས། བྱེ་
བྲག་འབྲོག་ཕྱེའི་དཔོན་མགོ་སོ་སོའི་མིང་ཞིབ་སྒྲམ་བཟུན་པ་ཡིན་འདུག །གོང་
དུ་བཤད་པ་ལྟར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་དུས་མཇུག་ཅམ་གིས་པའི་
ཕྱི་དགོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྐུ་ཁྲའི་ནང་། རྒྱ་ཕྱེ་རྒྱུད་ཁག་སུམ་རྒྱུ་ཐམ་པ་འཕེལ་
འདུག །འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རྒྱུད་སྐོ་འགའ་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་རྒྱུད་དུ་བཏང་བ་
ལས་ཕྱི་དགོའི་སྐུ་ཁྲའི་རྒྱུ་བརྒྱུད་པ་མིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན། འདན་ཁོག་
པར་རྒྱུར་དུ་གཉིས་རྒྱུད་གཉིས་སུ་བགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཔོན་སྟོང་པར་རྒྱུར་
རི་རྒྱུད་གཉིས། ལཁར་མདོ་པར་རྒྱུར་རི་རྒྱུད་གཉིས་བཅས་སྤྱི་ལོ་དང་།

བདག་གི་མི་སེར་རྣམས་ལ་ཟེར། ཆོས་སྡེ། ཞེས་པ་དགོན་པ་ཁག་ལ་དབང་བའི་
མི་སེར་ལ་ཟེར།

ཕྱི་དགའི་ལས་དམག་ཆས་སྐབས་གཙོ་བོ་ལྟ་སྡེའི་ནང་ནས་དམག་འགྲོ་དགོས་
ཤིང་ཡོད་ལ། སྐབས་འགར་ཆོས་སྡེ་ལའང་དམག་ཁྲལ་ཕོག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
ཆོས་སྡེའི་དམག་ཁྲལ་ལ་དགོན་ཁག་སོ་སོའི་ཕྱོགས་ནས་མི་ཁྲལ་དང་། ཅ་ཁྲལ།
མཚོན་ཁྲལ་གང་རུང་གི་ལས་འགན་ཕོག་གི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། ཡང་
ཁོང་གི་ཞལ་ནས། ཕྱི་དགའི་ཡུལ་སྡེའི་གནས་སྤངས་སྒྲོར་ལ། སྤྱི་ཡི་དཔོན་
ཆེན་སྡེ་བཞི་ནི། ཤར་ཡོད་ལྷུང་དཔོན། ལྷོ་སྐྱ་རྩེ་དཔོན། ལུབ་འབྲོང་པ་
དཔོན། བྱང་སེར་ཤུལ་དཔོན་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར། ལྷོ་སྡེ་སྤྱི་འབྲོག་ཁག་ལྟ་
ནི། པརྒྱ་སྡེ་པ། སྐབས་ཀྱི་སྡེ་པ། མདོ་གཞུང་སྡེ་པ། བསྐྱུས་གྲ་སྡེ་པ།
སིབ་མདའ་སྡེ་པ་བཅས་ལྟ་ལ་ཟེར། ཤར་ཁ་ལེབ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་དེ། ཤར་སོག་
དགའ་འཛོམས་པའི་སྟ་རེ་ཡིན། འདན་མ་རྒྱལ་ཉིན་སྤྱི་བས་དེ། འབྲུ་སྟན་སྟ་ལྟའི་
གཏེར་ཀ་ཡིན། བྱང་སྡེ་ལྷ་རྒྱ་ཁག་ལྟ་དེ། བྱང་རྣམ་ཐོས་སྟས་ཀྱི་བང་མཛོད་
ཡིན། ལྷོ་སྡེ་སྤྱི་འབྲོག་ཁག་ལྟ་དེ། ལྷོ་བེ་རུ་ཡའི་ལྷུང་བཟེད་ཡིན་ཞེས་གནའ་
མིའི་ངག་རྒྱན་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། དཔོན་འགོ་
བཞི་ནི། ཤོང་གསལ་ལྟར། ཤར་ཡོད་ལྷུང་དཔོན། ལྷོ་སྐྱ་རྩེ་དཔོན། ལུབ་འབྲོང་པ་
དཔོན། བྱང་སེར་ཤུལ་དཔོན་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར། འདི་དག་ནི་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་
མངའ་འོག་ཏུ་རང་སྤྱོད་གི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་དཔོན་ཁག་རྣམས་ཡིན།

ཡུལ་པ་རྫོང་ཁག་ནི། རོང་སྡེ་རྫོང་ཁག་ཉེར་ལྟ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ཀྱང་།
སྤྱི་ཡོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་མཇུག་ཏུ་གིས་པའི་སྡེ་དགའི་ས་ཁྲའི་ནང་ཡུལ་
པ་རྫོང་ཁག་སོ་གཉིས་ཐུས་འདུག

འབྲོག་སྡེ་ཁག་ནི། གཙོ་བོར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲོག་སྡེ་ཁོམ་དགེ་ཆེན་བཞི། ལུབ་
ཕྱོགས་སུ་འབྲོག་སྡེ་སྤྱི་འབྲོག་ཁག་ལྟ། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲོག་སྡེ་རྩ་རྒྱ་ཁག་ལྟ་བཅས་
ཡིན་ལ། རྣང་གསེས་འབྲོག་སྡེ་སོ་སོའི་སྡེ་པ་དང་ཆོ་དཔོན་བཅས་ཡོད་པ་རེད།

མྱེ་དགའི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བུར་།

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	སྤེལ་	འདས	ནམ་པ	གསལ་བཤད།
༡ བྱམས་པ་ལུན་ཚོགས།	1618		མེད	
༢ ཀུན་དགའ་ལུན་ཚོགས།	1635		མེད	བཅུན་མོ་དང་པོའི་སྐུ་
༣ དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་				སྤྱིང་བཟའི་སྐུ་ཡིན།
༤ མངས་རྒྱལ་བསྟན་པ།	1637	1706	མེད	
༥ བསོད་ནམས་ལུན་ཚོག་	1654	1714	མེད	
༦ བསྟན་པ་ཆེ་རིང་།	1678	1738	སྤྱི	
༧ ལུན་ཚོགས་བསྟན་པ་	1705	1751	མེད	
༨ སྤྱོད་རྒྱལ་མཆན་	1711	1774	སྤྱི	
༩ དབྱངས་ཅན་སྤྱོད་མ་	1721	1786	མོ	རྩོམ་ཡིན།
༡༠ བདེ་དགའ་བཟང་པོ།	1768	1790	སྤྱི	
༡༡ སྤྱི་ཆེ་དབང་ལྷ་མོ་		1812	མོ	རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ།
༡༢ ཆོ་དབང་རྩོ་རྩེ།	1786	1847	སྤྱི	
༡༣ དམ་ཆོག་རྩོ་རྩེ།	1811	1853	སྤྱི	
༡༤ འཆི་མེད་རྩོ་རྩེ།	1840	1896	སྤྱི	རྒྱལ་ཁྱན་མའང་ཟེར།
༡༥ རྩོ་རྩེ་མེད་ཤེ།	1865	1919	སྤྱི	མཆན་གཞན་ཨ་རྩེ་ཟེར།
༡༦ ཆོ་དབང་བདུད་འདུལ་	1916	1942	སྤྱི	
༡༧ འཇམ་དབྱངས་དཔལ་མོ་	1913	1988	མོ	རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ།

སི་ཏུ་ཚོས་འབྱུང་གིས་འདིར་དཔོན་ཆེན་ཀམ་དང་། སྤྱིང་བཟའི་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་
 དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་རྒྱལ་གྲལ་ཏུ་བཅིས་མེད་སྟབས། ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་
 རྒྱལ་རབས་ལུ་པ་ཡིན། ཀོང་སྤྱལ་དང་མཁུན་བཅེ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་རབས་གཉིས་
 པ་དཔོན་པོ་ཆེ་མཆོག་བགྱངས་པས། བསྟན་པ་ཆེ་རིང་རྒྱལ་རབས་དྲུག་པ་
 བགྱངས་ཡོད་འདུག་པས་དབྱང་།

མོད་སྤྱིངས་ཞིབ་འཇུག་ 2007.1

① སི་ཏུ་ཚོས་འབྱུང་ལུགས་ལ་རྒྱལ་རབས་ལུ་པ། མཁུན་ཀོང་ལུགས་ལ་རྒྱལ་རབས་དྲུག་པ།

རུབ་བོད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པའི་བྱེད་ལས་སྐོར་གོ་བཟུང་ནས་སྒྲིང་བ།

གཅིག །རུབ་ཕྱོགས་གསེ་རིག་ལུགས་ཀྱི་ཁྲད་པའི་རྣམ་གཞག

རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ནི་ཚན་རིག་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་
 རོ་བོ་དང་། རུས་པ་གསར་རྟོགས་བྱུང་བའི་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གསར་པ་
 ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་དོན་སྤྱད་སྐབས་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་རོ་བོ་དང་།
 བྱེད་ལས་གང་ཡིན་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་ཆ་བྱད་རྣམས། བེད་སྤྱོད་ནས་ཐད་
 ཀར་ལྟ་རྟོགས་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་ཡོད་སྟབས། རུབ་ལུགས་ཀྱི་བརྟག་དབྱེད་ནི་སྟབས་
 བདེ་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་། བད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་རྟོགས་
 སྟེ་བ། འབྲུལ་སོ་རྒྱུ་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་རྩ་མ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། འོན་
 ཀྱང་མི་ལོ་སྤྱོད་ཐག་བཞི་ལྟག་གོང་གི་བོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལའང་ལུས་
 ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་རོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས་རྣམས་རྒྱེས་དཔག་གི་སྒོ་ནས་འགྲེལ་
 བཤད་བྱས་པ་དེ་དག་པལ་ཆེར། དེང་རུས་ཚན་རིག་གིས་བརྟགས་ནས་དོས་
 འཛིན་དང་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་རྣམས་དང་། པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་རྩ་སྒྲུང་བ་
 འདི་ནི་ཏ་ཅང་གི་རོ་མཚར་ཆེ་བ་ཞིག་རེད། ཁྲད་པ་ནི་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་
 ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། དེའི་གྲུབ་རྒྱས་དང་། གནས་ལུགས། བྱེད་ལས་ཆེས་
 མང་ཤོས་དང་། རྟོག་འཛིང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད། དེས་ན་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་
 རྒྱུད་བཞི་གཙོས་པའི་གསེ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཁྲད་པའི་རོ་བོ་དང་།
 བྱེད་ལས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྐོར་ལ་དེང་རུས་རུབ་ཕྱོགས་པའི་གསེ་རིག་གཞུང་རྩ་
 འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ནང་བཞིན་གྱི་ཞིབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་རྩ་
 བའི་ཆ་ནས་ཁྲད་པའི་བྱེད་ལས་དེ་རུབ་ལུགས་དང་ཏ་ཅང་མཐུན་པོར་བྱུང་ཡོད་
 པ་རེད། གཤམ་ལ་བོད་ལུགས་དང་རུབ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པའི་གྲུབ་ཆ་དང་།
 བྱེད་ལས་སྐོར་ལ། བན་ཚུན་གོ་བཟུང་གྱི་སྐོར་ནས་ཅུང་ཟད་དབྱེད་པར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།
 འདི་ལྟར་རུབ་ལུགས་ཀྱི་གསེ་རིགས་སྐོར་རྣམས། བོད་ཡིག་ཐོག་རྩ་འགྲེལ་བཤད་
 བྱ་རྒྱུ་བྱུང་ན། མ་འོངས་པ་བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་ཡར་རྒྱས་འགོ་བ་ལ་བན་ཐོག་ཅུང་

ཟད་ཡོང་བའི་རེ་བ་དང་། དེར་རུས་བོད་ཀྱི་ལྷ་རྩེ་གཞོན་ཅུ་ཆམས་ཀྱི་སློ་རིག་གི་སློ་མོ་སྤེལ་ལ་ཅུང་ཟད་པན་ཐོག་ཏུ་རེ་བས་བྱིས་སྟབས། ཅུབ་ལྷགས་ཀྱི་སླད་པའི་གྲུབ་ཚུལ་དང་བྱེད་ལས་རྒྱམས། མ་དཔེ་རི་བཞིན་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ན་བརྗོད་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། ཤེས་བྱའི་རྒྱམ་གྲངས་མང་བས་ལས་དང་པོ་པ་རྒྱམས་ལ་གོ་དཀའ་བར་དོགས་ནས། གཙོ་བོ་ཅུབ་ལྷགས་གསོ་རིག་གི་དཔེ་ཆ་ *Atlas of Anatomy* «བཤག་དབྱེད་དཔེ་རིས་སྟོགས་སྒྲིག་»དང་། *Atlas of Human Anatomy* «མིའི་ལུས་ཁམས་བཤག་དབྱེད་དཔེ་རིས་སྟོགས་སྒྲིག་»དང་། *Essentials of Anatomy and Physiology* «སྦྱོང་དོས་རིག་པ་དང་བཤག་དབྱེད་རིག་པའི་སྒྲིང་པོ་གཅིས་བསྟུས་» རྒྱམས་ཀྱི་ནང་རུ་འཁོད་པའི་ཅུབ་ལྷགས་སླད་པའི་བྱེད་ལས་སྒྲོར་རྒྱམས། རང་སློམ་གང་དཔོག་གོ་བདེའི་རག་ཏུ་དོ་སྦྱོང་ལྷུས་པ་དང་། བོད་ལྷགས་གསོ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་ནང་རུ་བསྟན་པའི་སླད་པའི་གྲུབ་ཆ་དང་། བྱེད་ལས་རྒྱམས་མ་དཔེ་རི་བཞིན་ཁྱུངས་ཁྱུང་དྲངས་ནས་དེ་ལ་འགྲེལ་བཤད་དང་གོ་བསྟར་བྱས་ཡོད།

[[7]] སླད་པའི་གྲུབ་ཆ་དང་གྲུབ་ཚུལ་སྒྲོར། (1) སླད་པའི་གནས་ལྷལ། སླད་པ་ནི་རུས་པའི་མཁར་རྫོང་ལྷ་བྱ་ཞིག་གི་ནང་རུ་གནས་ཡོད་པ་རེད། སླད་པ་གནས་པའི་མགོའི་ཀ་ལི་དེ། སྟོང་ནས་མཐུག་ཆོད་དབྱིན་ཁྱེ་གང་གི་བཞི་ཆ་གཅིག་དང་། འོག་ཏུ་དེ་ལས་མཐུག་ཅིམ་ཡོད། སླད་པ་ནི་རྒྱན་གཤེར་གྱིས་གཏུམ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱན་གཤེར་དེས་བརྒྱབ་སྦྱོན་མོགས་ལས་སྦྱོབ་བྱེད་ཀྱི་གདན་ལྷར་སླད་པའི་ཉེན་ཁ་སྤང་སྦྱོབ་བྱ་རྒྱར་པན་ཐོག་གི་ཡོད་པ་དང་། བྲག་དང་སླད་པའི་བར་བཅད་ཅིང་སྟོ་སྤང་ལྷ་བྱ་བྱེད་ཅིང་། དོན་མེད་གང་བྱུང་གི་རྣམ་རིགས་རྒྱམས་སླད་པའི་ནང་རུ་འཁྱུལ་མི་བཅུག་པ་བཀག་ཅིང་། སླད་པ་ལ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་མངར་རྣམས་རྒྱམས་སླད་པའི་ནང་རུ་གཏོང་བ་དང་། ནད་ཡམས་ཀྱི་སྒྲིན་བྱ་(Bacteria) དང་། རུག་རྣམས་རིགས་རྒྱམས་ནང་རུ་འཁྱུལ་མ་བཅུག་པ་འགོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གཟེར་འཛོམས་སྒྲན་རྣམས་དང་། སྦྱིང་སྒྲན་(Anesthetics) རྒྱམས་སླད་པའི་ནང་རུ་ལས་སྤེལ་པོ་འཁྱུལ་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་སླད་པའི་རྒྱན་ལྷན་གྱི་རུས་པ། འབྲུགས་པར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆང་རག་

དང་། དབང་པོ་ལྟུང་བྱེད་སྟེགས་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན་རྣམས་རྣམས་ཀྱང་ལས་སྒྲ་པོས་
མྱོད་པའི་ནང་དུ་ཐར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། (2) མྱོད་པའི་བཟོ་དབྱིབས་དང་
རང་བཞིན་སྟོང་། མྱོད་པ་ནི་ཚུ་ཐང་གི་སྒྲི་ཐོའི་ནང་གི་ཚུ་བལ་དང་། ཡང་ན་
ཐང་ཤིང་གི་ཤིང་བལ་ལྟར་ཚ་སྒྲན་གྱི་བྱ་བའི་ཕྱང་པོ་ཞིག་ཡིན། ཡོངས་གྲགས་
ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ན། མྱོད་པ་ལ་གྲམ་ཚ་(Neuron)དུང་ཕྱར་སྒྲམ་ཚུ་ཐམ་པ་ཡོད་
ཅིང་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་ལུས་ཀྱི་ཚ་སྒྲན་རྣམས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། མྱོད་
པའི་ཚ་རྒྱལ་(Nerve cells) ཁ་ཤས་ལུས་ཀྱི་ཚ་སྒྲན་བྲི་བྱག་གི་བར་དུ་འབྲེལ་ཡོད་
པར་བཤད། གྲམ་ཚ་རྣམས་ནི་སྒྲི་ཐོ་ཐོག་སྒྲི་ཐོ་ཐོག་བྲན་པ་ལྟར་ཡོད་ཅིང་། དེ་
ལ་བརྒྱུལ་ཚ་སྒྲན་(Axon)དང་། བརྒྱུལ་ཚ་སྒྲན་(Dendrite) རྟེ་རིགས་གཉིས་
ཡོད་པ་རེད། བརྒྱུལ་ཚ་སྒྲན་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཉེ་འགམས་ཀྱི་གྲམ་ཚ་གཞན་
ནས་བརྒྱུལ་འཕྲིན་བྲལ་ས་ཏེ་རང་གི་གྲམ་ཚ་ལ་ལན་སྟོང་པ་དང་། དེ་ནས་བརྒྱུལ་
ཚ་སྒྲན་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་ཏ་ཅང་མཚོགས་པོའི་སྒྲི་ཐོ་ནས་བརྒྱུལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
བརྒྱུལ་བའི་མཚོགས་ཆ་དེ་ཆུ་ཆོད་གཅིག་ནང་མེ་ལེ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་བརྒྱལ་
ཐུབ་ཅིང་ཡོད། ཐེངས་རེར་བརྒྱུལ་བྱིན་རྟེན་ཚ་སྒྲན་རང་གི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་པ་
གང་དེ་སྐད་ཅིག་གིས་རང་སོར་རྒྱུད་ཐུབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། (སྐར་ཆ་གཅིག་ཆ་གཉིས་
སྟོང་དུ་བཞོས་པའི་ཆ་གཅིག་ཙམ་གྱི་ཡུན་གྱིས་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ།) གསལ་པོར་བཤད་ན།
གྲམ་ཚ་རྣམས་ཆ་གང་ནས་པན་ཚུན་ཐུག་འཕྲད་མེད་སྟབས། པན་ཚུན་བརྒྱུད་
ལེན་བྱ་སྐབས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་པའི་སྒྲི་ཐོ་ནས་བརྒྱུལ་ཞིང་ཡོད་པ་ལྟེ། དཔེར་ན། རྒྱུད་མེད་
སྟོག་འཕྲིན་གྱིས་སྟོག་བརྒྱུལ་བ་ལྟར་རོ། །

མྱོད་པའི་མྱོད་ཆོད་ལ་ལུས་ཀྱི་མྱོད་ཆོད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་2%ཙམ་མ་གཏོགས་མེད་
ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོད་སྟོག་རྒྱུད་གི་20% དེ་མྱོད་པའི་ནང་དུ་དམོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་དང་། རྟིང་གིས་བཏང་འདྲེན་བྱས་པའི་བྲག་གི་1% དེ་མྱོད་པའི་ནང་
སྟོང་དམོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྲིད་མྱོད་པ་ལ་དམོས་པའི་རྒྱན་ལྟན་གྱི་བྲག་
དང་། སྟོག་རྒྱུད་རྣམས་སྐར་ཆ་ཤ་ཁས་ཙམ་གྱི་རིང་ཆད་ན་མི་དེ་དྲན་མེད་དུ་
བརྒྱལ་བ་དང་། སྐར་མ་ཁ་ཤས་ཆད་པ་ཡིན་ན་མིའི་ལུས་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟེ། དཔེར་ན། གཟའ་གྱི་བ་པོ་ག་དང་ཆ་བ་ཆེན་འཆི་རྒྱུན་བྱེད་

ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ད་རུང་ལྷན་པ་ལ་མངར་ཇུས་(Glucose) རྒྱན་མི་ཆད་པར་
དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ལུ་གེ་བྱུང་རུས་པན་ཐོག་ཅན་གྱི་ཟས་ཀྱི་འཚོ་བཅུད་གང་
ཡོད་དེ་ཐོག་མར་ལྷན་པ་ལ་ཐོབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ལྷན་པའི་བྱ་བ་ཉམས་ན་མི་
གསོན་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེང་རབས་ལྷན་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་
རྣམས་ཀྱིས་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཤེས་ཡོད་པ་དཔེར་ན།
མིའི་ལུས་སྤྱི་ནང་གི་ན་རྩལ་ཐམས་ཅད། ལྷན་པའི་ནང་དུ་ཚོར་ཞིང་ཡོད་ཀྱང་།
ལྷན་པ་རང་ལ་བཅད་གཏུབ་གང་བྱས་ཀྱང་། ན་རྩལ་དང་རྩལ་བསྐལ་གང་ཡང་
ཚོར་གྱི་མེད་པ་ཤེས་ཡོད། ལྷན་པའི་དཔེ་རིས་བཟོ་མཁན་ཚོས་ལྷན་པའི་རྒྱབ་
ངོས་ཀྱི་མཐོང་བྱེད་དབང་པོའི་གནས་དང་། ལྷན་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཐོས་
བྱེད་དབང་པོའི་གནས་སོགས། རུས་པ་གཙུག་པོར་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་དཔེ་རིས་རགས་
ཅུམ་བཟོ་བྱུང་ཡོད།

སྤྱིར་ལྷན་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱེད་ལས་དང་རུས་མཐུ་ཆེ་
ཤོས་ཤིག་ཡིན་ཡང་། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཞན་ལྟར་བསྐྱེད་སྦྱོར་ཤོར་ན་བསྐྱར་གསོ་
བྱེད་ལས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། མཚན་པའི་ཤ་སྦྱི་དང་། ལྷག་གི་རྩལ་
སྐྱ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོར་ཤོར་ན་སྐྱ་སྦྱོད་ཟས་སྦྱོད་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་སྐྱར་
གསོ་ཡོང་རྒྱའི་རེ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ལྷན་པའི་སྦྱི་རྩལ་སྐྱ་བ་གཅིག་ལའང་ཉམས་སྦྱོར་
ཤོར་ན་སྐྱར་གསོ་ཡོང་ཐབས་མེད་པར་མ་ཟད། སྦྱི་མི་རྣམས་རང་ལོ་སོ་ལུ་ལས་
བཟལ་ཇེས་ཉིན་རེ་བཞིན། ལྷན་པའི་ཅ་རྩལ་སྦྱོར་སྐྱ་ལྷག་ཅུམ་རེ་ཉམས་སྦྱོར་
དང་མེད་པར་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་ལྷན་པ་ནི་ཅ་རྩལ་གྱི་བང་མཛོད་
ཅིག་ཡིན་ལྟམས་ཉིན་བཞིན་ཉམས་སྦྱོར་དེ་ཅུམ་སྤྱིན་ཡང་ད་རུང་ལྷན་པའི་ལས་
ཀའི་རུས་པ་དེ་ཡུན་རིང་བར་ཉམས་སྦྱོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷན་པའི་སྦྱི་རྩལ་
སྐྱ་མི་རྣམས་གང་འཚམས་ཤིག་ཉམས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ནས་མིའི་མིག་དང་། རྒྱ་
བ། རྒྱ། རྒྱ། རེག་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོའི་རུས་པ་ཉམས་སྦྱོར་པ་མ་ཟད། ཡིད་
ཀྱི་དབང་པོ་ཡང་ཉམས་སྦྱོར་དུན་པ་མི་གསལ་བ། བརྗེད་ངད་ཆེ་བ་ལ་སོགས་
པའི་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ལྷན་པའི་ནང་དུ་སྐྱར་ཡོད་ཀྱི་མིའི་མིང་
དང་། ཁ་པར་ཨང་གྲངས་སོགས་ཏེ་ཅང་གི་གོམས་འདྲིས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་བརྗེད་

ནས་དྲན་མི་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

[[༡]] ཁྲི་པའི་བྱེད་ལས་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག (1) ཁྲི་པས་ལྷན་ལ་བཀོད་འདོམ་བྱ་ཚུལ། ཁྲི་པ་ནི་ཤ་སྐྱི་སྐྱུ་བོའི་ཕུང་པོ་ཞིག་རེད། ཁྲི་པའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་རྩ་དཀར་གྱི་འབྲུང་རྩལ་(Neuron) རྩུང་ཕྱར་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། ད་རྩུང་དེ་ལས་ལྷབ་ལྷ་དང་བཅུ་མང་བའི་གི་ལི་ཡལ་གྱི་སྒྲ་གཟུགས་ (Glial cell) ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་རྒྱས་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་མིའི་ལྷན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་མིའི་རང་གཤིས་དང་། རྣམ་འགྱུར། སེམས་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས་བཅས་མཚན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་ཡིས་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་པ་དང་། རྣས་དྲི་ཚོར་བ། ལྟེན་རྩུང་བ། མཚུབ་མོས་རེག་བྱ་ཚུང་བ་དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་ཁྲི་པའི་ནང་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། རྣ་བ་དང་། རྣ་དང་། ལྟེ་དང་། མཚུབ་མོ་རྣམས་ནི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་བཅའ་མཁན་ཅམ་ཞིག་ཡིན། མི་ལ་དཀྱེས་སྒྲོམ་དང་ན་ཟུག་བྱུང་སྐབས་ལམ་སང་ཁྲི་པ་ནས་བརྟེ་ལེན་ཅིང་ཚོར་བ་ལྟེང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། མིའི་རྒྱས་ཤུགས་དང་སེམས་ཁམས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཁྲི་པས་ཚོད་འཛིན་དང་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་གཉིད་ཁྱུག་པའི་སྐབས་སུ་འང་ཁྲི་པས་ལྷལ་ཤེས་གཉིས་བར་རྩ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་བརྟེ་ལེན་སྒྲིལ་འདྲེན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། འོ་ན་ཕྱི་རོལ་ལྷལ་གྱིས་བཏང་པའི་མིའི་ལྷན་ལ་བདེ་སྐྱུག་བར་མའི་ཤུགས་སྒྲིལ་མང་པོ་ཞིག །ཚུ་ཚུབས་ལྟར་རྒྱན་ཆད་མེད་པ་ཞིག་འབྱོར་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་དག་རི་ལྟར་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ཁྲི་པས་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེན་ནམ། ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་དེ་དག་བདག་གཉེར་བྱེད་ཅིང་གཞན་རྣམས་སྤང་མེད་རྩ་དབྱུག་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ང་ཚོས་མིག་ཤེས་གཟུགས་ལ་གཡེང་པའི་སྐབས་སུ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་གཞས་སོགས་སྒྲ་རྒྱན་པོ་དེ་ཞིབ་རྩ་འཛིན་ཞིང་མེད། དེ་བཞིན་རྩ་རྣ་ཤེས་སྒྲ་ལ་ཆགས་ཆེ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་དོ་སྤང་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་མ་རེད། བྱས་ཅང་ཁྲི་པས་དབང་པོ་སྒྲ་ལྟེ་ཤེས་པས་འཛིན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་རྩས་གཅིག་ལ་ཆ་མཉམ་པར་བདག་ཉར་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་ནི། འགོ་ལ་ཤེས་རྒྱུད་གཉིས་མི་མང་ལ། ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་རྩ་སྤང་། འོན་ཀྱང་ཡོད་ཤེས་དེ་ལྷལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ནན་ཏན་རྩ་གཏང་དེ་

གཡེང་པའི་སྐབས་ཡིན་ནའང་། ལུས་ཀྱི་ཉེ་སྡོར་དུ་གནས་ཚུལ་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་སྐབས་སྐད་པས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་པའི། ཁ་སྒྲུགས་དེ་མ་ཐག་དུ་བསྐྱར་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། མི་གང་ཞིག་འབྲུག་རེ་མ་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་འདྲིད་བརྟུང་གོར་གྲལས་བྱེད་སྐབས་སྐད་པས་དེ་མ་ཐག་གཟུགས་པོའི་སྤྱིང་ཆད་སྟོམས་སྒྲིག་བཟོ་དགོས་པའི་བཀོད་འདོམས་བྱེད་ཅིང་། གལ་སྲིད་གཟུགས་པོ་སྟོམས་པོར་བཟོ་མ་ཐུབ་ན་ལག་པ་ལ་འདྲིད་བརྟུང་ལས་སྒྲོབ་དགོས་པའི་བརྟུང་གོར་གི་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྲིད་ས་ལ་བརྟུང་སོང་ན་སྐད་པས་དེ་མ་ཐག་དུ་ལུས་ལ་ཆས་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་མེད་ཤེས་བརྟུག་པ་དང་། སྐད་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་གཟབ་གཟབ་བྱ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཐེངས་དེར་བྱང་བའི་གནས་ཚུལ་ནམས། སྐད་པའི་ནང་དུ་ཉར་འཛིག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

སྐད་པས་དུས་རྟག་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་རྟོག་དུ་ཅན་གངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལྟ་རྟོག་བྱ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཆོག་ན། མིའི་ལུས་ཀྱི་ཁྲག་ནང་དུ་ཁར་པོན་ཇེས་Carbon dioxide ཆད་མང་དུ་འབེལ་སྐབས་ཆོར་བའི་དབང་པོས་སྐད་པ་ལ་ཁྲག་གི་ནང་དུ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་ (Oxygen) མང་ཅམ་དགོས་པའི་བརྟུང་བཏང་བ་དང་། སྐད་པས་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་ཀྱི་མཁྱོགས་ཆད་དེ་བྱང་ཁོག་གི་ཤ་ཆོད་(Muscle) རྒྱུན་དམ་སྟོང་(Contraction and Relaxation)བྱེད་པའི་ཡུན་ཆད་དང་བསྐྱར་ནས་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། མི་ཡི་སྐད་པས་དེ་ལྟ་བུས་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཆང་མ་བྱིས་པ་རྒྱུ་དུ་ལྷར་གཅིས་སྒྱུར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅིང་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ལཱི་དབང་པོ་རྒྱུས་ཀྱིས། གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གང་ཞིག་འཕྲད་ཀྱང་རྟག་པར་སྐད་པ་ལ་འབེལ་བ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། (2) སྐད་པའི་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་སྒོར། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་རང་ལ་མཁལ་མ་གཉིས་དང་། སྒོ་བ་གཉིས། བཀལ་ཆེན་(Adrenals)གཉིས་བཅས་ཡོད་པར་ཤེས་ཀྱང་། སྐད་པ་ནི་རྟོག་རྟོག་གཅིག་ཡིན་པ་ལས་དུམ་བུ་གཉིས་ཡོད་པ་དུན་མཁན་སལ་ཆེར་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་སྐད་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ནི་རྒྱུ་བྱེད་གཉིས་ཡིན་ལ། (Right and left hemisphere) དེ་གཉིས་སྟུགས་གཅིག་དུ་འབེལ་བ་ནི་སྐད་པ་

རིལ་པོ་ཡིན། ཁྲད་པའི་གཡོན་སྟོགས་ཀྱི་ཆ་དེས་མིའི་གཞིགས་གཡས་སྟོགས་ཀྱི་
 གཡོ་འགྲུལ་སོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བཀོད་འདོམ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། ཁྲད་
 པའི་ལྷན་སྐྱེད་གཡས་པ་དེས། ལུས་ཀྱི་གཡོན་སྟོགས་ལ་བཀོད་འདོམ་བྱེད་ཅིང་
 ཡོད་པ་རེད། མི་གཡས་ལག་ཅན་རྣམས་ལ་ཁྲད་པ་གཡོན་མ་འདི་གལ་ཆེ་ཞིང་།
 གཡོན་ལག་མ་རྣམས་ལ་ཁྲད་གཡས་པ་འདི་གལ་བ་ཡིན། ཉེ་ཆར་ཁྲད་པ་ཞིབ་
 འཇུག་པ་ཆོས་བཤད་སྒྲིལ་ལ། ཁྲད་པའི་ལྷན་སྐྱེད་གཡོན་པ་འདིས་མི་རྣམས་ཀྱི་
 གོམ་པ་སྒྲིར་རྒྱ་དང་། ཡི་གེ་འབྲི་བ། ཕྱིས་རྒྱག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀ་ཕལ་མོ་
 ཆེ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལ། གཡས་སྟོགས་ཁྲད་ལྷན་གྱིས་ཕལ་ཆེར་ལས་གཞན་མེད་པ་
 གཙོ་བོ་མཁའ་དབྱིངས་རྟོག་ཞིབ་སོགས། གནམ་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་ཁ་
 ཤས་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་བཤད། ཁྲད་པའི་སྟོགས་ཆ་སོ་སོ་ན་དྲན་པའི་དབང་པོ་
 མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་སྟབས། དེ་དག་ཏུ་སྒར་མཐོང་ཐོས་བྱང་རིགས་རྣམས་ཉར་
 ཆགས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། སྟོན་ས་ཆ་གང་ཞིག་ཏུ་སེམས་ཅན་དམིགས་
 གསལ་ཅན་ཞིག་མཐོང་བ་དེ་ཁྲད་པའི་ནང་ཏུ་དྲན་པས་ཉར་ཡོད་ཀྱང་བར་ལམ་
 བག་ཉལ་ལྟ་བུས་བརྗེད་པ་དེ་ཉིད། སྒར་ཡང་ཉིན་ཞིག་རི་འགོ་ཞིག་ན་གཡག་
 དཀར་པོ་ཞིག་མཐོང་བ་དང་སྒར་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་དྲན་གསོས་བྱེད་སྲིད་པ་དང་།
 ཡང་། ཁ་སང་གྲོགས་པོ་ཞིག་གིས་དཔེ་ཆ་ཞིག་གཡར་རོགས་ཞེས་ལབ་པ་དེ་
 བརྗེད་ནའང་། དེ་རིང་གྲོགས་མོ་ཞིག་གིས་དོན་གཞན་ཞིག་མངགས་བཅོལ་བྱས་
 པའི་སྟེན་གྱིས་ཁ་སང་གི་དོན་དེ་དྲན་གསོས་བྱེད་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་རེད། ལུས་ཀྱི་
 དབང་ཆ་རྣམས། བན་ཚུན་བརྒྱུད་རིམ་བྱ་བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་དེ་དག་ཁྲད་
 པའི་རྒྱས་པས་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། སྐད་ཆ་བཤད་
 མི་ཐུབ་པར་གྱུར་པའི་ནད་དང་། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སྤྱིད་ནས་ཆོར་བ་མེད་
 པ་ཆགས་པའི་ནད་རིགས་(Paralyzed limbs)རྣམས་ཁྲད་པའི་རྒྱས་པས་གསོ་ཐུབ་
 ཅིང་ཡོད་པ་མ་ཟད། དྲན་པ་མི་གསལ་བ་ཡང་གསལ་པོར་བཟོ་ཐུབ་ཅིང་ཡོད་
 པ་རེད། (3) ཁྲད་པའི་ཁ་དོག་དང་འབྲེལ་བའི་མིའི་རྣམ་འགྱུར། ཉེར་རབས་
 རྒྱལ་སྟོགས་པའི་ཁྲད་པ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསར་
 རྟོགས་བྱང་བའི་འབྲས་བུ་ལ། མིའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་ཁྲད་པའི་ཁ་དོག་

གཉིས་བར་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་གསལ་རྟོགས་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན། མིའི་སེམས་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས་ཆོ་སྲུང་པའི་ཁ་དོག་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རུ་ཁོང་ཁྱོད་ལ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་ལྟར་སྲུང་པའི་ཁ་དོག་ཀྱང་དགའ་སེར་དམར་ལྗང་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་པར་མཐོང་ཡོད།

[[༡]]སྲུང་པའི་དག་ཆེན་གསུམ། སྤྱི་མིའི་ལུས་ལ་སྲུང་པ་སྲུང་བའི་རྒྱ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། རྟག་རུ་སྲུང་པ་ལ་གནོད་པའི་ནད་རིགས་ཀྱང་ཉ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་གཙོ་བོ་སྲུང་པའི་དག་ཆེན་གསུམ་ཞེས་པར། (1) སྲུང་སྐྱ་ན། (Tumor) སྲུང་སྐྱ་ན་བྱུང་ན་ངེས་སྲུང་པ་ལ་གནོད་ཆབ་ཆེན་པོར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེར་རུས་ནད་རིགས་དེ་དག་སྤྱིར་བཏོན་པའི་ལག་རྩལ་ཡག་པོ་ཡོད་པར་ཆ་སྟེན་འཛོམས་མཁན་ཡིན་ན་བརྟེན་ནད་རིགས་འདི་པལ་ཆེར་བཅོས་ཐུབ་ཅིང་ཡོད། (2) སྲུང་ཚད། (Stroke) སྲུང་ཚད་ཀྱིས་བརྒལ་བའི་ནད་དེ་ཡང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། ནད་འདིས་ཟིན་ན་སྲུང་པའི་ནད་གི་ཁྲག་སྟོད་ཁ་ཅིག་གི་ནད་ཁྲག་རྩོག་རིལ་རིལ་རུ་སོང་ནས་སྲུང་པའི་འཕར་རྩ་རྒྱུང་བ་ཁ་ཅིག་ཤྱགས་ཉམས་ཏེ་འགས་སྟོན་ཤོར་བའམ། ཡང་ཁྲག་འགག་ནས་སྲུང་པའི་ནད་རུ་དགོས་ངེས་ཀྱི། རྒྱུང་ཁྲག་རྩམས་ཉམས་ནས་སེམས་ཀྱི་དྲན་པ་ཉམས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་ཉམས་པ་དང་། ཉེན་གལ་ཆེ་བ་རྩམས་འཆི་སྟེན་ཡང་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིགས་རེ་འགའ་ཙམ་ནི་གསོ་ཐུབ་པ་སྤྱིར་པ་ཙམ་ཡང་ཡོད། ནད་དེ་གསོ་ཐུབ་མིན་གཙོ་བོ་སྲུང་པའི་ཆ་ཤས་གང་ཞིག་དང་། སྟོན་ཆེ་རྒྱུང་གང་ཙམ་ཤོར་ཡོད་པ་ལ་རགས་ལས་པ་ཞིག་རེད། (3) སྲུང་པ་བརྒྱབས་སྟོན། (Brain injury) སྤྱིར་སྲུང་པ་སྲུང་བྱེད་ལ་སྤྱི་ན་ཀ་ལའི་རུས་པ་དང་། ནད་རུ་སྲུང་བྱེད་གདན་ལྟ་བུའི་རྒྱན་རིགས་རྩམས་ཡོད་ཀྱང་། འདྲིང་བརྒྱབ་ཤོར་བ་དང་། མགོ་ལ་རྩོད་བྱུག་སོགས་བཞུས་པ། རྒྱུངས་འཁོར་གཡང་རུ་འགྲིལ་བ་སོགས་པའི་སྟེན་གྱིས་སྲུང་པ་ལ་བརྒྱབས་སྟོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་བརྒྱབས་སྟོན་ཤོར་ན། སྲུང་ངོས་རུ་ཁྲག་འཆུས་ཐོན་ནས་སྲུང་ཡོང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྲུང་པ་ནི་རུས་ཁོག་ནད་རུ་ཆགས་ཡོད་ལྟམས་སྲུང་ནས་སྟོས་

པའི་ཡུལ་ཞིང་ག་ཡོད་བ་མ་རེད། གལ་སྲིད་རྩལ་ཁོག་དང་སྐྱང་པའི་ངོས་གཉིས་
བརྒྱུད་ན། རྒྱ་མཚོ་མེར་འགོ་བ་དང་རྩལ་མེད་རྩ་བ་རྒྱལ་ནས་འཆི་རྟགས་
སོགས་ཀྱང་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། མདོར་བཟུས་ན་ཁྲད་པའི་བྱེད་ལས་དང་རྩལ་
པའི་སྐྱོར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཐིག་ཙམ་ཞིག་འདྲིར་
ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ་ཡིན་པ་ལས། ཁྲད་པའི་བྱེད་ལས་དང་རྩལ་པ་དངོས་ནི་བརྗོད་
ཀྱི་མི་ལངས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ། ཁྲད་པའི་ནང་གི་རྣམ་རིགས་དང་། བྱེད་རྩལ་
སོགས་མཐར་ཐིག་པ། ཆ་ཡོངས་སུ་ཆོང་བ་ངོས་བཟུས་དང་འཕྲུལ་པར་ལེན་
ཐབ་པའི་འཕྲུལ་ཆས་ཤིག་ད་བར་ཐོན་མེད།

གཉིས། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གཞུང་རྩ་བ་ལྟན་པའི་

ཁྲད་པ་དང་ཙ་དཀར་སྐོར།

ཁྲད་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱབ་ཆ་རྣམས་རྩ་ཆོས་དང་།
བྱེད་ལས་དང་རྩལ་པ་མང་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་ལོའི་སྔོན་ཀྱི་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་
ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་ཙམ་ན་རིམ་པ་བརྒྱད་པའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ཡིག་ཆོང་མང་
པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ལས་ཁྲད་པའི་སྐྱོར་བཤད་པ་ཏ་ཅང་ཉུང་། བོན་ཀྱི་
གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལེགས་བསྐྱེད་བྱས་པའི་རྒྱུད་བཞི་གང་
ཡིན་ཡང་། ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་། སྟོད་སྦྱང་། འོན་སྟོད་། དབང་པོ་སྟོ་ལྟ་ཐམས་ཅད་
དབྱེ་བ་ཞིབ་རྩ་བྱས་ཏེ་ལེའུ་རེ་རེ་བཞིན་བཟུན་ཡོད་ཀྱང་། ཁྲད་པའི་བྱེད་ལས་
དང་རྩལ་པ་བཟུན་པའི་ལེའུ་ཞིག་བྱང་མི་འདུག །འོན་ཀྱང་གསོ་རིག་གི་གཞུང་
རྒྱུད་པ་དེ་དག་གི་ནང་རྩ་ཁྲད་པ་དང་ཙ་དཀར་འབྲེལ་ནས་འབྲེལ་བཤད་གནང་
པའི་སྐྱོར་འགའ་ཞིག་འདྲིར་བཀོད་པར། བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཁྲད་པ་ཙ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས། །

ཙ་བ་ལྟ་བུར་བྱར་རྩ་རྩལ་པ་ཡི། །

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྩ་རྩ་བ་རྩ་དགུ་ཡོད། །

དེ་ཡང་དོན་སྟོད་ནང་རྩ་འབྲེལ་པ་ཡི། །

དར་ཀྱི་དབྱང་ཐག་བརྩ་གསུམ་སྤྲོས་པའི་རྩ། །

ཡན་ལག་སྤྱི་འབྲེལ་མདོན་པའི་རྩ་རྩལ་སྟེ། །

དེ་ལས་ཚུ་ཅ་སྟན་བྱ་བཅུ་དྲུག་གྱིས།

དེའི་དོན་ནི། སྐད་པ་ནི་ཅ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་གཞིའམ་ཅ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ་དེའི་
རོ་བོ་ཅ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་བྱ་བས་བྱབ་པའི་བསྐྱེད་གསལ་གྱི་གོང་བུ་ཞིག་ཡིན་
པར་འདོད་དེ། ལུས་འཆོ་བྱེད་གྱི་ཇས་རིགས་གཙོ་བོ་རྒྱུད་མཁྱིམ་བད་ཀན་གསུམ་
གྱི་ཡ་གྲུལ་བད་ཀན་གྱི་གནས་གཞི་ནི་སྐད་པ་ཡིན་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། བད་
ཀན་སྐད་པ་ལ་བརྟེན་སྟོད་ན་གནས། ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་ཡང་ལུས་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡི་ཇས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བྱུངས་སྐད་པ་ཡིན་པས་ན། ལུས་ལ་རྒྱ་
ཡི་བྱེད་ལས་དང་། ཚའི་བྱེད་ལས་ཐམས་ཅད་དོན་དུ་སྐད་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་
པར་བཤད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་ཡང་གཙོ་བོ་སྐད་
པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་དེ། ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཅ། །

སྐད་པ་ལ་སྤྱིད་ཅ་སྟན་ལྟ་བུས་བསྟོར། །

དུན་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཅ། །

སྤྱིད་ལ་སྤྱིད་ཅིང་ཅ་སྟན་ལྟ་བུས་བསྟོར། །

དེ་ཡང་ཆོག་རྒྱུ་མ་གཉིས་གྱི་སྐད་པའི་ལས་ཀ་གཙོ་བོར་བསྟན་པར། མིག་
དང་། རྩ་བ། རྩ། རྩེ། ལུས། ཡིད་བཅས་གྱི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་
ཡུལ་གཟུགས་སྒྲི་རྩི་རིག་བྱ་རྣམས་འཆར་བར་བྱེད་པའི། ཅ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ནི་
ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྟེན་རྟེན་དུ་སྐད་པ་འབྱེད་བ་ཞེས་པའི་ཅ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སྤྱིད་
ཅིང་འཁོར་ཅ་སྟན་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པས་བསྟོར་ཉི་གནས་པ་དང་། སྟོག་འཛིན་
གྱི་རྒྱུད་འཁོར་དང་བཅས་པས་ཅ་སྟན་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་གྱི་ཆ་ཐམས་
ཅད་ལ་རྒྱ་སྟེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་གྱི་ཆོར་བ་འཛིན་
པའི་རུས་པ་སྟེར་གྱི་ཡོད་པ་བཤད། ཅ་འདི་ནི་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་རྟོག་
མེད་ཤེས་པའི་རྟེན་ལ་ཟེར། ཆོག་རྒྱུ་མ་གཉིས་གྱི་དོན་གཙོ་བོ་སྤྱིད་གི་ལས་
ཀ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཡང་ཞིབ་དུ་དབྱེད་ན་སྐད་པའི་ལས་ཀའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན་པ་
དོན་གྱིས་བསྟན་དེ། དེ་ཉིད་རྟོག་བཅས་ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་པ་དང་། རྟོག་
བཅས་ཤེས་པའི་རང་རྒྱ་རྟོག་མེད་པ་སྟོན་སོང་དུ་མེད་པ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱེད།

རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ནི་ཁྲད་པའི་ཐད་ཀའི་བྱེད་ལས་ཤིག་ཡིན་པ་གོང་དུ། དབང་པོ་
ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཙུ། ཁྲད་པ་ལ་སྲིད་ཙུ་ཕྱ་བརྒྱས་བསྐྱར།
ཞེས་པས་ཤེས་སོ། དེ་ཡང་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་བཅས་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་ཚུལ་ནི། མེས་པའི་ཞལ་ལྷང་ དེ་བཞིན་དུ་བདག་འཛིན་དག་དུན་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྟེན་དབང་པོ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དུག་
བསྐྱེད་པའི་ཙུ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ནི་སྤྱི་ཁར་ཡིད་བཟང་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཙུ་ལ་རྒྱལ་པོ་
ལྟ་བུར་སྲིད་ཅིང་འཁོར་ཙུ་ཕྱ་བརྒྱས་བསྐྱར་ཉི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། རྟོན་དུ་འདི་ནི་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་འཛིན་པའི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་
པའི་རྟེན་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

གསུམ། རུབ་ལྷགས་དང་བོད་ལྷགས་མཚུངས་པའི་ཆ།

༡ ཤེས་པས་ཡུལ་འཛིན་པའི་སྐྱོར་ལ་ཁྲད་པའི་བྱ་བ་མཚུངས་པ། རུབ་ལྷགས་
དང་བོད་ལྷགས་གཉིས་དབང་པོས་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་འདོད་པ་མཚུངས་པར། རུབ་
ལྷགས་སྐྱ་ལའི་ཤེས་པ་དང་ཁྲད་པར་འབྲེལ་ནས་བྱ་བྱེད་ཚུལ་ལ། *Atlas of*
Anatomy «བཤག་དཔུང་དཔེ་རིས་ཚོགས་སྒྲིག་»ལས། མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་
བའི་གོ་རིམ་ལྟ་བུར་བཤད་ན། མོག་མར་མིག་གི་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་
གང་ཞིག་འཆར་བ་ལ། སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་དེ་ཉིད་མིག་གི་དབང་པོ་(Retina)
ངོས་སུ་འཆར་བ་དང་། དེས་མིག་གི་མཐོང་བྱེད་དབང་ཙུ་(optic nerve) བརྒྱད་
ནས་ཁྲད་པ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་རོལ་དུ་གང་མཐོང་བའི་
གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་གི་ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་གནས་ཁྲད་པའི་རྒྱབ་སྒྲོགས་ཀྱི་དབང་ཙུ་དེས། འཛིན་ཞིང་བརྟག་
དཔུང་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཞེས་སོ། །དེ་དང་མཚུངས་པར། བཤད་རྒྱུད་
ལས། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཙུ། ཁྲད་པ་ལ་སྲིད་ཕྱ་བརྒྱས་
བརྒྱས་བསྐྱར། ཞེས་སྤྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་
འཛིན་དབང་པོའི་ཡུལ་ལ། འཆར་བར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཅན་གྱི་ཙུ་གཙོ་བོ་ལ་
འཁོར་ཙུ་ཕྱ་བརྒྱས་བརྒྱ་དང་བཅས་པས་བསྐྱོར་ནས། ཁྲད་པ་གནས་ཡོད་པར་
བཤད་པ་ནི། སྤྱི་ལྷགས་ཀྱི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། སྤྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་

མིག་དབང་(Retina) རོས་སུ་འཆར་བ་དང་བཤད་ཚུལ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་
 འདུག ཡང་། དུན་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཅ། རྟིང་ལ་སྲིད་ཅིང་
 ཅ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་བསྐྱོར། ཞེས་པ་རྟོག་མེད་ཤེས་པས་སློབ་ལུ་དུངས་པའི་ཕྱི་
 རོལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ། ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་ཤེས་པ་གསལ་རིག་
 གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ཅ་གཅོ་པོ་ལ། འཁོར་ཅ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་
 པས་བསྐྱོར་ནས་རྟིང་ལ་གནས་པར་བཤད་པ་ནི། ཐད་ཀར་བལྟས་ན་ཕྱི་ལྷགས་
 དང་ཅུང་མི་མཐུན་པར་མཐོང་སྲིད་ཀྱང་། ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ན་རྟོག་བཅས་གྱི་ཤེས་
 པ་འདི་ཡང་། རྟོག་མེད་ཤེས་པས་སྐད་ཅིག་དང་པོས་མཐོང་བའི་གཞུགས་གྱི་
 རྣམ་དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་རྟོག་བཅས་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བཤད་པ་
 དང་། རུབ་ལྷགས་སུ་མིག་དབང་གི་རོས་སུ་འཆར་བའི་ཕྱི་རོལ་གཞུགས་གྱི་རྣམ་
 པའི་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་རྣམས་མཐོང་བྱེད་དབང་ཅ་བརྒྱད་ནས་མྱད་པའི་
 དབང་ལ་འབྲེལ་ཞིང་། དབང་ཅ་དེས་གཞུགས་གྱི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་འཛིན་
 པར་འདོད་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤྱང་།

༡ འབྲུང་བ་ལྟའི་སློན་ནས་ལྷན་སེམས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དོན་གྱིས་མཚུངས་པ།
 རུབ་ལྷགས་སུ་གསར་རྟོགས་བྱུང་བའི་མིའི་སེམས་ནང་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་
 བས་མྱད་པའི་ཁ་དོག་འགྱུར་བར་བཤད་པ་དང་། བོད་ལྷགས་སུ་སེམས་ནི་རྒྱང་
 ལ་བརྟེན་ཞིང་རྒྱང་གི་རྒྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་གྱི་སྟོད་སྤྱད། ཕྱི་ནང་ཐམས་ཅད་
 ལ་རྒྱ་བ་དང་། རྒྱང་དེ་ཡང་འབྲུང་བ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤིག་ཡིན་པར་
 འདོད་པ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། རུབ་ལྷགས་གྱི་Atlas of Anatomy 《བཤག་དབྱེད་
 དཔེ་རིས་སྟླགས་སྟླག་》 ལས། ཉེ་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མྱད་པ་ལ་
 བརྟག་དབྱེད་བྱས་པའི་དོན་འབྲས་ལྟར་ན། མིའི་མྱད་པའི་ཁ་དོག་གི་འགྱུར་བ་
 ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་སློབ་ནང་དུ་འགྱུར་བ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་མཐོང་ཐུབ།
 དེའང་མིའི་བསམ་སློབ་ནང་དུ་དགའ་སྟོང་དང་། ལྷག་བསྐྱེད། འདོད་ཆགས་དང་
 ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱི་བསམ་སློབ་འགྱུར་དང་བསྐྱེད་ནས་མྱད་པའི་ཁ་དོག་ལ་སྤྲོ་སེར་
 དམར་ནག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡོད་པར་རྟོགས། ཤེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་
 བོད་ལྷགས་སུ་རྒྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སློན་ནས་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཆོས་དྲུག་ཉམས་

ལེན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེའི་ནང་དུ་ 《གསང་བ་འདུས་པའི་》 ལྷང་དྲངས་པར།

དེ་ལྟར་རྒྱང་དང་རིག་པ་གཉིས་པ་གཉིས། །

དོན་བྱེད་གཅིག་ལ་མཆོན་ཉིད་གཉིས། །

རང་རིག་མཆོན་ཉིད་དུན་ཅིང་གསལ། །

རྒྱང་གི་མཆོན་ཉིད་བསྐྱེད་འབྱུང་བཅ། །

དེ་གཉིས་སྒྲོན་པའི་དཔེར་བརྗོད་ནི། །

རིག་པ་འབྱེ་བོ་མིག་ཅན་འདྲ། །

རྒྱང་ནི་མིག་མེད་རྟ་པོ་འདྲ། །

དེ་གཉིས་བསྐྱེད་ས་པས་སྒྲུགས་བཞིར་འགྲོ། །

དེ་བཞིན་རྣམ་ཤེས་རྒྱང་གིས་བསྐྱེད། །

སྒྲོ་ལྷའི་ཡུལ་སོགས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ། །

རིག་པའི་རྒྱ་དང་རྒྱང་རྒྱུན་འཛོམས། །

འཁོར་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །

མི་རྟ་བྲལ་ན་འགོ་རྒྱ་མེད། །

ཞེས་དེ་ལྟར་རིག་པ་ནི་རྒྱང་དང་དབྱེར་དུ་འདྲིས་ནས་ལུས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་སྒྲོར་རྒྱས་པར་རྟོགས་འདོད་ཡོད་
ན་ཀླུ་པ་མི་བསྐྱེད་རྟོ་རྟེས་རྒྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་དུ་བལྟས་ན་ཤེས་སྟེ། རང་
རེའི་ལུས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱང་ལ་རྩ་བའི་རྒྱང་ལྡ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྡ་
བཅས་ཡོད་པ་དེ་མདོར་བསྟུས་ན་རོ་བོ་འབྱུང་བ་ལྷའི་རྒྱང་རིགས་སུ་འདུས་ཤིང་།
དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལྷའི་རྒྱང་དེ་དག། ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་ཀྱན་ལ་རྒྱ་ཁིང་ལྷ་བྱག་
བརྒྱད་དེ་སྒྲིམ་རྒྱ་བའི་ཁ་དོག་དང་རྣམ་སྟོབས་ནི། 《ཟབ་མོ་ནང་དོན་》 ལས།

ཁ་དོག་ས་རྩ་མེ་རྒྱང་མཁལ། །

སེར་དཀར་དམར་ནག་སྟོ་བར་འདོད། །

ཅས་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་དེའི་ཁ་དོག་ནི། ས་རྒྱང་ཁ་
དོག་སེར་པོ། རྩ་རྒྱང་ཁ་དོག་དཀར་པོ། མེ་རྒྱང་ཁ་དོག་དམར་པོ། རྣམ་མཁའི་
རྒྱང་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཕྱིར་རོལ་ས་ནི་སོར་བརྩུག་གིས། །

ཆུ་མེ་རྒྱང་མཁའ་བརྩུག་དུག་བར། །

ཡོན་ཏན་དབང་གིས་རིང་བཞིན་རིང་།

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་རྒྱང་དེ་དག་ལྷ་ལྷག་བརྒྱད་ནས་ཕྱིར་རྒྱ་བའི་ཆོའང་འབྱུང་
བ་སོ་སོའི་རོ་བོའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་རིང་བྱང་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་སྟེ། ས་རྒྱང་ལྷ་
ལྷག་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སོར་བརྩུག་གིས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆུ་རྒྱང་སོར་བརྩུག་སུ་མ།
མེ་རྒྱང་སོར་བརྩུག་བཞི། རྒྱང་གི་རྒྱང་སོར་བཙུལ། བམ་མཁའི་རྒྱང་སོར་བརྩུག་
དུག་གི་བར་ཕྱིར་འགྲོ་བར་བཤད་པ་སོགས་མི་ཡི་བསམ་སྟོན་ནི་རྒྱང་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱང་ནི་འབྱུང་བ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡོན་པས་
ཁ་དོག་མི་འདྲ་ཡོད་པར་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ན་《གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི་》
ལས།

གཏི་ལྷག་དབང་གིས་སྟོན་ཡོན་རྒྱ་མ་ཤེས། །

འདོད་པའི་དབང་གིས་སྟོན་པའི་ལས་མང་སྟུང། །

ཞེ་སྤང་དབང་གིས་གཞན་ལ་གནད་ཏུ་བཅུགས། །

ཕྱག་དོག་དབང་གིས་གཞན་ལ་འགྲན་སེམས་བསྐྱེད། །

ར་རྒྱལ་དབང་གིས་གཞན་ལ་བྱུང་ཏུ་བསད། །

ཞེས་ཀྱང་རྟོག་རྒྱང་གི་རོ་བོ་ལས་སྟེས་པའི་བསམ་སྟོན་དང་། དེའི་བྱེད་ལས་
སོགས་བརྟན་ཡོད་པ་དང་། །ཡང་། ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་
《ཟིན་ཏིག་གཅིས་བདུས་》ལས། འདོད་ཆགས་ལས་རྒྱང་། ཞེ་སྤང་ལས་མཁྲིས་
པ། གཏི་ལྷག་ལས་བད་ཀན་ཞེས་གསུང་པ་དེ་དག་ལས་དཔག་ན། འབྱུང་བ་
རྒྱང་ཁམས་ལས་སྟེས་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྟོའི་ཁ་དོག་ལྡང་ལྷ། བྱང་བ་མེ་ཁམས་
ལས་སྟེས་པའི་ཞེ་སྤང་གི་སྟོའི་ཁ་དོག་དམར་པོ། འབྱུང་བ་རྒྱ་ཁམས་གཙོ་བོ་ལས་
སྟེས་པའི་གཏི་ལྷག་གི་སྟོའི་ཁ་དོག་དཀར་པོ། འབྱུང་བ་ས་ཁམས་ལས་སྟེས་པའི་
ར་རྒྱལ་གི་སྟོའི་ཁ་དོག་སེར་པོ། འབྱུང་བ་ནམ་མཁའ་ལས་སྟེས་པའི་ཕྱག་དོག་གི་
སྟོའི་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་བཅས་ཡོན་པར་ཤུགས་ལས་གོ་རུས། དེ་ལྟར་རྒྱབ་ལྷགས་
དང་བོད་ལྷགས་གཉིས་བསམ་ལུས་འབྲེལ་ནས་བྱ་བ་བྱེད་སྟངས་སྟོར་ལ་འབྲེལ་

བྱེད་ཚུལ་རྣམ་པའི་ཆ་ནས་སོ་སོར་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཡང་། རོན་གྱི་འབྲས་བྱ་པལ་
ཆེར་འདྲ་བར་མཐོང་ངོ་། །

༡ ལུས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་དམར་དང་། རྟོར་མོའི་ཁམས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བྱ་བ་
མཚུངས་པ། རྒྱལ་ལུགས་ཆེན་བྱའི་མ་ལག་གི་ངར་ཆུ་རྟོར་མོའུ་(Hormone) འཕེལ་
འགྲིབ་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། བོད་ལུགས་ཉིན་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་དམར་
འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་མཚུངས་པར་སྤང་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1999ལོར་ཟླ་བ་
9པར་ཨི་ཏ་ལིའི་(Italy) བརྟན་འཕྲིན་ལས་གསར་བསྐྱགས་བྱས་པ་ཐོག་མར་ཐོས་
པར། “དེང་རུས་ཆོན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསར་རྟོགས་བྱུང་བ་ལྟར་ན། མིའི་
ལུས་ཀྱི་ཆེན་བྱའི་མ་ལག་གི་ངར་ཆུ་ རྟོར་མོའུ་བྱེད་ལས་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
པལ་ཆེར་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་རིང་ལ་ཆུ་ཆོད་གཉིས་རེའི་ནང་རྩ་མིའི་རྣམ་འགྱུར་
ལ་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པར་རྟོགས་ཡོད།” ཅེས་གསར་བསྐྱགས་བྱས་པར་
ཐོས། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་ངར་ཆུ་རྟོར་མོའུ་བྱེད་ལས་ཀྱིས་ཆུ་ཆོད་གཉིས་རེའི་ནང་
རྩ་མིའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་རྣམ་གཞག་ཅུ་མ་ལས། ལུས་ཀྱི་གནས་
གང་རྩ་འཕེལ་འགྲིབ་དང་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་དང་། དགའ་སྟུག་གི་
རྣམ་འགྱུར། གང་འདྲ་ཞིག་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པའི་རྣམ་གཞག་དང་གཏན་
འབེབས་བྱ་བྱུ་མི་འདུག །དེ་དང་འདྲ་བ་བོད་ལུགས་ལ་ཀྱལ་བ་ཡང་དགོན་
པས་མཛད་པའི་《རྫོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་སྤྲས་བཤད་》ལས། མིའི་ལུས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་
དམར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་དབང་གིས། མི་ཆོ་གཅིག་གི་འཕེལ་འགྲིབ་ལུགས་དང་།
ཟླ་བ་སོ་སོའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ལུགས་སོགས། བསྟན་ཡོད་པ་འདིར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་མིན་སྐབས་མ་སྟོས་ལ། ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ལུགས་ནི།
“དེ་ལ་ཉིན་ཞག་གི་དབང་རྩ་བྱས་ན། ཉིན་མོར་ཉི་མ་འཕེལ་ཉི་མུ་རྩ་ལྷུང་རུས་
པ་སྐྱེ་བས་①ཉི་མ་འཆར། མི་རྒྱུང་སྐྱེ་བས་འཕེལ། བྱི་རོལ་རྩ་རྩྱད་གཡོ། ཟས་
གང་ཐོས་འཇུ། དེ་ནས་②ཉི་མ་རྩྱས་པ་ན་ལྟེ་བར་སྐབས་པས་འདོད་ཆགས་སྐྱེ།
བྱི་རྟེན་འབེལ་རུ། ལྷ་གར་དང་བཞད་བགད་སོགས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་
སྟོན། ཆོར་བ་བདེ་བ་ཤས་ཆེ། དེ་ནས་③ཉི་མ་བྱེད་ན་སྟིང་ཁར་སྐབས་པས་
རུང་ཟད་ཤེས་པ་ལྟེ། གཉིད་རྩི་རྒྱག་པ་ཤས་ཆེ། ④བྱེད་ཡོལ་མགིན་པར་སྐབས་

པས་སྒྲིམ་ཤས་སྒྲིམ། སྒྲིང་མི་དགལ། ཞེ་སྒྲིང་གི་རྣམ་འགྱུར་མང་། གསང་གནས་ཀྱི་
 ཐིག་ལེ་དམར་པོ་དང་བྲལ་བས་ཚད་པའི་ངར་ཡོལ། མེ་སྒྲོབས་རྒྱས་པས་ཐིག་ལེ་
 སྒྲོམ། ⑤དགོང་ཕྱགས་སྒྲིམ་པོར་སྒྲིབས་པས་ལུས་གང་། ཟས་འཇུ་དགལ། མེ་རྒྱང་
 གི་རུས་པ་བཟད། ⑥ཉི་མས་རུས་སུ་མའི་དྲོད་ཀྱིས་ཐིག་ལེ་ཁུ་ནས། ⑦ཐུན་སྒྲོང་
 ལ་ཐིག་ལེའི་ཆ་བརྒྱ་རྒྱལ་ལུས་བྱངས་སུ་སྒྲོང་། ཆ་བརྒྱ་རྒྱལ་མགིན་པར་བབས།
 རླབ་དང་སྒྲར་མའི་བྱགས་མདངས་རྒྱས། བྱང་རུ་ཅ་རྒྱང་གི་ཁམས་དྲངས་མ་
 རྣམས་གཡེ་ཞིང་འདུ་བས་སྒྲིམ་པོར་རུ་དཔའ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་མཚན་མོ་ཁོ་ན་
 འདུ་ཞིང་གདོན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། ལུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་གཞན་རྣམས་
 སྒྲོབས་རྒྱང་བས་⑧སྒྲོང་འཁོར་ལ་འཇིགས་སྒྲག་གི་རྣང་བ་འོང་། དེ་ནས་ཐིག་
 ལེའི་ཆ་བརྒྱ་དུ་ལུས་བྱངས་སུ་སྒྲོང་། བརྒྱ་དུ་སྒྲིང་ཁར་བབས། ⑨ནམ་ཐུང་ཆོས་
 བཅོ་ལའི་རླབ་ནམ་གྱི་དཀྱིལ་སྒྲིབས། གཉིད་མཐུག་པོར་ལོག ⑩དེ་ནས་ནམ་
 ཐུང་ཡོལ་ལ་ཐིག་ལེའི་ཆ་བཞི་ལུས་བྱངས་སུ་སྒྲོང་། བཞི་ལྟེ་བར་བབས། ⑪ཐོ་
 རངས་གང་བའི་རིག་བྱ་ཆེ། དེ་ནས་ཆ་གཉིས་ལུས་བྱངས་སུ་འགྲོ། གཉིས་གསང་
 གནས་སུ་བབས་པས་ཐོ་རངས་སྒྲོམ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་འཇག་ རྩོ་རྩེ་ལས་སུ་
 རུང་། ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཆགས་པ་སྒྲོད་དོ། དེ་ནས་⑫ནམ་ལངས་པར་ཐིག་ལེ་
 གཉིས་པོ་དེས་གསང་གནས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དམར་པོའི་རུས་པ་སྒྲིབས་བས་ནང་པ་ཉི་མ་
 འཆར་ཉི་མི་རྣམས་སྒྲ་དྲོའི་རུས་ན་མདོག་བཟང་བ་དང་། དགོང་མོའི་རུས་ན་
 མདོག་ངན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ལུས་ཀྱི་
 ཁམས་དཀར་དམར་འཕེལ་འགྱིབ་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཆོར་དང་། རྣམ་
 འགྱུར་ལ་འགྱུར་སྒྲིག་ཡོང་རྒྱུ་ཏུ་ཅང་གི་ཁ་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པར་རེད།
 དེས་ན་དེང་རབས་ཚན་རིག་པ་ཚོས་གཞི་ནས་ཆེན་བྱའི་ལག་གི་བྱེད་ལས་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱས་ཉི་གསར་རྟོགས་བྱུང་བའི་ངར་རྒྱུ་ཏོར་མོ་ལུས་བྱེད་ལས་དང་ཀུན་ནས་
 མཚུངས་སོ། །འདིར་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རུས་ཆོད་བརྒྱ་གཉིས་དབྱེ་བའི་ལུགས་
 དང་། དེང་རུས་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱ་ཆོད་ཉིར་བཞི་དབྱེ་བའི་ལུགས་གཉིས་
 དོན་གཅིག་ཡིན་པར་རེའུ་མིག་ལ་གཟིགས་རྟོགས་པ་དང་། ཏོར་མོ་ལུ་རྣམ་
 འགྱུར་རྒྱ་ཆོད་གཉིས་རེའི་ནང་འགྱུར་བ་དང་། ཁམས་དཀར་དམར་གྱིས་མའི་

ནམ་འགྱུར་རྒྱུ་ཚོད་རེའི་ནང་རྒྱ་བསྐྱར་བ་གཉིས་100% བཅ་པ་གཅིག་པར་བྱུང་
 འདུག །དེ་ལྟར་ཞིབ་རྒྱ་དབྱེད་ན་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་རྩ་བ་འདི་ནི་ཏ་ཅང་སྟོན་
 བྱེད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྩོགས་འགའ་ཞིག་གི་ཆ་ནས་དེང་
 རྒྱུ་ཚོན་རིག་གིས་ཀྱང་དབྱེད་པར་འགྱུར་བའི་གནས་སུ་ཀྱང་པའི་གནད་འགག་
 མང་པོ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་པས། ལོ་རྒྱུད་ལྟར་བཞི་ལྟར་གི་རྒྱུ་ནས་དེ་ལྟར་
 རྒྱུ་ཚོན་པ་ནི་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད་སྟེ། འོན་ཀྱང་
 རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ན། རྩོགས་འགའ་ཞིག་ནི་དེང་རྒྱུ་ཚོན་རིག་
 གིས་འགྲེལ་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱུད་བཞིའི་རྩ་བའི་གོ་དོན་
 རི་བཞིན་མ་གོ་བ་ལོག་འགྲེལ་བྱས་པའང་མང་ཅམ་ཡོད་པར་མཐོང་བས། དེས་
 བོད་རིགས་སྤྱན་པ་གཞིན་ཅུ་ནམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་
 བའི་སྐབས་སུ། དད་པ་དང་། རྩོགས་ཞེན་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲངས་བར་རྒྱུད་
 བཞི་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་པན་ཚུན་གོ་བསྐྱེད་སྟོན་ནས་དེང་རྒྱུ་ཚོན་རིག་གི་ལྟ་བ་དང་
 མཐུན་པའི་ཞིབ་འཇུག་གནང་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ། །

དར་མདོའི་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་སྟོར་ལ་བཅར་འདྲི་འཆོལ་ཞིབ།

གཅིག །དར་མདོ་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་འི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་ལ་
ཞིབ་འདུག་གི་མང་གཞི།

ཀྲ་དབྱང་བརྟན་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་དར་མདོའི་མགུར་སྤྱི་ཞེས་པའི་སྟོག་
བརྟན་ལུ་འབྲེལ་ཅན་དེ་བསྒྲགས་སྟོན་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། དར་མདོའི་ཨ་ཀྲ་
ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་ཅེས་པའི་སྟོར་ལ་སྤྱིང་མོལ་དང་། རོ་སྤང་བྱེད་མཁན་དེ་རྒྱལ་
ཁབ་ཕྱི་ནང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་རྩེ་མང་དུ་འགོ་བཞུགས་འདུག དེས་ན་ཁོ་པོས་
ཀྲ་སོ་སོའི་པ་ཡུལ་གྱི་སྟོན་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ལ། ཤེས་རྟོག་དང་ཞིབ་
འདུག་བྱེད་འདོད་ཀྱི་ཀྲ་སྟོང་ཕྱོག་དུ་མེད་པ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ལོའི་
དབྱར་ཀ་ཀྲ་གསེར་སྐབས་སུ་དར་མདོར་སོང་ཞིང་། དར་མདོའི་མགུར་སྤྱི་
ལུ་འབྲེལ་བརྟན་འཕྲིན་བོད་སྐད་དུ། བསྐྱར་མཁན་སྤྱི་དོན་གྲུབ་ཆེ་རིང་དེའི་
སྟོར་ལ་བགོ་སྤྱིང་བྱས་ཤིང་། ཁོ་རང་གིས་སྤྱི་རྒྱུ་དར་མདོ་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་འི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་དབྱང་གཞི་གང་འཆོམས་ཤིག་བསྐྱུ་ཅན་བྱས་འདུག །དེ་ནས་སྤྱི་དོན་
གྲུབ་ཆེ་རིང་དང་ལྷན་དུ། དབྱར་དུས་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་
གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་འི་སྤྱི་ན་བགྲེས་སོང་ཁག་ཞེས་བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་
དག་ལ་བཅར་འདྲི་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་འཆོལ་སྤྱད་གང་
ཐུབ་བྱས་ཤིང་། ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་འི་སྤྱི་ལུ་འབྲེལ་ལྷན་གང་ཡོད་བགྲེས་སོང་
རྒྱུས་དང་མཉམ་དུ་ཕྱིན་པས་པལ་ཆེར་གནས་གཞི་གང་ཡིན་མཚུབ་ཚུགས་སུ་
སྟོན་གནང་ཐུབ་པར་བྱང་སོང་། 《དར་མདོ་སྟོང་གི་ལོ་རྒྱུས་》དང་། ཁུལ་
སྤྱི་དགོས་ཀྱི་《སྤྱི་དགོས་དབྱང་ཡིག་》གཉིས་སུ་ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་སོ་སོའི་སྤྱི་སྟོན་
གནས་ཀྱི་ཁ་བྱང་གསར་རྟོག་གཉིས་འཁོད་འདུག་ཀྱང་། དེང་སང་གནས་ཤུལ་
འགའ་ཞིག་གང་ཡོད་དང་། ཨ་ཀྲ་ཁ་པ་འགའ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོག་ཡོད་
མཁན་བཞུགས་མི་འདུག །

༡ ཨ་གུ་ཁ་པ་དང་། གོ་གང་བར་གྱི་བྱང་པ་བཅར་འདྲི་ཞུས་པ།

རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ཨ་གུ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་བྲིས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དངོས་དར་མདོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཨ་གུ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་བྱང་མི་འདུག །ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གུལ། མེ་ཉག་ཁ་ལ་གྱུ་འཁྱིལ་དཔོན་ཡིན་ཞིང་། ལྷགས་ལའི་མངའ་མང་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་མགོ་མང་རྒྱལ་པོ་དང་། (姑咱镇) འདྲེན་པ་རྒྱལ་པོ།

(宝兴县饶磧乡) པ་ལམ་རྒྱལ་པོ། (属于丹巴县) བྲག་རྟེང་རྒྱལ་པོ་(属于丹巴县) སོགས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཡང་བདག་དུ་བཟུང་སྟེང་བར་གསུངས། ཨ་གུ་ཁ་པ་དང་། གོ་གང་གཉིས་མཐའ་གཅིག་དུ་གཅིག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་རབས་བཞི་བརྒྱུ་པ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་བཅར་འདྲི་བྱས་པར། “ཨ་གུ་ཁ་པ་དང་། གོ་གང་གཉིས་ཐ་སྙད་བྱང་བའི་དུས་རབས་མི་འདུལ། ནང་དོན་ཡང་མི་འདུལ། ཨ་གུ་ཁ་པ་ཞེས་པ་ནི། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སློན་ཆེན་གྱི་མཆོན་གནས་ཤིག་ཡིན། དཔེར་ན། རྩེ་དགའི་མདུན་སྐོར་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐོག་མར་སློན་ཁག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་པར་དེང་དུས་ལྷག་རོགས་གཅིག་དང་། གཉེར་ཆེན་བཞི་ཞེས་པ་དེ་དག་རེད། དེ་ནས་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་དྲུག་བརྒྱའི་རིང་ལ་རིམ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ། རྩི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་སྟོན་ཅུ་ལ་དེར། ཨ་གུ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དེ་བྱང་བ་རེད།

དངོས་གནས་བྱས་ན་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་མ་རེད། དུང་ཆང་ཆེ་བ་ལ་རྣམས་ལ་ཨ་གུ་ཁ་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ལ། ཆུང་བ་རྣམས་ལ་ར་དཀྱིལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཕལ་ཆེར་ཨ་གུ་ཁ་པ་དང་ར་དཀྱིལ་བསྐྱེམས་པར་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་རྒྱུ་རེད། ཨ་གུ་ཁ་པ་ཁག་དེ་དག་སོ་སོ་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་འོས་འགན་སོ་སོར་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། གཉེར་ཆེན། གཉེར་ཆུང་། བྲག་མཛོད། ཉ་དཔོན། གོ་དཔོན། སྐོ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་འོས་འགན་དང་ཐོབ་ཐང་སོ་སོར་ཡོད་པ་རེད།

གོ་གང་ཞེས་པ་ནི། མན་རྩ་གོང་མའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཇུག་དུ། ཁམས་སྤྱགས་སུ་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བརྒྱར་གྱི་ལས་འགལ་སྤེལ་སྐབས། ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་རྒྱས་ཤོར། རྒྱལ་པོ་འཛིགས་བྲལ་ཡུལ་བུད་ནས་རྟུ་དང་། རོང་བྲག་སོགས་སུ་གནས་

སྐབས་ཉེན་ཡོལ་རུ་བཞུགས་སྐབས། དར་མདོའི་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་རྣམས་ལ་གཅིག་
 ལྟར་གྱི་དཔོན་པོ་མེད་པས། ཆོང་ལས་དང་འབྲེལ་ནས་རང་རང་གི་སྟོབས་འབྱོར་
 གོང་འཕེལ་གཏོང་བའི། ཐབས་ལམ་བཅའ་བའི་རུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བ་རེད།
 རུས་དེར་བོད་ཀྱི་སྡེ་དཔོན་དང་། དཔོན་པ་ཁག་གི་ཆོང་པ་རྣམས་སྒྲན་རྩལ་དང་།
 ལྷགས་རིགས་སོགས་བྱིར་ནས་དར་མདོར་ཡོང་སྐབས། དར་མདོར་རང་རང་གི་
 གནས་ཆང་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་རྣམས་བརྒྱད་ནས། རྒྱ་ཆོང་པ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་
 ཤིང་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱ་བར་གྱི་ཆོང་འགྲིགས་ཐབས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཨ་གྲུ་
 ཁ་པའི་ངག་བཀོད་ལྟར་སྟོགས་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། རྩེས་སུ་
 རིམ་བཞིན་རྒྱ་ཆོང་པ་ཆོས། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ལ་གོ་གྲང་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་འདུག་
 འབོད་སྟོལ་འདི་ཐོག་མར། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོ་ལས་མས་ཅམ་ཞིག་ནས་བྱུང་ཡོད་པར་
 འདྲ། ཆང་མས་བོད་སྐད་སྒྲ་བྱུར་ཉམས་པའི་མིང་ཞིག་རེད་ཅེས་ཟེར། གཅིག་
 བྱས་ན་ཁོ་ཆོས། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ལ་ཆོང་འབྲེལ་གྱི་གནས་ཆང་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་ཞིང་
 ཡོད་སྟབས། ཕལ་ཆེར་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོང་པ། རྒྱ་ཆོང་པ་གསུམ་
 འདུས་གནས་ཡིན་སྟབས་ཐབ་ཇོ་སུམ་ཚུགས་ལ་དབེར་བྱས་ནས་མིང་བཏགས་པ་
 ཡང་ཡིན་སྟེད་སྟུམ། ” ཞེས་གསུངས།

གོང་གི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་གསུངས་ལྟར་ན། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་དང་གོ་གྲང་
 གཉིས་ནི་དུད་ཆང་གཅིག་ལ། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཐོབ་ཐང་རིགས་གཉིས་བྱུང་
 བའི་འབོད་སྟོལ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོས་ངོས་འཛིན་སྟངས་
 མི་འདྲ་བའི་འབོད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡིན་པར་མཐོང་བྱུང། ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཞེས་
 པ་ནི་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་སྲིད་དབང་བྱུང་བ་དང་། རུས་མཉམ་ཅམ་ནས་བྱུང་བ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཕལ་ཆེར་ས་སྐྱ་པའི་སྲིད་སྟོང་སྐབས་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ཞིག་
 རེད། དེར་བརྟེན་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་ཞེས་པ་ནི་སྐབས་དེའམ་དེའི་གོང་གི་མི་ཉག་ལྷལ་
 སྐད་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ནམ། གཉེར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དཔོན་མིང་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ།

གོ་གྲང་ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ཅམ་ན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་
 པོའི་སྲིད་དབང་འཐོར་ཞིག་སོང་བའི་རྩེས་སུ་ཨ་གྲུ་ཁ་པ་རྣམས་ལ་སྲིད་སྟོགས་ཀྱི་
 ལས་དོན་ཆེར་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་། ཆོང་དོན་གཙོ་བོར་གཉེར་བའི་སྐབས་སུ་

ཀྱི་རིགས་ཚོར་དཔོན་ཚོས་འཕོད་སྤྱོད་བྱུང་བའི་ཐ་སྟད་ཅིག་རེད་འདུག
 དར་མདོའི་བགྲེས་སོང་དག་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཀོ་གུང་ཞེས་པ་
 བོད་སྐད་སྐད་ལྟར་ཉམས་པའི་ཐ་སྟད་རེད་ཅིས། རོས་འཛིན་བྱེད་སྤྱོད་འདུག
 དར་མདོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རྒྱུས་མངའ་ཆེ་པའི་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་བདེ་ལྷན་གྱི་
 རྒྱ་རོ་མི་ཉག་བཟུན་འཛིན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཀོ་གུང་ཞེས་པ་ནི། ཨ་
 གུ་ཁ་པ་རྣམས། རྒྱན་ལྟར་དུ་མཉམ་དུ་འཛོམས་ནས་སོ་སོའི་སྐོར་འཛིན་དུ་གྱིང་
 ཁ་གཏོང་ཞིང་བསྐྱར་བྱོ་བརྒྱུངས་སྤྱོད་ཡོད་པ་ལ། རྒྱ་མི་ཚོར་པ་ཚོས་བསྐྱར་བྱོའི་
 རྒྱ་མ་དག་པ་ཀོ་གུང་ཞེས་འཕོད་སྤྱོད་འདི་བྱུང་བ་རེད། ཅིས་གསུངས། ཀོ་
 ཏེ་ཚུང་ལ་སོགས་པའི་དར་མདོའི་ཀྱི་རིགས་བགྲེས་སོང་འགའ་ཞིག་ལ་བཅར་འདྲི་
 ལྷན་གུང་། ཀོ་གུང་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་སྐད་དུ་ནང་དོན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་
 གསུངས་ཤིང་འདུག

༡ ཨ་གུ་ཁ་པ་དང་ཀོ་གུང་བར་གྱི་བྱུང་པ་ཡིག་ཐོག་དུ་འཕོད་པ།
 ཨ་གུ་ཁ་པ་ལ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཀོ་གུང་ཞེས་པའི་འཕོད་སྤྱོད་དེ་རི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་
 སྐོར་ལ་དེར་དུས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར། རྒྱ་ཞབས་ཀའོ་
 ཅི་ཁང་(高济昌)དང་། ལའེ་ཙོ་གུང་(来作中)རྣམ་གཉིས་གྱིས་བྲིས་པའི་
 《དར་མདོའི་ཀོ་གུང་གི་མཐོང་ཐོས་ཟིན་བྲིས་》(康定锅庄传闻录)ལས།

➢ རྒྱ་ཚབ་(古草)ཞེས་པའི་བཤད་སྤྱོད་ནི། 《མན་རུའི་ལོ་རྒྱུས་མ་ཟིན་》ཤོག་
 གྲིལ་༥༡༥པ་ལ། རྒྱགས་ལ་ས་འགོའི་འོག་དུ་ཐད་གཏོགས་གྱི་བརྒྱ་དཔོན་ཞེ་བརྒྱད་
 ཡོད་ཅིང་། བོད་སྐད་དུ་རྒྱ་ཚབ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཏའེ་པའོ་(代表)ཞེས་
 པའི་དོན་ཡིན། ཞེས་པ་དེ་ལ་གཞི་བཟུང་བ་ཞིག་རེད། རྒྱ་ཚབ་དང་། ཀོ་གུང་
 (锅庄)རྒྱ་འདྲ་བ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ས་འགོ་འོག་གི་བརྒྱ་དཔོན་རྣམས་
 གྱིས་བཏང་བའི་རྒྱ་ཚབ་རྣམས་དར་མདོར་བཞུགས་ལ་ཀོ་གུང་ཞེས་ཟེར།

➢ རྒྱ་དྲག་(古曹)ཅིས་པའི་བཤད་སྤྱོད་ནི། བོད་སྐད་ཀྱི་རྒྱ་དྲག་དང་ཀོ་
 གུང་ཡང་རྒྱ་འདྲ་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་འགའ་ཞིག་གིས། རྒྱ་བས་དེར་
 རྒྱགས་ལ་ས་འགོའི་འོག་གི་དར་མདོར། བཞུགས་པའི་རྒྱ་དྲག་རྣམས་ཀྱི་མཚན་
 ཡིན་ཞེས་ཟེར། (རྒྱ་སྐད་དུ་སྐད་ལྟར་ཉམས་པ།)

> སྒོ་རྩ་ (姑萨) ཞེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། ཀོ་ཀྲང་་རུ་ཆང་ཐམས་ཅད་ལ་
སྒོ་རྩ་སྤྱུ་ལེགས་རེ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་རེད། ཅེས་ཟེར།

> ཀོ་ཙོ་བ་ (锅灶) ཞེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། འགའ་ཞིག་གིས། དར་མདོར་
ལྷགས་ལ་ས་འགོ་མ་ཚུགས་པའི་གོང་དེར། ཆོང་དཔོན་ལོར་བྱ་བཟང་པོ་རྒྱན་
ལྷན་རུ་དར་མདོར་ཆོང་རྒྱུ་སར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཆོས་བདལ་ཁལ་
ནམས་དེད་ནས་དར་མདོར་སྤེལ་ས་ཇེས། རྩོ་སྤྱུ་ཚུགས་བཅས་པའི་ཐབ་རུ་སྒོ་ད་
བཅུགས་ནས་ར་བཀོལ་ཞིང་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་རེད། ཀོ་ཀྲང་ཞེས་
པ་སྒོ་ད་ལ་དབག་པའི་ཐབ་བཅའ་བའི་དོན་ཡིན། ཞེས་བཤད།

> གནས་ཆང་ (旅栈) ཞེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ནི། མན་རུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་
མཚུག་རུ། ‘ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་’ (改土归流) ཀྱི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་
ཆོས་རྩ་དེལ་ནམས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་ཐོན་ཇས་ནམས་བཀལ་ཏེ། དར་མདོར་ར་
དང་། ལྷ། དར་རས་སོགས་སྤེམ་ཆོང་ཇས་ཉོ་སར་ཡོང་སྐབས། དར་མདོར་
སྤེལ་ས་ཇེས་རང་རང་ལ་གཏན་འཇགས་ཀྱི་གནས་ཆང་ ཀོ་ཀྲང་་ རེ་ཡོད་པ་མ་
ཟད། དེའི་སྒོ་རུ་ནང་རུ་ཆོང་ཇས་ནམས་བཅིགས་ཤིང་། རྩ་དེལ་ནམས་གསོ་
ཆགས་བྱེད་ཆོག་ཅིང་ཡོད་པས། མི་ནམས་ཀྱི་ཀོ་ཀྲང་ལ་གནས་ཆང་གི་འདུ་ཤེས་
འཛིན་འཛིག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཀོ་ཀྲང་་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་རུ་མ་ཚུད་པའི་ཀོ་
ཀྲང་་དེ་དག་ནི། མན་རུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཚུག་རུ།

‘ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་’ཀྱི་ཇེས་སུ་གསར་རུ་བཅུགས་པའི་འགྲུལ་ཤག་དང་།
གནས་ཆང་ཞིག་རེད་འདུག། ཁོ་ཆོ་རང་ལ་དབང་པའི་སྒོ་རྩ་རེར་ཡོད་ཅིང་། མི་
ཆོས་ཀོ་ཀྲང་་ཅེས་འབོད་སྲོལ་ཡོད་ནའང་། དར་མདོའི་མི་དམངས་ཀྱི་སེམས་
ལ་ཁོ་ཆོ་དང་ ཀོ་ཀྲང་་ ཞེ་བརྒྱད་པོ་གཞན་ནམས་དང་ཚ་བ་ནས་མི་འདྲ་བའི་
དབྱེ་བ་གསལ་པོར་སྤེམ་ཞིང་ཡོད་འདུག ཅེས་པར་གསལ།

གོང་གསལ་ལ་རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞི་དང་། བོད་རིགས་བགྲེས་སོང་དག་གི་
གསུངས་པ་གཅིག་མཐུན་རུ་ ཀོ་ཀྲང་་ ཞེས་པ་བོད་སྐད་རྩུར་ཆག་པའི་རྒྱ་སྐད་
ཅིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་འདུག ཁོན་ཀྱང་སྐྱ་རྩུར་ཆག་པའི་
བོད་སྐད་ངོ་མ་དེ་གང་ཡིན་སུ་ལའང་གསལ་པོར་ཞིག་གསུངས་ཡས་མི་འདུག།

གཉིས། ཨ་གུ་ཁ་པའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འདུག་བྱས་པ་དང་བྱ་རྒྱའི་འཆར་གཞི།
 ༡ ཨ་གུ་ཁ་པའི་བྱིས་རྒྱུད་རྣམས་ལ་དེང་རྒྱས་རྒྱའི་རྒྱས་མིང་བྱང་ཚུལ་སྐོར།
 དར་མདོའི་ཨ་གུ་ཁ་པའི་བྱིས་བདག་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་བོད་སྐད་དང་རྒྱ་སྐད་སོ་
 སོས་མི་འདྲ་བ་རེ་འབོད་སྟོལ་ཡོད་སྟབས། དཔེར་ན་བོད་རིགས་པ་ལ་ཆེར་ལ་
 རྒྱ་གཉིས་བར་པ་ཆང་ཟེར་ན་ཏཱ་མོ་ཞིང་། བྱེ་ཁ་ཆང་ཟེར་ན་གང་ཡིན་མི་
 ཤེས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྷོག་པ་རྒྱ་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་ཅ་ཀོ་ཀྱང་ཟེར་ན་ལམ་
 སང་ཏཱ་མོ་ཐུབ་ཅིང་། རྒྱ་གཉིས་བར་པ་ཆང་ཟེར་ན་ཏཱ་མོ་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་གི་
 གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་མི་ཆང་གཅིག་རྒྱ་བོད་གཉིས་འབོད་སྟོལ་
 མི་འདྲ་བ་གཉིས་རེ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཞེ་ན། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༡ལོའི་རྩིས་སྟུགས་ལ་རྒྱལ་
 པོའི་སྲིད་དབང་ཉམས་རྒྱུ་ཕྱིན་སྟབས། དར་མདོའི་ཨ་གུ་ཁ་པ་ཁག་རྣམས་
 རྣམས་ཀྱིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དོན་ལ། ཞབས་འདེགས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ལས་ཀ་དེ་
 རིམ་བཞིན་ཉམས་སྟབས། རང་རང་གིས་རུས་པ་བསྟན་པའི་ཆང་དོན་སྟེལ་རྒྱ་
 ཁོ་ཆོའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་དེ་ཆགས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁོ་ཆོ་ནི་རྒྱ་རིགས་ར་
 ཆོང་རྣམས་དང་བོད་ཀྱི་ཆོང་པའི་བར་འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་དང་། གནས་ཆང་
 བསྐྱེད་ས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། རུས་དེར་རྒྱ་རིགས་ཆོང་པ་ཆོས་ཁོ་ཆོའི་
 རང་སྐད་རྒྱ་འབོད་བདེ་བའི་ཆེད་རྒྱ། རྒྱ་གཉིས་བར་པ་ལ་རྒྱུ་ཅ་ཀོ་ཀྱང་དང་།
 (邱家锅庄) དབལ་གསས་སྐྱབས་ལ་པོ་ཅ་ཀོ་ཀྱང་། (包家锅庄) ཁ་བ་རྒྱ་
 མཆོ་ལ་ཅང་ཅ་ཀོ་ཀྱང་། (江家锅庄) དབང་རྒྱལ་ལ་ལང་ཅ་ཀོ་ཀྱང་། (汪家
 锅庄) ཞབས་པད་ཆང་གི་སྒོ་ཐེམ་ལ་ལྷགས་ལེབ་ཀྱིས་ཤན་བརྒྱབས་ཡོད་པས་
 ན་ཐེ་མིན་ཁན་ཀོ་ཀྱང་། (铁门坎锅庄) ཤིང་རྩ་ནང་པའི་ཁང་རྒྱབ་ན་དོ་པ་
 བོང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་ན་ཏཱ་མི་པའོ་ཀོ་ཀྱང་། (大石包锅庄) ཟེར་བ་ལ་
 སོགས་པའི་འབོད་སྟོལ་དེ་བྱུང་འདུག དེ་ནི་རྒྱ་རིགས་ཆོང་པ་ཆོས་བོད་པའི་
 བྱིས་ཆང་དེ་ལ་ཁོ་རང་ཆོའི་འབོད་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༤༠ལོ་ལས་མས་ཅམ་ན། དེ་དག་གི་མི་རབས་རྩིས་མ་རྣམས་སྤར་བྱི་བོད་མིང་
 རྒྱའི་རྒྱས་མིང་གི་རྣམ་པར་ཆགས་པ། དེ་དག་རང་གི་རྒྱས་མིང་དངོས་སྟུགས་ཞིག་
 རྒྱ་བོད་སྲོད་བྱེད་སྟོལ་འདི་བྱུང་འདུག་ལ། ཨ་གུ་ཁ་པ་ཁག་གཅིག་ནི་ནང་གི་

བྱ་རྒྱུ་ལྟེན་ཉལ་ཐལ་འཐེན་ནས། རྒྱུ་པ་པོའི་འཛོན་ཐང་ཅ་བ་ནས་བརྒྱུ་པ་
 དང་། རྒྱ་རིགས་ཚོང་པ་རྒྱུ་པ་ཚོང་དེའི་བྱ་མོའི་ཐོག་ཏུ་མག་པ་འདུག་ནས་
 ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་བྱ་པ་དག་ཏུ་ཐུར་པ་ཡང་བྱུང་འདུག་སྟེ་དཔེར་ན། བག་ཕྱུག་ཚོང་
 གི་ནང་དུ་ཡང་དེའི་ཐིང་(杨海廷)ཞེས་རྒྱ་མ་བོད་ཅིག་མག་པ་བསྐྱད་པ་རྗེས་པེ་
 ཅ་ཀོ་ཀྱང་(白家锅庄)ཞེས་པ་དེ་ཡང་ཅ་ཀོ་ཀྱང་(杨家锅庄)ཏུ་མིང་འགྱུར་
 བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སོ་མཁར་བའི་ནང་དུ་ཆང་ལའེ་ས་ཁུལ་(邛崃)ནས་ཡོང་
 བའི་རྒྱ་ཚོང་པ་ཀྱང་ཞིའི་ཏེ་(张西德)ཟེར་བ་དེ་མག་པ་བསྐྱད་པས་སོ་ཅ་ཀོ་
 ཀྱང་(充家锅庄)ཞེས་པ་དེ་རྗེས་སུ་ཀྱང་ཅ་ཀོ་ཀྱང་(张家锅庄)ཏུ་མིང་འགྱུར་
 བ་ལྟ་བུ་ཡང་འགའ་ཞིག་བྱུང་འདུག།

༢ ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཐུ་མཐུད་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་ལྟོས་། དེར་སང་རྒྱལ་
 ཡོངས་ལ་སྐད་གཤམ་ཡོད་པའི་“དར་མདོའི་མགུར་ཐུ”ཞེས་པའི་ཐུ་འབྲེལ་བརྟན་
 འཕྲིན་དེ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེའི་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་ལ་ཤེས་
 རྟོག་ཡག་པོར་ཡོང་བའི་རམས་འདེགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ། ཁོ་བོས་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་
 ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་འགོ་བཙུགས་ནས། དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་གསལ་ཅན་ཞིག་འབྲི་
 ཐུབ་རྒྱ་རེ་བ་བཏོན་པ་ཡིན། མིག་སྔར་ང་ཚོས་དར་མདོ་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་སོ་སོའི་ལོ་
 རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐུ་པར་རྟིང་པ་དང་། ཡིག་ཆ་རྟིང་པ་གང་ཐོབ་བསུ་ལན་
 བྱེད་བཞིན་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་ཞེ་བརྒྱད་ལས་གང་ཞིག་ཨ་ཀྱ་
 ཁ་པའི་ཐོབ་ཐང་དངོས་ཡོད་པ་དང་གང་ཞིག་ལ་མེད་པ། ཨ་ཀྱ་ཁ་པ་དང་ཀོ་
 ཀྱང་གཉིས་ལ་བྱད་པ་གང་ཡོད། ད་ཡོད་ཀྱི་ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་དུད་ཚང་སོ་སོའི་
 གནས་སྤངས་དང་ལོ་རྒྱུས་སོགས་བསྟར་བྱས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱས་དང་བྱེད་
 བཞིན་པ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་ཨ་ཀྱ་ཁ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་འདི་ནི་
 རྒྱལ་འོང་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུའི་འགོ་བཙུགས་པ་ཞིག་ཡིན། ཀྱང་དབྱང་
 མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་བོད་རིག་པའི་སློབ་གླིང་གི་༡༩༩༧ལས་གཞིའི་ཆན་པའི་

(211 工程项目) ནང་དུ་རྒྱལ་འོང་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་ཚུད་ཡོད་ལ། ཞིབ་
 འཇུག་གི་ལས་གཞི་འདི་ནི་༡༩༩༧ལས་ཆན་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། ང་ཚོས་མི་
 རིང་བ་རྒྱལ་འོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་

ཞིག་བཏོན་གྲབས་ཡོད་ལ། དེའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཨ་ཁུ་ཁ་པ་ཁག་སོ་སོའི་
ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་དང་། ད་ཡོད་ཀྱི་ཨ་ཁུ་ཁ་པའི་བྱིམ་རྒྱུད་ནམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་
གསལ་འབྲི་རྒྱ་ཡིན་པ་སྒྲིམ་མ་དགོས་པ་རེད། དེ་ནས་ཐུ་མཐུད་དེ་སི་ཁོན་ཞིང་
ཆེན་རུབ་ཚུགས་ཀྱི་རྫོང་ཁག་དགའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་
ཁག་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། བར་རྒྱན་བྱ་རྒྱ་
ཡིན། གཤམ་ལ་ཨ་ཁུ་ཁ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་འགོ་རྒྱུགས་པའི་ནང་དོན་
གནད་བརྒྱུས་རེའུ་མིག་ཏུ་བསྟན་རྒྱ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཁ་སྐོར་དང་མོར་བཙོས་
གནད་ཐུབ་མཁན་ཡོད་ན་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

打箭炉 48 家锅庄调查表 1

ནང་སློན་གཅིག་དང་གཉེར་ཆེན་བཞི།					
ཨང	家名	主人姓名	地址及说明		
1	དབལ་གསལ་སྐབས། 包家锅庄瓦斯礮	དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན། 包文光	民族巷 15	自治巷 2 号	下桥 L 商公寓
2	འབས་པད་ཆང་། 江家锅庄 后铁门坎	汪慎终 李正光	中正街 17	省府路 91 号	州政府至跑马山宾馆之 间 བོད་གཞུང་གིས་གཏོང་ པའི་འབས་པད་བྱིས་རྩུད།
3	ས་སྐས་སྐང་པ། 罗家锅庄	གཡང་འཛོམས།	民生巷 1	将军桥 街 10 号	安觉寺下侧 州 国资委 背后
4	རྒྱལ་རོང་སྐུ། 牟家锅庄	ཨ་གྲུ་ཆོས་དབྱིངས། 甲东修 木老爷	中止街 262	民生巷 2 号	格萨尔酒店后侧
5	གོ་འཛོལ། 包家锅庄	སློ་བཟང་། 包联孝	民生巷 24	无	甘孜日报社大门左侧 གོ་འཛོལ་ཆོང་དཔོན་ཞིག

打箭炉 48 家锅庄调查表 2

བྱང་ཡིག་གཅིག་དང་གཉེར་ཆུང་བཞི།					
ཨང	家名	主人姓名	地址及说明		
6	བྱང་ཡིག་ཆང་། 安家锅庄	དོན་གྲུབ། 安克勤	民生巷 24	自治巷 1 号	北 巷州粮食局
7	ཆངས་པོ་ཆང་། 充家锅庄	ཆངས་སྐས་སྐབས། 充建猷	将军桥 13	将军桥 9 号	安觉寺下侧州国资委 背后
8	ཁྲོམ་ཆང་། 邱家锅庄	ཆོས་མཚོ། 邱文彬	茶店街 39	参政路 20 号	后山州林业局宿舍
9	ཆུ་གཉིས་བར་པ། 邱家锅庄	བྱ་རྒྱུ་ཆུང་། 邱秉忠	中山街 281	中山街 327 号	东大街州交通局办公 楼
10	ཁ་བ་རྒྱ་མཚོ། 江家锅庄	ཀུན་དགའ། 江春浦	中山街 297	中山街 163 号	东大街州中级法院

打箭炉 48 家锅庄调查表 5

ལུ་མཚོན་དགོན་པའི་ཉེ་སྒོར།					
ཨང	家名	主人姓名	地址及说明		
23	མ་ཐི་བ། 娃底娃锅庄		无	无	
24	ཁང་ལྷག་བ། 充家锅庄		无	无	将军桥养路总段 院坝
25	གཡང་ལྷག་ཚང་། 杨家锅庄	杨膏如 杨高雪	将军桥	将 军桥	河东将军桥对面

打箭炉 48 家锅庄调查表 6

ས་དཀར་སྐང་གི་སྤྲུག་སྒོར།					
ཨང	家名	主人姓名	地址及说明		
26	སྐང་ཐོག་ཐོག་མ། 罗家锅庄	བདེ་ཆེན། 罗玉桂	白土坎 21	光明路 13 号	州气象局背后 珠珠 房
27	སྐང་ཐོག་ཞབས་མ། 史家锅庄	丁泽普	白土坎 34	白土坎	州政协坎下州交通局宿舍
28	ཨ་བསམ་ཐོག་མ། 彭家锅庄	彭家模	中正街 253	光明路 10 号	州幼儿园
29	ཨ་བསམ་ཞབས་མ། 陈家锅庄	ཨ་བྱ་སྒྲོལ་མ། 陈文明	中正街 243	光明路 2 号	安觉寺大门对面商品房
30	བསམ་ཡིད་ཚང་། 桑因家 福音堂		无	无	康定剧场 ཏུས་རབས་ ཀྲུང་གི་མཆོག་པོ་ལྷ་སྐྱོད་ ཉམས་ཀྱང་ཕྱིན་ཏེ་ཤལ་ཐེན་ པ་ཞིག་རེད་ཟེར།

打箭炉 48 家锅庄调查表 7

གཟི་རི་ཕུ་ཞེས་བྱ་སྤྱད་ག					
ཨང	家名	主人姓名	地址及说明		
31	རྡོ་སྐལ་སྐལ་པ། 贾家锅庄	贾明德、 贾茂森	民生巷 9	民生巷 13 号	北三巷格萨尔酒店
32	གཟི་རི་ཕུ་ཐོག་མ། 王家锅庄	ཨ་གུ་འཇམ་ དབྱངས་ 王承先 王成先	民生巷 8	民生巷 10 号	北二巷 看守所
33	གཟི་རི་ཕུ་འོག་མ། 杨家锅庄	ཨ་གུ་འཇམ་ དབྱངས་ 杨则行 杨益德	民生巷 6	民生巷 8 号	北二巷 看守所下侧商品 房
34	རྟི་འུ་ཇི་ཤོང་མ། 彭家锅庄	彭永年	民生巷 14	自治巷 4 号	北二巷 格萨尔酒店右侧 上方
35	རྟི་འུ་ཇི་ཞབས་མ། 彭家锅庄	彭南田蓝	民生巷 16	自治巷 2 号 ?	北二巷格萨尔酒店右侧下 方
36	ཤོན་པ་ཤིན་ལས། 丁家锅庄	丁伯恒	民生巷 20	无	རྒྱ་རིགས་ཚོང་པ་ཚོས་གོ་ གྲང་ཞེས་འབོད།
37	ཆུ་ཁ་བ། 秦家锅庄	秦府宗	民权巷 7	民权巷 7 号	北二巷
38	པག་ཕུག་ཚང་། 白家锅庄， 后杨家	བཀྲ་ཤིས། 白秀华 杨海廷	民权街 13	民权巷 15 号	康定剧场左侧县公安局宿 舍 大约北三巷
39	ཨ་ཉག་པ་པ། 江家锅庄	江质清	民权巷 10	无	རྒྱ་རིགས་ཚོང་པ་ཚོས་གོ་ གྲང་ཞེས་འབོད། 大约北三巷
40	སོ་མཁར་ཚང་། 张家锅庄	充二姐 张保止	民权巷 14	民权巷 10 号	大约北二巷

打箭炉 48 家锅庄调查表 8

བཅའ་པ་འོག་མའི་སྤང་ལམ་གཡས་གཡོན་གྱི་སྤྱང་ག། 大概下桥周围					
ཨང	家名	主人姓名	地址及说明		
41	དབལ་གསལ་སྤྱབས་འོག་མ། 彭家锅庄下瓦斯碉	彭先生 彭秀贞	民族巷	自治巷 1 号	下桥 1 商公寓
42	བཀའ་བཞི་རྒྱ། 高日锅庄	སྤལ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། 高日氏	民族巷 22	民族巷 39 号	下桥步行街水果市场
43	སྤལ་རུ་ཐོག་མ། 梭罗坝张家锅庄	དགེ་བཤེས་བཀྲ་ཤིས། 孙英光张格西	民族巷 2	无	下桥州劳动社保局办公楼
44	སྤལ་རུ་ཞབས་མ། 王斗南锅庄	王张氏	中工街 83	梭罗坝	下桥州劳动社保局办公楼 左侧
45	སྤལ་མེད་བ། 龚家锅庄	龚王氏 黄玉林	民族巷 21	无	三道桥
46	དབལ་མགོན་ཚང་། 黄家锅庄	黄德华黄银华	民族巷 14	民族巷 15 号	下桥州劳动社保局办公楼 左侧 ཐུ་རིགས་ཚང་པ་ཚོས་ གོ་གྲང་ཞེས་འབོད་ཅིང་ཡོད།
47	གསོལ་ལོ་རྒྱ། 岳家锅庄	岳维柏	民族巷 12	无	下桥州劳动社保局办公楼 左侧
48	བྱ་ཇེ་བ། 杨家锅庄		..道桥	..道桥	..道桥

ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་གལ་གནད་སྐོར་གླེང་བ།

ཁམས་པའི་རིག་གནས་ནི་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ཕྱེུ་མིག་
 ཅིག་ཡིན། ཁམས་པ་ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་བོད་སྐད་ནང་དུ་སྒྲིག་བར་གསུམ་
 ཀྱི་ནང་ཚན་སྒྲིའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟོང་བར་གསུམ་ལ་དབུས་
 གཙང་ཁམས་གསུམ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་པ་ལས། གཙང་ནི་ཕྱག་དང་། ཁམས་
 ནི་སྒྲིའི་དོན་ཡིན། དེ་ནི་སྟོང་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ། བར་དབུས་གཙང་དུ་
 བཞི། སྟོང་མདོ་ཁམས་སྐད་དུ་གཅིག་པ་ལས། མདོ་ཁམས་སྐད་དུ་ག་གི་དོན་ཡིན་
 ཞིང་། ད་ལན་བརྗོད་དོན་གཙུག་པོ་ནི། སྟོང་མདོ་ཁམས་སྐད་དུ་ག་ལའང་ནང་
 གསེས་སུ་དབྱེ་ན་ཁམས་དང་ཨ་མདོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཁམས་ཚྭ་གས་འདི་ཡིན།
 དེ་ལ་ས་གཤིས་རིག་པ་དང་། ཡུལ་སྐད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཁམས་
 ཞེས་པ་ནི་གཙུག་པོར་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་བྱུང་བ་དང་། ར་པ་བོད་
 རིགས་ཆང་རིགས་རང་སྐྱོང་བྱུང་བའི་ཆུ་ཆེན་དང་། འབའ་ཁམས། བཅན་ལྷ།
 ཁྲི་ཆུ། བཀྲ་ཤིས་གླིང་སོགས་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ས་བྱུང་འདི་དག་དང་། བོད་
 རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་མདོ་ས་བྱུང་དང་། ཉི་ཤིས་བྱུང་། བཀྲ་ས་བྱུང་ཀྱི་
 འཕྲི་རྒྱུ་ཆོང་དང་། རྒྱ་ཆེན་ཆོང་། སོག་ཆོང་བཅས་དང་། མཚོ་སྟོན་ཞིང་
 ཆེན་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་བྱུང་དང་། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་བདེ་ཆེན་
 བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་བྱུང་བཅས་ཀྱི་བོད་རིགས་འདུས་སྟོང་ཀྱི་ས་བྱུང་འདི་དག་
 ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། གྱི་ཁམས་པའི་ཡུལ་འདིར་གནའ་བོའི་དུས་ནས་རིག་
 གནས་དང་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་ལ་མཐོང་ཆེན་དང་བཙེ་བཀྲར་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་
 པའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རིག་གནས་པ་དང་། ལག་རྩལ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་
 བའི་ས་བྱུང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན། རྩེ་དགའི་མགར་བ་དང་། གྲིས་པ། སྤར་
 བཀོས། རྩེ་མཁན་ནི་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ཞིང་ལག་རྩལ་ཤུལ་དུ་བྱང་བའི་
 དཔེར་མཚོན་ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་ཁམས་ཤར་ཚྭ་གས་སུ་གནའ་བོའི་བོད་
 སྐད་དང་། བོད་ཡིག་གི་འབྱུང་གཞིའི་རྒྱལ་རོང་གི་ཡུལ་སྐད་ལྟ་བུ་ད་ལྟའང་།

གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་གནས་ཡོད་པ་དང་། ཁམས་སྟོ་སྟོགས་ནི་བོད་ཀྱི་སྟོ་སྟོ་
གཞས་གསུམ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པ་དང་། ཁམས་རྒྱུ་སྟོགས་ནི་བོད་ཀྱི་རོང་
པའི་རིག་གནས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ཁམས་བྱང་སྟོགས་ནི་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པའི་
རིག་གནས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེའང་
ཁམས་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་ཟླ་ཆུ་ཁ་དང་། འབྲི་སྟོང་། ར་སྟོང་ལྟ་བུའི་ས་ཁུལ་ནམས་
ནི་ཆ་སྟོམས་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མཐོ་ཚད་མི་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལྟ་གཞི་གོང་དུ། དུལ་མི་
ནམས་འཚོ་སྡོད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་གནའ་བོའི་འབྲོག་པའི་རིག་གནས་ནམས་
ད་ལྟའི་བར་དུ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཁམས་ཀྱི་སྟོ་རྒྱུ་
སྟོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ནི་ཆ་རོང་རྫོང་ཁུལ་གྱི་གནས་ཡིན་སྟབས། ར་ཡུལ་
དང་། སྤུ་བོ་སོགས་སུ་ཆ་སྟོམས་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས། མཐོ་ཚད་མི་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་
ལྟ་གཞི་གོང་གྱི་གནས་སུ་དུལ་མི་ནམས་འཚོ་སྡོད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ཁོ་ཚོ་ནི་གནའ་
ནས་ད་བར་གཙོ་བོ་རོང་པའི་འཚོ་བ་དང་། རིག་གནས་བཟོ་སྐྱོད་བྱེད་མཁན་
ཞིག་རེད།

གཅིག །སྤུ་ཚོགས་མངའ་ས་ལྡན་ཁམས་པའི་ཆས་གོས།

ཁམས་ཁུལ་འདིར་ས་ཆ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རོང་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་ནམས་རྫོང་ཆ་མི་
སྟོམ་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དུལ་མི་སོ་སོའི་འཚོ་བའི་གོམས་གཤིས་དང་།
ཆས་གོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤུ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ། འདི་ནི་གཙོ་བོ་རོང་བྱང་
ཁོར་ཡུག་གི་ཆ་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་གནའ་ནས་ད་བར་འགྱུར་བ་སྟན་
ཆོགས་ཅིམ་ལས་མ་ཕྱིན་པའི་ཆས་ལྷགས་ཏེ་ཅང་རྒྱུང་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་
ཁམས་པའི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བའི་དུལ་དུ། དབྱར་སྤུམ་སུ་དཀར་ནག་གི་གོས་དང་།
དབྱུན་ལྷགས་རིགས་ཀྱི་གོས་རྒྱུན་ཞིང་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུང་སྟོང་ལྷག་མང་བའི་ལོ་
རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བས་སུ་དར་
སྟོལ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་དབུ་ལ་དར་གྱི་ལ་ཐོད་བཅིངས་པ་དང་། རྒྱུན་
ཆེན་དང་དམག་དཔོན་ནམས་ཀྱི་གོ་གནས་མཚོན་བྱེད་དུ། གོས་ལ་གཙན་གཟུགས་
གྱིས་ལྷགས་རྒྱན་བཏགས་པ། དམག་མི་པལ་གྱིས་མགོ་དཀྱིས་བརྒྱན་པ་སོགས་
ཀྱི་ཆས་ལྷགས་དེ་དག་དུས་ཕྱིས་བར་དུ་སྤེ་དག་རྒྱལ་པོའི་མཛུགས་སྐོར་དང་དཔོན་

རིགས་ཀྱིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་པོད་བཙན་པོའི་
སྐབས་སུ་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་རུས་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་མགོ་ལ་རིན་ཆེན་རྒྱན་
ཆ་འདྲིགས་སྤྱོད་ཡོད་པ་གསལ་བར་ལྟར་དུ། ཁམས་སྟོགས་འདིར་དེར་གི་བར་
དུ་བུད་མེད་ཀྱི་མགོ་སྐྱོས་བསྐྱས་མའི་ཐོག་དུ་གཤུ་དང་། བྱུར་ཅུ། སྤྱོས་
ཤེལ། གསེར་དངུལ་གྱིས་བཟོས་པའི་མེ་ཉྱ་དང་། དཔལ་བུ་སོགས་རྒྱན་
རིགས་སྤྲ་ཆོགས་ཤིག་འདྲིགས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱོ་ལ་གསེར་དངུལ་གྱིས་སྐྱས་པའི་
གཏུ་ལ་གཟི་དང་། བྱུ་ཅུ་སོགས་རིན་ཆེན་རིགས་ཀྱི་སྤྱིར་བས་བྱས་པའི་སྤྱོ་རྒྱན་
འདྲིགས་པ། གསེར་དངུལ་གྱིས་བཟོས་པའི་རྒྱ་རྒྱན་དང་། བ་སོ་དང་།
གཡང་ཇི་སོགས་གྱིས་བཟོས་པའི་ལག་གཏུབ། གསེར་དངུལ་གྱིས་བཟོས་པའི་
མགུ་མ་སོགས་རྒྱན་ཆའི་རིགས་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཞིག་བཏགས་ཡོད་པ། བར་
ངོས་སུ་དངུལ་ཐག་དང་། སྤྱོ་བཟུང་། སྤར་ཁུག་གི་རྒྱུང་། ཁྱོ་ལོ་སོགས་རྒྱན་
ཆའི་རིགས་ཀྱིས་འདྲིགས་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད། སྤྱོས་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་མགོ་སྐྱོས་བསྐྱས་
མའི་ཐོག་དུ་བ་སོའི་མཐེ་བསྐྱོར་དང་། གསེར་དངུལ་གྱིས་བཟོས་པའི་མགུ་མ་ལ་
གཤུ་བྱུར་གྱི་ཁ་རྒྱན་སྐྱས་པ་མང་པོ་དང་། སྤྱོ་སྤྱོ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དམར་པོ་དང་།
ནག་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ལོ་བཏགས་སྤྱོད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱན་མ་ཟླ་དང་། སྤྱོ་
རྒྱན་དུ་གཟི་དང་བྱུ་ཅུ། སྤྱོ་གྱི། བྱེ་ཆ། སྤར་ཁུག་སྤྱོད་གྱི། མཆན་ག་ཞེས་པ་
གསེར་དངུལ་སྐྱས་པའི་གཏུ་ཆེན་པོ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དམར་པོ་སྤྱོད་གྱིས་བཅིངས་ཏེ་
བཏགས་པ། ལྷག་པར་དུ་ཕོ་གཞོན་རྒྱུས་ནི་མེ་མདའ་དང་། རྒྱ་ལོ་ལ་ཅིས་
ཐང་ཆེན་པོ་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད།

ཆེས་གནའ་པོའི་རུས་ཀྱི་ཆས་གོས་ཤིག་ནི། ཤར་མི་ཉག་ར་ར་ཁ་དང་། ལུབ་
གོང་པོའི་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་སྤྱོ་མོན་གྱི་ནགས་ཁྲིད་དུ་འཕྲོ་སྤྱོད་བྱས་པའི་མི་ཆོས་སྤྱོན་
པའི་གོ་བ་གསོན་པོའི་སྤྱོད་གོས་དང་འདྲ་བར་ལྷགས་ཁ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་གཡོག་སྤྱོན་
སྤྱོད་ཡོད་པ་འདི་རེད། འདི་ནི་གནའ་པོའི་ཡིག་རྒྱུང་རྒྱུས་སུ་གསལ་བར་ལྟར་
ན། མ་ཆོས་འབྲུ་བུ་གོས་སུ་ཤིང་ལོ་སྤྱོན། ནགས་ན་རི་དྲགས་ལྟ་བུར་གནས་པ་
ཡི། ཁྲོ་དང་མོན་ལྟར་སྤྱོད་པས་བོད་ཁམས་གང་། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་ཆེས་
གདོད་མའི་རུས་ཀྱི་ཆས་གོས་ཤིག་ཡིན་པར་གསལ།

༡ ཁམས་སྒྲིགས་སྤྱི་འོག་གོས་རིགས་ལ། དགུན་གོས་རིགས་ལ་ལྷགས་སྒྲག།
 ཚ་སྒྲག།ར་སྒྲག།ཀོ་སྒྲག།སྒྱར་མ་བཅས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་ཚ་སྒྲག་ནི་ལུ་གུའི་
 པགས་པས་བཟོས་པ་ཡིན་སྟབས་ངེས་པར་དུ་རས་རིགས་དང་། གོས་ཆེན་རིགས།
 ཡང་ན་མགོ་སྒྲམ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཡོག་བཀོན་དགོས། སྒྲག་གོས་རྒྱུང་པ་དང་།
 རས་ཀྱི་མཐའ་ཤན་ཅན་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། རོང་ཁུལ་སོགས་ས་ཆ་རྒྱུང་
 གྱོད་ཆེ་བའི་ཡུལ་དུ་དགུན་གོས་ལ་སྒྲམ་གོས་ལ་རས་གཡོག་བཀོན་པ་དང་། ཡང་
 ན་སྤྱ་གཟན་འཐག་མ་ལ། རས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་གཡོག་བཀོན་པ་ལ་སྒྱར་མ་ཟེར།
 ཏུས་ཆོགས་མང་ཆེ་བ་ལ་སྒྱོན་ཆས་སྒྲམ་བུ་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཡུལ་
 སོ་སའི་གོས་རིགས་ཏ་ཅང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་ལྷག་བལ་གྱིས་
 འཐག་པའི་སྒྲམ་བུ་དཀར་པོའི་གོས་ལ་གོས་སྒྱ་ཟེར་བ། སྒྱེས་པ་ཁོ་ནས་སྒྱོན་པ་
 དང་། ཟོག་གི་འཁོལ་ལས་འཐག་པའི་སྒྲམ་བུ་ནག་པོའི་གོས་ལ་གོས་ནག་ཟེར་བ་
 སུད་མེད་ཁོ་ནས་སྒྱོན་པ། པོ་མོ་བྱན་མོང་གི་སྒྱོན་ཆས་ལ་སྒྲམ་གོས་ཆོས་མ་དང་།
 འཕྲག་གོས། འགོ་སྒྲམ་གོས་སོགས་དང་། རས་རྒྱུང་གོས་ལ་ཁ་རྒྱུང་ཡང་ཟེར།
 གོས་བཟོ་སྐྱེད་པ་ལ། ཡུལ་སོ་སའི་ལྷགས་དང་བསྐྱེད་པའི་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་སྒྲ་
 ཆོགས་ཡོད་པ་རེད། གོས་རྒྱུང་བའི་རིགས་ལ་སྟོད་ཐུང་དང་། ནང་འཇམ།
 རུལ་ལེན། རྟོར་མང་། ཨོང་རག་བཅས་དང་། སུད་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་གོས་ལ་སྒྲོད་
 ཤམ་ཡང་ཟེར། ལྷ་དང་ལྷམ་ལ་རིགས་ཏ་ཅང་མང་། སྤྱི་ལྷ་ལ་ཆོ་རིང་ལྷ་མོ།
 མ་ལྷ། ཆ་ལྷ། སི་ལྷ། སྤྱིང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ལྷང་རེ་ལ་ལྷ་རིགས་རེ་ལྟ་བུ་སྟེ་
 བོད་ཡོངས་ལ་ལྷ་རིགས་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་ཡོད་ངེས། །ལྷམ་རིགས་ལ་གོ་ལྷམ་
 དང་། འབའ་ལྷམ། འཕྲག་ལྷམ། རྟོག་བཅེགས། ཟམ་པ་ལ་སོགས་ཡུལ་སོ་
 སའི་ལྷམ་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད།

༢ རྩེ་བྲག་ཏུ་ཁམས་ཤར་སྒྲིགས་རྒྱལ་མོ་རོང་དང་། ལྷ་ཆ་བ་རོང་སོགས་གྱོད་
 ཁུལ་དུ་འཆོ་སྟོད་བྱས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆས་གོས་གཙོ་བོར་རས་ཆ་དང་། སྒྲམ་
 སུའི་རིགས་ཀྱིས་བཟོས་ཡོད་ཅིང་། དར་གོས་རིགས་ཀྱི་ཆས་གོས་དང་། དགུན་
 གོས་ལྟ་བུ་ལྷགས་རིགས་ཀྱིས་བཟོས་པ་ཁུང་ཤས་ཀྱང་ཡོད་འདུག སྤྱི་རས་ཆས་
 བཟོས་པའི་གོས་རིགས་ལ་རུལ་ལེན་དང་། སྟོད་ཐུང་། ཁ་རྒྱུང་། རྟོར་མང་།

བཅས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ལ་འང་ནང་གསེས་གྱི་དབྱིབས་
དང་། ཁ་དྲོག་མི་འདྲ་བའི་བཀྲག་མདངས་དང་། མངོས་ཚོས་སྒྲ་ཚོགས་ལྟན་
པའི་ཕོ་མོའི་གོས་རིགས་ཐ་དད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གོས་དང་སྟོད་ཐུང་ལ་ཕུ་
རུང་ཅན་དང་། ཕུ་མེད། རྒྱན་གོས་དང་། ཆས་གོས་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་
པ་རེད། དུལ་རུས་དང་བཟུན་པའི་ལྷ་མོ་དང་། ལྷ་མ་གྱི་རིགས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་
མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

༡ ཁམས་བྱང་ཁུལ་འབྲོག་སྡེའི་མི་རྒྱལ་ས་ཀྱི་ཆས་གོས་གཙོ་བོ་ནི། ལྷགས་རིགས་
དང་། སྒྲ་ལྟན་གྱི་སྒྲ་མ་བྱའི་རིགས་ཀྱིས་བཟོས་པ་མང་ལ། གཟུབ་སྒྲོས་གྱི་ཆས་
སྒྲ་རས་ཆ་དང་། དར་གོས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གོས་རིགས་དབྱིབས་དང་། ཁ་དྲོག་སྒྲ་
ཚོགས་ཅན་ཡོད་པ་རེད། འབྲོག་གོས་རྒྱལ་ས་ནི་ཁོག་ཆེ་ལ་ཕུ་རུང་རིང་བ་ཤ་སྟག་
ཡིན་ཞིང་། ཕུ་མེད་གྱི་གོས་ནི་ཉ་ལམ་སྲིད་མཐའ་ཅམ་ཡིན། དབྱར་རུས་གྱི་
དོར་མང་ལ་རས་དོར་དང་། ལྷ་མ་དོར་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། དགུན་
དོར་ནི་ལྷགས་དོར་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ཡང་གནའ་རུས་ལྷགས་དོར་མང་ཆེ་བ་ནི་
རལ་སེ་ཁ་ཞེས་དོར་རྩ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། དེང་རུས་ཕལ་ཆེར་དོར་རྩ་མེད་
པའི་དོར་མང་གྱོན་མཁན་མེད་པར་གྱུར་ཟིན། ཆས་གོས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་
ནི་ཁོག་ཆེ་ལ་ཕུ་རུང་རིང་བ་ཅམ་ལས། རོང་ཁུལ་གྱི་ཆས་གོས་ལྟར་དབྱིབས་དང་
ཁ་དྲོག་རྒྱལ་ས་པ་སྒྲ་ཚོགས་པའི་མངོས་རྩལ་འདི་དགོན་པོ་ཞིག་རེད། ལྷ་མོ་དགུན་
ལྷ་ཕལ་ཆེར་སྦྲ་དང་། ཆ་ལྷ་ཡིན་ལ། དབྱར་ལྷ་ནི་ཕྱིང་ལྷ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་
སྒྲ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དགུན་ལྷ་ཕལ་ཆེར་གོ་ལྷ་མ་རིགས་མི་འདྲ་བ་
རྒྱལ་ས་ཡིན་ལ། དབྱར་ལྷ་མ་གཙོ་བོར་འབའ་ལྷ་མ་ཞེས་སྒྲ་བྱས་འཆོམ་པའི་ལྷ་མ་
རིགས་ཤ་སྟག་ཡིན། རོང་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་
གི་མི་རྒྱལ་ས་ཀྱི་རྒྱན་དང་ཆས་གོས་རྒྱལ་ས་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རྒྱལ་མང་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ། བོད་ཀྱི་རོང་འབྲོག་གཉིས་ཀའི་ཆས་གོས་བེད་སྤྱོད་བྱ་
བའི་མང་གཞིའི་ཐོག་དུ་ཡུལ་ཡུང་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྟན་པའི་ཆས་གོས་མི་འདྲ་བ་
སྒྲ་ཚོགས་པ་རེ་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། དཀར་མངོས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཁག་
སོ་སོའི་ཆས་གོས་ལ་བཟུས་པ་ཅམ་གྱི་ཤེས་སྟེ།

མདོར་ན་འབྲོག་པའི་ཆས་གོས་ནི་མཐུག་པ་དང་། ཆེ་བ། རིགས་ཀྱི་ནུས་
གངས་ཉུང་བ་བཅས་དང་། རོང་ཁུལ་གྱི་ཆས་གོས་ནི། སྒུབ་པ་དང་། ཡང་
བ། སྒྲུབས་བདེ་བ། དབྱིབས་དང་ཁ་དྲོགས་ནུས་པ་མི་འདྲ་བ་མང་བ་བཅས་
ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ལྡན་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྱག་མང་
པོའི་གོང་གི་བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་ཡིག་ཐོག་དུ་རགས་རིམ་འཁོད་པ་ནུས་ཀྱི་བྱུང་
ཆོས་འཛིན་ཡོད་པ་ཤ་སྟག་རེད་འདུག།

གཉིས། བོད་ཡིག་འབྲུང་གནས་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་སྐད།

དེར་དུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་སྐད་ལ་ཡུལ་སྐད་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་
ཐུས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་སྐད་
དང་། བོད་ཡིག་གསར་བཙུག་གི་སྐབས་ཀྱི་སྐད་གདངས་གཞི་འཛིན་སའི་མང་གཞི་
དངོས་ནི་དེར་དུས་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་སྐད་འདི་ཡིན་པར་སྤར་གྱི་མཁས་པ་མང་པོའི་
བཞེད་པ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སུམ་
རྟགས་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འོན་ཀྱང་འབྲི་བྱུང་སྟོབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་པའི་ཆོ་
གནའ་བོའི་དུས་བཞིན་དུ་ཡིག་སྟོག་ཚུན་ཆད་ཀྱང་བཅེགས་འཕུལ་སོགས་ཀྱི་སྐད་
བྱུར་ཕྱིན་པར་འདོན་པའི་སྟོལ་བཟང་པོ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་དང་། ཁམས་
སྟོགས་ཀྱི་མཐའ་ཨ་མདོ་དང་། རྒྱལ་མོ་རོང་སོགས་བྱང་ཤར་གྱི་ས་ཆ་ནུས་སུ་
འཁོད་པའི་སྟེ་བོ་དག་ལའང་གནའ་བོའི་དུས་སུ། བོད་ཡུལ་དབུས་ནས་བྱང་བའི་
སྟོག་ཚུལ་མ་ཉམས་པ་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་སྟོག་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་
ཡུལ་སྐད་བཅས་ལའང་གྱོང་ཉམས་ཆེ་ཅིན་ལས། འཕུལ་རྟེན་སོགས་ཀྱི་བྱུར་དག་
པར་འདོན་པ་འབྲུང་བར་མདོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱིས་གྱང་མཆོན་ཅུས་
སོ།།

གཞན་ཡང་བོད་ཡིག་གི་སྟེབ་རི་ལྟར་སྟོར་བའི་ཚུལ་ནི་སྟོན་གྱི་བོད་སྐད་དག་
པ་ཉིད་ལ་བཞིན་པའི་སྐད་རི་ལྟར་འབྲུང་བ། དེ་ལྟར་མཁན་པོ་འདིས་བྱུར་བ་ཡིན་
པས། (བོད་ཡིག་ལ་མགོ་ཅན་དང་། འདྲོགས་ཅན། སྟོན་འཇུག་ཁྲིམ་འཇུག་ནུས་ཡོད་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྟོན་གྱི་བོད་སྐད་དག་པའི་སྐད་གདངས་ལ་གཞིར་བབྱུང་ནས་ཡི་གེ་སྟེབ་སྟོར་བྱ་ཚུལ་
སྟོལ་གཏོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ།) སྐད་ལ་འཕུལ་རྟེན་སོགས་ཀྱི་བྱུར་གསལ་

བ་མེད་ན་ཡི་གེ་ལ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པ་རྒྱ་མཚན་གང་ཞིག་གིས་རྟོགས་པར་རུས།
 དེས་ན་གནའ་བོའི་རུས་སུ། ཡིག་སྟོག་ཅམ་རུ་མ་ཟད་བོད་སྐད་ལའང་སྒྲ་རྒྱར་
 ཐམས་ཅད་མ་ཉམས་པར་འདོན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང་། དེང་སང་བོད་
 ཡུལ་དབུས་དང་། མཐའ་འཁོབ་སལ་ཆེར་ལ་རང་སྐད་དང་ཡིག་སྟོག་གཉིས་
 ཀར་སྒྲ་དག་པ་འདོན་པ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལམས་པའི་བོད་ནའང་ཡིག་
 གཟུགས་ཀྱི་སྡེ་བ་དག་སྟོན། སྟོག་ཚུལ་དེ་དང་ངེས་པར་བསྐྱེད་མི་དགོས་བསམས་
 པའམ། སྡེ་བ་སྦྱར་ནི་ཡི་གེ་འབྲི་བའི་དབང་རུ་བྱས་ཀྱི་བརྗོད་པའི་དབང་རུ་མ་
 བསྐྱེད་པའམ། སྟོག་ཚུལ་ཡིག་སྡེ་བ་དང་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱང་སྟོགས་ཅམ་ལས་ཡིག་
 སྡེ་བ་རི་ལྟར་བར་སྒྲ་རྒྱར་ཐོན་པ་ནི་སྤར་ཡང་མ་བྱུང་ཞིང་། ད་ལྟའང་འདོན་པར་
 མི་རུས་སོ་སྟམ་པ་མང་རུ་ཡོད་པར་དོགས་པ་དང་། ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་སྐད་ལའང་།
 གངས་ཅན་གྱི་བརྗོད་སྟེང་ཤེས་པར་རྒྱུ་པ། ཕྱིས་བྱང་རྣམས་ཀྱིས་སྟགས་ཀྱི་སྟོག་
 ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དང་གཏན་འགལ་བ་རེ་ལ་ཡིད་བརྟན་འཆར་ཞིང་།
 དབྱངས་གསལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་ལས་བྱུང་བའི། རྣམ་འགྱུར་དེ་རྣམས་ཡིག་
 གཟུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས། བརྗོད་པ་ལ་རི་ལྟ་བར་སྦྱར་མི་རུས་སྟམ་པར་
 འདུག་པ་ནི་ཡ་ཆའོ། །དེ་བས་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་དག་པར་བསྐྱེད་མ་ཤེས་པའམ་
 མ་རུས་ནའང་། སྟོག་ཚུལ་དག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

དེས་ན་གདོད་མའི་བོད་སྐད་ནི་རྒྱལ་རྩེ་གི་སྐད་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་ཡིག་
 གསར་གཏོད་མཛད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་གདངས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་ས་ནི་རྒྱལ་རྩེ་གི་
 སྐད་གདངས་འདི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་མིན་ན་བོད་ཡིག་ལ་མགོ་ཅན་དང་།
 འདོགས་ཅན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་རྟོ་
 དཔེར་ན། བོད་ཡིག་རྒྱ་བྲིས་པའི་གཡུ་སྟག་ཅེས་པར། དེང་རུས་བོད་སྐད་ཀྱི་
 སྒྲ་གདངས་ལ་ (yu-ta) ཞེས་དང་། རྒྱལ་རྩེ་པའི་སྐད་གདངས་ལ་ (yustak)
 ཅེས་སྟོག་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རུ། བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པར། དེང་རུས་སྒྲ་
 གདངས། (tashi) ཞེས་དང་། རྒྱལ་རྩེ་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ལ། (kreshi)
 ཞེས་སྟོག་ཅིང་ཡོད་པ་འདིས་མིང་ཆོག་འདི་དག་ལ་མགོ་ཅན་དང་། འདོགས་

ཅན་ཡོད་པ་རྒྱལ་རོང་པའི་ཡུལ་སྐད་ལས་གསལ་པོར་ཤེས་ཐུབ་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་
 རོང་པའི་ཡུལ་སྐད་ལྟར་བྲིས་ན་དག་ཡིག་དང་། ལུ་མ་རྟགས་སྦྱང་མ་སྦྱང་པའི་
 མི་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཡིག་ནོར་པལ་ཆེར་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས་འདི་ཡིས་ཀྱང་
 གནའ་བོའི་རུས་སུ། བོད་ཡིག་གི་སྦྱར་སྟོག་གསར་གཏོད་མཛད་སྐབས་ཀྱི་བོད་
 སྐད་ནི་དེར་རུས་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་སྐད་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་སྟེ། དེ་ལས་ཆེས་སྤྱི་བའི་
 དཔེར་བཞིན་ཅིག་འཛོག་ན། དེར་རུས་བོད་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ལ། ༡། ༢།
 ༣། ༤། ༥། ཡི་གེ་འདི་བཞི་ལ་སྒྲ་གདངས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱང་པར་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་
 ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དོན་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། འོན་ཀྱང་གནའ་
 བོའི་བོད་ཡིག་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་མཛད་སྐབས་ནི། ཡིག་འབྲུ་བཞི་པ་འདི་
 དག་ལ་དོན་དང་། སྒྲ་གཟུགས་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་ཐ་དད་པ་ཡིན་སྟབས། མགོ་
 ཅན་གྱི་ཡི་གེ་འདི་དག་འབྲི་སྟོལ་གཏོད་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། གོང་གི་ཡིག་གཟུགས་
 འདི་བཞིའི་སྒྲ་གདངས་སྐབས་དེའི་བོད་སྐད་ལྟར་ན། (Ta rta lta sta)
 བཅས་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་སུ་སྟོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་སྟོག་ཚུལ་འདི་ནི་དེར་
 རུས་རྒྱལ་རོང་པའི་སྟོག་ཚུལ་དང་ཐག་ཉེ་བ་ཞིག་རེད་འདུག །

གཞན་ཡང་དེར་རུས་ཀྱི་རྒྱལ་རོང་པའི་གཞོན་ནུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཀམ་ཆེ་རིང་
 དང་། ཆེ་རིང་རྟོ་རྟོ་མོགས་ཀྱི་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཁོ་ཆོས་སྟོབ་ཚུང་སྐབས་
 བས་བོད་ཡིག་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་སྐབས་སྟོན་རྟེན་མགོ་འདོགས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་གསལ་
 པ་དང་། སྟོས་པ། དག་པ་བཅས་ཀྱི་སྟོན་སྟོག་དགོས་ཤིང་ཡོད་སྟབས། ཐོག་
 མར་དགེ་ཆུན་གྱིས་སྦྱར་སྟོག་བསྟབ་པའི་སྐབས་སྒྲ་རི་བཞིན་པ་ཐོན་མི་ཐུབ་པའི་
 དཀའ་ངལ་གང་འཆམས་རེ་འཕྲོད་ཅིང་ཡོད་ཀྱང་། སྐད་ནས་སྟོག་ལ་བྱང་པའི་
 སྐབས་སུ་འབྲི་སྟོག་གཉིས་ཀའི་ཐད་ལ། དག་པོ་ཡོང་བ་པན་ཐོག་ཆེན་པོ་འདུག་
 ཅས་གསུང་བྱུང་།

དེར་རུས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལྡན་ཆ་བ་ནས་མི་ཤེས་པའི་མི་
 རིགས་གཞན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་བརྗོད་སྟོན་རིག་པའི་མཁས་དབང་འགའ་
 ཞིག་གིས་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་སྐད་འདི། བོད་སྐད་ལས་ཐ་དད་པའི་སྐད་རིགས་ཤིག་
 ཡིན་པ་སྟེང་པའི་འགོ་འཇུགས་ཤིང་ཡོད་འདུག །སྤྱི་ལོ་༢༠༠༦ལོར་ཁོ་པོ་ཐའེ་ལོན་

ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དེ་མ་ལ་ཡའི་སྐད་ཡིག་བཅོ་སྟེང་གི་འཛོགས་འདུས་ནང་ཞུགས་སྐབས། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱུན་སྐྱོད་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་བརྒྱུན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཙུ་འོན་ལྟར་ན། རྒྱལ་འོང་སྐད་དང་དེར་རྟེན་བོད་སྐད་གཉིས་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡིན་འདུག་ཅེས། གཞུང་ལུགས་དང་ཚན་རིག་གི་ལྟར་འགའ་དངས་ནས་གསུང་བཤད་གནང་ཡོང་། སྐབས་དེར་ཁོ་པོས་ཚུད་པ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་ཡིན། ང་བརྒྱུན་སྐྱོད་ལ་ཞིག་མིན་སྐབས་བརྒྱུན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རོས་ལས་དགག་ལེན་གྱི་ལྟར་རིག་བཤད་བྱལ་གྱི་མི་འདུག་ནའང་། ཁོ་པོ་བོད་སྐད་དང་། བོད་ཡིག་གི་རྣམ་གཞག་དང་ལོ་རྒྱུས་ཐད་ལ་དངོས་གནས་མཁས་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་དང་ཚུད་རྟེན་པའི་སྟོབས་པ་ཡོད། སྐབས་དེར་ངས་རྒྱ་མཚན་དང་པོ་དེ། ཤིང་སྟོང་ཞིག་ལ་དཔེར་མཚོན་ནས་བཟུལ་ལེན་བཏབ་པ་ཡིན། ཁྱོད་རང་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་དེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་འོང་གི་ཡུལ་སྐད་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཙུ་བ་སྟེ། ཤིང་སྟོང་ཞིག་ལ་ཆ་མཚོན་ན་སྟོང་པོའི་ཙུ་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན། དེར་རྟེན་གྱི་སྟེ་སའི་ཡུལ་སྐད་ནི་ཤིང་སྟོང་སྟེང་གི་མེ་འོག་དང་། འབྲས་བུ་འདྲ་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཞིང་སྟོང་གི་ཙུ་བ་ལ་བརྟག་ནས་དེའི་ཐོག་གི་མེ་འོག་དང་། འབྲས་བུ་རྣམས་དང་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་སྟོགས་གང་གི་ཐད་ནས་བརྟག་ན། ཙུ་བ་ནས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཡིན་འདུག་ཅེས་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་། དེས་ན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ལོ་རྒྱུས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཙུ་བ་ནས་མི་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་འོ་བ་དེ་བལྟས་ན་སྐད་དེ་གཉིས་སོ་སོ་ཐད་པ་ཞིག་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིད་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། བོད་ཡིག་རི་ལྟར་གསར་གཏོད་བྱ་ཆུང་ལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས། མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྐད་གདངས་འཕེ་འགྱུར་བྱུང་དང་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་གནས་ལུགས་རྣམས། ཏ་གོ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་ཆང་གཞི་ནི་རྒྱལ་འོང་གི་སྐད་ཡིག་འདི་དག་ཡིན་པ་ཤེས་སྟེ། ཞེས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན། ཁོ་ཚོའི་སྟོ་རོར་འཐད་པར་བྱུང་མིན་མ་ཤེས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་ཐད་ཀར་ལན་གང་ཡང་སྟེ་མཁན་མི་འདུག་ སྐབས་དེར་ཁོ་པོས་རིག་གནས་རྟིང་པ་གང་ཞིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་དགོས་ན། དེ་དང་དེའི་རིག་གནས་ལོ་

རྒྱལ་རྒྱལ་ལྗོངས་དང་བཅས་པ་བྱང་རྒྱལ་པ་ཞིག །ཤེས་པར་བྱ་ནས་ད་གཞོན་ཞིབ་
འཇུག་བྱས་ན་ལོ་རྒྱལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཤིག་འབྱུང་སྟེད། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་སྐད་
བརྗོད་ཤིག་པ་གཅིག་ཤུའི་ཆེད་རམས་པ་ཡིན་ཟེར་ནས། མི་རིགས་དེའི་ལོ་རྒྱལ་
དང་རིག་གནས་རྒྱལ་ལྗོངས་རྩ་བ་ནས་མི་ཤེས་པའི་མི་ཞིག་གིས་གང་ལབ་པ་ལ་
ཡིད་ཆེས་བྱས་ན་ཆོངས་དད་ནང་གི་ཆོངས་དད་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད་བསམ་བྱུང་།

སྐད་བརྗོད་ཤིག་པ་སོགས་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་དང་། རང་
བྱུང་ཚན་རིག་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་དང་། ཆ་རྒྱུན་སོགས་སོ་
སོ་ཐ་དད་པ་ཞིག་རེད། རང་བྱུང་ཚན་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་ཞིག་གིས་སོ་
རང་གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་གང་མཐོང་དེ་གར་རང་ཐག་གཅོད་བྱས་
ན་འགྲིག་གི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐད་རིགས་དང་། མི་རིགས་སོགས་ལ་
ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ནི། ཞིབ་འཇུག་གི་སྤྱིའི་སྒྲིམ་གཞི་ཅན་ཡིན་
ལ། རྩེ་བྲག་ཏུ་མི་རིགས་དང་། སྐད་རིགས་གང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་དགོས་ན་དེ་
དང་དེའི་ལོ་རྒྱལ་རྒྱལ་ལྗོངས་ཤེས་དགོས་པ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་པ་ཞིག་ཡིན།

གསུམ། ལོ་རྒྱལ་དངོས་ཤུལ་འབྲོག་པའི་གོམས་སྟོལ།

ཁམས་སྤྱོད་ཤིག་པའི་ས་ཁུལ་ཏུ་དར་སྟོལ་ཆེ་བའི་ཤུལ་སྟོལ་གོམས་གཤིས་
འདི་དག་ནི་མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིག་གནས་དང་། གོམས་གཤིས་མ་འདྲེས་པའི་
གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་ལྟན་པའི་རིག་གནས་རོ་མ་དེ་
ཡིན། མི་རིགས་སོ་སོའི་གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱལ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཤུལ་དངོས་ནི་
གནའ་སྟོལ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱུང་བའི་རིག་གནས་དེ་ཡིན། མི་རིགས་སོ་སོའི་
ཤུལ་སྟོལ་གོམས་གཤིས་ནི། མི་རིགས་དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་ཤིག་
ཡིན། དེས་ན་ལོ་རྟོག་སྤྱོད་ཐུག་མང་བོའི་གོང་གི་འཆོ་བའི་གོམས་གཤིས་མང་པོ་
ཞིག་ཉེ་དུས་བར་འགྱུར་བ་མེད་པ། བོད་ཀྱི་འབྲོག་པའི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་གནས་
ཡོད་པ་མ་ཟད། འགའ་ཞིག་དེང་དུས་ཀྱི་བར་དུ་མ་ཉམས་པར་གནས་ཡོད་པ་
དཔེར་ན།

༡ འབྲོག་པའི་གཉེན་སྤྱི། ① སོ་མོ་མོས་མཐུན་གྱི་གཉེན་སྤྱི། འདི་ནི་གཞོན་ལུ་
སོ་མོ་རྣམས་དུས་རྒྱུན་ལས་ཀ་མཉམ་པོར་འཛོམས་ནས་པན་རྒྱན་བཅེ་བ་ཆགས་

ཏེ་རང་མོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་དུ་བྱིས་གསར་འཛུགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཁིང་པ་
 ཡིན་ན་གྲོང་པའི་ཕོ་གསར་དང་མོ་གསར་མང་པོ་ལྷན་དུ་ཁིང་ཁ་ན་ལས་ཀ་བྱེད་
 སྐབས་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་པར་བྱུང་བ་དང་། འབྲེག་པ་ཡིན་ན་ཉིན་ལྷན་སྐྱགས་
 རྩི་ལྷན་དུ་འགྲོ་ནས་ཕན་ཚུན་འདྲིས་འགྲོ་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཕོ་མོ་
 ཕན་ཚུན་སེམས་པ་ཤོར་ན་བརྟ་གཏོང་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། ཁིང་འབྲེག་ས་ཁུལ་
 གྱི་མི་དེ་དག་སལ་ཆེ་བ་ཡིག་ཚོངས་ཡིན་སྐབས། ཁོ་ཚོས་ཡི་གའི་ལམ་ནས་འབྲེལ་
 བ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། གཙོ་པོ་ཁོ་ཚོས་སྐྱ་གཞས་གཏོང་ནས་ཕན་ཚུན་
 དགའ་རེས་ཡོད་མེད་བརྟ་ལེན་གཏོང་བཞིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱ་ཞིག་བྱ་མོ་ཞིག་
 ལ་དགའ་ན་ཁོ་རང་གི་སྐྱ་གཞས་ཀྱི་ལམ་ནས་དགའ་བའི་བརྟ་སྟོན་ཁིང་། བྱ་མོ་
 དེ་ཚུར་ལ་དགའ་ཁིང་ཡོད་མེད་སྐད་ཆ་འདྲི་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷན་
 ངག་དེ་དག་བོད་མི་ཚོའི་ཁ་ལ། རང་བཞིན་དུ་གནས་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས་ཁོ་
 ཚོས་ལྷན་ངག་གི་གཞུང་ལ་སློབ་སློང་བྱེད་རྒྱ་འདྲ་པོ་རྩ་བ་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད།
 དེ་འདྲ་བྱས་ནས། ཁོ་རང་ཚོ་རང་བཞིན་གྱིས་དགའ་རོགས་བསྐྱེགས་ནས་སོ་སོའི་
 བྱིས་ཚང་ནས་སྤྱིར་སྟོན་སྟེ། རང་ལ་དབང་བའི་བྱིས་གསར་ཞིག་སྐྱེ་མོང་དུ་
 འཛུགས་ཤིང་ཡོད་པ་དེ་ལ་གཞིས་བཟུང་དང་། ཁམས་སློགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་
 ཟུང་འབྱུང་ཅེས་ཟེར་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། ② མག་པ་བསུ་བ། མི་ཚང་ཞིག་གི་
 བང་དུ་བྱ་མོ་མ་གཏོགས་བྱ་མེད་ན། བྱ་མོ་དེ་ལ་པ་མའི་སྒོ་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་
 ཀྱི་ཞིག་བཅོལ་ནས་བང་དུ་བསུ་ཁིང་ཡོད་པ་དེ་ལ་མག་པ་བསུ་ཟེར། དེ་ལ་དང་
 པོ་མག་པ་སྒོང་དུས་བྱ་མོའི་པ་མའི་སྒོ་ལ་བབས་པའི་བྱ་གང་ཞིག་གི་བྱིས་ཚང་ལ་
 འབྲེལ་བ་བྱེད་ནས། དར་དཀར་ཞིག་གིས་སྒྲི་དངས་ཏེ་སྒོང་རྟེན་གྱི་ཁོར་རྩས་
 གང་འཚམས་ཤིག་བྱིར་སྟེ་པ་རོལ་པོའི་བྱིས་དུ་འགྲོ་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་
 སྒོ་བབས་བྱང་ཆོ་སློགས་གཉིས་ཀ་སྒོ་བབས་ཡོད་པའི་གཟའ་སྐར་བཟང་པོའི་དུས་
 ཚོད་ཞིག་གཏན་འཁེལ་བྱ་ཁིང་། དུས་ཐོག་དུ་བྱ་མོའི་བྱིས་དུ་མག་པ་དེ་བསུ་
 འགྲོ་ཁིང་ཡོད་པ་རེད། མག་པ་བསུ་བའི་ཉིན་དེར་བྱ་མོའི་ཉེ་བའི་སློགས་ནས་
 རྒྱ་མི་ཁ་ཤས་ཤིག་བཟའ་ཆས་ལགས་པར་སྤྲད་ནས། ལམ་བར་བསུ་སར་འགྲོ་
 དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ཀ་རང་གི་སློགས་ནས་ཀྱང་གཉེན་ཉེ་དང་སྐྱེན་

སོགས་ཀྱིས་བཟའ་ཆས་ལགས་པར་སྤྲད་དེ། གྱི་ཕོག་རྟ་གསུམ་སྟེ་པ་ཆས་སྟེ་གསུམ་གྱི་ཐོག་དངས་པའི་རང་ལོར་གང་འཆམས་ཤིག་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེལ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་བྱད་མེད་སྟོགས་ཀྱི་བྱིས་བདག་ཆགས་ཆར་པ་རེད། ③ མནའ་མ་བསུ་བ། བོང་གསལ་ལྟར་བྱ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མི་ཆང་དེས་རང་གི་སྒོ་ཁ་དང་མཐུན་པའི་མི་ཆང་ཞིག་གི་བྱ་ཕོ་མནའ་མ་སྤྲང་སར་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། མནའ་མ་སྤྲང་རྒྱལ་དང་བསུ་རྒྱལ་བོང་གི་མག་པའི་སྐབས་དང་མཆུངས་ལ། ལོར་སྐལ་གཟི་བྱར་སྟོན་གསུམ་དང་གསེར་དབུལ་གྱི་རྒྱུ་ཆ་རང་ལ་གང་ཡོད་པའི་ལོར་བྱ་རྩ་ལྟམས་དང་། རྟ་ལོར་ལྷག་གསུམ་སོགས་རང་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་ལོར་སྐལ་དང་བཅས་མནའ་མ་བཟངས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། བྱ་ཕོ་ལོར་དང་བཟེ་བ་རྒྱུ་ནག་གི་ལྷགས་སྟོལ་དང་། བག་མ་ལོར་དང་ལྟན་བྱ་བསུ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷགས་སྟོལ་ལྟར་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྟང་བ་མ་ཡིན་པ། ཕོ་ཕོ་སུ་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་ལོར་སྐལ་དང་ལྟན་བྱ་བྱིས་ཀྱི་ཁབ་བྱ་བསུ་བ་ནི་བོད་གངས་ཅན་པའི་ལྷགས་སྟོལ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་བྱ་རེ་ལ་མནའ་མ་རེ་བསུ་རྒྱ་དང་། བྱ་སྐྱ་གཉིས་གསུམ་རེ་ལ་མནའ་མ་གཅིག་བསུ་རྒྱའི་ལྷགས་སྟོལ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བྱ་ཕོ་སྐྱ་གཉིས་གསུམ་རེ་ལ་མག་པ་རེ་ལེན་རྒྱའི་ལྷགས་སྟོལ། ཙ་བ་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་མཆོན་གཙོ་བོ་སྐྱེས་པ་རྣམས་བྱད་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཕྱག་དོག་དང་མིག་སེར་རྒྱང་ཞིང་། བྱ་སྐྱ་བར་གྱི་བཙེ་དུང་དེ་ལས་ཟབ་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། བྱད་མེད་རྣམས་སྐྱ་མཆེད་བར་ལ་བཙེ་དུང་ཟབ་ནའང་མིག་སེར་གྱི་རྩས་སྟོབས་དེ་སྐྱེས་པ་ལས་ཆེ་བ་ཡིན་པ་འདྲ་བར་སེམས། གཞན་ཡང་སྤྲ་མས་བག་ཆོག་འདོན་ཞིང་གཡང་ལེན་བྱེད་པའི་རྒྱལ་དང་། ཁ་སྐྱེ་བདེ་པོས་བག་བཤད་བྱ་རྒྱལ། བྱ་དུ་བག་སྟོན་གྱི་བཟའ་ཆས་བཤམས་རྒྱལ་སོགས། ལག་ལེན་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་རེད། འབྲོག་མི་དག་གི་ཉེ་ཆོན་ནི་མི་རབས་བདུན་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བཙེ་ཞིང་། མན་རྒྱུན་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་འོས་པའང་། མི་རབས་བདུན་བརྒྱད་ཀྱི་ཉེ་ཆོན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གལ་ཏེ་ཉེ་ཆོན་འགའ་ཞིག་མི་རབས་བདུན་བརྒྱད་

① བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་གཟི་བྱར་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དང་མགོ་ལ་གདགས་བྱའི་རྒྱུ་ཆ་སྤྱི་མིང་ཡིན།

མ་བཀལ་བའི་གོང་དུ་གཉེན་གསར་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་ཐན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རྩ་
 ཚ་ཏ་ཅང་ཆེ་བར་བརྩི་ཞིང་། འཕྲོག་མི་དག་གི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བསམ་པ་སྤྱོད་ཚུལ་
 དེས་ནི་ཡུལ་ཁམས་དེར་བཀལ་མི་ཤིས་པར་བྱེད་དེ། མི་སྤྱུགས་ལ་ནད་ཡམས་དང་
 གོད་ཁ་འབྱུང་བ་དང་། རྩ་ཆ་བསྐྱེས་པ་ལས་ཆད་པའི་མི་བརྒྱད་དེ་ནི་ནལ་ཞེས་
 བྱ་བ་སྟེ་མིའི་རིགས་རྒྱུག་པོ་དང་། མི་གཙང་བ་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་
 པ་རེད། འཕྲོག་མི་དག་གིས་ལྷ་གསོལ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ནལ་གྱི་རིགས་ཅན་
 དག་གིས་བསངས་ཤིང་དང་བསངས་རྣམས་འབྲུལ་མི་ཆོག་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཡུལ་
 བ་ཡིན་ན་ཡུལ་ལྷ་ལ་མཚོལ་གྱི་བ་ཕྱག་ནས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་།

འཕྲོག་མིའི་སྤྱུ་གུ་བཙལ་བའི་ཆེ་ནལ་གྱི་རིགས་ཅན་དག་མདུན་ན་འགྲོ་མི་ཆོག་
 པ་དང་སྤྱུ་གུ་ལ་ལག་པས་རིག་མི་ཆོག་ཅིང་། གལ་ཏེ་སྤྱུ་གུར་རིག་པ་ཡིན་ན།
 སྤྱུ་གུ་ལ་ནལ་གྱི་བ་ཕྱག་ནས་འཆོ་དཀའ་བའམ། ཡང་ན་སྤྱུ་གུའི་དག་སྤྱུགས་
 པའམ། རིག་པ་མི་གསལ་བ་སོགས་འགྱུར་བར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
 མདོར་ན་ནལ་ཞེས་པ་དེ། མཚན་མ་ཏ་ཅང་ངན་པར་བརྩི་ཞིང་འཕྲོག་མི་ཀུན་གྱི་
 སྤང་བྱའི་གཞི་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། འཕྲོག་ཡུལ་དེ་དག་དུ་ནལ་གྱི་མི་རྒྱུད་ནི་
 སྤྱིད་མཐའ་ཅམ་ལས་མེད་པའམ་ཤིན་དུ་དགོན་པ་ཡིན་ནོ། །

༢ འཕྲོག་པའི་རྩོན་ཁྲིམས་ནི། འཕྲོག་ཡུལ་གང་དུ་ཡིན་ཡང་རུང་། ཡུལ་སོ་
 སོའི་སྤྱི་རི་དང་གཞི་བདག་གམ། ཡང་ན་དགོན་པ་ཁག་གི་བཀག་རི་རྣམས་ནས་
 རི་དྲགས་ཆེ་སྤྱི་མཐའ་དག་གསད་མི་ཆོག་ཅིང་། གལ་ཏེ་གསོད་མཁན་ཞིག་བྱུང་
 བ། དེ་མ་ཐག་དུ་ཡུལ་དེའི་མི་སྡེའི་ཆོས་རྒྱུས་འདེད་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་
 གང་བསད་པ་དེའི་རོ་དང་། གསོད་མཁན་གྱི་རྩ་བོ་རྣམས་འཕྲོག་སྟེ་ཡུལ་དེའི་
 སྤང་སྤྱི་བཞི་རྒྱལ་གྱི་རྟེན་ཐེབས་སུ་འཛོག་གི་ཡོད་པ་རེད། གལ་ཏེ་གསོད་
 མཁན་དེ། མི་སྡེའི་དཔུང་ཆོགས་ཤིག་ཡིན་ན་དེར་ཡོད་དགོན་པ་གང་རུང་གིས་
 བར་འདུམ་བྱེད་ཅིང་། རྩོན་པ་ཆོས་གང་བསད་པའི་རོ་དང་། རྩ་བོ་ཆ་
 གཅིག་གིས་བཤགས་པ་འབྲུལ་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་རྩོན་པ་ཆོས་ཁས་མ་
 སྤངས་ན་ཡུལ་དེ་དང་། མི་ཆོགས་དེའི་བར་ཉིས་ཚུང་གྱི་གཞི་ཆེན་པོར་འགྱུར་གྱི་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་འཕྲོག་མི་ཆོས་གཞི་བདག་དང་བཀག་རི་རྣམས་ལས་རི་དྲགས་

བསད་ན་རང་རང་གི་ཁ་ཞེ་གུད་པ་དང་། ཆོ་བྱང་བ་དང་། གང་བྱས་ལམ་རྩ་
 མི་འགོ་བ། སྒོ་ནོར་ལ་ཤི་གོད་འབྱུང་བའི་ཡིད་ཆེས་གཏིང་ཟབ་མོར་ཡོད་པར་
 བརྟེན་བྱིམས་འགལ་བྱེད་མཁན་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཞིང་། གལ་ཏེ་བྱས་ན་འང་འཕྲལ་
 ཏུ་བཤེགས་པ་དང་ལེན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

༣ འཕྲོག་པའི་རི་རྒྱ་ནི། འཕྲོག་ཡུལ་གྱི་སྒྲ་རི་དང་གཞི་བདག་རྣམས་ནས་སྤྱི་
 ཀྱང་རི་དྲགས་བསད་མི་ཆོག་པ་མ་ཟད། ཤིང་ནག་གཙོད་པ། ས་བརྒྱོ་བ། རྩོ་
 སྒོག་པ། གང་བྱང་རྒྱ་ཡུར་དྲངས་ས་སོགས་རང་བྱུང་འཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཤེག་
 བྱ་མི་ཆོག་ཅིང་། དེ་དག་ནི་འཕྲོག་མིས་བཤད་སྒོལ་རྩུ་ཡུལ་ལྟ་རིགས་མི་འདྲ་བ་
 རྣམས་གནས་ཡུལ་ཡིན་སྟབས། གང་བྱང་གིས་གཏོར་བཤེག་བྱས་ན་དེའི་མི་
 སྤྱགས་ལ་ནད་ཡམས་དྲག་པོ་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཡུལ་ཁམས་ལ་ནད་
 ཡམས་འབྱུང་གི་རེད། ཅེས་ཟེར་ཞིང་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

༤ འཕྲོག་པའི་རི་བཤེར་ནི། འཕྲོག་པའི་ཡུལ་བྱིམས་གྱི་རྒྱང་འཛིན་པ་དང་།
 ཡུལ་གྱི་བདེ་འཇགས་སྤང་སྤྱོད་གི། ལས་འཁུར་གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་རི་བཤེར་བྱེད་
 དགོས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་འདུག་ཅིང་། དེ་ཡང་འཕྲོག་སྡེ་རྩ་ཁག་སོ་སོ་ནས་དབྱར་
 སྟོན་དུས་གཉིས་སུ་ཉིན་དུས་ངེས་མེད་ལ། རི་བཤེར་རྩུ་ཡང་ཡང་འགོ་སྒོལ་ཡོད་
 འདུག་ཅིང་། རི་བཤེར་འགོ་མཁན་ནི་ཡུལ་སོ་སའི་ཕོ་གཞོན་བཞོན་རྟ་བཟང་
 གས་རྣམས་ཡིན་པ་རེད། འཕྲོག་པའི་ཕོ་གཞོན་རྣམས་རྟག་པར་རི་བཤེར་རྩུ་འགོ་
 བ་ལ་རྟ་ཅང་དགའ་པོ་ཡོད་པ་རེད། གང་ལགས་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་རྟག་པར་
 ཡུལ་གྱི་དག་དང་འཐབ་ཚོད་བྱེད་པ་ལ་རྟ་ཅང་དགའ་པོ་ཡིན་པ་སྟར། སྐབས་
 དེར་ཕྱི་ཡུལ་ནས་འབྱོར་པའི་ཚོན་པ་དང་། རི་རྒྱ་བཤེག་མཁན། ཏིས་ཚོད་བྱེད་
 མཁན་སོགས་དང་འཕྲད་སྤིད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། རི་བཤེར་གྱི་ལས་དོན་གཙོ་བོ་ནི་
 ཚོན་པ་དང་། རི་རྒྱ་བཤེག་མཁན། རྟ་རྒྱ་དང་། ཏིས་ཚོད་ནམ་དེ་དག་
 གི་སོ་ཉུལ་སོགས་ཡོད་མེད་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་གོས་པ་དག་ཡིན་འདུག་པ་དང་། རི་
 བཤེར་རྩུ་འགོ་དུས་ཀྱང་། སྟོན་མ་སྟོན་མའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་དུས་ཚོད་ཁས་
 ཆད་བྱེད་པ་ཅུམ་ལས་ངེས་ཆ་ཅན་གང་ཡང་མི་སྟང་ངོ་།

༥ འཕྲོག་པའི་རྟ་བྱིམས་ནི། འཕྲོག་མི་སུ་ཞིག་དེ་སྟོན་འཁོན་གཞི་བྱང་མེད་པའི་

མི་ཐེ་གང་རུང་དང་། མི་ཐེ་ནང་ཁུལ་བཅས་པར་ཇག་པ་རྒྱག་མི་ཆོག་ཅིང་།
གལ་ཏེ་ཁྱིམ་མེས་འགལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་བྱང་ན་གྲང་ཆུའི་བཞི་རྒྱལ་ལམ་སྟག་ཆུའི་
འདུ་བའི་སྐབས་སུ་གང་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཅིས་ལེན་གྱིས་
དག་ལ་རྩྭ་འདུམ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འཕྲོག་མིས་འཇབ་རྒྱུ་བྱེད་སྟོལ་མི་
འདུག་པར་སུ་ཞིག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་སྤྱི་པ་པོའི་གལ་ནས་ཐོན་པའི་
ཁྱིམ་དང་ངོ་ཚ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བར་བྱེད་པ་དང་། གལ་ཏེ་མི་སུ་ཞིག་ཡུལ་དེའི་དག་
ཡིན་པའི་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་ཏེ་རྩ་ལྷོ་སྟག་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་བྱབ་པ་ཡིན་ན། མི་
དེ་ནི་ཡུལ་མི་ཆང་མས། ཅིས་ཐང་ཆེ་ཞིང་དཔལ་པོའི་གངས་སུ་འཛོག་གི་ཡོད་པ་
རེད། སྤྱིར་འཕྲོག་མིའི་རང་གཤེས་གོམས་འདྲིས་སུ་དབྱར་ཁ་སྤྱི་པ་དར་མ་
རྣམས་དག་ཇག་ལ་ཐངས་རེ་འགྲོ་མ་བྱབ་པ་ཡིན་ན། གོ་ཁའི་རྒྱ་མོ་ཞེས་འཕྲུ་
སྟོང་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་འདུག་ཅིང་། དེ་འདྲའི་ཇག་ཆོམ་དུ་འགྲོ་ཡུལ་ནི་ཡུལ་དེའི་
སྤྱི་སྤེར་གྱི་ཉིས་ཅོད་གང་དུ་ཡོད་པ་དེར་འགྲོ་བའམ། དེ་ལྟ་བུ་མེད་ན་ས་ཐག་
ཏུ་ཅང་རིང་ཞིང་ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་ཡུལ་དག་དུ་འགྲོ་དགོས་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

༦ བོད་མིའི་ཁྱོད་དང་ཁ་མཆུ། འཕྲོག་མི་ཆོས་ཁ་མཆུ་ལ་གྱོད་ཅེས་དང་།
ཁ་མཆུ་ཅོད་མཁན་ལ་གྱོད་པ་ཞེས་དང་། ཁ་མཆུའི་འདུམ་བྱེད་མཁན་རྣམས་
ལ་གཟུ་པ་ཞེས་དང་། འདུམ་གྱི་ཆོད་དོན་ལ་གཟུ་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་འདུག་ ཁྱོད་
གྱི་ལས་ཁུངས་ནི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་པོ་པན་རྒྱུ་གཉིས་དང་། ཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གྱོད་
པ་པན་རྒྱུ་ལ་འདྲི་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་རང་བཞིན་དུང་ཞིང་རིག་པ་བཟུ་བ་
གཉིས་བཅས་དགོས་གྱི་ཡོད་པ་རེད། གཟུ་པ་གཉིས་ནི་སྟག་ས་རིས་མེད་པ། མ་
ཟད་གཟུ་པ་རང་སྟག་ས་གྱི་གྱོད་ཡ་ལ། ཅུང་པམ་ཁ་སྤྲད་མཁན་རེ་དགོས་འདུག་
ཅིང་། གལ་ཏེ་གཟུ་པ་གང་རུང་གིས་སྟག་ས་ཞེན་བྱས་ཏེ་གཞན་སྟག་ས་ལ་པམ་ཁ་
སྤྲད་འདུག་ན། ཁྱོད་ཡ་དེས་གཟུ་པའི་གཟུ་ལ་མི་ཉན་ཞིང་གཟུ་པ་ལ་ཡང་གྱོད་
བྱེད་ཆོག་པ་དང་། དེ་འདྲ་བྱུང་ན་གཟུ་པ་གསུམ་པ་ཞིག་བཅའ་ཏེ་བདེན་རྒྱུ་
ཤན་འབྱེད་ཐོགས་གཟུ་པ་སྟོན་རྒྱུ་ཐོང་ནས། གཟུ་གཏོང་དགོས་གྱི་ཡོད་པ་
རེད། སྤྱིར་འཕྲོག་མིའི་ཁ་མཆུ་འདུམ་མཁན་ནི་སྤྱི་པོ་ཉམ་རྒྱུང་ཡིན་ཡང་སྤྱོ་ཁོག་

① ཐེ་པ་དང་ཐེ་པའི་བར་གྱོད་དང་ཁ་མཆུའི་ཅོད་པའི་མིང་།

དང་ན་གཟུ་ཆེན་པོ་དག་ཀྱང་གཏང་བྱ་བ་ཤི། མི་ཕྱི་ཁ་དཔེ་ལའང་། གཟུ་ར་
 སྐྱུ་ཅན་གྱིས་བཏང་ན། སྐྱུ་སྐྱུ་ཅན་གྱི་ཡར་རྒྱུ་མེད། ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར་
 བཙེ་འཛོག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་གཟུ་པ་ཕན་ཚུན་ནས་དྲང་བདེན་གྱི་
 གཟུ་བཏང་བེན་པའི་རྗེས་སུ་གྱུད་ཡ་གང་རུང་ནས་གཟུ་དེ་དང་ལེན་མ་བྱས་ན་
 གྱུད་གཟུ་པའི་གྱུད་ཅེས་པ་གཟུ་པ་ནམས་དང་གྱུད་ཡ་དེ་བཅས་གྱུད་གཞི་ཆེན་པོ་
 ཆགས་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དང་དེ་ལ་སོགས་གོང་གསལ་གྱི་རིག་གནས་འདི་དག་
 བློ་མི་ཆོས་ཡ་རབ་གྱི་སྒྱུད་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། འཁོར་ཡུག་སྒྱུར་སྒྱུབ་དང་།
 སྒྲིག་ཆག་སྒྱུར་སྒྱུབ་སོགས། དེང་རབས་ཅན་གྱི་དཔལ་ཡོན་དང་འདྲ་བའི་སྒྲོན་
 མོན་ཅན་གྱི་ཆོན་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་ཤི་སྐྱུ་སྐྱུ་རྣམས་།

བཞི། རྩུ་ཆོག་སྒྲོ་ཆོགས་པོན་གྱི་རིག་གནས།

པོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ནི་པོད་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་ལ།
 གནའ་པོའི་པོད་གྱི་ཕ་མེས་དང་ཡང་མེས་ཆོས་སྒྲོལ་གཏོད་པའི་རིག་གནས་རྒྱུ་
 ཤོས་ཤིག་ཡིན། རྩུ་ཆོག་ནི་མི་རིགས་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་འཛོལ་བའི་ནང་རྩུ་
 ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་རིག་གནས་ཤིག་རེད། པོད་གྱི་རྩུ་ཆོག་ནི་དེང་རུས་
 ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཆེས་གནའ་
 པོའི་རུས་ཀྱི་པོན་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ལག་ལེན་ནམས་ནང་ཆོས་སུ་བཅོས་པའི་ཟླ་
 རྩུ་བེད་སྒྱུད་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་རེད། གནའ་པོའི་པོན་ཆོས་ཀྱི་རྩུ་
 ཆོག་ནི་གཙོ་པོ་འབྱུང་ཅིས་ལ་བརྟེན་ནས། གཤིན་པོའི་སྒྲིག་ལུས་དབང་ལྱུང་
 བཅས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང་གི་སྒྲོན་པ་རྩུ་ཆོག་བྱས་ན་
 གཤིན་པོ་སྒྲུབ་བདེ་བ་དང་། གསོན་པོ་འདུག་བདེ་བར་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་
 བཅོལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཅིང་པོན་ལུགས་ཀྱི་རྩུ་ཆོག་ནི་མི་རིགས་གཞན་
 དང་ཆོས་ལུགས་གཞན་གང་དང་ཡང་། མི་འདྲ་བའི་ལག་ལེན་བྱ་སྒྲོལ་རིགས་མི་
 འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཤི། ༡ ཤིང་རྩུ་དང་ཡང་རྒྱང་རྩུ་ཞེས་པ་རི་ལ་རྒྱུལ་
 ནས་བྱ་སྒྲོར་སྒྲོར་བའམ་ཡང་ན་བྱིས་པ་སོགས་ནི། རྩུ་སྐྱུ་རྩུ་བཅུག་ནས་ཤིང་
 སྒྲོང་ལ་བཀལ་བ། ༢ མི་རྩུ་ཞེས་པ་ཕྱང་པོ་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་མི་ལྟར་མཆོད་པ།
 ༣ ས་རྩུ་ཞེས་པ་ས་འོག་རྩུ་སྐྱུས་པ། འདི་ནི་ཕལ་ཆེར་འགོས་ནད་ཀྱིས་ཤི་བ་

དང་། གྲིང་གི་བའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ས་འོག་དུ་སྤྲུལ་གིང་ཡོད་པ་རེད། ༄ ལྷགས་
 ཏུར་ཞེས་ཇོ་སྤམ་དང་། མཚོད་རྟེན་སོགས་སུ་བཅུག་ནས་ཕུང་པོ་ཉར་ཆགས་བྱ་
 བ། ༥ ཏུར་ཞེས་པ་ཕུང་པོ་རྒྱར་སྤྲུལ་ནས་ཉ་རིགས་རྣམས་ལ་ལྟོར་ལྟོར་བ་
 བཅས་ཏུར་ལས་བྱ་ཚུལ་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། འོ་ན་ཏུར་ལྷ་པོ་དེ་
 དག་གང་དུ་གཏོང་བ་ཇི་ལྟར་ཐག་བཅད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་གོང་
 གསལ་ལྟར་འབྱུང་ཅིས་ལྷགས་ཀྱི་གཤིན་པོའི་སྲོག་ལྷས་དབང་སྲུང་གི་ཁམས་དང་
 གང་མཐུན་ལྟར་འབྱུང་བ་གང་མཐུན་པའི་སྲོགས་དེར་སྐྱེལ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

གཞན་ཡང་གཤིན་པོ་དེ་ཏུར་གང་དུ་སྐྱེལ་ཡང་དེའི་ནོར་སྐལ་དུ་ཏུར་ནོར་ཞེས་
 པའི་རྣམས་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་། མཉམ་དུ་མཚོད་འབྲལ་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་
 དག་གང་དགོས་གཙོ་པོ་གཤིན་པོའི་སྲུང་ཁའི་ཁམས་དང་བསྐྱུན་དགོས། དེར་
 ཏུས་བོད་ཀྱི་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་རྣམས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་སུ། རིག་
 གནས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་དང་ཏུས་རབས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་སྐབས། ཏུབ་སྲོགས་ཀྱི་
 རིག་གནས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་རིག་གནས་སོགས་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་རྣམས་དཔག་བྱེད་
 ཅིང་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་བཞག་ནས་ཀྱང་རྒྱ་བཅའ་བའི་དཔེ་ལས་མ་འདས། བོད་ཀྱི་
 ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ངོས་འཛིན་དགོས་ན་ངེས་པར་དུ་
 གནའ་པོའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ངེས། དེས་ན་དེར་
 ཏུས་བོད་ཀྱི་ཏུར་ཆོག་འདི་དག་བལྟས་ན། ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་སྟོན་གི་རིག་
 གནས་རྣམས་གསོན་ཉམས་ལྡན་པར་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། བོད་ཀྱི་
 གནའ་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ན་ངེས་པར་དུ་གཏོ་མདོས་ཡས་སྲུང་ཀྱི་ཆོ་
 ག་རྣམས་བྱང་ཆུབ་པ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས། བོད་མི་རྣམས་འདས་རྗེས་ཏུར་
 འདེབས་ཚུལ་གཙོ་བོ་ཅིས་ལ་བརྟེན་ནས། འབྱུང་བ་ལྟའི་སྟོན་ནས་ཏུར་འདེབས་
 སྲོལ་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་གོང་ནས་དར་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ད་
 བར་མ་ཉམས་པར་ལག་ལེན་བྱེད་སྲོལ་གནས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་
 བཞིའམ་ལྷ་ལས་ཀྱབ་པའི་མིའི་ལྷས་རྟེན་འདི་ཉིད། མཐར་འབྱུང་བཞིའི་སྟོང་དུ་
 ཐིམ་དགོས་ཤིང་ཡོད་སྟབས། མི་གི་བའི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ས་ཏུར་དང་། ཏུ་
 ཏུར། མི་ཏུར། ཏུང་ཏུར་གང་ཅུང་ཞིག་འདེབས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། ཏུར་སྤྲུལ་

པའི་སྐབས་སུ་རྩུ་རྩུ་རྩུ་དང་རྩུ་རྩུ་ཞེས་བྲམ་རིགས་དང་། དར་གོས་རིགས།
 སྒྲིག་ཆགས་རིགས་སོགས་མང་པོ་རྩུ་ནང་རྩུ་མཆོད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེའང་
 གཤེན་པོ་གང་ལ་རྩུ་རྩུ་གང་ཞིག་དགོས་པ་གཤེན་པོའི་སྤར་ཁ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཐག་གཅོད་དགོས་ཤིང་། སྤར་ཁ་དང་སྤྱེ་བ་བཅི་ཐབས་འདི་དག་ནི་བོད་ཀྱི་ལ་
 རྒྱས་ཐོག་དར་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་སྤྱོད་
 རྒྱལ་བརྟན་བརྟན་གྱི་རྩུ་ནས་ཡོད་པ། བོན་གྱི་ལ་རྒྱས་ལས་བཤད་ཡོད་པ་རེད།
 ཆེས་གནའ་པོའི་རྩུ་སྤྱ། རྩུ་རྩུ་རྩུ་ནས་གཤེན་པོ་རང་གི་རྒྱ་རྩུ་དངོས་དང་།
 རྩུ་རྩུ་ཡང་སེམས་ཅན་དངོས་སུ་སྤྱས་ཤིང་ཡོད་པ་སྤར་ཁའི་རྩུ་བཤད་ནང་
 འཁོད་པ་ཅམ་མ་ཟད། མི་ལོ་སྤྱོད་རྒྱལ་མང་པོའི་སྤྱོད་ཀྱི་མི་རོ་འགའ་ཞིག་དེང་
 རྩུ་ས་འོག་ནས་ཐོན་ཡོད་པ་འདི་དག་ལས་མངོན་སུམ་རྩུ་སྤྱང་བ་ལྟར་རོ།།

བོན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཤེན་རབ་དང་། ཀོང་ཆེ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྩུ་ས་ཀྱིས་བོན་
 ཆོས་གཏོ་ཆོག་མང་པོ་དར་སྤྱེལ་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཆོབ་རྩུ་སེམས་ཅན་གང་
 དགོས་དེའི་གཟུགས་བརྟན་བཅའ་ནས་མཆོད་སྒྲིལ་བཅོས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་
 རྩུ་རབས་བརྟུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ནས་རྩུ་རྩུ་རྩུ་ས་ཐབས་ཅད་ཀྱིས་ཀོང་
 ཆེའི་གཏོ་ཆོག་རྩུ་ས་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་བཅོས་པའི་རྩུ་ཆོག་རྩུ་ས་བེད་སྤྱོད་
 བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལ། རྩུ་རྩུ་རྩུ་ས་མང་ཆེ་བ་གཏོར་མའི་ངོས་སུ་པར་ནས་མཆོད་
 སྒྲིལ་ལག་ལེན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་རེད། རྩུ་རྩུ་དང་རྩུ་རྩུ་སྤྱོད་
 རྩུ་ལ་ནི། རྩུ་རྩུ་སྤྱོད་བྱེད་འབྱུང་ལུའི་སྤྱང་བཅས་ལས།

1. སྤར་ཁ་ལི་ལ་ཤིན། མགོ་ཤ། མར་ཁ། འབྲས། ལྷ། ཕྱིང་པ། ཏ་
 ལྷགས། ཟངས་སྤྱད། གཡུ། བུ་སྤྱིང་གི་ལོར། རྟོད་མ་དམར་ལྷ། ཤིང་སེ་བ།
 བྱ་སྤྱུ་ག་རྩུ་ས་སོ། །
2. སྤར་ཁ་ཁོན་ལ་ཤིན། རྟོད་སྤྱན། ཟར་མ། ལག་གཡོན་ཤ། ཆན་མོའི་
 རྩུ་རྩུ་གཡོན་པ། རྩུ་སྤྱང་སོག་པ། ཆན་མོའི་ལོར། བ་ཆན། རྩུ་ག་ཆན་
 མགོ་དམར། ཤིང་ལྷང་མ། བྱ་ཐི་བ་རྩུ་ས་སོ། །
3. སྤར་ཁ་རྩུ་བ་ཤིན། བྱ་ཤ། རྩུ་ཆེ། སྤར་ཆེབས་གཡོན། གོ་ཁབ། སྤ་
 རགས། གོས་འབྱར་མ། མགར་བའི་ལག་ཆ། གྱི། མདུང་། མདུང་། ར་

ཆན་ཀྱི་པོ། བོད་བྱ། ཤིང་ཚར་པ། བྱ་འཛོལ་མོ་རྣམས་སོ། །

4. སྤར་ཁ་ཁེན་ལ་ཤི་ན། འཕྱི་ཤ། བྱི་ཤ། ཀླང་གཡོན་ཤ། རས་དཀར།
ཆས་པོའི་ལྷམ་གཡོན་པ། བོན་པོའི་རྩ་གཤང་། ཆད་པོའི་ཁོར། བྱི་ཆན། བྱི་
'མ་དམར། ཤང་ཐུར་པ། བྱ་ཁྱུང་ཁྱུང་། རྩ་རྣམས་སོ། །

5. སྤར་ཁ་ཁམ་ལ་ཤི་ན། ཉ་པན་ར་ཤ། རྩ་མ། ཀླང་གོས་འབྱར་བ་སྒྲ་ཚལ།
མོར་ཆག། གཟར་ཆག། རྩ་གོས་ཆག་སོ། སྤར་མ། བྱ་པོ། ཤ་བྱ། བྱི་བ།
སྤང་། པག་པ། ཤིང་སྤོན་མ། བྱ་ཁྱུང་། ལྷག་བཅས་སོ། །

6. སྤར་ཁ་ཁེན་ལ་ཤི་ན། སྤང་ཤ། ཀླང་གཡས་ཤ། སྒོ། ཟེའོག། སྒོ་མ་
ཆེན་གོས། རྩོད་རྩལ། དཀོར་རྩལ། བན་དེའི་ཁོར། སྤང་དམར་མགོ་ཤ།
ཤིང་ཤུག་པ། བྱ་ལྷག་པ། མཛོ། རྩོལ་བཅས་སོ། །

7. སྤར་ཁ་ཟེན་ལ་ཤི་ན། བོད་ཤ། ཚིབས་ཤ་གཡས། འབྱུ་མོ་བ། སྤར་གས།
རྩག་གཟིག་དང་བོད་བྱའི་སྤགས་པ། རྩ་གདོང་། ཤིང་བཟོའི་ལག་ཆ། བོད་
བྱའི་ཁ་པོ་རྩག་རིས་ཅན། ཤིང་རྩག་པ། བྱ་ནི་ཚེའམ་ཚེ་གར་རྣམས་སོ། །

8. སྤར་ཁ་ཟེན་ལ་ཤི་ན། ཟར་མ། མཛོ་རྩོལ་གྱི་ལག་གཡས་ཤ། དར་རྩ་ལ།
ཟེའོག། རྩ། རང་འཐག། བྱེན་ལྷག་མཛོ་སྤང་རྩོལ་བྱ་སྒྲ་ཟལ། ཤིང་
གསོམ་པ། བྱ་བྱ་ཤུད་བཅས་སོ། །

གོང་གསལ་འདི་རྣམས་ནི་སྤར་ཁ་སོ་སོའི་རྩར་རྩལ་དང་རྩར་ཁོར་རྣམས་ཡིན་
སྟབས། བོད་གྱི་གནའ་བོའི་རྩར་ཁོར་ནང་རྩ་གནའ་རྩལ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་
སྟབས་སུ་སྤར་ཁའི་རྩར་རྩལ་འདི་ནི། དངོས་སོ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་ཐབས་གྱི་ཚད་
མའི་བདེན་དཔང་ཞིག་ཡིན། གོང་གསལ་གྱི་རྩར་རྩལ་འདི་དག་དགོས་པ་གང་
ཡོད་ཞེ་ན། དཔེར་ན། སྤར་ཁ་ཁེན་ལ་ཤིང་རྩལ་འདི་དག་དགོས་པ་གང་ཡིན། རྩར་
ཆོག་ལས།

མགོ་ཤ་མར་ཁུ་འབྱུ་བཟང་འབྱས། །

ཁྱོད་གྱི་རྩར་བརྟགས་རྩོངས་སུ་འདེབས། །

འདི་ལ་རྩར་གྱི་བརྟགས་སྤལ་གྱིས། །

གསོན་གྱི་ཟས་གཡང་མ་བརྟུ་ཞིག །

ལྷ་དང་ཕྱིར་པ་རྟ་ལྷགས་འདི། །
 ཁྱོད་གྱི་རུར་གོས་རྫོངས་སུ་འདེབས། །
 འདི་ལ་གཤེན་གྱི་གོས་སྐལ་གྱིས། །
 གསོན་གྱི་གོས་གཡང་མ་བརྟུ་ཤིག །
 ཟངས་སྤྱད་གཡུ་དང་བྱ་སྤྱིར་ཞོར། །
 ཁྱོད་གྱི་རུར་ཞོར་རྫོངས་སུ་འདེབས། །
 འདི་ལ་གཤེན་གྱི་ཞོར་སྐལ་གྱིས། །
 གསོན་གྱི་ཞོར་གཡང་མ་བརྟུ་ཤིག །
 མེ་བ་སྐྱུ་ག་ཁྲ་མོ་ནི། །
 རུར་ཤིང་རུར་བྱའི་རྫོངས་སུ་འདེབས། །
 འདི་ལ་རུར་ཤིང་རུར་བྱ་གྱིས། །
 གསོན་ཞིང་ལོ་ཏྲ་ག་མ་བརྟུ་ཤིག །

ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྒྲར་ཁ་གཞན་ལའང་དེ་དང་འབྲ་བའི་འདོན་ཆོག་
 རེ་ཡོད་པས་འདི་དང་རིགས་འགྲེལ། དེ་ལྟའི་ཆོག་འདི་ནི་འབྱུང་བ་ལྷ་གང་གི་
 རུར་འདེབས་ཀྱང་ལག་ལེན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། སྤང་པོ་ས་ལ་སྤྲས་ན་རུར་
 རྫས་དང་རུར་ཞོར་འདི་རྣམས་ལྟན་རུ་ས་འོག་རུ་སྤྲས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད་ལ། དེང་
 རུས་བོད་རུ་རུར་མང་ཆེ་བ་བྱ་གཟན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ཀྱང་། ཆོག་འདི་དག་ཚུལ་
 བཞིན་རུ་ལག་ལེན་བྱེད་ཅིང་། རུར་ཁྱོད་ནང་རུ་རུར་རྫས་འདི་དག་མཆོད་ཅིང་
 ཡོད་པ་རེད། གོང་གསལ་དོན་ཆོན་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་བརྟག་ན། ཁམས་པའི་
 རིག་གནས་ནི་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་གོང་གི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྟིང་པ་རྣམས་
 ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཉམས་པར་གསོན་ཉམས་ལྟན་པར་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།
 དེས་ན་ཁམས་པའི་ཡུལ་སྒྲོལ་གོམས་གཤིས་དང་། རིག་གནས་འདི་དག་ནི་
 གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གནས། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཞིབ་འཇུག་
 བྱ་བ་ལ་དབྱང་གཞི་གསོན་པོར་བལྟ་ཆོག་པ་རེད་ལྟམ། །

བོད་ཀྱི་དར་དཀར་རིག་གནས་ལ་རུང་བྱ་བ་དཔྱད་པ།

ལྷག་བསམ་མཚོན་བྱེད་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཞེས། །
གདོད་མའི་རུས་ནས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གྲགས། །
ཚོང་རུ་རྒྱས་པས་སྲོལ་ལྷགས་ཉམས་རྒྱད་འདི། །
དེར་གི་རུས་སུ་མདོ་ཁམས་ཡུལ་རུ་བྱལ། །

བཀྲ་ཤིས་ལྷ་རྩལ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་། །
ཚོ་གའི་རིག་གནས་དར་མཚོན་རྣམས་གཉིས། །
གཅིག་རུ་འབྲལ་ནས་གྲུས་ཞབས་མཚོན་པ་ནི། །
ཤིང་བཟོའི་ཆེད་རུ་མགར་ཆས་བྱེད་དང་མཚུངས། །

དེར་རུས་བོད་ཀྱི་དར་དཀར་རིག་གནས་ལ་བཤད་སྲོལ་དང་། གཏོང་སྲོལ་
གཉིས་ཀ་ལ། ཉམས་རྒྱད་རུང་བྱ་བ་འགྲོ་བའི་རྣམ་པ་མཐོང་ནས་རྒྱད་པ་ཉམས་
གསལ་ཡོང་བའི་ཆེད་རུ་དཔྱད་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་འདི་བྲིས་པ་ཡིན།

གཅིག །དཀར་ཉགས་དང་དཀར་གྱི་མཚོན་དོན།

བོད་ཀྱི་འཚོ་བའི་ནང་རུ་དར་དཀར་ནི་མེད་རུ་མི་རུང་བའི་ཕན་ཚུན་གྲུས་
ཞབས་དང་། ལྷག་བསམ། མཇེའ་བཙེ་མཚོན་བྱེད་ཅིག་རེད། སྤྱིར་བཏང་བོད་
མའི་འཚོ་བའི་ནང་རུ་དཀར་པོ་ལ་བཀྲ་ཤིས་པ་མཚོན་བྱེད་དང་། བཀྲ་པོ་ནི་མི་
དགེ་བ་མཚོན་གྱི་ཁ་དོག་རུ་བཙེ་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། མི་དང་མའི་བར་འབྲེལ་བ་
བྱེད་སྐབས་གང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་རྩིས་སུ། ལམ་འགྲོ་བུར་ན་དེ་ལ་མི་ཁ་
དཀར་དང་། དེ་གང་འབྲེལ་རྩིས་ལམ་འགྲོ་མེད་པར་བུར་ན་མི་ཁ་ནག་བེར་སྲོལ་
ཡོད་པ་དང་། མི་བསོད་ནམས་ཅན་ལ་མོད་དཀར་དང་། མི་བསོད་ནམས་མེད་

པ་ལ་ཐོད་ནག་ཟེར། མི་གཞན་པན་ཅན་ལ་མི་སེམས་དཀར་ཅན་དང་། གཞན་གཞོད་ཅན་ལ་མི་སེམས་ནག་ཅན་ཟེར། མདོར་ན། རུས་དང་རྩམ་པ་ཀུན་རྒྱུ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ནི་བཀྲ་ཤིས་པ་དང་། དགེ་བའི་ལས་མཚོན་བྱེད་དང་། ཁ་དོག་ནག་པོ་ནི་བཀྲ་མི་ཤིས་པ་དང་། མི་དགེ་བའི་དོན་མཚོན་བྱེད་ཡིན། ཆེས་གནའ་བོའི་རུས་སུ་དར་དཀར་ནི་ལྷ་འབོད་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཡིན་ལ། དཀར་རྟགས་ནི་མགོན་པོ་པན་ཚུན་དགའ་བསུ་མཚོན་བྱེད་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་རེད།

༡ དཀར་རྟགས་བཤད་པ། དཀར་རྟགས་གྱི་ལུགས་སྟོལ་འདི་ནི་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་ཆད་དམངས་སྟོད་རུ། དཀར་རྟགས་བེད་སྟོད་གཏོང་སྟོལ་གཅིག་མཚུངས་རེད་འདུག །དཔེར་ན་མངའ་རིས་སུ་རྒྱུད་དང་འཁོར་ཆགས་རྒྱ་ཐོག་སོགས་སུ་སྟོལ་སྟེ་༡༧༥༠ལོ་ཡན་ལ་ཡང་། དམངས་སྟོད་རུ་ཡོངས་བྱབ་གྱིས་ཡུལ་ལྷ་གསོལ་སྐབས་བལ་དཀར་པོ་མགོ་ལ་དཀྱི་བ་དང་། ལོ་གསར་གྱི་མགོན་པོ་ལ་རྩམ་པས་དཀར་རྟགས་རྒྱུ་བ་པ་དང་། གཡང་སྐབ་བྱ་སྟེ་གཡང་གཏད་སྐབས་སུ་བཀྲ་ཤིས་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་ནང་མི་པན་ཚུན་རྩམ་པ་མཚོད་དེ། ལུས་སྟོད་ཐམས་ཅད་རྩམ་པས་དཀར་སེང་ངེ་བ་རེ་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཉེ་སྔོན་ཅམ་ལ་ཡང་ལུགས་སྟོལ་གོང་གསེབ་རུ་ཡོད་པར་བཤད།

ཡང་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་གོང་གསེབ་ཁག་ལ་ད་ལྟའང་རྟ་གཡག་དང་བོང་བྱ་སོགས་ལ་ཆ་ཐོག་མར་རྒྱུ་སྐབས་བལ་སྐྱད་དཀར་པོ་ཞིག་སྟེ་ལ་གཡོགས་པ་དང་། ལོ་གསར་དང་རུས་ཆེན་རྩམས་སུ་སྟུ་བྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྩམས་ལ་བལ་སྐྱད་དཀར་པོ་སྟེ་ལ་གཡོགས་སྟོལ་ད་ལྟའི་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་དང་། གོང་བྱིར་ལྷ་ས་ལའང་ལོ་སར་སྐབས་སུ་པན་ཚུན་རྩམ་པ་གཏོར་བའི་ལུགས་སྟོལ་ད་བར་གནས་ཡོད།

ཡང་མདོ་སྐད་དཔལ་རིས་ཡུལ་རུ། སྟོལ་སྟེ་༡༧༩༠ནང་ཅམ་ལ་ཡང་ཁ་བཏགས་ཅས་མགོན་པོ་བསུ་སྟེལ་གྱི་སྐབས་སུ་གོས་གྱི་གོང་བར་རྩམ་པས་རྟགས་རྒྱག་སྟོལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྩམ་པའི་ཆབ་ལུག་བལ་གྱིས་བྱས་ཏེ་ཡོངས་བྱབ་གྱིས་བེད་སྟོད་བྱེད་ཚུལ་ཐོས་པ་དང་། ལོ་གསར་སྐབས་སུ་ཆོས་ལ་ཉིན་ཁང་པའི་ནང་གི་གྲུང་ངོས་སུ་གོ་བྱེས་རི་མོ་སྒྲ་ཆོགས་དང་། གཡུང་རྒྱུད་སོགས་གྱི་དཀར་རྟགས་

སྐྱེ་བ་ཅིང་ལོ་གསར་ཆོས་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་སྒོལ་དང་། བག་མ་གསར་པ་བསྐྱེད་སྐབས། ཁང་པའི་མདུན་ན་ས་དཀར་གྱིས་གཡུང་རྩུང་རི་མོ་དང་། ཉགས་བརྒྱད་སོགས་འབྲི་སྒོལ་དང་། ལྷགས་སྒྲག་གསར་པ་ཁྱོན་སྐབས་གོང་བར་མར་གྱིས་དཀར་ཉགས་དང་། ལྷམ་བུའི་གོས་ནག་ཁྱོན་རྩུས་གོང་བར་ཙམ་པའི་དཀར་ཉགས་དང་། ཐོ་རུ་གསར་པ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྐབས་ཐོར་ཁར་མར་གྱི་དཀར་ཉགས་སྐྱེ་བ་པ་སོགས། དེང་རྩུས་བར་ཐེ་དགའི་སྤྱགས་སུ་ལྷགས་སྒོལ་དེ་གནས་ཡོད་པ་རེད།

༡ དར་དཀར་པོས་ལྷ་གཡང་སྤྱན་འདྲན་པའི་སྒོར། 《གསེར་འོད་གཡང་སྤྱབས་དར་དཀར་མ་》 ཞེས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་འདྲིའི་ནང་ཡོད་འདུག། དཔེ་རྒྱུ་དེ་ལས། “རིན་ཆེན་སྤྲོ་ཆོགས་མངོས་པར་བྱས། ཁེམས་བསྐྱེད་ཡན་ལག་ཆང་བྱས་ནས། དར་དཀར་གཡང་ཅིང་སྤྱན་འདྲན་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཙུག་ལྷན་འདས། ཆོས་རྒྱལ་ཀུན་ལ་མངའ་མཛད་པ། རྒྱུགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་སྤྱད་བཅས་རྒྱལས། བཀྲ་ཤིས་སྤྱིད་ཉགས་གནས་འདིར་བྱོན། ཁྱེད་དཀར་གཡང་ཅིང་གཡང་རུ་ལེན། རྒྱུགས་རྗེའི་བྱོན་སྐབས་ཆེན་པོ་ཡིས། རྒྱ་དང་གཡང་རུ་བསྐྱབ་རུ་གསོལ།” ཞེས་སོགས་གསལ་ལོ། འདི་ནི་ཕལ་ཆེར་བསྟན་པ་ཕྱིར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་པོན་ཆོས་ནང་ཆོས་སུ་བསྐྱར་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། བཙུག་རིག་རལ་དང་། དབུས་པ་སྒོ་གསལ་སོགས་གྱིས་བཀའ་བསྟན་སོ་སོར་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ། དེའི་སྒོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་པར་བསྐྱགས་པའི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལས་ཕྱིར་བཏོན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ལྟ་བུ་རེད། འདིའི་ནང་དོན་དང་ཆོག་སྒྱུར་ལ་བརྟག་ན་ཕལ་ཆེར་པོན་གྱི་གཡང་འཕོད་ནང་ཆོས་སུ་བརྒྱས་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་འདྲ། །

གཞན་ཡང་《ལྷ་མོ་དཔལ་ཆེན་མོའི་གཡང་བསྐྱབ་》 ལས། “གཡང་རྩུ་སྒྲོར་ལ། གཡང་པོར་མར་བྱས་གང་བ་དང་། གཡང་སྤྱི་གེ་ལུ་དཀར་པོ་དང་། ར་མ་ར་ཆོས་བརྒྱན་པ་བཏགས། ཞེས་སོགས་རྩུ་སྐབས་ར་མ་དཀར་པོ་དང་ཆོས་ཅན་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་། གཡང་འཕོད་སྐབས། དེ་རིང་གཟུང་སྐར་ཆོས་

གྲངས་བཟང་། གཡང་རྩལ་སྤྲོ་ཚོགས་རི་ལྟར་སྤངས། དར་དཀར་མདའ་དར་
གཡང་མོས་གཡང་། རོལ་མོ་སྟན་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་འབོད།” ཞེས་སོགས་གཡང་
གི་ལྟ་མོ་འབོད་པ་ལ། དར་དཀར་གྱིས་གཡང་མོ་བྱེད་ཅིང་འདོད་སྟོལ་ཡོད་པ་
འདི་དག་ཆེས་གནའ་བོའི་ལྷགས་སྟོལ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡིག་ཆ་དེ་དག་ལས་གསལ། །

གཞན་ཡང་ཁ་དོག་དཀར་པོས་བཀྲ་ཤིས་གཡང་འབོད་བྱེད་ལྷགས་དེ་
གནའ་བོའི་བོན་ལྷགས་ཡིན་པའི་སྟོར། ད་ལྟ་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་
པོ་ཞེས་པའི་དམངས་སྟོལ་ཞབས་བློ་ཞིག་འབྲུབ་གྱི་ཡོད་པ་དེའི་རུས་སུ། གྲོ་
དཔོན་གྱིས་གཡང་རྩལ་དཀར་པོ་ཞིག་བྱིར་ནས་དེ་འཆོམས་འཆོམས་སུ་གཡུགས་
དགོས་གྱི་ཡོད། གྲོ་དཔོན་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་ཆོ། རྒྱལ་བ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་
འཇིག་རྟེན་དུ་སྤྱུ་འབྲུངས་སྐབས་ལ་ལས་དུང་བུས། ལ་ལས་རྩ་བརྟུང་། ལ་ལས་
ཤན་བཏང་ཞེས་བཤད་གྱི་ཡོད། ཤན་བཏང་ཞེས་པ་ནི་བཀྲ་ཤིས་གཡང་རྩལ་
དཀར་པོ་གཡུག་གཡུག་བྱེད་དགོས་པར་ཅེས་བཤད། ཅེས་རྒྱལ་རོང་བ་བསོད་
ནམས་དབང་གྲགས་གྱིས་བཤད་པ་མཁས་དབང་ཀམ་བདེ་ལེགས་གྱི་བེན་གྱིས་
ལས་གསལ། འོན་ཀྱང་འདི་དག་དར་དཀར་པོ་གཡང་ནས་ལྟ་གཡང་སྤྱན་འདྲེན་
པའི་ལག་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་མིས་མི་ལ་དར་དཀར་གཏོང་པའི་སྟོར་བཤད་མི་
འདུག །

གཉིས། དར་དཀར་མི་ལ་གཏོང་སྟོལ་བྱུང་བའི་སྟོར།

འོ་ན་བོད་དུ་དར་དཀར་པོས་དགའ་བསུ་དང་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་སྟོལ་འདི་ག་
རུས་བྱུང་ཞེ་ན། དེང་རུས་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་གྱིས་
དར་དཀར་གཏོང་སྟོལ་འདི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་དར་
བ་རེད་ཅེས་བཤད་མཁན་བྱུང་འདུག་ལ། ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་མའི་དབྱང་ཚྭ་ནང་
དུའང་དར་དཀར་རྒྱ་ནག་ནས་བྱུང་བས་ལྷགས་འདི་རྒྱ་ནག་ནས་དར་བའི་བཤད་
སྟོལ་ཡོད་པ་གྱིས་ཡོད་འདུག །

༡ བཤད་ཚུལ་དང་པོ་དེ་མི་འཐད་པའི་སྟོར། འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་གྱི་
སྟན་དུ་བོད་དུ་དར་དཀར་གཏོང་སྟོལ་ཡོད་པའི་སྟོར། བོད་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་

གསལ་བའི་མི་ཡིས་མི་ལ་དར་དཀར་གཏོང་སྟོལ་བྱུང་བ་ནི། འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《རྩོ་བོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་》བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐར་སྟོགས་བསྐྱེགས་ལས། “མངའ་རིས་ཀྱི་ལྷ་བཙུན་པ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་རྩོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་ཐོག་མར་བསྟ་བ་བྱེད་སྐབས། བསྟ་བ་རྟ་པ་སུམ་བརྒྱ་ཅམ་ཞིག་གིས་གོས་དཀར་པོ་འབའ་ཞིག་གྱོན། རྒྱུ་ཆ་ཐམས་ཅད་དཀར་པོ་འབའ་ཞིག་བྱས། སྟོན་པོ་ཆེན་པོ་ལྷའི་དབང་ལྷག་དང་། ལྷའི་སྒོ་གོས་དང་། ལྷའི་ཤེས་རབ་དང་། ལྷའི་སྤྱིང་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ལ་དར་མཐུང་དཀར་པོ་ཐོགས་པ་བཙུ་བྱས་གིས་བསྐྱོར། གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བ་དན་རྒྱང་རྒྱང་རེ་དང་། རྒྱ་དར་གྱི་གདུགས་ཉི་ཤུ། དེ་ཡང་སྤྱིང་བྱ་སྒྲ་སྟོན་པ་མང་པོ་འབྲོལ་བ་དང་བཅས་ཞེས་པ་ནས་ཐེབས་བསྟའི་སྐོར་རྒྱས་པར་བཤད་མཐར། སྟོན་པོ་བཞིས་རས་དཀར་པོ་དཀར་སངས་པ་རེ་ལྷག་རྟེན་དུ་སྟལ་”ཞེས་བཤད་པ་དང་། ཡང་འབྲོམ་གཞིན་ཅུ་སྟོ་གོས་ཀྱིས་མཛད་པ་《རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་རྩ་སྤྱིང་གི་བཤད་པ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་》ཞེས་བཙུ་གཉིས་པའི་སྤྱིང་རོས་ལས། “རྩོ་བོ་རྩེ་ལ་དགེ་བཤེས་སྟོན་པས་དར་དཀར་པོ་ལྷག་གཅིག་སྟལ་སྟེ། དོན་ཆེན་གསུམ་ཞུས་”ཞེས་གསལ་བ་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༠༩༠ཅམ་ལ་བོད་ཀྱི་ཤེས་ལྷན་མི་སྣའི་ཁྲི་དུ་མངལ་དར་འབྱལ་བའི་ལུགས་སྟོལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་འདི། ད་སྟོན་ཡིག་ཐོག་ནས་དཔང་རྟགས་རྟེན་པ་སྟེ་ཤེས་དེ་ཡིན། དེས་ན་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་ནས་ཕྱིར་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་དུས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༢༧༩ལོ་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་དེར་ལྷ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་རྩོ་བོ་རྩེ་ལ་དར་དཀར་སྟལ་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཕྱིན་འདུག།

༢ བཤད་ཆུལ་གཉིས་པ་དེ་མི་འཐད་པའི་སྐོར། རྒྱ་ལུགས་དཀར་པོ་བཀྲ་ཤེས་པའི་ཁ་དོག་མིན་པའི་སྐོར། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་ལྷལ་དུ་གནའ་དེང་གང་གི་དུས་ཡིན་ཡང་། དཀར་པོ་ནི་བཀྲ་མི་ཤེས་པའི་བྱ་བ་གཤེན་ལས་སྐབས་སུ་གོས་དཀར་པོ་གྱོན་པ་དང་། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་སྦྱོང་སྟོལ་ཡོད་པ་ལས་ཁ་དོག་དཀར་

① བོད་ལྷ་པའི་ཞེས་ཀྱི་ལོ་ལྟར་གསལ།

པོ་བཀྲ་ཤིས་པའི་མཛད་སྒྲིའི་ནང་དུ་སྤྱོད་སྤོལ་མ་མཐོང་། དེ་ལས་ལྷན་སྟེ་དེང་
 ཅུས་ཀྱང་། སྤོལ་རྒྱུ་ལ་ཤ་ཞེན་ཆེ་བའི་རྒྱ་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ་དར་དཀར་གཏོང་
 བ་དགའ་པོ་བྱེད་ཅིང་མི་འདུག །གནའ་བོའི་ཡིག་ཆོད་དུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན་འང་
 དཀར་པོ་ཐུང་བ་གྱི་ཁ་དོག་ཡིན་པར་གསལ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་ཆན་ལུང་གི་
 ལོ་ཞེ་གཉིས་པའི་ཞིང་ཅིས་ལྷ་བ་དང་བོའི་ཆོས་འཕྲིན། སོང་མ་ཆན་ལུང་གི་མ་
 ལུམ་འདས་སྒོངས་ཕྱིན་སྐབས། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དཀར་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ལྟར་པའི་སྐར་
 འོ་རིང་པ་རྩེ་ཏའི་རྣམ་ཐར་ལས། འདི་སྐབས་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་སོགས་རྒྱ་
 དཔོན་རྣམས་རྒྱ་ལགས་ཐུང་བ་གྱི་ཁྱོན་པ་དཀར་པོ་དང་། ལྷ་མོ་ཇ་ལར་མེད་པ་
 ཁྱོན་ཞིང་། བྱང་། བཀའ། མདའ། ར་སག་སོགས་སོང་མའི་མིང་དང་ཆོ་ལོ་
 འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱང་། དེ་དོན་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཨམ་བན་གཉིས་ནས་གསུང་
 འདུག །དོན་ལྟར་འདི་སྐབས་བོད་ཀྱི་མི་དྲུག་རྣམས་ཞག་ཤས་བར་དབུ་ལྷ་འཕྱོག་
 དོ་དང་། བ་བཟའ་འགོ་རྣམ་དཀར་པོ་དང་། རྣམ་སྤྱད་དཀར་པོ་ཞེ་གཅིག་ཁྱོན་
 བཞེས་མཛད་དགོས་པ་བྱུང་སོང་གཤིས། རྒྱ་ནག་གི་ཐུང་བ་ཆ་ལུགས་བོད་ཀྱི་
 རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆས་སུ་གྱུར་པའི་ཡ་མཆན་པ་ཞིག་བྱང་། ། ཞེས་གསུངས། དེས་
 བ་རྒྱ་ནག་ནས་དར་དཀར་ཉོ་ཆོད་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་
 བ་མིན་ཞིང་། ཆོང་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ། །

གསུམ། དེང་ཅུས་དར་དཀར་རིག་གནས་ཉམས་སྐྱད་འགྲོ་ཚུལ།

དེང་ཅུས་བོད་ཀྱི་དར་དཀར་རིག་གནས་གཏོར་བཤེགས་ཐེབས་པའི་སྐར་
 དར་དཀར་ནི་ལྷན་བསམ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པས་ཁ་དོག་
 དཀར་པོ་དཀར་གཙང་ཞིག་ཡིན་པར་སྤྱོད་མ་དགོས་པ་རེད། ཡིན་ན་འང་དེང་
 ཅུས་དར་ཁ་དོག་རྣམས་ཆོགས་དང་། དར་ཁ་སོགས་གཏོར་སྤོལ་བྱུང་བ་འདི་ནི་ཆོང་
 ལས་དང་འབྲེལ་ནས་མི་རིགས་ཀྱི་སྤོལ་རྒྱུ་རིག་གནས་ལ་གཏོར་བཤེགས་ཐེབས་
 པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་རེད། གནས་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱ་མཆན་གཉིས་ཡོད་འདུག །རྒྱ་
 མཆན་དང་པོ་དེ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་རྩེས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། བྱང་གོའི་སྤྱད་
 ཅུས་ལ་བཅོས་བསྐྱར་དང་། སྤྱོད་བྱེད་བའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་

དང་སྒྲིལ་རྒྱན་རྟིང་པ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པ་ནམས་སྤར་ཡང་ཉམས་གསོ་བྱུང་བའི་
རུས་དེར། དབུལ་བཅོས་ཕྱག་འཁྱུར་སྲིད་རུས་ཀྱིས་ཚོང་ལས་དར་སྒྲིལ་གཏོང་
བས། ཚོང་ལས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཁོ་ཚོང་ལ་དམིགས་ནས་དར་སྤྱ་ཚོགས་བཅོས་པ་
དང་ཐོད་རིགས་གཞིན་ཅུ་ནམས་ཀྱིས་དར་དཀར་གྱི་མཚོན་དོན་མ་ཤེས་པར་
མཛེས་པའི་ཕྱིར་དུ། དར་དཀར་ལ་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་རི་མོ་སྤྱ་
ཚོགས་ཚོན་ཁྲ་ཅན་བྱས་ཤིང་ཚོང་འགྲུམས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། །

རྒྱ་མཚན་གཉིས་པ་དེ། སྤྲ་མ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་ནས་རྒྱ་རིགས་
སྒྲོབ་མ་མང་པོ་ཞིག་དང་དགེ་སྒྲོབ་ཆགས། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་རིགས་ཚོང་དཔོན་
ནམས་སྒྲོབ་མར་ཆགས་ཡོང་རུས། སུན་ཚུན་དར་དཀར་གཏོང་བ་དེ་ལ་ཁོ་ཚོ་
རྟེན་འབྲེལ་མ་ལེགས་པའི་ནམ་རྟོག་རུང་བྱེད་འཆར་ཞིང་ཡོད་རེད། དེར་རྟེན་
སྒྲོབ་མ་འབྱོར་ལྷན་ནམས་ཀྱི་མོས་པ་དང་བརྒྱན་ནས། དར་མེར་པོ་དེ་དར་དཀར་
པོ་ལས་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་རྒྱན་གྱི་རྒྱུང་མང་པོ་གསར་ཚོམ་བྱེད་ནས་དར་མེར་
གཏོང་སྒྲོལ་གསར་བཏོད་གནང་ཞིང་ཡོད་འདུག །རྒྱལ་ནག་ཡུལ་འདིར་མེར་པོ་
ནི་གནའ་པོའི་རུས་སུ། རྒྱ་ནག་གོང་མ་མ་གཏོགས་སལ་པ་གཞན་གྱིས་བེད་སྤྱོད་
པའི་ཐོབ་ཐང་མེད་སྟབས། ཁོ་ཚོའི་སེམས་ནང་ལ་མེར་པོ་ལ་དགའ་ཞིན་ཡོད་
རེད། ང་ཚོའི་ཁམས་དང་། ཞུ་མདོའི་སྤྲ་མ་ནམས་རྒྱ་ནག་གི་ལྷགས་སྒྲོལ་ལ་
རྒྱས་མངའ་ཆེ་བས་དར་དཀར་དར་མེར་ཏུ་བརྒྱུར་བའི་རིག་གནས་རིམ་འཁྱུར་གྱི་
ཕྱག་ལས་འདི་གནང་བ་རེད། སྤྱིར་བཏང་སྤྲ་མ་ནམ་པས་ཐོད་གྱི་སྒྲིལ་རྒྱན་རིག་
གནས་བརྒྱུར་བཅོས་བྱེད་པ་དེ་མི་མེར་གྱིས་ཁས་ལེན་ལས་སྤྲ་པོར་ཐོབ་ཅིང་ཡོད་
པ་རེད། དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེས་ལོ་སར་དེ་ཐོད་ལྷགས་ལོ་སར་དང་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་མདོ་སྤྱོད་གྱི་དགོན་པ་ནམས་ཀྱི་ལོ་སར་གནང་སྟབས།
དེང་རུས་ཁམས་དང་ཞུ་མདོའི་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་དང་། དགོན་པ་དེ་དག་དང་
འབྲེལ་བའི་ཡུལ་སྡེ་དེ་དག་གིས་ཐོད་གྱི་ལོ་སར་གང་ཡིན་ཏེ་མི་གོ་པར་ཆགས་
ཟིན་སྟབས། དེང་རུས་ཇེ་རིན་པོ་ཆེའི་འདས་མཚན་ཀྱང་། ལོ་གཅིག་ལ་ཐེངས་
གཉིས་ཡོང་བ་འདི་བྱུང་བ་རེད། དེས་ན་དེང་སང་དར་ཁྲ་དང་། དར་མེར་

འདི་དག་གིས་མ་འོངས་པ་བོད་ཀྱི་དར་དཀར་རིག་གནས་ཉམས་གུང་འགོ་
རེས། །

བཞི། འབྲུང་ཁམས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཆོ་གའི་རིག་གནས།

དེར་རུས་བོད་ཀྱི་སྟོལ་རྒྱན་རིག་གནས་གསལ་པོ་མི་མཁྱེན་པའི་བླ་མ་འགའ་
ཞིག་གིས། འོན་གནའ་བོའི་རུས་སུ་བོད་ལ་དར་སྤྲོ་ཆོགས་སྟོང་པའི་སྟོལ་མེད་
དམ། དར་ཆོན་སྤྲུལ་ཞེས་པ་ཡིག་ཆ་ནམས་སུ་སྤང་ཞེས་འཕྲིན་ཕན་ཐོག་ཏུ་
བཏང་ཡོད་འདུག །དེ་ལ་ཁོ་བོས་ལན་རུ། ལྷག་བསམ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་
བྱེད་རུ། དར་སྤྲོ་ཆོགས་སྟོང་སྟོལ་མེད་པ་ནི་བྱུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་རེད། ཡིན་
ནའང་བན་བོན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ནང་རུ་གཏོར་མདོས་ཀྱི་རྩིས་སུ། བཅ་མཁའ།
སྤྲུ་རྟེན། ལྡང་བྱ། མདའ་བཀྲ་འཕང་ཁྲ་སོགས་གདོས་ཐག་སྤྲོ་ཆོགས་བྲན་ནས།
འབྲུང་བ་ལྟའི་ཁམས་སྟོམས་པོར་བྱེད་པའི་ཆེད་རུ་སྦྱང་པ་དཀར་མེར་དམར་
ལྡང་སྟོན་པོ་བཅས་པོ་ལྷན་རུ་བེད་སྟོང་པ་དང་། འབྲུང་བ་ལྟའི་བརྒྱུད་འགྲུགས་
ནས། མིའི་ཆོ་སྟོག་གི་གསོས་སུ་བཏབ་པའི་ཆེད་རུ་དར་ཁ་དོག་སྤྲུལ་ལྟའི་མདའ་
དར་གཡལ་ནས་ཆོ་ཉམས་པ་གསོ་བ་དང་། གས་པ་སྦྱར་བ། ཆད་པ་མཐུད་
སོགས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་དར་ཆོན་ཁ་དོག་སྤྲུལ་སྟོང་པ་དེ་དང་། དམངས་
ཁྱོད་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་གི། ལྷག་བསམ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དར་དཀར་པོ་བེད་སྟོང་
གཏོང་བ་དེ་གཉིས་མཆོན་དོན་སོ་སོར་ཐ་དད་པ་ཞིག་རེད། །འབྲུང་བཞིའི་
བརྒྱུད་བསྐྱས་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆོ་བརྒྱུད་གསོ་བའི་ཆོ་ག་ལས།

རྒྱ། མདའ་དར་ཤར་རུ་གཡུག་པའི་ཆོ། །

རྒྱང་གི་བརྒྱུད་ནམས་བསྐྱས་པ་ལས། །

འཇའ་ཆོན་ལྡང་གུ་འོད་རུ་འབར། །

དེ་དབུས་རྒྱང་གི་སྤྲོ་མོ་ནི། །

ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མདའ་དར་ལྡང་། །

བུམ་པ་འཛིན་ཅིང་གར་འབྲུག་འབྲུག །

ལྷང་འོད་འབར་བའི་བློ་བྲིག་བྲིག །
 མདའ་དར་ལྟོ་རུ་གཡུག་པའི་ཚོ། །
 མེ་ཡི་བརྩད་རྣམས་བརྩུས་པ་ལས། །
 འཇའ་ཚོན་དམར་པོ་འོད་རུ་འབར། །
 དེ་དབུས་མེ་ཡི་ལྷ་མོ་ནི། །
 ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མདའ་དར་དམར། །
 བྱམ་པ་འཛིན་ཅིང་གར་ཁྲུག་ཁྲུག །
 དམར་འོད་འབར་བའི་བློ་བྲིག་བྲིག །

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའི་བརྩད་རྣམས་བརྩུས་པའི་ཚོ་ག་མང་པོ་ནས་འདིའི་ནང་
 དོན་གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད་པ་རེད། །འོ་ན་འབྱུང་བའི་བརྩད་གསེབ་འོད་རུ་
 དར་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་གཏོང་ན་འང་སྒྲིན་མེད་ཅེ་ན། ལྷག་བསམ་མཚོན་བྱེད་ལ་
 དཀར་པོ་ངེས་པར་བོད་ལྷགས་ཡིན་པ་དང་། མདོས་ཚོག་ལྷགས་ཀྱི་མིའི་ལྷས་
 ཁམས་ལ་འབྱུང་བ་ལྟའི་ཁམས་སྟོམས་བྱེད་རུ། དར་ཁ་དོག་སྒྲི་ཚོགས་པ་གཏོང་
 བའི་དབང་རུ་བྱས་ན། ངེས་པར་རུ་ཁ་དོག་ལྷ་པོ་ལྷན་རུ་གཏོང་དགོས་པ་ལས།
 ཡ་གཅིག་གཏོང་ན་འབྱུང་བ་ལྷ་པོ་ཆ་མི་སྟོམས་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རུ་མི་
 འགྱུར་རམ། །

གོ་ལན་གནས་ལྷགས་ཐོག་མདའ།

བདེ་གཤེགས་སྒྲོན་ལྷ་དབྱང་བྱ་སྤྱི་ཤེས་དང་། །
བེ་རོ་ཙ་ན་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་རྗེ། །
དུགས་པོ་ལྷ་རྗེ་རང་བྱུང་རྒྱལ་བ་སོགས། །
སྒྲོན་པའི་རྒྱལ་པོ་མཆོག་རྣམས་དབྱིངས་ནས་གཟིགས། །

སྤྱག་ཆར་ལོ་རྒྱ་གཙུག་ལག་ཕྱིར་བ་དང་། །
རྒྱར་མཁར་བ་དང་མི་དབང་ཕྱེ་སྤྱི་དུང་། །
ཆོས་འབྱུང་ཡབ་སྤྱན་ལོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས། །
ལོ་རྒྱུས་བདེན་པའི་དཔང་དུ་འདིར་བྱོན་ཅིག །

ལཱ་རིག་འདབ་སྟོང་བཞད་པའི་སྐྱེད་ཆལ་ན། །
ལྷ་རིགས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་འཆར་བ་འདི། །
ཆོན་རིག་འདབ་བརྒྱ་གྲོལ་དང་ལྷན་ཅིག་རུ། །
བོད་རིགས་ཚོངས་པའི་གཉིད་ལས་སད་པར་ངེས། །

སྤྱ་ཆེན་མི་དཔོན་བསྟོད་པའི་ཆོག་ལ་དབྱེས། །
འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་གསེར་དབྱལ་ལོར་ལ་དགའ། །
མཁས་པའི་ཆོགས་ལ་ལེགས་བཤད་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག །
དམ་པའི་གྲོགས་ལ་མཆོད་པའི་སྤྱན་འདི་འབུལ། །

སྤྱི་ལོ་༡༠༡༣ལོའི་ཟླ་བ་༡༢པར་བྱིས་པའི་《རྗེ་བཙུན་གཡུ་ཐོག་རྟེན་མ་ཡོན་
ཏན་མགོན་པོ་དང་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་སྟོར་གྱིར་བ》 ཞེས་པའི་དབྱང་ཚུལ་
ཞིག །འགྲེམ་སྤྱོད་བྱས་འདུག་པར་ཁོ་བོས་རགས་རིམ་ཙམ་བལྟས་པར། དེ་
ནི་ཉེ་སྔར་ཁོ་བོས་མཆོ་སྔན་གསོ་རིག་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་དུས་དེབ། གྲང་གོའི་

གོ་སྒྲ། དང་སྒྲ་འབྱེད་པ་ལ་འདུག་པ་ཡིན་ན། ཐོག་མ་གཤམ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་སྒྲར་
དང་། དེ་ནས་རྒྱད་བཞིའི་སྒྲར་བཤད་པའི་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོ་གཉིས་ཡོད་དགོས་
ཀྱང་། ཚུལ་ཡིག་འདིའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་བཞིན་བྱ་ཉལ་ཉལ་འདྲེས་མ་ལས་
གཙོ་བོའི་དོན་ཆེན་གཉིས་སུ་བྱེས་མི་འདུག་པས། བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་པ་ལ་མོ་
ཆེ་ལ་ནང་དོན་མི་འདྲ་གཉིས་སྟུན་དུ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ཁ་བྱང་ལ་དང་སྒྲ་སྟོན་
སྟོལ་ཆེར་མེད། དེས་ན་འདི་ཁ་བྱང་སྟོལ་རྒྱུན་དང་འགལ་བ་དང་། དང་སྒྲ་
ལ་བརྗོད་སྟོན་པའི་རུས་པ་མེད་པའི་སྟོན་གཉིས་ཀ་བྱང་འདུག །

༩ སྒྲ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཡིག་ལས། ཐོག་ལྗེ་བ་༡་པའི་ངོས་སུ། “རྗེ་བཙུན་གཤམ་
ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་མཆོག་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྗེ་འཕེལ་བཅན་གྱི་སྒྲ་རུས་
སྒྲ་བྱང་བའི་བོད་སྟན་མཁས་པ་མི་དགའི་ (སྟོན་ན་ཆེར་རྗེ་ཞིག་པོ། རྒྱ་པ་ཆོས་བཟང་།
བི་རི་ལེགས་མགོན་གསུམ། བར་ན་གཤམ་ཐོག་མགོན་པོ། མི་ཉག་རོང་རྗེ། བྱང་ཉི་རྒྱལ་བཟང་
གསུམ། སྟོན་ན་གཉའ་པ་ཆོས་བཟང་། མཐའ་བཞི་དར་པོ། རྟོང་པ་གཤམ་རྒྱལ་) ཡ་གྲལ་
ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྗེ་འཕེལ་བཅན་གྱི་སྒྲའི་སྟན་པ་ཆེན་པོ་དང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་
མཛད་པ་པོ།” ཞེས་པར། གཤམ་ཐོག་རྒྱིང་མ་རྒྱུད་བཞི་ཚུལ་པ་པོ་ཡིན་ཟེར་མཁན་
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གང་ན་འདུག །གཤམ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་རྣམ་ཐར་དེ་བདེན་
རྒྱུན་གང་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ནང་ལ་རྒྱུད་བཞི་བའི་རྩ་ནས་རྒྱ་གར་ནས་བྱིར་ཡོང་
བར་གསུང་པ་ལས་གཤམ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཚུལ་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཆོག་བྱུར་ཅམ་ཡང་མི་
འདུག ཉིད་ཀྱིས་གཤམ་ཐོག་རྒྱིང་མ་རྒྱུད་བཞི་ཚུལ་པ་པོ་ཡིན། ཞེས་ཆོག་ཐག་
བཅད་ནས་གསུང་པར་བདེན་པའི་དཔང་རྟགས་གང་ཡོད། །

བོད་སྟན་མཁས་པ་མི་དགའ་མཆོན་བཏབ་པ་དེ་ལ་ལན་མ་བཏབ་ན་ཆོག་མོད།
གོ་སྒྲ་བས་འདི་དང་བསྟན་ནས། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱི་ཞལ་གསུང་འདིར་
སྟུལ་བར། 【སྟན་པས་འདིར་མི་དབང་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་སྤར་བས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ།
བོད་འབངས་ཀྱི་བྱིས་པ་སློ་རྩོད་དགུ་ལ། གསོ་བ་རིག་པ་སློབ་དུ་བཅུག་པས་སྟོན་ན་ཆེར་རྗེ་
ཞིག་པོ། རྒྱ་པ་ཆོས་བཟང་། བི་རི་ལེགས་མགོན་གསུམ། བར་ན་གཤམ་ཐོག་མགོན་པོ།
མི་ཉག་རོང་རྗེ། བྱང་ཉི་རྒྱལ་བཟང་གསུམ། སྟོན་ན་གཉའ་པ་ཆོས་བཟང་། མཐའ་
བཞི་དར་པོ། རྟོང་པ་གཤམ་རྒྱལ་ཏེ་བོད་སྟན་མཁས་པ་མི་དགའ་གསུང་པ་བྱུང་། ཞེས་
བཤད་པ་ནི་ཕྱོགས་ཞེན་གྱི་མཁས་པའི་གཏམ་བྱུང་དུ་གསོད་པ་ལས་མ་འདས་ཏེ། མིང་དེ་སྟོན་

དུ་གཤམ་པ་པལ་ཆེ་བ་ཕྱི་དང་གྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། བྱུང་པར་ཆེར་རྗེ་ཞིག་པོ་ནི་
ལོ་ཆེན་རིན་པུན་གྱི་སློབ་ཚུད་དང་། བྱང་ཏི་རྒྱལ་བཟང་སོགས་ནི་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་
ཏན་མགོན་པོ་འཛིན་པུང་དུ་འོག་ནས་འཆད་འཁྱར་ལྟར་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་བཤད་པ་མ་ཡིན་
ནམ། གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ནི་དུས་ཕྱིས་གསར་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་ཟེར་རྒྱུ་མའི་རྣམ་ཐར་ཟོལ་མ་
ཞིག་སྤང་བས་འབྲལ་པ་ལ་ནི་བྱུགས་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མའི་རྣམ་ཐར་དེ་བྱུང་གཞི་མེད་
པའི་བྱུང་ཆོས་རྒྱན་བསྐྱེད་ལ་རིག་པས་དཔྱད་བཟོད་པའི་ཆོག་དོན་གལ་ཡོད་ཅིང་། བྱུང་
ཉིད་གྱིས་ཀྱང་དཔྱད་པའི་ཆོ་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་དེ་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་མི་མཐུན། ཅ་རྒྱུད་དང་
འགལ། བོན་པོ་འཛིན་སློབ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལས་ཡིད་བརྟེན་དུ་བྱུང་བ་དཀའ་
ནའང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཡིད་མ་ཆེས་བཞེན་དུ་བཤད་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་བརྟེན་དུ་འཆད་བ་ནི་ནམ་
ཡང་མི་རིགས་སྐྱམ་སྟེ། དེ་ཆོ་རྣམ་པའི་གང་ཟག་ནི། བལ་པོ་མེད་མ་ཆོས་ཀྱང་། ཁ་དོག་ཉིད་
ལས་ཁོ་བ་ཤེས། ཞེས་པ་ལྟར་དཔྱད་པས་ཤེས་སྟེ། ཟུར་མཁར་སློ་སྟོན་རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་
སྤྱན་པ་རྣམས་ལ་དྲི་ཡིག་མང་དུ་བྱས་སྟེ། ཉོད་ལུང་གི་ཞེས་ཆེ་ཀུན་ལེགས་ཟེར་བ་ཕྱིས་སུ་པ་
རྣམས་འཆོ་བྱེད་དུ་འཕོད་པ་ལའང་དྲི་བ་བྱས་པའི་དྲིས་ལན་དུ། རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་ཁེད་བཅོན་
ཀྱི་ཁ་སྤྱན་དཔྱད་ནི་ཉོད་ན་ཆེ་རྒྱལ་པོ་འཛིན་གསུམ། བར་ན་གཡུ་ཐོག་བྱང་ཏི་མི་ཉག་གསུམ།
སྤྱད་ན་གཉའ་པ་མཐའ་བཞི་ཉོད་པ་གསུམ་སྟེ་དཔྱད་ཅུ་འདོད་པ་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་གཏེར་
ཡིན་པའི་རྒྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་སོགས་བྱུང་བར། ཟུར་མཁར་བས་སྤྱར་ཡང་དྲིས་ལན་ལེགས་
བཤད་སྤྱོད་པ། རྒྱ་ཐིགས་ཉིན་བྱེད་འོད་མཆོ། དབྱར་སྤྱོད་ར་གསང་རྣམས་བྱས་སྟེ། འདྲེ་རྗེ་
རྒྱ་གར་བརྟ་གོང་ཡན་ལ་གཡུ་ཐོག་ཅེས་ཐ་སྙད་མེད་ཚུལ། ཆོས་རྒྱལ་དང་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་འཛིན་
བར་ལ་མི་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཅེས་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱི་ཡོད་ཚུལ། རྒྱུད་བཞི་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་འོང་ཡན་སུ་
ལའང་མ་གཤམ་པའི་ཚུལ་སོགས་ལུང་རིགས་རྣེ་རྗེ་ཕྱགས་མས་ཆར་བཅད་དེ་སྤྱི་རྒྱ་མེད་པར་
བྱས་པ་ན། ཕྱི་རྗེས་རང་གི་བྱུན་ཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱབ་བྱེད་དུ་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་རྒྱུད་མ་ཞེས་
ཡོད་ཚུལ་རྣམ་ཐར་དེ་ཁོ་པས་སྟོན་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་མཁས་བྱུན་སུ་ལའང་གཡུ་ཐོག་
མགོན་པོ་ཡབ་སྐུ་གསར་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་པའི་སློབ་གཏན་ནས་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ།】

༡ སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་རྣམ་ཡིག་ལས། ཤོག་རྩེ་བ་པའི་དོན་སུ། སྤྱག་ཆང་ལོ་ལྷ་བ་ཤེས་
རབ་རིན་ཆེན་གྱིས་གསུང་། བོད་ཡུལ་གསོ་དཔྱད་ཤིང་རྟ་ཆེ། སྤྱན་པའི་རྒྱལ་
པོ་གཡུ་ཐོག་པ། །བརྒྱད་པ་བགྲངས་ན་མི་འཐད་ཅི། །དེའི་གསུང་དཔལ་
ལྷན་རྒྱུད་ཆེན་བཞི། རྒྱལ་བའི་གསུང་དང་བྱུང་པ་ཅི། ཞེས་པའི་ལུང་འདི་
གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མའི་རྒྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་འདུག་པ་འདི། ཀུ་རེ་ཡིན་ནམ་བདེན་པ་
ཡིན། བདེན་པ་ཡིན་ན་སྤྱག་ཆང་བས་གཡུ་ཐོག་གསར་མའི་མཛད་རྗེས་བསྤྱོད་སྤྱོད་

པ་ལ། སྐྱེད་ཀྱི་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོད་པ་སྐྱབ་བྱེད་རུ་གོ་བ་སྤངས་པ་དེ་གཉིས་
 བར་ལ་ལེ་དབར་སྟོང་ཕྱག་རུ་མས་བར་ཆོད་འདུག། སྐྱིར་སྐབས་དེར་གཡུ་ཐོག་
 གསར་རྒྱིང་གི་ཐ་སྟངས་ཅ་བ་ནས་མེད་པས། རྟག་ཆོད་བས་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ལ་
 བསྟོད་བསྐྱགས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་མི་སྲིད་ལ། ཁོང་ནི་རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བཀའ་ཡིན་པ་ལ་དགག་པ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྟབས། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པོ་རྒྱུད་བཞིའི་ཚྭ་པ་པོ་ཡིན་པ་གསལ་བཤད་གནང་བ་དང་། དེ་ནི་རུས་
 སྤུས་སུ་ཡོངས་གྲགས་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པས། ཁོང་གི་གསུང་
 ཚྭ་དེ་ལ་ཡང་བསྐྱར་ཞིག་གཟིགས་ཤིག། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་དང་། སྟོང་རྩོམ་གྲུ་མའི་
 གསུང་ནམས་ལྷང་དྲངས་པ་ནི་ཤིན་རུ་འཐད་མོད། དེ་ནི་སྟོད་ལྷང་སྟོན་པ་ཀྱན་
 ལེགས་ཀྱིས་གཡུ་ཐོག་ནམ་ཐར་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་གསུང་ཡིན་
 པས། གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོད་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་ཅིའང་མེད་དོ། །

“སྐྱེད་ཀྱི་ཚྭ་ཡིག་ལས། ཤོག་ལྗེ་བ་༤པའི་ངོས་སུ། “འགས་འབེ་ལོའི་གསོ་
 རིག་ཁོག་དབུབ་ལ་བརྟེན་ནས་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ལོ་རྒྱས་ཐོག་མར་བྱང་ཅས་དང་།
 དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་ཁོང་གིས་མཛད་པ་མིན་སྟགས་བཤད་པ་མཆིས་ཀྱང་འབེ་
 ལོས་གསུང་པ་ཅམ་གྱིས་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་མེད་པ་འགོག་མི་ཐུབ་ཅིང་།” ཞེས་པ་
 བདག་གི་དབྱེད་ཚྭ་ལ་བཀའ་བཀྱོན་གནང་བ་འདྲི་ལ། ཆོག་སྟོན་དང་དོན་
 སྟོན་གཉིས་ཀ་སྤང་ཏེ། འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་ལ་བརྟེན་ནས་གཡུ་ཐོག་
 རྒྱིང་མ་ལོ་རྒྱས་ཐོག་མར་བྱང་། ཟེར་མཁན་སུ་རེད། དེ་ལྟར་ན་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་
 མ་ཡོད་ཟེར་མཁན་འབེ་ལོ་ཡིན་དགོས་པ་ཐལ་ཏེ། འབེ་ལོའི་ཁོག་དབུབ་ལ་
 བརྟེན་ནས་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་ལོ་རྒྱས་བྱུང་བ་བྱིད་ཀྱིས་གསུང་པའི་ཕྱིར། ཁྱིད་
 ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ངོ་མ་དེ་པལ་ཆེར། གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་ལོ་རྒྱས་ཐོག་མར་དེ་
 རྒྱུ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ཡིན་ཟེར་མཁན་འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་རེད། ཅས་
 གསུང་འདོད་པ་འདྲ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བདག་གིས་ལན་དུ། དེ་དེ་བཞིན་
 འོ། །ནམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མའི་སྟོན་ལ་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཟེར་བའི་ཆོག་གཅིག་གང་
 བ་འདུག ཡོད་ན་དཔེ་ཆ་དེ་སྟོན་དང་རིན་པོ་ཆེ་སྟོང་གི་མཛུལ་ཞིག་འབུལ་ངེས་
 ཡིན། །

༥ སྐྱེད་ཀྱི་ཚྭ་ཡིག་ལས། “འབེ་ལོས་གསུང་པ་ཅམ་གྱིས་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་
མེད་པ་འགོག་མི་ཐུབ་ཅིང་།” ཞེས་པར། དྲི་བ། འབེ་ལོས་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་མེད་
པ་འགོག་པ་མ་རེད། ཡོད་པ་འགོག་པ་རེད། བརྟུ་སྟོང་རིག་པ་ལྟར་ན། དགག་མ་
གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མའི་དོན་གོ་ཞེས་པ། མེད་པ་འགོག་པ། ཞེས་པའི་དོན་ནི་
ཡོད་པ་བསྐྱབ་པ་རེད། དེ་ལྟར་ན་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོད་པ་སྐྱབ་མཁན་འབེ་ལོ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ཡང་པལ་ཆེར་བརྟུ་སྟོང་གི་སྒྲིན་ཡིན་པ་ལས། ཉིད་ཀྱི་
དགོངས་བཞེད་དངོས་དེ། འབེ་ལོས་གསུང་པ་ཅམ་གྱིས་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོད་
པ་འགོག་མི་ཐུབ། ཅེས་གསུང་འདོད་ཡོད་པ་འདྲ། དེ་ལྟར་ན། ཉིད་ཀྱིས་གཡུ་
ཐོག་རྟིང་མ་ཡོད་གསུང་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་། ཡོད་པ་བསྐྱབ་མི་རུས་པ་རིགས་པ་
མགོ་མཚུངས། དཔེར་ན། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཆན་དར་གཞོན་གསུམ་
གྱིས་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་རི་བོང་རྩ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་ན་འབྲུབ་མི་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །
༦ སྐྱེད་ཀྱི་ཚྭ་ཡིག་ལས། ཐོག་ལྗེ་བ་ལའི་དོས་སྟ། “དེ་ཅམ་མ་ཟད་བོད་ཀྱི་
མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་པ་མཛད་ཆད་ཆོས་མ་ཡིན་ན་ཡང་དག་པའི་ཆོས་
འགའ་མི་རྟོན་དེ། རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་རྟེན་སྟེ་ཉམས་སྟོང་གསུམ་རབ་དབྱེ་བ། ལྷ་རྩ་ཆོས་
དུག་དང་ཕྱག་ཆེན་སོགས། དུགས་སོ་བཀའ་བརྒྱུད་ལ་དགག་པ་ཆན་ཆེན་སོ་
མཛད་པ་དང་། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ནམ་མཁའ་འབྱུང་གི་དྲིས་ལན་
ལས། འབྲི་རྟག་ཕྱག་རྒྱ་པའི་ཆོས་ལུགས་འདི་རྒྱུད་ལྗེ་སྟོན་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་
པ་གདའོ། འདི་ཡང་དག་པའི་ལམ་མ་ལགས་པར་སྟམ་ཏུ་སེམས། ཆོག་འདི་
གཞན་ལ་མ་སྟེལ་བ་མཛོད། ཅེས་གསུངས་པ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོགས་ཤིན་
ཏུ་བཀག་པ་དང་།” ཞེས་པར།
འདྲི་བ། 1 བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་པའི་ཆོས་དེ། ཆོས་ལ་སྒྲིན་ཡོད་
ནས་དགག་པ་རེད་དམ། དགག་མཁན་མཁས་པ་གང་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་འབྲུལ་བ་རེད།
སྒྲིན་མེད་ན་མཁས་པས་ཅི་ལ་དགག་ཆོས་དག་ན་མཁས་པ་སྒྲིན་པ་རེད། དེ་ཆོས་
དང་གང་ཟག་གང་གི་སྒྲིན་ཡིན་པ་ལན་གསལ་པོར་གསུང་རིགས་ལྟ། 2 གནའ་
བོའི་མཁས་པས་དགག་སྐྱབ་བྱས་པ་དེ་དག་ནི་ལྟ་བའི་སྟོར་རེད། ལྟ་བ་རྣམས་དག་
ཡིན་མིན་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐག་ག་ལ་ཆོད།

དེས་ན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མཁས་པ་སོ་སོས། བཞིན་པའི་ལྷ་གྲུབ་མི་མཐུན་པ་
མང་པོ་བྱུང་བ་དེ་དག། རང་རང་ངོས་ནས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་ལས།
མཐའ་ཐུག་པའི་ཐག་སྲུས་ཆོད། གལ་སྲིད་བཅད་ན་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་
གསུང་པར། 【དོན་ལ་མེད་གེའི་དཔང་པོ་ལ་སྟུག། སྟུག་གི་དཔང་པོ་ལ་གཡག། དེའི་དཔང་པོ་
ལ་གྱི། བྱི་དཔང་པོ་ལ་བྱི་བ། བྱི་བའི་དཔང་པོ་ལ་འབྲུ་བཅུགས་འདུག་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཔང་
པོ་མཐར་ཐུག་དེ་འབྲུ་ལ་བྱེད་པར་འདུག། དེས་ན་གང་ཐག་བཅད་ཆོད་ཀྱི་ཆ་བ་མཐར་ཐུག་ཞིབ་ཏུ་
བཅད་ཆོ་རང་རང་གི་སློ་ལ་ཐུག་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ཅི་ཡང་མི་སྤང།】 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ངེད་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་དང་ས་པའ་སྟུ་བདེན་ཐག་ག་ལ་ཆོད། 3 ལོ་རྒྱུས་
ནི་དེ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། འདས་པའི་དོན་སྟོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་དབྱེད་གཞིའི་
ཡིག་ཆ་རྟོག་པ་དང་། ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་རྒྱུས་རྟོག་པ་སོགས་ཀྱི་བདེན་
དཔང་ལ་བརྟེན་ནས། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ན་སྤར་མེད་པ་གསར་ཏུ་རྟོགས་སྲིད་ལ།
སྤར་རྒྱུན་པ་ལྟས་བདེན་པར་རྟོགས་པ་སོགས། ང་ཆོ་འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱུད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱུང་པ་ཞིག་རེད། 4 འདིར་ཉིད་ཀྱིས་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་
པ་རྣམས་ལ་དམིགས་སྟུ་བཀའ་ནས་བཀའ་བཀྱོན་འབེབ་དོན། ཁོ་བོ་དཔལ་
སྤངས་སྟོགས་སྟུ་སྟེས་པ་ཡིན་སྟབས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལ་ཞེན་སྟོག་ཅན་
ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་ནས་བཀའ་བཀྱོན་ཡིན་པར་གསལ་ཡང་། ཁོ་བོ་ནི་གྲུབ་
མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྟེ་བོ་མགོ་ནག་པ་ཞིག་ཡིན་པས། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་
པ་ཐམས་ཅད་ལྟ་སྟེགས་པའི་གལ་ཏུ་བཅུག་ནའང་། དགའ་སྟུག་གི་ཆོར་བ་ཉིལ་
འབྲུ་ཅམ་ཡང་སྟེ་ག་ལ་སྲིད་དེ། ཁོ་བོ་ཆོས་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་མ་ཡིན་པའི་
སྤར་རོ། །འོན་ཀྱང་གསལ་བཤད་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། སྤྱི་སྤྱིར་པས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་
ཕྱག་ལྷ་དྲུག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་སྤྱི་རོལ་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པས་ད་
ལྟ་ཆོན་རིག་པ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་པ་མ་ཟད། ཆོན་རིག་གི་འབྲས་བུའང་
གནམ་ལ་བྱ་ལྟར་འཕྱར་བ་དང་། ཆུ་འོག་ལ་ཉ་ལྟར་འཕྱེལ་བྱུང་པའི་གྲུབ་འབྲས་
སྤྱོད་མེད་པ་མང་པོ་ཐོན་ཡོད་པ་འདི་རེད། ཁྱང་ཆོས་བོད་ཏུ་དར་ནས་ལོ་ངོ་
སྟོང་ཕྱག་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ང་ཆོ་བོད་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནང་པའི་ཆོས་
ཀྱི་ལྷ་སྟོན་སྟོན་གསུམ་ཉམས་ལེན་བྱས་ཀྱང་། གསང་སྟུགས་ཀྱི་གྲུབ་པ་ཐོབ་མཁན་

མི་ལ་རས་པ་དང་། བསྐྱབ་པའི་སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་པ་སྤྱད་ཐུབ་མཁན་རྗེ་ཙོང་ཁ་
པ་གཉིས་མ་གཏོགས་བྱུང་མི་འདུག་པས་དེས་ན་མི་ལ་རས་པ་བྱུབ་པ་ཐོབ་ཚུལ་
ལ་བརྟགས་ན་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་འདྲ། །

༥ སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་ཚཱ་ཡིག་ལས། ཤོག་ལྷེ་བ་པའི་ངོས་སུ། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་ས་
པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤང་ངའམ་ང་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གིས་ཆོད་
བཟུང་བར་བྱུང་གི་གཞན་དག་གིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོག་པར་ལྷུང་བའི་སྤྱི་རོ། །
ཞེས་གསུང་པ་ལྟར་བག་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་པ་ལས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་གནད་
ལ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་ནམ་པར་དག་པ་མ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཏུ་
འདི་ནི་འོག་པའོ། །འདི་ནི་མ་དག་པའོ། །འདི་ནི་བཙོས་མའོ། །ཞེས་སྒྲོ་སྤྱར་
ཀྱི་ཤུན་འབྱེད་པ་ནི་མི་བཟད་པའི་ལས་རྣམས་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །
ཞེས་པར། འདི་ནི་རང་ཆོག་སྤྱི་ལྷེ་འགལ་བའི་གཏམ་ཏེ། འོག་ཏུ་ཁོ་བོར་བཀའ་
བཀྱོན་པའི་སྐབས་སུ། བསྟན་དག་ཞེས་པ་དེ་ལས་སྤྱག་པ་སུ། ཞེས་དང་།
འོག་ལྷེ་སྤྱར་འདེབས་ཁྱུ་མཁན་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་འདི་དག་ནི་རང་རང་
གི་གནས་སྐབས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་པའི་ཉེར་ལེན་ཅམ་ལས། ཞེས་
སོགས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་ཐག་བཅད་ནས་འདི་ནི་མ་དག་པའོ། །འདི་ནི་བཙོས་མའོ། །
ཞེས་ཐོག་མར་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་མི་བྱུང་བ་གསུང་པ་དེ། སྐར་མ་ཁ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
བྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལག་ལེན་གནང་འདུག་པ་དེ་ཆང་གིས་སྤྱད་པ་ནི་ག་ལ་ཡིན།
ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་འདུན་དེ་བོད་ཀྱི་ལུགས་སྒྲིམ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟར། ལྷ་ལོག་དང་བསྟན་
དག་ཞེས་འདྲེ་ཡི་གལ་ཏུ་ཐུད་ཅིང་། མི་ལ་ཞེད་སྤང་སྤྱུལ་ཏེ་ཁ་གྲགས་མི་མོད་
པར་བྱ་རྒྱུ་ལྟེ་ཐབས་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་ཤེས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེར་དུས་
གནའ་པོའི་དུས་དང་མི་འདྲ་བ་འདྲེ་ལ་སྤང་པོ་ཆེར་མེད་པ་མ་ཟད། ཁོ་བོ་ལྷ་བྱ་
འདྲེ་བྱ་རྒྱུ་ལ་དགའ་མཁན་ཡང་མི་མང་པོ་ཡོད་པ་འདྲ། །

༦ སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་ཚཱ་ཡིག་ལས། ཤོག་ལྷེ་བ་པའི་ངོས་སུ། གཞུང་འདིའི་ཙ་བ་ས་
བོན་ཅམ་ཞིག་ནི་ནམ་སྤང་ལོ་སྤྱོད་པ། བོ་རོ་ཅ་ནས་པའ་ཆེན་ཅུ་དེ་བ་ལས་ཁྱས་
ནས་བོད་སྤང་ཏུ་བསྐྱར་ཏེ་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་པར་འབྱུང་གནས་དང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་

སྒྲིབ་ལྟུང་བཅན་ལ་ཕུལ་ཞིང་། རྗེ་བཅུན་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་
གདམས། གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་དགྲའ་ལོ་སུམ་ཅུར་བཞེས་པ་
ས་པོ་སྟག་ (སྤྱི་ལོ་༧༩༤) ལོར་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་མཆོད་ཡོན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་
བསྐུལ་བ་ལྟར་བེ་རོས་གནང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་བོན་སྤེང་དུ་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
རུས་དབང་པོའི་སློང་དང་ཉེ་བར་འཛམས་པའི་གདམས་ཟབ་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་ཁ་
སློང་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་ནས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དང་། མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ། ལོ་
ཆེན་བེ་རོ་བཅས་ལ་ཕུལ་བས། ཁོང་རྣམས་བཀའ་བགྲོས་ཏེ་རྒྱུད་བཞིའི་ཆོག་དོན་
ཀྱི་ཆ་ཟབ་ཅིང་སུན་སུམ་ཆོགས་པར་གཟིགས་ཀྱང་། གསང་རྒྱུད་མན་ངག་གི་རྒྱུད་
འཆོལ་ན་མི་རུང་བ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་ཆོས་རྒྱུད་ཐག་ཉེ་བ། གདམས་
པར་བསྐྱེད་མི་ཞུགས་པ་སོགས། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་ལ་དམིགས་ཏེ་རེ་
ཞིག་སྤེལ་བའི་རུས་ལ་མ་བབ་པར་དགོངས་ནས། ཨོ་རྒྱལ་ནའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་བསྟོ་ཀ་རས། ཆོས་སྤྱང་ཞང་སྟོན་ཆེན་པོ་རྣེ་རྗེ་བདུད་འདུལ་ལ་གཉེར་གཏད་
ཅིང་། བསམ་ཡས་དབྱ་ཕྱེའི་བར་ཁང་གི་ཀ་བ་བུམ་པ་ཅན་གྱི་ནང་མི་ལོ་སུམ་
བརྒྱའི་བར་གཏེར་དུ་སྤྱོད། ཞེས་པར། ཁོ་བོས་གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྒྱིང་
པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་འང་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་རྒྱུད་བཞི་ཚྭ་པ་པོ་ཡིན་ཞེས་པ་མཐོང་
མ་ཆོང་། ཉིད་ཀྱིས་བྲིས་པའི་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མས་《རྒྱུད་བཞི་》 བཅའམས་པའི་
སློར་གསུང་པ་འདི་ནི་བལྟས་པ་ཅམ་གྱིས་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་གཏེར་ཡིན་པ་གསལ་
པོར་མཐོང་ཐུབ། དེས་ན་དགོངས་གཏེར་དག་སྣང་གི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པས། འདི་
ནི་ཉིད་དང་ཉིད་ཀྱི་དག་སྣང་གི་བརྒྱུད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅམ་ལས།
ཁོ་བོ་ལྟ་བུ་དག་སྣང་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་སྟབས། དགག་སྐྱབ་
ཀྱི་སློབ་པའི་ངལ་བས་ཅི་བྱ། །

༡ རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཚྭ་ཡིག་ལས། ཤོག་ལྟེབ་༡༥པའི་འགོ་ནས། ཀུའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་
རིགས་རྣམས། །པ་བསང་པ་ལ་རྒྱལ་རྩ་རྒྱུད་། ཞེས་དང་། ད་དུང་བསྟན་པ་
དཀྱག་པའི་ལས་བཅའམས་ན། །བསྟན་དག་ཞེས་པ་དེ་ལས་སྟག་པ་སྟ། ཞེས་དང་།
དེང་རུས་སྟོན་རབས་མི་ཤེས་བྲིས་པ་འགས། །རང་རིགས་པ་མེས་ལ་འཁྱུང་ན་
སྤྱོད་བཅས། །རང་མཐོང་གཅིས་ལང་ཤོར་བའི་བསམ་སྤྱོར་ལ། །གཟུར་གནས་

སློ་ལྟན་ཀྱི་པོ་སྤྱིར་ནས་བཅེ། །ཞེས་ལུང་སྤྱོད་ཆོགས་ཤིག་དངས་འདུག་པ་འདི་
 དག་ནི། ཁོ་པོ་བསྟན་དག་དང་ལྟ་ལོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དོ་རྒྱུད་ལྷན་འདུག་
 ཀྱང་། འདི་དག་ནི་དགའ་མགུ་ཡི་རངས་ཀྱི་རང་ནས་དང་ལེན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
 གང་ཞེན། ཁོ་པོ་ལོ་ངོ་རྒྱལ་ཅུ་ལ་ཉེ་བའི་བར་འཇིག་རྟེན་མིའི་རྣམ་པའི་སློ་ནས་
 རང་གི་མི་རིགས་དང་རིག་གནས་དེ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ། བསྟོད་སྦྱང་
 གང་ཞིག་བྱས་ཀྱང་སྤང་མེད་དུ་བཏང་ཞིང་། བྱུང་མཐའ་དང་ས་སྒྲུགས་ཀྱི་སྒྲོས་
 མ་ལྟར་པར། སློ་རྒྱ་ཆེ་བསྟེན་དང་། ཐབས་ཤེས་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱིས་སློ་ནས་བདེན་
 པའི་དོན་ལ་འབད་བཅོམ་བྱས་པ་ཡིན། ད་ནི་ཆོ་ཡི་ལྷག་མར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་
 དེ་ཡང་། ར་ཆོའི་སློ་ལ་རྒྱན་རྟེན་པའི་བྱུང་མཐའི་སྒྲུགས་རིས་དང་། མཁས་
 པའི་སྤྲུག་དོག་གི་འགུན་ཚོད་ནང་དུ་མི་ཞུགས་པར་ལུ་མཐུད་དེ། ལྟ་ལོག་དང་
 བསྟན་དགའི་མིང་གི་ཐོག་ནས། རང་རིགས་དང་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་
 བདེན་པའི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ། སློ་གཅིག་སེམས་གཅིག་གིས་ཞབས་
 འདེགས་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་བཟན་པོ་ཡོད། །

༡° སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་ཚོམ་ཡིག་ལས། ཤོག་ལྟེབ་༡༥པའི་མཇུག་ངོས། མཇུག་དུ་རང་
 ཅག་ཁ་བ་རི་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྤྱན་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་མ་གཤུ་ཐོག་
 ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ། བཀའ་དྲིན་རྒྱུ་མི་དྲན་པའི་ཁར་ལོག་ལྟའི་སྤྱར་
 འདེབས་ཞུ་མཁན་བྱུང་དང་། འབྱུང་བཞིན་པ་འདི་དག་ནི་རང་རང་གི་གནས་
 སྐབས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ། སྤྱབ་པའི་ཉེར་ལེན་ཅམ་ལས་སྤར་མོས་སྤང་བྱེད་
 རྣམ་ཡང་སྤྱི་བ་མི་རྣམས་པ་ལྟར་གངས་ལྗོངས་ཅམ་མ་ཆད་འཛམ་བུས་མཆོན་པའི་
 སྤྱིར་དུ་གྲགས་ཤིང་བྱུང་བའི་སྤྱབས་ཆེན་གྱི་མེས་པོ་མཁས་དབང་གང་དེའི་
 རྣམ་ཐར་དང་སྤྱན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་རྣམ་ཡང་འགོག་པར་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་པར། ༡ དྲི་བ། གཤུ་ཐོག་རྟེན་མ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་མེད་ཐག་མ་ཆད་
 པའི་སྤྱན་ལ་བཀའ་དྲིན་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཐག་ཆོད། ༢ སྤར་མོས་སྤང་བྱེད་རྣམ་
 ཡང་སྤྱི་བ་མི་རྣམས། ཞེས་པ་དེ་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། བསྤྱི་བ་བྱའི་ཉེ་
 མ་དང་སྤྱི་བ་བྱེད་སྤར་མོ་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་པ་ལ། འདི་བསྤྱི་བ་བྱ་
 གཤུ་ཐོག་རྟེན་མ་ཡོད་མེད་མ་ངེས་པའི་སྤྱན་ལ་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཇི་ལྟར་

འོས་ཏེ། འདིའི་ཚུང་གཞི་ཚོས་ཅན་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཚད་མ་རིག་པའི་ཐ་
 ལྷན་ལྟར་ན། བསྐྱབ་བྱ་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལྟ་སྟངས་བཞིས་ཟེར། ན་གངས་སྟོངས་
 ཅམ་མ་ཚད་འཛམ་བུས་མཚན་པའི་སྤྱིང་དུ། གྲགས་ཤིང་བྱབ་ཟིན་པའི་རྒྱབས་
 ཆེན་གྱི་མེས་པོ། ཞེས་པའང་མ་ངེས་ཏེ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་ལྟ་ཅི་སྟོས། བོད་སྟོངས་
 བོད་ལྷགས་གསོ་རིག་སྟོབ་ཆེན་གྱི་ར་བའི་ནང་ཅམ་ལའང་། ཡོངས་སུ་གྲགས་མ་
 ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་བཞུགས་པའི་གོ་ལའི་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་སྐད་གྲགས་ཡོད་
 པའི་མཁས་པ་འབུམ་རམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོད་མེད་
 དབྱང་དང་དབྱང་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཛད་ཕྱིན་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་
 ཡིས་འགོག་པ་མི་རུས་པ་ཕར་ཞོག། གསོ་རིག་སྟོབ་ཆེན་གྱི་ར་བའི་མཐའ་ལས་
 ཀྱང་བཀལ་རུས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

[[ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ར་སྟོང།]]

༡ སྤར་རུས་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་རྣམ་ཐར་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པ་རེད་ཅེས་དགག་པ་
 གནང་མཁན་མང་པོ་བྱང་འདུག །འོན་ཀྱང་དེར་རུས་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་རྣམ་
 ཐར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་མ་གཏོགས། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་མེད་ཅེས་ཐག་
 བཅད་ནས་སྤར་མཁན་ཁོ་བོས་ད་བར་རུ་མ་མཐོང་། ཁོ་བོ་ནི་བན་བོན་གཉིས་
 ཀའི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་དག་ལ། འདྲ་མཉམ་དང་བྱས་བཀུར་གྱིས་སྟོན་ནས་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྟབས། 《བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟི་དོན་པར་རྒྱ་རྒྱ་གའི་ཕྱེུ་
 མིག་》དང་། 《བོད་ཡིག་ཆོག་གཏེར་རྒྱ་མཚོ་》 《གསོ་རིག་རྟིང་ལོར་གཅེས་
 བརྒྱས་》 སོགས་ཁོ་བོས་བརྩམས་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་ནང་རུ་
 《རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་》ལ་གཞི་གཟུང་སྟེ། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་
 པོའི་རྣམ་ཐར་བཀོད་ཡོད་ལ། རུས་མཚུངས་སུ་དེ་ཉིད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཚུང་གཞི་
 ཅན་ཡིན་ཚུལ་ཡང་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོད་མེད་གང་
 ཡིན་ཀྱང་། དེས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཡར་རྒྱས་འགོ་བལ་ཕན་གནོད་གཉིས་ཀ་གང་
 ཡང་མ་མཐོང་། ལྷི་ལོའི་རུས་རབས་བཅུ་བརྒྱན་པའི་རུས་དཀྱིལ་བར་གཡུ་ཐོག་
 རྟིང་མ་ཟེར་བའི་མིང་ཅམ་ཡང་། ཡིག་རྟིང་དག་ལས་མཐོང་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། དེས་
 བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་བཀག་རྟོག་ཡང་བྱང་མི་འདུག །དེས་

ན་རི་ཐང་རྩ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཁོང་སློབ་དང་། ང་ཀྱལ་གྱི་སློབ་པ་ཚོ་དང་པ་ལ་
འབད་དུག་ན། རང་གི་ལྷན་སྐྱེས་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ངེས། །

༩ སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོའི་ཚེས་ལ།《རྒྱུད་བཞི་》མངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ཡིན་ཟེར་མཁན་
རྒྱལ་ལ་དགག་པ་བྱེད་མཁན་ཁག་གཅིག་བྱང་བ་དཔེར་ན། ཀམ་པ་རང་བྱུང་
རྩོ་རྩེ། ལྷག་ཆོང་ལོ་ལྷ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ཀམ་ཕྱིན་ལས་པ། དཔལ་པོ་
གཙུག་ལག་ཤིང་བ། ཟུར་མཁར་སློབ་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱོན་ཡོད་ཅིང་།
ལྷག་པར་དུ་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཤིང་བ་དང་། ཟུར་མཁར་སློབ་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་
རྒྱལ་ལ་《རྒྱུད་བཞི་》 ཚུམ་པ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཡིན་པ་གསལ་
པོར་གསུངས་ཀྱང་། གཡུ་ཐོག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆོག་ཟུར་ཅམ་ཡང་མེད་པ་མ་
ཟད་། དེའི་གོང་གི་ཡིག་ཆའི་ནང་གཡུ་ཐོག་རྩིང་མ་ཟེར་བའི་མིང་ཅམ་ཡང་ད་
བར་མ་མཐོང་། ཟུར་མཁར་བས་《རྒྱུད་བཞི་》 བཀའ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་ལན་
དུ་《རྒྱུད་བཞི་》རྒྱ་གར་ནས་དྲངས་ཡོང་བ་ཡིན་པའི་ཁྱེད་མ་བཟོ་བའི་ཆེད་
དུ་རྩོད་ལུང་སྒྲན་པ་ཀུན་ལེགས་ཀྱིས་གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་《རྒྱལ་མར་བཀའ་རྒྱ་མ་》
བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་འབེལ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་ཀྱིས་《གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་》དུ་
ཞིབ་གསལ་བསྟན་ཡོད་པས་འདི་ཡང་བསྐྱར་མ་སྒྲིལ། །

༩ གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་《རྒྱལ་མར་བཀའ་རྒྱ་མ་》 དར་མོ་སྒྲན་རམས་པས་
གཟིགས་སྒྲོང་གནང་ཞིང་ཤིང་སྒར་དུ་བཞོས་པ་དང་། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་
དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་ནི་དོན་དངོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རེད། །

༩ རྩོ་རྩེ་མངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་《སྒྲན་གྱི་ཁོག་དབུབ་》ནང་དུ། “རྒྱལ་མར་
ལོ་རྒྱུས་དེ་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་མི་མཐུན། ཅ་རྒྱུད་དང་འགལ། བོན་པོའི་ཟེར་
སྒྲོས། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལས་ཡིད་བརྟེན་དུ་བྱང་བ་དཀའ་ནའང་།”
ཞེས་ཡིད་མ་ཆེས་པའི་རྒྱལ་མར་བྱུར་དང་བཅས་པའི་སློབ་པ། གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་
རྒྱལ་མར་སྒྲོར་ཞིག་གསུང་ཡོད་པ་ནི། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་དར་
མོ་སྒྲན་རམས་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཞིང་ཡོད་སྟབས། མདོན་གསལ་གྱི་སློབ་པ་
དགག་པ་གནང་མ་མོད་ནའང་། ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པའི་རྩེས་སུ་ཁོང་གིས་
སྤྱིན་བདག་གནང་ནས་བཞེངས་པའི་སྒྲན་མར་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་

པོའི་གསལ་ཡིག་ལྟར་གསོ་རིག་སྒྲུབ་གྱི་ལྟ་བུ་བརྒྱད་བཀོད་པ་དེ་དག་གི་ནང་ན་གཡུ་
 ཐོག་རྒྱིང་མའི་ཆོག་ཟུར་ཅམ་ཡང་བཀོད་མི་འདུག། བོད་ལྗོངས་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཁང་
 གི་སྒྲུབ་ཐང་གི་དེབ་དང་། གནའ་དུས་ཨོ་རོ་ལོག་ལ་ཉར་ཆགས་བྱས་ཤིང་བྱིས་
 དབྱེན་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ནས། པར་སྐྱབ་བྱས་པའི་སྒྲུབ་ཐང་གཉིས་ཀ་པན་ཚུན་གོ་
 བཟུང་བྱས་ཏེ་བལྟས་ཀྱང་། དེ་དག་ཆང་མའི་ལྟ་བུ་ནང་དུ་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་
 བཀོད་མི་འདུག། འདིར་ཞལ་ཐང་ནང་དུ་བཀོད་པའི་ལྟ་བུ་བརྒྱད་མི་འདྲ་བ་རྣམས་
 རེ་རེ་བཞིན་རིུ་མིག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པར་འདིར་གཟིགས།།

གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་བརྒྱད་པ་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་གསལ་ཡིག་ལྟར་བཀོད་པ།

ཨང་	ལྟ་བུ་བརྒྱད་གྱི་མཆན།	ཨང་	ལྟ་བུ་བརྒྱད་གྱི་མཆན།
༡	སངས་རྒྱུ་སྒྲུབ་ལ།	༢༡	གཞོན་ནུ་ཡེ་ཤེས།
༢	འཇམ་དཔལ་དབྱངས།	༢༢	གཡུ་ཐོག་འབྲུམ་མེད་།
༣	ནང་འཁོར་སྐྱབ་རས་གཟིགས།	༢༣	གཙང་ཕྱོག་སངས་རྒྱུ་རིན་ཆེན།
༤	ནང་འཁོར་སྐྱབ་ན་རྩོ་རྩེ།	༢༤	དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན།
༥	ནང་འཁོར་ཀྱན་དགའ་པོ།	༢༥	དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆན།
༦	ནང་འཁོར་འཆོ་བྱེད་གཞོན་ནུ།	༢༦	བྱང་ཏི་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆན།
༧	ནང་འཁོར་འོད་གྲུང་།	༢༧	བྱང་ཏི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད།
༨	ནང་འཁོར་ཉེ་བ་འཁོར།	༢༨	དབང་སྐྱུ་གྲགས།
༩	སྐྱ་སྐྱུབ།	༢༩	རིག་འཛིན་སྐྱབ་ཆོགས་བཟང་པོ།
༡༠	དཔལ་ལྷན་པ་ཁོལ།	༣༠	ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོ་རྩེ།
༡༡	ཁ་ཆེ་རྒྱ་དགའ།	༣༡	ཆེ་འབྲུམ་པ།
༡༢	པརྒྱ་འབྲུང་གནས།	༣༢	བྱར་པོ་པར་ཆེན།
༡༣	བེ་རོ་ཙ་ན།	༣༣	མང་ཐོས་རྒྱ་བའི་དབང་པོ།
༡༤	རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྒྲིང་རྩེུ་བཙན།	༣༤	འཆི་གསོས་སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ།
༡༥	རྒྱལ་སྐས་ལུ་ནེ་བཙན་པོ།	༣༥	དྲང་སྒྲིང་བལྟན་འཛིན་རྒྱལ་པོ།
༡༦	གཏེར་ཕྱོག་གྲུ་པ་མཛོན་ཤེས།	༣༦	སྒྲིང་ཕྱོག་སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ།
༡༧	དབྱུང་པ་དར་གྲགས།	༣༧	སྐྱབ་སྐྱོམ་གར་དབང་ཕྱོམ་ཆེ།
༡༨	རོགས་ཕྱོག་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས།	༣༨	བྱང་བདག་སྒྲོ་མཆོག་རྩོ་རྩེ།
༡༩	གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ།	༣༩	རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ།
༢༠	སུམ་ཕྱོག་ཡེ་ཤེས་གཟུངས།		འདི་ཡན་གསལ་ཡིག་ལྟར་བཀོད་པ།

གཡུ་ཐོག་ལྷ་བརྒྱུད་ལྷ་པོ་དཔ།

ལང	ལྷ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཆན།	ལང	ལྷ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཆན།	ལང	ལྷ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཆན།
༡	སངས་རྒྱལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ།	༡༡	དཔལ་ལྷན་འཛིན་ཕྱེད།	༢༡	ཆོས་རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས་སྤྲུལ་སྤྲུལ།
༢	གུ་ཅ་པ་ལྷ་འབྱུང་གནས།	༡༢	བྱལ་ལྷ་སྤྲུལ་ཆེན་རིན།	༢༢	རིག་འཛིན་དག་གི་དབང་པོ།
༣	མཁའ་འགྲོ་མ་དཔལ་ལྷན་ཐེང་བ།	༡༣	བསོད་ནམས་དབང་པོ།	༢༣	ཁྱལ་བདག་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ།
༤	གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ།	༡༤	རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དམ་པའི་མཆན།	༢༤	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།
༥	སུམ་སྤྲོན་ཡེ་ཤེས་གཟུངས།	༡༥	དབེན་གནས་བསྤྲོན་པ་ཞིག་པོ་པ།	༢༥	རིག་འཛིན་གཏིར་བདག་སྤྲིང་པ།
༦	འཆི་གསོས་གཞོན་རྒྱ་ཡེ་ཤེས།	༡༦	བྲན་དབང་དཀོན་མཆོག་ཆོས་རྗེ།		
༧	གཙང་སྤྲོན་སངས་རྒྱལ་རིན་ཆེ།	༡༧	བྱར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྫོང་།		
༨	རིན་ཆེན་རྫོང་།	༡༨	དཀོན་མཆོག་དཔལ་བཟང་།		
༩	དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆན།	༡༩	ཀོང་ཆེན་ནམ་མཁའ་དཔལ་བ།		
༡༠	བླང་ཏི་དཔལ་ལྷན་འཛིན་ཕྱེད།	༢༠	བདུད་འཛིན་རྫོང་།		

བདུད་ཆི་བུམ་པའི་བླ་བརྒྱུད།				བླ་བརྒྱུད་ཐོར་བུ།			
ཨང	བླ་བརྒྱུད།	ཨང	བླ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཆོན།	ཨང	བླ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཆོན།		
༡	སྒྲུབ་བླ།	༡༥	མངའ་རིས་པརྒྱ་ དབང་རྒྱལ།	༡	མཁན་ཆེན་གྲུ་དབང་ ལྷག		
༢	འཇམ་པའི་ དབྱངས།	༡༦	རིག་འཛིན་ལེགས་ ལྷན་བདུད་འཛོམས།	༢	མཁན་མཆོག་བསོད་ ནམས་རྒྱལ་མཆོན།		
༣	སྒྲུབ་རས་གཟིགས།	༡༧	ཆོས་རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས་ སྒྲོབས་རྒྱལ།	༣	རིན་མིངས་སྒྲོ་བཟང་རྒྱལ་ མཆོན།		
༤	ལྷག་ན་རྩོ་རྩི།	༡༨	རག་གི་དབང་པོ།	༤	བསྐྱེད་འཛིན་རྒྱ་མཆོ།		
༥	པརྒྱ་འབྱུང་གནས།	༡༩	རིག་འཛིན་ཀྲན་བཟང་ དབང་པོ།	༥	མིང་སྒྲོན་སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་ མཆོ།		
༦	མཁན་འཕྲོ་དཔལ་ ལྷན་མེད་བ	༢༠	བྱུང་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་ རང་ལྷོལ།	༦	བྱུང་བདག་ཆོས་དབྱིངས་ རང་ལྷོལ།		
༧	ཨོ་རྒྱན་གྲུབ་སྒྱིང་།	༢༡	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།	༧	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།		
༨	ལྷགས་ལྷན་རིན་ ཆེན་	༢༢	བྱུང་ཆེན་གཞོན་ཅུ་ རོན་གྲུབ།				
༩	རྩོ་རྩི་མགོན་པོ།						
༡༠	དཔལ་ལྷན་ཆ་ལྷང་།						
༡༡	གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ།						
༡༢	གཡུ་ཐོག་འབྲུམ་ མེད་						
༡༣	བྱང་ཏི་འཇམ་ དཔལ་རྒྱལ་མཆོན།						
༡༤	མཁྱེན་པ་ལྷན་པ་ ཆོས་མཛད་དཀར།						
༡༥	བྱམས་པ་རིན་ཆེན།						

བརྒྱད་པ་ཐོར་བྱ་འགའ་ཞིག

ཨ ང་	འབྲུམ་ནག་སྒྲགས་ བཅོས་ཉམས་ཡིག	ཨང	བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲ་ བརྒྱད་གྱི་མཆན།	ཨང	ཉམས་ཡིག་བརྒྱ་ཅའི་སྒྲ་ བརྒྱད་གྱི་མཆན།
༡	ཤོང་ཆེན་བསྟན་པའི་ རྒྱལ་མཆན།	༡	ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་ རྩོ་རྩ།	༡	ཤོང་སྟན་དགོན་མཆོག་ མན་བདེ།
༢	སྒྲགས་འཆར་བསྟོད་ ནམས་རྒྱལ་མཆན།	༢	སྟེམ་པ་ཆེ་དབང་།	༢	རིན་སྒྲིངས་སེམས་དཔའ་ སྟོ་བཟང་།
༣	ཟུར་རིགས་དག་ དབང་སྟན་ཆོགས།	༣	བྱ་པོ་པར་ཆེན།	༣	དྲང་སྟོང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་ མཆོ།
༤	རྒྱལ་རྒྱ་གཏིར་བདག་ ཡུང་པ།	༤	མང་ཐོས་རྒྱ་བའི་དབང་ པོ།	༤	དྲན་དབང་བྱང་ཐོས་དར་ རྒྱས།
༥	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།	༥	རིན་སྒྲིངས་སྟོ་བཟང་རྒྱ་ མཆོ།	༥	འཆི་ཐོས་སྟན་སྟོ་མ་ཆེན་ པོ།
		༦	བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ།	༦	པི་མའི་ཡང་རྒྱལ་ཁ་ཆང་ པ།
		༧	བྱང་ཐོས་མཁས་དབང་ དར་རྒྱས།	༧	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།
		༨	སྟན་སྟོ་མ་པ།	༨	གཏིར་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ།
		༩	སྟོ་མཆོག་རྩོ་རྩ།	༩	ཨ་ལྷ།
		༡༠	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།	༡༠	ཆགས་པ་ཆོས་འཕེལ།

གལ་སྲིད་རེའུ་མིག་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ན། 《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་སྟན་ཐང་བརྒྱད་
ཅུའི་དཀའ་འབྲེལ་བེཊུཅུའི་འོད་སྤང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ》 ཞེས་པ། གཙོ་སྒྲིག་
པ། བྱམས་པ་འཕྱིན་ལས། པེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་དུ། གྱི་ལོ་༡༠༠༤ལོར་
དཔར་སྟན་བྱས་པ་དེ་ལ་གཟིགས་པར་ཞུ། བོད་གྱི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་
པ་རྣམས་ཀྱིས་ད་ལྟ་བཞུགས་པའི་ཞལ་ཐང་རྟིང་པ་ལ་ཞིབ་དུ་གཟིགས་འོས།
མ་འོངས་པར་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་འདྲོད་མཁན་ཆོས། ཉིན་ཞིག་པོ་རྒྱ་ལའམ་དགོན་
པ་ག་གེ་མོ་ཞིག་ན་འདུག་ཟེར་ནས། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོད་པའི་ཞལ་ཐང་ཞིག་
བྱིར་ཡོང་སྲིད་པ་དེའི་སྟོན་ལ་ང་ཆོས་བདེན་དོན་འདི་རྒྱས་མངའ་ཡོད་པ་མཛོད།

༥ རྟེན་འཇུག་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོག་གསེང་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་བྲིད་རྒྱུན་སྟོར། 《གསེང་རིག་སྒྲུབ་གྱི་ཁོག་དབུབ་》ལས①། “ཟུར་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་སྟོན་པ་སྒྲུབ་གྱི་ལྟ་གསུང་པ་པོ་དྲུང་སྟོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས། རྟུང་པ་པོ་དྲུང་སྟོང་ཡིད་ལས་སྒྲེས། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཅུ། དཔལ་མགོན་ལྷ་སྦྱུབ། དཔལ་ལྷན་དཔལ་པོ། ཁ་ཆེའི་པར་ཆེན་ལྷ་བ་མངོན་པ་དགའ་བ། ཡེ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན། མངའ་བདག་གི་སྟོང་ལྡུང་བཅན། གཏེར་སྟོན་གྲུ་པ་མངོན་ཤེས། དབུས་པ་དར་གྲགས། རོག་སྟོན་དཀོན་མཆོག་སྦྱུབས། རིགས་འདུས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། ལུས་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཟུངས། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཅུ་ཡེ་ཤེས། གཡུ་ཐོག་མཁས་པ་འབྱམ་མེད། གཅོང་སྟོན་སངས་རྒྱལ་རིན་ཆེན། མཁས་པ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན། བསྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོན། བྲང་ཏི་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། བྲང་ཏི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད་དེ་འདི་ཡན་བྱེད་ལུགས་གཏེར་མ་དང་། ཀུན་དགའ་པོ་དང་སྟོབ་དཔོན་པར་སྐྱོ་སྐྱོས་འདྲེན་ཚུལ་རྒྱས་བརྟུས་ལས་འདྲ་ཞིང་། དེ་ནས་དགེ་སྟོང་ཆལ་པ་དབང་གྲགས། མཁས་མཆོག་སྟན་ཆོགས་བཟང་པོ། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེ། སྒྲེམ་པ་ཆེ་འབུམ། བྱར་པོ་པར་ཆེན། དེའི་དངོས་སྟོབ་ཀྱི་སྒྲུབ་མོ་ལྷ་བའི་དབང་པོ། རྒྱ་ལྷ་སྟོ་སྟོས་བརྟན་པའམ་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ། དྲུང་སྟོང་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་པོ། སྟོང་སྟོང་ཆོས་རྟེ་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ། ” ཞེས་སྐུ་སྐྱོར་ཟུར་ལུགས་ཀྱི་གསེང་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ལྟ་བརྒྱུད་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། ཡང་། 《གསེང་རིག་སྒྲུབ་གྱི་ཁོག་དབུབ་》ལས②། “དེ་ལྟར་བྲང་ལུགས་ལ་བཀའ་མ་དང་། གཏེར་མའི་བརྒྱུད་པ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ། 【གཏེར་བརྒྱུད་ནི།】 སྟོན་པ་སྒྲུབ་ལྟ་གསུང་རྒྱལ་ཡིད་ལས་སྒྲེས། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་པོ། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཅུ། ཡེ་ཆེན་པར་ཆེན་མཁས་མཆོག་སྦྱ་སྦྱུབ། སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོ། ཁ་ཆེ་ལྷ་དགའ། ཡེ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་ལྡུང་བཅན། ལྷལ་པའི་གཏེར་སྟོན་གྲུ་པ་མངོན་ཤེས། དབུས་པ་དར་གྲགས། རོག་སྟོན་དཀོན་ཅོག་སྦྱུབས། བེ་བྱི་སྟོན་གཞོན།

① འོག་ངོས་504པའི་ཐོང་8 པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། 2011 ལོར་པར།

② འོག་ངོས་༤༩6པའི་ཐོང་74པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། ཟ࿳་ལོ་༢༠༡༡ལོར་པར།

ཟླ་འོད་གཞོན་ཅུ། ཞང་སྒྲན་ནག། རིགས་འདུས་སྒྲན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་
 ཏན་མགོན་པོ། དེས་བི་རི་སོགས་མ་བརྒྱད་པར་རོག་སྟོན་དགོན་ཅོག་སྐྱབས་ཁོ་
 བར་གསན་པའི་ལུགས་གཅིག་ཀྱང་མཆིས། གཡུ་ཐོག་པར་སྐྱུང་དང་།
 སྟོབ་བརྒྱད་གཉིས། ཟུར་མཁར་བས་མི་གཅིག་པར་མཛད་འདུག་ཟླ་ཕྱི་མ་རྩམ་
 སྐུ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཟུངས། སྐུ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་དགའ། སྐུ་སྟོན་འབྲུམ་
 མ། ལུང་དམར་མགོན་པོ་རིན་ཆེན། སྐྱག་ཟླ་བ་པག་སྟོན་སྤྱུ་མགོན་པོ།
 སྐྱག་ཟླ་སྐྱག་མ་བ། གཡུ་ཐོག་པའི་སྐྱུང་ལ་འབྲུམ་སེང་། འཇམ་དཔལ།
 བྱང་ཏི་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ། དེ་སྐྱུང་བྱང་ཏི་རྒྱལ་བཟང་། གཙུང་བྱང་ཏི་
 དཔལ་ལྷན་འཛོལ་བྱང་སྒྲན་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན། ལྷའི་སྒྲན་པ་
 བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ། བྱམས་པ་དགོན་མཆོག་རིན་ཆེན་ནམ་མཁའི་ཉི་མ་མཛོང་
 བ་དོན་ལྷན། བཟླ་ཤིས་དཔལ་བཟང་། །

【བཀའ་མའི་བརྒྱད་པ་ནི།】 ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོས་འཛོལ་བྱང་གཞོན་ཅུ་དང་། སྐྱ་སྐྱབ་
 གཉིས་ལ་གསན། དེས་ལྷ་སྐྱུང་ལྷ་ཞེ་བཅན་པོ་ལ་རང་འགྱུར་དུ་གསུངས། དེ་
 བས་རིམ་པ་ལྷར་གྱི་སྟོང་ཟེུ་བཅན། རལ་པ་ཅན་གཅོང་མ། རྒྱལ་པོ་རྡོ་རྗེ།
 ལྷ་རྩེ་ལྷན་གྱུ་བ། རལ་པ་ཅན། ལྷ་ལུང་རྣམ་གཉིས། འོད་སྐྱུངས། དཔལ་
 འཁོར་བཅན། སྐྱིད་ཟླ་ཉི་མགོན། བཟླ་ཤིས་བཆེགས་པའི་དཔལ། བཟླ་ཤིས་
 དཔལ་ཟླ། ཟླ་གཙུག་ཟླ། ཡེས་ཤེས་འོད། ཆེ་ཟླ། ཟླ་འོད། ཉི་འོད།
 གྲགས་ལྷན། བསོད་ནམས་རྡོ་རྗེ། ཆོས་རྒྱལ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་། མའི་ཉི་
 མ་མཛོང་བ་དོན་ལྷན། བཟླ་ཤིས་དཔལ་བཟང་པོ། འདི་ནས་བཀའ་གཏེར་གྱི་
 བརྒྱད་པ་རྒྱ་བོ་གཉིས་འདྲེས་སུ་སོང་བར་བཞེད། ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྷར་ཟླ་
 སྐྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་གསོ་རིགས་ཁོག་དབུབ་དུ། ཟུར་ལུགས་
 རྒྱད་བཞིའི་སྐྱ་བརྒྱད་དང་། བྱང་ལུགས་བཀའ་གཏེར་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་བརྒྱད་གཡུ་
 ཏུ་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་ཅམ་ཡང་མི་འདུག་པས་འདི་ལ་ཞིབ་དུ་
 གཟིགས་ཤིག །

༦ གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་《རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ།》 ལྷར་ན་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་
 རྒྱད་བཞི་གཏེར་ནས་དྲངས་མཁན་གྱི་གཏེར་སྟོན་ཡོན་སྐྱབས། ཀོང་སྤུལ་རིན་

པོ་ཆེས་《གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཆའི་ནམ་ཐར་》ནང་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་ནམ་ཐར་ཞིག་
 མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། རྒྱུད་བཞི་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་དེ་གཏེར་
 མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཆང་པ་ཡིན་ནམ། །

༡ ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཁུས་པའི་《རྒྱུད་བཞི་》བཤད་བྲིད་དང་།
 ལུང་རྒྱན་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཟེར་བ་ཞིག་མི་སྤང་། 《ཀོང་སྤུལ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གསལ་ཡིག་》ལས ① ། “རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་བྲིད་ཀྱི་རྒྱན་།
 ཟུར་མཁར་ཁུ་དཔོན་དང་སྟན་རྒྱལ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཞལ་ལུང་རི་ལྟར་བ་
 རྟེན་འགྲེམས་ནས་བཅུ་མ་ས་བཅད་དང་སྟར་བའི་བཤད་པ། ལེགས་པར་ནོས་
 པའི་རིང་བརྒྱད་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྟན་གྱི་སྒྲ་མ། དྲང་སྤྱང་རིག་པའི་ཡེ་
 ཤེས། དྲང་སྤྱང་ཡིད་ལས་སྦྱེས། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཅུ། མགོན་པོ་སྤྱུ་སྦྱུབ།
 དཔལ་ལྷན་དཔལ་པོ། པཎ་ཆེན་ཟླ་བ་མངོན་དགལ། ལ་ཆེན་པོ་རོ་ཅ་ན།
 རྩེ་བྱི་སྤྱང་ཕྱེ་བཅན། གཏེར་སྟོན་གྲུ་པ་མངོན་ཤེས། དག་བཤེས་དབུས་པ་
 དར་གཤམ། རོག་སྟོན་དཀོན་མཆོག་སྦྱུབས། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ།
 སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཟུངས། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཅུ་ཡེ་ཤེས། མཁས་པ་འབུམ་སེང་།
 གཙང་སྟོན་སངས་རིན། མཁས་པ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན། བསྟན་འཛིན་དོན་
 གྲུབ་རྒྱལ་མཚན། བྲང་ཏི་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། བྲང་ཏི་དཔལ་ལྷན་
 འཆོ་བྱེད། ཟུལ་ཕུ་སྟན་མོ་ཆེ་པ། སྟན་སྟོན་དབང་ཕུག་བཟང་པོ། རྩེ་ཟུར་
 མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེ། དུག་དཔོན་དཀོན་མཆོག་དཔལ་བཟང་། བུམས་
 པའི་མཚན་ཅན། པཎ་ཆེན་མགོན་པོ་དཔལ་བ། སུས་དོན་གྲུབ་ལེགས་པ།
 སྟན་སྒྲ་དོན་གྲུབ། སྒྲམ་པོ་བ་མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕུག །འབྲི་གུང་ཆོས་ཀྱི་
 གཤམ་པ། མཚུར་ཕུ་སྒྲ་སྟན་པ་སྟན་མོ་ཆེ། མཁྱེན་བཅེ་གསལ་བྱེད། ཇལ་ལ་
 ཆོས་དབང་། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས། །ཡང་ན། མཚུར་ཕུ་སྒྲ་
 སྟན་པ། སྟགས་གྲུ་བསྟན་འཕེལ། རྩམ་ཀར་ནི་རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་བྲིད་གཙོ་
 པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། རྩེ་འདིས་ནི་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་བརྟག་པ་སྟན་དབུང་མི་འདྲ་
 བ་དུ་མ་མཁས་པ་མཐའ་དག་ལས་གསལ་པས་སྟོགས་དུས་ཀྱི་སྟན་གྱི་སྒྲ་མའི་གོ་

① རོག་པོས་༡༥པའི་ཁྱེད་ཀྱི་པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ལོར་པར།

འཕང་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་གསོ་རིག་མཐར་ཕྱིན་བཟླ་ཤིས་འབྱུང་པ།
འཚོ་བྱེད་གུ་རུ་ཆོ་དབང་། རྒྱུད་དང་ལག་ལེན་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་འཚོ་
བྱེད་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀམ་ཆོ་དཔལ། ཀམ་ཆོ་དབང་རབ་བརྟན་བྱང་ལས་
བདག་གི་བསྐྱབ་པའོ། ཞེས་རྒྱུད་བཞིའི་བྲིད་རྒྱུན་གྱི་སྐྱབ་བརྒྱུད་གསལ་པོར་བཀོད་
ཡོད་པ་དང་། །

ཡང་། ཤོག་ངོས་དེའི་འདབ་ཕྱིང་ལས། “རྒྱུད་བཞིའི་བསྐྱབས་ལྟར་གི་
བརྒྱུད་ཚུལ་ལ། བཀའ་མའི་ལུགས་དང་། གཏེར་མའི་ལུགས། ཉེ་བརྒྱུད་གྱི་
ལུགས་ཉེ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། 【བཀའ་མའི་བརྒྱུད་པ།】 སངས་རྒྱུས་སྒྲན་གྱི་
སྐྱམ་མ། ཐུབ་པའི་དབང་པོ། འཇམ་དབྱངས། མཁན་ཆེན་པོ་རྟེན་ཏུ།
བྲི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན། ལུ་ནེ་བཅན་པོ། སད་ན་ལེགས། བྲི་རལ་པ། ལྷ་ལྟར་
དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ། མངའ་བདག་འོད་སྤྱང་། དཔའ་འཁོར་བཅན། རྒྱུད་ལྟེ་
ཉེ་མ་མགོན། བཟླ་ཤིས་ལྟེ་ ཡེ་ཤེས་འོད། མངའ་བདག་ཆེ་ལྟེ། ལྷ་ར་བྱང་
ཚུལ། ལྷ་ར་ཤེར་གྲགས། ཟར་པ་དར་མ་རྒྱལ་མཆོན། བྲོ་མོ་ཆེ་བ། སངས་
རྒྱུས་སྒྲན་པ། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས། བསོད་ནམས་གྲགས་པ། རྒྱལ་སྤྱུས་
ཆོས་རྒྱུད་པ། མང་མཁར་ཚུལ་བེམས་དཔལ། གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོག་ །འཇམ་
དབྱངས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ། ལྷ་སྒྲོན་དཔལ་བཟང་། བྱང་སེམས་ཀྱན་མཆོག་ །ལྟེ་
གྲོལ་མཆོག་ ། ལྷག་ལྟར་པ་ལུ་དཔོན། ཏཱ་ར་རྣ་མ། རིན་ཆེན་རྒྱ་མཆོ། ཀྱན་
དགའ་ཆོས་བསམ། ཀྱན་དགའ་མཐའ་ཡས། ཀྱན་བཟང་དབང་པོ། ཆོ་
དབང་ནོར་བུ། སྤྱན་ལས་ཤིང་རྟ། སྤྱན་ལས་ཡར་འཕེལ། ཆོས་གྱི་སྤྱང་བ།
འདྲི་སྤྱར་མཆོག་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱན་ལས་ལྷན་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ལས།
བདག་སྤོ་གྲོས་མཐའ་ཡས་གྱིས་ལྷས་པའོ། ། ཞེས་སོ། །

“གཉིས་པ། 【གཏེར་མའི་བརྒྱུད་པ།】 བདེ་གཤེགས་སྒྲན་སྐྱེ། རིག་པའི་
ཡེ་ཤེས་མཆེད་ལྟ། དྲང་སྤྱོད་ཡིད་ལས་རྒྱུས། འཚོ་བྱེད་གཞོན་ཏུ། འཕགས་པ་
ལྷ་རྒྱུབ། དཔལ་ལྷན་དབང་པོ། ཁ་ཆེ་རྒྱ་དགལ། ལ་ཆེན་པོ་རོ་ཅ་ན།
བྲི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན། གཏེར་སྒྲོན་གྱི་པ་མངོན་ཤེས། དཔུས་པ་དར་གྲགས།
རིགས་སྒྲོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱུབས། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། ལུ་སྒྲོན་

ཡེ་ཤེས་གཟུངས། སུ་ཆེན་གཞོན་ཅུ་ཡེ་ཤེས། གཙང་སྟོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས།
 མཁས་པ་རིན་ཆེན་རྩོམ་མེད། སྤྲེལ་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོན། བྱང་ཏི་དགོན་མཆོག་
 རྒྱལ་ལ། དཔལ་ལྷན་འཛོལ་བྱེད། འཛོལ་བྱེད་རིན་ཆེན། རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོད་
 དབང་། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། རི་ཁྲོད་ཞིག་པོ། བྱ་བཏང་དགོན་མཆོག་ལྷན་
 གྲུབ། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོམ་མེད། གྲུན་པ་ཆོ་འབྱུང་། བྱར་པོ་སུ་ཆེན།
 རྒྱ་བའི་དབང་པོ། པོ་པོ་སྟོ་ལྷན། བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་པོ། དེ་སྤྲེལ་གཞན་སུ་
 དབང་པོ། གྲུན་མཁྱིན་པ། མཁས་དབང་བུ་རྒྱ་ནས། ཡོངས་འཛིན་གྲུན་
 དགལ། ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷན། དག་ལེགས་བཞད་པ། གྲུན་དགའ་བསྟན་
 འཛིན། ཆོས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། བཀའ་བརྒྱུད་ཤིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་
 བ། འཛིན་སྤྱང་རྩོམ་པ། །

“གསུམ་པ། 【ཉེར་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས།】 སངས་རྒྱས་སྟོན་གྱི་སྤྲེལ་མ། མཁའ་འགྲོ་
 མ་དཔལ་ལྷན་བྱེད་པ། རྩོམ་གྲུ་ཐོག་པ་ཆེན་པོ་ལས་རིམ་པ་བརྒྱུད་པའོ། །

ཞེས་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་ཡིག་ལས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་བྲིད་
 རྒྱུན་དང་། ལྷང་རྒྱུན་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཟེར་བ་གཏན་ནས་མི་
 འདུག ཀོང་གི་དབྱེད་གཞི་དག་ལ་ལེགས་པར་གཟིགས་དང་། གཡུ་ཐོག་རྟིང་
 མ་མེད་པ་རྒྱབ་མཁན་འབེ་ལོ་གཅིག་སུ་ག་ལ་ཡིན། དེས་ན་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་
 ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཟེར་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་ཡོད་མེད་ཁོ་བོས་སྟེ་
 མི་རུས་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་》 དང་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པོ་གཉིས་བར་ལ་འབྲེལ་བ་ཏིལ་འབྲེལ་ཅན་ཡང་མེད་པར་སྟེ་བའི་སྟོབ་པ་
 གངས་རི་ཏི་མའི་དབང་ལས་ཀྱང་མཐོ་བ་ཞིག་བདག་རྒྱལ་ཁམས་པས་རྟེན་དོ། །

བྲིད་ཀྱི་ཚཱ་ཡིག་ལས། གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་མེད་པ་བརྒྱབ་ན་སོ་སོའི་བསྐྱོད་
 རྣམས་ལ་གཞོད་པར་གསུང་པ་དེ། གལ་སྲིད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཞིག་
 བྱུང་ཡོད་ན་བདེན་མོད། དེ་བས་ཚཱ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
 མཆོས་བཞེངས་པའི། ལྷ་ས་སྟོན་ཅིས་ཁང་གི་གསོ་རིག་ཞལ་མང་བརྒྱུད་ཅུ་དང་།
 རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་གསལ་ཡིག་ ཐེ་སྲིད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་ཡིག་རྣམས་སྤྱང་མེད་དུ་དོར་ན་ཆོས་སྤྱང་དམ་པ་སྤྱང་པའི་

ཉེས་དམིགས་འབྱུང་སྲིད་པས་སྤྱགས་དཔྱད་ཡངས་པོར་ཞིག་མཛོད་ཅིག །

གཡུ་ཐོག་རྩིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གངས་ཅན་བོད་
 གྱི་ལྷ་རྩེ་རྣམས་གསོན་ཅིག ། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསལ་ཡིག་ལྟར་སྤེ་སྲིད་
 སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་བཞེངས་པའི་བོད་གྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཞལ་ཐང་བརྒྱད་ཅུ་
 དང་། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་འཇིགས་ཡིག་། སྤེ་སྲིད་གྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་དབུག་། ཞོར་
 རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གསལ་ཡིག་བཅས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་པས། གཡུ་ཐོག་
 རྩིང་མ་ལས་བརྒྱད་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་བྲིད་རྒྱུན་དང་། ལུང་རྒྱུན་ཞིག་པོད་
 གངས་ཅན་སྤྱོད་པ་འདིར་རྩ་བ་ནས་མི་སྣང་། དེས་ན་བྲིད་རྣམ་ཚང་ལ་བཞུགས་
 པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བྲིད་རྒྱུན་དང་། ལུང་རྒྱུན་དེ་དག་གཡུ་ཐོག་རྩིང་མས་ཐད་ཀར་
 བྲིད་རྣམས་ལ་བརྒྱད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཉེར་བརྒྱད་གྱི་གདམས་ངག་ཞིག་ཡིན་པའི་
 པས་སྤྱགས་དམ་ཐབ་བཞེས་གནང་བར་ཞུ། །

ཅེས་ཤར་དཔལ་སྤངས་པའི་སྤྲན་གྱི་འདྲིན་པ་རྒྱལ་ཁམས་པ་སྤུབ་བསྟན་སུན་ཆོགས་དེས་རྒྱ་
 བྱལ་པའི་ཅིང་གོང་གི་གྲུང་དབུང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་ཏུ་ཀྱ་རེའི་རྩལ་ཏུ། རྒྱ་
 ལོ་༢༠༡༥ལོའི་ཟླ་བ་༢པའི་ཆོས་༡༠འགོ་བརྒྱུགས་ཆོས་༡༡ཉིན་ཡངས་སུ་རྩོགས་པར་བྱས་སོ། །

མི་ཉག་དང་ཞི་བུའི་རྣམས་བཤད།

གཅིག ། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་སྟོར་བཤད་པ།

ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་འདིར་མི་ཉག་ཅེས་པ་ཡུལ་གང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་
ཞེས་ན། 《གུ་བགྱའི་ཆོས་འབྱུང་》 ལས་། “དེ་ཡང་ཐོག་མར་བོད་འདིར་མི་ཡི་
འགོ་བ་ཆགས་ནས་རིང་ཞིག་ན། ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་པོའི་རི་ཆེ་ལ་སྟང་
འོད་གསལ་གྱི་ལྷ་ཞིག །གནམ་ནས་བབས་པ་ལས་མི་རྣམས་ཀྱིས་གནམ་ནས་
བབས་པས་མཆོན་མགར་གནམ་ཆ་འབྱུག་ཅེས་བཏགས་པས། དེའི་བརྒྱུད་པ་
མགར་སྤྲེལ་ཕྱིན་ཆེན་པོ། དེའི་སྤྲེལ་མགར་སྟོང་མེས་ཀྱི་ཆགས། དེའི་སྤྲེལ་
མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བབྱང་ངམ། ཆོས་སྟོན་རིག་པ་ཅན་དུ་གྲགས་པ་སྟེ།
འཕགས་པ་སྦྱུན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྦྱུལ་པ། སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་
དུས་མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྟོན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ལྷག་ན་རྫོ་རྗེའི་སྦྱུལ་པ་འཕྲུལ་
སྟོན་རིག་པ་ཅན་འདི་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྦྱུལ་པ་ཐོན་མི་སམ་སྟོང་
གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་བལ་ནས་འཕགས་མ་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་སྦྱུལ་པ་དང་། རྫོ་པོ་རྣམས་
གཉིས་སོགས་སྦྱུན་དངས་ནས། བོད་ཁམས་ཀྱི་འགོ་བ་རྣམས་དཀར་པོ་དགེ་བའི་
ལམ་ལ་བཀོད་པས། དུས་དེར་འཕགས་མཆོག་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲེལ་དང་བཅས་པ། མང་པོ་དངོས་སུ་ཞལ་འཛོམས་པའི་དུས་
ཡིན་ཞིང་། “ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ནས་མི་ཉག་
ཅེས་པའི་ཡུལ་དེ། དེང་དུས་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཉག་ཡུལ་འདི་ཡིན་པ་
གསལ་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་འདུག །

ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྤྱིད་བབྱང་ཞིང་བཀའ་ཡི་སྟོན་པོ་བསྟོས་
པའི་སྟོར། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས་②། 《ཐང་ཡིག་ཆེན་མོའི་》 ལུང་

① ཐོག་ངོས་༧༩༩པའི་ཐིང་དང་པོར། གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྦྱུན་ཁང་གིས། གླི་ལོ་༡༩༩༠ལོར།
② ཐོག་ངོས་༧༩པའི་ཐིང་༤༩པར། མི་རིགས་དཔེ་སྦྱུན་ཁང་གིས། གླི་ལོ་༢༠༠༢ལོར་པར།
གླི་ལོ་༡༩༩༧ལོ་ནས་༡༩༩༩ལོའི་བར་བརྒྱམས།

དངས་པར། འཕྲུལ་གྱི་གནའ་ཆེན་རིགས་བཟང་དང་། ཁར་པོ་རྒྱལ་གྱི་
 ཁྲོམ་བཟང་དང་། ཚོ་རོ་རོག་པའི་ཀོང་བཟང་དང་། ལྷ་གཟིགས་ཤོག་པོ་
 བསྟན་བཟང་དང་། ཀླ་ཡི་སྟག་སྟོན་འཕེལ་བཟང་དང་། སྤྲུམ་ཅང་དཔལ་གྱི་
 ལེགས་བཟང་སྟེ། ཁར་གི་བཟང་པོ་རྣམ་དུག་ཟེར། དེ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་
 གཅིག རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཡི་ཞབས་ཏོག་དང་། ཁར་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །
 བྱང་གི་ཁྲུང་པོ་སྤྱང་བྱང་བཅན། ལམ་གྱི་བདེ་སྤྱག་གྱི་བཅན་དང་། ལྷ་གྱི་རྩོ་
 རྩོ་རྣམ་བཅན་དང་། ཐིང་གི་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་བཅན་དང་། ཐར་པ་སྤྱི་
 དཔལ་བཅན་དང་། རྩོང་པོ་འཕྲུལ་གྱི་སྟེ་བཅན་ཏེ། སྤྱི་སྟོན་བཅན་པོ་རྣམ་
 དུག་ཟེར། དེ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པོ་བརྒྱལ། སྤྱི་ཡི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །
 ཤར་སྟོགས་རྒྱ་དང་མི་ཉག་ནས། བཟོ་དང་ཅིས་ཀྱི་དཔེ་རྣམས་སྤངས། ལྷོ་
 སྟོགས་དཀར་པོ་རྒྱ་གར་ནས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་རྣམས་བསྟུར། རུབ་སྟོགས་
 སོག་པོ་བལ་པོ་ནས། ཟས་ཅོར་ལོངས་སྟོད་གཏོར་ཁ་སྟེས། བྱང་སྟོགས་ཏོར་
 དང་ཡུ་བྱར་ནས། ཁྲིམས་དང་ལས་ཀྱི་དཔེ་རྣམས་སྤངས། དེ་ལྟར་སྟོགས་
 བཞིར་དབང་སྟུར་ནས། མཐའ་ཡི་ལོངས་སྟོད་དབང་དུ་བསྟུས། འཛམ་གླིང་
 བྱེད་ལ་ཁ་ལོ་སྟུར། མཁས་པ་ཐུ་མི་སམ་སྟོ་ཏ། མགར་གྱི་སྟོང་བཅན་ཡུལ་
 བཟུང་དང་། འཕྲི་ཡི་སེ་རུ་བྱང་སྟོན་དང་། ཉག་གི་སྤྱི་བཟང་ཡང་སྟོན་
 ཏེ། མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྟོན་པོ་བཞི། དེ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པོ་བརྒྱལ། བར་
 ཀྱི་ཁོད་སྟོམ་ཁྲིམས་གཉིས་སྟོང་། ཞེས་སོགས་སྤྱི་ནང་གི་སྟོན་ཆེན་རྣམས་བསྟོས་
 པའི་རྒྱལ་བསྟན་ཡོད། །

དེ་ནས་ཁྲིམས་བཅས་ཤིང་རྒྱལ་ཁམས་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོར། 《མཁས་པའི་
 དགའ་སྟོན་》ལ^①། བཀའ་ཡི་ཁྲིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་རྣམ་དུག་མཛད། རྟོག་མར་
 བོད་ཡུལ་རུ་ཆེན་ལྷ་རུ་བྱེ། ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་བཅད། །
 རྟོད་ཀྱི་སྟོང་སྟེ་དུག་རུ་ཅ་གཅིག་བྱེ། ཀླུང་གི་མི་སྟེ་ཁེང་དང་ཡང་ཁེང་འབྱེད། །
 ཁར་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན། དཔལ་སྟེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་
 ཡི་སོ་ཁ་སྤྱང་། དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོད་དུག་ཅིས་སུ་གསལ། ཞེས་བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་

① ཤོག་རོས་༡༠༠པའི་བྲིང་༡༢༩པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། གྱི་ལོ་༢༠༠༦ལོར་པར།

བཅས་ཤིང་ཡུལ་ཕྱེས་སོ་སོ་དོ་དམ་བྱ་ཚུལ་གྱི། དབྱེ་མཚམས་སྤྱིས་ཚུལ་སྒྲོར་རྒྱས་པ་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་བཀོད་འདུག །

བོད་ཁོད་བྱིམས་བཅས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་སྤེལ་བངས་ཐོར་བྱ་རྣམས་དབང་དུ་
བསྟུན་ཚུལ་སྒྲོར། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས①། དེ་ལྟར་ཤར་རྩ་མི་ཤིང་
མི། ལྟོན་སྟོན་དང་མོན། ལུབ་ནས་ཞང་ཞུང་དང་གྲུ་གྲུ། བྱང་ནས་ཉོར་དང་
ཡུ་གུར་རྣམས་འབངས་སུ་འདུས། འཛམ་གླིང་གི་སྤྱོད་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར། ཞེས་
སོགས་ཡུལ་གྱུ་གང་དང་། གང་ཞིག་མངའ་འོག་དུ་བསྟུན་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
བཀོད་འདུག །

ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཅོན་སྐམ་པོས་བཅུན་མོ་རྣམས་ཁབ་དུ་བསྟུན་པའི་སྒྲོར།
ཆོས་འབྱུང་ཐམས་ཅད་གྱི་ནང་དུ། མགིན་གཅིག་དུ་བལ་བཟའ་བྲི་བཅུན་དང་།
རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོ་གཉིས་རི་ལྟར་བསྟུན་པའི་སྒྲོར། ཐོག་མར་མདུན་སྟོན་རྣམས་
རི་ལྟར་བསྟོས་པ། བར་དུ་བལ་ཡུལ་དང་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཕོ་ཉ་བ་རི་ལྟར་བཏང་བ།
རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ལ་སྤྱོས་རི་ལྟར་བལ་ཞིང་སྤྱི་མོ་ཁབ་དུ་ཞུས་ཚུལ། མཐར་རི་
ལྟར་བོད་དུ་དྲངས་བ་སོགས་སྤྱི་འབྲེལ་གྱི་སྟོན་སྟེན་བྱ་བ་གང་བྱས་རྒྱས་ཤིང་གསལ་
བར་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཏེ་རང་གི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཁབ་དུ་བཞེས་ཚུལ་
སྒྲོར་ལ་མདོར་བསྟུན་ལས། བཀོད་མེད་པ་ནི་ནང་གི་དོན་ལས་སྤྱི་དོན་དང་
འབྲེལ་བ་ཆེར་མེད་པས་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དེ་ཡང་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
ལས②། གཞན་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་ལྟ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་
ཞང་ཞུང་གི་རྒྱལ་པོའི། ལི་མིག་སྤྱོད་སྤྱོད་མོ་ཞང་ཞུང་བཟའ་ལི་མིག་སྤྱོད་དང་།
མི་ཉག་གི་རྒྱལ་པོའི་བྱ་མོ་དུ་ཡོང་བཟའ་མོ་བཅུན་དང་། ལྟོད་ལུང་མོང་ནས་
ཞང་སྟོན་གྱི་བྱ་མོ་མོང་བཟའ་བྲི་ལྷམ་སྤྱོད་ཕྱིར་བཅུན་མོ་ལྟ་ཁབ་དུ་བཞེས་སོ། །
ཞེས་གསུངས། འདི་ལྟར་ན་མི་ཉག་དུ་ཡོང་བཟའ་ཡང་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དུ་
བསྟུན་པ་གསལ་པོར་བསྟན་པས། སྐབས་དེར་བོད་འབངས་ཀྱི་བཅུན་མོ་ཡིན་པ་
སྟོན་མེད་བསྟན་འདུག །

① ཤོག་ངོས་༡༠༥པའི་ཁྱེད་༡༩པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་གིས། གྱི་ལོ་༢༠༠༤ལོར་པར།

② ཤོག་ངོས་༡༡༢པའི་ཁྱེད་༢པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་གིས། གྱི་ལོ་༢༠༠༤ལོར་པར།

རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པའི་
སྒྲོར། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས①། རུ་ཡོངས་བཟས་བྲག་ལྷ་ལྷ་ལྷ་གི་
རང་བྱུང་རྣམས་གསལ་བར་བསྐོས་ཏེ་ཆོ་ལ་བརྒྱད་ཅུ་མེའི་རུས་བྲག་ཕྱེ་བྱེ་རེ་མེད་
པ་ལ་ཆོ་བྱེ་རེ་བྱིན་ནས་བྲག་ལ་སྒྲོར་ཁང་བསྐོས། མོང་བཟའ་བྱི་ལྷ་མ་གྱིས་ཡོར་
པའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། ཁ་ཅིག་རུ་རུ་ཡོངས་བཟས་མིག་མང་ཆོ་ལ་གྱི་ལྷ་
ཁང་བཞེངས། མི་ཉག་བཟས་ལྷ་ས་མཁར་བྲག་བཞེངས་ཞེས་སོགས་སྤང་ཡང་
བཅུན་མོ་ལྷ་ཞེས་ཡང་ཡང་བཤད་པས། མི་ཉག་བཟའ་དང་རུ་ཡོངས་བཟའ་
གཅིག་པར་སྤང་ལ། མཁར་བྲག་ནི་འདི་ནས་རྒྱལ་རབས་བཞིའི་འོག་རུ་བྱུང་བ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་དོན་མདོར་བསྟུས་ནས་
བཤད་ན། སྐབས་དེར་རྒྱལ་སྐུས་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད། སྟོན་ཆེན་མུང་
མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤང་དང་། མགར་མང་ཞམ་སུམ་སྤང་དང་། བྱུང་པོ་སྤང་སད་
བྱུ་ཅེ། དབའ་དབྱི་ཆོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ནས་བཏེགས་ཏེ་བཅན་
པོའི་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ། ཏ་ཅང་ཇ་དྲག་ཆེ་བའི་ཆབ་སྤྱིད་དང་དམག་དོན་གྱི་ཡོ་
ལང་ནང་རུ། རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་གཞོན་ཡང་ཞུམ་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱི་གོ་ཆ་
བཅན་པོར་བསོས་ཏེ། བྱང་སྒྲོར་གྱི་སྟོན་པོ་རྣམས་དང་བཀའ་བྱོམ་གནང་ཞིང་
ཐབས་ཤེས་སྤྲ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཐོག་མར་སྤྱིད་འཇུར་གྱི་གཡོ་རྒྱས་འགོད་
མཁན་དེ་དག་ཆར་བཅད་པ་དང་། རུས་མཆོངས་སུ་ཡབ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་
ལ་རུག་འདྲེན་མཁན་རྣམས་ཐམས་ཅད་བྱིམས་ལ་སྤྱར་ཏེ་གཙང་དག་བཅོས་པས།
སྤྱི་བོ་མི་བསྟུན་པ་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དཔའ་འཁུམས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་
ཡབ་མེས་རུས་སུ། རོ་ལོག་བྲས་པའི་ཆབ་འབངས་མཐའ་དག་སྤྱར་ཡང་བཅན་
པོའི་མངའ་འོག་རུ་བཅུག། སྤྱི་ལོ་༡༣༠༠པའི་ལྷགས་སྟག་ལོར་མོང་བཟའ་བྱི་ལྷ་མ་
ཁབ་རུ་བཞེས། དེའི་ཕྱི་ལོར་མི་ཉག་གཟའ་རུ་ཡོང་སྟོན་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ་
ལི་ཐིག་སྟོན་གཉིས་ཁབ་རུ་བསྟུས། བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུམ་པའི་ཡུལ་རུ་སྟོན་
ཆེན་པོ་མུང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤང་གིས། དམག་རྒྱག་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ཁམས་

① ཤོག་ངོས་༡༩༤༥འཕེ་ཁྱིང་༡༥༥པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༢ལོར་པར།

ཡོངས་རྫོགས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོ་པའི་འགོ་དཔོན་དག་ལ་
སྟོན་པའི་གཏམ་དང་ཞི་བའི་གྲོས་བཏབ་སྟེ། དུལ་ཚན་སོ་སོའི་ཐེམ་དུང་གཅིག་
ཀྱང་མ་ལུས་པ་དང་། མོར་གྱུར་མེད་པར་བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་འབངས་ཁོངས་
སྤྱ་བཅུག །དེའི་རྗེས་སྤྱ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་སྤྱ་དངོས་བྱང་དུ་ཐེབས་ནས། དམག་
དབྱང་གིས་གཡུལ་བཤམས་མ་དགོས་པར་བྱང་དོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འཁས་དབྱ་བྲལ་
འཇལ་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་འཁལ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་སྤྱུང་དོ། །

གོང་གསལ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། མི་ཉག་ཞེས་པ་དེ་
བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་སྤྱ་མི་བོད་མི་ཡིན་པ་དང་། བོད་བཅན་པོའི་མངའ་
ཁོངས་སྤྱ་གཏོགས་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོའི་སྟོན་
པོ་མགར་སྟོན་རིག་པ་ཅན་ཀྱི་པ་མེས་རྣམས་ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་མོ་ནས་
ཡར་དབྱས་སྤྱ་སོང་བ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཤད་འདུག །མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་
མོ་ཞེས་པའི་ས་མིང་དེ་ད་ལྟའང་མ་འགྱུར་པ་གནས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་དེར་དུས་
དར་ཅི་མདོ་རྫོང་སྤྱ་བདེ་ལུང་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ར་ར་ཁ་པའི་ལུང་པ་འདི་
ཐམས་ཅད་མི་ཉག་ཟེར་ཞིང་། ལྷག་པར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་མོ་ཞེས་པ་ནི་
མི་ཉག་བཞག་ར་རྩ་ཅེའི་རུབ་སྟོགས་ཀྱི་ས་ཆ། ད་ལྟར་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་དར་མདོ་
རྫོང་ལྷ་སྐང་སྤེལ་པའི་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མི་ཉག་ཡུལ་སྐད་མ་ཉམས་
པ་བྱེད་སྟུང་ཡུལ་ནི་ད་ལྟའི་མི་ཉག་སྤྱ་བདེའི་ལུང་པ་འདི་རེད། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
བཅན་སྐམ་པོའི་ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སྤྱ་སྤྱིད་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཉམས་རྒྱད་
རུང་བཤད་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས། དུལ་སྤེལ་མང་པོ་ཞིག་རིམ་བཞིན་མངའ་འོག་དུ་
བདག་བཟུང་མ་ཐུབ་པ་རང་རྒྱལ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་
གནམ་རི་སྤྱི་བཅན་ཀྱི་སྐབས་ནས། རིམ་བཞིན་སྤྱི་མངའ་འབངས་
རྣམས་དབང་དུ་བསྟུ་བའི་འགོ་རྒྱུགས་ཡོད། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁམས་བོད་
བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད་མེད་མ་གསལ་ཡང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་
སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་བསྐྱེད་ཤིང་རྒྱལ་ཁྲིམས་བཅས། མི་ཉག་དབང་དུ་བསྟུས་
ཤིང་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མོ་རུ་ཡོང་བཟའ་ཁབ་དུ་བཞེས་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་
ཐམས་ཅད་ན་གཅིག་མཐུན་ཡིན། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་

བསྐྱེད་པ་ཤིང་ཆབ་སྲིད་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ། མི་ཉག་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་
 ཟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་ཞིག་ནི། མཐའ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་བཅན་པོའི་
 རྒྱལ་གཞན་ལ་གུས་བཀུར་གྱི་ཆེད་དུ། ལོ་ཐང་རྒྱུས་འབྲལ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་
 གུལ་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་མེད་པ་འདི་ཡིས་ཀྱང་། མི་ཉག་བོད་འབངས་སུ་འདུས་པ་
 རྟོགས་ཐུབ། མཐའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ལ་ལོ་ཐང་དཔྱ་རྒྱུས་འབྲལ་བའི་
 རྟོར། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་¹། དེ་ཆེ་རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་ཁྲོམ་གེ་
 སར། ལྷག་གཟིག་ལ་སོགས་མཐའ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཀུན། ལྷུལ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཤིན་
 ཏུ་གཞོན་ཏུ་ཡིས། རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་སྦྱང་བའི་ངོ་མཚར་ཐོས། རེ་རེ་བཞིན་
 ཏུ་དཔྱ་རྒྱུས་ལོ་ཐང་དུ། འབྲལ་ཞིང་དཀོར་སྦྱོར་ཕྱིན་ཡིག་རྒྱ་ཆེར་ཐུལ། ཞེས་
 པ་ལ་བརྟག་ན་མི་ཉག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་ཕྱིར་ལོག་ཏུ་མེད་པ་ཤེས་ཐུབ།
 མཐའ་བོད་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་ནི། རྟོད་
 མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ། བར་དབུས་གཙང་ཏུ་བཞི། རྒྱད་མདོ་ཁམས་སྐང་
 ཏུ་གཅིས་པའི་ཡུལ་སྦྱངས། དེར་དུས་མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་
 ཡོངས་རྩྭ་གས་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ་ཞེས་
 པ་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཞང་ཁྱང་
 རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཏེ། བོད་དང་ཞང་ཁྱང་ཞེས་པ་མི་རིགས་དང་
 རིག་གནས་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཁག་གཉིས་བྱང་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་སྲོང་
 བཅན་སྐམ་པོས་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཏེ། ཞང་ཁྱང་བོད་འབངས་སུ་གྱུར་པ་ལ་མངའ་
 རིས་ཞེས་པའི་མིང་དེ་བྱང་ཞིང་། ཏུས་དེ་ཙམ་ན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྡེ་དཔེ་ཚུལ་བོད་
 ཁམས་གསུམ་སྤིང་དགུ་ཞེས་པ་བྱང་ཡོད་པ་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མེ་རྟོག་སྤིང་པོ་རྒྱང་
 རྩེ་བཅུད་》ལས་²། བོད་ཁམས་གསུམ་སྤིང་དགུ་བ་ན། ༡ རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཀྱི་
 སྤིང་དཀར་པོ། རྟོད་ཁམས་གསུམ་གངས་དང་གཡའི་ར་བ་རྩིང་འབྲ་བ་ན། ཤ་
 བ་དང་དགོ་བ་ལ་སོགས་པ་རི་དྲགས་ཀྱི་ཡུལ་འཛིན། ༢ ཏུ་བཞི་སོག་ཁའི་སྤིང་

① ཤོག་ངོས་༧༥པའི་མཐའ་ཐེང་དང་པོར། མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། གླུ་ལོ་༢༠༠༤ལོར།
 ② ཤོག་ངོས་༡༩༩པའི་ཐེང་༡༠པར། བོད་སྦྱངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། གླུ་ལོ་
 ༢༠༡༠ལོར། རྩམ་པ་པོ་ནི་གླུ་ལོ་1124-1192པར། དེའི་འདི་ཚུལ་དུས་མ་གསལ།

སྐད་པ། བར་ཁམས་གསུམ་བྲག་དང་སྤང་གི་གཤོང་ཡུ་བ་འདྲ་བ་ན། སྤུ་
དང་བྲག་སྒྲིན་ལ་སོགས་པ་གནས། ༡ མ་བྱ་འོད་ཀྱི་སྤྱིང་སྐད་པ། སྐད་ཁམས་
གསུམ་ནགས་ཀྱི་སྤྱོད་ས་ཤིང་དང་འདྲ་བ་ན། སྤང་པོ་ཆེ་དང་འདབ་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་གནས། ཞེས་དང་།

སྤྱག་ཆང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས^①། བོད་ལ་ཡུལ་
ཀྱུ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། སྤྱད་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ། གངས་དང་
གཡའི་ར་བ་རྒྱུང་དང་འདྲ་བ་ལ། ཡུལ་ཀྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག །སྤྱད་ལྟ་རེ་ཐུགས་
རྒྱག །ནགས་དང་ནའི་སྤྱོད་ས། ཞིང་དང་འདྲ་བ་ལ་ཡུལ་ཀྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག །བར་
རྒྱ་དབྱེས་གཙང་རྒྱ་བཞི། བྲག་དང་རྒྱ་འཐབ་ས། ཡུར་བ་འདྲ་ལ་ཡུལ་ཀྱུ་ཆེན་
པོ་གཅིག་སྟེ། དེ་གསུམ་མོ། །

《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས^༢། སྤྱད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྐྱར་གསུམ་རྒྱུང་གི་
ཚུལ། །བར་རྒྱ་དབྱེས་གཙང་རྒྱ་བཞི་ཡུར་བ་འདྲ། །སྤྱད་རྒྱ་མདོ་ཁམས་སྤང་
གསུམ་ཞིང་ལྟ་བུ། ཞེས་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཀྱུ་བཤད་པ་དག་ལས། སྤྱད་མདོ་
ཁམས་སྤང་དང་། དེ་ལས་མི་ཉག་རབ་སྤང་ཞེས་པ་ནི་དེང་རྒྱས་ཀྱང་ཁམས་དར་
ཆེ་མདོའི་མངའ་ཁོངས་འདི་ལ་ངོས་འཛིན་ཡོད་པ་རེད། །

གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྱུང་ཁག་ལས་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་མི་
ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མོ། རྒྱ་ཡོང་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཙན་གྱི་ཁབ་རྒྱ་ཡོད་པ་
གསལ་བའི་དབྱེད་གཞི་འགའ་ཞིག་འདིར་བཀོད་ན།

[[དབྱེད་གཞི་དང་པོ་]] 《བཀའ་ཆེན་ཀ་ཁོལ་མ་》ལས^③། “དེ་ནས་རྒྱལ་
པོས་རྒྱ་ནག་རྒྱ་ལྟ་ཁང་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་བཞེངས་ནས། རབ་སྤང་རྒྱ་ཐུགས་དམ་གྱི་
ཐ་མ་བཞེངས་ཏེ་ཡོངས་རྫོགས་རབ་སྤང་ལྟ་ཁང་ཞེས་བྱའོ། ཐུགས་དམ་གཙུག་

① ཤོག་ངོས་༡༥པའི་ཐིང་༡༡པར། སེ་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༡༩༥༥ལོར། དེབ་འདི་ལྷི་
ལོ་༡༩༩༥ལོར་བརྒྱུ་སྟེ།

② ཤོག་ངོས་༡༥པའི་ཐིང་༡༥པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༢༠༠༠ལོར།

③ ཤོག་ངོས་༢༥པའི་ཐིང་༡༤པར། ཀྲན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་༡༩༥༥ལོར། རྩ་བ་
ཆེས་ལྷི་ལོ་༡༩༩༥ལོར་གཏོར་ནས་བཏོན།

ལག་ཁང་གྲངས་ཐེམ་པར་མཛད་པའི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆོར་ནས་ཡར་བོད་དུ་
 རྒྱུན་ནས་ར་ས་རྒྱུན་པའི་དུས་ན། རྒྱར་རྒྱུན་པའི་དུས་ཤུལ་དུ་སྤྲས་གྲང་སྤྲང་
 གྲང་བཅན་ནི་གྲོང་ས། དཔོན་པོ་མང་སྤྲང་མང་བཅན་བཞུགས་པར་གདའ། ”
 ཞེས་རྒྱ་ནག་ནས་སྤྲིམ། བོད་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་རབ་སྐྱང་དུ་ཐེབས་ནས་ལྷ་
 ཁང་ཐ་མ་བཞེངས་པ་འདི་ནི་དེར་དུས་མི་ཉག་ལྷ་སྐྱང་དགོན་གྱི་རྩོ་པོའི་སྤྱི་འདི་
 རྒྱ་བཟའ་ཀོང་བོད་དུ་ཐེབས་སྐབས་བཞེངས་པ་རེད། ཅེས་པའི་བཤད་སྟེལ་འདི་
 ཆོས་རྒྱལ་སྤྲང་བཅན་གྱིས་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། འོར་བ་མི་ནམ་སྐྱམ་པས་
 དབྱུང་དགོས་པ་དང་། སྤྲང་བཅན་མི་ཉག་ནས་དབུས་སུ་ཐེབས་པའི་དུས་ནི།
 ཡོངས་གྲགས་སུ། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་རྒྱ་ནག་གཞིན་འདུན་མ་འགྲིགས་
 སྐབས། སལ་ཆེར་༡༣༥༥ལོ་རྒྱལ་པོས་དམག་སྡེ་འདྲེན་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་དམག་
 དྲངས། སྤྲིམ་བོད་དུ་ཐེབས་པ་དང་གྲང་སྤྲང་གྲོང་ས། དཔོན་སྤྲས་མང་སྤྲང་
 བཞུགས་པ་གསལ་བ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོ་ཅམ་ན་ཡིན་དགོས་ཏེ། གྲང་སྤྲང་༡༣༥༥ལོར་
 གྲོང་ས་ཤིང་ལོ་དེར། དཔོན་སྤྲས་འབྲུངས་པ་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་གཅིག་མཐུན་བྱུང་
 ཡོད། འདིར་རབ་སྐྱང་ཞེས་པ་སྤྲིམ་མདོ་ཁམས་རྒྱ་བཞི་སྐྱང་དུག་ལས་མི་ཉག་
 རབ་སྐྱང་ཞེས་ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཡང་། འདི་བྱེ་བྲག་མི་ཉག་ལྷ་སྐྱང་དང་དོན་
 གཅིག་མིན་ནམ་སྐྱམ་སྤེ། རྒྱལ་པོས་ལྷ་ཁང་གི་ཐ་མ་རབ་སྐྱང་དུ་བཞེངས་ཞེས་
 པ་དང་། ཀམ་པ་སྤྱི་མེད་དང་པོ་དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་དུའང་
 མི་ཉག་རབ་སྐྱང་དུ་རྒྱུ། ཞེས་དང་། ཡང་སྐབས་འགར་རབ་སྐྱང་དུ་ཐེབས་
 ཞེས་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཐེབས་པའི་རྣམ་པ་ལྷ་བུ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲང་། །
 [དབྱུང་གཞི་གཉིས་པ] 《མ་ཁི་བཀའ་འབུམ་》སྤྲད་ཆ་ལས། “རྩོ་པོ་ཐུགས་རྩེ་
 ཆེན་པོའི་སྤྱུལ་པ་རྒྱལ་པོ་སྤྲང་བཅན་སྐྱམ་པོ་ལ། རྩོ་མོ་དུ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་
 བཅུན་གྱིས་རང་གི་གསེར་དབུལ་གྱི་རྒྱན་བཀོལ་ནས་མཆུལ་བྱས། ཡོ་བྱུང་ཐམས་
 ཅད་མ་ཆོང་བའི་རྟེན་དུ་སྤུལ་ཏེ་ཐུག་དང་བསྐྱོར་བ་བྱས་ནས་ཁུས་པ། ཞེ་མ་རྟོ།
 རྩེ་ལྷ་གཅིག་ལགས། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱས་པ་དོན་མེད་པས་སྤྲུག་
 བསྐལ་གྱི་ལམ་ངན་འགྲོར་སྤྱེ་བའི་ས་པོན་དུ་གདའ་བས། བདག་ལ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་
 པོའི་སྤྲུགས་གྱི་ཡུགས་ཆོ་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱ་བ་ཅིག་ཞུ་འཆོལ་ཞེས་གསོལ་བས།

སྤྱལ་པའི་རྒྱལ་པོས་བཀའ་སྤྱལ་པ། རུ་ཡོངས་བཟའ་ཉོན་ཅིག། རྒྱུ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་
 སྤྱུ་ཅིག་མ་ཐོབ་ན། །གཟུགས་བྱང་ལེགས་ཀྱང་མི་སྤོང་ཆས་ནས་འགོ། །མཆོན་
 དང་དཔེ་བྱང་ལྷན་པའི་སྤྱུ་ཅིག་མ་ཐོབ་ན། །རིན་ཆེན་གསེར་གཡུས་བརྒྱན་ཡང་
 སྤྱལ་ནས་འཕོར། །དད་པ་རྒྱུས་ནས་གདམས་པ་ཁྱུ་བ་ལེགས་པས་ཉོན་ཅིག་རྒྱལ་
 མོ་བཅུན། །ལུས་སྤྲོད་ཅིག་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱར་སྒྲུལ་ཤིག །ལུས་ལ་ཆེད་
 རུ་མི་འཛིན་པ་རྒྱལ་བའི་སྤྱ། ངག་ཨོ་མ་ཁི་པ་རྩེ་ལྷོ། རོ་རྗེའི་བཟླས་པ་ཤུབ་བྱར་
 རྒྱུས་ཤིག་ །ཞེས་སོགས་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་རུ་ཡོང་བཟའ་ལ་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་
 གནང་ཚུལ་ཡང་བཤད་འདུག །

[[དབྱང་གཞི་གསུམ་པ]] 《མཁས་པ་ལྷེའུས་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ》
 ལས^①། “དེ་ནས་རུ་ཡོང་བཟས་རྒྱབ་བྱང་མ་མོའི་ཉལ་སར་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་
 བཞེངས་ནས་བྲག་ལྷ་མགོན་པོར་མཆོན་གསོལ། ལྷ་རྒྱབ་མཆོམས་ཀྱི་བཅན་གྱི་རྒྱ་
 སྤྲང་གཅོད་པའི་ཕྱིར། མཆོམས་གཅོད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཀ་རུ་བཞེངས། ལྷའི་པོ་
 བྱང་ནི་རོ་པོས་མནན་ཟེན་རྟོ། ”།

[[དབྱང་གཞི་བཞི་པ]] ཆོས་འབྱུང་མེ་རྟག་སྤྱིང་པོ་སྤྲང་ཅིའི་བཅུད་ལས^②།
 “གཞན་ཡང་རྗེ་རལ་པ་ཅན་གྱི་མངའ་འོག་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤྱལ་ནས།
 ལྷ་ཁང་སྟོང་ཙུང་དང་། མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བཞེངས་སོ། །ཞང་སྟོན་གྱིས་རྒྱང་ཐུག་
 གི་རྟེན་སྤྱལ་ནས་རྒྱང་ཐུག་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་སྤྱལ་ཡང་ལན་མི་གནང་། བོད་
 ཡོངས་ལ་རྗེའི་དབྱ་བསྐྱུས་ནས། དགེ་འདུན་ལ་སྤྱོད་ནས་འཆོ་བ་འབུལ། རབ་རུ་
 བྱང་བ་རེ་རེ་ལ་ཡང་འབངས་མི་བྱིམ་བདུན་བདུན་ལྷ་རིས་སུ་སྤྱལ་ནས་ན་བཟའ་
 སྟོར། རབ་བྱང་གི་གོས་ལྷན་པ་ཅན་གཟིགས་ནས། དེའི་ལྷ་རིས་ལ་བྱིས་ནས་
 བཀའ་དྲག་རུ་བསྐྱུལ། རྒྱེ་བོ་བྱིམ་པ་ཆོས་ལ་མོས་པ་ཀུན་རབ་རུ་བྱང་བའི་
 མདུན་ས་བཞིན་ཆོས་དང་བསྐྱུན་པས་ཤིན་རུ་བདེ་ཞིང་རྒྱུད་པར་མཛད། དམ་
 པའི་ཆོས་དག་ཅིང་གཅོང་བར་མཛད་པ་རྗེ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་ལགས། །དེ་ནས་

① ཤོག་ངོས་༢༩༢པའི་ཁྲིང་པར། བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུང་དཔེ་སྤྱན་ཁང་གིས། ལྷུ་ལོ་༢༠༡༠ལོར།
 རྩོམ་པ་པོ་ལྷུ་ལོ་༡༩༩༩ལོར་འབྲུངས། ༡༩༩༩ལོར་འདས།

② ཤོག་ངོས་༣༧༤པའི་ཁྲིང་དང་པོར། བོད་ལྗོངས་དཔེ་རྒྱུང་དཔེ་སྤྱན་ཁང་གིས། ལྷུ་ལོ་༢༠༡༠ལོར།

སྤྱི་ལ་བསྐྱོ་བ་དམག་དྲངས་ནས་ཆམ་ལ་ཕབ་པ་ནི་རྒྱ་ནག་པོ་དང་དཔོན་ཞང་གཉིས་བསྐྱམ་བྱ་བར་ཆད་པ་མ་འཆམས་ནས། བོད་ཏུ་བཞིན་ནས་དམག་སྡེ་བཅོ་བརྒྱད། གློན་པོ་ཆེན་པོ་ཞང་གི་གཞུང་རབ་ཤགས་དང་། གློན་མང་རྩི་ལྟ་ཡོད་ལ་སོགས་པ་དར་ཆོན་ཞིག་གིས་བྲིད་ནས་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་དམག་དྲངས་ཏེ། རྒྱའི་གྲོན་པོ་ཐམས་ཅད་བཀུམ་ནས། རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཆམ་ལ་ཕབ་ནས། ལྷུས་མཁར་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ཡར་བཅད་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱུས། སང་རྟོག་མཁར། གོག་རྒྱུ། མི་ཉག་གླ་ལ་སོགས་མཁར་སྤྲུལ་ཏུ་སོ་བདུན་ཅམ་བརྟུངས། རྣངས་མང་པོ་བཅད། ར་མོང་དང་། རྟ་དེུ་ཕལ་ཆེར་སྤྱག་དུ་སྤུལ། མི་ཉག་འགར་སྐང་དགར་སྒྲུ་མོར་བྱེད་དུས། རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་དངོས་སུ་བྱུང་ནས། བཅོན་པོ་ལ་ཁྱབ་ཁྱུས་པས། བྲིད་གིས་འདུལ་བའི་དུས་འདིར་ང་ལ་ཁབ་གཅིག་ཁྱབ་གསུངས་པས་མི་ཉག་གླ་བྱིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་འདྲ་འབག་རྒྱལ་པོ་རལ་པ་ཅན་ལ། རྒྱལ་པོ་རྣམ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མོ་བཅུགས་པའི་གཞུགས་ཀྱང་ཡོད་དོ། ། ཞེས་མངའ་བདག་གི་རལ་ཅན་གྱི་དུས་སུ་ཡང་མི་ཉག་བདག་དུ་བཟུང་ཡོད་པར་གསལ། །གོང་གསལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྒྱུ་ལོ་ལྟར་འཁོད་པའི་བོད་བཅོན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་གི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱུས་ཤིག་ཡིན། ཡིག་ཆ་འདི་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན་བོད་བཅོན་པོའི་སྐབས་སུ་མི་ཉག་ཟེར་བ་དེ། མི་བོད་རིགས་ཡིན་པ་དང་ཡུལ་བཅོན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཞིག་རེད། །

གཉིས། བོད་ཁམས་སིལ་བུར་འཕྱོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་སྒྲོར།

༡ བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མ་འུ་རུམ་བཅོན་པོ་སྒྲོག་བསད་བྱས་ནས་བོད་ཁམས་སིལ་བུར་འཕྱོར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། བོད་སིལ་བུར་འཕྱོར་བའི་དུས་རབས་ནང་དུ་བོད་ཡུལ་འདིར་ཡུལ་གྱ་སོ་སོ་ལ་དབང་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། རུབ་སྤྱོགས་སུ་ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ། གྱ་གི་རྒྱལ་པོ། སུ་རངས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཤར་སྤྱོགས་སུ་སྤིང་ཆང་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེའི་མི་ཉག་གི་གནས་སྐབས་དེ་རི་ལྟར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲོར། ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་དོ་རྩེས་བཅུམས་པའི་《དེབ་ཐེར་

དམར་པོ་» དང་། ལྷག་ཆང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་བཙམས་པའི་ «ཕྱ་བོད་
ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་དག་འབྱེད་» དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བས་བཙམས་པའི་
«ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་པའི་དག་འཛོམ་» རྣམས་སུ་བོད་སྐད་བྱར་འཁོར་བའི་
སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བཀོད་འདུག་ཀྱང་། དོན་དུ་ཆོལ་པ་ཀྱན་དག་འདྲོ་
རྒྱུ་དེ་བ་དམར་དུ་བཀོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྷངས་དྲང་པ་རེད་འདུག ཆོལ་པའི་དེ་བ་
དམར་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འགོ་བཙམས། ༡༩༥༩ལོར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད། །

【དཔལ་པོ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་རབས་བཞུགས་སོ། །ལྷ་སྟེ། དཔལ་པོ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་རབས་
ནི། རྫོན་དང་པོ། ལྷ་ཐག་ལ་སོགས། མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད། རྒྱ་རྒྱལ་པོའི་འོག་ན་ཡོད་
པ་ལ། བྱང་ངོས་དང་འགའི་བར་ན། རྫོན་བྱང་ཅེས་རི་ལ། གཞི་བདག་གོ་བྱ་ཞེས་པ་ཡོད་པ།
ཉིན་གཅིག་གི་ཆོ། བྱང་ངོས་ཀྱི་མཁར་ནང་ན། བྱང་མེད་གཅིག་གི་སར། རྩ་པ་དགར་པོ་
བདུན་བྱང་པའི། དཔོན་དེ་དང་འགྲོགས་པ་ལས། བུ་ཞིག་སྟེ། དེའི་དུས་སུ། རྫོན་མེད་པའི་
ཀམ་གཅིག་ཤར་བས། རྩའི་ཆེས་པ་རྣམས་ཀྱིས། མཁར་ནང་འདིར། རྒྱལ་སྤྱི་དང་འགྲོག་པའི་མི་
གཅིག་སྟེ། འདུག་བྱས་པས། རྒྱལ་པོས་ད་དྲང་ཆེས་ཀྱིས་ལ་བྱ་ཆ་དེ་ཆོལ་ཟེར་བས། ཆན་
མོས་བྱ་རྒྱུང་ས་གོང་དུ་སྤྱུས། སྤང་ལེབ་ཀྱིས་ཁ་བཅད། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྒྱ་པོར་གང་བཞག་པས།
ཆེས་པ་ན་རེ། མཆོ་ཆེན་པོ་དང་ཤིང་གི་ས་གཞིའི་འོག་ན་འདུག་ཟེར་ནས། འཆོལ་མ་ཐུབ་པ་
དང་། མཁར་ནང་ན། ལོ་གཉིས་འགྲོ་བའི་བྱ་ཆ་ཐམས་ཅད་གསོད་ཅེས་ལྷང་བསྐྱགས་པས།
བསད་པའི་དུས། ཆན་མོས་ཀྱང་བྱ་ཤི་བར་ལྟར་བྱས། སྤམ་ནང་དུ་བཅུག་ཏུ་ཁྱིང་བྱེར་ནས།
རྩའི་དབྱིལ་གྱི་རྩ་འཐུག་པོའི་ནང་དུ་སྦྱར་བཞག་པས། ཉིན་རེ་བཞིན། བྱ་རྩོག་ཆོད་གཅིག་
ཡོང་ནས། བྱ་ཆ་དེ་མི་འབྱུག་པར་བྱས། ཆན་མོ་གཞན་གཅིག་ལ། པ་གཞོན་མ་གཅིག་ཡོད་
པ་དེས། ཉིན་རེ་བཞིན། དེའི་རྩར་ཕྱིན་གིན། འོ་མ་སྟེར་བ་ལ། ཉིན་གཅིག་པ་བདག་ཆན་མོ་
དེས། བའི་ཕྱིར་རྒྱུས་ལ་ལྟར་ཕྱིན་པས། དེ་བཞིན་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ། བྱ་ཆ་འདི་ཁྱང་པར་ཅན་
ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་པས་མ་སྤངས་ནས། བྱ་དོད་བྱས། དུས་པ་ངོ་རྩ་མི་ཞེས་པ། བོད་སྐད་
དུ། པ་ལ་འོ་མ་རྩ་ཟེར། བྱིས་པ་དེས་ལོ་བདུན་ལོན་ནས། རྩ་མཉམ་གྱི་བྱིས་པ་དུག་བཅལ་ཏེ།
བྱང་ངོས་ཀྱི་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་ཕྱིན་གྲོས་ནས། རོ་ལོག་ཅམ། རི་དེ་ལ་ཤིང་འཐུ་བའི་སྟེས་པ་
ཐམས་ཅད་བཟུང་ནས། དམག་མི་བཅོལ། བྱ་ཆ་དེས་བྱང་ངོས་ཀྱི་མཁར་ནང་དུ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་མི་ལ། རོ་ལོག་ཅམ་པའི། ཐབས་འདྲི་དུ་ཕྱིན་པས། རྩའི་ཆན་མོ་གཅིག་ན་རེ། ཟླ་པ་
འདིའི་ཆོ་བཅོལ་ལྟེ་ཉིན། ཁྱིང་རང་དམག་ལ་ཤོག་རྩ་ཆག་དང་། རྩའི་སྤང་མང་པོ་རྒྱ་ལ་སྤྱར།
དེ་ནས་རྩའི་རྒྱལ་ས། ཐམ་ཁ་ཁྱིང་ལ་ཡོང་པའི་ཐབས་ངས་བྱེད་ཟེར། ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་
ཆན་མོ་དེས། ལྷགས་རིའི་སྤྱིང་དུ་བྱང་བརྒྱངས་ཏུ་ཁྱིང་ཕྱིན་པས། རྒྱལ་པོས། ཅི་ཡིན་འདྲིར་

བཏང་པས། ལྷའི་དབང་པོའི་ལྷང་གིས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་གཅིག་བསྐྱོས་ཡོད། དེ་ལ་ངོ་མ་ལྷས་
ན། རྒྱའི་མིང་ཡང་མ་ལུས་པ་བྱེད། སང་ཉིན་དམག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཡོང་པ་ཡིན་ཟེར།
དེ་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། བྱེད་རང་རྣམས་སང་ལྷ་མོར་མ་རྒྱལ་ལྟོས་དང་། རྟ་སྤང་དང་། རྟ་
ཆག་ལྷང་པས། རྒྱ་མདོག་འགྲུར་བ་འོང་བྱས་པས། སང་ལྷས་དུས། དེ་བཞིན་བྱུང་། དེ་ཅི་
འཐད་དྲིས་པས། རྒྱ་མོ་ན་རེ། རོ་ལྷས་ན་འཐད་བྱས་པས། རྒྱལ་པོ་དཔོན་གཡོག་གསུམ་
གྱིས། ཐམ་ཁ་སྒྲེལ་དུ་བྱིན་པས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་རྟ་པ་བརྟན་དང་འཐད། ཐམ་ཁ་སྤངས།
རྒྱལ་པོ་བསད། དེ་རྟེན་། དེམ་གྱིས། རྒྱའི་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་བསད། རྒྱལ་ས་སྤངས་པས།
རྒྱའི་ཡུལ་དུ་གསལ་པ་ལ། རྒྱ་མོ་གཅིག་གིས་ཁའི་ཉེས་པ་ལ། ཟུར་གསུམ་སྟོ་དུག་ཡོད་པའི་
རྒྱ་མཁར་ཤིག་ཞེས་པ་བྱུང་། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དེ་ལ། སའི་མིང་ནས་གས་ཏེ། ག་རྩ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
པར་བཏགས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་དུག་ན་མི་ཉག་རྒྱལ་མོན་
བྱུང་། དེའི་དུས་སྟེ། བ་ཁྱིའི་ནོ་ལ། བོད་སྐད་དུ། སེམས་ནག་པོའི་རི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིས་པའི་
མིས། རྒྱལ་པོའི་སྟོབ་དཔོན་བྱས་ནས། རྒྱལ་པོ་གསད་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་རྒྱལ་མོན་གྱིས་
ཆོར་ནས། རི་དེ་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཐམས་ཅད་གསད་ན་མི་འཐད་ཅིས། ཁའི་རྩ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་
པས། ཁོང་ཆོས་ལ་དགའ་བས་མ་ཉན། དེ་ནས་རྒྱལ་པོས། བྱང་རོས་སྟེ་ཕྱོད་མ་ཅུས་པར།
སྟེ་རྩ་འཕྲོས་ཀྱས། མཆོམ་རི་དེ་ལ་སྒྲིས་པའི་མི་གཅིག་མ་ཆོར་བར་སྟོན་པོ་ཐོབ་ནས། དེས་མི་
ཉག་རྒྱལ་མོན་བསད། དེའི་རྗེས་སྟེ། རྒྱུད་ཆད་ནས། ཐོ་ངམ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གཅིག་
བྱུང་པ། དེའི་ལག་ནས་ཉོར་རིང་གིར་རྒྱལ་པོས། རྒྱལ་ས་འཕྲོག་ཏེ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་སྟོག་མེ་
ཡིན། རིང་གིར་རྒྱལ་པོ་སྟོག་རྒྱ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས། རི་ཅོམ་འཐབ་ཀྱང་མ་སྟབ་པ་ཡིན། མི་
ཉག་རྒྱལ་མོན་གྱི་སྒྲེལ། ཉོར་རྒྱལ་པོ་མོ་དན་ཡིན། ཁོང་བྱང་རོས་སྟེ་སྒྲིབས་པ་དང་། ལྷར་
རྒྱལ་མོན་བསད་པའི་ས་ཆ་དེར། ལྷ་ཁང་གཅིག་བཞེངས་ཤིང་། གསོད་མི་ཆང་མ་དེར་བརྟག་
པར་བྱས། གེ་གན་རྒྱལ་པོ་ལ་རན་བྱེད་མི། ཆི་གིན་ཐེ་ཐུར་ཡང་། སྟི་གནོན་འུ་རྒྱེས་པ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་མི་ཉག་ཅེན་ཅེ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཞོད་པ་ཡི་གེ་གིས་བཞོད་པ་ཡིན་
ནོ། །འདི་ལ་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་ཅིའུ་ཐའི་རྩུ་སྟན་གཉིས་ཀྱིས། རྒྱལ་ས་བབྱང་པའི་རྗེས་ལ། སེའུ་
རྒྱལ་པོ་བྱང་ཞེས་པ་དང་། སེའུ་རྒྱལ་པོ་ནས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་བརྟན་གཉིས་བྱང་། སེ་ནི་བརྟན་
དུག་ཅུར་གྱིད་བབྱང་། དེ་ནས་ཉོར་ལ། རྒྱལ་ས་ཤོར་པ་ཡིན་ཞེས་པ་འདྲ་། གཏམ་རྒྱུད་འགའ་
རེ་ན་གནད་ངོ་། །མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་འདི་གིས་དགེ་བ་ཡིས། །མི་ཡི་འགོ་རྣམས་འཁོར་བའི་
གཡུལ་ངོ་ལས། །མི་འཇིགས་དཔལ་པོ་ཐོབ་ཅིང་འགོ་ཀུན་གྱི། །མི་འགྱུར་རྟོ་རྗེའི་གོ་འཕངས་
ཐུར་ཐོབ་ཤོག་ཁ་རྒྱ་ལོ། རྟ་མཐུ།]

དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤང་བའི་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དུ། “མི་ཉག་རྒྱལ་
པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། དེ་ཡང་ཤར་ནི་རྒྱ་ནག་ །སྟོན་འཇང་། ཅུབ་ན་བོད། བྱང་

ཧོར་གྱིས་བཅད་པའི་དབུས་ནི་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཏེ་མིས་གོ་དན་གྱིས་བབྱང་
 བ་ལྷ་དང་བྱང་དོས་སོགས་ནི་ཡུལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ལ། རབ་སྐྱང་དང་ཆར་
 སྐྱང་རྣམས་ཀྱང་མི་ཉག་ལ་གཏོགས་སོ། ། ཞེས་མི་ཉག་གི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་གོང་
 དེར་བྲིས་ཤིང་། དེ་ནས་དེབ་དམར་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་རྩམ་བྲུ་དེ་བཞོད་
 འདུག །ཡིག་ཆ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མི་མིང་དང་། ས་མིང་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་
 ཀྱི་ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར། དེབ་དམར་དང་། མཁས་
 པའི་དགའ་སྟོན་གཉིས་ལས། [[མི་ཉག་འགའ]] དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ལས།
 [[མི་ཉག་རྣ་དང་། རྣ་ཐག]] ཅེས་བྲིས་འདུག དེར་དུས་དཀར་མཛོས་ཁྲལ་གྱི་
 མགར་ལ། [[མཐར་ཐར་དང་། མཐར་ཐག]] གཉིས་ཀ་འབོད་སྟོལ་འདུག མི་ཉག་
 རྒྱལ་པོ་ཐོག་མའི་མིང་ལ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ནང་། [[ག་རྩ་རྒྱལ་པོ]] མཁས་
 པའི་དགའ་སྟོན་ལས། [[སི་རྩ་རྒྱལ་པོ། གའི་རྩ་རྒྱལ་པོ]] དེབ་ཐེར་དམར་པོ་ལས།
 [[ག་རྩ་རྒྱལ་པོ]] ཞེས་བྲིས་འདུག ། ཡང་། བོད་སྐད་དུ་བ་ལས་འོ་མ་འཁྱུང་།
 ཞེས་པ་དེ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། [[ཅུས་པ་དུ་མའི]] ཞེས་དང་། དེབ་
 དམར་ལས། [[ཅུས་པ་རྩ་མའི]] ཞེས་དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ལས། [[ཅུས་པ་
 རྩ་སི]] ཞེས་འབྲི་སྐྱངས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་འདུག་ཀྱང་འདི་དག་འགའ་ཞིག་ནི་
 དཔེ་སྐྱོན་སྐབས་སུ་ཤོར་བའི་ཡིག་ཅོར་ཡིན་དོགས་ཆེ་སྟེ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་
 ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་སི་ཁྲོན་ལྷགས་པར་མ་དང་། མ་དཔེ་དངོས་གཉིས་
 གཅིག་གྱུར་བྱུང་མི་འདུག་པ་འདི་ནི་ཡི་གེ་སྒྲག་མཁན་གྱིས་དབུ་ཅན་དང་དབུ་
 མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་འབྱེད་པ་དང་། ལྷོག་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཏེ་ལམ་འདྲ་བ་རི་བྱས་
 བྱས་ཡི་གེ་སྒྲག་པ་ཡིན་པས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆོ་ཡིག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྣམས་མ་དཔེ་
 དངོས་བཞུག་རྒྱ་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་དོ། །

༢ རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་མི་ནག་ལོ་རྒྱུས། མི་ཉག་ཅེས་པ་བོད་སྐད་ཡིན་ལ། རྒྱ་
 སྐད་དུ་འདི་ལ་ཞིའི་ཤུ་(西夏) ཟེར། རྒྱ་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་མི་ཉག་
 སྐོར་ཐ་ཐོར་ཡོད་འདུག་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་ཅན་ཤིན་ཏུ་དཀོན། དེར་དུས་ཞིའི་ཤུ་
 ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་པེ་དུའུ་དེའི་ཐེར་བླ་རྒྱ་(百度网站) ཐོག་
 བཞོད་པར། ཞིའི་ཤུ། (1038年-1227年) འདམ་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་དང་། ཤུ་

ཀྱུ་དཀར་པོ་འདྲ་བེད། གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཕྱོད་ཞང་པས་བཅུགས་པའི་དབང་
 གྲུང་ཀྱུ་ཁབ་ཅིག་རེད། ཕྱོད་ཞང་མི་རིགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། ཀྱ་
 རིགས་དང་། རུའི་རུ་རིགས། བོད་རིགས་བཅས་འདུས་པའི་ཀྱུ་ཁབ་ཅིག་རེད།
 སྤྱི་ལོ་༡༠༣༥ལོར་ལི་ཡོན་ཏཱ་ཡིས། ཀྱུ་ཁབ་བཅུགས་དུས་ཤུ་ཞེས་པ་ཀྱུ་མིང་
 བྱས་པས་“ཤུ་ཆེན་པོ་”ཞེས་འབོད། གཞན་ཡང་། གྲུང་ཀྱུ་ཁབ་ཀྱི་རུབ་ཕྱོགས་
 གུ་ཡོད་པས་ན་ཞིའི་ཤུ་ཞེས་འབོད། ཕྱོད་ཞང་མི་རིགས་ཀྱི་ཕྱོད་གནས་དངོས་
 བྱེ་སི་ཁྲོན་ཤར་པའི་མཐོ་སྐང་ན་ཡོན། ཐང་ཀྱུ་རབས་སྐབས་སུ་ཐུན་བྱང་སུ་
 སྤོས། ཟིང་འཇགས་སྐབས་སུ་བྱས་ཇེས་ཆེ་བས་ཐང་གོང་མས་ཤར་པའི་ཅེ་རུ་ལུ་
 ཅི་ཞེས་པའི་གོ་གནས་གནང་། སྤུ་ཇེས་སུ་ཐང་ཀྱུ་རབས་དང་། གཏུངས་
 རབས་ལུ་པའི་གུ་ལུ་ཀྱུ་རབས། གྲུང་ཀྱུ་རབས་བཅས་ཀྱི་སློན་པོ་བྱས། ཤར་
 པའི་སྤྱིད་དབང་གྲུང་བྱང་མས་དབང་གྲུང་བྱས་ཇེས། ལི་རི་ཆོན་གྱིས་མགོ་མ་
 བཏགས་པར་སྐར་ཡང་ཀྱུ་ཁབ་ཅིག་བཅུགས་པ་ཟད། ལྷེ་ཀྱུ་གྱིས་ཀྱབ་སྤྱོར་
 ཐོབ། ལི་རི་ཆོན་གྱིས་ལེའུ་འབྲེལ་གྲུང་སྐོལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས། ལུ་མཐུད་
 དེ་ལན་གུ་ལུ་དང་ཆུ་བོའི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྣམས་བཟུང་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་
 ༡༠༣༥ལོར་ལི་ཡོན་ཏཱ་ཀྱུ་པོར་གྲུང་ཏེ་ཀྱུ་ཁབ་བཅུགས། ཤུ་ཅིང་ཅིང་ཡང་
 ཟེད། ཞིའི་ཤུའི་ཀྱུ་ཁབ་དངོས་སུ་བཅུགས་པ་རེད། ཞིའི་ཤུ་ནི་བོད་ཀྱ་བྱང་
 འབྲེལ་གྱི་སྤྱིད་དབང་ཞིག་ཡོན་ཞིང་། ཏང་ཞང་གཙོ་བོ་དང་། ཀྱ་རིགས་དང་མི་
 རིགས་གཞན་དག་པལ་པ་བྱས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད་ལ། བོད་ཀྱ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་
 ཆབ་སྤྱིད་ལམ་ལུགས་དེ་རིམ་བཞིན་ཀྱ་ལུགས་ཁོ་ནའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཞིག་རུ་གྱུར་ཡོད།
 ཞིའི་ཤུ་ནི་ནང་པའི་ཀྱུ་ཁབ་ཅིག་རེད། མཆོད་རྟེན་དང་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་
 བཞེངས་པ་རེད། བྱིན་ཐེན་དགོན་གྱི་མཆོད་རྟེན་སྐད་གཤམ་ཆེ་ཤོས་རེད། དེ་
 བས་རུ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་འཛིན་པའི་ཀྱུ་པོ་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཀྱུ་ཁབ་མ་བཅུགས་
 པའི་སྤྱོད་ལ་ཀྱ་ལུགས་ལུགས་ཆེན་བསྐྱར་པ་རེད། ཤུ་ཅིང་ཅིང་གིས་རང་གི་རིག་
 གནས་གྲུང་སྤྱོད་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱོད་ཞང་དང་། སུ་བོད་རུའི་རུ་བཅས་ཀྱི་རིག་
 གནས་སྤེལ་བ་མ་ཟད། མི་ཉག་གི་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་བྱས། བོད་དཔོན་བསྐོས་

① མི་ཉག་གུ་ཀྱུ་པོ།

ཤིང་། བོད་ལུགས་སྒྲེལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་། སྤྱི་དབྱིང་ཙྰང་ནས་
 སྤྱི་རེན་ཙྰང་གི་རྒྱུ་ལྟ། མི་ཉག་བོད་རྒྱ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལུགས་དེ་པལ་ཆེར་རྒྱ་
 ལུགས་སུ་གྱུར། ཙྰང་རིག་ཐད་ལ་སྒྲན་ཆོག་དང་གཏམ་དཔེ་གཙོ་བོར་བྱས། རྒྱ་
 རྒྱལ་ཐད་ལ་དྲུང་དྲུང་མོ་ཀའོ་བྱས་སུག་དང་། ཞན་ཞིའི་ཡུའུ་ལིན་བྱས་སུག་
 རྒྱལ་པོ་ལ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལོགས་རིས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པོ་ཡོད་པ་ནི། དྲུང་པ་གཙང་
 ལོགས་རིས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ལུན་པ་ཞིག་རེད་ལ། བཞོས་མེད་དང་། རྒྱ་སྒྲན། འབས་
 སྒོ་བཅས་ནི་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་ལུན་པ་ཞིག་རེད། །

ལི་ཡོན་དེའི་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་མཁན་གྱི་རྒྱལ་པོ། སྤྱིང་ཞང་པ། མེ་
 བྱང་ཞོན་པེད་རྒྱུ་ལྟ། རུས་ལི་ཐང་གིས་གནང་། ལི་ཇི་ཆོན་གྱི་ཆ་པོ། ལི་ཏེ་
 མིང་གི་སྤྱི་ཆེ་བ། མ་ཡུམ་ཡུ་མོ་མཆོ། རྒྱང་རུས་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ། ལྷག་
 པར་དུ་སྦྱོང་བཅོན་ཅན། ལག་དཔེ་ཆ་དང་མི་འབྲལ་བ། བྱིམས་དང་དམག་
 འོན་གྱི་དཔེ་ཆ་ལ་དགའ་བ། རྒྱ་སྒྲན། བོད་སྒྲན་ཐམས་ཅད་ཤེས་ཤིང་། རི་མོ་
 འབྲི་མཁས་པ། རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། པ་ཡབ་
 བཞུགས་སྐབས། དམག་འཁྲུག་རྒྱུ་མི་ཆད་པས། སྟོབས་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད། སྤྱི་
 ལོ་༡༠༣༩ ལོའི་རྒྱ་བ་༡༡པའི་ཆོས་༡༠ཉིན་རང་ཉིད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ། རྒྱང་རྒྱལ་
 རབས་ཀྱི་ཁོངས་ནས་ཕྱིར་ཐོན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་ལ་ཏ་ཤྱ་གསོལ། མིང་གཞན་
 ཞིའི་ཤྱ་ཟེར། རྒྱལ་ས་ཤིང་ཆིང་རྒྱུ་ལ་བྱས། རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་རྒྱུ་ཤིང་དང་།
 ཁྲེ་ལ་དམག་ཐེངས་མང་བརྒྱབ། རྒྱ་གསུམ་འགག་དང་། རྒྱ་བཟང་ཁ། ཉིང་
 ཁོན་གྱི་ལོགས་ཀྱི་དམག་འཁྲུག་ནང་དུ་སྤྱང་བྱང་མ་བཅོམ་པ་མ་ཟད། ཁྲེ་ཤྱ་
 གཉིས་ཐེངས་དང་པོ་ཉི་ལོན་རི་བོའི་དམག་འཁྲུག་ལངས། ཁྲེ་ལས་རྒྱལ་པོར་
 རྒྱལ་བས། ཞིའི་ཤྱ་དེ་ཁྲེ་དང་སྤྱང་གཉིས་ལས་རྒྱལ་བའི་མང་གཞི་རྒྱུགས་པ་རེད།
 སྤྱི་ཆོའི་རྒྱུད་ལ་ཆང་དང་འདྲོད་པར་རེམས། རང་འདྲོད་རྒྱལ་ཆེ། མཐའ་
 རང་སྤྱི་ནིང་ལིང་ཀོས་བཀྲོངས་ཤིང་། འདས་རྒྱུ་གདུང་ཆིང་ལིན་ལ་སྤྱིས།

① མི་ཉག་གུ་རྒྱ་པོ། 1003—1048ལོའི་བར།
 ② ཤར་པ་ཆེན་པོ།
 ③ དེང་རུས་ནིང་ཞ་ཡིང་ཁོན་ས་ཁུལ།

སྤྱི་ལོ་༡༠༧༥ལོར། ཆང་གིས་བཟེནས་ཕྱིར་ཕོ་བྲང་དུ་ཕེབས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་མིང་གོས་གསལ་གྲུབས་བྱེད་སྐབས། ཉ་ལས་ཏེ་མུར་སྐབས་ཀྱིས་གཟུར་ཀྱང་། ལྷ་བཅད་པས། ཉ་ལས་ཤིང་ཐུགས་ཁྲོས། མི་རིང་བར། ལྷ་ལ་མ་གཉན་བརྒྱབ་སྟེ་འདས། །

གསུམ། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེད་གཞི་གོ་བསྟར་ན་དབྱེད་པ།

ཐོག་མར་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་སྒྲུབ་ལ། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞི་ནི་ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེས་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༥ལོར་མི་ཉག་ཅེན་ཅེ་ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་ཞལ་གསུང་ཡི་གེ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་དབྱེད་གཞི་རྒྱུ་ཤོས་དང་ཁུངས་བཅུན་ཤོས་ཤིག་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞི་ནི། བོ་རུ་འུ་དབྱིང་ཐེར་བྱ་རྒྱལ་པ་ཏོན་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་རྒྱུ་པ་ལ་དབྱེད་གཞི་གང་འཆམས་རེ་བྱས་ཤིང་། དེར་རབས་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཡིག་ཆ་ཁག་གཉིས་གོ་བསྟར་ནས་དབྱེད་འབྲས་ལ། མདོ་ཁམས་ཚུ་བཞི་སྐར་རྒྱག་གི་མི་ཉག་རབ་སྐར་བེར་བ་དེ། ས་གཤིས་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རོལ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས། ཉག་ཚུའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་མ་ཚུའི་རུབ་རྒྱུད་བར་གྱི་རི་སྐར་སྐར་ཕྱོགས་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་སྡེ་འདི་ལ་བེར། དེ་ནི་དེར་རུས་རྒྱུ་རྫོང་མན་ཆད་ཀྱི། རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཡུལ་ཁོངས་དང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མ་ཚུའི་ཤར་རྒྱུའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ། ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་རོལ་འཛིན་ཡོད། དེས་ན་བོད་བཅའ་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་མི་ཉག་བེར་བ་དེ་ཕལ་ཆེར་ས་ཁུལ་དེ་དག་ཆང་མ་ལ་བེར་བ་མིན་ནམ་སྟེ། དེར་རུས་མདོ་ཁམས་དར་ཅེ་མདོའི་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཉག་འདི་ནི་བོད་བཅའ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྒྱུ་ཁག་ལས་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པ་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །བོད་སིལ་བྱར་འཛོར་བའི་སྐབས་སུ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་ནི། ཐོག་མར་རྒྱ་དམག་གིས་མི་ཉག་རེ་ཞིག་དབང་རྒྱར་བྱས་པ་དང་། མི་ཉག་དམག་གིས་གུན་ལོག་ཕུ་མཐུད་ནས་བྱས། མི་ཉག་ག་རྒྱ་རྒྱལ་པོས་སུང་དམག་ལ་མགོ་མ་བཏགས་པ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ། ཡུལ་སྡེ་དེ་དག་དབང་དུ་བསྟུས་ཤིང་མཐར་སུང་དང་། བྱེ་གཉིས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་སྟེ་མི་

ཉག་ཀྱལ་ཁབ་བཅུགས་ཡོད་པ་བོད་ཡིག་དང་ཀྱེ་ཡིག་གཉིས་ཀ་གཅིག་མཐུན་
 བྱང་འདུག །འོ་ན་མི་ཉག་དང་ཞིའི་ཤུ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བོད་
 སྐད་རུ་མི་ཉག་དང་། ཀྱེ་སྐད་ཞིའི་ཤུ་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་མེད་གི་ནམ་གངས་ཡིན་
 གྱེ། དཔེར་ན། བོད་སྐད་རུ་བོད་ལྗོངས་དང་། ཀྱེ་སྐད་རུ་ ཞིའི་ཅང་དོན་
 གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཀྱེ་ཡིག་གི་དབྱང་གཞིར་འཁོད་པ་ལྟར་ན། ལྗོངས་ཞང་
 རིགས་ཞེས་པ་དེར་རུས་སི་ཁོན་ཤར་ཁོག་མཐོ་སྐང་འདི་ཡིན་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་
 གི་རྒྱབ་སྟོགས་ལ་ཡོད་པས་ན་ཞིའི་ཤུ་ཟེར་ཞེས་མིང་གི་ཀྱེ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་
 གསལ་པོར་འཁོད་འདུག་པ་ལ་དབྱང་ན། ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་ཀྱེ་བོད་འདྲེས་མའི་
 སྐད་དེ། ཞིའི་ཞེས་པ་ཀྱེ་སྐད་རུ་རྒྱབ་ཡིན། ཀྱེ་སྐད་ནང་རུ་བོད་སྐད་ཟུར་
 ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་རུ་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེས་ནས་ཞིའི་
 (西)ནི་ཀྱེ་སྐད། ཤུ་(夏)ཞེས་པ་བོད་སྐད་ཡིན། དོན་རུ་རྒྱབ་སྟོགས་ལ་ཡོད་
 པའི་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ཐེ་ཚོམ་དང་བཤམ་བ་ཞིག་རེད། །

ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་དགོས་པའི་ཀྱེ་མཚན། ཞིའི་ཤུ་ཟེར་བ་དེ་བོད་པ་
 ཡིན་ན། བོད་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་བཞིན་རུ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེ་གསར་བཟོ་དགོས་པའི་ཀྱེ་
 མཚན་གང་ཞེ་ན། མི་ཉག་ཡུལ་རང་གི་ཡུལ་རུ་བོད་ཡིག་ཡོད་བཞིན་རུ་ཡི་གེ་
 གསར་བཟོའི་དགོས་པ་མེད་ལ་བསམ་སྟོང་མེད། སྤྱི་ལོ་༡༠༣༤ལོར་མི་ཉག་ག་
 རྩ་ཀྱལ་པོས་གཞན་ཡུལ་དབང་སྐྱར་བྱས་ཏེ་དེར་རུས་ཉིང་ཞ་དང་། ཀན་སུའུའི་
 ས་ཁུལ་ལ་བདག་བཟུང་བྱས། ཡུལ་དེར་གནས་པའི་ཀྱེ་རིགས་དང་། རུའེ་རུ་
 སོགས་སྐད་ཡིག་མི་གཅིག་པ་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་རུ་དོ་དམ་བྱེད་སྐབས། སྐྱ་
 གདངས་མི་ཉག་གམ་ཀྱལ་རོང་གི་སྐད་ཡིན་ལ། ནང་དོན་འདྲ་གཟུགས་ཀྱི་ལམ་
 ནས་བདེ་སླག་རུ་གཞན་གྱིས་གོ་རུས་པའི་ཆེད་རུ། ཀྱེ་ཡིག་གི་འདྲ་གཟུགས་ལ་
 དཔེ་བྱས་ནས་ཡིག་གཟུགས་འདི། གསར་བཟོ་བྱས་ཡོད་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་
 ཞིག་རེད། དེ་ཡང་མི་ཉག་སྐད་ཀྱི་སྐྱ་ཚབ་དེ་ཀྱེ་ཡིག་མི་སྟོད་པའི་ཀྱེ་མཚན་ཡང་།
 ཡུལ་དེར་གནས་པའི་རུའེ་རུ་ལ་སོགས། མི་རིགས་གཞན་ནམས་ལ་སྐབས་བདེ་
 བའི་ཆེད་ཡིན་ངེས། །མི་ཉག་ཀྱལ་པོས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་
 ཡུལ་གྱི་དེ་དག་དབང་སྐྱར་བྱས་ཤིང་། ཀྱེ་ཡིག་གི་དབྱང་གཞིའི་ནང་རུ་འཁོད་

པ་ལྟར་ན། རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གིས་ཡུལ་དེར་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གནས་
 དར་སྤེལ་བྱ་རྒྱུར་འབད་བཅོམ་བྱས། ཞེས་པའང་དོན་ལ་གནས་ཏེ། སོག་ཚུ་ནག་
 རས་རྙེད་པའི་ནང་ཚོས་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེར་བརྒྱུར་བའི་མ་ཡིག་དང་བཅས་པ་མཐོང་
 རྒྱལ་ཡོད་པ་འདི་ནི། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ཡི་གེ་གསར་བཅོ་བྱས་པ་དེ་ཡུལ་དེའི་སྤེ་
 འབངས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅམ་ལས་མ་ཆད་པ། བོད་ཀྱི་ཚོས་
 དང་རིག་གནས་ཡུལ་དེར་གནས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲིད་རྒྱུ་དར་སྤེལ་བྱ་བའི་ཆེད་
 རྒྱ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བརྒྱེད་བྱས་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་ཤིག་རེད། མི་ཉག་རྒྱལ་
 པོས་ཤར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ཡུལ་རྒྱུ་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གནས་སྤེལ་
 རྒྱལ་སྤོར་ལ་བོད་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ནི། རྒྱུ་དཔེར་སྤོར་བཟང་འཕྲིན་
 ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《དེབ་དམར་གྱི་ཚོག་འབྲེལ་》ལས་། “གཙང་པ་རྒྱུ་ཁྲུ་
 བ་དབང་རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས། རྒྱུ་ཐང་སྤོར་མ་ཞང་གི་སྤོབ་མ། ཐོག་མར་ཤིས་ཞ་
 རྒྱལ་པོའི་སྤོར་མར་གདན་དྲངས་ཏེ་མི་ཉག་གི་ཡུལ་རྒྱུ་ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་
 ཡུགས་ཐོག་མར་སྤེལ། རྒྱུ་སྤྱོད་གེར་ཉན་གྱིས་ཤིས་ཞ་(མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གཏོར་
 རྒྱུ་སོག་ཡུལ་རྒྱུ་གདན་དྲངས་ནས་རིང་གེར་ཉན་ལ་ཚོས་གསུངས་ཏེ་སོག་ཡུལ་
 རྒྱུ་ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་ཡུགས་ཐོག་མར་སྤེལ། འདིའི་འབྲུངས་ལོ་དང་
 འདས་ལོ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་མ་མཐོང་།” ཞེས་གསུང་པ་འདི་ལས་གཞན་ད་
 བར་མ་རྙེད། རྒྱུ་ཐང་སྤོར་མ་ཞང་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་
 ཚལ་རྒྱུ་ཐང་གི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་འདས། དེས་ན་གཙང་པ་
 རྒྱུ་ཁྲུ་བ་དབང་རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས་མི་ཉག་ཡུལ་རྒྱུ་ཚོས་འཆད་རྒྱུ་ཐེབས་པའི་རྒྱུ་
 བོ་སྤྱི་ལོ་༡༢༡༠ ལོའི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཡིན་དགོས། དེའི་གོང་ན་མི་ཉག་ཡུལ་རྒྱུ་བོད་ཡུལ་
 དབྱས་ནས་སྤོར་མ་གན་ཐེབས་དང་། ཚོས་ཀྱི་མཛད་ཕྱིན་གང་འདྲ་བྱུང་ཡོད་པའི་
 སྤོར་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས། རྒྱུ་ཡིག་ནང་རྒྱུ་ཞིའི་ཤུ་རྒྱལ་
 པོས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། ཚོས་ཡུགས་དར་སྤེལ་བྱས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིག་རྙིང་པའི་
 རང་རྒྱུ་གང་ཡོད་ང་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས་ལ། པའི་རྒྱུ་དབྱིན་ཐེར་བྱ་རྒྱུ་
 བཀོད་པ་གོང་གསལ་ལྟར། “ཤུ་ཅིང་ཅིང་གིས་རང་གི་རིག་གནས་སྤུང་སྤོབ་བྱ་

① ཤོག་ངོས་༤༥༤པའི་བྲིང་༡༡པར། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༧ལོར།

པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོད་ཁང་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་བཅས་ཀྱི་རིག་གནས་སྤེལ་བ་མ་
 ཟད། མི་ཉག་གི་ཡི་གེ་གསར་བཅོ་བྱས། བོད་དཔོན་བསྐྱོས་ཤིང་། བོད་ལྷགས་
 སྤེལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་། སྤྱོད་ཀྱི་ཅོང་ནས་སྤྱོད་ཅོང་གི་རྩིས་
 ལ། མི་ཉག་བོད་རྒྱ་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ལྷགས་དེ་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་ལྷགས་སུ་གྱུར། ” ཞེས་
 བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཞིའི་སྤྱོད་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་དར་རྒྱལ་གྱི་དངོས་
 དཔང་སྐྱོར། ཉེ་ཆར་ཉིང་ཁ་དང་། སོག་རྒྱ་ནག །ཏུན་ཞིའི་སོགས་ཀྱི་མཁར་
 རྒྱལ་དང་། རྒྱ་ལྷགས་ཀྱི་བོད་ཡིག་གི་ཆོས་དཔེ་དང་། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱོད་གཞུགས་
 རི་མོ་ཤིང་སྤྱོད་ལ་སོག་གནད་རྒྱལ་རྒྱལ་ལས་རྟེན་པའི་དངོས་རྒྱུས་མང་པོ་ཡོད་
 པ་འདི་དག་རེད། །

བཞི། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དབང་རྒྱུར་བ།

ལོ་ན། སྐབས་དེའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེའི་ཁོངས་སུ་མི་ཉག་རང་གི་ས་
 ལུལ་འདི་དག་འདུས་སམ་མི་འདུས་ཞེ་ན། དེ་ལ་དབུད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེར་
 རུས་རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་བཤད་པའི་ཞིའི་སྤྱོད་ལ་ཞེས་པ་འདིར་ཕལ་ཆེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་
 དབང་རྒྱུར་བྱས་པའི་ཉིང་ཁ་དང་། ཀན་སུ་ཅང་འཁོངས་ཅམ་གཙོ་བོར་ཡིན་
 འདུག །མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་བྱང་ཡུལ་དངོས་ནི་དེར་རུས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་འདི་
 ཡིན་པ་གོང་དུ་ཡིག་རྟེན་དག་ལས་འཁོད་པ་ལྟར་དང་། རྒྱ་ཡིག་རྒྱ། ཞིའི་སྤྱོད་རྒྱལ་
 པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཕྱོད་ཁང་ཡིན་པ་དང་། གནས་ཡུལ་དེར་རུས་སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་
 ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་ཤར་ཁོག་ཡིན་པ་གསལ་བོར་བཤད་འདུག །

རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་གཉིས་ཞིབ་འཇུག་གི་ལྷ་ཚུལ་འཛིན་སྤངས་མི་འདྲ་བའི་
 གནད་འགག་གཅིག་ནི། སྐབས་དེར་བྱང་བའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེའང་བོད་
 ཡིག་རྒྱ་བོད་སྤེལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤེལ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ཡུལ་གྱ་དང་མི་
 རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པའི་ལྷ་ཚུལ་འཛིན་མི་
 འདུག །དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་དེར་བྱང་བའི་བོད་ཡུལ་རྒྱ་བསྐྱོས་ཀྱི་ལ་དྲགས་
 རྒྱལ་པོ། ལྷ་གེ་རྒྱལ་པོ། སུ་རངས་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་དང་། ཤར་སྤྱོད་སུ་བྱང་
 བའི་སྤྱོད་ཆོང་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་བོད་སྤེལ་བའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་ཤིག་ཡིན་པའི་ལྷ་ཚུལ་སྐོན་ནས་བཤད་ཡོད་པ་རེད། །བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་

ན་ཐོག་མ་བོད་སིལ་བུའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་དམག་གིས་མི་ཉག་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་།
 དེ་ནས་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ཡུལ་བཙོམ་ནས་ཡུལ་དེར་
 དབང་རྒྱུར་ཡུན་རིང་བྱས་མཐར། ཏོར་ཇིང་གླི་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་བཙོམ་པའི་ཚུལ་
 བཤད་ཡོད་པ་ལྟར་རེད། དེས་ནས་བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་བཤད་པ་
 ལྟར་ན། སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རང་ཡུལ་རྒྱུང་བ་གཞི་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་
 ཡུལ་གཞན་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་པ་ལྟར་བཤད་འདུག །སོག་ཚུ་ནག་ནས་རྟེན་པའི་
 བོད་ཡིག་གི་མཉམ་ཏུ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེའི་ཆོས་དཔེ་རྟེན་པ་ལ་བརྟག་ན། སྐབས་དེར་
 མི་ཉག་རྒྱལ་པོས། རང་གི་ས་ཡུལ་ནས་ཆོས་དཔེ་ཞིའི་ཤུའི་ཡི་གེར་བསྐྱར་ཞིང་།
 ཡུལ་གཞན་ཏུ་བྱིར་ནས་མི་རིགས་གཞན་ལ་དེལ་བསྐྱགས་དང་། བསྐྱབ་གཉེར།
 དར་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་སྟབས། དེས་ན་སོ་བོའི་འདོད་པར།
 སྐབས་དེར་མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་སར་ཡིང་ཁོན་ཏུ་བྱས་ཏེ་གཙོར་བོར་གཞན་སྡེ་
 ལ་དབང་རྒྱུར་བྱས་ཤིང་། རང་ཡུལ་ཏུ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་དབང་ཤུགས་དང་
 འབྲེལ་བའི་འོག་ཏུ། ཡུལ་སོ་སོའི་སྡེ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་བསྐྱངས་བྱས་ཡོད་
 པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། །

ཟླ། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་མཐུག་རྗེས་པའི་སྟོར་ལ།

བོད་ཡིག་ཏུ་མི་ཉག་རྒྱལ་རྒྱུད་རང་གི་སྟོན་པོ་ཞིག་གིས་བསད། དེའི་རྗེས་སུ།
 རྒྱུད་ཆད་ནས། དེ་ནས་སོ་རྩལ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གཅིག་བྱང་པ། དེའི་
 ལག་ནས་ཏོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོས། རྒྱལ་ས་འཕྲོག་སྟེ། ཞེས་པ་དང་། དེར་ཏུས་
 ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཏོར་ཇིང་གླི་སི་ཏན་གྱིས་མི་ཉག་གཏོར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་
 གཅིག་མཐུན་ཡིན་འདུག །མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གནས་པའི་ཏུས་ཆོད་ཀྱང་བོད་ཡིག་
 ཏུ་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་ལོ་བརྒྱ་དང་རྒྱག་ཏུ་བབྱང་། ཞེས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་
 ནང་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༤ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༧ལོའི་བར་བཤད་ཡང་ཕལ་ཆེར་མཐུན། །
 བོད་ཡིག་ཏུ་འཁོད་པའི་ཏོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་ «ཆལ་པའི་དེབ་དམར་» ལས་ །
 «ཇིང་གི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་པོ་རྟ་ལ་འབྱུངས། སྟུན་ལྷ་ཡོད། ཇིང་གི་རྒྱལ་པོས་ལོ་སོ་

① ཤོག་ངོས་༥པའི་བྲིང་པར། མི་རིགས་དཔེར་རྒྱན་ཁང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར།

བརྒྱད་ལོན་དུས། རྒྱལ་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུམ་གསུམ་
 མཛད། སྟོན་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཉིན་དགུང་ལོ་དྲུག་ཙུ་ཙུ་གཅིག་ལ་མི་
 ཉག་འགའ་ཏུ་གནས་ལ་གསེགས། ” ཞེས་དང་། 《རྒྱ་པོ་དེ་ཡིག་ཆོད་མཁས་པ་
 བྱེད་》ལས་^①། “རྒྱ་པོ་རྩ་ལོ་ལ་སྐུ་འཁྱུངས་ཏེ། སྐུ་མཆེད་བདུན་ཡོད། ཁོང་གི་
 དགུང་ལོ་སུམ་ཙུ་སོ་གསུམ་ལོན་པ། ས་པོ་སྐྱལ་གི་ལ། མི་ཉག་རྒྱལ་ཆོད་ཀྱི་
 རྩིས་ལ། རྩོ་ཚུ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཅིག་གིས། ཐང་གི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
 པའི་ལག་ནས། དཔུང་ཤེ་མོང་གིས་རྒྱལ་ས་འཕྲོག་ནས། རྟོར་གྱིས། རྒྱ་ནག་
 ཐང་གི་རྒྱལ་སྲིད། ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གསུམ་བཟུང་ནས། དགུང་ལོ་དྲུག་ཙུ་རེ་དྲུག་པ།
 མེ་མོ་ཕག་གི་ལོར་སྟོན་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ལ། མི་ཉག་སྐྱའི་ས་ཆར།
 གནས་དུ་གསེགས།” ཞེས་རྟོར་རིང་གྱི་རྒྱལ་པོ་མི་ཉག་སྐྱ་ལ་གསེགས་ཞེས་ཡི་གེར་
 འཁོད་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ས་ཤོར་སྐབས་ཉིང་ཁ་ནས་རང་
 ཡུལ་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་དུ་སྦྱིར་སོས། རྟོར་རིང་གྱི་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་འགའ་ཞེས་
 པའི་ཡུལ་བར་དུ་རྩེད་འདེད་བྱས་པ་མིན་ནམ་སྟུམ་པས་དབྱད། མི་ཉག་སྐྱ་དང་
 འགའ་གང་ཡིན་ཡང་དེར་དུས་མི་ཉག་མགར་ཐག་ཅེས་པའི་སྡེ་པ་འདི་དང་མིང་
 གཅིག་མཐུན་ཡིན་འདུག །དེས་ན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ། ཞི་འུ་
 རྟོར་གྱིས་བཅོམ་རྩིས་མི་ཉག་དུ་སོས་ནས། ཐོག་མར་དེར་དུས་དར་མདོ་རྩོད་
 ཁོངས་སུ་བདེ་ལུང་པ་འདི་གནས་བཅས་ནས་མི་རབས་ཁ་ཤས་བསྐྱད་པའི་སྐོར་
 བཤད་པ་འདི་ཡང་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད་འདུག །

མདོར་བསྐྱུས་ན། མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་དེ་ཐོག་མར་བོད་སེལ་བྱའི་སྐབས་སུ་ལུང་
 གིས་ཅུང་ཟད་བཟུང་། དེ་ལ་བྱེན་ལོག་གིས་ས་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས་དེང་གི་ཉིང་ཁ་བར་
 གྱི་ས་ཁོངས་འདི་དག་བཟུང་ཞིང་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་ཆགས། དེའི་མངའ་ཁོངས་
 སུ་བོད་རིགས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དང་། རྒྱ། ཏཱ་ལའ་ཏུ་སོགས་མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་
 ཁག་གཅིག་མཉམ་གནས་ལ་ཁབ་གཅིག་ཆགས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། བང་
 ཆོས་དར་སྐུལ་གཏོང་ཡང་། ཉེ་སྐོར་དུ་རྒྱའི་རིག་གནས་ཤུགས་ཆེ་བས་དེའི་ཤན་

① ཤོར་རོས་༢༥་པའི་ཁོང་སྤེང་དང་པོའི་ནང་། མི་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས། ལྷི་ལོ་
 ༡༩༥༥ལོར།

ཆེན་པོར་ཞུགས། སྐབས་དེར་མི་རིགས་གཞན་པ་དག་ལ་བོད་ཡིག་དང་བོད་སྐད་བསྐྱབ་དཀའ་བས། ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་ནང་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་དང་རྒྱས་མཚུངས་སུ་ཆོས་དཔེ་ཞིའི་ཤུའི་ཡི་གེར་བསྐྱར། མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་མང་པོའི་ནང་སྤྱོད་། དབང་གི་འབྲེལ་བ་སྐབས་བདེ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱན་ནས། མི་ཉག་ཡི་གེའམ་ཞིའི་ཤུ་ཡི་གེ་གསར་གཏོང་བྱས། དེ་ཡང་རྒྱ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མི་རིགས་གཞན་པ་དེ་དག་གིས་སྤྱོད་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་ཡིག་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་མི་ཉག་ཡུལ་སྐད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཅོས་པ་ཡིན་ངེས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་རྟོར་ཇིང་གླི་རྒྱལ་པོའི་དམག་དབུང་གིས་ཉིང་ཞ་ཡིང་ཁོན་རྒྱལ་ས་བྱས་པའི་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་གཏོར་བརྒྱག་བྱས་པ་དང་། མི་ཉག་དཔོན་ཁྲོན་པལ་ཆེར། སྤར་རང་ཡུལ་གྱི་མི་ཉག་སྤྱོགས་སུ་སྤར་ལོག་ནས་གནས་གཞིས་བབྱང་བའི་བརྒྱུད་པ་ལས། དེང་རྒྱས་ཀྱི་དར་མདོ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འདི་བྱང་ཡོད་པ་ར་སྤྱོད་བྱང་འདུག །

རྒྱལ་ཁབ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱོད་པ།

བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆ་ནང་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ནི་བོད་ཡིན་པ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་ཏེ། བོད་ཡིག་ནང་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་ཐོག་མར་བཅུགས་མཁན་མི་ཉག་ག་རྒྱ་རྒྱལ་པོ་ནི་མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་གཞི་བདག་གི་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དམག་བསགས་ནས། རྒྱལ་དམག་བརྒྱབ་ཚུལ་སོགས་མི་ཉག་རང་གི་མི་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བསྐྱན་འདུག རྒྱ་ཡིག་དབུང་གཞི་ལྟར་ན་འང་མི་ཞིའི་ཤུ་རྒྱལ་པོ་ལྟར་ཞང་རིགས་ཡིན་པ་དང་། དམག་གི་གཙོ་བོར་བོད་ཡིན་པ་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁོན་ཀྱང་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་ལོ་བརྒྱ་དང་རྒྱལ་བཅུ་ལ་སྤྱོད་བསྐྱངས། ཟེར་བ་ཅེས་ལས་རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མིང་དང་རྒྱས་ཆོད་གསལ་པོར་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་ད་ཕན་མ་རྟེན། ཁོ་ན་རྒྱ་ཡིག་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་མིང་ལེ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ། གོང་དུ་བསྐྱན་པ་ལྟར། མི་ཉག་རྒྱལ་པོས་ཐང་རྒྱལ་ཁབ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས། ཐང་རྒྱལ་པོས་རྒྱས་མིང་ལེ་བསྐྱལ། དེ་ནས་བབྱང་རྒྱ་ཡིག་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་རྣམས་ལ་རྒྱས་མིང་ལེ་བྱས་སྤོལ་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཡིག་དུ་མི་ཉག་

རང་གི་མིང་བཅད་སྟུང་བྱས་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། མི་ཉག་ག་ཏུ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུལ། །གནའ་པོའི་རུས་སུ་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་བོད་མི་ལ་རྒྱ་མིང་བཏགས་ནས་བྲིས་
པ་དང་། བོད་ཡིག་ནང་དུ་རྒྱ་མི་ལ་བོད་མིང་བཏགས་བྲིས་པ་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་
ཡོད་པ་མན་རྩ་གོང་མ་ 顺治ལ་ཐབས་སྟུང་དང་། 康熙 ལ་བདེ་སྟུང་སོགས་བྲིས་
ཡོད་པ་འདི་དག་སྐབས་དེར་ཕལ་ཆེར་དག་ནས་བཟོད་བདེ་ཞིང་ཡོད་འཇོག་སྟེ་
བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པར་འདྲ། །

རྒྱ་ཡིག་དུ་འཁོད་པའི་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རེབ་མིག་

རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་།	རྒྱལ་པོའི་མིང་།	རུས་ཚོད།
夏太祖	李继迁	991-1004
夏太宗	李德明	1004-1031
夏景宗	李元昊 ག་རྩ་རྒྱལ་པོ།	1038-1048
夏毅宗	李谅祚	1048-1067
夏惠宗	李秉常	1067-1086
夏崇宗	李乾顺	1086-1139
夏仁宗	李仁孝	1139-1193
夏桓宗	李纯祐	1193-1206
夏襄宗	李安全	1206-1211
夏神宗	李遵頊	1211-1223
夏献宗	李德旺	1223-1226
夏末主	李睍	1226-1227

བརྟན། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ།

དེང་རུས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་འདི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཡིན་མིན་སྐོར་གྱི་
བཤད་སྟོལ་ལ། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་གསུངས་པར་^①། “ ང་ལྷགས་ལའི་
རྒྱལ་རབས་བཞི་བརྒྱ་པ་རེད་ཟེར། ལྷགས་ལའི་བྱང་ཁུང་སྐོར་བཤད་ཚུལ་ཁ་
ཤས་ཡོད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཚོང་དཔོན་ཞོར་བཟང་གནས་འདིར་འོང་།

① ལྷུ་ལོ་༡༠༠༧ལོར་ཟླ་བ་མཆོས་ལུ་ཉིན་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་མཆན་ལ་བཅའ་འདྲི་བྱས་པའི་ཟིན་བྲིས།

སྐབས་དེར་རྩ་ཆེན་ཐོག་མར་དར། ལྷགས་ལ་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ལྷགས་ལའི་ཕོ་
བྱང་བཞེངས་པའི་གནས་འདིར། ས་བཞོ་རྒྱས་ས་འོག་ནས་ལྷགས་ཀྱི་མི་ཞིག་ཐོན་
པས་ལྷགས་ལ་ཟེར། ཞེས་ཟེར་སྟེ་ལོ་ཡོད་འདུག །ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་མཆན་
ཀྱིས་གསུངས་དོན། ཆོང་དཔོན་ལོ་རྒྱུ་བཟང་དར་ཅེ་མདོ་ཡོང་རྒྱུ་ལའི་ཕར་
རྒྱལ་ལ་རི་དྲགས་མང་པོ་མཐོང་། དེ་ནས་ལམ་མ་རྟེན། ཁོ་ཆོས་མེད་པ་གང་
འགོ་དགོས་ཤོས་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར། ལོ་རྒྱུ་བཟང་གིས་ཤ་བ་ཞིག་མཐོང་པས་
དེ་ལ་མདའ་ཞིག་བརྒྱབས། ཤ་བ་ཡུ་མོ་དེའི་ཕོ་བ་ལ་ཕོག་ཅིང་རྒྱ་མ་ཕྱིར་ལུད།
དེས་རྒྱ་མ་རྒྱད་དེ་ལ་བརྒྱབས་པས་རི་དེ་ལ་རྒྱ་ལ་ཞེས་གསུངས། ལོ་རྒྱུ་བཟང་གིས་
ཤ་བ་དེའི་རྩེ་ལ་བྱེད་དང་ལམ་ཞིག་ཡོད་དེས་གསུངས། ལག་དོ་ཆོས་ཤ་བ་དེ་
དེད་ནས་ཕྱིན་པས་དར་མདོ་ལྷེ་ཐོག་ཅས་པའི་ས་ཆ་དེར་སྐབས་པ་དང་ཤ་བའི་
རྒྱ་མ་བཟང་དེ་ཤ་བ་དེར་གྱི། ཆོང་དཔོན་ལོ་རྒྱུ་བཟང་གིས་ཀྱང་དེར་སྐར་བཏབ།
དར་ཅེ་མདོའི་རྩ་ཆེན་ཐོག་མར་དེ་ནས་དར་བ་ཡིན་ཟེར། །

རྩེ་ལ་སྐབས་ཆོང་དཔོན་ལོ་རྒྱུ་བཟང་གི་སྐར་ཤུལ་དེར་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྱང་
བཏབ། དེ་ལ་ལྷགས་ལའི་ཐབ་ཆེན་ཟེར། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་མི་ཉག་སྟེ་
ཕོ་རོང་ལ་ཡོད། དེར་རྒྱས་ས་སྟེ་རྒྱས་འདི་རེད། དེ་ནས་དར་མདོར་སྟོན། ལྷགས་
ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་གནང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་ཐེལ་གྱ་བཞི་པ། ལྷགས་
ཐེལ་དོས་སྟེ་རྒྱ་དང་གི་རི་མོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལ་ལྷགས་ལའི་རྒྱ་དང་ཐེལ་ཟེར།
མི་ཆེན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐབས་སྟེ་ཐེལ་འདི་
བེད་སྤྱད་བྱེད་སྟེ་ལོ་ཡོད། །ཐོད་པ་ཆོས་ཁང་པ་གསར་པ་དང་། མཆོར་ས་
གསར་པའི་སྟོན་མོ་བྱ་སྐབས་ལྷགས་ལའི་ཐབ་ཆེན་ནས་ས་ཤིག་བྱིར་ནས་ཁང་པ་
དང་། འཆོར་སའི་ཐོག་མཆོད་སྟེ་ལོ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷགས་སའི་ཐབ་ས་དེས་ས་ཉེན་
འགོག་ཅིང་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་བ་ལ། ཕན་ཐོག་ཡོད་པ་དེས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་རེད། ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་པོ་བྱང་ལ་བཞེགས་གསུམ་ཡོད། དེ་ལས་ཡར་
ཡོང་ས་དེར་རྩ་རྩ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེར་རྒྱས་རྒྱ་ཡིག་ནང་རྒྱ་ཞིའི་ཤུ་ཞིབ་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་ཡིང་སྟོན་གྱི་ཞིའི་ཤུ་སོག་པོ་རིང་རྩི་ཉན་གྱིས་གཏོར་རྩེས་མི་ཁྱི་
ཁ་ཤས་ཐོག་སྟེ་བྱར་རྒྱ་གར་སོང་ཆ་མེད་རྒྱ་ཡུར། སྟེ་སྟེ་དར་མདོར་ཕྱིན་པས་

དེར་རྟེན་པའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་ཀྱང་བཟོས་འདུག། དེར་གི་ལྷགས་ལའི་རྒྱལ་
 རབས་འདིའི་ཐོག་མའི་བྱང་ཁྱེད་ས། གནའ་པོའི་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་དང་འབྲེལ་བ་
 ཡོད་མེད་སྟོར་ལ་ཞིབ་འདུག་བྱ་ལོས་པ་ཞིག་རེད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མི་ཉག་ཡུལ་
 འདིར་པོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་དང་། དེ་རྗེས་པོད་སེལ་བྱུར་
 སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་སོགས། རྟན་གྲགས་ཆེ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་ཀྱང་།
 སྲིད་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་གྱི་ཡོ་ལོང་ནང་དུ། ཡུལ་འདིར་ཆབ་སྲིད་དར་རྒྱུ་ལྷ་ཆོགས་
 བརྒྱད་པའི་དབང་གིས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་སོག་པོས་མི་ཉག་གཏོར་བ་ནས་བཟུང་།
 ཕག་གྱའི་གོང་མ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བར་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ཤར་
 མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་པོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡི་གེའི་ནང་དུ་འཁོད་པ་ཉ་ཅང་
 དགོན། །

པོད་རྒྱུང་སྟོན་ཆེན་ཁུལ་དེབ། 2014, 1

བོད་རྒྱ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ཐོག་མ་ གང་ཡིན་ལ་དབྱད་པ།

གཅིག ། བོད་རྒྱ་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་འཆད་ཉན་དར་ཚུལ།

བོད་རྒྱ་ཐོག་མར་དར་བའི་ཆོད་མའི་གཞུང་།《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས་། “ཕྱི་
བརྒྱན་གྱི་མ་འགའ་ཞིག་སྤྱི་འགྱུར་ལ། ཕྱི་དར་མ་རྒྱུ་ས་པ་ཆ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར། །
ཕྱི་མས་རིགས་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་བཅས་པ་མཛད།” ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱ་གར་
གྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས། བོད་རྒྱ་འགྱུར་ནས་འཆད་ཉན་སྤེལ་བ་ནས་
བཟུང་བོད་འདིར། ཉན་ཆོས་གྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་བསམ་སྒྲོ་དར་བྱུང་ཐོག་མར་
བྱུང་ཡོད། དེའང་བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་ལོ་རྒྱུ་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་བྱ་མི་སམ་རྩོ་ཏ་
དང་། བེ་རོ་ཅན། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཅོག་རོ་སྤྱི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཉན་ཆོས་རིག་གཞུང་གང་མང་ཞིག་བསྐྱར་འགོ་བཙུགས། སྐབས་
དེར་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས། བོད་རྒྱ་འགྱུར་ཞིང་རྒྱས་མཆོངས་སུ་འཆད་
ཉན་གྱི་འགོ་རྒྱུགས་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་འདིར་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོད་མ་
རིག་པ་འཆད་ཉན་དར་སྤེལ་དེ། 《ཆོད་མ་རྣམས་འགྲེལ་》དང་ 《རྣམ་ངེས་》
གཉིས་བོད་རྒྱ་འགྱུར་ནས། བོད་འདིར་ཆོད་མའི་འཆད་ཉན་དར་བྱུང་བྱུང་ཡོད་
པར་བཤད། འོན་ཀྱང་དེའི་གོང་ལ་སྤྱི་བརྒྱན་གྱི་མ་འགའ་ཞིག་སྤྱི་ །《གཏན་
ཆོག་ཐིགས་པ་》 །《འགྲེལ་པ་བརྟག་པ་》རྩ་འགྲེལ་སོགས་གསལ་གསལ་གྱི་ཆོད་
མའི་བསྟན་བཅོས་འགའ་ཞིག་སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང་། དུན་པ་ནམ་མཁའ་
དག་གིས་བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་དག་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་
རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ནས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ལ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་ཉན་གནང་བ་དང་གཙོ་
བོར་བོད་སྐད་རྒྱ་བསྐྱར་ཞུས་མཛད་འདུག །

བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོད་མའི་གཞུང་བསྐྱར་བ་ནི་ད་ལྟ་བསྟན་འགྱུར་

① ཤོག་ངོས་༢༡པའི་ཐིང་༡༩པར། མི་རིག་དཔེ་སྟན་ཁང་། གླི་ལོ་༢༠༠༢ལོར།

ནང་དུ་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་ལ། ཆོས་ཚན་རེ་བརྒྱད་པ་འདི་ཉིད་
 ལས་ཆོས་ཚན་བརྒྱ་གཉིས། བསྟན་པ་སྔ་དར་སྐབས་སུ་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་
 ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད། བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་
 རྣམས་དང་། བོད་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་རྣམས་ལྟ་དུ་བསྐྱར་ཞུས་དང་འཆད་ཉན་གནང་
 བ་ནི། དཔེར་ན། «ཆད་མ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་དུ་བྱེད་པ»
 གྲོ་བ་དཔོན་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་དེ་ན་རྒྱུ་ཏ་
 དང་། བོད་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་དག་བསྟེན་ཞུ་མ་སེང་རྒྱལ་གྱི་འགྲུར། «ཆད་མ་ཀུན་
 ལས་བདུས་པའི་འགྲེལ་བཤད་སྟོན་པ་ཆེན་པོ་ཤིན་དུ་སྤྱ་བའི་ཐུགས་མངའ་བ»
 གྲོ་བ་དཔོན་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བ་སུ་རྩ་ར་རྒྱུ་
 ཏ་དང་། བོད་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་དག་བསྟེན་ཞུ་མ་སེང་རྒྱལ་གྱི་འགྲུར། «ཆད་མ་
 རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ» དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་
 མཁན་པོ་སུ་རྩ་ཏི་མྱི་ཤུ་ཉིད་དང་། བོད་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་ཆ་དག་བའི་སྟོ་ལོས་ཀྱིས་བསྐྱར་
 ཅིང་ཁྱེད་པོ་གྲགས་སེ་སྟགས་ཀྱིས་བཤད་རྒྱན་སྟེལ་བ་དེ་ལ་ཆད་མ་རྩིང་པ་ཞེས་
 གྲགས་པ་ཅུང་ཟད་དར། རྟོག་ལོ་སྟོ་ལྟ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་འགྲུར་བཅས་
 གནང་ཞིང་། «རྣམ་རིས་» དང་། «རིག་ཐིགས་» རྣམས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
 པར་བསྐྱར། རྒྱན་དང་། ཆོས་མཆོག་ལུགས་གཙོར་བཏོན་ནས་ཆད་མ་གསར་
 མ་དང་། བརྒྱད་འཛིན་སྤྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གས་དབུ་མ་སྟགས་ལ་བསྟུས་པ་ཆེ་ཅུང་
 གཉིས་རེ་མཛད། ཁྱད་པར་«ཆད་མའི་བསྟུས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལུན་སེལ་»མཛད་ཅིང་
 འཆད་ཉན་གྱི་གྲ་བཅུགས། ལྷག་པར་དུ་འགྲོ་མགོན་ས་སྐྱ་པའ་ཆེན་གྱིས་ཆད་མ་
 རྣམ་འགྲེལ་ལ་འགྲུར་བཅས་བྱས་ཤིང་། རྟེན་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་རྩིང་པོ་
 བསྟུས་ནས་ «ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་» རྩ་བ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་
 མཛད། བོད་དུ་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་བསྐྱར་བཤད་ཀྱིས་གཏན་ལ་འབེབ་པའི་
 གྲོ་བ་དཔོན་ཆ་རྟོག་ས་གསུམ་ཞེས་ལྷག་པར་གྲགས་ཆེ། དེ་ནས་བོད་འདིར་ཆད་
 མ་རིག་པ་དར་བྱུང་གྱི་དབུ་བརྟེས་སོ། །

གཉིས། བསྟན་པ་སྔ་དར་སྐབས་སུ་བསྐྱར་བའི་ཆད་མའི་དཀར་ཆག་སྟོར།

རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བའི་ཆད་མ་རིག་པའི་སྟོར་ལ། རྟེན་

དགའི་བསྟན་འགྱུར་ནང་བོད་“ཅེ”རྟགས་ཅན་ནས་“ཡེ”རྟགས་ཅན་བར་སྤྱི་ཉི་
 རྒྱ་ཐམ་པ་ཡོད་འདུག། དེ་ལས་བསྟན་པ་སྤྲོད་རྒྱལ་སྤྱི་བསྟར་བའི་ཚད་མའི་
 བསྟན་བཅོས་སྒྲིབ་《དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་》^①ལས་གསལ་བར། “ཏར་ཀའི་
 མཉམས་ལ། ལས་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པ་བརྟག་པའི། བམ་པོ་གཉིས། ལས་
 དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པ་བརྟག་པའི་བཤད་པ་བམ་པོ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
 ཐིགས་པའི་རྩ་བ་ཤུ་ལྷག་ཉིས་བརྒྱ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐིགས་པའི་བཤད་པ།
 བམ་པོ་བརྒྱ་གཉིས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གྲུབ་པ། ཤུ་ལྷག་ལྔ་བརྒྱ། སྤྱི་ཐ་
 མི་དད་དགག་པ། ཤུ་ལྷག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག། སྤྱི་ཐ་དད་པ་དགག་པ། ཤུ་ལྷག་
 བཞི་བརྒྱ་རྩ་གཉིས། བདག་མེད་པ་གྲུབ་པ། ཤུ་ལྷག་བདུན་བརྒྱ་རྩ་གཅིག།
 རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་བཤད་པ་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ལྟ་ཏར་ས་མཛད་པ། བམ་
 པོ་ལྔ། རིགས་པའི་ཐིགས་པ་བམ་པོ་གཅིག། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་རྩ་ཆེར་
 འབྲེལ་པ། བམ་པོ་གསུམ། རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་སྤྱགས་སྤྲུལ་ཤུ་ལྷག་བརྒྱ།
 རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་སྤྱགས་སྤྲུལ་བསྟན་པ། བམ་པོ་སྟེང་། གཞན་མེལ་བའི་
 རབ་རྩ་བྱེད་པ། ཤུ་ལྷག་བདུན་བརྒྱ་རྩ་གཉིས། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་ཞེས་བུ་
 བའི་རབ་རྩ་བྱེད་པ། ཤུ་ལྷག་བརྒྱ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བཤད་བམ་
 པོ་གཅིག་དང་ཤུ་ལྷག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ་སུམ་སྤྱགས་ལ་
 བམ་པོ་གཉིས་དང་ཤུ་ལྷག་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། དམིགས་པ་བརྟག་པའི་རབ་རྩ་བྱེད་
 པ་ལ་ཤུ་ལྷག་བརྒྱ། དམིགས་པ་བརྟག་པའི་འབྲེལ་བཤད། བམ་པོ་གཅིག། སྤྱི་
 རོལ་གྱི་ཡུལ་གྲུབ་པ། སྒྲོབ་དཔོན་ཤུ་བ་གྲུབ་བཅོན་གྱིས་མཛད་པ། བམ་པོ་
 གཅིག། དབང་ལྷག་འཛིག་པ། ཤུ་ལྷག་དྲུག་བརྒྱ་རྩ་དྲུག། སྤྲོད་ཅིག་མ་གྲུབ་པ།
 བམ་པོ་སྟེང་། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་གྲུབ་པ། བམ་པོ་གཅིག། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་གྲུབ་པ། ཤུ་ལྷག་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པར་གྲུབ་པ།
 ཤུ་ལྷག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག། དབུ་མ་བརྟག་པ་ཤུ་ལྷག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས། ཐོས་པ་བརྟག་

① ཤོག་ལྟེན་ལོ་ལྔ་པའི་ཕྱི་ལོ་ལྔ་པར། མི་རིག་དཔེ་སྟན་ཁང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༨༩ལོར་པར།

② ཏར་ཀ་ཞེས་པ་ཚད་མའི་དོན། རྒྱ་གར་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བོད་སྐད་དུ་ཐོག་མར་བསྟར་སྐབས།
 ཚད་མ་ལ་ཏར་ཀ་ཞེས་བསྟར་འདུག།

པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བཅ་པོ་གཅིག་། ཅེས་པ་འདི་དག་ནི་མངའ་བདག་གི་རལ་
 པ་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱེགས་པའི་དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་ཞེས་པ་དེའི་འཁོད་
 པའི་བསྟན་པ་ལྟ་དར་སྐབས་སུ། འགྱུར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོད་མ་རིག་པའི་སྐར་
 རྣམས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་ལས་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་ཆ་
 འདི་དག་སོ་སོར་སྐྱར་མཁན་གྱི་ལོ་ལྟ་བུ། གང་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞོད་མི་
 འདུག །བསྟན་པ་ལྟ་དར་སྐབས་གྱི་ལོ་ལྟ་བུ་གཙོ་བོ་རྣམས་སྤྱིར་ཅམ་བསྟན་པ།
 《དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་》^①ལས། “ཆོས་སྐྱར་མཁན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
 སྤྱལ་པ་དབང་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟ་སྐད་ཅན་གྱི་སྤྱལ་པ་
 དབང་གི་བཞེར་སང་ཤི་ཏ། སྤང་རྒྱ་ར་ལེགས་གཟིགས། དགེ་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་
 འཛུགས་ཀྱིས་བཅའ་དབྱངས། དཔའ་ཁོར་བེ་རོ་ཅན། སྤྱབས་ནམ་མཁའི་
 སྤྱིང་པོ། སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་གྱི་སྤྱལ་པ་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་དབུ་བརྟེས་པའི་
 རྒྱལ་པོ་ཆོ་གཅིག་སྤྱི་བ་གཉིས་བཞེས་པའི་ལྷ་མོ་དེ་གཉན་བཅན། འཕགས་པ་
 སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་སྤྱལ་པ་བོད་གྱི་ཆོས་གྱི་སྤྱོད་འདོན་པའི་རྒྱལ་པོ་
 ལྷ་སྤྱས་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གྱི་སྤྱལ་པ་བོད་
 དུལ་ཏུ་ཆོས་རྒྱས་པར་སྐྱར་མཁན་འཕྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྤྱོད་ལྗེ་ཏུ་བཅན། རྒྱ་བོད་
 རྟོར་གསུམ་དང་མཇལ་སྤྱམས་བྱས་ནས་བོད་དུལ་ཏུ་ཆོས་ཁྲིམས་འཆའ་མཁན་ལྷ་
 སྤྱས་ཁྲི་སྤྱོད་བཅན། དཔལ་ཕྱག་ན་རྟོ་རྩེའི་སྤྱལ་པ་མདོ་སྤྱིང་རྩེ་བད་མ་དཀར་
 པོའི་ནང་ཏུ་གོང་ཁྲིར་རྟོ་འཛོག་ཅེས་བྱ་བར། ཁྲིམ་བདག་རལ་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་
 འབྱུང་། དེས་ཀྱང་ངའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་ཀྱིས། ཀྱན་དགའ་པོ་ཐུང་ན་
 མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་བཅམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་ཡོད་པ། བོད་དུལ་ཏུ་དམ་
 པའི་ཆོས་སྐྱར་འཕྲོ་བསྐྱར་ནས་ཁྱེལ་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
 ལྷ་སྤྱས་ཁྲི་གཙུག་ལྗེ་བཅན་རལ་པ་ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་པརྟེ་ཏ་སུ་
 རེན་ཏ་པོ་རྟི། དོན་སྐྱར་གྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་ཅིག་རོ་སྤྱི་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱ་གར་
 གྱི་པརྟེ་ཏ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྟི་ན་མི་ཏ། སྤྱ་སྐྱར་གྱི་ལོ་ཆ་བཅེན་པོ་སྤྱ་བ་དཔལ་
 བཅེགས། རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏ་ལུ་ནེ་མ་མ། ཁྱེལ་གྱི་ལོ་ཆ་བཅེན་པོ་བན་རྟི་

① ཤོག་ལྗེ་བ་༤༤པའི་ཕྱིང་དང་པོར། མི་རིག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ལྷོ་ལོ་༢༠༠༩ལོར་པར།

ཡེ་ཤེས་ཤི། ཞེས་བསྟན་པ་སྔ་དར་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱར་བྱའི་དཔེ་ཆ་དང་། སྐྱར་བྱེད་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགའ་ཞིག་གི་མཚན་བྱང་བཀོད་ཡོད་འདུག་ཀྱང་བྱེ་བྲག་དཔེ་ཆ་གང་ཞིག་ལོ་རྒྱུ་བ་གང་གིས་སྐྱར་བ་སོགས་ཁ་གསལ་བཀོད་མི་འདུག །བསྟན་པ་སྔ་དར་སྐབས་སུ་གྱི་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུ་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་སྐ་ཙག་ཞང་གསུམ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཏ། ལུ་རེ་རྩུ་པོ་རྒྱ། སྤྱོད་མཁ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་སལ་ཆེར་གོང་གསལ་《དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་》ཀྱང་གསལ། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཙན་གྱིས་སྤྱོད་བསྐྱར་སྤྱིང་བཙན་སྐབས་སུ། ལོ་རྒྱུ་བའི་སྤྱོད་དཔོན་གཙོ་པོ་ཟུར་མཁན་པོ་པོ་རྒྱ་ས་ཏུ་དང་། ཡོ་རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་འབྱུང་གནས་རྣམས་གཉིས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་《དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་》ཡི་ནང་འཁོད་མི་འདུག །

གསུམ། བོད་ཡིག་ཏུ་ཐོག་མར་བསྐྱར་བའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། སྔ་དགའི་བསྟན་འགྱུར་ནང་། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཆོས་ཚན་རེ་བརྒྱད་ཡོད་འདུག །དེ་ཡང་སུ་སྟེ་འགའ་ཞིག་ནི་སུ་སྟེ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཚན་མང་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བསྟན་འགྱུར་སུ་སྟེ་【ཞེ】རྟགས་ཅན་ལ་ཆོས་ཚན་སུམ་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་ནི་སུ་སྟེ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཚན་གཅིག་ཡིན་པའང་ཡོད་འདུག་པ་དཔེར་ན། བསྟན་འགྱུར་སུ་སྟེ་【དེ་ནེ】གཉིས་པོ་《ཚད་མ་རྣམས་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུན་གྱི་འབྲེལ་བཤད་སྤྱོད་དཔོན་རྒྱལ་བ་ཅན་གྱི་ཞལ་སྔ་རྣམས་མཛད་པ་》ཆོས་ཚན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་སྟེ་སུ་ཡིན་འདུག །དེ་དག་ལས་བསྟན་པ་སྔ་དར་སྐབས་སུ་བསྐྱར་ངེས་པར།

བསྟན་འགྱུར་【ཅེ】རྟགས་ཅན། 《སྟོགས་ཆོས་དགའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་》སྤྱོད་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་གྲང་པོས་མཛད་པ། ཟུར་མཁན་གྱི་མཁན་པོ་པོ་རྒྱ་ས་ཏུ་དང་། དགེ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་གསལ་བསྐྱར་པ། །

【ཅེ】རྟགས་ཅན། 《གཏན་ཆོགས་ཐིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་》སྤྱོད་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སྤྱོད་མཁ་དང་། རྒྱ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་དགེ་སྤྱོད་དཔལ་བཅེགས་རྒྱེ་ཏའི་འགྱུར། །

【ཅེ】རྟགས་ཅན། 《འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་》སྤྱོད་དཔོན་ཁོང་གི་

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པ། པརྟེ་ཏ་བི་ཤུལ་སཱི་དང་།
ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་འགྲུར། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《རྒྱུད་གཞན་གྱུ་བ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ》 སློབ་
དཔོན་ཆེན་ཀྱི་རྟེན་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤུལ་སཱི་དང་། འུ་ཆེན་གྱི་
ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་སློབ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་འགྲུར་བ་ནམས་བཞུགས་སོ། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སློབ་མ་ལ་ཕན་པ་
ཞེས་བྱ་བ》 སློབ་དཔོན་དུ་ལ་བ་ལྟས་མཛད་པ། བམ་པོ་གསུམ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་
མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཏ་དང་། འུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྲུར། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ》
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་མཛད་པ། སློ་ཀ་ཆོག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཙ་
བདུན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩ་ན་གཞུང་དང་། འུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་སློབ་
ཆེན་ལོ་ཀའི་འགྲུར་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་མ་ཏི་ཀྱི་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་
བ་དཔལ་སློབ་སློ་ལྟན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སླད་ཀྱིས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་དཔེ་དང་བདུགས་
ནས་ལེགས་པར་བསྐྱར་ཏེ་བཅོས་པ། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་སྟོགས་སྡེ་མ་མདོར་བསྐྱུས་པ》 སློབ་
དཔོན་མང་དུ་སྟོས་པ་ཀ་མ་ལ་སྟེ་ལས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བི་ཤུལ་
སཱི་དང་། འུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་སློབ་དཔལ་བཅེགས་རྟེན་ཏའི་འགྲུར། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་དོན་བསྐྱུས་པ》 རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་
ཇི་ན་མི་ཏས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་མ་ཏི་པོ་རྟེ་དང་། འུ་ཆེན་གྱི་ལོ་
ལྔ་བ་ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྲུར། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《གཏན་ཆོགས་ཐིགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ》 དུ་ལ་བ་ལྟས་
མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤརྩ་མཆོད་དང་། འུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་སློབ་
དཔལ་བཅེགས་རྟེན་ཏའི་འགྲུར། གཏན་ཆོགས་ཐིགས་པའི་འགྲེལ་པ་བམ་ཟེ་ཨ་
ཅ་ཏས་མཛད་པ་ནམས་བཞུགས་སོ། །

【ཆེ】ཉགས་ཅན། 《ཚོད་པའི་རིགས་པའི་འགྲེལ་པ》 སློབ་དཔོན་དུ་ལ་བ་ལྟས་
མཛད་པའི་གཤམ་མ་ཆོང་བ་གཅིག 《དམིགས་པ་བཙགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་

པ། སློབ་དཔོན་རུལ་བ་ལྟ་ཤེས་བྱའི་དམིགས་པ་མཐའ་དག་ལ་གཞིལ་བ་སྤྱོད་པའི་
སངས་ཀྱི་ལུ་སྟོན་ཅན་གྱི་ཐོ་ཆེད་ལྟར་པ་འགེམས་པར་མཛད་པས་སྐྱུར་བ། རྒྱ་
གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤུག་སིང་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱི་འགྲུར། །
【ཞེ】རྟགས་ཅན། 《རིགས་པ་གྲུབ་པའི་སློན་མ་ཞེས་བྱ་བ》སློབ་དཔོན་ཅན་གྱི་
མིས་མཛད་པ། པར་ཏ་ཤི་སིང་པ་ལྟ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་སློབ་པའི་རོ་ལྔ་
ནའི་འགྲུར། །

【ཞེ】རྟགས་ཅན། 《ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གྲུབ་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ》དང་།
《ཐུ་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ》སློབ་དཔོན་དག་གི་སྐྱུར་ས་
ཀྱིས་མཛད་པ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་མི་ཏུ་དང་།
བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་སློབ་དཔལ་བཅེགས་རྟེན་ཏའི་འགྲུར། །

ཤོད་གསལ་བསྟན་པ་སྤྲོད་རྟེན་སྐབས་སུ་བསྐྱུར་ངེས་པའི་ཆོད་མའི་ཆོས་ཆོན་
བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གི་སློབ་ལེའུ་བཅོན་ནས། བྱི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་བར་
ཏུ་བསྐྱུར་ཡོད་ངེས་པ་རྣམས་ཡིན་ཀྱང་། འདི་དག་གང་ཞིག་བོད་སྐད་ཏུ་བསྐྱུར་
བའི་ཆོད་མའི་བསྟན་བཅོས་དང་པོ་དེ་ཡིན་པ་ང་ཚོའི་དབྱུད་གཞི་ཡིན། འདིར་
ཡིག་སྐྱུར་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རེ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་རེ་ལྟན་ཏུ་
བསྐྱུར་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་འདུག ཤོད་གསལ་ཆོད་མའི་ཡིག་ཆ་འདི་དག་
ལས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་བན་དེ་དཔལ་བཅེགས་
ལྟན་ཏུ་བསྐྱུར་བ་བརྟན། བའི་ཅོ་ན་ཡེ་ཤེས་ཐེ་དང་ལྟན་ཏུ་བསྐྱུར་གསུམ། བོད་
ཀྱི་དགེ་སློང་རྣམས་ལོ་ལྔ་དང་ལྟན་ཏུ་བསྐྱུར་བ་གཉིས་ཡོད་འདུག འོན་ཏེ་དག་
ལས་ཐོག་མར་བོད་སྐད་ཏུ་བསྐྱུར་བའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཞེན། 《ཐུགས་
ཆོས་དགྲའི་ལམ་ལོ་ཞེས་གཏུན་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ལོ་གཏུན་ལ་དབབ་པ》སློབ་
དཔོན་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱུང་པོས་མཛད་པ། ཟ་ཏོར་གྱི་མཁན་པོ་པོ་རྟེན་ས་ཏུ་དང་། དགེ་
སློང་རྣམས་ལོ་ལྔ་ལས་བསྐྱུར་བ། ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ངེས་ཏེ། འདི་ནི་ཟ་ཏོར་གྱི་
མཁན་པོ་པོ་རྟེན་ས་ཏུ་སྐྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།《པར་བཀའ་ཐང་》^①ལས། དེ་ནས་
མཁན་པོ་པོ་རྟེན་ས་ཏུ་དང་། སློབ་དཔོན་ཇེ་ཆེན་པོ་པར་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྐྱུར་

① ཤོག་རོས་༡༩༤༥པའི་ཕྱིང་དང་པོར། སི་ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ལྷི་ལོ་༢༠༠༤ལོར།

ཡང་ཁྱ་གར་ཡུལ་དུ་འབྱོན་དགོངས་ནས་མངའ་བདག་རྩེ་ལ་འདི་སྐད་བཀའ་
 བསྟུན་ཏེ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་ཁྱེའུ་བཅན་གྱི་སྐུ་ལ་བསྐྱེད་དག་པའི་
 མངའ་མང་བཀའ་དྲིན་ལེ། རྒྱལ་དམར་དཔལ་གྱི་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་།
 ལྷག་ལ་མང་གཏིང་རྟ་ཡིས་ལོ་ལྟར་འབྱོངས་པ། རབ་གནས་ཆར་ཞིང་རྒྱལ་པོའི་
 སྐུ་ལ་དགོངས་རྟོགས་པ། ད་ནི་རང་ཡུལ་འགོ་བས་གནང་བར་ཁྱེ། ཞེས་མཁན་
 སློབ་ཆམ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་གྲུབ་པ་དང་སོ་སོ་
 རང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་གྲུབས་མཛད་པའི་རྟའི་ལོ་དེ་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་ཁྱེའུ་བཅན་
 དགྲའ་ལོ་ཉེར་ལྔ་པའི་མེ་རྩི་ལོ་༡༧༥༥ལོ་དེ་ཡིན་དགོས། 《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་
 རྩེད་པོ་རྒྱུ་ཅིའི་བཅུད》ལས་། “རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་མི་རྒྱལ་ལ་དད་པ་
 གི་མེད། སློན་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལ་གནག་པས། རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་
 ཀྱི་བཀའ་བྲིམས་དམ་པོ་དར་གྱི་མདུད་པ་འདྲ་བ་བཅའ་དགོས་པས་འཆོས་ཤིག་
 གསུངས་ནས། ལྷག་གི་ལོ་གཞུག་ནས་རྩེའུ་ལོ་གཞུག་ཡར་བཅད་ལ། སློབ་
 དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་དང་། ཅོག་རོ་རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་མཆན་གཉིས་ཀྱིས་གསང་
 སྐུ་ལ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་མེ་བཅོ་བརྒྱད་བསྐྱར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སློབ་
 དཔོན་པོ་རྩི་ས་ཏུ་དང་ལོ་ཚྭ་བ་འབྲོ་སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱིས་རིག་སྐུ་ལ་ཕྱི་མ་
 རྒྱལ་པོ་བསྐྱར།” ཞེས་གསལ་བར་བཞག་ན། མཁན་པོ་པོ་རྩི་ས་ཏུ་ས་གཞུང་བསྐྱར་
 བའི་དུས་ནི་རྩི་ལོ་༡༧༥༥ལོའི་སློན་རྩེས་ཅན་དུ་ཡིན་དགོས་ཏེ། བསམ་ཡས་གཙུག་
 ལག་གྲུབ་རྩེས་ཀྱི་མི་རིང་བ་ཞིག་ན་མཁན་སློབ་ཆམ་གཉིས་སོ་སོར་རང་ཡུལ་དུ་
 ཐེབས་པ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་ཀྱན་གཅིག་མཐུན་ཡིན། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་
 བཞེངས་སྐབས། བེ་རོ་ཅན་དགྲའ་ལོ་བརྒྱད་ཡིན་པ་དང་། སྐ་ཅོག་གཉིས་དེ་
 ལས་རྒྱུང་ཅན་ཡོད་པ་གྲུ་ཏུ་པདྨའི་རྒྱལ་མར་《པདྨ་བཀའ་མང》སྐུ་ལས་
 གསལ། རྩི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཁྱེའུ་བཅན་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་རོ་
 ཅོག་གི་《དཀའ་ཆག་ལྷན་དཀར་མ་》བསྐྱིགས་པ་ལ་དབུད་ན། རྒྱལ་པོས་ལོ་རོ་
 བརྒྱད་ཀྱི་རིང་རྒྱལ་ཁྱིད་ལུ་ཁེ་བཅན་པོ་ལ་བཏད་དེ། རྒྱལ་པོའི་གསུང་རབ་བོད་
 ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་སྐུ་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ། སྐ་ཅོག་ཞང་

① རྟོག་རོས་༡༩༩༥འཕེལ་བྱེད་༡༩༩༥ར། བོད་རྫོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྩིང་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། རྩི་ལོ་༡༧༥༥ལོར།

གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་ཐུག་ལས་གཙོ་བོ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༠༧འི་རྗེས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་སྤྱོད་དོན་ལས་གཡོལ་ཞིང་དམ་
 ཆོས་ཉམས་ལེན་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། སྐབས་དེར་བསྐྱར་
 བའི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པ་《དཀར་ཆག་ལྟན་དཀར་མ་》 ལས་གསལ་བ་ལྟར་
 དང་། སྐ་ཙག་ཞང་གསུམ་ཡང་རྒྱས་དེར་སོ་སོར། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉེ་བ་
 ཅུམ་རེ་བེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐ་ཙག་ཞང་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་བའི་
 བཀའ་བསྟན་རྣམས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་རྒྱུ་ནི། བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་གྱི་སྤྱི་
 ཆོ་སྤྱད་ཅུམ་ལ་དབུ་བཅུགས། གཙོ་བོར་བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་དང་བྱི་རལ་པ་ཡབ་
 སྤྱི་སྤྱོད་རིང་ལ་ཡིན་ཏེ། བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱས་
 པའི་《དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་》ཏུ་དེ་ལྟར་གསལ་བ་མ་ཟད། ཆོས་རྒྱལ་དེ་དག་
 གི་སྐབས་སུ་བསྐྱར་བའི་བཀའ་བསྟན་མང་པོ་ཞིག་གི་འགྲུར་བྱང་རྒྱུ་དེ་ལྟར་
 འཁོད་པས་སོ། །དེས་ན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཀྱང་གི་ཆོད་མ་རིག་པ་ཐོག་
 མར་བོད་སྐད་ཏུ་བསྐྱར་བ་ནི། 《སྤྱོད་ཆོས་དགུའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་གཏན་
 ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་》ཞེས་པ་འདི་དང་། དེ་སྐྱར་མཁན་ཀྱང་གར་
 ཀྱི་མཁན་པོ་བོ་རྒྱུ་ས་ཏུ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལ་གཉིས་ཡིན། བསྐྱར་བའི་
 རྒྱུ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧འི་ནས་༡༥༠༧འི་བར་ཡིན་དགོས་སོ། །

བོད་སྐད་ཏུ་ཐོག་མར་བསྐྱར་བའི་ཆོད་མ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་དཔེ།
 དེ་ནི་བསྟན་འགྲུར་སུ་ཉི་【ཅེ】ནགས་ཀྱི་ཤོག་ལྟེན། གོ་གསུམ་པའི་ཉིན་ངོས་ན་
 ཡོད། རིག་གཞུང་འདི་གཞུང་དོན་དངོས་ཆོག་རྒྱུ་ཞེས་དང་། བརྗོད་དོན་
 གཙོ་བོར་ཆོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཏུ། གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་དང་། གཏན་
 ཆོགས་ལྟ་སྤྱང་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཁོར་ལོའི་རེའུ་མིག་བཀོད་ཐབས་ཀྱི་རིགས་
 ལམ་ཞིག་ཡིན་འདུག །

རིག་གཞུང་གི་རྩ་ཆོག་ ཀྱང་གར་སྐད་ཏུ། ཉེ་ཏུ་ཅུ་ཏམ་ཟ། བོད་སྐད་ཏུ།
 གཏན་ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་དབབ་པ། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཅུ་ཡུར་པ་
 ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ། །

འབྲུལ་པའི་དར་བ་འཛོམས་མཛད་པའི། །

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ནས། །
 གཏན་ཆོགས་ཚུལ་གསུམ་ལའོར་ལོ་ཡི། །
 གཏན་ལ་དབབ་པ་བཤད་པར་བྱ། །
 རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ། །
 ཡོད་དང་མེད་དང་གཉིས་ཀ་ཡི། །
 ཡོད་པ་ལ་ནི་ཡང་དག་སྟེ། །
 མེད་དང་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་ཡིན། །
 ཐེ་ཆོམ་གཉིས་ཏེ་མ་གྲུབ་བཞིན། །
 མ་གྲུབ་སྒྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། །
 མཐུན་པའི་སྟོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། །
 མེད་པ་དེ་བཞིན་གཉིས་ཀ་དང་། །
 མི་ཐུན་སྟོགས་ལ་དེ་བཞིན་ནོ། །
 གསུམ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་སྟེ། །
 རྟེན་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གོ། །
 ལོགས་ལ་འགལ་བ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །
 ཟུར་བཞི་ཐུན་མོང་མ་ངེས་བཞིན། །
 དབྱས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །
 གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། །
 བྱས་དང་མཉན་བྱ་ཚུལ་བྱང་དང་། །
 མི་རྟག་ཚུལ་བྱང་ལྟས་ཅན་མིན། །
 རྟག་དང་མི་རྟག་ཚུལ་བྱང་དང་། །
 རྟག་དང་རྟག་དང་རྟག་པ་དང་། །
 ཚུལ་བྱང་མིན་དང་མི་རྟག་དང་། །
 རྟག་པ་ལ་ནི་སྒྲུབ་པ་བཀོད། །
 རྟེན་འོག་མི་མཐུན་ལོགས་དང་སྒྱུར། །
 ཡང་དག་གཏན་ཆོགས་གཉིས་ཡིན་ནོ། །

ལོགས་དང་མི་མཐུན་སྤྱི་འོག་སྒྱུར། །
 འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་གཉིས་ཡིན་ནོ། །
 ཟུར་བཞི་ཐ་དད་སྒྲིལ་མར་སྒྱུར། །
 ཐུན་མོང་མ་ངེས་རྣམ་པ་བཞི། །
 ལོགས་གཉིས་ཐད་ཀར་སྒྱུར་བས་ནི། །
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མ་ངེས་པའོ། །
 གཏན་ཆོགས་འབྲུལ་འཁོར་རྣམ་དགུ་ཡིས། །
 དཔེ་ཡི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། །
 རྣམ་མཁའ་བུམ་དང་བུམ་མཁའ་དང་། །
 བུམ་པ་སྟོག་དང་རྣམ་མཁའ་བཞིན། །
 མཁའ་དང་བུམ་པ་སྟོག་བཞིན་དང་། །
 སྟོག་དང་རྣམ་མཁའ་བུམ་བཞིན་དང་། །
 བུམ་དང་སྟོག་དང་མཁའ་བཞིན་དང་། །
 རྣམ་མཁའ་རྩལ་ཤུན་ལས་བུམ་བཞིན། །
 དེ་ནི་ངེས་པའི་དབང་བྱས་ཡིན། །
 ཐེ་ཚོམ་བཟུང་བའི་ལུགས་ལ་ནི། །
 ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་དང་། །
 སྟོགས་གཅིག་མཐའ་དག་སྒྱུར་བས་སོ། །

སྟོགས་ཚོས་དབུའི་འཁོར་ལོ་སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །བླ་ཉོར་གྱི་
 མཁས་པ་པོ་རྟེན་པ་དང་། དགེ་སྟོང་རྣམ་ཏུ་ལོ་གས་བསྐྱར་ཅིང་ལུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །
 གོང་གསལ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་གར་ནས་བསྐྱར་བའི་ཚད་མའི་རིག་གཞུང་དང་
 པོ་དེ་ཡིན་འདུག །ཚོས་ཚན་འདི་ནི་བསྟན་འགྱུར་ནང་གི་ཚད་མ་སུ་སྟེ་ཉེ་ཤུའི་ཚོས་ཚན་རེ་
 བརྒྱད་ལས། མཁན་པོ་པོ་རྟེན་པ་ཉོས་བསྐྱར་གནང་མཛད་པའི་ཡིག་ཆ་གཅིག་སུ་དེ་ཡིན་
 འདུག །འོན་ཀྱང་ཆ་བའི་རིགས་ལས་འདི་དེ་ནང་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣགས་ཚོས་དོན་གསུམ་
 རྣམ་བཞག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་འདུས་ཡོད་སྟབས། འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པ་ཞིག་
 གིས་ན་སུ་སྟེ་ཆེན་པོ་ཞིག་འབྲི་ཆོག་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ཞིག་རེད། །

བོད་རྫོངས་རྫོངས་གྲུ་ཆེན་མའི་རིག་གཞུང་བྱས་དེབ། 2014. 2

སྒྲུང་པའི་བྲག་རྩ་འགྲང་འགྲག་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོད་རྒྱལ་ཅམ་སྒྲིང་བ།

བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གདོད་མའི་རུས་ནས་བྱང་། །
རིག་གཞུང་ཐོག་མ་བོན་གྱི་མཁས་པས་བསྐྱུན། །
རོ་བྲལ་འི་རྣམ་བཤད་ཏ་ཟིག་སྒྲུན་པས་སྒྲེལ། །
བཅན་པོའི་ལྷ་རྩེ་རྒྱལ་ཁམས་ལྟ་ནས་བྱང་། །

བེ་རོ་ཅ་ནས་ཅིས་སྒྲུན་ཆོས་སྐད་བསྐྱུར། །
རུགས་པོ་ལྷ་རྩེས་སྒྲུན་སྐྱོར་གསར་གདོད་གནང་། །
ལུ་རངས་སྒྲུན་པ་མི་བཞིས་སྐྱོབ་ཆོགས་བསྐྱུངས། །
དབུས་གཙང་མཁས་པ་མི་དགུ་སྐབས་དེར་བྱང་། །

བརྒྱུད་སྐྱོལ་ཀུན་འདུས་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་དང་། །
ཨོ་རྒྱན་པ་དང་རང་བྱུང་རྩྭ་རྩེ་སོགས། །
ཟབ་མོའི་གཞུང་དང་ཐུག་ལེན་དམར་བྲིད་རྣམས། །
གསོ་རིག་པད་ཆལ་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད་དངོས། །

བྱང་བྱུར་རྣམ་གཉིས་མི་དབང་ལྷེ་སྲིད་རྩེ། །
དེལ་དམར་མཁན་པོ་ཆོས་འབྱུང་ཡབ་སྲས་དང་། །
མཁུན་གོང་རྣམ་གཉིས་མི་པམ་ལ་སོགས་པ། །
སྒྲོངས་འདིར་གསོ་རིག་མཁས་ཀུན་ཐུག་གི་ཡུལ། །

བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ནི་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་ཆོས་གནའ་པོའི་རིག་གཞུང་ཉིང་
པ་ཞིག་རེད། ཨོ་ཤའི་ཡའི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གསོ་རིག་གཞན་གྱིས་འགྲན་རྒྱ་
བྲལ་བའི་བྱུང་འཕགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རུས་དང་ཁོར་
ཡུག་གི་བྱུང་པས་གནའ་པོའི་བྱུང་ལོར་གྱིས་དེང་རབས་ཁོར་ཡུག་དང་བསྐྱུན་པའི་

དགོས་མཁོ་སྐོར་མི་ཐུབ། དེས་ན་དེར་རབས་ཀྱི་ནད་རིགས་གསར་པ་སྣ་
 ཚྲིམས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་འདི་དག་ལ་དམིགས་ནས། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་
 རིག་པའི་སྒྲུབ་སྦྱར་དང་། བཅོས་ཐབས་གསར་པ་ཞིབ་འཇུག་དང་གསར་
 གཏོད་བྱ་དགོས་པ་ནི་སྒྲིམ་མ་དགོས་པ་རེད། འདིར་ཆོ་སྲོག་ལྟར་དུ་འཕྲོག་པའི་
 ནད་རིགས་འགའ་ཞིག་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲིམ་འཕྲོག་དང་།
 བཅོས་ཐབས། སྒྲུབ་སྦྱར་འགའ་ཞིག་འོས་སྦྱར་བྱས་ཡོད་པས་ཞིབ་དབྱེད་གནང་
 རོགས།

བོད་སྒྲུབ་ཚེས་གཟའ་གྲིབ་ཟེར་བ་འདི་ལ། ༡ ལྷན་ཁྲིམས་འདྲེས་པ་དང་། ༢ ལྷན་
 ཁྲིམས་འགན་པའི་ནད་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། འདི་ནི་མི་སྲོག་ལྟར་གཅོད་བྱེད་
 པའི་ནད་རིགས་ཏེ་ཅང་ཚབས་ཆེན་ཞིག་རེད། གནའ་བོའི་བོད་ལུགས་ལྟར་ན་
 འདི་ལ་གཟའ་གྲིབ་ཟེར། ནད་འདིའི་ཉེན་ཁ་ལས་སྤངས་ཐབས་ནི། རྩལ་རྒྱུ་སྒྲུབ་
 ཁང་ནང་དུ་འཕྲོ་ནས་ཁྲིམས་སྦྱོར་དང་། རྩལ་སྒྲུབ་སྒྲིམས་ནད་འདིའི་རྒྱ་ཁྱེན་ཡོད་
 མེད་བརྟག་དགོས། གལ་སྲིད་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ན་གཤམ་གསལ་ཟས་དང་སྦྱོད་
 ལམ་གཟབ་ཅིང་། བོད་སྒྲུབ་ལ་བརྟེན་ན་ནད་སྒྲིམ་འཕྲོག་དང་། ནད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱེན་
 མེད་པར་བྱེད་རྒྱུར་འབད་བཅོལ་བྱ་དགོས། གལ་སྲིད་ནད་འདི་དངོས་སུ་སྒྲིམ་
 ཏེ་ནད་ཅགས་ཕྱིར་མདོན་ཆོ་དེས་པར་དུ་ཅི་མཁྲོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལུགས་སྒྲུབ་ཁང་དུ་
 སྤྱོལ་ནས་དེར་རབས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བཅོས་རྩལ་སྒྲིམ་ཏུ་བྱ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་
 དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྲོག་བསྐྱུབ་ཐུབ་སྲིད་ཅིང་སྤྱབས་ལེགས་ན་སྤྱར་ཡང་བདེ་
 ཐང་བསྐྱར་གསོ་ཡོང་སྲིད། སྤྱོད་གསེབ་ཀྱི་སྒྲུབ་དང་སྒྲུབ་ཁང་ཁག་ན་ལུ་མཐུད་
 བཅོས་རེ་བྱས་ན་འཆི་དེས་པ་དང་། མ་ཤི་ནའང་དབང་པོ་སྦྱོར་ཅན་ཀྱི་གཟའ་རོ་
 ཆགས་དེས། དེ་ལས་བཅོས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ནི་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པས་ཆང་མས་ཡིད་
 འངགས་འཆོལ། །

གཅིག ། ལྷན་ཁྲིམས་འདྲེས་པ། 脑溢血

ལྷན་ཁྲིམས་འདྲེས་པ། གནའ་རྩལ་འདི་ལ་གཟའ་གྲིབ་ཀྱི་ནད་ཀྱང་ཟེར། རྒྱ་
 སྐད་དུ། 脑溢血，又称脑出血，ཡང་ཟེར། ནད་འདི་ཕོག་ལྟར་བ། ཉེན་ཁ་ཆེ་
 བ། ཤི་ཆད་མཐོ་བའི་མགོ་བོའི་ཁྲིམ་ཆ་འགན་པའི་ནད་རིགས་ཤིག་རེད། མི་

སྐར་ཆུན་པོ་དང་ལོ་ཁྲི་བ་རིགས་རྣམས་འཆི་རྒྱུ་གཙོ་བོར་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
 བྱང་འདི་པོག་སྒྲ་བའི་བྱང་པའི་ལོ་ཆོད་དེ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ནས། བདུན་ཅུ་བར་གྱི་
 མི་རྣམས་ཡིན། ལྷན་ཁྲག་འདྲེས་པའི་བྱང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོར། ཁྲག་ཙུལ་རྒྱུན་
 རྒྱགས་པ་དང་། ཁྲག་ཙུལ་སྐར་ཆུན་པ་སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད།

༡ ཁྲག་ཙུལ་རྒྱུན་རྒྱགས་པའི་རྒྱུ་ནི། ཁྲག་གི་རྒྱུ་མ་ཅི་མང་བ། གཅིན་མངར་
 མོའི་བྱང་། ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བ། ཁྲག་ཙུལ་པ། རུ་བ་མང་རུ་འཐེན་པ་བཅས་
 གིས་རྒྱུ་བྱས་ཏེ། ལྷན་པའི་ཁྲག་ཙུལ་ཙུལ་འབྱར་ཐོན་པ་དང་། ཁྲག་ཙུལ་ནང་རུ་
 ཁྲག་འཁར་བས་ཙུལ་སྐབ་མཐུག་མི་སྟོམ་པ་ཆགས་པས། རྒྱུ་གང་ཞིག་དང་
 འཕྲད་ཆེ་ཁྲག་ཙུལ་འགད་ནས་ལྷན་ཁྲག་འདྲེས་པའི་བྱང་འབྱར་གི་ཡོད་པ་རེད།

༢ ཁྲག་ཙུལ་མཐོགས་སུ་འབྱར་བའི་རྒྱུ་ནི། ཁྲག་གར་པོ་དང་། ཁྲག་གི་
 རྒྱུ་མ་ཅི་མང་པའི་རྒྱུ་གིས་ཁྲག་ཙུལ་ནང་དོས་སུ་ཁྲག་དྲིགས་འཁར་ནས་སྐྱོ་དོས་
 སུ་ཁྲག་ཙུལ་སྐར་ཆུན་པ་དང་། བྱང་དོས་སུ་ཁྲག་ཙུལ་དྲིགས་པོར་ཆགས་ནས་
 རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཁྲག་གི་རྒྱ་བ་ལའང་གཞོད་རྒྱུན་ཐེབས་ཏེ་ཁྲག་ཙུལ་འགད་ཡོད་གི་ཡོད་
 པ་རེད། འདི་ནི་སྟེ་དགེའི་ཡུལ་སྐད་རུ་ཁྲག་ཙུལ་ཁྲུང་བྱག་ཟེར་བ་དེ་རེད། །

【བྱང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་】༡ རྒྱུན་དབྱེད་གཉིས་ལ་གནམ་གཤིས་གང་མོར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་
 གིས་ཁྲག་ཙུལ་ཕྱི་རྒྱུ་པས་ཁྲག་ཤེད་འཕེལ་བ་དང་། དབྱར་རུས་གནམ་གཤིས་
 ཆོ་བས། ཁྲག་ཙུལ་རྒྱ་ཡངས་པོར་གྱུར་སྟབས་ཁྲག་ཤུགས་ཀྱང་གང་འཆོམས་མར་
 འབབ་ཅིང་ཡོད་སྟབས། སྐྱིར་བྱང་འདི་རྒྱུན་དབྱེད་རུས་སུ་འབྱར་བ་མང་། འོང་
 ཀྱང་དབྱར་རུས་རུལ་མང་རུ་དོན་པའི་རྒྱུ་གིས་ལྷན་ཁྲག་འདྲེས་པའི་བྱང་འབྱར་
 རྒྱུ་ཡང་བྱེད་ཅིང་ཡོད། ༢ ཁོང་ཁོའི་རྒྱུ་གིས་ཁྲག་ཤུགས་སྒྲོ་བྱར་འཕེལ་ནས་
 ལྷན་ཁྲག་འདྲེས་པའི་རྒྱུ་སྟེ། ༣ ངལ་ཚོ་ལ་མང་བའི་སྟབས་གིས་ཐང་ཆད་
 དྲགས་པ་དང་། ཤུགས་རྒྱུན་དྲགས་པ་བཅས་གིས་ཁྲག་ཤེད་འཕར་ནས་ལྷན་ཁྲག་
 འདྲེས་པའི་བྱང་འབྱར་བའི་རྒྱུ་བྱེད། ༤ རྒྱ་བ་རྒྱགས་དྲགས་པ་དང་། ཟས་
 རིགས་རྒྱུ་ཅན་ཟ་མང་ཆེ་ནས་ཁྲག་གི་ནང་རུ་རྒྱུ་མ་ཅི་འཕེལ་བས། ཁྲག་གི་
 འཁོར་བསྐྱོད་རྟེ་རྒྱར་རུ་སོང་བས། རྒྱ་བྱར་རུ་ཁྲག་ཤེད་འཕེལ་ནས་ལྷན་ཁྲག་
 འདྲེས་པའི་བྱང་འབྱར་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང་ཡོད། །

【ནད་རྟགས་གཙོ་བོ་】ནད་འདི་འབྱུང་ལ་ཁད་དུ་འབྱུང་བའི་ནད་རྟགས། ལྷན་གྱི་འབྲུལ་བསྐྱོད་དང་རག་གི་སྒྲ་བརྒྱུད་མི་བདེ་བ། ཞེན་པ་ལྷག་ཅིང་སྒྲུག་མེར་ལངས་པ། དུན་པ་མི་གསལ་བ། མིག་གིས་གསལ་པོར་མི་མཐོང་བ། མགོ་གཟེར་ཁིང་མགོ་ཡུ་འཁོར་བ་བཅས་སོ། །

【ཟས་སྦྱོད་སྤང་སྤང་སྒྲིབ་པ།】༡ སྤང་བྱའི་ཟས་སྒྲིབ་པ། ལྷན་བརྟ་བ་བྱ་བའི་ཟས་རིགས་ཏེ་ཤ་རྩིང་པ་དང་། མར་རྩིང་། མཐུད་དང་། རྩོ་གཏུར་སོགས་མར་རྩིང་གིས་བཟོས་པའི་ཟས་རིགས་སྒྲ་ཆོགས། ཆང་དང་ཨ་རག་ར་བྲིབ། ར་སྒྲུབ་མ། དུ་བ་བཅས་རྒྱན་དུ་སྤང་དགོས། ཆོ་དང་། རྩུ་མ་གྱིས་བརྒྱུས་པའི་ཆལ་རིགས་རྒྱུ་སྤང་པའམ་ཡང་ན་ཁྱུང་ཅམ་བཟུང་དགོས། །

༢ སྤང་བྱའི་སྦྱོད་ལམ། གནས་གཅིག་དུ་སྦྱོད་ཡུན་རིང་བ་དང་། ཁོང་སྦྱོད་དང་འཐབ་མོ། རྒྱན་སྒྲུགས་འཛུགས་པའི་ཆེད་དུ་ཤོ་བག་སོགས་ཆེད་ནས་ལྷན་སེམས་སྒྲིམས་དུགས་པ་དང་། མི་ཐོག་པའི་དངོས་པོ་ཤུགས་ཀྱིས་བཟུག་པ་དང་། ཤུགས་ཆེན་པོས་རི་ལ་འཛིགས་པ། ཤུགས་ཀྱིས་འཕག་རྒྱག་བྱ་བ་སོགས་སྤང་དགོས།

(1) སྤང་བྱའི་ཟས་སྒྲིབ་པ། ཟས་སྒྲུ་བའི་རིགས་ཏེ། སྤང་བྱ་དང་། སྤང་མ། ཆོ་ཆལ་རིགས། ཉ་ཤ་བྱ་ཤ་སོགས་ཤ་དཀར་པོའི་རིགས། འོ་མ་དང་། ཞོ་བྱ་སྦྱོང་སོགས་བཟུང་ཆའི་རིགས་དང་། ཚུ་ཁུ་(醋) དང་། ཚུ་དྲངས་མ་སོགས་རྒྱན་བརྟེན་བྱ་དགོས། །

(2) སྤང་བྱའི་སྦྱོད་ལམ། ཁྱེད་ཤུགས་ཆོད་འཛིན་དང་། གཅིན་གྱི་ཀ་ར་ཆོད་འཛིན་བྱ་རྒྱ། རྟེན་ལ་ཐུག་དང་བསྐྱར་བ་དང་། འོས་འཆོམས་ཀྱི་ལྷན་ཆལ་རིགས་རྒྱུ་སྦྱོང་བྱ་ནས་ལྷན་གྱི་ཤ་ཞན་པ་དང་། ཁྱེད་སྤང་བའི་ཐབས་ཤིས་འབད་དགོས། །

【སྦྱོན་འགོག་གི་སྒྲིབ་དབྱེད་】 ཁྱེད་ཅེས་སྦྱོན་ཞུགས་པ་དང་། ཁྱེད་ཅེས་སྦྱོན་གྱི་ལྷན་པའི་ནད་པ་རྒྱུ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱན་དུ། རྩོ་ཆས་སྦྱོན་གྱི་སྤང་མ་སྤང་བ་ཅེས་ཀྱི་སྤངས་སྤང་། སེར་འབྲུ་དྲངས་གནས། བདུད་ཅི་སྤང་སྦྱོར་སྤང་བྱེད་ཆེན་རེ་འབྱུང་། ཟས་ཐོས་རྩིས་སྤང་འཆོམས་ཀྱི་ལྷན་སྦྱོང་བྱ། ཁྱེད་སྤང་བའི་སྤང་ཐབས་སོགས་རྒྱན་བརྟེན་བྱ། ལོ་ལྟར་དབྱིད་དུས་སྤང་ཁྱེད་གཏར་ན་ཁྱེད་ཅེས་

ནང་གི་སྒྲིགས་མ་རྣམས་དག་ལྟས་སོ། །

གཉིས། གླུང་ཁྲག་འགག་པ། 脑梗塞

གླུང་ཁྲག་འགག་པ། སྒྲིན་གྱི་རུས་སུ་གཟུང་གི་པ་ཡིན་པ་དོས་འདྲིན། རྒྱ་སྐད་
 རྒྱ་ 脑梗塞 ཟེར། དེ་ནི་མགོ་འཕམ་ཆ་ནང་གི་ཁྲག་གར་སོ་འདག་ཅན་རྒྱ་གྲུར་
 པས་དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁྲག་ཆ་སྒྲ་སྒྲ་པོར་ཆགས་ཤིང་། ཁྲག་ཆའི་ནང་གི་སྒྲི་མོ་ལ་སྒྲ་
 སྒྲིན་ཐེབས་ཏེ་ཆ་སྒྲུབས་དོག་མོར་གྱུར། རྒྱ་རྒྱུ་སྒྲ་ཆོགས་པའི་དབང་གིས་ཁྲག་
 ཆའི་ནང་རྒྱ་ཁྲག་སྒྲི་ཆགས་ཏེ། འཕམ་ཆ་རེ་དོག་རྒྱ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ན་
 མགོ་སོའི་ཁྲག་ཆ་ལ་རྒྱང་ཁྲག་གི་རྒྱ་བ་འགག་སྟེ། མགོ་སོའི་ནང་རྒྱ་ཁྲག་དང་།
 རྒྱང་གིས་མ་འདང་པས་གླུང་པའི་རུས་པ་ཉམས། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་ཆ་དཀར་གྱི་
 རྩེད་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་མགོ་སོའི་ཁྲག་ཆའི་ནང་རིགས་ཤིག་རེད། །

【ནད་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་】 ཁྲག་ཆ་འགག་པའི་ནད་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོར། ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བ།
 སྒྲིང་ཆའི་ནད། གཅིན་མངར་མོའི་ནད། ཤ་རྒྱགས་ཆེས་པ། ཁྲག་གི་སྒྲུམ་རྩི་མང་
 ཆེ་བ། ཤ་ཆོན་སོ་བཅས་པ་སོགས་དང་། རིགས་བརྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་ནད་པ་
 ཡང་མང་སོ་ཡོད་པ་རེད། ནད་འདི་མང་ཆེ་བ་ལོ་རྒྱས་པ་དང་ལོ་ཁྲི་བ་ཅན་ལ་
 འབྱུང་བ་མང་། །

【ནད་གསལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ།】 ༡ འཕམ་ཆ་འདག་ཅན་སྒྲ་མཁྲིག་གྱུར་པ་ (动脉粥样样
 硬化) ནི་ཁྲག་ཆ་འགག་པའི་ནད་འདིའི་འབྱུང་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། འཕམ་ཆ་
 འདག་ཅན་སྒྲ་མཁྲིག་གྱུར་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ནི། རྒྱ་རྒྱ་ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བ་དང་། འཕམ་
 ཆ་འདག་ཅན་སྒྲ་མཁྲིག་རྒྱ་གྲུར་པའི་ནད་གཉིས་ནི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན།
 གཞན་ཡང་གཅིན་མངར་མོའི་ནད་དང་། ཁྲག་གི་སྒྲུམ་རྩི་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
 འཕམ་ཆ་འདག་ཅན་སྒྲ་མཁྲིག་ཅན་རྒྱ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

༢ ཁྲག་གི་སྒྲ་ཕྱུང་དམར་སོ་མང་རྒྱ་འབྲེལ་བ་དང་། ཁྲག་རིལ་མང་བ། རིམ་
 བཞིན་ཁྲག་ཆའི་ནང་ཁྲག་འདག་ཆགས་པ། མགོ་སོའི་ཁྲག་ཆ་དང་ཤ་མཐིང་ལ་ཉ་
 བརྒྱུད་པ་དང་ཆ་འགྱུར་བ། ཁྲག་འདག་འགོག་པའི་ཁྲག་རྒྱས་མ་འདང་པ་
 སོགས་ཀྱིས་འཕམ་ཆ་འདག་ཅན་སྒྲ་མཁྲིག་ཅན་རྒྱ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

【ནད་རྒྱགས་གཙོ་བོ་】 ནད་འདི་འབྱུང་བའི་སྒྲ་སྒྲུས་སུ་ལྟས་ནད་རྒྱགས་གང་འབྱུང་

འཛིན་པ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཀྱིས་ལྟེན་པའི་རྣམ་པ་གཤམ་སྐབས་སུ་གཤམ་པ་དང་སའ་ཆེར་གཅིག་མཆུངས་ཡིན།

【ཟས་སྦྱོང་སྤང་སྤང་སྦྱོང་】 ༡ སྤང་བྱའི་ཟས་རིགས། བད་པ་ཤ་རྒྱགས་པ་ཡིན་ན་
བཟའ་ཚོད་ཉུང་དུ་གཏོང་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་ལྗིད་ཚད་ཚོད་འཛིན་བྱ། ལྷུ་མ་ལུན་
ཟས་རིགས་ཉུང་ཙམ་དང་ཡང་ན་གཏན་ནས་མི་བཟའ། དཔེར་ན། ཤ་ཚོན་པོ་
སྦྱི་དང་། བག་ཤ་ ཟླ་ཤ་ ལུག་ཤ་ཚོན་པོ་རྣམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ནང་ཆ་
དཔེར་ན། སྦྱོ་བ་དང་། བཟིན་པ། རྒྱ་མ། བྱོད་པ། བཀའ་མ། བཟོར་པ་
སོགས་ནང་ཆའི་རིགས་དང་། བྲག་རིགས། ལྷུ་མ་བརྗོལ་ཆའི་རིགས་སོགས་ནི་
བྲག་ཆའི་ནང་དུ་བྲག་སྡིགས་འཁར་ནས་འཕར་ཆ་སྤྲུལ་བྲིག་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་
ཚུན་གཙོ་པོ་ཞིག་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ཟས་རིགས་གང་གི་ནང་ལ་ཚུ་འདེབས་རྒྱ་
སྤང་དགོས། ལན་ཚུས་བྲག་ཤེད་མཐོ་བ་དང་། བྲག་ཆ་ལ་སྦྱོན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་
རེད། །

༢ སྤང་བྱའི་སྤྱོད་ལས། ངལ་ཚུལ་ཆེས་དྲག་པ། མཚན་མོ་གཉིད་ཆག་པ། ཁོང་
ཁྱོལ་ང་པ། བཤང་གཅིན་ནན་གྱིས་བཅོར་བ་སོགས་དྲག་ཤུལ་གྱི་ལས་ནམས་
སྤང་དགོས། །

(1) ལྷང་བྱའི་བཅས་སྒོམ། སྤྱི་དཀར་རིགས་ཀྱི་བཟའ་ཆས་གང་འཆོམས་བཟའ་
ཆོག་པའི་རིགས་ནི། འོ་མ་སྐུམ་མེད། བྱ་ཤ། ཉ་ཤ་བྱ་སྒྲིང་། ཟོག་ཤ་ཆོལ་མེད་
བཅས་སོ། །མང་རུ་བཟའོས་པའི་བཅས་རིགས། སྒོ་ཆོལ་དང་། ཤིང་རྟོག་བཅུད་
རྩས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྐྱ་ཆོགས་མོད་པོ་ཡོད་པའི་བཅས་རིགས་རྣམས་ཏེ། དཔེར་
ན། སྐྱ་བྱའི་འབྲས་བྱ་དང་། སྐྱ་མ་གྲོ་(西红柿) ལྟ་བུ་བཅུད་རྩས་C. མང་བའི་
རིགས་དང་། དེ་བཞིན་རུ། ཏུའུ་སྐྱ་སོགས་སྐན་མས་བཟོས་པའི་བཅས་རིགས་
དང་། འོ་མ། བྱ་སྒྲིང་རིགས་སོགས་བཅུད་རྩས་B6. མང་བའི་བཅས་རིགས། བྲ་པོ་
དང་། གྲོ་དང་། མ་ཆོས་ལོ་རྟོག་ཉི་མ་མེ་འབྲས། ཁམ་འབྲུ་སྟར་ཀ། ཁམ་འབྲས་
སོགས་བཅུད་རྩས་E. མང་བའི་བཅས་རིགས་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཨོ་ལི་སུ་སྐུམ་སོགས་
ནི་འཕར་རྩ་འདག་ཅན་སྐྱ་མཁའིག་འཕྱར་བའི་ནད་རིགས་ལ་ཕན་ཁིང་བཟའ་འོས་
པའི་རིགས་རྣམས་སོ། །

(2) བླང་བྱའི་སྟོང་ལམ། སྟོང་ལམ་དལ་བྱས་འགོས་ཀྱིས་ཚྱལ་བ་གང་འཆོམས་
རེ་བཅག །དཔེར་ན། ཉིན་ལྟར་སྤྱིང་བསྐྱོར་སོགས་རྟེན་ལ་བསྐྱོར་བ་ལུས་བྱངས་
ཀྱི་ཚོད་དང་བསྐྱུན་པ་བྱ། འོན་ཀྱང་ཕྱག་འཆོལ་བ་སོགས་གཡོ་འགུལ་དྲག་པོའི་
ལུས་ཚལ་གྱི་རིགས་ནམས་སྤང་དགོས། །

【སྟན་འགོག་གི་སྟན་དབྱང】 བོད་སྟན། ཟས་ཟོས་པའི་རྗེས་སུ་བདུད་ཅི་སྟམ་སྟོར་
དང་། སྦྱ་ཅུ་ཉེར་ལྷ། འབྲས་བུ་སྟམ་ཐང་། བྲག་དྲངས་ལུ་པ་ནམས་ཉུང་
ཙམ་རྒྱུན་རིང་བསྟེན་ན་ཁྲག་དྲངས་ཤིང་། བྲག་ཙམ་མཉེན་པོར་བྱེད་ཅུས། །

ཞེས་ཤར་དཔལ་སྤངས་པའི་གསོ་རིག་སྟོན་བ་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བསྟན་སྟན་ཚོགས་དེས།
2015ལོའི་ཟླ་བ་4 པའི་ཆེས་15 ཉིན་རང་གཞན་ཀྱན་ལ་ཕན་པའི་སྟན་བསམ་ཀྱིས་སྟལ་བའོ། །

གངས་ལྗོངས་ཉི་གཞོན་བྱས་དེབ། 2015.1

[illegible]

བཅོམ་པོའི་དཔུང་གིས་བོད་ཁམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད།
 སྐལ་པོའི་ཐུགས་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་རིག་གཞུང་སྐྱེད།
 དཀར་ནག་རྒྱ་དང་ཏ་ཐིག་ལྷ་རྩེའི་ནམས།
 ཐོག་མར་འདྲེན་མཛད་ཀྱིང་བཅོམ་སྐལ་པོ་རྩེ།

གངས་མེད་ས་པོ་རིག་བདུད་མིའི་འཕུལ་འཁོར་ལ།
 ལྷགས་མེན་གསུམ་གྱི་མི་འདིགས་མཚོན་ཆས་བསྟན།
 རྒྱལ་འཛར་སྒྲུགས་མོངས་བོད་ཀྱི་ལྷ་རྩེ་བཞིས།
 དབུལ་ཕྱག་དབྱེར་མེད་ནད་པའི་རིགས་ཀྱང་གསོས།

ཨོཾ་མཆོཾ་ཏཱ་ཏྭ་ཨཱ་ཎ་ཨོཾ་མཎྟ་ཨཱ་ཎ། །
 རྒྱལ་འཁོར་བཟུམ་གསུམ་སྒྲུབ་གྱི་གཞུང་དག་དང་། །
 རྩ་བཟུ་གསུམ་ཐིག་བྱང་ཁོག་ཁྲིམ་མདོ་མོགས། །
 དེ་དག་གང་བཞུགས་ཞིབ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཐིག་གྱ།

རྒྱ་ལྷག་གར་མཁན་བྱུང་པོ་ལྷོག་ལ་སོགས། །
 བོད་ཀྱི་མཁས་པས་སོ་མ་རྣམས་བཅས། །
 ལྷ་དད་ཅན་གྱིས་འཇམ་དབྱངས་བྱ་སྐྱབ་སོགས། །
 ཚོམ་པོའི་རྩོན་ཁུངས་དཀར་ནག་རྒྱ་ལ་གཏུགས། །

འད་སྤྱོད་བྱང་གསུམ་དམག་གི་མ་བཅོས་མཁས། །
བཅོན་པོའི་བཀའ་འཁྲིན་མཐའ་ཡི་རྩ་སྐར་ཐེབས། །

ཅ་ཆེན་སྒྲན་པ་པོ་བྱང་དབུས་སུ་དྲངས། །
 ལྷ་ཡི་རྗེར་བཀུར་དབུ་ཡི་སྒྲ་སྒྲན་གྲགས། །

ལོ་རྒྱུས་དོན་དངོས་ཡིག་ཆང་མལ་དུ་སྦྱར། །
 རང་གི་གང་དུན་ལྷ་ཡི་ལུང་དུ་བསྐྱགས། །
 རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་གཞིན་ཅུ་འཁྲུང་ལ་བསྐྱོར། །
 དེང་གི་དུས་སུ་བོད་སྒྲན་ལོ་རྒྱུས་མཆོར། །

གཅིག ། རྒྱང་བཅན་སྐམ་པོ་སྐབས་ཀྱི་གསོ་རིག

ཆོས་རྒྱལ་རྒྱང་བཅན་སྐམ་པོ་སྤྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྐང་ལོར་སྐུ་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་
 629པའི་ས་སྐང་ལོར་རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་650པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་སྐུ་གསལས།
 དེའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ་སྟོར་ལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་
 ཁྱབ་ལས། རྒྱང་བཅན་དུས་སུ་ལྷགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་། ཞེས་པ་རྒྱ་གར་
 བས་ལྷ་ར་རྩ་ཇ། རྒྱ་ནག་བས་ཏན་མེན་ཏང་། ཏ་ཟིག་ཞོས་ག་ལེ་རུས་ཞེས་བྱ་
 པའི་སྒྲན་པ་གསུམ་སྒྲན་དྲངས། འབྲུ་ཤག་མ་བྱ་ཆེ་ཆུང་། རྒྱ་དབུད་ཐོར་བྱ།
 མགོ་སྟོན་བསྐྱུས་པ་སོགས་བསྐྱར། སྒྲན་པ་གསུམ་བཤོས་ནས་མི་འཛིགས་པའི་
 མཆོན་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་དུ་གྲགས་པ་བྱས། ག་ལེ་རུས་ལ་
 འདྲོ་རོ་ཞེས་སྒྲན་པའི་རིགས་བརྒྱད་བྱུང་།

ལྷགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་མི་འཛིགས་པའི་མཆོན་ཆ། རྒྱལ་པོ་རྒྱང་བཅན་
 སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུངས་ཤིང་། རིམ་བཞིན་བོད་དང་ཁང་ཁུང་ཐམས་ཅད་
 དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་ཞེ་ཤིང་ཡའི་སྤྱིང་འདིར་
 ལྷོ་བས་ཚལ་སུས་ཀྱང་འགྲན་ཆེ་མེད་པ་ཞིག་དུ་སྦྱར། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་
 པོ། ཡི་ཡུལ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་གནང་ཞིང་རིག་གནས་ནང་འདྲན་མཛད།
 ཆོས་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་གང་ཐད་ནས་དར་སྤེལ་མཛད་པའི་
 སྐབས་སུ། རྒྱར་ཡོད་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་སོག་དུ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་། ཏ་ཟིག་
 གསུམ་གྱི་སྒྲན་པ་གདན་དྲངས་ནས། གསོ་རིག་གཞུང་དང་ཉམ་སྤྱོད་བརྗེ་ལེན་

བྱས་ཤིང་ལུགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཞེས་པའི་སྲོལ་ཆགས། །

དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བའི་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན།》དང་། རྩེ་སྤྱིད་
སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་《གསོ་རིག་ཁོག་འབྲུབས།》དང་། འབེ་ལོ་ཚོ་
དབང་ཀུན་ཁྱབ་གྱིས་མཛད་པའི་《གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་དབྱེ་བ་ཀུན་གྱི་བྱ་ཡིག་
སྟོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་རྩེ་མིག་》ཅེས་པ་སོགས་གསོ་རིག་ཚོས་འབྱུང་ཐམས་ཅད་གྱིས་
མགིན་གཅིག་དུ་བསྟན་དོན། ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཅན་སྐམ་པོའི་བཀའ་ལྟར་ཤར་
སྟོགས་རྒྱ་ནག་གི་སྤྲན་པ་ཉན་མེན་ཉང་དང་། རྩེ་སྟོགས་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲན་པ་ལྟ་
ར་རྩེ་རྩེ། རུབ་སྟོགས་ཏ་ཟིག་གི་སྤྲན་པ་ག་ལེ་ནོས་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་སྤྲན་དྲངས་
ནས་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲན་པས་《འབྲུ་ཤག་མ་བྱ་ཆེ་ཆུང་།》དང་《སྟུར་བ་མར་གསར།》
རྒྱ་ནག་གི་སྤྲན་པས་《རྒྱ་དབྱེད་ཐོར་བྱ་ཆེ་ཆུང་།》། ཏ་ཟིག་གི་སྤྲན་པས་《མགོ་
སྟོན་བསྟུས་པ།》དང་། 《དེ་སོ་མ་བྱ་ཤེ་ཙོ་གསུམ་གྱི་དབྱེད།》ནམས་དོན་
འབྱུར་བྱས་ནས། གསུམ་ཀ་བཤོས་ཏེ་བསྟོམས་ནས་《མི་འཇིགས་པའི་མཚོན་ཆ།》
ཞེས་བྱ་བ་བམ་པོ་སོ་བདུན་ཡོད་པ་བཙམས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལུལ། དེ་ལས།
ལུགས་ཆེན་གསུམ་པོའི་ཚུལ་དག་མ་རྟོགས་ན། སྤྲན་པ་ཆེན་པོའི་གངས་སུ་མི་
འགྲོ་ཞི། བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་པར་མི་རུས་པས། བར་སྤང་མཁའ་ལ་རི་
ལྟར་མཐོ་བསྟོབ་བཞིན། ལྟ་ར་རྩེ་རྩེ་དྲང་སྤྱིར་ཆེན་པོ་དང་། ག་ལེ་ནོས་ནི་རྒྱལ་
ཚབ་སུ་པོ་དང་ཉན་མེན་ཉང་དེ་ས་བདག་དབང་བསྐྱར་བ། འཕུལ་ཆེན་གསུམ་
པོ་བདུད་ཅིང་བྱམ་པར་བསྟུགས། ཞེས་གསོ་དབྱེད་ཐམས་ཅད་ལུགས་རྩེ་གསུམ་
དུ་བསྟུས་ནས་འཆད་དོ། དེ་ནས་གཞན་གཉིས་ནི་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་བཞུད་ཅིང་།
ག་ལེ་ནོས་ཀྱིས་བྲམ་སྤྲན་དུ་བཞུགས་ཤིང་ཁབ་བཞེས་པ་ལས། རུས་མིང་བསྐྱར་
ནས་འཛོ་རོར་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས་པར་སྤང་། སལ་ཆེར་སྤྲ་སར་སྤྲན་ཆགས་ཤིང་
བསྟན་བཅོས་ཀྱང་དུ་མ་བཙམས་པར་གྲགས། ཡུམ་ཁབ་དུ་བཞེས་པར་སྟས་
གསུམ་བྱུང་བའི་ཆེ་བ་གཙང་སྟོད་དུ་བཏང་བས། བི་རི་སོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་དར།
འབྲིང་པོ་གཡོར་པོར་བརྒྱུངས་པས་རྩེ་རོང་གི་སྤྲན་པ་ནམས་འཕེལ། ཆུང་བ་
ཡབ་ཀྱི་སྐྱར་བཅར་པར་སོག་པོ་སྤྲན་པ་ཞེས་སྤྱིང་། ཞེས་རྩེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་
མཚོའི་གསོ་རིག་ཁོག་འབྲུབས་ལས་བཤད། །ག་ལེ་ནོས་ཀྱིས་པོད་ཀྱི་བྱིམ་ཆང་

དབུལ་པོ་འཕ་རིགས་ངན་པ་རྒྱལ་འཇང་། རྟེན་སྒྲིག་། མོངས་། ཞེས་པ་བྱ་རྒྱུ་དཔེ་
 ལ་སྒྲུབ་དབྱང་སྒྲོབ་ཏུ་བརྒྱལ་ནས། བྱ་དང་པ་གང་ཞིག་ཐོབ་མཐོ་དཔལ་དང་
 རིགས་རྒྱས་བཟང་ངན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་མཉམ་
 ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་བཅོས་གིས་ཤིག་ཅེས། བཀའ་བསྒྲོས་ནས་དེ་དག་རྒྱམས་ལ་འཛོ་
 བྱེད་སྒྲུབ་པ་ཞེས་མིང་ཏུ་བཏགས། བྱ་དགའ་ལ་གཅིགས་ཆེན་པོ་དབྱ་དང་
 གཅིགས་ཐུན་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་གནང་ཞེས། །ཞེས་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་
 ཁྲུབ་ཀྱི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུལ་ལ་སོགས་སྟོན་བྱོན་མཁས་པའི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་
 ཐམས་ཅད་ལས་གསུངས། །

གཉིས། མེས་ཞག་ཆོམ་སྐབས་ཀྱི་གསོ་རིག་

ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས།

ཞག་ཆོམ་རིང་ལ་རྒྱ་བཟའི་ལྷགས་རྒྱམས་དང་།

དུ་ཤང་བི་རི་སོགས་ཀྱི་བསྐྱར་བཅམས་མང་།

མཁས་མང་བགོས་པའི་སོ་མ་ར་ཇ་བྱང་། ཞེས་རྒྱ་སྤྱད་གར་མཁན་དང་།
 ཁྱུང་པོ་ཅི་ཅི། ཁྱུང་པོ་དམ་ཚུགས། རྩོག་ལ་སྟོན་འབར་རྒྱམས་བགོས་ནས་
 བཅམས་པའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ཡིན་པར་བཞིན། 《སྒྲུབ་དབྱང་སོ་མ་ར་
 ཇ། 》 བཅམས་ཚུལ། རྟེན་སྒྲིག་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་གསོ་རིག་ཁོག་འབུབས་ལས།
 དེ་ནས་མེས་ཞག་ཆོམས་ཀྱི་སྤྱས། རྒྱང་ཆ་ལྟ་དཔོན་གྱི་རོ་མོར་རྒྱ་ནག་ནས་གིམ་
 ཤིང་ཀོང་རོ་བསུས་པ་དེས་སྒྲུབ་མང་ཏུ་འབྱེར་བ་ཏུ་ཤང་མ་དུ་བྱིན་དུ་དང་། རྒྱ་
 སྤྱད་གར་མཁན། ཁྱུང་པོ་ཅི་ཅི། ཁྱུང་པོ་དམ་ཚུགས། རྩོག་ལ་སྟོན་འབར་
 རྒྱམས་གིས་སྒྲ་བའི་རྒྱལ་པོ་འཕ་ས་མ་ར་རྒྱ། ལེའུ་བརྒྱ་བཅོ་ལྷ་པས་གཅི་བྱས་མང་
 ཏུ་བསྐྱར། ཞེས་གསུངས། བོན་པོ་བཀའ་ཐང་ལས། ལྷ་སྐྱབ་མཇོད་པའི་སོ་མ་ར་
 ཇ་དང་། ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཇོད་པར་བཞིན། དེང་རུས་ཤིང་སྤར་
 ལའང་རྒྱ་ནག་ནས་བསྐྱར་བའི་མཇོད་བྱང་ཅན་ཞིག་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བསྐྱར་
 བའི་མཇོད་བྱང་ཅན་གཉིས་འདུག་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྲུབ་ཀྱིས། འདི་ལྷ་སྐྱབ་
 ཀྱིས་མཇོད་པ་རྒྱ་གར་ནས་བསྐྱར་བར་འདོད་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་
 གསུངས་པ། རྒྱ་ནག་ནས་བསྐྱར་བར་འདོད་པ་དག་སྤང་ཡང་དོན་ལ་བོད་

བཅམས་སུ་ངེས་ཏེ། དེའི་སྐབས་སུ་ཁྱུ་ཕྱག་གར་མཁན་དང་། བྱང་པོ་ཅི་ཅི།
བྱང་པོ་དམ་ཚུགས། རྩོག་ལ་སློན་འབར་ནམས་སོགས་སློན་པ་དེ་དག་གིས་སྐར་
ནས་བརྒྱར་བ་དང་། གསར་དུ་བརྒྱར་བ་ནམས་ཀྱི་དོན་སྤྱིར་སྤངས་ནས་གསོ་
དཔུང་སོ་མ་རྩ་རྩེ་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བརྒྱ་བཅོ་ལྔ་པ་བཅམས་པར་
སྤྱང་ཞེས་གསུངས།

ཁྲིམ་གྱི་ཡུལ་ནས་སློན་པ་བེ་ཇི་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏཱ་ཟེར་བ་གདན་དུངས། དེས་
གསོ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་མཛད་པ་ནམས། རྩོགས་གཅིག་དུ་བརྩམས་པ་ཟ་འོག་
གི་སློམ་བྱར་བཞུགས་པ་ལ་《སླ་དཔུང་གྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ།》ཞེས་གྲགས། བེ་
ཇི་ཞེས་པ་ཁྲིམ་གྱི་སྐད་དུ་བྱང་ཡིག་ལ་བེ་ཤེས་ཆེ་ཟེར་བ་བོད་སྐད་དུ་བྱར་ཆགས་
ནས་བེ་ཇི་ཟེར་ཞེས། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་ལས་
གསུངས། 《སླ་དཔུང་གྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ།》ཞེས་པ་བྱང་ཚུལ། དེ་ནས་བེ་ཇི་
ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏཱ། སྤེལ་སློན་པར་བཀྱར་ཏེ་ཅིས་ཀྱི་ཡི་གེ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་གནང་།
གསོ་རིག་སློར་ལ། སླ་དཔུང་རྒྱས་འབྱེད་བརྩམས་གསུམ་ཞེས་པ་བྱང་བ་དེ་དག་
རྩོགས་གཅིག་དུ་བསློམས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དེའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
སྤྱར་བཅོས་པའི་《སློན་རྒྱུད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་།》ཞེས་བྱ་བ་བྱང་ཁོག་སྟོད་གྱི་ལེའུ་
སོ་གཉིས་དང་། སླད་གྱི་བཅོ་བརྒྱད་སྟོམས་པས་ལེའུ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ནམས་རྩོགས་
གཅིག་དུ་ཟ་འོག་གི་སློམ་བྱར་བཞུགས་པ་ལ་《སླ་དཔུང་གྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ།》
ཅེས་གྲགས་ཟེར་རོ། །

ཡང་དེའི་ཆོ་ན་རྩ་ཤང་མ་རྩ་དེ་བ་དང་བྱང་པོ་ཅི་ཅི་སོགས་ཀྱིས་སློན་དཔུང་
དུ་མ་བརྒྱར་ཅེས་བཤད། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱིས། བཅོན་པ་ཤི་ལ་ཏཱ་ནི་
བོད་དུ་བཞུགས་ཏེ་སྤྱིད་བརྒྱངས་པ་ལས་སུ་རྒྱུད་ལ་བེ་ཇི་ཞེས་པ་ནམས་བྱང་བ་
ཡིན་ལ། ཏཱ་ཟེག་གི་སློན་པ་ག་ལེ་ཞོས་ཀྱི་བུ་རྒྱུད་ལ་བེ་ཇི་བྱང་བར་བཤད་པ་ནི་
ཞོར་བ་སྟེ། ཏཱ་ཟེག་ནི་དེ་ཡི་སྐད་དུ་ཏཱ་སིག་སྟེ་སྤྱི་སྤྱི་དེང་སང་སྟོད་ཏོར་གྲགས་
པའི་ཡུལ་ཁམས་ཡིན་པས་རྩལ་རྩོགས་དང་སྟོད་རྩོགས་པ་ཞེས་བཤད་དེ། ཁ་
ཆེའི་སྟོད་བྱང་རྩོགས་དང་བོད་ཀྱི་རྩལ་དུ་ཡོད་ཅེས་གསུངས། མཁས་དབང་ནམ་
མཁའི་ཞོར་བུས་ཏཱ་ཟེག་ཅེས་པ་དེང་དུས་ཐ་ལྷེ་ཁི་སི་ཐན་(Tajikistan) ཟེར་བ་

འདི་ཡིན་གསུངས་པ་དོན་དུ་གཅིག་པར་སྒྲུབ་། འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཐུབ་ཀྱིས།
 ཁྱོམ་ནི་བོད་ཀྱི་བྱང་སྤྱོད་སོག་པོའི་ཡུལ་ཏེ་སྤྲོན་དབྱང་ཀྱང་རྒྱ་ནས་བྱང་བས་རྒྱ་
 ནག་པའི་ལུགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ནི་དེང་རུས་
 ཞིན་ཅང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རའོ་ཆོམ་ (若羌) ཞེས་པའི་གོང་འདི་ཡིན་ཞིང་
 གནའ་བོའི་རུས་སུ་ཡུལ་འདིར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་རྗེས་སྤྱལ་མང་
 སོ་ད་ལྟ་འང་ཡོད་པ་བཤད། །

བོད་དམག་གི་སྤྲོན་པ་གསུམ་རྒྱལ་པོའི་སྤྲོན་ཀྱང་ཚུལ། བཅན་པ་ཤི་ལ་
 ཏའི་སྤྱོད་རྒྱུད་མང་དུ་བྱང་བ་ལས། མཐའ་མཆོམས་ཀྱི་སོ་ཁ་སྤང་བའི་དམག་གི་
 སྤྲོན་པ་ཞང་དང་སྟོང་དང་བྱང་ཏེ་གསུམ་བྱང་། དེ་གསུམ་གྱིས་མདོ་ཁམས་ཀྱི་སོ་
 ཁ་ལོ་བཞི་བསྐྱངས་པའི་བྱ་དགའ་ལ་རྒྱལ་པོས་《རྒྱུད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་།》 《ཆ་
 བཅོས་མ་བུ་བཅུ་བདུན།》 སོགས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཡི་གེ་དམར་རྒྱུང་
 དང་བཅས་པ་གནང་ནས་རྒྱུད་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོན་དུ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་དམག་
 ནས་ཀྱང་བཏོན་ཅིས་གྲགས། སྟོང་གཞིར་མེས་པོ་ལ་མགོ་དབྱུད། བྱང་ཏེ་རྒྱལ་ཉེ་
 ཁར་སུ་ལ་བྱང་ཁོག་ ཞང་ལྷ་མོ་གཟི་ལ་ཡན་ལག་གི་བཅོས་གནང་ཞེས་ཀྱང་བེར་
 རོ། །མདོར་ན་མེས་ཨག་ཆོམ་སྐབས་སུ་བྱང་ཏེ་དང་། སྟོང་གཞིར། ཞང་ལྷ་མོ་
 གཟི་གསུམ་ནི་དམག་གི་སྤྲོན་པ་བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་གཟེངས་བསྟོད་དུ་རྒྱལ་པོའི་སྤྲོ་
 སྤྲོན་བསྐྱོས་པ་ཡིན་འདུག །ང་ཆོས་ཞིབ་དུ་དབྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ནི། གོང་
 གསལ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྤྲོན་པོའི་སྐབས་སུ་བྱང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲོན་པས་

《འབྲུ་ཤག་མ་བུ་ཆེ་རྒྱུད་།》དང་《སྦྱར་བ་མར་གསར་》རྒྱ་ནག་གི་སྤྲོན་པས་《རྒྱ་
 དབྱེད་ཐོར་བུ་ཆེ་རྒྱུད་》 ཏེ་བྲིག་གི་སྤྲོན་པས་《མགོ་སྤྲོན་བསྐྱས་པ་》དང་། 《དེ་
 སོ་ཆ་བྱ་ནི་ཙོ་གསུམ་གྱི་དབྱེད་》རྣམས་དོན་འགྱུར་བྱས་ནས། གསུམ་ཀ་བགོས་ཏེ་
 བསྐྱོམས་ནས་《མི་འཇིགས་པའི་མཆོན་ཆ་》 ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱར་དེ་དག་དང་།
 སྐབས་དེར་མཁས་པ་མང་པོས་བསྐྱར་བ་དང་། བརྒྱམས་བསྐྱིགས་བྱས་པའི་《སྤྲོ་
 དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ་》 ཞེས་པའི་གསེར་རིག་གཞུང་དེ་ད་ལྟ་གང་དུ་ཡོད་
 པ། གང་ཟག་སྤྱུས་མཐོང་སྟོང་བ་ང་ཆོས་བརྒྱད་གཅིད་འོས་པ་དང་། དེའི་ནང་
 དུ་བཞུགས་པའི་རོ་བཀ་འཕུལ་གྱི་མེ་ལོང་། རོ་བཀ་ཐག་གུ་དགུ་སྦྱར། གསོན་

ཐིག་རོ་ཐག་གི་རྣམ་བཞག །བྱང་ཁོག་ཁྲོམ་གྱི་མདོ་ཞེས་པ་འདི་དག་མིའི་ལུས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་དང་། གཤགས་བཅོས་རིག་པའི་སྒྲོར་ཤ་སྒྲག་ཡིན་དགོས་སྟེ། རོ་
བྲག་ཞེས་པ་མིའི་ལུས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་གྱི་དཔེ་རིས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེས་ན་སྐབས་དེའི་རོ་བྲགའི་དཔེ་རིས་འདི་དག །ད་ལྟ་དཔེ་རྒྱང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་
མེད་དང་། ཡང་ན་འདི་དག་རྒྱད་བཞིའི་ནང་གི་གྲུབ་པ་ལུས་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་དང་
མ་བཅོས་ཀྱི་ལེའུ་ཡིན་མིན་དང་། གལ་སྲིད་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་སྐབས་དེར་
དྲང་སྟོང་དཔུང་བྱ་བྱི་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱེགས་པའི་གསོ་རིག་འབྲམ་བཞིའི་ཆ་ཤས་ཡིན་
མིན་བརྟག་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གལ་སྲིད་རོ་བྲགའི་གཞུང་ལུགས་འདི་དག་
སྐབས་དེ་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་གསར་དུ་བྱང་བའི་གཞུང་ཡིན་ན་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་
ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མིན་པ་ནི། ད་ལྟའི་ཁོ་ཆོའི་སྤྲན་གཞུང་ནང་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་མིའི་
ལུས་ཁམས་ཀྱི་རོ་བྲགའི་སྒྲོར་འདི་དག་མེད་པ་འདིས་རྟོགས་ཐུབ། དེས་ན་ཏ་
ཐིག་གི་ཡུལ་ནས་བྱང་བ་ཡིན་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་རེད། །

གནའ་བོའི་ཁམས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལ་དབྱུང་པ།

གཅིག །བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་བྲག་མདོ་ཁམས་ཞེས་པའི་སྐོར།

ཁམས་ཞེས་པའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་བ་ལ། ཐོག་མར་གནའ་བོའི་
 ཁམས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི། མཚན་གཞི་ངོས་ཟིན་རྒྱ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་པ་ཞིག་རེད།
 མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐང་གི་ཡུལ་གྱི་འདི་ལ་ཆེས་གནའ་བོའི་རུས་ནས་སྟོད་སྦྱང་བར་
 གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་སྤངས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བཤད་ན། གནའ་
 བོའི་བོད་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ལ། དབྱེ་ཚུལ་སྟོད་མངས་རིས་སྐོར་
 གསུམ། བར་དབྱས་གཙང་རུ་བཞི། སྦྱང་མདོ་ཁམས་སྐང་རྒྱག་ཤོ་མོན་ཁ་བཞི་
 ཟེར་བ་དེ་བོད་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་འདུས་པ་ཞིག་རེད། གནའ་བོའི་རུས་སུ་ཡུལ་
 གྱི་དབྱེ་ཚུལ་དེ་ལ་སྟོད་སྦྱང་བར་གསུམ་དང་། སྐོ་སྤྱགས་བར་གསུམ་ཞེས་དབྱེ་
 སྟོལ་བྱུང་འདུག །དཔེར་ན། ཆེས་གནའ་བོའི་རུས་སུ་བོད་བཙན་པོའི་རྒྱལ་
 རབས་ཀྱི་སྟོན་ལ་བོད་ཡུལ་འདིར་ཞང་ཞུང་སྐོ་སྤྱགས་བར་གསུམ་ཞེས་དབྱེ་སྟོལ་
 བྱུང་བ་ལ། ཞང་ཞུང་སྐོ་པ་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དེང་རུས་ཁྱུང་པོ་སྟེང་ཆེན་
 ཡན་ལ་ཟེར་བ་གྲགས་ཀྱང་། བཤད་སྟོལ་འགའ་ཞིག་ན་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་ཡན་
 ཆད་ཞང་ཞུང་སྐོ་པའི་ནང་རུ་འདུས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་རོང་བའི་ངག་རྒྱན་
 ལའང་བཤད་སྟོལ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ད་ལྟ་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་རུ་གནའ་བོའི་ཞང་
 ཞུང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཡུལ་བཞག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་འདུག །ཞང་ཞུང་སྤྱགས་པ་
 ཞེས་པ་དེང་རུས་བྱས་ན་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་འདི་ནས་རྒྱབ་བྱང་སྤྱགས་སུ་ཨ་
 རབ་ཡུལ་གྱི་དབྱིན་རག་གི་ཡུལ་བར་བྱབ་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་འདུག །

ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོས་ཞང་བོད་གཅིག་གྱུར་གནང་རྗེས་དབྱས་གཙང་
 དང་། མདོ་ཁམས། རྒྱས་གོང་ཞེས་པའི་འབོད་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པ་རྒྱན་ཉིང་གི་
 ཡིག་རྩིང་ནང་རུ་གསལ། ལྷག་པར་མདོ་ཁམས་དང་། མདོ་སྦྱང་པ་ནམས་ཞེས་

མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་འདུག །

དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་བཙམས་པའི་སྡེ་ཁུ་ཚོས་
འབྲུང་ལས། །ཡུལ་གྱི་ཁོད་བཤམས་པ་ནི། །ཡུང་པ་ཆེ་ཆུང་བཞག་ཀའི་ཡུལ་དུ་
བཅད། །འདམ་ཤོད་དཀར་མོ་ལྷོག་རོའི་ཡུལ་དུ་བཅད། །མདོ་ཁམས་ཆེ་ཆུང་
སྤྲུལ་པའི་ཡུལ་དུ་བཅད། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྩེ་བྱི་སྡེ་གཙུག་བརྟན་
གྱིས་བྲག་དམར་མགིན་བཟང་། །འཆིང་ལུ་ནམ་རལ། །ཀ་རྩ། དབུ་ཅུ་མཁར་
ལུག །མདོ་ཁམས་སྤང་དུ་སྤྱིང་གི་བྱི་ཆེ་དང་ལྷ་བཞེངས། །ཞེས་མདོ་ཁམས་དང་
མདོ་སྤང་ཅེས་པའི་མིང་གསལ་པོར་གྲིས་ཡོད་འདུག །

གཉིས། མདོ་ཁམས་ཞེས་པའི་ས་མིང་ལ་དབྱེ་རྩལ་

གཉིས་ཡོད་པའི་སྒོར།

༡ མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སྐང་དུག་གི་སྒོར། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་ཞེས་པ་ནི།
སྒོ་ལུགས་བར་གསུམ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག །ཆེས་གནའ་པོའི་དུས་སུ་ཁང་ཁྱང་
ལ་སྒོ་ལུགས་བར་གསུམ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་དང་། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་
ཡུལ་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་བྱུང་ཡོད་པ་དོན་ལ་གཅིག་པར་
སྤང་། དེའང་དབུས་དང་བར་དོན་གཅིག །གཙང་དང་ལུགས་དོན་གཅིག །མདོ་
དང་ཁམས་དང་སྒོ་རྩམས་དོན་གཅིག །མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཞེས་པ་བོད་ཡུལ་
ཤར་སྤྱོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞིས་བཅད་པའི་ཡུལ་རྩམས་ལ་རོས་འཛིན་འདུག །
དེར་དུས་མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སྐང་དུག་ཅེས་པའི་ཆུ་བཞི་ཞེས་པ་ནི། ཆ་བ་རྒལ་
མོ་རྒལ་རྒྱ། ཆབ་མདོ་རྩ་རྒྱ། འབྲི་རྒྱ། རྩ་རྒྱ་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར། དེ་དག་གི་
བར་དུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་རྩམས་ལ་སྐང་དུག་ཟེར། དེའང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐང་གསུམ་
དང་། སྐང་ལྷ། སྐང་དུག་སོགས་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་
པ། དེའང་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་དང་། མཁས་པའི་དགའ་
སྒོན་སོགས་སུ་སྐང་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་ཆུ་བོ་བཞིས་བཅད་པའི་བར་གྱི་སྐང་གསུམ་
ལ་རོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་འདྲ། ལྷ་དམར་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་གིས་མཛོད་
པའི་གཞི་བདག་དཀར་གཏོར་ལས། བོད་ཀྱི་མཁུར་ལྷ་བཅུ་གསུམ། སྤྱིང་པ་
ཆགས་པའི་ལྷ་དབུ། བོད་ཁམས་སྤྱིང་པའི་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས། སྤྱིང་མངའ་

རིས་སྒྲོར་གསུམ། བར་དབྱུང་གཙང་ཏུ་བཞི། སྒྲོང་མདོ་ཁམས་སྐང་དུག །སྐང་
 ལཱ་གནས་པའི་གཞིའི་བདག་པོ། གནས་ཀྱི་བདག་པོ། དུལ་གྱི་བདག་པོ། སྐང་
 གི་བདག་པོ། གཏུག་མར་གནས་པ་ནམས་ཀྱི་ཞལ་དུ་མོ་སྒྲུ་རྒྱ། ཞེས་གསལ་བ་
 ལ་བརྟག་ན། སྒྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་དང་། བཅུ་དུག་པའི་སྐབས་དེ་སྐོར་
 བས་ཆུ་བཞི་སྐང་དུག་དང་། སྐང་ལྔ་ཞེས་པའི་འབོད་སྟོལ་ཡོད་པར་གསལ།
 མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སྐང་དུག་ཅེས་པ་ནི། ས་གཤིས་རིག་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱིས་པ་ཞིག་
 ཡིན་སྟབས། ཆེས་ཐོག་མའི་དུས་སུ་དང་པོ་སྟོ་འབོར་སྐང་ཞེས་པ། ཆ་བ་རྒུལ་
 མོ་རྒུལ་ཆུའི་པ་རོལ་གྱི་སྐང་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཆུ་བོ་ཡར་ཁྱུང་གཙང་པོ་དང་རྒུལ་
 མོ་རྒུལ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་ཡིན། གཉིས་པ། རྩོ་ཆ་བ་སྐང་། ཞེས་པ་རྒུལ་མོ་
 རྒུལ་ཆུ་དང་། ཆབ་མདོ་རྩ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་ལ་ཟེར། གསུམ་པ། སྐར་
 ཁམས་གེ་རེ་སྐང་ཞེས་པ་རྩ་ཆུ་དང་འབྲི་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་ལ་ཟེར། འདི་ལ་
 ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་པལ་ཆེའི་ནང་དུ་སྐར་ཁམས་སྐང་ཞེས་གིས་ཡོད་པ་དང་། སྐང་
 འདིའི་སྟོང་ཕྱོགས། འཛོལ་མདའ་ཅིབ་རྒྱུད་སོགས་ཀྱི་དུལ་ལྟ་བུས་ངས་མཚོད་ཀྱི་
 དཔེ་ཆ་ནམས་སུ་གེ་རེ་སྐང་ཞེས་གིས་པ་མང་། བཞི་པ། འབྲི་ལྷ་བལ་མོ་སྐང་ཞེས་
 པ་འབྲི་ཆུ་དང་། ལྷ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་ལ་ཟེར། འདིར་ལྷ་ཆུ་ནི་ཆུ་བཞིའི་
 བར་དུ་ཚུད་མི་འདུག །ཆུ་བོ་འདིའི་སྟོང་ཕྱོགས་ལ་ལྷ་ཆུ་དང་། སྐང་ཕྱོགས་ལ་
 ཉག་ཆུ་ཟེར། རྒྱ་སྐང་དུ་འདིའི་མིང་ལ་雅砻江 ཟེར། ལྷ་པ། མ་ལྷ་སྐང་
 ཞེས་པ་མ་ཆུ་དང་ལྷ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་ལ་ཟེར། དེ་ནི་གཙོ་བོ་མགོ་ལོག་དང་།
 གསེར་རྒྱ། དཀར་མཛོས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད། དེའི་ཤར་སྐང་ན་རྩ་པ་དང་། མཛོད་
 དགེ་ལ་སོགས་མ་ཆུའི་སྟོ་རྒྱུད་ནམས་ལ་ཟེར། དུག་པ། མི་ཉག་རབ་སྐང་ཞེས་
 པ་ནི། དམིགས་བསལ་ཉག་ཆུ་དང་རྒུལ་རོང་རྒུལ་མོ་རྒུལ་ཆུའི་བར་སྐང་གི་དུལ་
 འདི་དག་ལ་ཟེར་བ་ཞིག་རེད་འདུག །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
 ཆོས་རྒུལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་མཛོད་ཕྱིན་བཛོད་པའི་སྐབས་སུ། མཐའ་མར་མི་
 ཉག་རབ་སྐང་དུ་ཡོངས་རྫོགས་རབ་དགའི་ལྟ་ཁང་མཛོད་དེ། མཐའ་འདུལ་ནས་
 འདིའི་བར་གྱི་ལྟ་ཁང་རེ་རེ་ཡང་ངོ་མཚར་བའི་ལོ་རྒྱུས་མང་དུ་ཡོད་པར་སྐང་ངོ་།
 ཞེས་དང་། ཡང་། མི་ཉག་སྐར་ཕྱོན་ནས་ནམ་སྐར་དང་ཆོས་སྟོང་གིས་བསྐྱལ་

ཏི་ཞག་བརྒྱ་དང་གཅིག་ལ་འཕྲུལ་སྤང་སྤྲུལ་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །

༩ བའོ་སྟོད་དང་མདོ་སྟོད་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་སྟོར། གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་གནའ་དུས་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནམས་སུ་ཁམས་དང་ཨ་མདོ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་མིང་ལ་མདོ་ཁམས་པ་དང་། མདོ་སྟོད་པ་ཞེས་གྲིས་པ་མང་། སོག་རྒུལ་དུ་བེ་ལིས་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དབང་ཡོན་དུ་བྱས་ཏི་དཔོན་དུ་བསྐོས་པ་ནས་བཟུང་། མདོ་ཁམས་ལའང་ནང་གསེས་སུ་མདོ་སྟོད་དང་། མདོ་སྟོད་ཅེས་པའི་དབྱེ་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པའི་ཚུལ། རྟག་ཆང་དཔལ་འབྱེར་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ལས། ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ཤང་ཁའི་སྐབས་འདྲ། རྟོ་བལ་ན་བའི་ཁ་སྟོར་འདྲ། རྟོང་པོ་ཡུལ་བྱེ་འདྲ། བོད་ཟལ་མོ་སྐང་འདྲ། དེའི་ནང་ནས་སྟོད་མངའ་རིས་བསྟོར་གསུམ་རྩིང་འདྲ། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ཡུར་བ་འདྲ། སྟོད་མདོ་ཁམས་སྐང་གསུམ་གཤོངས་ཤིང་དང་འདྲ་ཟེར་བ། ཞེས་གསལ་བ་ནི་སྟོད་མངའ་རིས་དང་། བར་དབུས་གཙང་། སྟོད་མདོ་ཁམས་ཞེས་པའི་དབྱེ་སྟོལ་བྱང་ཡོད་འདུག །འོན་ཀྱང་དབྱེ་སྟོལ་འདི་ནི་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་གོང་དུ་བྱང་ཡོད་པར་ངེས་ཏི། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ། སོག་རྒུལ་དུ་བེ་ལིས་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་དབང་ཡོན་དུ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་སྟུལ་ཞེས་པ་ནི། རྒུལ་བོད་ཡིག་ཆང་ལས། དབང་ཡོན་བར་མ་ལ། ཆོལ་ཁ་གསུམ་སྟུལ་བའི་ཡུལ་མངའ་རིས་གུང་ཐང་མན། སོག་ལ་སྤྱོ་པོ་ཡན། དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། སོག་ལ་སྤྱོ་པོ་མན། མ་རྒྱ་ཁྱག་པ་ཡན། མགོ་ནག་མའི་ཆོལ་ཁ། མ་རྒྱ་ཁྱག་པ་མན། རྒྱ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན། རུང་འགོ་རྟའི་ཆོལ་ཁ་དང་གསུམ་པོ་དེ། མི་རྟ་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་འབྲུལ་བའི་ལྷགས་སུ་བྱས་ནས། སྟུལ་བ་འདུག་ཅིང་ཆོལ་ཁ་རི་ལ། དཔོན་ཆེན་རེ་རེ། རྒུལ་པོ་མཆོད་ཡོན་བཀའ་གྲོས་སུ་བསྐྱུན་ནས་བསྐོས་མཛད་འདུག །ཅེས་གསལ་བ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཞེས་པའི་དབྱེ་སྟོལ་ཐོག་མར་བྱང་བ་དེ་ཡིན། །

གསུམ། ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་དབྱེ་མཆོམས།

ཨ་མདོ་ཞེས་པའི་མིང་འདི་ཆེས་སྡུ་ཤོས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། འབྲི་གུང་
ཉེར་གཉིས་རིན་པོ་ཆེས། བསྟན་དགོངས་ཀྱི་བཤད་གྲུ་འཇུགས་པའི་སྤྲ་མ་རྩེ་ཅོང་
ཁ་པ་བསྟོས། དཔོན་པོ་སྤྱུ་མཆེད་དང་། ཨ་མདོ་བ་དང་མངའ་རིས་པའི་གྲ་
རྒྱན་ཐམས་ཅད་གནས་ནས་རི་པོ་དགའ་ལྡན་བཏབ། འབྲི་གུང་པའི་གྲ་རྒྱན་
ཐམས་ཅད་དེར་འདུས། ཞེས་གསལ་ཞིང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནི་སྤྱི་ 1545
ལོར་བཅུ་མས་པ་དང་། གདན་ས་རི་པོ་དགའ་ལྡན་ནི་སྤྱི་ལོ་ 1409ལོར་བྱས་བཏབ་
པས་སྐབས་དེ་སྟོར་ནས་ཨ་མདོ་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་བྱང་ཡོད་འདུག ཨ་མདོ་
སྟོང་དང་། མདོ་སྤྱང་ཅེས་པ་ནི་སའི་གོ་ལའི་སྟོ་བྱང་གི་སྟོགས་གཉིས་སུ་བྱས་ཡོད་
པ་དང་། ཁམས་དང་ཨ་མདོ་ཞེས་པ་གོ་ལའི་ཤར་སྟོགས་དང་རུབ་སྟོགས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་བྱས་ཡོད་འདུག །དེ་ཡང་ཁམས་དང་ཨ་མདོ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་འཛིན་ས་ཁོངས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་མིན་པར། ས་གཤིས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཡུལ་གྲུ་དབྱེ་སྟངས་ཤིག་ཡིན། མདོ་
དབྱུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ས་ཁོངས་དབྱེ་ཚུལ་ཆེས་ཁ་གསལ་ཤོས་ཤིག་ནི། ལྷམ་པ་
ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མཛད་པའི་འཛམ་གླིང་སྤྱི་བཤད་ལས། སྤྱང་གྱི་པོད་
ཆེན་ལ་ཨ་མདོ། ཆབ་མདོ། རྒྱ་མདོ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། བྱི་མ་རྒྱུང་གི་
སྟོགས་གཏོགས་ཀྱི་སྟོ་ཁམས་ཆེན་པོ་སྤྱང་གྱི་སྤྱན་ཟེའི་ཡུལ་དང་རྒྱལ་མོ་རོང་ནས་
ཡར་ལ་སྐར་གསུམ། རོང་རྒྱག་གམ་སྐར་རྒྱག་དང་རོང་ལྷའམ་དགུ་དང་། ཤོང་
བཅུར་གྲགས་པ་ནས་སྟོང་གྱི་སྟོ་པོའི་བར་དང་། དེ་དག་གི་སྟོ་རོས་སུ་ས་དམ་
རྒྱལ་པོ་གྱི་དམ་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་སྟོགས་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཞིང་སྟོ་མཐའ་རྒྱ་གར་དང་འབྲེལ་
ལོ། །བར་ཁམས་སུ་སྟོང་ནས་མར་ལ་རྟོར་དང་། སྤེ་དག། བི་རི། ལྷགས་མོ།
ཡུའུ་བྱ། ཆོ་ཁོ། འཛོ་ཆེ། ཨ་མཚོ། ཨ་རིག་སོགས་ཡོད་དོ། ཨ་མདོར་
དཔའ་རི་པོ་རོང་དང་མདུང་ནག་ཤར་ར་ཡུ་གུར་དང་། ཞེས་སོགས་ཁམས་དང་
ཨ་མདོའི་ས་མཚམས་གསལ་པོར་གྱིས་འདུག །དེ་ལས་ཁ་གསལ་བ་ཞིག་ནི།
བཅོན་པོ་སྤྱུ་བྱང་བཞི་པ་འཛམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་ཕྱིན་ལས་གྱིས་མཛད་པའི་
འཛམ་གླིང་ཆེན་པོའི་རྒྱས་བཤད་སྟོང་བཅུད་ཀྱན་གསལ་མེ་ལོང་ལས། “པོད་
དབྱུས་གཙང་གི་ཡུལ་ནས་རགས་རིམ་གྱིས་གཞལ་བའི་ཤར་དང་། བྱང་ཤར་གྱི་
སྟོགས་སུ་སྤྱང་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་གྱིས་དབྱེ་ན། མ་བྱ་

ཟལ་མོ་སྒྲུང་། ཆོ་བ་སྒྲུང་། སྟོམ་ར་སྒྲུང་སྟེ་སྒྲུང་གསུམ་མཐུ། ཡང་ན་གོང་
 སྟོམ་སྒྲུང་གསུམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་དམར་ཁམས་སྒྲུང་། མི་ཉག་སྒྲུང་། གཡེར་མོ་སྒྲུང་
 བཅས་བརྒྱན་པས་སྒྲུང་རྒྱག་དང་། ཆོ་བ་རྩོང་། ས་ངན་རྩོང་། ཉག་རྩོང་། རྒྱལ་མོ་
 རྩོང་སྟེ་རྩོང་ཆེན་བཞི་དང་། མི་ཉག་རྩོང་སོགས་རྩོང་རྒྱུད་མང་པོ་ཡོད། དེ་ཡང་
 དུལ་པལ་ཆེར་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་ན་གོ་བདེ་བས། གོང་པོའི་དུལ་ནས་ཤར་
 ཏུ་ལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་སྟེ་སོང་བ་ན། ཁམས་སྟོད་སྟོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆར་སྟོ་པོའི་དུལ་
 ཟེར་བ་ཡོད། དུལ་དེ་ན་སྤྱིར་རྗེའི་རྒྱུད་ལས། བར་རྒྱག་ཨ་སྟའི་རྩོང་ལ་རྒྱག་ ཨ་
 སྟའི་རྩོང་ཡིན་ཆོད་འདུག དུལ་དེར་ཨ་རྒྱུན་པར་བྱའི་སྟོས་ལྷང་གནས་པར་བཞོན་
 ཆེན་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་གནས་ལ་མཆོན་ཅན་འགའ་རེ་དང་། སྟོ་པོ་རྒྱུ་མདའ་
 དགོན་སོགས་དགེ་ལུགས་དང་། རྟིང་མའི་དགོན་པ་ཡང་མང་ཅམ་དང་། སྟེ་པ་ཀ་
 རྣམ་ཟེར་བའི་རྒྱལ་ཐུན་རང་མགོ་ཐོན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། སྟོ་པོའི་དུལ་རྒྱབ་དང་
 སྟོ་མཐའ་སྟོ་པའི་དུལ་དང་། ཤར་ཏུ་སོང་བ་ན་ཆོ་བ་རྩོང་ཟེར་བ་ཡོད། དུལ་དེ་
 པལ་ཆེར་གཞུང་གི་མངའ་འོག་ཏུ་གཏོགས་ཤིང་། ལོ་རེ་བཞིན་བྲལ་གྱི་དངོས་པོ་
 ཡང་མི་ཉུང་བ་འབྲལ་བཞིན་ཡོད། དེར་ཆོ་བ་མཆོ་སྒྲུང་རྫོང་དང་། གསང་
 རྒྱགས་ཆོས་རྫོང་སོགས་ཁང་འགའ་རེ་དང་། མི་སྟེ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་ཟེར་བ་ཐོས།
 དེ་ནས་ཤར་ཏུ་སེང་རྗེར་དང་། འརྒྱས་དང་། འརྒྱང་སོགས་དང་། དེའི་བྱང་
 ཤར་ཏུ་རྒྱལ་ཐང་དང་། དེའི་ཤར་ཏུ་མི་ལི་ཟེར་བ་སོགས་དང་། མི་ལིའི་སྟོ་རྒྱབ་
 དང་རྒྱལ་ཐང་གི་སྟོར་ལོ་ལོ་ཟེར་བ། རྒྱ་པོའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་སྟེ་ཆེན་པོ་
 བཅས་ཡོད་པ་ལས། རྒྱལ་ཐང་ཉི་རྒྱབ་འརྒྱང་གི་བྱང་གོང་བཤད་སྟོ་པོའི་དུལ་དང་
 ཉེ་ས་གནས་ཁ་བ་དཀར་པོ་ཟེར་བ་རྒྱ་བོད་ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་གནས་ཤིག་ཡོད།
 འརྒྱང་དང་རྒྱའི་མཆོམས་སུ་རི་བྱ་རྒྱུད་ཏུ་གྲགས་པའི་གནས་དང་། རྒྱལ་ཐང་རང་
 ཏུ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷར་གྲགས་པའི་སྟོ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་སོགས་དང་། རྒྱལ་ཐང་ཟེ་
 ཏུ་དགོན་ཟེར་བ་སོགས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་ཁག་ཀྱང་མང་པོ་ཡོད་ཟེར། མི་
 ལིར་ཡང་དགེ་ལུན་པའི་དགོན་ཁག་མང་པོ་དང་། མི་ལི་རྒྱལ་ཐང་སོགས་སུ་ཀུན་
 སྟོན་གཙང་བའི་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་བཞུགས་ཡོད་ཅིས་ཐོས། གོང་བཤད་དུལ་
 དེ་དག་གི་སྟོར་ཡུན་ནན་དང་། ཤར་ཏུ་སི་ཁོན་གྱི་ཆར་གཏོགས་ཀུན་གྱི་ཟེར་བ་

ཡོད། ཡང་ཉང་པོའི་ཡུལ་ནས་ཤར་རུ་ལ་གཅིག་བརྒྱབ་སྟེ་སོང་བ་ན་ཁམས་ལྷ་
རི་མགོ་ཟེར་བ་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་དང་བྱང་རུ་ལྷགས་ར། དཔལ་འབར། རྒྱལ་
སྟོན་བྱང་པོ་དཀར་ནག་སེར་གསུམ་སོགས་ཡུལ་གྲོང་འབྲོག་སྟེ་མང་ཙམ་ཡོད་པ་
པལ་ཆེར་གཞུང་སྟེ་ཡིན་ལ། བྱང་པོར་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་ཁག་བརྒྱད་དང་།
བྱང་པོ་གཉིད་ཆེན་ཟེར་བ་སོགས་བོན་པོའི་དགོན་ཁང་མང་པོ་ཡོད། །

ཡང་། ཁམས་ལྷ་རི་མགོ་སོགས་ནས་ཤར་གྱི་སྟོགས་སུ་ཤར་གངས་ལ་ཟེར་
བའི་ལ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་རུ་ཆ་བ་སྒྲང་ལ་ཟེར་བའི་ལ་ཆེན་ཞིག་དང་
དབུལ་ཚུ་བཟལ་བ་ན། རི་བོ་ཆེ་ཟེར་བ་སྟག་ལྷང་པའི་དགོན་གནས་ཆེན་པོ་ཡོད་
པ་དེར་གཙུག་ལག་ཁང་། ནང་རྟེན་དང་ཆོས་བརྟེན་སོགས་ཆོད་མེད་པ་ཡོད་
ཟེར་བ་དེ་སྟོན་རུས་སུ་བྱོན་པའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་མ་སངས་རྒྱལ་ཡར་བྱོན་གྱི་
གདན་ས་ཡིན། དེར་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྤྱལ་སྤྱུ་གཉིས་དང་དབྱང་བརྒྱད་པ་
གཅིག་བཅས་སྤྱི་ཆེན་གསུམ་ཡོད་ཟེར། དེ་ནས་ཤར་རུ་རྩ་ཆུ་དང་རམ་ཆུ་གཉིས་
འདུས་སར་ཆབ་མདོ་དགོན་པ་ཡོད་པ་དེར་འཕགས་པ་ལྷ་ཡབ་སྤྱལ་གསུམ་དང་
གྲུ་ཆོགས་ཀྱང་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་སྟོབ་གཉེར་སོགས་མེད།
དེར་མི་མང་ལྷ་རྟེན་ཆོས་གསུམ་དང་རྒྱ་སྟོབས་ཆོག་ཆེ། དེར་སང་བཀའ་འགྱུར་
གྱི་པར་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་ཡོད། སྤྱི་དབང་བཅོན་པ་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་
སྤྱང་གི་དྲིན་དང་། རྒྱ་མི་ཆོའི་ས་དབྱང་བཟང་སྟབས་ཡིན་ཟེར་ཞིང་དགོན་པའི་
གནས་ཀྱང་ཡ་མཚན་ཞིག་འདུག །དེ་ནས་བྲག་གཡབ་ཟེར་བའི་སྟེ་ཡོད་པ་དེར་
བྲག་གཡབ་མ་དགོན་བྱ་དགོན་ཟེར་བ་སོགས་དགོན་ཁག་འགའ་རེ་དང་། ལེགས་
པའི་ཤེས་རབ་དང་སྒོ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཡབ་སྤྱལ་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་བར་གྲགས་པའི་སྤྱལ་སྤྱུ་
ཆེ་ཆོད་ཆུང་ཆོད་གིས་གཙོ་བའི་དགེ་འདུན་པ་མང་ཙམ་དང་སྟེ་ཡང་ཆེ་ཙམ་
ཡོད། དེ་དག་སྟོན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དེར་སང་དགེ་ལྡན་པར་སོང་ཡོད་ཅིང་།
དགེ་ལུགས་པའི་ལ་རྒྱ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་སྟོབ་པ་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་རུ་དམར་ཁམས་
ཟེར་བའི་ས་ཆ་ཡོད་པ་དེར་ས་དགའི་དགོན་གནས་འགའ་རེ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་
སྟོང་བཅོན་གྱི་རུས་སུ་བཞེངས་པའི་སྟོལ་མའི་ལྷ་ཁང་དང་སྤང་བརྟན་སོགས་
ཡོད། ཡུལ་དེའི་མི་དག་གཙུག་ཚུབ་ཆེ་ཞིང་མི་ཉག་གི་སྐད་ལྟར་སྤྱི་བར་བྱེད། དེ་

ནས་ཀོང་ཙེ་ཁ་ཟེར་བ་ཡོད་པ་དེ་ཡན་ཆད་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁབས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན།

དེ་ནས་ཤར་རུ་འབའ་ཟེར་བའི་ས་ཆ་ཡོད་པ་དེར་འབའ་ཆོས་སྡེ་དགོན་དང་གོའི་རྡོ་རྡོ་དགོན་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་མང་པོ་དང་སྡེ་ཡང་མི་ཉུང་ཙམ་ཡོད། དེ་ནས་འབྲི་རྒྱ་ཁ་གྱུན་ལ་སོང་བ་ན་འབའ་ས་ངན་ཟེར་བའི་རོང་དེའི་མི་རྣམས་རོང་དེ་ལ་གནས་བཅས་ཏེ། རྒྱན་རྒྱ་གི་ལས་འབའ་ཞིག་གིས་འཆོ་བར་བྱེད། འབའ་ནས་ཤར་རུ་ལི་ཐང་གི་སྡེ་ཡོད་པ་དེའི་སའི་ཆ་འབའ་དང་ཉེ་སར་ཀ་འབྱར་གནས་ནང་ཟེར་བའི་གནས་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སྡོན་རུས་སུ་ཀམ་པའི་དགོན་གནས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ། དེར་སང་རུས་དབང་གིས་ཉམས་ནས་མེད་ཀྱང་གོ་སར་ཀྱི་མགོན་ཁང་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས། ཡ་མཆོན་འགའ་རེ་ད་རུང་ཡོད། དེ་ནས་ཤར་རུ་ལི་ཐང་ཐུབ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་ཟེར་བ་ཡོད་པ་དེར་དགེ་འདུན་པ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་མང་པོ་ཡོད། གནས་ཀྱང་ལི་ཐང་གི་སའི་ཆ་ལི་ཐང་བསམ་འཕེལ་སྤྱིང་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་ཁག་ཆེ་ཆུང་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་ས་རྒྱུང་སོགས་སྤྱིང་མཐའ་ཙམ་ཡོད་པ་ཡང་ཉམ་དམའ་བར་ཡོད།

དེ་ནས་བྱང་དང་བྱང་ཤར་རུ་ཉག་རོང་ཟེར་བའི་ལུང་པ་ཡོད། དེའི་སྟོན་གྱི་ཆར་རྒྱ་རྒྱ་ལ་འབའ་ཞིག་གི་སྡེ་དང་། སྤྱད་རུ་ལི་ཐང་དང་མི་ཉག་གི་སྡེ་འདྲེས་མར་ཡོད་པ་ལས་ཉག་རྒྱའི་གཡས་འགམ། ལི་ཐང་གི་ཆར་གཏོགས་པ་ཞིག་རུ་ཕོ་བྲང་ལྷ་ཆེ་ཟེར་བའི་གནས་ཡོད་པ་དེར་ས་དམ་པའི་རྒྱབ་ཕྱག་ཡོད། དེར་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་རྒྱུ་གྱི་རྗེས་བྲག་རོས་ལ་གསལ་པོ་བབས་ཡོད་ཟེར་བ་མེས། ལི་ཐང་ནས་ཉག་རྒྱ་བརྒྱལ་བའི་ཤར་ན། མི་ཉག་གི་ལུལ་ཡོད་པ་དེར་མི་ཉག་དགའ་བཞི་དགོན་སོགས་ས་སྤྱུ་པ་དང་། མི་ཉག་སྤྱི་ལི་དགོན་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་དང་། མི་ཉག་གི་བྱང་མཐའ་རྟོར་ཁོག་དང་ཉེ་སྤྱ་རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་མགར་རུ་གྲགས་པ་སོགས་ཡོད། དེ་དག་གི་ཤར་རུ་རྒྱལ་མོ་རོང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་གྱིས་དབྱེ་ན། ལྷགས། ལྷ་སི། ཁྱོ་རྒྱལ། སོ་མང་། རྫོང་འགག་ ཁྱོག་ཆེ། དམ་པ། འོག་ཞི། མདོ་ལི། སྤྱ་སྤྱི། པ་བམ།

དགེ་ཤི་ཚོ། ཏུ་ཏུ། ལེན་ཅ། རབ་བརྟེན། བཅན་ལྷ། རྒྱལ་ཁ། མཐོན་ཏུ་
བཅས་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། དེར་སང་བརྟུ་གསུམ་ཅམ་ལས་མེད།
ཡུལ་དེ་དག་གི་མི་ནམས་དཔའ་ཞིང་གཏུམ་པ་རྩལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཅིང་། མི་ཉག་
རྒྱལ་རོང་མི་ལི་སྐགས་བོད་ཡིན། དེར་རྒྱལ་མོ་མུར་རྩོ་བེར་བའི་རི་གཉན་པོ་
དང་། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནའི་རྒྱབ་ཕྱག་དང་ཕྱག་ཞབས་སྐགས་ཀྱི་རྩེས་སྐགས་
གནས་ཡ་མཚན་ཅན་མང་པོ་ཡོད།

གོང་བཤད་བོད་ཀྱི་སྡེ་ནག་རྒྱ་སྐགས་ནས་ཤར་ལྟོར་ནག་ཤོད་བེར་བའི་སྡེ་དང་།
ནག་རྒྱའི་ཤར་ཏུ་ཨ་གྲགས། རྩ་དམར། སྐག་སྡེ་སྐགས་འབྲོག་སྡེ་མང་པོ་དང་།
དེ་དག་གི་ཤར་ཏུ་འབྲོང་ལ། དགེ་རྒྱས། རྩོར་ཤུས། སྤྱིང་ལྟོད་མ། བི་རི་ཁ་
འགའ་དང་། ཡོས་ཤུས། རོག་ཤུས། ལྷག་རང་། འོ་ཐོག་ཤོ་ཏུ་ཚོ། མོན་གྲུལ་
ཅིན་ཉ་མཚོ། དགེ་རྩེ་སྐགས་འབྲོག་སྡེ་མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་གི་རྩོ་ཆབ་མཛོ་
དང་བྲག་གཡའ་འབའ་སྐགས་ནས་བྱང་སྡེ་སྡེ་དགེ་བེར་བའི་དཔོན་ཁག་གཅིག་
ཡོད་པ་ཁམས་ཀྱི་དཔོན་ཁག་གི་ནང་ནས་སྡེ་ཆེ་ཤོས་ཡིན། ཁམས་པ་དག་གིས་
བོད་ཀྱི་རྩོར་བརྟུ་གསུམ། སྡེ་དགེ་པོ་བྱང་བརྟུ་གསུམ། རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་བརྟུ་
གསུམ་སྐགས་བེར། སྡེ་དགེའི་མངའ་འོག་གི་ཆར་རྩ་རྩོགས་ཆེན་དགོན་དང་།
ཞེ་ཆེན་དགོན་དང་། སྤ་ཡུལ། ཀ་ཐོག་པ་དང་། སི་ཏུའི་དགོན་དང་། སྡེ་
དགེ་རྒྱལ་པོ་ཁོ་རང་གི་དགོན་པ་ས་ཀར་རྩིང་གསུམ་ཀྱི་དགོན་གནས་མང་པོ་
ཡོད་ཀྱང་། སྡེ་དགེའི་གཞུང་སའི་གཞུང་རང་ཏུ་དགེ་ལྷགས་པའི་དགོན་པ་མེད་
བེར་བ་ཐོས། སྡེ་དགེའི་ཉེ་འཁོར་ཏུ་ལྷན་ཁོག་དང་། ལྷ་ཁོག་དང་། སྤྱིང་བར་
མ་དང་། ར་ཉག་དང་། ར་ཤོད་བེར་བ་སྐགས་སྡེ་འགའ་རེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་
ཆར་ལྷན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་སྐགས་དགེ་ལྷགས་པའི་དགོན་ཁག་མང་པོ་ཡོད།

སྡེ་དགེ་ནས་ཤར་ཏུ་ཉོར་ཁོག་བེར་བའི་ལྱང་པ་ཡོད་པ་དེར་ཁང་གསར་དང་།
མ་བེ་དང་། བྲག་མགོ་དང་། དཔེ་རི་དང་། དྲིའོ་བེར་བ་སྐགས་དཔོན་ཁག་ལྷ་
དང་། ཉོར་གམ་རྩེ་དགོན་པ་དང་། བྲག་མགོ་དགོན་པ་དང་། རྩུ་ཉ་མཚོ་
དགོན་དང་། རྩ་དགོན་གསར་སྐགས་དགེ་ལྷགས་པའི་ཤུ་ཆང་ཆེན་པོ་མང་པོ་
ཡོད། དེ་དག་ནས་ཤར་ཏུ་རྩོང་རྩོར་དང་དབལ་ཡུལ་བེར་བའི་སྡེ་ཡོད་པ་དེ་

འདས་པ་ན། མདོ་སྐྱད་ཨ་མདོའི་སའི་ཆར་སླེབས་ཡོད། ཁམས་ཀྱི་མི་དག་རང་
བཞིན་དང་བ་དང་། དཔའ་རྩལ་ཆེ་ཞིང་རྗེ་བོ་ལ་སློབ་ཉེ་བ། བོད་གཞན་ལས་
དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཆེ་ཞིང་བྱ་བ་མཐའི་ཆགས་སྤང་ཡང་ལྷག་པར་ཆེ། མ་འདྲིས་
པ་རྣམས་ལ་རྩལ་པོར་སྦྱོང་ཅིང་འདྲི་ཆ་ཆེ་བ་ལ་ཁ་སེམས་མེད་པར་ཕན་འདོགས་
བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཡང་། དག་སྤང་དང་ཡིད་ཆེས་ཆེ་དྲག་པའི་སྦྱོན་ཡོད། "ཅས་
གསུངས་སོ། །

གོང་གསལ་ཨ་མདོ་བ་བཅན་པོ་སྐུ་ཕྱིར་བཞི་པ་འཇམ་དཔལ་བཟུན་འཛིན་
ཕྱིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི། འཇམ་སྤིང་ཆེན་པོའི་རྒྱས་བཤད་སྟོན་བཅུད་ཀྱན་
གསལ་མེ་ཡོང་ལས། རྒྱ་དཀར་ནག་སོགས་ཡུལ་གྱི་གཞན་གྱི་ས་ཁོངས་དང་ས་
མིང་གང་ཤེས་ཅིམ་བཟངས་ཡོད་ཅིང་། བོད་ཡུལ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་
དབྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་སྟེས་ཡོད་འདུག་པ་འདྲི་ནི། གནའ་བོའི་བོད་མིའི་ས་
གཤིས་རིག་པ་དང་། རིག་གནས་འཆོ་བའི་བྱང་ཆོས་ལས་སྟེས་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག།
དེ་ལྟར་ན་གནའ་བོའི་ཁམས་པ་ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་དེ། དེང་དུས་བོད་སྤྱོད་ཆབ་
མདོ་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཚོགས་དང་། ཉིང་ཁྲི་ས་ཁུལ་གྱི་སྤོ་བོ་དང་། རྩ་ཡུལ། བྱ་
རྩལ་ཁུལ་གྱི་འབྲི་རུ་དང་། སྤྱ་ཆེན། ལྷ་རི། སོག་རྫོང་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་
ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་བདེ་ཆེན་བོད་རིག་རང་སྦྱོང་ཁུལ་དང་། དཀར་མཛོས་བོད་
རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ། རྒྱ་སྤིང་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་རྫོང་། རྩ་བ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་འབར་ཁམས་རྫོང་དང་། རྩ་ཆེན་རྫོང་། བཅན་ལྷ་རྫོང་། ཁྲི་རྩ་
རྫོང་། བཀ་ཤིས་སྤིང་རྫོང་། འཇམ་ཐང་རྫོང་། མེན་ཁོན་རྫོང་། ཟུང་རྩ་རྫོང་།
ནི་ཡུལ་ཆེན་གང་གི་ཁོངས་ཡིན་ཡིག་ཆ་དག་ལས། གསལ་པོར་མ་མཐོང་ཡང་།
ཤར་པའི་ཡིག་ཆ་འགའ་ན་ཁམས་ཤར་པའི་ཡུལ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་འདུག་པ་དང་།
མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་ཁུལ་འདྲི་དག་ལ་
གནའ་བོའི་ཁམས་པ་ཟེར་བའི་ཡུལ་ཡིན་འདུག། ཁྱིམ་གནའ་བོའི་སྤྱ་ཆེན་རྣམས་
གྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་ཏུ་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཕེབས་པའི་སྟོར་ལས། ཁམས་རྒྱལ་རོང་
དུ་ཕེབས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསལ། དེང་དུས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རྒྱས་མངའ་མེད་
པའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་ཆོས་སྐད་གདངས་དང་། ཆས་གོས་

ཐོད་རྒྱལ་གསོ་རིག་གཉིས་ཀྱི་ནད་གཞི་བརྟག་བྱའི་

བསམ་སྒྲིལ་མཆོངས་བཤད་པ།

གནའ་ཐོད་ཐོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གཞུང་ལུགས་སུ་ཙ་ཙུ་ལ་བརྟག་ནས་ནད་རིགས་
 རྟོགས་པའི་ཐབས་དང་། དེང་རབས་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་འཕུལ་ཆས་ལ་བརྟེན་
 རས་བྱས་དང་། གཅིན་ལ་བརྟག་པའི་རིག་པ་འདི་དག་དོན་རྒྱ་བསམ་སྒྲིལ་འབྱུང་
 བྱངས་གཅིག་རྒྱུ་སྤང་སྟེ། ཐོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གིས་ཙ་ཙུ་གཉིས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྩལ་རིགས་རྣམས་སམ། ཡང་ན་རྒྱང་
 མཁྱིམ་བད་ཀན་གསུམ་པོའི་ཁམས། འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་གསུམ་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 རྩལ་དཔག་གི་སྒྲོ་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། དེང་རབས་གསོ་
 རིག་གིས་འཕུལ་ཆས་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་རྩལ་རིགས་རྣམས་
 འཕེལ་ཟད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། མངོན་སུམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་ཅིང་ཡོད།
 བརྟག་ཐབས་འདི་གཉིས་གནའ་དེང་གི་བྱང་པར་དབང་གིས་རྟོགས་ཚུལ་ལ་སྒྲོ་
 སྒྲོ་དང་རྩལ་ལུས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་ཀྱང་། བསམ་སྒྲིལ་མང་གཞི་གཅིག་མཐུན་
 ཡིན་པ་བདག་སེམས་སོ། །

གཅིག ། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་ཙ་ལ་བརྟག་པ།

《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི》ལས།

ནད་དང་ནད་མེད་འཕར་བའི་གྲངས་བསྟན་པ། །

ནད་མེད་ཐ་མལ་རྒྱན་ཙ་སྟན་པ་ཡི། །

ཕྱི་ནད་དབྱགས་ལ་ལན་ལྔ་འཕར་བར་འདོད། །

དེ་ཡང་ལན་གྲངས་བརྒྱ་ཡི་བར་དག་ཏུ། །

ཆེ་ཆུང་སྟོད་སྟོད་དྲག་དལ་བྱིང་རྒྱས་དང་། །

སྟོད་འཐེན་ཐང་སྟོད་མེད་པར་འཕར་བར་འདོད། །

དེ་ལས་སྟོག་པ་ནད་ཅན་ཙ་ཡིན་ཏེ། །

མང་འཕར་ཆ་བ་རྒྱང་འཕར་གྲང་བ་ཡིན། །

ནད་པ་དང་ནད་མེད་པའི་རྩི་བྱང་པར་གང་ཞེ་ན། རྟེན་མེད་པའི་མེད་རྒྱས་

རྒྱལ་གྱི་ཙྰ་ནི། སྒྲུབ་པ་དང་མ་ཁམས་སྒྲུབ་པ་འདི་དབྱུགས་ཀྱི་རོལ་རྩ་འབྱིན་པ་
 ལ་ལན་གཉིས་དང་། བྱང་རྩ་རྩབ་པ་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཆོམས་སྤྱ་
 གཅིག་བཅས་མདོར་ན། དབྱུགས་འབྱིན་རྩབ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཙྰ་ལན་ལྔ་
 འཕར་བ་ནི་ནད་མེད་ཐ་མལ་གྱི་རྩ་ཡིན། དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་དབྱུགས་ལན་ལྔ་འཕར་
 བ་དེ་འོལ་སྤྱིར་ཙྰ་མ་འོང་སྲིད་པས་ལན་གྲངས་བརྒྱ་ཡི་བར་རྩ་རེས་ཆེ་རེས་རྒྱང་
 དང་། ཙྰ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མི་མཆོངས་པ་དང་། རེས་རྩལ་རེས་དལ་བ་དང་། རེས་
 བྱིང་རེས་རྒྱས་པ་དང་། རྩོད་པ་སྤྱི་འཕར་མཆོམས་རྩོད་པ་དང་། འཕེན་པ་སྤྱི་
 ཙྰ་གཞན་མཉམ་རྩ་འཕར་ནས་གཅིག་རྗེས་སྤྱ་འཕར་བ་དང་། ཐང་པ་སྤྱི་གིམས་
 པ་དང་། རྩོད་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་མེད་པ་འཕར་རྩལ་གཅིག་རྩ་འཕར་ན་ནད་མེད་
 ཐ་མལ་གྱི་རྩ་ཡིན། རྒྱ་ཆོད་འཁོར་ལོ་དང་སྤྱིར་ན། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་དབྱུགས་
 ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྤྱིར་རྩལ་བརྒྱ་རྒྱ་བ་དེ། རྒྱ་ཆོད་ཉེར་བཞི་ལ་བཞོས་ན། སྐར་ཆ་བཞི་
 ལ་དབྱུགས་གཅིག་སྐར་མ་གཅིག་ལ་དབྱུགས་བཙོ་ལྔ། རྒྱ་ཆོད་གཅིག་ལ་དབྱུགས་
 དགུ་བརྒྱ། ཉིན་ཞག་གཅིག་སྤྱི་རྒྱ་ཆོད་ཉེར་བཞི་ལ་དབྱུགས་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྤྱིར་རྩལ་
 བརྒྱ་ཐོབ། དེས་ན་དབྱུགས་རེ་ལ་ཙྰ་ཐེངས་ལྔ་རེ་འཕར་དང་། སྐར་མ་གཅིག་
 ལ་དབྱུགས་བཙོ་ལྔ་རྒྱ་ཁིང་ཙྰ་ཐེངས་དོན་ལྔ་རེ་འཕར་བ་ནི་ནད་མེད་ཐ་མལ་གྱི་
 ཙྰ་ཡིན།

ནད་ཙྰ་གྱི་ཙྰ་ནི། དེ་ལས་སྤྱི་ག་པ་ནད་ཙྰ་གྱི་ཙྰ་སྤྱི་ནང་དབྱུགས་ལ་ལན་
 ལྔ་ལས་མང་རྩ་འཕར་ན་ཆོ་བ་དང་། རྩང་རྩ་འཕར་ན་གྲང་བ་ཡིན་པར་བཤད།
 དེ་ཡང་བཀྲ་འབྱུང་དཀའ་འགྲེལ་ལས། མང་འཕར་ཆོ་བ་རྩང་འཕར་གྲང་བ་
 ཡིན། ཞེས་རྩལ་འཕར་ན་ཆོ་བ། བདུན་འཕར་ན་རབ་རྩ་ཆོ་བ། བརྒྱད་འཕར་
 ན་ཆོ་བ་མཆོག་། དགུ་འཕར་ན་ཆོ་བ་ལ་ལས་འདས་པས་བཙོས་སྤྱ་མེད། །དབྱུགས་
 རེ་ལ་ལན་ལྔ་འཕར་བ་ལས་རྩང་ནས་བཞི་འཕར་ན་གྲང་བ། གསུམ་འཕར་ན་
 གྲང་བ་འབྲིང་། གཉིས་འཕར་ན་མཆོག་རྩ་གྲང་བ། གཅིག་འཕར་ན་གྲང་བ་
 གཉིང་འཕར་བས་བཙོས་སྤྱ་མེད་ཅེས་གསུངས།

《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི》 ལས། :

ནད་ངོས་བརྒྱུད་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། ।

སྤྱི་ཙུག་གིས་ཆ་གང་ལ་ཤན་དབྱེ། །

དྲག་རྒྱས་འདྲིལ་མཐུགས་གིམས་མཁྲང་ཆ་བའི་ཙ། །

གང་ཙུག་ཞན་བྱིང་གུད་བུལ་ལྟོད་ལྟོད་དྲག་།

སྤྱི་ཙུག་གིས་ཆ་གང་ལ་ཤན་དབྱེ། ཞེས་པར། དྲག་རྒྱས་འདྲིལ་མཐུགས་གིམས་མཁྲང་དྲག་པོ་ཆ་བའི་ཙ་དང་། ཞན་བྱིང་གུད་བུལ་ལྟོད་ལྟོད་དྲག་པོ་གང་བའི་ཙ་ཏུ་སྤྱིར་དོས་འཛིན་དགོས། དེ་ལའང་ཆ་གང་གཉིས་ཀྱི་ཙུག་ལ་ཡང་ཙའི་རང་བཞིན་ངོ་མོའི་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དང་། འཕར་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་རེ་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས། དེ་ཡང་ཆ་བའི་ཙའི་ངོ་མོ་ལ། རྒྱས་ཞེས་པ་ཤའི་ཁར་ཡར་དོན་པ། གིམས་ཞེས་པ་གཞུ་རྒྱད་ལྟར་ཐིང་དེར་གནས་པ། མཁྲང་ཞེས་པ་གོང་བའི་དོན་ཏེ་མནན་ན་སྟོང་སོབ་མི་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །ཆ་བའི་ཙའི་འཕར་ཚུལ་ནི། དྲག་ཅེས་པ་འཕར་ཤེད་ཆེ་བ། འདྲིལ་ཞེས་པ་ཤའི་ནང་ཏུ་འབྱར་འབྱར་གིལ་གིལ་ཏུ་འཕར་བ། མཐུགས་ནི་རྒྱར་ཏུ་འཕར་བ་བཅས་སོ། །

གང་བའི་ཙའི་ངོ་མོ་ལ། བྱིང་ཞེས་པ་ཤའི་གཏིང་ཏུ་མར་བྱིང་བ། ལྟོད་ཅེས་པ་རེག་ན་བལ་སྦྱད་ལྟར་ལྟོད་པ། ལྟོད་ཞེས་པ་མནན་ན་སྟོང་སྟེ་མི་མཛོན་པར་ཆགས་པ་བཅས་སོ། །གང་བའི་ཙའི་འཕར་ཚུལ་ནི། ཞན་ཞེས་པ་འཕར་ཤེད་རྒྱུད་པ། གུད་ཅེས་པ་ཤའི་ནང་ཏུ་ཐུག་གེར་མི་མཛོན་པ་འཕར་ཚུལ་གསལ་ལ་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། བུལ་ཞེས་པ་འཕར་ཚུལ་དལ་བ་བཅས་སོ། །

དེ་ལྟར་ལུས་ཁམས་ཀྱི་ཙའི་ཤེད་ཤུགས་དང་། འཕར་ཚུལ་ལ་འབྱར་བ་ཡོང་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། མིའི་ལུས་ཁམས་གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐའ་ས་རུལ་དང་། རྒྱ་རུལ། མེ་རུལ། རྒྱུ་སྟེ་ཙའི་འབྱར་རུལ་བཞི་དང་། དེ་དག་ཕན་ཚུན་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་པའི་འབྱང་རྣམས་བརྒྱ་དང་ད་དྲག་ཙམ་ཡོད་པ་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་ངོ་མོའི་ཆ་ནས་དབྱེ་ན་རིགས་གཉིས་སུ་འདུས་པ་སྟེ། ཆ་གང་རིག་གཉིས་སོ། །ལུས་ཁམས་ལ་འབྱར་བ་ས་རྒྱའི་ཁམས་མང་ཏུ་འཕེལ་བ་དང་མེ་རྒྱུད་གི་ཁམས་འགྲིབ་ཅིང་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱི་རྣམས་ལུས་ལ་གང་ཞིང་ཉོབ་པ་དང་། ཙུག་འཕར་ཤུགས་ཞན་ཞིང་འཕར་གངས་གུང་ཏུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་གོང་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གལ་སྲིད་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་མེ་རླུང་གི་ཁམས་འཕེལ་ཞིང་ས་རྒྱའི་ཁམས་
 འགྲིབ་པའི་ཆེ་ཕྱི་རྟགས་ལུས་ལ་ཆ་བ་རྒྱས་ཤིང་། རྩ་འཕར་ཤུགས་ཆེ་ཞིང་འཕར་
 གུངས་མང་དུ་འགྲོ་བའི་རྟགས་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ལག་པའི་
 མཁྲིག་མའི་འཕར་རྩ་ལ་བརྟག་པ། དེ་ནི་དོན་དུ་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་རྩ་
 རིགས་གང་ཞིག་འཕེལ་འགྲིབ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 འབྱུང་བའི་རྩ་རིགས་སོ་སོ་དང་། དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱི་ཤ་
 པགས། བར་ཁུས་རྒྱུད་། རང་དོན་སྟོང་སོགས་ལ་འབྱུང་བ་ཆ་མི་སྟོམས་པར་
 བྱུང་བ་དང་། དེས་བསྐྱེད་པའི་ནད་རིགས་གང་ཡིན་རྗེས་དཔག་གི་སྟོན་ནས་
 བརྟག་ཐབས་ཤིག་རེད། །

གཉིས། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་རྒྱལ་བརྟག་ཐབས།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་བརྟན་པའི་རིག་པ་ལ་
 བརྟག་པ་དང་། མཐོང་བ་རྒྱལ་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བའི་གཞུང་ལུགས་ནི་ལུས་
 ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བཞིའི་རྩ་རིགས་ཀྱི་ཁམས། ཆ་སྟོམས་མིན་བརྟག་པའི་ཐབས་
 ཤིག་རེད། དེའང་རྒྱའི་ཁ་དོག་དང་། རླང་པ། དྲི་མ། ལྷ་བ་སོགས་ལ་བརྟག་
 ནས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྩ་རིགས་གནས་ཚུལ། རྒྱན་ལྷན་ཡིན་མིན་
 བརྟག་ཐུབ། རྒྱ་བརྟག་པ་ལའང་ཐོག་ནད་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་རིགས་གཉིས་ངོས་
 འཛིན་དགོས་ཏེ་《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི》ལས།

ཐ་མལ་ནད་མེད་གནས་པའི་རྒྱ་བརྟན་པ། །

ཁ་དོག་འབྲི་མར་བཞུས་འདྲ་སྟེ་དྲི་མན་མ། །

རླངས་པ་ཆེ་རྒྱུད་ལྷན་རན་མེ་དོག་སྟོམས། །

ཀྱ་ལ་སྟོམས་བྲུབ་སྤྱིས་མ་གོ་རྒྱ་ཅམ། །

རླངས་ལལ་དུས་ན་མཐའ་ནས་སྟོར་མོར་སྟོག །

ལྷག་རྗེས་དཀར་མེར་དངས་པ་ནད་མེད་ཡིན། །

ཞེས་ནད་པ་ལུས་ཁམས་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྩ་རིགས་རྣམས་ཆ་སྟོམས་སུ་
 གནས་པའི་བདེ་ཐང་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་དོག་དང་། རླངས་པ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་
 པ་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས། །ཕྱི་བྲག་དུ་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བཞིའི་རྩ་ཆ་མ་

སྒྲུལ་ས་པའི་དབང་གིས་ལུས་ལ་ནད་ཡོད་པའི་ཚུ་ནི་ 《གསེང་རིག་རྒྱན་བཞི》 ལས།

དེ་བསྒྲོག་ནད་ཚུ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

སྤྱི་ལ་བརྟག་པའི་རུས་གསུམ་བརྟག་ཚུ་ལ་དག། །

རུས་གསུམ་ཆོན་དེ་དང་ཡལ་གང་བ་གསུམ། །

ཆོན་དེའི་རུས་སུ་མདོག་རྒྱངས་དྲི་མེ་ཏྲོག །

དང་ཡལ་རུས་སུ་ཀྱ་ཡ་སྤྱིས་མ་བརྟག །

གང་ནས་ལྷོག་རུས་ལྷོག་ཚུ་ལ་ལོག་རྩིས་བརྟག །

སྤྱི་ལ་བརྟག་པའི་རུས་གསུམ་དང་། བརྟག་པའི་ཚུ་ལ་དག་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་
ཚུ་བཏང་མ་ཐག་པ་ཚུ་མཆོན་མོའི་རུས་སུ་མདོག་དང་། རྒྱངས་པ་དང་། དྲི་
མ་དང་། མེ་ཏྲོག་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་བརྟག་དགོས། །གཉིས་པ། དང་ཡལ་
བའི་རུས་སུ་ཀྱ་ཡ་དང་། སྤྱིས་མར་བརྟག་དགོས། །གསུམ་པ། གང་ལ་
ཁད་པའི་རུས་སུ་ཚུ་ལྷོག་པའི་རུས་དང་། ལྷོག་ཚུ་ལ། ལོག་རྩིས་ཀྱི་ཁ་དོག་རྣམས་
ལ་བརྟག་དགོས།

[[ཆ་བའི་རུས་སུ་བརྟག་བྱ]]

༡ ཚུ་མདོག་ལ་བརྟག་ཐབས། འདྲིར་བྱེ་བྲག་རྩ་ནད་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་
ཚུའི་ཁ་དོག་རྣམས་གསལ་བཤད་པ་དེ་དག་ལས་མཆོན་བྱེད་ཅམ་རུ་རྒྱང་མཁྱིས་
བད་ཀན་གསུམ་གྱི་ཚུ་བཤད་ན། ནད་ཅན་གྱི་ཚུ་གང་ཞིག ། ལུ་མའི་ཚུ་ལྟར་
སྤྱི་ལ་སྤྱི་བ་རྒྱང་། ཁེར་ན་མཁྱིས་པ་དཀར་ན་བད་ཀན་ནད། ཞེས་ཁ་དོག་བརྟག་
ནས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་བཞིའི་རྩིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རག་ཅམ་རྟོགས་ཐུབ།

༢ རྒྱངས་པ་ལ་བརྟག་ཐབས། ཆ་བའི་རུས་སུ་རྒྱངས་པ་ལ་བརྟག་ཚུ་ལ་ནི།
ཚུ་བསྒྲོལ་བ་ལྟར་རྒྱངས་པ་ཆེན་ཆ་བ་རྒྱས་པའི་ཚུ་དང་། རྒྱངས་པ་རྒྱང་ལ་ཡུན་
རིང་པོར་མི་ཡལ་ན་ཆ་བ་གལ་པའམ། ཡང་ན་ཆ་བ་རྩིང་པའི་ཚུ། རྒྱངས་པ་
རྒྱང་ལ་ཡུན་ཐུང་རུས་ཡལ་འགོ་བ་ནི་བད་ཀན་དང་རྒྱང་གི་རང་བཞིན་ཡིན།

༣ དྲི་མ་ལ་བརྟག་པའི་ཚུ་ལ་ནི། དྲི་རུག་ལ་སྤྱི་ནད་རུ་འགྲི་བ་ལྟར་དགྲ་ན་ཆ་
བ་ཆེ་བ་དང་། དྲི་མ་མེད་དམ་ཡོད་ཀྱང་དྲི་སྟོ་བ་རྒྱང་ན་གང་བ་ཡིན། ཤ་
དང་ཆང་ལ་སོགས་པ་ཟས་ཀྱི་དྲི་མན་མ་ན་ཟས་དེ་མ་ཁྱུ་བ་ཡིན་ནོ། །

༤ ལྷ་བ་ལ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ནི། ལྷ་བ་མདོག་སྡོལ་ཆེ་བ་ནི་རྒྱང་གི་ནད་
དང་། ལྷ་བ་སྤོ་བོ་མེད་ཅན་སངས་པ་སྟེ་ཡལ་སྐྱེན་པའམ་མགྲོགས་ན་མཁྲིས་
པ་ཡིན། ལྷ་བ་དེར་མཆིལ་མ་དང་འདྲ་བར་དཀར་ཞིབ་མང་པོ་གསོག་ན་བད་
ཀན་གྱི་ནད་ཡིན་ནོ། །

[[དང་ཡལ་བའི་རུས་སུ་བརྟག་བྱ།]]

༡ ཀྲུ་ཡ་ལ་བརྟག་ཚུལ་ནི། ཀྲུ་ཡ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱའི་ནད་གི་རྩ་རིགས་ཤིག་གི་
མིང་ཡིན། ལྷས་ལ་འབྱུང་བ་མེ་རྒྱང་གི་ཁམས་ཀྱི་རྩ་རིགས་འཕེལ་ནས་ཆ་བ་
རྒྱས་པའི་རུས་སུ་ཀྲུ་ཡ་མང་ལ། ས་རྒྱའི་ཁམས་འཕེལ་ཞིང་ལྷས་གང་བའི་སྐབས་
སུ་ཀྲུ་ཡ་ཁྱུང་བ་ཡོད། དེ་ཡང་ཀྲུ་ཡའི་དབྱིབས་སྤྱད་འདྲ་ན་རྒྱང་ནད་དང་།
བལ་འདབ་རྒྱར་བསྐྱར་བ་དང་འདྲ་བར་བྱུང་ན་མཁྲིས་པའི་ནད། སྤྱི་ཆེ་གཏུབ་
པ་དང་འདྲ་བ་བྱུང་ན་བད་ཀན་གང་བའི་ནད་ཡིན་པར་བཤད།

༢ རྩིས་མ་ལ་བརྟག་ཚུལ་ནི། རྩིས་མ་མཐུག་ལྷས་ལ་འབྱུང་བ་མེ་རྒྱང་གི་ཁམས་
འཕེལ་རྟགས་ཀྱི་ཆ་བ་དང་། སྤབ་ན་གང་བའི་རྟགས་ཡིན། །

[[གང་བའི་རུས་སུ་བརྟག་བྱ།]]

༡ རྩོག་པའི་རུས་ལ་བརྟག་ཐབས། རྒྱངས་པ་མ་ཡལ་བཞིན་རུ་རྒྱ་མདོག་སྡོལ་
མའི་གནས་སྐབས་ལས་རྩོག་པ་ནི་ཆ་བའི་རྒྱ་དང་། རྒྱངས་པ་ཡལ་རྩོག་རྒྱ་གང་
ནས་གཞོད་རྒྱ་མདོག་རྩོག་པ་ནི་གང་བའི་རྒྱ། རྒྱངས་པ་ཡལ་བ་དང་རྩོག་པ་རུས་
མཉམ་ན་ནད་ཆ་གང་སྟོམས་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །

༢ རྩོག་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟག་པ་ནི། རྒྱ་རྩོད་རུ་བྱུག་ནས་བཞག་པ་དེའི་གང་
སྤབ་ན་སྤབ་ས་དེ་ནས་ཐོག་མར་རྩོག་པ་ནི་གང་བའི་རྒྱ་དང་། རྒྱ་རྩོད་དེའི་གཏིང་
ནས་ལོང་ལོང་པོར་རྩོག་བྱུང་ན་ཆ་བ་གསར་པ་ཡིན། མཐའ་ནས་དབྱས་སུ་ཤར་
ཤར་རུ་རྩོག་ན་ཆ་རྟིང་པ་ཡིན། རྒྱ་རྩོག་པའི་རྩོན་ལ་ཀྲུ་ཡ་མེད་པར་བྱུར་ན་ཆ་
གང་འཐབ་པའི་ནད་ཡིན། །

༣ ལོག་རྩོག་ལ་བརྟག་ཚུལ་ནི། ལོག་རྩོག་གི་རྒྱ་དེ་སྐར་ན་ཆ་བ་དང་སྤབ་ན་གང་
བའི་ནད་ཡིན། ནད་དེ་ཆ་ཤས་ཆེ་བའི་ནད་ཡིན་ན་རྒྱ་ལོག་པའི་ཆེ་སྡོལ་སྐར་
འབྱུར་བ་དང་། གང་བ་ཆེ་ན་ལོག་པའི་ཆེ་རྒྱ་ལྟར་ཤིན་རུ་དྲངས་པ་ལོང་ངོ་། །

གསུམ། དེང་རབས་གསོ་རིག་གི་མིའི་ལྷན་ཁམས་
 གྱི་འབྱུང་ཇུས་བརྟག་གཞི།

དེང་རབས་གསོ་རིག་གིས་ནད་གཞི་བརྟག་ཐབས་ནི། ཚན་རིག་འཕུལ་འཁོར་
 ལྷ་ཚོགས་པ་ཞིག་བརྒྱན་ནས་མདོན་སྲུང་མིག་གིས་བཟུ་བྱུ་བ་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
 འོད་དང་། པར་དང་། སྒྲིང་ཁམས་སྟོག་དབྱེད་སྟགས་གཙོ་བོར་དང་། ད་
 རུང་ཆབ་ཆེ་ཆུང་དང་། བྲག་ལ་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་ནས་ལྷན་ཁམས་གྱི་འབྱུང་བའི་
 ཇུས་རིགས་ནམས་མང་ཁྱུང་གང་ཡོད་སྟགས་རྒྱན་ལྷན་གནས་མིན་བརྟག་དགོས།

རྒྱལ་ལྷན་ལྷན་གྱི་བྱངས་བྲག་ནང་གི་འབྱུང་ཇུས་དབྱེད་ཚུལ་རེབ་མིག

དབྱེད་བྱའི་མིང་།	ཚད་གཞི།	དབྱེད་གཞི།
白细胞 (WBC) བྲ་ལུང་དཀར་པོ།	$10^9/L$	4-10
红细胞 (RBC) བྲ་ལུང་དམར་པོ།	$10^9/L$	3.5-5.5
血红蛋白 (HGB) བྲག་སྒོང་སྟོང་དམར།	g/L	110-160
血小板 (PLT) བྲག་ལེབ།	$10^9/L$	100-300
淋巴细胞 (%LYM) ཆེན་བྱའི་བྲ་ལུང་།	%	17-48
单核细胞 (%MON) ཁེར་རྒྱལ་བྲ་ལུང་།	%	3-10
中性细胞 (%GRA) མ་ནིང་བྲ་ལུང་།	%	43-76
总胆红素 (TBIL) མཁྱིམ་ཇུས་དམར་པོ།	Uoml/Lm	3.4-20.5
空腹血糖 (GLUoh) བྲག་གི་ཀ་ར།	Mmol/L	3.9-6.10
白蛋白 (ALB) སྒོང་སྟོང་དཀར་པོ།	g/L	60.00-85.00
转氨酶 (ALT) ཞེན་མེ་འབྱུར་ཇུས།	U/L	30-40

གཅིན་གྱི་ནང་དུ་བརྟག་བྱའི་ཇུས་རིགས་རེའུ་མིག

དབྱང་བྱའི་མིང་།	ཚད་གཞི།	དབྱང་གཞི།
总胆固醇 (CHOL) ཅོང་ཏྲན་གུ་ཞའོ།	Mmol/L	0-6.19
甘油三酯 (TG) ཀོན་ཡུའུ་སན་ཇི།	Mmol/L	0.4-1.86
肌酐 (CREA) ཅིའི་ཀོན།	Umpl/L	40-130
尿素 (UREA) གཅིན་རུལ།	Mmol/L	2.86-8.20
尿酸 (UA) གཅིན་སྦྱར།	Umpl/L	142-339

བཞི། བོད་རྒྱལ་ལྷགས་གཉིས་གྱི་ནད་གཞི་བརྟག་ཚུལ་གྱི་ བསམ་སྒྲོ་འདྲ་མཚུངས་སྒྲིལ།

ལུས་གྱི་འབྱུང་བའི་ཇུས་རིགས་འཕོ་འགྱུར་ཞིབ་འཇུག་སྒྲིལ་ལ། བོད་གྱི་ཙ་ཚུ་བརྟག་ཐབས་ནི། ལུས་གྱི་འབྱུང་ཁམས་ཆ་སྒྲམས་མིན་བརྟག་པ་ཞིག་སྟེ། དྲག་རྒྱས། གྲིམས་མགྲོགས། ཞན་བྱིངས། ལུད་བྱལ་སོགས་གྱི་ཙ་བྱུང་ན་ནད་ཡོད་པའི་ཙ་དང་། ཚུལ་ཁ་དོག་དང་། སྤྱི་རོ། གྲུ་ཡ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་གཞི་རྟོགས་བྱུང་། དེ་ནི་ནད་གི་དོན་སྟོང་གྱི་བྱེད་ལས་དང་རྒྱས་པ་འཕེལ་འགྱུར་གང་ཡོད་དང་། ལུས་གྱི་འབྱུང་བའི་ཇུས་རིགས་རྒྱན་ལྡན་ཡིན་མིན་གྱི་གནས་ཚུལ། ལོ་རྒྱུ་སྟོང་མང་པོ་བརྒྱད་ནས་བསགས་པའི་ཉམས་སྤྱོད་ཙ་ཚུལ་བརྟག་པའི་རིག་གནས་ཤིག་རེད། དཔེར་ན། ལུས་ཁམས་གྱི་འབྱུང་བ་ས་རྒྱའི་ཁམས་འཕེལ་མེ་རྒྱུད་གི་ཁམས་འགྱུར་ན་བད་ཀན་གྱང་བའི་ནད་རྟགས་ཏེ། ཙ་འཕར་ཚུལ་ཞན་བྱིངས་ལུད་བྱལ་སོགས་ཡོད་པ་དང་། མེ་རྒྱུད་གི་ཁམས་འཕེལ་ཞིང་ས་རྒྱའི་ཁམས་འགྱུར་ན་ཁྲག་མཁྲིས་ཆ་བའི་ནད་རྟགས་འབྱུང་བ་སྟེ། ཙ་འཕར་ཚུལ་དྲག་རྒྱས་འདྲིལ་མགྲོགས་སོགས་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། །

རྒྱ་བརྟག་ཚུལ་ལའང་སྤྱིར་བརྟག་པའི་རྒྱས་གསུམ་དང་བརྟག་ཚུལ་དགྲུ་ཞེས་པར། རྒྱས་གསུམ་ལས་ཆ་བའི་རྒྱས་སུ། རྒྱ་མདོག་དང་། རྒྱང་པ། སྤྱི་མ། རྒྱ་བ་བཅས་བརྟག་དགོས། །དང་ཡལ་བའི་རྒྱས་སུ། གྲུ་ཡ་དང་། རྒྱུས་མ་བརྟག་དགོས། གྱང་བའི་རྒྱས་སུ། རྒྱ་ལྡན་པའི་རྒྱས་དང་། ལྡན་པའི་ཚུལ། ལོག་

རྗེས་ཀྱི་རྩམ་པ་བཅས་ལ་བརྟག་དགོས། །

དེང་རབས་གསོ་རིག་གི་རྒྱན་ལྡན་གྱི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་བརྟག་དབྱད་སྐབས།
 སྤྱིར་བཏང་ཁྲག་དང་རྩི་རྩུ་བརྟགས་ནས་ཁྲག་གི་མངར་ཆ་དང་། ཁྲག་གི་ཞག་
 ཚི་སྟགས་བརྒྱད་དེ་མཆིན་པའི་བྱེད་ལས་དང་། མཁལ་མའི་བྱེད་ལས་སྟགས་
 བརྟག་དབྱད་སྐབས། གཙོ་བོར་བརྟག་བྱ་ཁྲག་གི་རྩལ་རིགས་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་
 པ་དཔེར་ན། ལྷགས་དང་། ཟངས། ཏི་ཆ། ཁོ་ལྷགས། མན་ལྷགས་ལ་
 སྟགས་ལྟ་བུ་རྩམས་སོ། །དེ་ལས་མིག་ལྷགས་དང་། ཏི་ཆ་ལ་དཔེར་མཆིན་ན།

མིག་ལྷགས་	མི་ཆེན་པོའི་ཆད་གཞི	མོ	75.3	($\mu\text{g/g}$)	མོ	73.6	($\mu\text{g/g}$)
	བྱིས་པའི་ཆད་གཞི	བྱ	64.0	($\mu\text{g/g}$)	བྱ་མོ	65.7	($\mu\text{g/g}$)
ཏི་ཆ་	མི་ཆེན་པོའི་ཆད་གཞི	མོ	124.3	($\mu\text{g/g}$)	མོ	131.2	($\mu\text{g/g}$)
	བྱིས་པའི་ཆད་གཞི	བྱ	110.0	($\mu\text{g/g}$)	བྱ་མོ	112.3	($\mu\text{g/g}$)

肌酐	(CREA)	ཅིའི་ཀོན།	Umol/L	40-130
尿素	(UREA)	གཅིན་རྩལ།	Mmol/L	2.86-8.20
尿酸	(UA)	གཅིན་སྒྲར།	Umol/L	142-339

དེང་རབས་གསོ་རིག་གི་ནད་གཞི་བརྟག་དབྱད་ནི་འཕྲུལ་ཆས་བརྒྱད་ནས་མདོན་
 སྤུམ་གྱི་གྲངས་འབྲས་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་མི་རབས་
 མང་པོའི་ཉམས་ཚུང་གིས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྟོག་རྒྱར་གྱི་དབྱད་འབྲས་གཉིས་
 ལག་ལེན་དང་། བརྟག་ཐབས་མི་འདྲ་ཡང་། རིག་པའི་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་བསམ་
 སྟོན་བྱུང་ཁྲུངས་ལ་ཆ་འདྲ་བ་སྤང་ངོ་། །

མདོར་བསྟུས་ན། དབྱད་ཚོམ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་ནང་གི་
 རྩི་རྩུ་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་དང་། དེང་རབས་གསོ་རིག་བར་འབྲེལ་ཡོད་
 གཞུང་ལྷགས་སྒོར་ལ་གོ་བརྩུར་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བཤད་ན་
 བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ནད་གི་གྲུབ་པ་ལུས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་དང་། ལུབ་སྟོགས་པའི་

གསོ་རིག་བཤག་བཅོས་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ། མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་
 རུས་པའི་སྒྲོར་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱ་སྤངས་ཀྱི་ཙུང་བའི་བསམ་སྒྲོག་གཅིག་གྱུར་ཡིན་
 འདུག་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་རིག་པའི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་
 དཔག་གིས་དབྱང་པའི་རྣམ་བཤད་དང་། དེང་རབས་རུབ་སྟོགས་པའི་གསོ་བ་
 རིག་པ་ནི་འཕྲུལ་ཆས་སོགས་སྟོན་སྟོན་ཅན་གྱི་ཡོ་བྱད་དང་། ཆོན་རིག་ཤེས་བྱའི་
 ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སྲུང་མིག་གིས་མཐོང་བའི་འབྲས་
 སུ་རྣམས་ཞིབ་སྤྲི་སྒྲོ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག །དེས་ན་རྗེས་
 དཔག་གིས་བརྟག་པ་རྣམས་ནི། དེང་རབས་ཅན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་སུ་རི་
 བཞིན་ཤེས་རྟོགས་སྟབ་ཐབས་མེད་པ་ནི་སྲུས་ཀྱང་ཤེས་སྟེ། འོན་ཀྱང་རྒྱ་འབྲེལ་
 རྟེན་འབྲེལ་རིག་པའི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་དབྱང་འབྲས་འགའ་ཞིག་ནི་མངོན་
 སྲུང་གིས་དབྱང་འབྲས་ལས་ཀྱང་ཞིབ་སྤྲི་འགྲེལ་བཤད་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི།
 དཔེར་ན། མངལ་རྒྱུ་མ་འཕེལ་རིམ་གྱི་བརྟན་སྟག་སོ་བརྟན་རིང་གི་ཉིན་ལྟར་
 འཕེལ་རིམ་དང་རྣམ་པའི་འཕོ་འགྱུར་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་
 གསོ་རིག་ནང་དུ། མའི་མངལ་དུ་ཁྱུ་ཁྱག་སེམས་གསུམ་ལྟན་གཅིག་དུ་ཆོགས་པའི་
 སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནས་འགོ་བརྩམས་པའི་བརྟན་སྟག་གཅིག་གི་རིང་ལ། ཀྱན་གཞི་
 རྣམ་པ་ཤེས་པ་ལས་སྟོག་གི་རྒྱང་འཕྲོས་ཏེ། དེས་ཁྱུ་ཁྱག་གི་རྩལ་ཐམས་ཅད་པན་
 ཚུན་དབྱེར་མེད་རོ་གཅིག་དུ་འབྲེས་པར་བྱེད་དེ་དཔེར་ན། ཞོའི་དོན་དུ་འོ་མ་
 བསྐྱེད་བའི་ནང་དུ་ཅ་མ་རྒྱག་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་སོགས་བརྟན་སྟག་རེ་རེ་
 བཞིན་གྱི་མངལ་རྒྱུ་མ་འཕོ་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་དང་། རྟེན་དང་། འབྲས་སུ་རྣམས་
 གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བ་
 ཞིག་རེད། དེང་རབས་གསོ་རིག་གི་བརྟན་སྟག་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་རྣམ་པའི་འཕོ་
 འགྱུར་མིག་གིས་མཐོང་ནས་འགྲེལ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རླ་བ་བཞི་པ། གཟའ་
 འཁོར་བརྟུ་གསུམ་པར། སྤུ་གུའི་གདོང་ལ་བལྟས་ན་མི་ཆེན་པོ་འདྲ་ལ། ལུས་
 སུང་གི་རིང་ཆད་ནི་ཉའོ་སྟེ་75་ནས་90་ཅམ་ཡོད་ལ། རྗེད་ཆད་ནི་ཉིལ་ཅམ་
 རྗེད་ཅུ་ཕྱིན་ཏེ། མིག་གཉིས་འབྱར་དུ་སྟོན། ལག་པར་མཛུབ་རིས་ཀྱང་སྟོན་
 འགོ་ཚུགས། །གཟའ་འཁོར་བརྟུ་བཞི་པར། ལུས་སུང་རིང་ཆད་ཉའོ་སྟེ་75་

ནས་༡༠༠་དབར། མྱིད་ཚད་ཁེ་༢༥། གཟའ་ལོར་བཙོ་ལྷ་པར། ལུས་ལྷུང་
རིང་ཚད་ལི་མིད་༡༩་དང་། མྱིད་ཚད་ཁེ་༥༠། སོགས་མངོན་སུམ་མིག་གིས་
མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་འཕེལ་བའི་ནང་གི་
རྒྱ་རྒྱུན་སྒོག་གུར་གྱི་རྒྱང་ཞིག་ཡོད་མེད་མངོན་གུར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱང་མི་
འདུག།

དེ་བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་གཞུང་ཏུ་བཤད་པའི་བདུན་ཕྲག་རེ་རེ་བཞིན་མངལ་སྒྱུ་
འཕེལ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རྒྱང་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ། གསར་ཏུ་སྐྱེ་ཞིང་ཡོད་པའི་བསམ་སྒོ་
ནི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྟོན་ཏུ་
དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱང་ཡོད་མེད། ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ཚན་རིག་གིས་ཤེས་རྟོག་བྱང་མེད་
ནའང་། མ་འོངས་པར་ཚན་རིག་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ་འདི་ལ་ཞིབ་འཇུག་
བྱེད་མཁན་དང་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་གི་དུས་པ་ཞིག་རེད། །

གནའ་བོའི་བོད་དྲུག་གི་གསེ་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་

“ལམ་གཅིག་བརྒྱད་གཅིག”ལ་དབྱེད་བ།

གཅིག །གནའ་བོའི་བོད་དང་ཉ་ཟིག་བར་གྱི་གསེ་རིག་གི་འབྲེལ་བ།
 བོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ནི་ཆེས་གནའ་བོའི་རྒྱུ་གྱི་ཤེས་རིག་ཅིག་ཡིན་ལ། གནའ་
 བོའི་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། སལ་ཆེར་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་ངོ་
 ཉིས་སྟོང་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་ན། སྟོན་ཅིས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཡིག་ཆ་དར་ཡོད་པར་གསལ།
 དེས་ན་གནའ་བོའི་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུང་དག་ལ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། ཉ་ལམ་སྤྱི་
 ལོའི་གོང་གི་ལོ་ངོ་སྟམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྐབས་ནས། འབྲུང་བ་སྤར་སྤེལ་སྤོར་
 སོགས་བརྩེ་ཐབས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཁམས་མི་བདེ་བའི་འགལ་
 རྒྱུན་ལས་སྤུང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོམ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཉ་ལམ་སྤྱི་
 ལོའི་གོང་གི་ལོ་ངོ་གཅིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྐབས་ནས། བོན་གྱི་སྟོན་
 པ་གཤེན་རབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་མངོན་པའི་མི་ན་རིང་རྒྱ་གནས་པ་དང་། ན་པ་གསོ་
 བར་བྱ་བའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྟོན་གཞུང་འགའ་ཞིག་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཉ་
 ལམ་སྤྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་གཅིག་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ་གོང་ཆེ་འབྲུལ་གྱི་
 རྒྱལ་པོས་ཅིས་གཏོའི་གཞུང་མང་པོ་བཟོས་ནས། འབྲུང་འགྱུར་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་
 འགལ་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་སེལ་ཐབས་དང་། སྤྱི་སྟོན་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་
 འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་དང་། ནང་བརྒྱད་སེམས་ཅན་ལུས་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་རྒྱམས།
 སུན་ཚུན་མཐུན་སྦྱོར་བྱེད་ནས་མི་ན་བ་རིང་རྒྱ་གནས་པ་དང་། ན་པ་གསོ་བར་
 བྱ་བའི་ཐབས་མང་པོ་ཞིག་གསར་གཏོད་གནང་འདུག །སྤྱིར་གནའ་བོའི་ཞང་
 བོད་ཀྱི་འབྲུང་ཅིས་རིག་གནས་ནང་རྒྱ་གནའ་བོའི་མ་ཡ་རིག་གནས་དང་འདྲ་
 བའི་འབྲུང་འགྱུར་གྱི་བདེ་སྤྱག་བསྟན་པའི་རིག་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་
 རེད། །གཞན་ཡང་གནའ་བོའི་ཞང་བོད་གསེ་རིག་དང་། གནའ་བོའི་རྩི་རིག་གི་
 གསེ་རིག་གཉིས་བར་ལ་བཤད་སྟོལ་དང་། གཞུང་ལུགས་གཉིས་ཀར་འདྲ་བའི་ཆ་
 མང་པོ་ཞིག་འདུག །བོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་ནང་རྒྱ་གནའ་བོའི་རྒྱུ་སྟོན་
 རོས་འཛིན་བྱུང་བའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བྱང་ཏིའི་《གསེར་གྲེ》ལས།

“སྙན་མ་གྱི་འདྲེ་སྙན་ཤེས་རབ་སང་གེ་ལ། ཁོལ་མོ་མོན་མོ་ལྷུང་མ་ཉིང་ཞེས་
 པ་གཅིག་ཡོད་པས་ཤིང་འཇུ་རུ་སྙན་པས། ཤིང་གཅིག་ལ་སྙ་རེ་བརྒྱབ་པས་སྐྱལ་
 གཅིག་གི་སྐྱོད་པ་བཅད་ནས། སྐྱལ་ཆད་པ་དེའི་སྙོད་ཁོག་གིས་སྐད་རན་སྙོན་
 པས། སྐྱལ་གཞན་གཅིག་བྱུང་ནས། ཆད་པ་དེ་ལ་བལྟས་ནས་སོང་སྟེ།
 དེས་སྟོ་གཅིག་བྱིར་བྱུང་ནས། སྐྱལ་ཆད་པ་དེ་ལ་སྐྱར་སོང་ནས། དེ་ནས་
 སྐྱེས་སྐྱལ་དེ་འབྱར་བ་མཐོང་ནས། མོན་མོས་སྟོ་དེ་བཏོགས་འོང་ནས། འ་
 སྙན་ལ་ལོ་རྒྱས་སྙན་རུ་ལུལ་ལོ། །དེ་ནི་སྐྱལ་སྙན་ནོ།”ཞེས་པ་ནི། སྐྱལ་ནག་
 བཅད་འཁྱོར་སྤྲད་སེང་བ། ཞེས་པ་དེ་རེད། དེ་བཞིན་རུ་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིག་སྟོ་
 སྐྱར་ནང་གི་ཉི་མའི་སྟོ་ཨ་མོ་ལོའི་སྟུག་། “སྟོ་རྩེ་ཨ་སི་ཁོ་ལེ་ཕི་ཡུ་སི།
 (Asclepius)ཁོང་གིས་སྙན་བཅོས་བྱ་རྒྱའི་དོན་རུ་བསམ་སྟོ་གཉིང་ཟབ་ཅིག་གཉོང་
 བཞིན་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ། ག་སྐྱལ་ཞིག་ཁོང་གི་ལག་རྟེན་ལ་འབྲིལ་ཡོང་བ་
 དང་། ཁོང་གིས་སྐྱལ་དེ་བསད། རུས་དེར་སྐྱར་ཡང་རུག་སྐྱལ་ཞིག་ཡོང་བར་
 མཐོང་། དེས་སྟོ་སྙན་ཞིག་བྱིར་ཡོང་ནས། སྐྱལ་ཤི་བ་དེའི་ཁ་ནང་རུ་བཅུག་
 པས་སྐྱལ་དེ་སྐྱར་ཡང་སོས། དེ་ནས་ཨ་སི་ཁོ་ལེ་ཕི་ཡུ་སི་འབྲལ་རུ་གོ་རྟོགས་སང་
 ཅིང་། དེ་ནས་བཟུང་སྐྱལ་ཆོང་མ་ཤེས་རབ་གྱི་སྐྱལ་པ་ངོས་འཛིན། «ཆོས་དཔེ»
 ནང་རུ་བརྟན་པ་ལྟར། Ad - am and Eve ཨི་ཏམ་དང་ཨེ་བྷུ་གཉིས་ཀྱན་
 སྟོད་རན་པར་ཆགས་སྟེན་དེ་སྐྱལ་གྱིས་མགོ་གཡོག་ནང་རུ་སྐྱར་པར་ཤེས། སྐྱལ་
 ལ་མི་བསད་རུས་གྱི་རུག་ཡོད་ལ། རུས་མཆོངས་སུ་དེ་ལ་བརྟོད་མི་ཤེས་པའི་ནད་
 བཅོས་པའི་རུས་པ་དང་ཡང་ལྟན། དེ་ནི་གཅིག་བྱས་ན་ཁོ་དོང་ནང་རུ་སྟོད་ཐུབ་
 པ་དང་། རུས་རྒྱན་གོག་འགོས་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྐབས་ཀྱིས། སྟོ་སྙན་ཡོངས་གྱི་ངོ་
 བོ་དང་། བན་རུས་ནམས་ཤེས་གྱི་ཡོད་པ་རེད་ལ། ཁོའི་ཆོང་རུལ་དེའི་འགམ་
 རུ་ཕན་རུས་ཅན་གྱི་སྟོ་སྙན་སྐྱེས་འང་ཡིན་པར་ཤེས། དེ་ནས་བཟུང་ཨ་སི་ཁོ་
 ལེ་ཕི་ཡུ་སིས་འཛིན་རྟེན་འདིར་སྙན་བཅོས་བྱེད་སྐབས། ལག་རྟེན་ཞིག་བཟུང་
 ཞིང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལག་རྟེན་ངོས་སུ་ནམ་ཡང་སྐྱལ་ཞིག་འབྲིལ་ཡོད་པ་རེད།”
 ཅེས་པ་འདི་གཉིས་ལ་འདྲ་བའི་ཆ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་། གནའ་བོའི་ཁང་བོད་
 གྱི་གསེང་རིག་《འབྲུམ་བཞིའི》ནང་རུ། ལུས་ཁམས་ལ་ཉེས་པ་བཞི་དང་། སྙན་

རྩལ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི། རོ་རྩལ། རྩལ་པ་བརྒྱད། ཡོན་ཏན་བརྩ་བརྩན་ངོས་
འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་འདི་དག་དང་། ཉི་ཤོ་ཁི་ར་མིས་ གྱི། ཉེས་པ་བཞི་འཛིན་
བཤད་ལས། ཁོང་གིས་བཞིན་པ་ལ་མཐའ་ཅན་གྱི་ཆོ་སྲོག་བརྩན་པའི་རྩ་རྩེན་
དེ་ཉེས་པ་རྩལ་བཞི་སྟེ། བྱུང་དང་། བད་ཀན། མཁྱིམ་སྲ་སེར་པོ།
མཁྱིམ་སྲ་ནག་པོ་བཅས་སོ། ཁྱིམ་དང་། འབྱུང་བ་བཞི་སྟེ། ས་རྩ་མེ་རྩུང་དང་།
རྩལ་པ་བཞི་ནི། སྐམ་པ་དང་། ཆ་བ། བརྒྱན་བཤེར། གྲང་བ་བཅས་གྱི་དབྱེ་
སྟོལ་འདི་དག་གནའ་བོའི་སྟེ་རིག་དང་ཞང་ཞུང་རིག་གནས་བར་ཏ་ཅང་འདྲ་པོ་
བྱུང་ཡོད་པའི་ཆ་རྩལ་སོ། །

ཉི་ཤོ་ཁི་ར་ཉེ་སྟེ། (462 - 377 B.C) རུབ་ཚྭ་གས་པས་གསོ་རིག་གི་མེས་པོ་
ངོས་འཛིན་པའི་གནའ་བོའི་སྟེ་རིག་གི་སྒྲན་པ་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག་རེད། ཡོ་
རོབ་སྤྱི་དབྱེ་སྟེ་ལོ་ལོ་མོང་གི་ལོ་377ལོར་གསོ་རིག་གི་བརྩན་པ་བརྩུགས་མཁན་
དང་། གནའ་བོའི་སྟེ་རིག་གི་ལྷ་རྩེ་དང་། རུབ་ཚྭ་གས་པའི་གསོ་རིག་གི་རྩུང་
གཞི་འཛུགས་མཁན་རེད། ཁོང་གིས་ཉེས་པའི་རྩལ་བཤད་ཅེས་པ་དེ་བརྩོན་
ཞིང་། ཁོང་གི་གསོ་རིག་ལྷ་བ་དེས་རྩེས་སུ་རུབ་ཚྭ་གས་ཀྱི་གསོ་རིག་ལ་ཤུགས་
རྩེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད། ཁོང་སྟེ་ལོ་ལོ་མོང་གི་377ལོར་སྟེ་གཤེགས། སྐབས་
དེར་དབྱང་ལོ་བརྒྱད་བརྩ་བྱ་གསུམ་ལ་ཐེབས་ཡོད། ཁོང་གིས་འདུས་སུང་གི་ཆོ་
སྲོག་དེ་བྲག་དང་། བད་ཀན། མཁྱིམ་སྲ་སེར་པོ། མཁྱིམ་སྲ་ནག་པོ་བཅས་
གཤེར་རྩལ་ཁག་བཞིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་རུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད།
མི་སོ་སོའི་ལྷས་ཁམས་ཀྱི་གདོད་མའི་འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་སྐྱངས་མི་འདྲ་བ་བཞི་
ནི། གཤེར་རྩལ་མི་འདྲ་བ་བཞིའི་རྩུང་གཞི་ཡིན། གཤེར་རྩལ་སོ་སོའི་ནང་དུ། “མི་
གཤེས་ཀྱི་རྩལ་”ཅེས་ཅན་རེ་དང་འདྲེས་ཡོད། མི་སོ་སོའི་རང་གཤེས་བཟང་ངན་
དེ། ཁོ་ཆོའི་ལྷས་ཁམས་ཀྱི་གཤེར་རྩལ་གྱི་སྤྱད་ཆོད་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།
དཔེར་ན། རྩྱ་དུ་ནི་བྲག་གི་རྩུང་གཞི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལས་བྱུང་བ་དང་།
གལ་སྲིད་བྲག་གི་བཟང་ཆ་མང་ན། དེ་ནི་རིགས་འདུས་བྲག་གཤེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་

① Hippocrates 希波克拉底

གཏོགས་པ་ཞིག་རེད། གཤེར་རྩལ་བཞི་པོ་ཆ་མཉམ་ན། ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་
 དང་། དེ་ལས་ཐོག་ན་ནད་ཅན་ཡིན། ཞེས་གསུངས། །ཞང་བོད་གསེང་གི་
 《འབྱམ་བཞི》ལས། “ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྟེན་དང་ན་ཚོད་དང་། རང་བཞིན་ནད་
 ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཞི། རང་བཞིན་རྒྱུ་པ་ལྡན་དང་འབྱུང་པ་བདུན། དེ་ལས་
 རྒྱུ་གིས་བསྐྱེད་པའི་མི་རྣམས་ནི། དབྱེ་བས་སྐྱུར་ཤ་སྐྱེམ་མདོག་སྒོ་སྒྲ་བ་མང་།
 གྲང་ལྷགས་མི་བཟོད་འགོ་ཆེ་སྒྲ་དང་བཅས།” ཞེས་སོགས་མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་
 མཚན་ཉིད་དང་། རང་གཤིས་རྣམས་མི་སོ་སོའི་གདོད་མའི་འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་
 སྐྱུར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བར་བཤད་པ་རྣམས། ཏ་ཅང་དོན་འདྲ་བར་
 སྐྱར་། །གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་འཕྲོད་པའི་གནའ་བོའི་ཏ་
 ཟིག་དང་བོད་ཀྱི་གསེང་གི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྔོང་བཅན་སྐམ་པོ་
 གྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས། གྱི་ལོ་629པའི་ས་སྤང་ལོར་རྒྱུ་སྤྱིད་
 བཟུང་། གྱི་ལོ་650པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། དེའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསེང་
 བ་རིག་པ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ་སྒོར་ལ། ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱལ་ལས། སྔོང་བཅན་རུས་
 སུ་ལྷགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་། ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ནས་བྱ་ར་རྩ་ངོ། རྒྱ་ནག་
 ནས་རྒྱ་ན་མང་རྒྱང་། ཏ་ཟིག་ནས་ག་ལེ་རུས་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱན་པ་གསུམ་སྐྱན་
 དངས། འབྲུ་ཤག་མ་བྱ་ཆེ་རྒྱུང་། རྒྱ་དབྱེད་ཐོར་བྱ། མགོ་སྒོན་བསྐྱུས་པ་སོགས་
 བསྐྱུར། སྐྱན་པ་གསུམ་བགོས་ནས་མི་འཛིགས་པའི་མཚོན་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷགས་
 ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་རུ་གྲགས་པ་བྱས། ག་ལེ་རུས་ལ་འཛོལ་ཞེས་སྐྱན་པའི་
 རིགས་བརྒྱད་བྱུང་། །ག་ལེ་ལོས་ཀྱིས་སྐྱུ་རྒྱ་དབྱེད་ཤིང་ཁབ་བཞེས་པ་ལས།
 རུས་མིང་བསྐྱུར་ནས་མཛོལ་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས་པར་སྐྱར་། སལ་ཆེར་ལྷ་སར་
 གཏན་ཆགས་ཤིང་བསྐྱན་བཅོས་ཀྱང་རུ་མ་བཅམས་པར་གྲགས། ལྷམ་ཁབ་རུ་
 བཞེས་པར་གྲས་གསུམ་བྱུང་བའི་ཆེ་བ་གཙང་སྟོད་རུ་བཏང་བས། བི་ཇི་སོགས་ཀྱི་
 བརྒྱུད་པ་དར། འབྲིང་པོ་གཡོར་བོར་བརྒྱུད་པས་སྟོ་རོང་གི་སྐྱན་པ་རྣམས་
 འཕེལ། རྒྱུང་བ་ཡབ་སྐུར་བཅར་པར། སོག་པོ་སྐྱན་པ་ཞེས་ཟེར་བ་གྲགས་པ་སྟེ་
 སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གསེང་གི་སོག་འབྱུངས་ལས་བཤད། །ག་ལེ་ལོས་ཀྱིས་
 བོད་ཀྱི་བྱིམ་ཚང་དབྱལ་པོ་འཕ། རིགས་ངན་པ་རྒྱག་འཇང་སྟེགས་ཚོངས། ཞེས་པ་

བྱ་ཆུང་བཞི་ལ་སྒྲན་དབྱེད་སྒྲོབ་ཏུ་བརྟུག་ནས། བྱ་དང་པ་གང་ཞིག་ཐོབ་མཐོ་
 དམན་དང་། རིགས་རྩས་བཟང་ངན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར། ཐམས་ཅད་ལ་
 འདྲ་མཉམ་གྱི་སྒྲོན་ནས་སྒྲན་བཅོས་གྱིས་ཤིག་ཅིས། བཀའ་བསྒྲོས་ནས་དེ་དག་
 རྒྱལ་ལ་འཆོ་བྱེད་སྒྲན་པ་ཞེས་མིང་ཏུ་བཏགས། བྱ་དགའ་ལ་གཅིགས་ཆེན་པོ་
 དགྲ་དང་། གཅིགས་ཐུན་གསུམ་སྟེ་བརྟུ་གཉིས་གནང་ཞེས། བོད་བཅན་པོའི་
 སྐབས་ཡན་ལ། བོད་དང་ཁ་ཆེའི་ས་མཆོམས་སྟེ་འདྲེས་ཡིན་སྐབས་ཕན་ཚུན་སྒྲན་
 དང་སྒྲན་པའི་འབྲེལ་འདྲིས་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་འདུག།

གཉིས། ཤར་གྱི་ར་ཡའི་འབྲུལ་གྱི་གསེར་བམ་ལ་གསར་དབྱེད།

“གནའ་བོའི་ར་ཆོང་རྩ་ལམ་”ཞེས་པ་ནི་ཀྱང་གོའི་ལྷོ་རུབ་དང་རུབ་བྱང་ས་
 ཁུལ་གྱི་རྩ་རྒྱུ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོང་ལས་འགྲིམས་ལམ་ཞིག་དང་། ཀྱང་གོའི་
 ལྷོ་རུབ་མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་འབྲེལ་ལམ་ཞིག་རེད། འདི་
 ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ས་ཁོངས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། འཇམ་སྤིང་ཐོག་རང་
 བྱང་གི་རྒྱལ་པ་མཛོས་ཤོས་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཉམས་མཛར་བའི་
 བཤོད་ལམ་ཞིག་རེད། གནའ་བོའི་ར་ཆོང་རྩ་ལམ་གྱི་བྱང་ཁྱུང་ས་ནི་གནའ་བོའི་ལྷོ་
 རུབ་མཐའ་ཁུལ་དང་རུབ་བྱང་མཐའ་ཁུལ་གྱི་རྩ་རྒྱུ་འདྲེན་གྱི་ར་ཆོང་ཁྲོམ་
 ར་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་ཐང་ལུང་(唐、宋)སྐབས་སུ་དར་བ་དང་། མིང་ཆིང་
 (明、清)སྐབས་སུ་རྒྱས་པ། དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་རྩེས་སུ་དར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་
 ཞིག་རེད། གནའ་བོའི་ར་ཆོང་རྩ་ལམ་ནི་ཁྲོན་བོད་དང་། བལ་པོ་དང་། རྒྱ་
 གར་ནང་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་ནས་ཐང་ཀར་ཨེ་ཤའི་ཡའི་རུབ་ཕྱོགས་དང་། ཨ་ཕྱི་རི་
 ཀའི་རུབ་ཕྱོགས་མཆོ་དམར་ཞེས་པའི་མཆོ་འགམ་བར་ཁྱབ་ཡོད།།

ཏུན་ཞིའི་(陝西)དང་ཁམས་པ། བོད་སྤྱིངས་བཅས་འབྲེལ་བའི་གནའ་བོའི་
 ར་ཆོང་རྩ་ལམ་ཞིག་རེད། ཉེ་དུས་རིག་གནས་པ་རྒྱལ་ཀྱི་ལྷོ་རུབ་དར་གོས་ཆོང་
 ལམ་ཡང་ཟེར་ཞིང་འདུག། །དེ་ནི་ཏུན་ཐང་སྐབས་སུ་ཏུན་ཞིའི་ཆོང་པ་དང་
 གནའ་བོའི་ལྷོ་རུབ་མཐའ་ཁུལ་འབྲེལ་བའི་ར་ཆོང་ཁྲོམ་ར་ཞིག་རེད། མིང་ཆིང་
 སྐབས་སུ་སྤིང་གཞུང་གིས་ར་ཆོང་ལ་དོ་དམ་བྱས་ཏེ། ར་ཆོང་གི་ས་ཁུལ་བཤོས་
 པ་ལ། ར་ཆོང་གི་ཁྲོམ་ར་འབྲུག་ཤོས་དེ་དར་ཅེ་མདོ་ཆགས་པ་རེད། སྐབས་དེར་

ཤེན་ཁམས་(陝 康)བོད་འབྲེལ་གྱི་གནའ་བོའི་རྩ་ཆོར་རྩ་ལམ་དེ་རྒྱལ་ནང་དུ་ས་
 ལུལ་ནང་མཆོམས་བསྐལ་བའི་རྩ་ཆོར་འགྲིམས་ལམ་ཞིག་རེད། བོད་བོད་རྩ་ཆོར་
 རྩ་ལམ་ནི་ཤེན་ཁམས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཆོར་རྩ་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་རེད། ཤར་ཡ་ཨན་
 (雅 安) རྣམ་འགོ་བཅུགས་ཤིང་དར་ཅེ་མདོ་བརྒྱུད་དེ་རུབ་ཉི་མ་ལྷ་ས་དང་།
 མཐར་འབྱུག་ཡུལ་དང་། བལ་ཡུལ། རྒྱ་གར་བར་སླེབས་པར། རྩ་ལམ་ལེ་
 དབར་བཞི་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་ལམ་ཐག་ཡོད་ཅིང་། ཆོར་འབྲེལ་དེ་ལོ་རྩ་གཅིག་སྟོང་
 ལུས་བརྒྱ་ལྷག་ཅུ་མ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ་བོད་བར་གྱི་
 འབྲེལ་ལམ་གྱི་ཟམ་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་རེད། ཅེས་རྒྱ་ཡིག་གི་ཡིག་ཆ་
 དག་ལས་གསལ། “དར་གོས་ཆོར་ལམ་”ནི་གནའ་བོའི་ཀྱང་གོའི་ཨེ་ཤེ་ཡའི་སྤྱིང་
 དང་། ཨ་ལྷེ་རི་ཀའི་སྤྱིང་། ཡོ་རོབ་སྤྱིང་བཅས་ཀྱི་ཆོར་འབྲེལ་གྱི་འགྲིམས་ལམ་
 ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་མཆོ་ཐོག་གི་དར་གོས་ཆོར་ལམ་དང་། རྣམ་སའི་དར་
 གོས་ཆོར་ལམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཡོད། རྣམ་སའི་དར་གོས་ཆོར་ལམ་ནི་ཀྱང་གོ་
 དང་ཡོ་རོབ་ས་ཆ་བར་གྱི་ཆོར་འབྲེལ་འགྲིམས་ལམ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོའི་གོང་
 གི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ནས་དང་བོའི་བར་འགོ་རྒྱུགས་ཤིང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
 བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་དུ་ད་དུང་འབྲེལ་ལམ་དེ་གནས་ཡོད་ལ། འཛམ་སྤྱིང་ཤར་རུབ་
 གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས། ཆབ་སྤྱིད་བཅས་འབྲེལ་བ་
 གྱུར་སའི་བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་རེད། ལམ་འདིར་རྩ་རུབ་མའི་རྣམས་སུ་བྱང་ཨན་(长
 安)ནས་འགོ་བཅུགས་པ་དང་། རྩ་ཤར་མའི་རྣམས་སུ་ལོ་ཡང་ནས་འགོ་
 བཅུགས་ཏེ། རྒྱ་བོའི་རུབ་ལམ་བརྒྱུད་དེ་དུང་ཉོང་དུ་སླེབས། དེ་ནས་ལྷོ་ལམ་
 དང་བྱང་ལམ་ཁག་གཉིས་སུ་བགོས་ནས། དེར་དུས་ཁ་ཆེའི་ལུང་པ་འདི་བརྒྱུད་
 ཡོ་རོབ་བར་འབྲེལ་བའི་ཆོར་འབྲེལ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསལ། ཤོང་གསལ་རྒྱ་ཡིག་
 གི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། གནའ་བོའི་རྩ་ཆོར་རྩ་ལམ་ནི་རྒྱ་ནག་ཁྲི་དྲུག་ནས་དར་
 མདོ་དང་། ལྷ་ས་བརྒྱུད་དེ་བལ་ཡུལ་དང་རྒྱ་གར་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོར་
 ལམ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་དར་གོས་ཆོར་ལམ་ནི་དུང་ཉོང་
 བརྒྱུད་དེ་ཁ་ཆེ་དང་། ཡོ་རོབ་བར་འབྲེལ་བའི་ཆོར་ལམ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་བོད་
 དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོར་གང་ཡང་བཤད་མི་འདུག ཡིན་ནའང་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་

ནང་དུ་ཤར་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ལ་ཟུང་ཞེས། ར་དང་དར་གོས་གཉིས་ཀའི་ཆོང་
 ལམ་དེ་བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་གསལ་ཏེ། 《གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐལ》
 ལས། “ས་པོ་རྟའི་ལོར་^① རྟོར་སོག་གིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྩོ་གིམ་དོ་ཁམས་
 བྱར་དུ་གོང་གསུམ་དབྱུས་གཙང་སོགས། དད་ཆེན་གནས་སྒྲོར་པ་རྣམས་ཀྱང་རྩོ་
 བོ་ཤུག་ལ་གསོལ་བ་རྒྱང་ནས་འདེབས་པ་མ་གཏོགས། སྒྲོར་བ་སྒྲོན་ལམ་སོགས་
 དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བགྱིད་མ་ཐུབ། ཤར་གྱི་ར་ལའི་འགྲུལ་གྱི་གསེར་ཟུང་ཡང་
 ཆད་པ་སོགས། རུས་ཤིན་དུ་མ་བདེ་བའི་མི་ཐམས་ཅད་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤྲུལ་ལྟར་
 འབྲས་མོ་གཤོངས་གྱི་གནས་སྒྲོ་སྤྲུག་པ་ལས་ཐབས་མ་རྟེན་པའི་སྤྲུལ་ས། ས་སྒྲོང་
 མིའི་དབང་པོ། སུན་ཆོགས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་པས་གྱི་ཆོལ་བ་ཆར་གཙོད་པའི་
 གཡུལ་ཆེན་པོ་བཤམས་ཏེ། དབྱུང་ཆོགས་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་སྟོང་ལྟར་མདར་
 པལ། ལྟའི་དམག་ཆོགས་ས་ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུའི་གཟི་བརྒྱུད་ཀྱིས་མཐའ་དམག་
 རྣམས་ཆར་བཅད། ཅེས་སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་དུ་ལྟ་སར་སོག་
 དམག་གིས་ཟིང་ཆ་བཟོས་པ་དེས། རྒྱ་བོད་བར་གྱི་ར་ཆོང་འབྲེལ་ཆད་པའི་གནོད་
 ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་སྒྲོན་བརྒྱུད་བྱས་འདུག །དེས་ན་ར་ལའི་འགྲུལ་གྱི་གསེར་ཟུང་
 ཞེས་པ་ར་ཆོང་དང་ལ་ཞེས་པ་དར་རས་གྱི་ཆོང་ལ་ཟེར་ཞིང་རྒྱ་སྐད་དུ། 茶马古道，
 丝绸之路。ཞེས་དོན་གསལ་པོ་ཡོད་འདུག །དེས་ན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་བོད་དུ།
 བོད་སྟོང་བྱ་བའི་དར་གོས་ཆེན་གྱི་རིགས་པལ་ཆེར་རྒྱ་ནག་ནས་ཉེ་ཆོང་བྱེད་ཅིང་
 ཡོད་པ་དང་། མཐའ་རིས་དང་ལ་དུགས་བརྒྱད་ནས་ཁ་ཆེ་ཡུལ་གྱི་སྤྲན་རྩལ་གལ་
 ཆོའི་རིགས་བོད་དུ་ཆོང་འདྲན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་སྟབས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་ནག་ནས་ལྟ་
 ས་བརྒྱད་དེ། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་དར་གོས་ཆོང་ལམ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་ཡོད་མེད་སྒྲོར་ལ་
 དབྱེད་པ་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་། །

གསུམ། བོད་རྒྱ་ཁ་ཆེ་གསུམ་གྱི་སྤྲན་རྩལ་ཆོང་ལམ་ལ་གསར་དབྱེད།

གནའ་བོའི་རྒྱ་བོད་ཁ་ཆེ་གསུམ་གྱི་སྤྲན་རྩལ་ཆོང་ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་གྱར་གུམ་
 གྱི་ཆོང་འབྲེལ་ཡིན། བོན་གྱི་གསོ་རིག་དབྱེད་འབྲུམ་ཁྲ་པོ་ལས། གྱར་གུམ་མཆིན་

① སྤྱི་ལོར་1618 ལོར།

ནད་ཀྱན་སེལ་ཙུ་ཁ་ཕྱོམ། ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན་བོད་སྐད་ནང་དུ་སྤྱི་ལོའི་
 སྐད་ཀྱི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་སྐབས་ནས། བྱར་བུ་མ་བོད་སྤྱི་ཅིང་ཡོད་པར་
 གསལ། འོན་ཀྱང་བྱར་བུ་མ་འདི་བོད་དུ་མི་སྤྱི་ཞིང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ནས་ཆོང་འབྲེལ་
 གིས་བོད་དུ་འདྲེན་སྐབས་འདི་ལ་བོད་རྒྱལ་གྱི་ཁ་ཆེ་བྱར་བུ་མ་དང་། ཁ་ཆེ་ག་
 སྐམ་ཡང་ཟེར། བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ནང་དུ་སྐད་འདིའི་བྱང་ཁྱུངས་ལ་ལྟ་སྤྱང་མང་
 བོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། མདོར་བསྟུས་ན། 《ཤེལ་བྲེང་》ལས། “སྐད་ཀྱི་ལྟ་མོ་ཡིད་
 འཕྲོག་མས་སྐད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་འདེབས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་ལྟའི་སྐད་པ་
 ཐ་སྐར་སྐྱེས་ཀྱི་བྱ་ཐང་གོ་དང་། དཔལ་གྱོ་གཉིས་སངས་ཀྱི་བཀའ་དང་། ཆོང་
 པའི་ལྱང་གིས་བསྐལ་ནས། རི་དྲག་ཤུལ་ཅན་ལས་ས་བོན་སྤངས་ཏེ་རི་བོ་བྱ་རྒྱང་
 དུ་བཏབ་པོ། །དེ་ནས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ཚུས་གང་སྟེ་རི་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་ལས་ཆེར་མི་
 མདོན་པའི་དུས་དེའི་རི་ཕུག་དུ། དག་བཅོམ་པ་ཉི་མ་གྱང་པ་བྱ་བ་ཞིག་ཐུག་དམ་
 ལ་བཞུགས་པར། ལྷའི་དབང་པོ་རྒྱལ་མདོན་པར་དད་ཅིང་ཆོས་ལྷ་བའི་ཆོ།
 དག་བཅོམ་པས་ཀྱ་རྒྱལ་ལ། དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་དང་། འགྲོ་བའི་ནད་ཀྱི་
 རྩལ་བསྐལ་བསལ་བའི་ཕྱིར་བྱར་ཀྱམ་འདེབས་པའི་ས་རྒྱ་ཞིག་བསྐྱང་ན། དེ་ལ་
 ལྷ་རྒྱལ་དབྱེས་པས་གནང་བ་དང་། དེའི་ས་མདོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཆོ་ཕྱི་
 བ་དང་སྤྱི་ན་པའི་གྲོགས་གསལ་ཏོ། །ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་པས། གསལ་བ། ཉིད་
 ཀྱི་ཆོས་གོས་གིས་གང་ཁེབས་པའི་ས་རྒྱ་འབྲུལ་བ་དང་བཅས་སྤྱི་ན་ལས་བསྐྱབ་པོ།
 དག་བཅོམ་པས་ངའི་ཆོས་གོས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་གནང་བས། ས་རྒྱ་ལ་འགོབས་
 པར་མི་བཏུབ་པོ། གསུངས་པས། འོན་མཁའ་ལ་བཏེགས་པའི་གིབ་མ་ལ་ཆོད་
 གིས་ཤིག །དག་བཅོམ་པས་ནང་པར་ནམ་མཁའ་ལ་རྩུ་འཕྲུལ་གིས་འཕྱར་ཏེ་ཉི་
 མ་འཆར་བའི་རིའི་གསང་ཏེ་ལ། ཆོས་གོས་འཕྱར་བས་དེའི་ཡུལ་སྤྱོདས་སལ་ཆེར་
 གིབ་མས་ནོན་ཏེ། དེར་སྤྱུས་ས་ཤུལ་བ་བཞིན་མཆོ་ཕྱིས་པས། དག་བཅོམ་པས་
 རི་བྱ་རྒྱང་ཅན་ནས་ས་བོན་སྤངས་ཏེ་བཏབ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་རི་
 སྤྱོད་གནས་ཀྱི་བར་སྐྱེ་བར་སྤོན་ལམ་བཏགས་པ་དང་། ལྷས་གྲོགས་བཞུས་པས་
 སྐྱེས་པ་དང་། ཡུལ་དེར་མི་ཡང་རིམ་པས་ཆགས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་
 པའ་ཆེན་ལྷ་ལོ་པས་རི་བྱ་རྒྱང་ནས་ས་བོན་སྤངས་ཏེ་སྤྱི་ཏེ་རིར་བཏབ་པ་དང་།

དེ་ལས་འཕྲོས་པ་མ་ལ་ཡ་སོགས་སུ་ཡང་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་དེ་དང་
 ལུས་པ་སྐྱེགས་མཐུན་པ་ཅམ་ལུམ་རར་བཏབ་པ་ལ། ལེ་བརྟན་མ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་
 དུལ་པལ་ཆེར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དེའི་རྒྱན་བལ་ཡུལ་དུ་འང་དེ་ལས་དམན་ཅམ་
 རྟག་པར་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་ལས་དམན་པ་ཅམ་བོད་ཀྱི་ལུམ་རར་ཡང་སྐྱེ་བ་ན་
 དེ་རྣམས་ནི་ཁྲུངས་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་སོ། ། ཞེས་གྲུར་གྲུམ་གྱི་འབྱུང་ཁྲུངས་ཁ་ཆེན་ས་
 ཡིན་པའི་རྒྱུང་གསལ་པོར་ཡོད་པ་རེད། རོན་དངོས་ལའང་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་
 རས་བོད་དང་ཁ་ཆེའི་འབྲེལ་བ། ཏ་ཅང་མང་ཞིག་ཁྱད་པར་དུ་གནའ་བོའི་ཞང་
 ཁྱུང་གི་སྐབས་སུ་ཉེ་སྤོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ལས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་འདིར་འབྲེལ་བ་མང་
 མོས་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བོན་གྱི་དཔེ་རྙིང་རྣམས་སུ་གསལ་བར་མ་ཟད། བོན་གྱི་སྟོན་
 པས་གསོ་རིག་འབྱུང་བཞི་གསུང་པའི་གནས་མཆོག །འོལ་མོ་སྤྱིང་ཆེན་ཞེས་པ་
 དེའི་སྐྱེགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་རྣམ་བཤད་ནང་དུ་འང་ས་
 མིང་འགའ་ཞིག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། བོན་ཆོས་ནང་དུ་ཞང་ཁྱུང་
 འོལ་མོ་ལྷང་རིང་གི་རྣམ་བཤད་སྐབས་སུ་འང་ས་མིང་མང་པོ་ཞིག་སྐབས་དེའི་ཏ་
 ཟིག་གི་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་དབྱང་འོས་པ་ཞིག་རེད། ཡོངས་
 གྲགས་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ནས་བོད་དུ་ཁ་ཆེའི་གྲུར་གྲུམ་སོགས་སྟོན་
 རྣམ་རིགས་ཚུར་ཉོ་བ་དང་། བོད་ནས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་ཕར་གསེར་དང་། ལྷ་
 ཅི་སོགས་འཛོལ་གི་ཡོད་པ་བཤད། རྟག་པར་དུ་གནའ་བོའི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་དང་
 ཁ་ཆེའི་ཡུལ་མིས་གསེར་བརྒྱབས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བོད་ནས་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་
 དངོས་རེད། དེ་ལྟར་བོད་ཁ་ཆེའི་བར་གྱི་ཆོང་འབྲེལ་དེ་ནི་མ་མཐའ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་
 གོང་གི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་མང་པོ་ཞིག་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་སིལ་བྱར་འཐོར་
 བའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་དབྱུས་པ་དང་ཁ་ཆེའི་འབྲེལ་བ་ཆད་ལ་ཉེ་ནའང་། མངའ་རིས་
 དང་ལ་དྲགས་ཡུལ་བརྒྱད་ནས་ཁ་ཆེའི་སྟོན་རྣམས་བོད་དུ་དཔོར་འདྲེན་བྱ་བ་དུས་
 སྤུས་བར་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་བྱུང་ཡོད། །

རྒྱ་སྟོན་ནང་དུ་གྲུར་གྲུམ་སྟོན་ཙ་ཆེན་ཞིག་དུ་བཅི་ནས་བེད་སྤྱོད་སྟོལ་ཡོད་
 ཅིང་རྒྱ་ནག་དུ་གྲུར་གྲུམ་གྱི་འབྱུང་ཁྲུངས་ནི་བོད་ནས་ཡིན། དེས་ན་རྒྱ་སྟོན་དུ་
 གྲུར་གྲུམ་གྱི་མིང་ལ་ 藏红花 ཟེར་ཞིང་དེ་ནི་བོད་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ཏྲག་གི་དོན་

ཡིན། གྲུང་སྒྲན་དཔེ་ཆ་འགའ་ཤམ་ནང་ 番红花 ཟེར་འདུག་གྲུང་འདི་འང་
གནའ་བོའི་རྒྱ་སྐད་ནང་དུ་བོད་ཅེས་པའི་སྐལ་རྒྱ་སྐད་དུ་ 番 ཞེས་པའི་ཡི་གེ་འདི་
བྱིས་ཏེ། དཔེར་ན། བུ་ཕུ་ལྟ་བུ་རེད། རྒྱ་ཡིག་པའི་དུའུ་ནམ་འགེལ་ལས། ཏུ་
མིང་སྐབས་(1368 - 1644 年)ལུ་སྒྲན་འདི་གྲུང་གོར་བྱིར་ཡོད་པ་དང་། 《རྩ་སྒྲན་
སྦྱི་བཤད་》རྒྱ་སྐད་དུ། 《本草纲目》 ནང་དུ་སྒྲན་རྩལ་གྲུང་བརྒྱུ་ཅེས་གསལ།
《རྩ་སྒྲན་སྦྱི་བཤད་》 ཚཱ་པ་པོ་ནི་རྒྱའི་སྒྲན་པ་སྐད་གསལ་ཅན་ལི་རྩི་ཀྱོན་ཡིན་
ཞིང་། ཁོང་གི་སྒྲན་དེབ་འདི་ནི་ཁོང་གི་མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་འབད་
བཅོན་གནང་ནས་ཚཱ་པ་བསྐྱེད་པུས་མཐར། སྦྱི་ལོ་1590ལོར་ཡོངས་སུ་བྲུབ་པ་
ཞིག་ཡིན་ཟེར། དེ་ལྟར་ན་ཁ་ཆེའི་གྲུང་གྲུམ་རྒྱ་བོད་བར་གྱི་ཆོང་འབྲེལ་བྱུང་བའི་
དུས་ནི་སྦྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་ཅམ་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་
དུས་སྟོན་ཅམ་ཡིན་པར་མཐོང་ཐུབ། །དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་སྒྲན་རྩལ་དབྱར་ཚ་
དགུན་འདུ་རྒྱ་ནག་དུ་བོད་སྟོན་དར་ཚུལ་ཡང་ཏུ་མིང་སྐབས་ཅམ་ནས་ཡིན་པར་
ངེས་ཏེ། བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ཡིག་ཆ་དང་དུ། མོག་མར་དབྱར་རྩ་དགུན་འདུ་སྒྲན་
རྩལ་སུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ནི་བྱར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོམ་མཛད་པའི། མན་
ངག་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་གྱི་ནང་དུ་གསལ། དེ་ནི་སྦྱི་ལོ་1462ལོར་བྱར་མཁར་བ་
དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་སྐབས་སུ་བཅམས་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག །དེས་ན་ཏུ་མིང་རྒྱལ་
རབས་སྐབས་ནས། རྒྱ་བོད་གཉིས་དབར་སྒྲན་རྩལ་ཉོ་ཆོང་གི་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་
བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཁ་ཆེ་གྲུང་གྲུམ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ནས་བོད་དུ་དངས་ཤིང་།
བོད་ཡུལ་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་ཉོ་ཆོང་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞིགས་ན། སྐབས་དེར་རྒྱ་
བོད་ཁ་ཆེ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཆོང་ལམ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་མེད་ཞིབ་འདུག་བྱ་རྒྱ་ནི་ང་
ཆོའི་མིག་སྔའི་འོས་འགན་ཞིག་དུ་མཐོང་། །

བོད་སྐད་སྐོབ་ཆེན་དུས་དེའ། 2017.1

① སྦྱི་ལོ་ 李时珍 1518 - 1593 ལོའི་བར་གྱི་མི་ཡིན།

གསེར་གྱི་རྒྱུད་བཞིའི་བྱིད་རྒྱུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བུར་ལ་དབྱུང་ལ།

བདེ་གཤེགས་སྒྲུབ་ལྟ་བུར་བྱ་བྱི་ཤེས་དང་། །
བེ་རོ་ཙ་ན་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་རྗེ། །
དུགས་པོ་ལྟ་རྗེ་རང་བྱུང་རྒྱལ་བ་སོགས། །
སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་པོ་མཆོག་རྣམས་དབྱིངས་ནས་གཟིགས། །

སྒྲུབ་ཆར་ལོ་རྒྱུ་གཙུག་ལག་སྤངས་བ་དང་། །
བྱུར་མཁར་བ་དང་མི་དབང་སྤེ་སྤྱིད་རྗེ། །
ཆོས་འབྱུང་ཡབ་སྐུ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས། །
ལོ་རྒྱུས་བདེན་པའི་དཔང་དུ་འདིར་བྱོན་ཅིག །

ལྷ་རིག་འདབ་སྟོང་བཞད་པའི་སྤྱིད་ཆལ་ན། །
ལྷ་རིགས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་འཆར་བ་འདི། །
ཆོན་རིག་འདབ་བརྒྱ་གྲོལ་དང་སྒྲུབ་ཅིག་ཏུ། །
བོད་རིགས་ཆོངས་པའི་གཉིད་ལས་སང་པར་ངེས། །

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་བྱིད་ལྷ་གི་བརྒྱུད་པ་ལ་བན་བོན་སོ་སོའི་བརྒྱུད་པ་
མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་པ་སྟེས་མ་དགོས་པ་རེད། ད་ལན་འདིར་དམིགས་བསལ་དུ་
བརྗོད་གཞི་གཙོ་བོ་ནི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱུད་བཞི་སངས་
རྒྱུས་ཀྱིས་གསུང་ཡིན་མིན་སྟོར་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྒྱུད་བཞིའི་བྱུང་ཁྱད་སྤངས་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་
ཡིན་པར་བརྟུབ་པའི་དཔང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྣམས་མ་བཟོས་པའི་ཚེད་སྤྱིང་ཡང་
བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་འདོད་མཁན་དང་། བསྟན་བཅོས་འདོད་
མཁན་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་འདོད་ཞེན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་དང་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་
སོར་ཡོད་པའི་སྟོར་ནི་གསོ་བ་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་གསལ་སྟབས། འདིར་སྐབས་

ཐོབ་ཀྱི་ཞིབ་པའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་
ཡིན་མིན་ཚུངས་པ་ལ། སྤྱ་གར་ཞིག་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པར་འདོད་མཁན་
དང་། སྤྱ་ཞིག་མ་གསུང་མ་ཡིན་པར་འདོད་མཁན་ཡིན་པ་དང་དེ་དག་གི་སོ་སོའི་
སྒྲུབ་བྱེད་གཙོ་བོ་གར་ཡིན་མདོར་བསྟུས་ཅམ་ཞིག་བཀོད་ནས། མཐར་རྒྱུད་བཞི་
རྒྱ་གར་ནས་བྱིར་ཡོང་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱན་མ་བཟོས་པའི་ཡིག་ཆ་གར་དེ་ལ་སྒྲིན་
གར་ཡོད་པ་གསལ་པོར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འདིར་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་བྲིད་རྒྱུན་
དང་ལུང་རྒྱུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཙོ་བོར་དབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

གཅིག རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྟན་གར་ཡིན་ལ་ཚུངས་པའི་སྒྲིབ་པ།

རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པ་སྒྲུབ་བྱེད། བསྟན་པ་ཐུ་དར་སྐབས་
སྤྱ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཁྲུང་ས་ཐམས་ཅད། རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་རྒྱུད་བྱས་པའི་
རྒྱུན་གྱིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་ན། གསོ་རིག་《རྒྱུད་བཞི》
འདི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་དང་། བསྟན་བཅོས་གར་ཡིན་སྤྱིར་ཚུལ་མི་འདྲ་བུར་
ཡོད། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དེ་བྱང་ལུགས་དང་
བྱར་ལུགས་གཉིས་སྤྱི་གྱིས་ནས། འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པར་དེ་དང་དུས་མཚུངས་
སྤྱ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཡང་། གཙོ་བོར་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དང་།
བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ལུགས་གཉིས་སྤྱི་བྱུང་། རྗེས་སྤྱ་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་ཡིན་
པར་འདོད་པའི་རྗེས་འབྲངས་ནི། གཙོ་བོ་བྱང་པ་རྣམས་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་སློབ་
ཚོགས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན། 《རྒྱུད་བཞི》འདི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུངས་མ་
ཡིན་པར་འདོད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་ཡིན་ན་བཀའ་འགྱུར་ནང་དུ་མེད་པ་
མ་ཟད། ཚོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་སྤྱིར་སྤྱེའུ་བཅའ་དང་། མངའ་བདག་ཁྱིམ་རལ་ཡབ་
སྤྱས་སྐབས་སྤྱ་བསྒྲིགས་པའི་དཀར་ཆག་《ལྷན་དཀར་མ་》དང་། 《འཕང་ཐང་
མ་》 སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མེད་པས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུངས་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ལ།
བྱང་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཟང་གིས། ①་གསོ་རིག་རྒྱུད་དེ་བེ་རོ་ཅན་སྐབས་།
རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་སྤྱིར་སྤྱེའུ་བཅའ་སྤྱ་ཏུ་སྤུལ། །དེ་ཡི་རྗེས་སྤྱ་མཁན་པོ་བསྐྱས་ཀྱང་། །

① རྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བསྟན། ཤོག་ངོས་༡༩པ་ཐིང་༡༩པར། ༡༩༥༥ལོར། བོད་སྡེ་དང་སྤྱི་ལོ་བཅུ་ལྔ་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁང་།

ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་རང་འགྱུར་མཛད་ནས་གསུངས། །བེ་ཙམ་འདིའི་ཕྱིར་དཀའ་བ་
 ཆེར་སྤྱད་པས། །སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་མི་མཁྱེན་ལྟར་བྱས་ནས། །རྒྱལ་བའི་
 སྤྱི་ལ་འདར་སློག་ཏུ་གཤམ་པར་བསྟན། །ཡབ་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསང་བར་གདམ་པ་
 བ། །ལྟ་སྤྱི་ལ་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་མ་སྤེལ་བས། །འཕང་ཐང་མ་དང་བཀའ་ཁོལ་
 མ་ཞེས་པའི། །བཀའ་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་ནམས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཏུ། །མི་འབྱུང་
 པ་ཡི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན། ” ཞེས་སྟགས་རྒྱད་བཞི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་
 པའི་རྒྱ་མཚན་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་ནས་ལྷ་ཚུགས་ཀྱིས་བཀའ་ཡིན་པར་བསྐྱབས་
 ཡོད་འདུག།

རྒྱད་བཞི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུང་མིན་པ་སྐྱབ་བྱེད། 《རྒྱད་བཞི》མཁས་པའི་
 བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་བཞིན་མཁན་གཙོ་བོར་ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྟོ་རྟེ། ལྷག་
 ཚང་ལོ་ལྷ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། བོ་དོང་ཕྱགས་ལས་ནམས་རྒྱལ། ཟུར་
 མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱིང་བ། སྤིང་སྤྱན་བཀའ་འབུམ་པ།
 ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ་སྟགས་པའི་མཁས་དབང་ནམས་ཡིན། ཟུར་
 མཁར་བའི་རྒྱད་བཞི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ནམ་པར་དབྱེ་བ་ལུན་སེལ་
 སློན་མེ་ལས། ① “འོ་ན་རྒྱད་བཞི་ཚོ་མ་མཁན་བོད་ཀྱི་གང་ཟག་རི་ལྷ་བུ་
 ཡིན་ཞེ་ན། བོད་ཏུ་མཁས་པ་མི་དགུ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱིང་
 ལྷ་བཅོན་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱན་མི་དགུ། ཞང་རི་བོ་གཟི་བཞིན་འབར་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཏུ་
 རྒྱར་པའི་མཁས་པ་མི་དགུ། ཞ་ཙ་ར་ཕྱག་རུམ་ཀྱི་སློབ་མར་རྒྱར་པའི་
 མཁས་པ་མི་དགུའི་ནང་ནས་གཡུ་ཐོག་རྒྱ་གར་བརྩོ་ཀྱི་བུ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པོ། ” ཞེས་རྒྱད་བཞི་ཚོ་མ་པ་པོ་གང་གང་ཡིན་བཞིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 ནམས་བཀོད་ཡོད་ལ། ཟུར་མཁར་བ་རང་གིས་བཞིན་པ་ནི་གཡུ་ཐོག་ཡོན་
 ཏན་མགོན་པོས་བཙམས་པ་ཡིན་འདུག་ཟླ། རྒྱད་བཞི་བཀའ་བསྟན་ནམ་
 དབྱེ་ལས། “འོ་ན་རྒྱད་བཞིས་བཞུགས་ཚུལ་ལ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་
 གཞིར་བཞག་བྱས་འདུག་པས་སློན་མི་ཡོང་བ་ཞེ་ཡིན་ཟེར་ན། བཤད་པར་

① ཤོག་ངོས་ལ་པའི་ཕྱིང་ཀའར། ༡༩༥༦ལོར། བོད་སྤྱིང་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་།

བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བཀའ་ཡིན་པ་ལྟར་མ་བྱས་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་སློན་བར་མ་དང་
བཅས་པ་རྣམས་ཡིད་ཆེས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཞིང་། རྟོན་ལ་མི་དཔྱད་ཆོག་ལ་
རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར། བཀའ་ཡིན་པ་ལྟར་མ་བྱས་ན་མ་མཐུས་པ་ཡིན།
གཞན་དུ་ན་ར་དང་དཀར་ཡོལ་དང་། ཚ་རྒྱ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་ནག་ཅིས་ཀྱི་
གཞུང་དང་། ལུ་བྱས་གི་སྐད་འདོན་ཞེས་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པ་
ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཁྱེད་བས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བརྩམས་པར་
བཞེད་ཚུལ་① “འདི་ཉིད་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་དངོས་ཡིན་ཞིང་ཁོང་རང་གི་བཞུགས་
གནས་དེའི་ཤར་ན་སྤང་རི་སྟོ་སྤྱན་མང་པོ་སྟེ་བ་སྟོས་ངད་ལྗན་དང་འདྲ་བ་དང་།
སྟོ་ན་སྟོ་སྤྱན་ཆ་བ་སྟེ་བ། བྱང་ན་གངས་རི་དང་བསིལ་སྤྱན་སྟེ་བ། ལུབ་ན་
ནགས་ཆལ་སོགས་ཆ་མཐུན་ཡོད་པས། ཁོང་རང་གི་བཞུགས་གནས་དེ་སྤྱན་གྱི་
གོང་བྱིར་ལྟ་ན་སྤྱག་དང་། ཐུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་སྤྱན་གྱི་སྤྲ་དང་།
ཀྱན་རྟོགས་སྟོ་ཆོགས་པ་རྣམས་འཁོར་སྟེ་བཞེད་དང་། ཚཱ་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དྲང་
སྟོང་ཡིད་ལས་སྟེས་དང་། རིག་པའི་ངོ་བོ་དྲང་སྟོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་མཛད་
ནས་རྒྱུད་བཞི་བཤད་དོ་ཞེས་རྗེ་ཕྱིན་ལས་ཞབས་གསུངས་ལ། ཐུན་མོང་གི་སྤྱང་
བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྤྱང་བ་དག་པའི་གདུལ་བྱའི་ངོར་སྤྱིང་གཞིར་རྗེ་ལྟར་བཤད་
པ་ལྟར་སྤྱང་ཡང་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བདག་སེམས་སོ།” ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱིང་སྤྱན་བཀའ་འབུམ་པས་བཀའ་དང་གཏེར་མ་ཡིན་པར་དགག་ཅིང་གཡུ་ཐོག་
ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བརྩམས་པར་བཞེད་ཚུལ། 《རྒྱུད་བཞི་བཀའ་འབུལ་》 ལས།
② “བཀའ་མར་བཞེད་པས་སངས་རྒྱས་སྤྱན་སྤྱི་གསུངས་ཡིན་ཞེན། སྤྱན་སྤྱི་
ནི་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱུ་ཡིན་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱལ་སྤྱུ་གསུང་མ་གཏོགས་
ཆོས་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་ཐུབ་པ་སྤྱན་སྤྱི་སྤྱུ་བཞེདས་ནས་གསུངས་པ་
ཡིན་ཞེན་མ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་སོགས་པ་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་གང་
གསུངས་ཀྱང་སྤྱུ་གསེར་བཅོ་མའི་མདོག་ལས། མདོ་རྒྱུད་གང་གསུང་དེའི་ཐུག་

① མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྤྱད་ཆ། ཤོག་ངོས་ ༡༥༩༩ ཁྱེད་ ༥ པ། བེ་ཅིན་པར།

② ཤོག་ངོས་ ༣༥འི་ཁྱེད་ ༡༩ པར། ༥༠༠མེར་བེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

མཚན་གཞལ་ཡས་ཁང་སོགས་སུ་བསྐྱར་ནས་གསུངས་ཚུལ་ནི་མདོ་རྒྱུད་གང་
 ལའང་མི་འདུག་པས། རྒྱུད་བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མདོ་ག་བསྐྱར་དགོས་
 པ་མི་འདུག །རྩ་མོ་ཡིད་འཕྲོག་མས་སངས་རྒྱས་ལ་ཨ་རུ་ར་སུལ་བའི་ཡུང་དྲངས་
 ཀྱང་། རྒྱག་ས་གནོན་མཉམ་བཞག་མ་གཏོགས་སྤུབ་པ་ཨ་རུ་ར་འདྲིན་པ་ནི་མ་
 མཐོང་། གཞན་ཡུངས་ཀར་སོགས་བཀྱ་ཤིས་རྣམས་བརྒྱུད་སུལ་བ་རྣམས་ཀྱང་བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབས་པའི་རྣམས་མ་གཏོགས་རྒྱག་རུ་བསྐྱམས་པ་ནི་མ་མཐོང་། དངོས་པོ་
 གང་སུལ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱག་རུ་བསྐྱམས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དམ། མེད་
 ར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏེར་མར་བཞེད་པས་གྲུ་པ་མདོན་ཤེས་ཀྱི་གཏེར་མ་ཡིན་
 ཞེན། སྤོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་གཏེར་སྤྲས་པའི་ས་རྟགས་དང་འདྲོན་པའི་རུས་
 ཚོད་སོགས་ལ་གྲུ་མདོན་ཀྱི་གཏེར་ཁར་གསོ་རིག་ཡོད་པར་མ་གསུངས་པ་དང་།
 རྒྱུད་བཞི་འདི་ལ་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཁའ་འགྲོ་བརྩ་ཡིག་སོགས་མི་
 འབྱུང་བས་དེ་ནི་ངག་འབྲུལ་ཅན་མ་གཏོགས་དོན་མེད། །

གཡུ་ཐོག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་བཞི་འདི་རྩེ་གཡུ་ཐོག་པས་
 བོད་བསེལ་བའི་ཡུལ་ཆོས་དང་བསྟན་ནས་གསུངས་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། རྩེ་
 གཡུ་ཐོག་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུངས་ལས། རང་ཉིད་གར་བལྟས་ལྟ་ན་སྤྱག། ཅས་
 དང་། རང་སྤང་བེཊར་ཡ་ཡི་འོད་རྒྱ་གསལ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་གཙང་
 གི་ཚོང་འདུས་མཁུར་མོ་སྤྲན་ཀྱི་གོང་བྱིར་ལྟ་ན་སྤྱག་གི་ཡུལ་བཞོད། གཞལ་ཡས།
 སྤྲན་ལྷ་གཙོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རང་སྤང་སྤུལ་པ་ལ་བཞེན་ནས་བོད་ཀྱི་དོན་རྒྱ་
 གསུངས་པའི་དཔལ་ལྟན་རྒྱུད་བཞི་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་
 ཆོས་དང་བྱུང་པར་མེད་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་གཟི་བྱིན་ལྷན་མཐུའི་ཡོན་ཏན་བསམ་
 གྱིས་མི་བྱབ་པ་དགོས་འདོད་འབྱུང་བ་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ནོར་བུ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས།
 གསུངས་སོ། །

གཉིས། རྒྱུད་བཞིའི་ཁྱད་སྤྱོད་ཀྱི་གར་ལ་གཏུགས་པའི་ཆེད་རྒྱ་
 ཡིག་ཆ་རྩུན་མ་བཟོས་ཚུལ།

རྒྱར་མཁར་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོས་རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་
 དགག་པ་ཆ་ནན་བརྒྱབ་པའི་རྩེས་སུ་པལ་ཆེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་པའི་

[illegible]

ཡིག་ཆ་རྒྱལ་མ་བཟོ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན་ཅམ་
བཤད་ན། གྱི་ལོ་ ༡༥༧༡ ལོར་བྱུང་མཁའ་ལྷོ་གོས་རྒྱལ་པོས་རྒྱ་དང་བོ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གསུང་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་དགག་པ་དང་། གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་
གསུམ་ལ་འཕྲོས་པའི་སྐོར་འདྲི་བ་ཡི་གེ་བོད་གསལ་གལ་བཀའ་མས་པ་མ་ཟད། ལྷ་
སའི་རྩོམ་གྱི་རོམ་སུ་ཐེངས་མ་གསུམ་སྐུར་བ་དང་། དེ་ལ་དགག་བྱེད་གྱི་ལྟར་
རིགས་ལྟངས་མ་རྟེན་པའི་སྐབས་སུ། རྟོད་ལྟར་སྒྲན་པ་ཀུན་ལེགས་ཟེར་བ་ཞིག་
གིས་གཡུ་ཐོག་རྟེན་མའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ཟེར་བ་དེ་བཙམས་ནས། དེའི་
ནང་ལ་བའི་རོ་རྩེ་ན་རྒྱ་གར་དུ་ཐེབས་ཏེ། རྒྱ་དང་བོ་ཁྱིམ་ནས་རྒྱུར་ཡོང་པའི་ལམ་
བར་དུ། གཡུ་ཐོག་རྟེན་མ་རྒྱ་གར་ལ་ཕར་གསོ་རིག་སྐོར་ཁྲུ་སར་འགོ་སྐབས་ལམ་
བར་དུ་འབྲུད་པ་དང་། བའི་རོམ་གཡུ་ཐོག་ལ། ད་ཁྱོད་རང་རྒྱ་གར་དུ་ཐེབས་
པའི་དགོས་པ་མེད། ངས་གསོ་རིག་རྒྱ་དང་བོ་ཁྱིམ་ཡོད་པ་རྒྱལ་པོ་དང་བྱིད་ལ་
རྒྱ་དང་ཅེས་གསུངས་པ་ལ། གཡུ་ཐོག་པས་ལོ་རྩེ་བ་ལ་དབལ་ལྷན་རྒྱ་དང་བོ་ཁྱིམ་དག་
ནམ་ཞིབས་བར་ལ། བསམ་ལས་དབུ་རྩེའི་བར་ཁང་གི་ཀ་བ་བུམ་པ་ཅན་ལ་
གཏེར་དུ་སྐོས་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་གཡུ་ཐོག་རྟེན་པོས་ལོ་རྩེའི་གསུངས་ལྟར་
པར་རྟེན་ཅན་མའི་དྲུང་དུ་བྱོན་ནས་གདམས་ངག་ཁྲུས་སོ། །པར་རྟེན་ཅན་མའི་
ཞལ་ནས། རྒྱ་དང་བོ་ཁྱིམ་ཁ་སྐོར་གནང་ནས། ལོ་རྩེ་བ་རྟེན་པོ་བའི་རོ་ཅན་
བསྐྱར་བ་ལྟར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་སྒྲན་པ་ལ་གདམས་པ་བྱུང་ངན་གསུངས་བྱུང་
བས་སྐར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཁྲུས་སོ། ། ཞེས་རྒྱ་དང་བོ་ཁྱིམ་གར་ནས་བྱིར་ཡོང་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པ་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་རེད། །དོན་རྟེན་དེ་བྱུང་བའི་
པའི་རྗེས་སུ་ལོ་ངོ་ལྔ་བརྒྱ་ཅམ་འདས་པའི་སྐབས་དེར་དར་མོ་སྒྲན་རམས་པས་

རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུངས་ཡིན་པ་རྒྱུ་བྱེད་ལ་རྣམ་ཐར་དེ་གལ་ཆེན་རྒྱ་
མཐོང་ནས་ཤིང་སྤར་བཞོས་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སི་རྟ་ཆོས་
འབྱུང་སློབ་ཆོགས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས། རོན་དེ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཏིང་ཟབ་
གནང་རྒྱུ་རྣམ་ཐར་དེ་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པར་གཟིགས་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༡་ལོར་འབེ་
ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱུང་གིས་ «གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་དབུབ་ཀུན་གྱི་བྱ་ཡིག་སློབ་རྒྱ་
འབྱེད་པའི་ལྟེ་མིག་» ལས། “གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ནི་རུས་ཕྱིས་གསར་རྟེན་གཉིས་
ཡོད་ཟེར་རྟེན་མའི་རྣམ་ཐར་ཟོལ་མ་ཞིག་སྤང་བས། འབྲུལ་པ་ལ་ནི་སྤྲུགས་མེད་
མོད། འོན་ཀྱང་རྟེན་མའི་རྣམ་ཐར་དེ་བྱང་གཞི་མེད་པའི་བྱང་ཆོས་རྒྱན་བསྐྱེགས་
ལ་རིག་པས་དབྱུང་བཟོད་པའི་ཆོག་རོན་ག་ལ་ཡོད་ཅིང་། བྱིད་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
དབྱུང་པའི་ཆོ་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་དེ་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་མི་མཐུན། ཅ་རྒྱུད་དང་
འགལ་བ་ཡིན་འདྲའི་ཟེར་སློབ། རིག་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལས་ཡིད་བརྟེན་
རྒྱ་བྱང་བ་དཀའ་ཀའང་ཞིས། སོགས་ཀྱི་ཡིད་མ་ཆེས་བཞིན་རྒྱ་བཤད་ཁུངས་ཀྱི་
རྒྱུ་བཟོན་རྒྱ་འཆར་བ་ནི་རྣམ་ཡང་མི་རིགས་སྟུང་སྟེ། དེ་ཆོས་པའི་གང་ཟག་ནི།
བལ་པོ་སེུ་མ་ཐོས་ཀྱང་། ཁ་དྲོག་ཉིད་ལས་སློབ་ཤིང་། ཞེས་པ་ལྟར་དབྱུང་
པས་ཤིས་སྟེ། ཟུར་མཁར་སློབ་ཤིང་རྒྱལ་པོས་སྤྲུགས་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲུན་པ་རྣམས་ལ་དྲི་
ཡིག་མང་རྒྱ་བྱས་སྟེ། རྟོད་ལུང་གི་ཞེས་ཆེ་ཡུན་ལོགས་ཟེར་བ་ཕྱིས་སྤྱི་པ་རྣམས་
འཆོ་བྱེད་རྒྱ་འབོད་པ་ལའང་དྲི་བ་བྱས་པའི་དྲིས་ལན་རྒྱ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱང་ལྟའི་
བཅན་གྱི་བླ་སྤྲུན་དགུ་ནི་རྟོད་ན་ཆེ་རྒྱལ་པ་བེ་རི་གསུམ། བར་ན་གཡུ་ཐོག་
བྱང་ཏི་མེ་ཉག་གསུམ། སྤྲུན་ན་གཉའ་ས་མཉའ་བཞི་སྤོང་པ་གསུམ་སྟེ་དགུ་ཅ་
འདོད་པ་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་གཏེར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་བཀོད་པ་སོགས་བྱུང་བར།
ཟུར་མཁར་བས་སྤར་ཡང་དྲིས་ལན་ལོགས་བཤད་སྤྲུགས་པ། ཟླ་ཐིགས་ཉིན་བྱེད་
འོད་མཆོ། དབྱར་རྒྱིས་རྒྱ་གསང་རྣམས་བྱས་སྟེ། འོད་འདྲ་རྒྱུ་བཟོན་པོར་
ཡན་ལ་གཡུ་ཐོག་ཅེས་ཐ་སྤྲད་མེད་ཚུལ། ཆོས་རྒྱལ་དང་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་
བར་ལ་མི་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཡོད་ཚུལ། རྒྱུད་གཅིག་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོའི་
གོང་ཡན་སྤྱི་ལའང་མ་གྲགས་པའི་ཚུལ་སོགས་ལུང་རིགས་རྩོམ་ཟེགས་མས་ཆར་
བཅད་དེ་སྤྱི་རྒྱ་མེད་པར་བྱས་པ་ན། ཕྱི་རྒྱུ་རང་གི་སྤྲུན་ཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་བ་

བྱེད་ཏུ་གཡུ་ཐོག་ཅེས་ཐ་སྐད་མེད་ཚུལ་ནམ་ཐར་དེ་ཁོངས་སྒྲིག་ཏུ་བྱས་པ་སྟེ།
 དེ་ཡན་ཆད་མཁས་སྤྱན་སྒྲུ་ལའང་། གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ཡབ་སྐུས་གསར་རྟིང་
 གཉིས་ཡོད་པའི་སྒྲིམ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
 ལས། “གཡུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཟེར་བའི་ནམ་ཐར་དེ་སྒྲོ་གྲོས་རྒྱལ་པོའི་དྲི་བ་དང་དྲིས་
 ལན་སྐར་བཤད་པ་ལྟར་ཞེས་ཆེ་ཀྱན་ལེགས་པའི་མཆོང་ལ་ཐོག་ནས་དེས་བྱས་པ་
 ལས་མ་འདས་ཀྱང་། དར་མོ་བས་དབང་ཡོད་ཀྱིས་རྗེ་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་ལ་ཁྱུས་ནས་
 པར་ཏུ་གནང་བ་དང་། རྗེ་སྲིད་ནས་ཀྱང་ཐུགས་ཡིད་མ་ཆེས་བཞིན་ཏུ་རྒྱུད་
 བཞི་བཀའ་རྒྱབ་ལ་ཕན་འདུག་དགོངས་ནས་སྤྱི་དོན་ཁོག་དབུབ་སོགས་དེ་དང་
 བསྐྱུན་པ་ནི་སྤྱན་དབྱེད་ཀྱི་ཆག་སྒྲོ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེའི་ཐོག་མར་སྤྱིར་ནམ་ཐར་
 རྒྱན་གྱི་རྒྱལ་བ་ཡིན། ང་གཡུ་ཐོག་ནམ་ཐར་ཡང་དེ་དང་འདྲ། ཞེས་ནམ་ཐར་
 ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཏུ་འཕང་བའི་རྒྱབ་སྒྲོར་རྒྱན་ལུང་དང་། མདོར་ན་ཆོག་དོན་
 ཐམས་ཅད་བཀའ་བསྐྱུན་སྤྱི་དང་འགལ་བ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱན་དང་འགལ་བ། དུལ་
 དང་རུས་དང་འགལ་བ་སོགས་དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་ལན་གཅིག་མཐོང་བས་རྒྱན་
 ཏུ་སྒྲིགས་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ་ཞིག་འདུག་གོ། ཞེས་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་ནམ་ཐར་བཀའ་
 རྒྱ་མ་ཟེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱན་མ་བཟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། རྒྱ་མཆོན་
 གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་ཁྱད་སྤངས་དེ་རྒྱ་
 གར་ལ་གཏུགས་པའི་སྤྱི་གྲིས་དེར་རུས་རྒྱ་གར་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་བཞི་
 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་ཡང་། མ་དཔེ་རྒྱ་གར་ན་མི་སྤྱང་ཟེར་སྟོལ་ཆགས་
 ཡོད་པ་དང་། ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་བོད་ཀྱི་
 བ་རིག་པའི་གཞུགས་མེད་རིག་གནས་ཤུལ་རྫས་ཀྱི་བདག་དབང་རེ་ཁྱུས་བྱས་
 པའི་རྒྱུ་དུ་དེ་དོན་དངོས་བོད་རང་གིས་བཟོས་པ་ཞིག་རེད། །

གསུམ། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་བྲིད་རྒྱུན་གྱི་སྒྲ་བརྒྱད་སྟོར།

བོད་འདིར་རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་བྲིད་རྒྱུན་དང་ལུང་རྒྱུན་ཟེར་བ་དེ་
 ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་བཅི་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་
 པའི་བྲིད་རྒྱུན་དང་། ལུང་རྒྱུན་གྱི་ཡིག་ཆ་ལ་བརྟགས་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་མི་
 གྲགས་ཆེན་གང་ཡོད་གསལ་པོར་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་ཐུབ།

[༡] རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསལ་ཡིག་དང་སྒྲུབ་ཐང་བརྒྱད་ཅུའི་སྒྲ་བརྒྱད།
 རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་མོ་ནི། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཐང་ནས་སྒྲུབ་གསལ་ཆེ་ཤོས་
 ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་བྲིད་རྒྱུ་དང་ལུང་རྒྱུ་སྒྲོར་གྱི་
 གསལ་ཡིག་ཆ་ཆང་བ་དང་གསལ་ཤོས་ཤིག་རེད། ཁོང་གི་རྒྱུད་བཞི་གསལ་ཡིག་
 གི་སྒྲ་རྣམས་ནི་གཤམ་རུ་རེའུ་མིག་ལྟར་རོ། །རེའུ་མིག་འདི་ནི་རྒྱལ་བ་ལྷ་པོའི་
 གསལ་ཡིག་དང་། སྒྲུབ་ཐང་བརྒྱད་ཅུའི་སྒྲ་རབས་གཉིས་ཀྱིས་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་
 དང་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པར་བསྒྲུབ་
 པའི་བདེན་དཔང་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་གསལ་པའི་རྗེས་སུ་
 རྗེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་སྐུན་བདག་གནང་ནས་བཞེངས་པའི་སྒྲུབ་ཐང་
 བརྒྱད་ཅུའི་ནང་། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསལ་ཡིག་ལྟར་གསོ་རིག་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲ་
 བརྒྱད་བཀོད་པ་དེ་དག་གི་ནང་ན་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་ཆོག་བྱུར་ཅམ་ཡང་བཀོད་
 མི་འདུག བོད་རྫོངས་སྒྲུབ་ཅིས་ཁང་གི་སྒྲུབ་ཐང་གི་དེབ་དང་། གནའ་རུས་ཨོ་
 རོ་སོག་ལ་ཉར་ཆགས་བྱས་ཤིང་། ཟུས་དབྱེན་ཡིག་རུ་བསྐྱར་ནས་པར་སྐྱབ་བྱས་
 པའི་སྒྲུབ་ཐང་གཉིས་ཀ་པན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་བལྟས་ཀྱང་དེ་དག་ཆང་མའི་
 སྒྲ་རྒྱུད་ནང་རུ་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་བཀོད་མི་འདུག །

བདུད་ཅི་བུམ་པའི་བླ་བརྒྱུད།

ཡང་	བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།	ཡང་	བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།	ཡང་	བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།
༡	གངས་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྗོངས།	༩	རྩོམ་མཚན་པོ།	༡༧	རིག་འཛིན་ལེགས་ལྟན།
༢	འཇམ་པའི་དབྱུངས།	༡༠	དཔལ་ལྷན་ཆ་ལྟར་པ།	༡༨	ཆོས་རྒྱལ་བཀྲ་སྤྱོད་ས།
༣	རྒྱན་རས་གཟིགས།	༡༡	གཡུ་ཆོག་མཚན་པོ།	༡༩	རག་གི་དབང་པོ།
༤	ཐུག་ན་རྩོམ་པ།	༡༢	གཡུ་ཆོག་འབྲམ་མེད་།	༢༠	ཀུན་བཟང་དབང་པོ།
༥	པདྨ་འབྱུང་གནས།	༡༣	བྱང་ཏི་འཇམ་རྒྱལ།	༢༡	ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ།
༦	དཔལ་ལྷན་མེད་པ།	༡༤	ཆོས་མཚན་དཀར།	༢༢	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།
༧	ཨོ་རྒྱན་བྱུང་པའི་སྤྱིང་པོ།	༡༥	བུམ་པ་པའི་ཆེན་པོ།	༢༣	བྱུང་གཞིན་རྩ་དོན་བྱུང་བ།
༨	ཐུགས་སྤྱོད་རིན་ཆེན།	༡༦	མའའ་རིས་པདྨ་དབང་རྒྱལ།		

བརྒྱུད་པ་མོར་བྱ་འགའ་ཞིག་།

ཡང་	བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།	ཡང་	བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།	ཡང་	བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།
༡	ཐུག་དབང་ཐུག་པོ།	༤	བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།	༧	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།
༢	མཁས་མཚོག་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན།	༥	མིང་སྤྱོད་ལྗོངས་རྒྱལ།		
༣	རིན་མེད་སྤྱོད་ལྗོངས་རྒྱལ་མཚན།	༦	ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ།		

མོར་བྱ་འགའ་ཞིག་།

ཡང་	འབྲམ་ནག་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བླ་བརྒྱུད།	ཡང་	བྱེ་བ་རིང་བསྟོན་གྱི་བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།	ཡང་	ཉམས་ལྷག་བརྒྱུད་ཅིང་བླ་བརྒྱུད་གྱི་མཚན།
༡	བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན།	༡	བྱུང་མཁའ་ཆོས་རྩོམ་པ།	༡	དཀོན་མཚོག་སུ་བདེ།
༢	བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན།	༢	སྤྱོད་པ་ཆེ་དབང་།	༢	རིན་མེད་སྤྱོད་ལྗོངས་རྒྱལ།
༣	བྱུང་རིགས་རག་དབང་།	༣	བྱུང་པ་ཆེན་པོ།	༣	བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།
༤	གཏེར་བདག་མིང་པ།	༤	ཆུ་པའི་དབང་པོ།	༤	བྱང་ཏིས་དར་རྒྱས།
༥	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།	༥	རིན་མེད་སྤྱོད་ལྗོངས་རྒྱལ།	༥	སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་པོ།
		༦	བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།	༦	ཁྲ་ཆེད་པ།
		༧	བྱང་ཏིས་དར་རྒྱས།	༧	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།
		༨	སྤྱོད་སྤྱོད་པ།	༨	གཏེར་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ།
		༩	ལྗོངས་ཆོག་རྩོམ་པ།	༩	ལྗོངས།
		༡༠	རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ།	༡༠	ཆགས་པ་ཆོས་འཕེལ།

གལ་སྲིད་རེའུ་མིག་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ན། 《གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་སྒྲན་ཐང་བརྒྱུད་
ཅུའི་དཀའ་འགྲེལ་བུཊུཊའི་འོད་སྤང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །》 ཞེས་པ། བེ་ཅིང་
མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་དུ། གྱི་ལོ་༢༠༠༢ལོར་དཔར་སྐྱུན་བྱས་པ་དེ་ལ་གཟིགས་
པར་ཁྱ། གཞན་ཡང་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་གསོ་རིགས་ཁོག་
དབུབ་དུ། རྒྱུད་བཞིའི་བྲིད་རྒྱུན་དང་ལུང་རྒྱུན་གྱི་སྒྲ་བརྒྱུད་ནམས་ཁ་གསལ་ལ་
ཁུངས་བཅན་པོར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ཟུར་ལུགས་དང་། བྱང་ལུགས།
བཀའ་གཏེར་གང་གི་སྒྲ་བརྒྱུད་གལ་དུ་གཤུ་ཐོག་རྟིང་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་ཅན་
ཡང་མི་འདུག་པས་འདི་ལ་ཞིབ་དུ་གཟིགས་ཤིག །

【༢】 ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་ཡིག་སྒྲ་བརྒྱུད། 《ཀོང་སྤུལ་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་ཡིག་》ལས①། “རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་བྲིད་ཀྱི་རྒྱུན། ཟུར་
མཁར་ཁུ་དཔོན་དང་སྒྲན་རྒྱལ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཞལ་ལུང་རི་ལྟར་བ་དེལ་
འགྲེམས་ནས་བཅུ་མས་ས་བཅད་དང་སྒྱར་བའི་བཤད་པ། ལེགས་པར་ནོས་པའི་
རིང་བརྒྱུད་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྒྲན་གྱི་སྒྲ་མ། དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས།
དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྒྲེས། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ལུ། མགོན་པོ་སྤྱ་སྒྲུབ། དཔལ་ལྷན་
དཔའ་པོ། པཎ་ཆེན་ཟླ་བ་མངོན་དགལ། ལ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན། རྩེ་བྲི་སྲོང་ལྡེའུ་
བཅན། གཏེར་སྟོན་གྲུ་བ་མངོན་ཤེས། དག་བཤེས་དབུས་པ་དར་གྲགས། རིག་
སྟོན་དཀོན་མཆོག་སྐུ་བས། གཤུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། ལུ་མ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་
གཟུངས། འཆོ་བྱེད་གཞོན་ལུ་ཡེ་ཤེས། མཁས་པ་འབྱམ་སེང་། གཅོང་སྟོན་སངས་
རིན། མཁས་པ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན། བསྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོན། བྱང་ཏི་
དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། བྱང་ཏི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད། ལུལ་ཕུ་སྒྲན་མོ་ཆེ་
པ། སྒྲན་སྟོན་དབང་ཕུག་བཟང་པོ། རྩེ་ཟུར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྩེ། སྤག་
དཔོན་དཀོན་མཆོག་དཔལ་བཟང་། བྱམས་པའི་མཆོན་ཅན། པཎ་ཆེན་མགོན་པོ་
དཔལ་བ། སྤས་དོན་གྲུབ་ལེགས་པ། སྒྲན་སྒྲ་དོན་གྲུབ། སྤམ་པོ་བམི་མམ་
ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕུག །འབྲི་གུང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། མཚུར་ཕུ་སྒྲ་སྒྲན་པ་སྒྲན་མོ་
ཆེ། མཁུན་བཅེ་གསལ་བྱེད། ཞ་ལོ་ཆོས་དབང་། ཀུན་མཁུན་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་

① ཤོག་ངོས་༡༥པའི་ཁྲིང་ཁམར། མི་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས། གྱི་ལོ་༢༠༠༡ལོར་པར།

གནས། །ཡང་ན། མཆོར་ཕུ་བླ་སྒྲུབ་པ། རྣམས་ཀྱི་བརྟན་འཕེལ། རྣམ་ཀ་ར་ནི་
རྒྱད་བཞིའི་བཤད་བྱིད་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། རྗེ་འདིས་ནི་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་
བརྟན་པ་སྒྲུབ་དབྱེད་མི་འདྲ་བ་རུ་མ། རལས་པ་མཐའ་དག་ལས་གསན་པས་
སྒྲིགས་རུས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་བླ་མའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པ་ཡིན། དེ་ནས་གསོ་རིག་མཐར་
ཐུན་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་པ། འཆོ་བྱེད་གུ་རུ་ཆོ་དབང་། རྒྱད་དང་ལག་ལེན་ལ་
ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་འཆོ་བྱེད་མལས་པའི་དབང་པོ་ཀམ་ཆོ་དཔལ། ཀམ་ཆོ་
དབང་རབ་བརྟན་རྒྱང་ལས་བདག་གི་བསྐྱབ་པའོ། ། བེས་རྒྱད་བཞིའི་བྱིད་རྒྱན་
ཀྱི་བླ་བརྒྱད་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། །ཡང་། བཀའ་གཏེར་སོ་སོའི་བཞེད་
ཤོལ་ལྟར་གྱི། བླ་བརྒྱད་ནམས་ཀྱང་ཆ་ཆོད་བཀོད་འདུག་ཀྱང་གཤམ་ཐོག་རྟིང་མ་
ཟེར་བ་ཞིག་བླ་བརྒྱད་དེ་དག་གི་གལ་རུ་ཚུད་མི་འདུག །

མོང་གི་དབྱུང་གཞི་དག་ལ་ལེགས་པར་གཟིགས་དང་། གཤམ་མོག་རྒྱིང་མ་མེད་
པ་རྒྱུ་པ་ཁམ་འཕེལ་གཅིག་ཕྱག་ལ་ཡིན། དེས་ན་གཤམ་མོག་རྒྱིང་མ་ཡོན་ཏན་
མཁོན་པོ་ཟེར་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་རྒྱས་མོག་གྱུར་ཡོད་མེད། ཁོ་པོས་རྒྱ་མི་རྒྱས་
ཡུང་། བོད་ཀྱི་《གསེར་རིག་རྒྱུད་བཞི་》དང་གཤམ་མོག་རྒྱིང་མ་ཡོན་ཏན་མཁོན་པོ་
གཞིས་བར་ལ་འབྲེལ་བ་ཉི་ལ་འབྲེལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་རྒྱ་བའི་སྒོ་བ་པ་གངས་རི་
ཉི་མའི་དཔང་ལས་ཡུང་མཐོ་བ་ཞིག་བདག་རྒྱལ་ཁམས་པས་རྒྱེད་དོ། །

གཡུ་ཐོག་རྒྱུ་མ་ལོན་ཏན་མཐོན་པོ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་
ལྷ་རྩེ་རྣམས་གསོན་ཅིག །རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསལ་ཡིག་ལྷར་སྡེ་སྤྱིད་སངས་
རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་བཞེངས་པའི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཞལ་ཐང་བརྒྱད་ཅུ་དང་།
རྒྱལ་བ་ལྷ་པོའི་གསལ་ཡིག་།སྡེ་སྤྱིད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུ་བ། ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་ཡིག་བཅས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བསྟན་པས། གཡུ་ཐོག་རྒྱུ་མ་ལོན་
བརྒྱད་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་བྲིད་རྒྱན་དང་། ལྷར་རྒྱན་ཞིག་བོད་གངས་ཅན་
ལྷོངས་འདིར་རྩ་བ་ནས་མི་སྣང་། དེས་ན་བྲིད་རྣམ་ཚང་ལ་བཞུགས་པའི་རྒྱད་
བཞིའི་བྲིད་རྒྱན་དང་། ལྷར་རྒྱན་དེ་དག་གཡུ་ཐོག་རྒྱུ་མ་ལོན་ཐང་ཀར་བྲིད་རྣམས་
ལ་བརྒྱད་པའི་ཕྱིན་ཏུ་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་ངག་ཞིག་ཡིན་ངེས་པས་ཐུགས་
དམ་ཟབ་བཞེས་གནང་བར་ཞུ། །

བཞི། དེར་དུས་སྐུན་པོའི་འཆལ་གཏམ་འགའ་ཞིག་ལ་དགག་པ།

ཉེ་ཆར་ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་སྤྱིར་འགོས་ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་སྤྱི་བརྟོན་ཅན་གྱི་
 མི་འགའ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་གང་དུན་འཆལ་གཏམ་སྤྱི་བའི་ཆོག་ཉྱལ་འགའ་ཞིག་
 ཐེར་འདོན་བྱ་བར། [འཆལ་གཏམ་དང་པོ་དགག་པ] ཉེ་ཆར་གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་
 མས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས། སུ་སྤྱི་སྤྱི་མ་ཅུ་ཅམ་ཡོད་པའི་གཏམ་འཆལ་སྒྲར།
 བོད་ཀྱི་ཆོད་ལྡན་ཡིག་ཆ་གང་དུ་འང་མ་འཁོད་པའི་བསམ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་སངས་
 རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱུབ་བྱེད་ཀྱི་དཔང་རྟགས་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པའི་གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མའི་
 རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ཟེར་བ་དེའི་ནང་དུ། གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མ་རྒྱ་གར་པེའས་
 སྐབས་སུ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་བྱས་པའི་དཔེ་ཐོ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང། བོད་བཅན་
 པོའི་སྐབས་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་དཔེ་ཆའི་མཆན་ཐོ་དེ་དག། སྒྲར་ཡང་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༧༥ལོར་བཅོས་བསྐྱར་སྒྲོ་འབྱེད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུས་གསར་པའི་མཛུབ་སྟོན་འོག་དུ།
 རིག་གནས་རྒྱུད་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱན་རྩིས་ཁང་གིས་བྱམས་
 པ་ཡོན་ཀྱང་གིས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ། བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་
 གསོ་རིག་གི་དཔེ་ཆ་གསུམ་དེ་དག། རྩོམ་པ་པོ་གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་
 ཡིན་ཚུལ་གྱིས་པའི་རྩོམ་ཡིག་དེ་ལ། དེར་དུས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ལ་བརྟགས་
 དབྱེད་མ་ཐོབ་པའི་མཁས་རྫོམ་འགའ་ཞིག་གིས། གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མས་བཅམས་
 པའི་བསྟན་བཅོས་པོད་སྤྱི་མ་ཅུ་ཅམ་ཡོད་པའི་འཆལ་གཏམ་སྤྱི་བ་ནི། བཛྲོད་
 གཞི་རི་བོང་གི་རྩ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་རི་བོང་རྩེ་རིང་ཐུང་དང་རྩོ་རར་སོགས་
 བྱེད་ཆོས་སྤྱིར་བ་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་པ་ཞིག་རེད། །

[འཆལ་གཏམ་གཉིས་དགག་པ] དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ཡར་ཐོན་གྱི་
 ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མའི་སྒྲོར་གྱི་ཡིག་ཆ་མཐོང་པའི་གཏམ་འཆལ་
 སྒྲར། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་གོང་ལ་
 གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མའི་སྒྲོར་སྤྱིར་བའི་ཡིག་ཆ་མཐོང་ཞེས། རྟག་ཆོང་དཔལ་འབྱོར་
 བཟང་པོའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་དང་དུ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་གདུང་
 རིགས་མེས་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ལ། གཡུ་ཐོག་རྒྱུད་མར་འབྲུལ་ནས་རྩོམ་
 ཡིག་འགའ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་འདུག་པ་ནི་ཉ་ཅང་རྒྱན་གཏམ་སྤྱི། རྟག་ཆོང་པས་གཡུ་

ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་གདུང་རབས་གསུང་པའི་སྐབས་སུ་གཡུ་ཐོག་གི་མེས་
 པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཆན་གསུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མའི་རྣམ་ཐར་
 ལ་དགག་པ་གནང་མཁན་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱལ་གྱིས་ཀྱང་། གཡུ་ཐོག་པའི་
 གདུང་རབས་མེས་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར། “ཡང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་
 གི་སློབ་མ་ཞང་ཞུང་ཤེས་རབ་འོད་གྱིས་རྒྱ་སྟོན་པ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་ལ་བཤད།
 དེས་གཡུ་ཐོག་རྒྱ་གར་རྩོམ་ལ་བཤད། དེས་གཡུ་ཐོག་བཞིན་པོ། དེས་གཡུ་
 ཐོག་བྱང་པོ། དེས་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ། ” ཞེས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་
 གོང་གི་མེས་པོ་རྣམས་ལའང་གཡུ་ཐོག་ཅེས་འབོད་ཅིང་ཡོད་པའི་སྟོར་གསུངས་
 ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་གོང་ན་གཡུ་ཐོག་ཅེས་པའི་
 མིང་ཡོད་ཆད་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་སྐབ་བྱེད་མི་འོས་ཏེ། དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་
 མིང་མཐོང་ཆད་ཐོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཞེས་སྟེ་བ་དང་རྣམ་པ་
 ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །

[[འཆལ་གཏམ་གསུམ་པ་དགག་པ]] 《གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་འབྲུངས་མ་ཚུང་ཟེར་
 མཁན་རྣམས་ཀྱི་ལན་དུ》 ཞེས་པའི་འཕྲིན་ཤུན་གྱི་ཚཱ་ཡིག་ཅིག་གི་ནང་དུ། གཡུ་
 ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོད་པའི་བདེན་དཔང་གཉིས་ཡོད་པར། གཅིག་ནི་ཀམ་བདེ་ལེགས་
 གྱིས་མཁོ་སྟོན་བྱས་པའི་རྒྱུད་བཞི་དཔེ་རྒྱིང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་བལྟས་ན་
 ཏུས་རབས་བརྟུ་གཉིས་པའི་དཔེ་ཆ་རེད་སྟེ་ཞེས། རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དེ་
 བདེན་དཔང་བྱས་འདུག །བདེན་དཔང་གཉིས་པ་ནི། བླ་ཆོ་ལོ་རྩ་བའི་རྩོ་
 ཐོའི་ལམ་ཡིག་དུ་གཡུ་ཐོག་ཅེས་པའི་མིང་འབོད་པ་དེ་ནི་གཡུ་ཐོག་རྒྱིང་མ་ཡོད་
 པའི་བདེན་དཔང་བྱས་འདུག །བདེན་དཔང་དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི་རང་ཉིད་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དམན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འབྲུལ་རྟོགས་ཁོ་ནའི་གཏམ་ལས་མ་
 འདས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་གི་བདེན་དཔང་གང་ཡང་མེད་པ་དཔེ་རྒྱིང་འདི་
 ངས་བལྟས་ན་ཏུས་རབས་བརྟུ་གཉིས་པའི་དཔེ་ཆ་རེད་སྟེ་ཞེས། དེས་ནས་ཏུས་
 རབས་བརྟུ་གཉིས་པའི་དཔེ་ཆ་ལོ། ཞེས་པ་ནི་དབྱེད་རིན་གང་ཡང་མེད་པའི་
 རྒྱན་གཏམ་འདི་ལ་ཤེས་ལུན་སྤྲུལ་གྱང་དབྱེད་མི་སྲིད། །

བདེན་དཔང་གཉིས་པ་ནི། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་མེས་པོ་གོང་མ་

གདོད་མའི་འབྲུལ་རྟོག་ངོས་བྱིན་པ། །
 སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན། །
 རྣམ་ཡང་འབྲུལ་པའི་སྒྲོང་འཕྲོ་བ། །
 རྟོག་ཤ་ཅན་གྱི་ཐུན་ཟུང་དངོས། །
 གཡུ་ཐོག་རྩུན་མའི་རྣམ་ཐར་ཡིས། །
 ཁོ་པོ་རེ་ཞིག་མྱོང་ས་ན་ཡང་། །
 ལེགས་བཤད་ཉི་མའི་བེར་མཐོང་བས། །
 འབྲུལ་རྟོག་ཐུན་པ་དབྱིངས་སུ་ཡལ། །
 ལོ་རྒྱུང་གི་ཡར་ཐོན་ན། །
 གཡུ་ཐོག་གྲུང་མིན་མ་ངེས་གྲང་། །
 བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱས་ཐོག། །
 གཡུ་རྟིང་མེད་པ་མཁས་མང་བཞིད། །
 རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སྡེ་སྤྱིད་རྗེ། །
 ཆོས་འབྱུང་ཡབ་སྲས་མཁུན་ཀོང་མོགས།
 ཐུན་བརྒྱད་ཁྲོད་དུ་མི་བཞུགས་པའི། །
 གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་མཛད་ཤིན་གང་། །

ལས་ཚིག་གི་དཀའ་གནད་དཀྱིལ་བྱེད་རྣམས་ལ་ཚིག་

གནད་དུས་འཇམ་གྱིང་གི་བརྒྱུད་རང་མཁའ་ན་ཉལ་དུས་བོད་ཀྱི་བརྒྱུད་
རིག་པ་དབྱེད་མཚོ་ལྟར་རྒྱས། དེར་དུས་འཇམ་གྱིང་གི་བརྒྱུད་དབྱེད་ཀྱི་དཔལ་
ཡོན་ལྟར་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིག་པ་སྟོན་ཁའི་མེ་ཏོག་གི་སྟུན་
རྒྱར་གྱུར་པ་འདི་ནི་ང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱོ་གར་ཞིག་ཏུ་མཐོང་། འདིར་སྐབས་ཐོབ་
ཀྱི་བརྒྱུད་བྱ་གཙོ་བོར། རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཚིག་དབྱེ་བ་ཡིན།
རྟགས་འཇུག་གི་དཀའ་གནད་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། ཡི་གེ་སོ་སོའི་སྒྲ་གདངས་དྲག་
ཞན་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེ་ཚུལ་དང་། སྟོན་འཇུག་གི་བྱེད་ལས། རྩིས་འཇུག་གི་བྱེད་ལས་
གསུམ་མོ། །དེ་ལས་སྟོན་འཇུག་གི་བྱེད་ལས་གཙོ་བོ་ནི་ལས་ཚིག་གི་དབྱེ་བ་དང་
འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ལ། རྩིས་འཇུག་གི་བྱེད་ལས་ནི་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཚུལ་ཡིན།
ལས་ཚིག་གི་བྱ་བ་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཀྱི་དབྱེ་བ། དངོས་པོ་
བདག་གཞན་གཉིས། དུས་གསུམ་བཅས་སོ། །དབྱེ་བ་འདི་དག་ནི་དབྱིན་རིའི་
བརྒྱུད་རིག་པའི་ལས་ཚིག་གི་བྱེད་ལས་དང་། དབྱེ་ཚུལ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་
འདུག །མདོར་ན་བྱ་མི་སམ་རྩོད་པས་ལེགས་སྒྱུར་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་པ་རྩོ་
པའི་སྡེ་ཚོན་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལྟར། བོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་
གསར་དུ་སྒྲིམས་པ་དང་། དེ་ལ་དུས་འཇུག་ཀྱི་དབང་གིས་ཉམ་གུད་བྱིན་རྩིས།
སྒྲར་ཡང་སི་དུ་པར་ཆེན་གྱིས་ལས་ཚིག་ལ་བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་དང་ཤེད་
མི་མཚུངས་པའི་དབྱེ་བ་བྱས་ཤིང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་དང་། བདག་གཞན་
དུས་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་བཤད་རྒྱས་པ་བྱས། དེའི་རྩིས་སྒྲིམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་
འཛིན་གྱིས་བདག་བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་ཤེད་མི་མཚུངས་པའི་ལས་ཚིག་ལ་
ཞིབ་དུ་དབྱེད་ནས་ལས་ཚིག་ལ་དུས་གསུམ་སྒྱིབ་དང་བ་དང་། བྱེ་བྱག་པ། མོར་
བྱ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་ནི་གཅིག་གྱུར་ཅན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ལྟར་པའི་བརྒྱ་
ཕྱེད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་ལམ་སྒྲོ་ཡངས་པོ་ཞིག་བྱས་
ཡོད་པ་རེད། །

གཅིག ། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཞེས་པ་གང་ལ་ཟེར་ཞེ་ན།

འདི་ནི་རྟགས་འཇུག་སྐབས་སུ་ལས་གང་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གཉིས་པལ་
 ཚུན་ཚུ་བའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་བ་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཅིག་རེད། འདི་ལ་བྱ་
 ཞེས་པ་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་དང་། བྱེད་ཅེས་པ་བྱེད་པ་པོ། ལས་ཞེས་པ་བྱ་
 བ་གང་དེ་བརྒྱབ་པའི་ལས་ཚིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཤིང་མཁན་གྱིས་ཤིང་གཙོད།
 ཅེས་པ་ཤིང་མཁན་བྱེད་པོ། ཤིང་བྱ་ཡུལ། གཙོད་ལས་ཚིག་ལ་ཟེར། འདིར་ལས་
 ཚིག་ཅེས་པ་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་ལས་ཏེ་
 ལས་གཉིས་ཚིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ལས་ཚིག་ཅིག་སྟེ། བྱ་ལས་དང་བྱེད་
 ལས་གཉིས་ཀ་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་སྐད་དང་དབྱིན་སྐད་ལ་བྱེད་པོ་དང་། བྱ་
 ཡུལ། ལས་ཞེས་བྱ་ཡུལ་དང་ལས་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་པོ་དང་སྐད་དང་མི་འདྲ་བ་
 རྒྱ་སྐད་ཏུ། 主语, 谓语, 宾语 དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ཏུ། Subject, object,
 predicate

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་རུ་མིག་

བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ།	བཀྲ་ཤིས་གྱིས་	ཤིང་	གཙོད། གཙད། བཙད།
བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ།	ཆོང་དཔོན་གྱིས་	སྒྲོར་མོ་	བརྒྱབས། རྒྱབ། བརྒྱབ།
བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ།	བཀྲ་ཤིས་	རྒྱ་གར་ལ་	འགྲོ།
བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ།	ཨ་མས་	ང་ལ་སྦྱང་	བཤད།
པོ་ད་སྐད།	བྱེད་པོ།	བྱ་ཡུལ།	ལས་ཚིག་
རྒྱ་སྐད།	主语	宾语	谓语
དབྱིན་སྐད།	Subject	predicate	object

གཉིས། དངོས་པོ་བདག་གཞན་ཞེས་པ་གང་ལ་ཟེར་ཞེ་ན།

དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་
 པ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་ཟེར། དེ་ནི་བྱེད་པ་པོ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་གཞན་དང་འབྲེལ་
 མིན་གྱི་དོན་མིན་པ། ལས་ཚིག་རང་གི་དོན་ནས་བྱ་ཚིག་དང་། བྱེད་ཚིག་གི་
 དབྱེ་བ་ཡོད་མེད་ལ་རགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། 《སི་རྟའི་འགྲེལ་ཆེན་》ལས། རྩོན་
 འཇུག་པོ་བ་ཡིག་རྟལ་འདས་པ་ལ་འཇུག་པའི་དཔེར་བཞིན་ཏུ། “བང་བརྒྱལས་

དང་། ”དངོས་པོ་གཞན་ལ་འདུག་པའི་དཔེར་བཞིན། “བརྒྱུག་བྱའི་ཀླ། ”ཞེས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་དཔེར་བཞིན་དུ་བཞག་ཡོད་པ་དང་། “འགྲོ་བ་པོ། འགྲོ་བྱེད་” ཅེས་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་དཔེར་བཞིན་དུ་བཞག་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་སོ། །དེས་ན་སི་རྟའི་དགོངས་དོན་དངོས་ནི་བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས་དང་། ཤིང་མི་མཚུངས་ཞེས་པའི་ལས་ཆོག་གི་དབྱེ་བ་དེ་དང་། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་། ཐ་མི་དད་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་བཞིན་འདུག་ཀྱང་དུས་ཟླས་པོད་ཀྱི་བརྗོད་སྒྲུབ་དག་གིས། འདིའི་དོན་ལ་མགོ་བོ་རྒྱུང་ཟད་རེ་འཁོར་ནས་དུས་འདའ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་། དོན་དངོས་ལ་འགྲོ་ཞེས་པ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་དང་། རྒྱུག་དང་བརྒྱུག་ཅེས་པ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པར་བཞིན་པ་དང་། བཞུགས་ཞེས་པ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་དང་། བསྐྱད་དང་སྐྱོད་ལྟ་བུ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་གྲུ་དུ་འཛོག་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་སི་རྟའི་དགོངས་པར་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་མི་དད་ཅེས་པ་དེ། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བཞིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ་པོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་བདག་གཞན་ཞེས་པ་འདི་དབྱིན་རིའི་སྐད་ཡིག་གི་བརྗོད་ནང་དུ།

Active verb

Passive verb

བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཆོག་ནམས་དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱོན་པའི་ཆེད་དུ་འདུག་པ།

དངོས་པོ་བདག་སྟོན།	དངོས་པོ་གཞན་སྟོན།	ལས་ཆོག་གི་ནམས་པ།
ཁྱོག	བསྐྱུག	བྱ་བྱེད་ཐ་དད། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
ཁྱོག་བྱེད།	བསྐྱུག་བྱ།	བྱ་བྱེད་ཐ་དད། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
ཁྱོག་པ་པོ།	བསྐྱུག་བྱའི་ཡི་གེ།	བྱ་བྱེད་ཐ་དད། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
གཙོད།	གཙད།	བྱ་བྱེད་ཐ་དད། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
གཙོད་བྱེད།	གཙད་བྱ།	བྱ་བྱེད་ཐ་དད། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
གཙོད་པ་པོ།	གཙད་བྱའི་ཤིང་།	བྱ་བྱེད་ཐ་དད། བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།

དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ། ལས་ཆོག་གིས་བྱེད་པོ་དང་བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་དཔེར།

དངོས་པོ་བདག	Active verb	དངོས་པོ་གཞན།	Passive verb
དབང་དུ་སྐྱུར།	Ruling	དབང་དུ་བསྐྱུར།	Ruled
གསོད།	Killing	གསད།	Killed
འགོག	Controlling	དགག།	Controlled

འདི་སོད་ཡིག་ལ་དངོས་པོ་བདག་བྱེད་ཆོག་ད་ལྟ་བ་དང་། གཞན་བྱ་ཆོག་མ་
 འོངས་པ་རེད་འདུག །དབྱིན་ཡིག་ལ་བྱེད་པོ་ད་ལྟ། བྱ་ཡུལ་འདས་པའི་ལས་
 ཆོག་གི་བྱ་དཔེར་ཅམ་མོ། 《སི་རྩའི་འགྲེལ་ཆེན་》ལས། པོ་ནི་འདས་དང་གཞན་
 བསྐྱབ་ཕྱིར། ཞེས་སྐད་སྒྲིག་གི་སྐོ་དོན་དབྱིས་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་
 འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། ལས་གང་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས། བྱེད་པ་པོའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དང་དེའི་བྱེད་པ་དང་བཅས་
 པ་ལ་ནི་བདག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་བྱ་བ་
 དང་བཅས་པ་ལ་ནི་གཞན་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པ་བྱེད་པོ་བྱེད་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་
 བྱེད་ཆོག་དེ་ལ་དངོས་པོ་བདག་དང་། བྱ་ཡུལ་ལས་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་ཆོག་
 དེ་ལ་དངོས་པོ་གཞན་ཟེར་ཞེས་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད།

འོ་ན་《སི་རྩའི་འགྲེལ་ཆེན་》ལས། “རྒྱ་མཚན་འདིས་རྩས་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་
 བས་ནི། བྱེད་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ངག་གི་སྒྲིར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱལ་བའི་
 བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་ནི་དེ་ཅམ་དུ་བྱལ་བ་མ་ཡིན་ཡང་། གཞུང་འདིར་བྱེད་
 པ་པོ་དང་། བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱ་རྣམས་བསྐྱ་བའི་ཕྱིར་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་
 ཟུར་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཞར་ལས་བདག་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་
 བྱེད་གྱི་ཆོག་པན་ཚུན་ཤེད་མཚུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
 ཅིའི་ཕྱིར་འདྲུག་གི་གཞུང་འདི་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྩས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་
 བཤད་པ་རྣམས་ནི། བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་མ་བྱལ་བའི་སྐད་མ་རྣམས་བསྐྱ་
 བའི་དོན་དུ་བཟུ་བར་བྱའོ།” ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཅེ་ན།
 རྩས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་བྱེད་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ངག་གི་སྒྲིར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་
 བྱལ་བའི་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་ནི་དེ་ཅམ་དུ་བྱལ་བ་མ་ཡིན་ཡང་། ཞེས་

པའི་དོན་ནི། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་རྣམས་ལ་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་
པ། ད་ལྟ་བ་གསུམ་ཡོད་པས་བྱལ། བདག་གཞན་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་ནི་དེའི་
ཞར་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ད་ལྟ་བའི་བྱེད་ཚིག་བདག་དང་། མ་འོངས་
པའི་བྱ་ཚིག་གཞན་ཡིན་པས་ན། དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱུར་དུ་མཛད་
པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འདི་དག་ནི་བདག་གཞན་
གྱི་སྐོངས་སུ་མ་འདུས་པའི་རུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་རྣམས་དང་། བྱ་
བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཚིག་རྣམས་བསྟུ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ཞེས་གསལ་པོར་
གསུངས་ཡོད་འདུག །དེས་ན་དངོས་པོ་བདག་གཞན་ཟེར་བ་དེ་བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་
ཚིག་གི་དོན་ནས་དབྱེ་དགོས་པ་གོང་གསལ་བསྐྱར་བྱ་དང་སྐྱར་བྱེད། གསད་བྱ་
དང་གསོད་བྱེད། དགག་བྱ་དང་འགོག་བྱེད་ཅེས་ལས་ཚིག་གི་སྟོན་ནས་དབྱེ་
དགོས་སོ། །སྐྱར་ཡང་དཔེར་བརྗོད་ཅིག་བཞག་ན། དགག། གཅད། བསྐྱབ།
བསྐྱག་རྣམས་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་སྟོན་པའི་བྱ་ཚིག་དང་། དེའི་ཁ་གཏད་དུ་
འགེབས། གཅོད། སྐྱབ། སྐྱག་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་བདག་སྟོན་པའི་བྱེད་ཚིག་
ཡིན་པར་ཤེས་དགོས། །

དངོས་པོ་བདག་གཞན་ཞེས་པ་གང་ཟག་དང་དངོས་རྣམས་སོ་ན་ལ་དོས་འཛིན་
པ་ནི་ནོར་འབྱུལ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ལས་ཚིག་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟོན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་རྣམས་སུ། བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་ཤིང་བཅད་
ཅེས་པ་བཟླ་ཤིས་དངོས་པོ་བདག་དང་། ཤིང་དངོས་པོ་གཞན་ཞེས་པ་ནི། «སི་
རུའི་འགྲེལ་ཆེན་» ལས། “འདྲོད་ཚུལ་གསུམ་པ་དེའང་མི་འཐད་དེ། སྐབས་
འདིའི་རུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། བྱེད་ལས་སམ་བྱ་ཚིག་གི་སྟོན་ནས་འབྱེད་དགོས་
ཤིང་། མིང་རྒྱུང་ལ་བྱ་བྱེད་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པས་བྱ་བྱེད་མེད་པ་བྱ་བྱེད་ཅན་
དུ་སྐྱེད་པ་ལས་མཛང་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། བྱེད་པར་མིང་རྒྱུང་རྣམས་བདག་
གཞན་གྱིས་ལྷན་སྟེ་བའི་བདག་ཡིན་པར་བསམས་ནས། མ་ནིང་དང་མོའི་སྟོན་
འཇུག་གི་འཇུག་པ་འཆད་པའི་ཆོ། ག་ད་འའི་འཕུལ་ཅན་གྱི་མིང་རྒྱུང་རྣམས་
བདག་གི་དཔེར་བརྗོད་དུ་བཀོད་འདུག་པ། དེ་ལྟ་ན་པོ་ཡིག་བས་འཕུལ་ཅན་གྱི་
མིང་རྒྱུང་ཡང་མང་པོ་ཡོད་ན། སྟོབ་དཔོན་སུ་མིས་པོ་ཡིག་བདག་སྐྱབ་ལ་འཇུག་

པར་མ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད། སེམས་རྣལ་ཏུ་ཕབ་ནས་ལེགས་པར་
བསམ་དགོས་སོ། །དེ་ན་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་མིང་ལ་བདག་དང་རུས་གསུམ་
ལ་གཞན་གྱིས་ཐ་སྐྱད་བྱས་པ་དང་། མིང་རྒྱང་ཉིད་རུས་གསུམ་ལས་ད་ལྟ་བར་
འདྲོད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ནི། གཞུང་གཞན་དང་གཞན་གྱི་འཆད་ཚུལ་ཡིན་གྱི་
སྐབས་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་མེད་ལ། མི་འབྲེལ་བཞིན་ཏུ་བསྐྱེད་པར་སྒྲོམ་
པ་ནི་གཡག་གི་རྩ་རྟའི་མགོ་ལ་སྦྱར་བ་དང་མཚུངས་སོ། ། ཞེས་མིང་རྒྱང་ལ་བྱ་
བྱེད་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པ་སི་རུའི་འབྲེལ་ཆེན་ཏུ་བཀག་ཟིན་པས་ན་བསྐྱར་སྒྲོམ་
མི་བྱའོ། །

གསུམ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མིན་ཞེས་པའི་གོ་དོན།

བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། བྱེད་པ་པོ་གང་ཞིག་
དངོས་པོ་གཞན་དང་འབྲེལ་མིན་གྱི་དོན་མིན་པ། ལས་ཚིག་རང་གི་དོས་ནས་
བྱ་ཚིག་དང་། བྱེད་ཚིག་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་མེད་ལ་རགས་ལས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སི་
རུའི་འབྲེལ་ཆེན་ལས། སྒྲོན་འཇུག་པོ་བ་ཡིག་རུས་འདས་པ་ལ་འཇུག་པའི་དཔེར་
བཞིན་ཏུ། བང་བརྒྱགས་དང་། དངོས་པོ་གཞན་ལ་འཇུག་པའི་དཔེར་བཞིན་ཏུ།
བརྒྱག་བྱའི་རྟ། ཞེས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་དཔེར་བཞིན་ཏུ་བཞག་ཡོད་པ་དང་།
འགྲོ་བ་པོ། འགྲོ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་དཔེར་བཞིན་ཏུ་བཞག་ཡོད་པ་
འདི་ཡིས་ཤེས་སོ། །དེས་ན་སི་རུའི་དགོངས་དོན་དངོས་ནི་བདག་གཞན་ཤེད་
མཚུངས་དང་། ཤེད་མི་མཚུངས་ཞེས་པའི་ལས་ཚིག་གི་དབྱེ་བ་དེ་དང་། བྱ་བྱེད་
ཐ་དད་པ་དང་། ཐ་མི་དད་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་བཞེད་
འདུག་ཀྱང་རུས་མྱིས་བོད་ཀྱི་བརྟ་སྒྲོན་སྒྲུབ་དག་གིས་འདིའི་དོན་ལ་མགོ་བོ་རྩང་
ཟད་རེ་འཁོར་ནས་རུས་འདའ་ཡོད་པར་སྒྲུང་། དོན་དངོས་ལ་འགྲོ་ཞེས་པ་བྱ་
བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་དང་། རྒྱག་དང་བརྒྱག་ཅེས་པ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པར་བཞེད་པ་
དང་། བཞགས་ཞེས་པ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་དང་། བསྐྱེད་དང་སྐྱོད་ལྟ་བུ་བྱ་
བྱེད་ཐ་དད་པའི་གལ་ཏུ་འཛིག་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་སི་རུའི་དགོངས་པར་བྱ་བྱེད་ཐ་
དད་པ་དང་མི་དད་ཅེས་པ་དེ། བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་ཞེས་
པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བཞེད་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ་པོ། །

བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཆོག་འདི་ལ་མིང་གཞན་བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས་
པའི་ལས་ཆོག་ཀྱང་ཟེར། དོན་རྒྱ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། བསྐྱུགས།
སྒྲིག། །བསྐྱུག་ཅིས་པ་ལས་ཆོག་རང་གི་ངོས་ནས་རྒྱས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་
ཟད། སྒྲིག་ཅིས་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་པོ་བདག་སྟོན་པའི་ལས་
ཆོག་དང་། བསྐྱུག་ཅིས་པ་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་པོ་གཞན་སྟོན་
པའི་རྒྱས་པ་ལས་ཆོག་རང་ངོས་ན་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། །

ལས་ཆོག་ལ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མིན་གྱི་དཔེར་བཞིན་རེའུ་མིག

ཆོག་དོན།	འདས།	ད་ལྟ།	མ་འོངས།	ལས་ཆོག་གི་རྣམ་པ།
བད་བརྒྱགས།	བརྒྱགས།	རྒྱག	བརྒྱག	ཐ་དད། ཤིང་མཚུངས།
ལམ་རྒྱ་འགྲོ།	འགྲོ།	འགྲོ།	འགྲོ།	ཐ་མི་དད།
ས་ལ་བརྒྱད།	བརྒྱད།	མྱོད།	བརྒྱད།	ཐ་དད། ཤིང་མཚུངས།
གདན་ལ་བཞུགས།	བཞུགས།	བཞུགས།	བཞུགས།	ཐ་མི་དད།

བཞི། རྒྱས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཞིས་པ་གང་ལ་ཟེར།

[[རྒྱས་གསུམ་སྒྱི་བཏང་བའི་མཚན་ཉིད]]

བྱ་ཆོག་མ་ནིང་བྱེད་པ་མོ་ཡིས་འཕུལ། །

པ་སྡེ་ལས་གཞན་འདས་ཆོག་པོ་ཡིས་འཕུལ། །

སྒྲིག་དངས་ཐ་དད་མགོ་ཅན་མེད་ངེས་ལ། །

བཞིན་བདེ་བྱེད་ཆོག་མ་ནིང་འགྱུར་ཡང་སྲིད། །

ཆོག་དོན།	འདས།	བྱ་ཆོག	བྱེད་ཆོག	སྐུལ།	ལས་ཆོག་རྣམ་པ།
པམ་བགས།	བགས།	དགས།	འགས།	ཁོག	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
རྒྱས་བགང་།	བགང་།	དགང་།	འགང་།	ཁོངས།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
ཤོས་བགབ།	བགབ།	དགབ།	འགབས།	ཁོབས།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
གཞན་ནོར་སྒྲིགས།	སྒྲིགས།	དཔོག	འཕྲོག	སྒྲིགས།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
མོ་བྱེས།	བྱེས།	དབྱེ།	འབྱེད།	བྱེས།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
རྒྱས་བྱར་བཅད།	བཅད།	གཅད།	གཅོད།	ཆོད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
སྒྲིག་ཆགས་བསད།	བསད།	གསད།	གསོད།	སོད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།

ཤིང་། 1-3 བྱ་ཆོག་མ་ནིང་བྱེད་པ་མོ་ཡིས་འཕུལ་ཞེས་པའི་དཔེར་བཞིན།

ཤིང་། 4-5 པ་སྡེ་ལས་གཞན་འདས་ཆོག་པོ་ཡིས་འཕུལ་ཞེས་པའི་དཔེར་བཞིན།

ཤིང་། 6-7 བཞིན་བདེ་བྱེད་ཆོག་མ་ནིང་འགྱུར་ཡང་སྲིད་ཅིས་པའི་དཔེར་བཞིན།

༡ རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེད་ཚིག་གི་སྟོན་འཇུག་མོ་
ཡིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱུང་། ཅེ་ན། མ་བྱུང་སྟེ། བཟོད་བདེ་བྱེད་ཚིག་མ་ནིང་འབྱུང་
ཡང་སྟེ། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཅད། གཅད། གཅོད་ལྟ་བུ་བྱེད་ཚིག་
གི་སྟོན་འཇུག་མ་ནིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༢ རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ལ་མགོ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མེད་
པས་ཨེ་བྱུང་ཅེ་ན། བྱུང་སྟེ། སྤྱི་གདངས་ཐ་དད་མགོ་ཅན་མེད་ངེས་ལ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༣ རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་གསུམ་ཀའི་སྤྱི་
གདངས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པས་ཨེ་བྱུང་། ཅེ་ན། བྱུང་སྟེ། རྩ་གསུམ་ཀའི་སྟོན་
འཇུག་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སྤྱི་གདངས་མིང་གཞི་ཡང་ཐ་དད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

༤ རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་འདས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་འཇུག་བ་ཡིག་
ཡིན་པས་ཨེ་བྱུང་ཅེ་ན། མ་བྱུང་སྟེ། བ་སྟེ་ལས་གཞན་འདས་ཚིག་མོ་ཡིས་འཕུལ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བ་སྟེ་མིང་གཞི་ཅན་གྱི་རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་འདས་
ཚིག་ལ་བ་ཡིག་སྟོན་འཇུག་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

༥ རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་
ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱུང་ཅེ་ན། བྱུང་སྟེ། རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་
ན་ལས་དེ་བྱེད་པའི་ལས་དང་། བྱེད་པའི་ལས་གཉིས་སྟོན་པའི་བྱེད་ཚིག་གི་གཟུགས་
སྟོན་ཐ་དད་རྩ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༦ བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བ་ཡིན་པས་
ཨེ་བྱུང་ཅེ་ན། མ་བྱུང་སྟེ། རྩ་གསུམ་གྱི་བྲག་པའི་ལས་ཚིག་རྣམས་དང་། ཐོར་
བྱ་པ་ལའང་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱེད་ཚིག་འགའ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐལ། ཡི་
གེ་བྱི་དང་། འབྱི། ཅེ་ལགས་དྲང་དྲང་། འདྲེན་ལྟ་བུ་རྣམས་རྩ་གསུམ་ཐོར་
བྱའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་དག་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱེད་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་གཉིས་པོ་སྤྱི་གཟུགས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༧ རྩ་གསུམ་གྱི་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བདག་གཞན་དང་འབྲེལ་

པའི་བྱ་བྱེད་གི་ཚིག་ཕན་ཚུན་ཤེད་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་ཨེ་བྱ་བ་ཅེ་ན། བྱ་བྱེད་སྟེ།
རྒྱལ་གསུམ་སྟེར་བཏང་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན། བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ལས་ཚིག་དང་།
བྱེད་པ་པོའི་ལས་ཚིག་གཉིས་སྟེ་གཞུགས་ཐ་དད་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་བདག་
གཞན་ཤེད་མཚུངས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

༡ བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་འདས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་གི་ཁ་གཏད་རྩ་བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་
སྟོན་པའི་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡོད་པས་ཨེ་བྱ་བ་ཅེ་ན། མ་བྱ་བ་སྟེ། ལོགས་
སྟེ་བཀའ། རོ་པོ་བཀའ། རྩ་བསྐྱམས། གོས་བསྐྱོན་ལ་སོགས་པའི་འདས་ཚིག་
ཕལ་མོ་ཆེ་ལ། དེའི་ཁ་གཏད་ཀྱི་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཚིག་མེད་པའི་བྱིར།

༢ བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་རྩ་བ་གསུམ་གཞུགས་འགྱུར་བའི་
ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱ་བ་ཅེ་ན། བྱ་བྱེད་སྟེ། དེ་བྱ་ལས་དང་བྱེད་ལས་སྟོན་པའི་
ལས་ཚིག་གཉིས་པོའི་སྟེ་གཞུགས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར།

༣ དངོས་ལས་རྩ་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བདག་གཞན་ཤེད་
མཚུངས་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱ་བ་ཅེ་ན། བྱ་བྱེད་སྟེ། དངོས་ལས་རྩ་བ་
གསུམ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་ཅེས་པ་ལས་ཚིག་གཞུགས་གཅིག་གིས་དོན་གསུམ་སྟོན་
པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། རྟོག ། ལྟ་བུ་བྱེད་ཚིག་གཞུགས་གཅིག་གིས་དངོས་
པོ་བདག་དང་། བྱེད་ལས། རྩ་བ་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་གང་ཞིག དེའི་བྱ་ཚིག་
བཞུགས་གིས་དངོས་པོ་གཞན་དང་། བྱ་ལས། རྩ་བ་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་བྱིར།
དེ་བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

༤ དངོས་ལས་རྩ་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་
ལས་ཚིག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱ་བ་ཅེ་ན། བྱ་བྱེད་སྟེ། ལས་ཚིག་གཞུགས་
གཅིག་གིས་དངོས་ལས་རྩ་བ་གསུམ་སྟོན་རྩ་བ་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་
ཡིན་པའི་བྱིར།

༥ བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཕན་ཚུན་ཤེད་མཚུངས་
པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱ་བ་ཅེ་ན། བྱ་བྱེད་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་
པའི་བྱིར། བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་ཞེས་པ་ནི། བྱ་ཚིག་གང་དེའི་ཁ་གཏད་རྩ་
བ་དང་སྟེ་གཞུགས་ཐ་དད་པའི་བྱེད་ཚིག་ཤེད་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། །

དངོས་ལས་དུས་གསུམ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་གི་རེའུ་མིག་

བྱེད་ཚིག་གསུགས་ གཅིག་གིས་དོན་ གསུམ་སྟོན་པ།	བྱ་ཚིག་	ལ་དོན་གསུམ་སྟོན་པའི་ཚུ་	རྣམ་པ།
	རྒྱུ།	དངོས་པོ་བདག་བྱེད་པོ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་	དངོས་པོ་བདག་
		བྱེད་ལས་པའི་ལས་ཚིག་	བྱེད་ཚིག་
		དུས་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་	ད་ལྟ་བ།
བྱ་ཚིག་གསུགས་ གཅིག་གིས་དོན་ གསུམ་སྟོན་པ།	བརྒྱུ།	གཞན་བྱ་ལུ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་	དངོས་པོ་གཞན།
		བྱ་ལས་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་	བྱ་ཚིག་
		དུས་མ་འོངས་བ་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་	མ་འོངས་པ།

དུས་གསུམ་ཁོ་ནར་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་གི་རེའུ་མིག་

ཐ་མི་དད་ པའི་བྱ་ཚིག་	ཚིག་གྲགས་གསར་པ།		ཉིང་པ།	དཔེར་བརྗོད།
ཆད།	འདས་	ཟིན།	གྲུར།	ཤིང་ཆད་ཟིན། ཤིང་ཆད་པར་གྲུར་ཏོ།
	ད་ལྟ་	བཞིན།	བཞིན།	ཤིང་ཆད་བཞིན་འདུག། ཤིང་ཆད་བཞིན་པ།
	མ་འོངས་	ཡོང་གི།	འགྱུར།	ཆད་ཡོང་གི་རེད། ཤིང་ཆད་པར་འགྱུར་རོ།
འཁོར།	འདས་	ཆར་ཟིན།	གྲུར།	འཁོར་ཆར་ཟིན། འཁོར་པར་གྲུར་ཏོ།
	ད་ལྟ་	བཞིན།	བཞིན།	འཁོར་བཞིན་འདུག་འཁོར་བཞིན་པའོ།
	མ་འོངས་	ཡོང་གི།	འགྱུར།	འཁོར་ཡོང་གི་རེད། འཁོར་པར་འགྱུར་རོ།

[[དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག་པའི་མཚན་ཉིད]]

བྱ་བ་དང་ནི་འདས་པ་མོ་ཡིས་འཕུལ། །

བྱེད་ཚིག་པལ་ཆར་འཕུལ་བྱེད་མེད་པ་དང་། །

སྐབས་འགར་འདས་དང་སྐལ་ཚིག་གཉིས་པོ་ནི། །

རྗེས་འཇུག་ས་ཡིག་རྒྱུད་པས་སྟོན་པ་དང་། །

འདི་ནི་མགོ་ཅན་མང་བའི་སྡེ་ཆན་ནོ། །

དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག་པ་ཡང་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་མ་ཟད། བདག་གཞན་
དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་བྱེད་ཚིག་པན་ཚུན་ཤིང་མཚུངས་པའང་ཡིན།

ཆོག་དོན།	འདས།	བྱ་ཆོག	བྱེད་ཆོག	སྐུལ།	ལས་ཆོག་རྣམ་པ།
མ་དང་བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	སྐྱེད།	སྐྱེད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
མ་བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	སྐྱེད།	སྐྱེད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
མོ་བ་བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	སྐྱེད།	སྐྱེད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
མཆོན་བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	བསྐྱེད།	སྐྱེད།	སྐྱེད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
ལྷ་མ་བཞོད།	བཞོད།	བཞོད།	འཞོད།	ཞོད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
ལྷ་མ་ལྷ་བཞོད།	བཞོད།	བཞོད།	འཞོད།	ཞོད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
ལྷ་མ་ལྷ་བཞོད།	བཞོད།	བཞོད།	འཞོད།	ཞོད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།
ལྷ་མ་ལྷ་བཞོད།	བཞོད།	བཞོད།	འཞོད།	ཞོད།	བདག་གཞན་ཤིང་མཆོངས།

ཤིང་། 1-4 བྱ་བ་དང་ནི་འདས་པ་མོ་ཡིས་འཐུལ།

ཤིང་། 5-6 བྱེད་ཆོག་སལ་ཆེར་འཐུལ་བྱེད་མེད་པ། འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ།

ཤིང་། 7-8 སྐབས་འགར་འདས་དང་སྐུལ་ཆོག་གཉིས་པོ་ལ།

རྒྱུ་བྱེད་ཆོག་ལ་ཡོད་པ།

༡ རྒྱུ་བྱེད་ཆོག་གི་བྱེད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་གྱི་བྱེད་ཆོག་ལ་སྤོང་འཐུག་མི་སྤོང་པས་ཞེ་བྱེད་ཅེ་ན། མ་ཁྱེད་ལྟེ། བྱེད་ཆོག་སལ་ཆེར་འཐུལ་བྱེད་མེད་པ་དང་། ཞེས་སལ་ཆེར་ལ་མེད་པ་ལས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་བསྐྱེད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འོ་མ་【བཞོད། བཞོ། འཛོ། འཛོས་】 ལྷ་བྱེད་ཆོག་ལ་འདྲ་སྤོང་འཐུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༢ རྒྱུ་བྱེད་ཆོག་གི་བྱེད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་མགོ་ཅན་ཁོ་ནར་ཉིད་རྒྱུ་དེས་པས་ཞེ་བྱེད་ཅེ་ན། མ་ཁྱེད་ལྟེ། འདི་ནི་མགོ་ཅན་མང་བའི་སྤོང་ཆོད་ནོ། ཞེས་མང་ཆེ་བ་མགོ་ཅན་ཡིན་པ་ལས་མགོ་ཅན་གཏན་ནས་མེད་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོ་མ་【བཞོད། བཞོ། འཛོ། འཛོས་】 ལྷ་བྱེད་ཆོག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

༣ རྒྱུ་བྱེད་ཆོག་གི་བྱེད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་རྒྱུ་བྱེད་ཆོག་གི་བྱེད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་པས་ཞེ་བྱེད་ཅེ་ན། ཁྱེད་ལྟེ། དེ་བྱེད་ཆོག་སལ་ཆེར་ལ་འཐུལ་བྱེད་མེད་པ་གང་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་བྱེད་ཆོག་དང་འཐུལ་བྱེད་གཅིག་པ་མི་སྤོང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། 【བཞོད། བཞོ། འཛོ། འཛོས་】 ལྷ་བྱེད་ཆོག་སོ། །

༤ རྩལ་གསུམ་བྱེ་བྲག་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བདག་གཞན་ཕན་ཚུན་ཤེད་
མཚུངས་ཀྱི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཞེ་བྱབ་ཅེ་ན། བྱབ་སྟེ། དེ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཚིག་
གཟུགས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༥ རྩལ་གསུམ་བྱེ་བྲག་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་
ཡིན་པས་ཞེ་བྱབ་ཅེ་ན། བྱབ་སྟེ། དེའི་བྱ་ཚིག་དང་། བྱེད་ཚིག་གཉིས་སྟེ་
གཟུགས་ཐ་དད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༦ བྱེད་ལས་དོ་བོ་གཅིག་པ་ཅན་གྱི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་
པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཞེ་བྱབ་ཅེ་ན། མ་བྱབ་སྟེ། གང་མོ་བགད། བགད།
དགོད་དང་། བང་བརྟགས། བརྟག་རྟག །ལག་པ་བརྟངས། བརྟང་། རྟྱང་ལ་
སོགས་པའི་རྩལ་གསུམ་བྱེ་བྲག་པའི་ལས་ཚིག་ཁག་གཅིག་བྱེད་ལས་དོ་བོ་གཅིག་
པ་ཅན་གྱི་ལས་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་ཚིག་དེ་དག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་
དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བྱ་ཚིག་དང་། བྱེད་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་སྟེ་གཟུགས་
ཐ་དད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་གོ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༧ བདག་གཞན་ཕན་ཚུན་ཤེད་མཚུངས་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་
པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཞེ་བྱབ་ཅེ་ན། བྱབ་སྟེ། བདག་གཞན་ཕན་ཚུན་ཤེད་
མཚུངས་པའི་ལས་ཚིག་དང་། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་གཉིས་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་སྟེ་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པ་དང་།
བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༨ བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ལ་དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་
བ་ཡོད་པས་ཞེ་བྱབ་ཅེ་ན། བྱབ་སྟེ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཞེས་པ་ལས་ཚིག་རང་
གི་དངོས་ནས་དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་གཉིས་སྟེ་གཟུགས་ཐ་དད་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[[རྩལ་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་མཚན་ཉིད]]

གང་ཞིག་རྩལ་གསུམ་ཚིག་ལ་འཕུལ་མེད་དང་། །

ཡོད་ཀྱང་འཕུལ་ཡིག་གཅིག་ལས་འཁྱར་མེད་དང་། །

འགྱུར་ཡང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་པོ་ལ། །
མི་མཐུན་པ་ནི་ཐོར་བྱ་པ་ཞེས་བརྗོད། །

ཆོག་དོན།	འདས།	མ་འོངས།	ད་ལྟ།	སྤྱལ།	ལས་ཆོག་རྣམས།
མལ་རུ་ཉལ།	ཉལ།	ཉལ།	ཉལ།	ཉལ།	ཐ་མི་དད་པ།
མི་འདབ་རྒྱས།	རྒྱས།	རྒྱས།	རྒྱས།		ཐ་མི་དད་པ།
ཤིང་བཀམ།	བཀམ།	བཀམ།	བཀམ།	ཁོས།	ཐ་མི་དད་པ།
ཙ་བ་བཀོག།	བཀོག།	བཀོག།	བཀོག།	ཁོག།	ཐ་མི་དད་པ།
གདན་ལ་བཞུགས།	བཞུགས།	བཞུགས།	བཞུགས།	བཞུགས།	ཐ་མི་དད་པ།
ལམ་རུ་འགྲོ་བ།	འགྲོ་བ།	འགྲོ།	འགྲོ།	འགྲོ་བ།	ཐ་མི་དད་པ།
བསྐྱབ་བྱ་གདམས།	གདམས།	གདམ།	འདོམས།	འདོམས།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།
བྱ་བ་གཞིབ།	གཞིབས།	གཞིབ།	འཇིབ།	འཇིབས།	བདག་གཞན་ཤིང་མཚུངས།

ཐོར། 12 གང་ཡང་རུས་གསུམ་ཆོག་ལ་འཕུལ་མེད་བྱི་རིགས།

ཐོར། 3-5 ཡོད་ཀྱང་འཕུལ་ཡིག་གཅིག་འགྱུར་མེད་བྱི་རིགས།

ཐོར། 6-8 འགྱུར་ཡང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་བྱི་མཚན་ཉིད་དང་མི་མཐུན་པ།

འདི་རིགས་ནི་པལ་ཆེར་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་རྣམས་ཡིན་ལ་
རུས་གསུམ་སྤྱི་བཏང་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་མཐུན་
པའི་བྱ་བྱེད་པན་ཚུན་ཤིང་མཚུངས་པའི་ལས་ཆོག་གི་དབྱེ་བ་ཅན་འགའ་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད་དོ། །

༡ རུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་
ཆོག་ཡིན་པས་ཞེ་བྲབ། ཅེ་ན། བྲབ་སྟེ། 【སྤྱང་། སྤྱོང་། སྤྱངས།】 དང་།
【སྤྱང་། སྤྱོང་། སྤྱངས། སྤྱོངས།】 ལྟ་བུ་རུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་དེ་
དག་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་བྱེད་ཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟེ། དེ་རྣམས་བདག་གཞན་ཤིང་
མཚུངས་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟེ། །

༢ བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་རུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་ལས་ཆོག་
ཡིན་པས་ཞེ་བྲབ། ཅེ་ན། བྲབ་སྟེ། རུས་གསུམ་སྤྱིར་བཏང་བ་དང་བྱེ་བྲག་པ་
ལ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་མེད་པའི་སྤྱིར་རྟེ། །

༣ རུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་
ཆོག་ཡིན་པས་ཞེ་བྲབ་ཅེ་ན། བྲབ་སྟེ། བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་གང་

ཞིག་ ཏུས་གསུམ་སྤྱི་བཏང་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་
ལྟན་པ་འགའ་ཞིག་ ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་ལས་ཚིག་ནང་ཏུ་བསྐྱུས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ལྷ་བ་གཞིབ། འཛིབ་དང་། ཡི་གེ་སྤྱང་། སྤྱོད་ལྷ་བྱའི་ལས་
ཚིག་གི་རིགས་དེ་རྣམས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་
གཉིས་སྒྲ་གཟུགས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་
སྤྱི་ཚན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཏུས་གསུམ་སྤྱི་བཏང་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་ཀའི་
མཚན་ཉིད་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༤ ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཏུས་གསུམ་གཟུགས་མི་འགྱུར་
བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱལ། ཅེ་ན། མ་བྱལ་སྟེ། འགྱུར་ཡང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
གཉིས་པོ་ལ། །མི་མཐུན་པ་ནི་ཐོར་བྱ་པ་ཞེས་བཞོན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར།
འགྲོ་ལྷ་བྱའི་འདས་པ་ལ་ཕྱིན་དང་། སོང་ཐོབ་པ་དང་། ཉི་མ་འཆར་བའི་འདས་
པ་ལ་ཤར་ཐོབ་པ་དང་། འཆི་བའི་འདས་པ་ལ་ཤི། ཆར་འབབ་པའི་འདས་པ་ལ་
བབ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཚིག་ལ་ཏུས་གསུམ་གཟུགས་འགྱུར་
བའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། 【གཞིབས། གཞིབ། འཛིབ།】
དང་། 【བྱིས། བྱ། འབྱ།】 ལ་སོགས་པ་ཏུས་གསུམ་ཐོར་བྱ་པ་ཡིན་ཀྱང་ཏུས་
གསུམ་གཟུགས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

༥ ཏུས་གསུམ་གཟུགས་མི་འགྱུར་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་གཟུགས་མི་
འགྱུར་བས་ཨེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་བྱལ་སྟེ། སྐལ་པ་བཤོས། བཤོ་བཤོད་དང་། དགེ་
བ་བསྟོས། བསྟོ་དང་། སྟོ་ཡིས་དཔུད། དཔྱོད། ཤིང་གསེས། གསེ་སོགས་ཀྱི་
ལས་ཚིག་རྣམས་ཏུས་གསུམ་སྒྲ་གཟུགས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལས་ཚིག་དེ་དག་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་ཏུས་གསུམ་གཟུགས་མི་འགྱུར་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཏུས་
གསུམ་ཀྱི་སྟོན་འཇུག་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཏུས་གསུམ་གཟུགས་
འགྱུར་མིན་ནི་སྟོན་འཇུག་འགྱུར་མིན་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
བཤོས་དང་བཤོ། བསྟོས་དང་བསྟོ། གསེས་དང་གསེ་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་མི་
འདྲ་བའི་ཕྱིར། །

༦ ཏུས་གསུམ་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་

ཉིད་རུ་ངེས་པས་ཞེ་བྱལ། ཅེ་ན། བྱ་བྱེ། རུས་གསུམ་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་ལས་ཆོག་
ཡིན་ན་ཁྱོད་ལས་ཆོག་རང་ངོས་ནས་དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁྱེད་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་གྱི་ཁ་གཏད་རུ་བྱ་བྱེད་ཐ་
དད་པའི་འདས་ཆོག་ཡོད་པས་ཞེ་བྱལ། ཅེ་ན། མ་ཁྱལ་སྟེ། ང་འགྲོ།
བྱ་འཕུར། རི་ཉིལ། རྩ་འབྱམས། ལྷ་བྱ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཆོག་ཡིན་
ཡང་དེའི་ཁ་གཏད་རུ་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་འདས་ཆོག་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེ་དག་བྱེད་ལས་ངོ་པོ་གཅིག་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༩ བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ལ་བྱེད་སྒྲུ་མི་ཐོབ་པས་ཞེ་
བྱལ། ཅེ་ན། མ་ཁྱལ་སྟེ། རུག་གིས་ཤི། མེས་ཆོགས། སེམས་ཀྱིས་རྟོགས།
མིག་གིས་མཐོང་། རྣ་བས་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆོག་
རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ན་བྱེད་སྒྲུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། །

༡༠ བྱེད་སྒྲུའི་སྤང་ཡོད་ན་དེའི་འོག་རུ་ལས་ཆོག་ཡོད་དགོས་པས་ཞེ་བྱལ།
ཅེ་ན། མ་ཁྱལ་སྟེ། བྱ་གང་གིས་མཐོ་བ། མཐོ་གང་གིས་ཆེ་བ་སོགས་ནི་རྩ་
མཆན་སྟོན་པའི་སྤང་ཡིན་པ་ལས་བྱ་བ་སྟོན་པའི་སྤང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༡ བྱེད་སྒྲུའི་སྤང་ཡིན་ན་བྱེད་སྒྲུ་ཡིན་པས་ཞེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་ཁྱལ་སྟེ།
གདོང་རང་བཞིན་གྱིས་དཀར་བ། མཐོ་གང་གིས་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
བྱེད་སྒྲུའི་སྤང་དེ་དག་བྱེད་སྒྲུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཁུག་ཐོག་རུ་བྱ་ཆོག་མེད་པའི་
ཕྱིར།

༡༢ རུས་གསུམ་ཐོར་བུ་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་རུས་
གསུམ་གཞུགས་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་ཞེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་ཁྱལ་སྟེ། ཁུ་བ་
གཞིབས། གཞིབ། འཛིབ་དང་། ཡི་གེ་བྲིས། བྲི། འབྲི་ལ་སོགས་པ་རུས་
གསུམ་ཐོར་བུ་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་གཞུགས་འགྱུར་གྱི་ལས་ཆོག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།

༡༣ རུས་གསུམ་ཐོར་བུ་པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་ན་ཁྱོད་རུས་གསུམ་ཁོ་ན་སྟོན་
པའི་ལས་ཆོག་ཡིན་པས་ཞེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་ཁྱལ་སྟེ། སྦྱང་དང་སྦྱང་། སྤང་

དང་ལེན། སྤང་དང་སྤྱང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་གསུམ་སྤོང་བའི་ལས་ཚིག་
 དེ་དག་དངོས་ལས་རྒྱས་གསུམ་སྤོང་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་ཚིག་
 དེ་དག་རེ་རེས་དོན་གསུམ་རེ་སྤོང་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡༩ རྒྱས་གསུམ་གཟུགས་མི་འགྱུར་བའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན། བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དང་
 པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱལ། ཅེ་ན། བྱལ་སྟེ། དེ་བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་གི་
 དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

བྱ་བྱེད་ཐ་དང་པ་དང་ཐ་མི་དང་པ་གཉིས་རྩ་འབྲས་འབྲེལ་བའི་ལས་ཚིག་འགའ་ཞིག་

འདས་ཚིག་	བྱ་འབྲས།	འདས་ཚིག་	བྱ་འབྲས།	འདས་ཚིག་	བྱ་འབྲས།
ལམ་བཀག	ཁེག	བཅགས།	འཇགས།	མིག་བཅུམས།	བུམ།
ཆུས་བཀང་།	ཁེང་།	བཅད།	ཆད།	བཤངས།	ཤོང་།
ཁོས་བཀབ	ཁེབས།	བཅིངས།	ཆིངས།	ཇི་མོ་བསྐྱོགས།	མོག
ཁེམས་བཀག	བྱག	ཕྱིར་བཅིལ།	ཁིལ།	བཟག་བཅོར།	ཟོར།

༡ བྱ་བྱེད་ཐ་དང་པའི་རྒྱས་འདས་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་
 ལས་ཚིག་ཀྱང་ཐ་དང་པའི་ལས་ཚིག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཨེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་བྱལ་སྟེ།
 བཀག་དང་། བཀང་། བཀྱག་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་འདས་པའི་ལས་ཚིག་ཁག་གཅིག་
 གི་ཁ་གཏད་རྒྱ་རྒྱས་མ་འོངས་པའི་ལས་ཚིག་ཁེག་དང་། ཁེང་། བྱག་ལྟ་བུ་བྱ་
 བའི་འབྲས་བྱ་སྤོང་པའི་བྱ་ཚིག་ཐ་མི་དང་པའང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

༢ ལས་ཚིག་གི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་རྒྱས་གསུམ་དང་། དངོས་པོ་བདག་གཞན་གྱི་
 འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཨེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་བྱལ་སྟེ། བཅད་ནས་ཆད། བསད་
 བས་ཤི། བསྐྱར་ནས་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཚིག་ཁག་གཅིག་རྒྱས་གསུམ་གྱི་
 འབྲེལ་བ་ཀྱབ་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་རྩ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའང་ཀྱབ་པའི་ཕྱིར།

༣ བྱ་བྱེད་ཐ་དང་པའི་འདས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་ལས་ཚིག་དེ་
 ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་སྤོང་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པས་ཨེ་བྱལ་ཅེ་ན། མ་བྱལ་སྟེ། བཅད་
 དང་གཅད། བསད་དང་གསད། བསྐྱར་དང་བསྐྱར་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྩ་
 འབྲས་འབྲེལ་བ་སྤོང་པའི་ལས་ཚིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲེལ་
 བ་སྤོང་པའི་ལས་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༤ བྱེད་པ་པོ་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྩ་ལྟེང་པ་པོ་ལས་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་
 གྱི་ཁ་གཏང་དུ། བྱ་བའི་འབྲས་བུ་སྟོན་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཚིག་ཡོད་
 པས་ཨེ་བྱལ། ཅེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། གཡག་ལ་དོ་པོ་བཀལ། ཚམ་པ་བཏགས།
 གནས་སུ་བཞག རྟོར་བརྟུས། སྐྱབ་ཞུ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་བྱེད་པ་པོ་དང་དངོས་
 སུ་འབྲེལ་བའི་རྩ་ལྟེང་པ་པོ་ལས་ཚིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཁ་གཏང་དུ་བྱ་བའི་
 འབྲས་བུ་སྟོན་པའི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཚིག་མེད་པའི་ཕྱིར།

༥ བྱེད་པ་པོ་དངོས་སུ་མ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཚིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་
 གྱི་ཁ་གཏང་དུ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་འདས་ཚིག་ཡོད་པས་ཨེ་བྱལ། ཅེ་ན། མ་
 ཁྱབ་སྟེ། ང་འགོ། བྱ་འཕུར། རི་ཉིལ། རྩ་འབྲམས། ལྟ་བུ་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་
 པའི་བྱ་ཚིག་ཡིན་ཡང་དེའི་ཁ་གཏང་དུ་རང་གི་རྩུ་རྩུ་པའི་རྩ་ལྟེང་པ་པོ་སྟོན་
 པའི་ལས་ཚིག་མེད་པའི་ཕྱིར། །

གསེ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་དཔེ་མིང་གྲུང་བའི་དུས་རབས་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

གཅིག |རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་བསྟན་གང་ཡིན་བཞེད་རྩལ་
མི་འདྲ་བ་མདོར་ཅམ་སྒྲེང་བ།

ཞེ་དགའི་ཤིང་པར་གྱི་གསེ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་མཐུག་གྲུང་དུ། “དེ་ལ་འདིར་
ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལཱི་ནང་ཚན་ལས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་སྤྱིའི་རིག་
གནས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་གསེ་བ་རིག་པ་འདི་ལ་འཕགས་བོད་རྒྱ་ནག་ལ་སོགས་
པའི་ཡུལ་དུ་དྲང་སྤྲོད་དང་། བརྗེ་ཏ་ལ་སོགས་པས་བརྟམས་པའི་བསྟན་བཅས་
མང་དུ་གྱུར་བ་ལས། རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་པ་ཉིད་དང་ཉེ་བར་འཆོམ་པའི་གསེ་
རིག་གི་གཞུང་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་འདི་ཉིད། ཆོས་རྗེ་རང་བྱུང་བ་དང་། སུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
དང་། རྟག་ཚང་ལོ་རྩ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། དུས་སྤྱིས་ཟུར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་
པོ་སོགས། གཡུ་མོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་
གཞུང་དང་། སོ་མ་རྩ་ཇོ་སོགས་རྒྱ་ནས་བསྐྱུར་པའི་གཞུང་དང་། འཁོར་ལོའི་
རྒྱལ་བོ་བེ་བུམ་སོགས་ཞང་ཞུང་ནས་བསྐྱུར་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་
སྤངས་ནས་བརྟམས་པར་བཞེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས། བདག་ཅག་གི་
སྟོན་པ་སྟོན་རྒྱལ་གྱི་སྐུར་བཞེངས་ནས། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་དངོས་སུ་
བཞེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་གིས། བཀའ་དངོས་ཡིན་ཀྱང་། སྟོན་སློབ་དཔོན་
པདྨས་བསམ་ཡས་དབུ་ཅེར་གཏེར་དུ་སྤྲས་པ། གྲུ་མདོན་དབང་ལྷག་འབར་
གིས་སྤྱང་བའི་གཏེར་ནང་བཞེད་པ་སོགས་སྟེ་ཆོགས་ཡོད་པ་དོན་ལ་རི་རྟུར་ཡང་།
སྟིགས་མའི་དུས་ཀྱི་མི་བཟད་པའི་ཟུག་རྒྱ་དྲག་པོ་དུས་མིན་དུ་རྣམ་པར་ལྟང་བའི་
གཉེན་པོར་གྱུར་པས། རྗེ་དགྲའི་ལུས་སེམས་ལ་སྟོན་བདེའི་བརྒྱུད་ལེན་སྟེར་བར་
བྱེད་པའི་ཆོག་དོན་གྱི་ཆ། ཆོས་སུན་སུམ་ཆོགས་པར། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
བཞེད་པ་མཐུན་པ་ལྟར། གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་འདིར་གསེ་བ་རིག་པའི་ཁུར་

འདྲིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟན་བྱ་གཅིག་ཤུར་གྱུར་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་
 བར་སྐབས་སུ་དབང་གིས་སྟོན་པ་ནམས་ཁོ་ནར་མ་ཟད། རིག་གནས་གང་
 ལའང་ཚུལ་བཞིན་སྟོབ་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། བསྟན་བྱང་ཤེས་པ་ཉུང་བས། གཞུང་
 འདིའང་འཆད་ཉན་གྱི་སྟོལ་རི་ལྟ་བ་རུབ་པ་ལ་སྟུགས་པའི་ཆོ། ཟུར་མཁར་བ་
 མཉན་ཉིད་རྩི་རྩེའི་རིགས་ཆོས་ཀྱི་དཔོན་པོ། མཁས་དབང་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོས་
 འགྲེལ་བཤད་དང་། ལྷ་ཆེན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཞིན། ནང་སོ་ཡར་རྒྱབ་
 པས་པར་རུ་བཞོས་པ་དང་། དེ་ལའང་དབྱང་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ནོར་ལུས་ཀྱི་རྟོག་
 མ་ཕྱན་བྱ་བྱང་བ་ནམས། མི་དབང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་གེ་ཏ་
 ཀས་བཟུངས་པའི་ལྟ་ལྟན་པོ་ཏ་ལའི་པར་མ་འདི་ཉིད་ཀྱན་གྱིས་ཡིད་རྟོན་པའི་
 གནས་སུ་རུང་བར་འདུག་པ་ལྟར། དེ་ཉིད་ལས་འབྱུ་ལེན་གྱི་ཕྱི་མོ་ལྷས་ཏེ། རྩེ་
 དགེ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་ལྟག་བསམ་རྣམ་པར་དཀར་བས་སྟེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་
 ཕན་བདེ་དང་། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་གོང་ནས་གོང་རུ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་བའི་
 སྤྱད་རུ། རབ་ཉིའི་ཆུ་སྒང་ལོར། ལྟན་གྲུབ་སྟེང་གི་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོར་པར་རུ་
 བསྐྱབས་པ་འདྲིའི་དགེ་བས། ལུས་ཅན་ཀྱན་གྱི་འཁོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུག་གསུམ་གྱིས་
 ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་མི་དགེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཆོར་བ་རྒྱུག་བསྐལ་སྟེང་པའི་
 རྣམ་འཁྱུར་འཕེལ་ཤད་འཁྲུགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གདུང་བ་མཐའ་དག་ལྟར་རུ་
 ཞི་ནས། སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོའི་གོ་འཕང་ལ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །། ཅེས་གསུངས་
 ཡོད་པ་འདི་ནི་སྐབས་དེར་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་འདི་ལ་བཀའ་བསྟན་གང་ཡིན་
 པའི་སྟོར་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་རི་ལྟར་ཡོད་པ་རྣམས་རགས་རིམ་ཅམ་བསྟན་
 ཡོད་པ་འདི་ཉིད་ཐོག་མར་དབྱང་གཞིར་བཞོང་ནས་དབྱང་པ་ལ།

གཉིས། རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་བཤད་སྟོལ།

བསྟན་པ་ཕྱི་དར་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཁྲུངས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་ལ་
 གཏུགས་རྒྱུད་བྱ་རྒྱུའི་དེལ་བསྐྱགས་ཤུགས་ཆེན་བྱས་སྟབས། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་
 ཡང་ཕལ་ཆེར་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་། བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་མི་ཤེས་
 པའི་ཚྷོངས་པའི་གནས་སུ་ལྟར་ཡོད། སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་རབས་བརྒྱ་བཅིག་པ་
 ནས་དུས་རབས་བཙུ་ལཱ་པའི་བར། ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་གི་བོད་ཀྱི་

སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་རྩ་བཞིད། འགའ་ཞིག་བསྟན་བཅོས་སྤྱུ་བཞིད་པ་ནི་གང་ཟག་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅུ་ལས། དུས་རབས་སྟོགས་དང་བྱུང་མཐུན་འཛིན་པའི་བཞིད་སྤྱུ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་མེད། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་དེ། བྱང་ལུགས་དང་བྱར་ལུགས་གཉིས་སྤྱུ་གྱིས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པར་དེ་དང་དུས་མཚུངས་སྤྱུ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཡང་གཙོ་བོར་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དང་། བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ལུགས་གཉིས་སྤྱུ་བྱུང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་མཁན།

1. ཟུར་མཁར་བའི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་ལས། དེས་མཚོན་ནས་གཞུང་འདི་ཉིད་བཀའ་ཡིན་པར། ཐོག་མར་ཁས་ལེན་པོ་ནི་གསང་སྤྱུ་གསོ་རྒྱུ་མ་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱུ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདུན་ཅི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་སོ་ནར་གྱུ་རྩ་ཚོས་ཀྱི་དབང་ལུག་གིས་བཤད་སྤྱང་ཞིང་། ད་ལྟ་རྒྱུ་མའི་རྒྱུད་འབུམ་དུ་བཞུགས་པ་ཡིན་པའི་བཀའ་ཡིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁྲུངས་ནི་འདི་ལ་བརྟེན་པར་སྤྱང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ནང་བཀའ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱུ་སྤྱར་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངལ་བ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་སྤྱར་སྤངས་ཏེ་དཀའ་སྤྱུ་བྱས་པའང་འགའ་ཞིག་སྤྱང་། ཞེས་སོགས་སོ། །

2. 《ཁོག་དབུབ་ཁྲུང་ཆེན་ལྡིང་པ་》ལས། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དུས་སྤྱུ་འདུལ་བ་སྤྱུ་ཀྱི་ཁྲུང་བཀའ་བསྟུལ། གཉིས་པའི་དུས་སྤྱུ་ཀྱུན་དགའ་བོ་ལ་གཅེར་མཚོང་རིག་པའི་རྒྱུད་ལེའུ་ལྔ་བརྒྱ་པ་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །གསུམ་པའི་དུས་སྤྱུ་མདོ་གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་སྤྱུ་མོ་བྱུང་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ལ་ཚོང་དཔོན་ཀྱི་བྱ་རྒྱུ་འབེབས་ཀྱི་ནད་རབ་དུ་ཞི་བར་བྱས་པའི་ལེའུ་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །དེའི་ཆོ་དེའི་དུས་ན་སངས་རྒྱས་སྤྱུ་ཀྱི་སྤྱུ་རྩ་སྤྱུ་སྤྱུ་ནས། གསོ་བ་རིག་པ་བདུན་ཅི་རྒྱུ་པོ་ཡོན་ལག་བརྒྱུད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །འཕྱི་ཤུ་གཅུ་སྤྱུ་ནས་བཟོ་རིག་པ་རྣམས་མཛད་དོ། །དེ་ཉིད་རྒྱ་གར་ནས་བསྤྱར་བའི་གཞུང་ཡིན་པ་སོགས་བཤད་ཡམས་མང་པོ་ཞིག་ཡི་གེར་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

3. བྱང་པའི་རྗེས་འབྲངས་མ་རྣམས་ཀྱིས། རྒྱུད་བཞི་འདི་བཀའ་ཡིན་ན་བཀའ་འབྱུར་ནང་དུ་ཡོད་དགོས་པས་དེར་མེད་པ་མ་ཟད། ཚོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤྱོད་ལེའུ་བཅོན་

པ་རང་འདྲོད་ཅན་སོག་སློག་པའི་བྱང་ཚུལ་ཤིག་ཡིན་ལ་དེར་དུས་སྤྱོད་ལོག་གྲུ་ལོག་
ཆུམས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་ཀྱང་རེད། །

གསུམ། རྒྱུད་བཞི་མངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པར་
འདྲོད་པ་ལ་དགག་པ།

རྒྱུད་བཞི་བཀའ་ཡིན་པར་འདྲོད་པར་དགག་པ། 1. ཟུར་མཁར་སློ་གྲོས་
རྒྱལ་པོས་བཀའ་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི་«ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་ཁོག་འབྲུབས་དང་སྤྱོད་ཀྱན་དུ་
དགའ་བའི་སློས་གར» ལས། དེ་དགག་པ་ལ། ཟུར་མཁར་བས། (1) ཚུལ་
འཁོར་དང་པོ། དཔུང་ནི་འདུལ་བ་ལུང་དུ་སྒྲན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྒྲན་
དང་སྤང་སྤང་དང་། འཚོ་བྱེད་གཞོན་རུའི་གཏམ་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་གསུངས་པ་ལ་
བསམ་པ་སྤང་ཡང་། དེ་ཅམ་གྱིས་སྒྲན་དཔུང་གསུངས་པར་མི་འགོ་སྟེ། དེར་
དགེ་སློང་པ་མས་བསྟན་པར་བྱང་མི་བྱང་གི་སྒྲན་དང་། ཚུལ་གོས་ཆུམ་གསུམ་
གྱི་སྤྱོད་གཞིར་འཚོ་བྱེད་གཞོན་རུའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བསྟན་པ་མ་གཏོགས། སྒྲན་པ་
ཆུམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤང་བྱར་བྱར་པའི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཚོག་འགའ་ཡང་མི་སྤང་
བའི་ཕྱིར་དང་། དེའང་གསོ་སྦྱོང་དང་དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི་ལ་སོགས་པ་གཞི་
བཅུ་བདུན་དུ་གསུངས་པའི་གཞི་ལྟ་པ་སྤང་གྱི་གཞི་དང་། དུག་པ་གོས་ཀྱི་གཞི་
ཞེས་བྱ་ཡིན་གྱི། ཅུད་གཞི་སྤང་གྱི་སྤངས་དང་། གསོ་བའི་གཞི་ཟེར་བའི་ཐ་
སྤང་ཅམ་ཡང་མེད་དོ། (2) གཉིས་པ་རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་འཇམ་དཔལ་
གྱིས་བདུད་ཅི་ལྟར་བཟེད། རིན་ཆེན་སློམ་བུ་སོགས་ནས། བདུད་ཅི་དར་ཡ་
ཀན་ལ་སོགས་པ་མཛད་ཅེས་གྲགས་ཞེས་དཔེ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བགྲངས་ནས། དེ་
དག་དཔེ་མང་སྤང་མོད་གྱི། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྤང་པ་ཆུན་པོས་བྱས་པ་
འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས། རིགས་གསུམ་མགོན་པོས་མཛད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ན་
རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་བྱང་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། (3) གསུམ་པ་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའི་བཀའ་འདྲོད་པ་གསོ་དཔུང་འབྲུམ་པའི་རྩལ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་
ལ། རྒྱུད་བཞི་ནི་བཀའ་ཡིན་མིན་ལ་དཔུང་པའི་གཏམ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྤང་
ཞིང་མང་དུ་སོས་པ་ཆུམས་ནི་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་མོད། བཀའ་འདྲོད་པ་ཆུམས་
ཀྱི་ལུགས་ལའང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ་མི་བྱང་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རྒྱུད་གསུང་པ་པོ། རྒྱུད་སྤྱོད་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་རིགས་བཞི་པོ་དེ་སངས་རྒྱུས་དངོས་
 ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་ནི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་རིག་ལ། མིན་ན་ནི་
 སྤྲུལ་རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་པར་འགལ། དེ་ལྟ་བུས་ན་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ། འགལ་བའི་ཁྱར་ཆེན་པོ་འགལ་པ་ནི་མཆར་ཆེ་ཞིང་།
 འོན་ཀྱང་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་དགོས་པ་བྱིང་ཅག་ནམས་འོ་བརྒྱལ་བ་བདེན་
 ལགས་སོ། །

2. སྤྱིང་སྤྱིང་བཀའ་འབྲུམ་གྱིས་དགག་པ། མི་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་ཞལ་
 སྤྱོད་སྤྱིང་སྤྱིང་བཀའ་འབྲུམ་པས། རྒྱུད་བཞི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་
 པ་ལ་དགག་པ། 《རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་》ལས། དང་པོ་འབྲུང་བྱུངས་ལོ་
 རྒྱུས་ཅུང་ཟད་སྤྱོད་པ་ནི། རྩ་བ་ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་གཞིའི་ལེའུའི་དོན་ལ།
 བཀའ་གཏེར་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། འཆད་པའི་སྤྱོད་པ། གསུངས་པའི་གནས། ཞུ་
 བའི་འཁོར་སྤྱོད་ལ་མང་བར་བཤད་ཀྱང་དོན་དང་མཆོངས་པ་མེད་པར་བཀའ་
 མར་བཞེད་པས་སངས་རྒྱུས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་གསུངས་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱོད་སྤྱོད་ནི་ལོངས་
 སྤྱོད་རྒྱུས་སྤྱོད་ཡིན་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱུལ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུངས་མ་གཏོགས་ཆོས་
 གང་ཡང་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་ཐུབ་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་བཞེད་ནས་གསུངས་པ་
 ཡིན་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་སྤྱོད་པ་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་གང་
 གསུངས་ཀྱང་སྤྱོད་གསེར་བཅོ་མའི་མདོག་ལས། མདོ་རྒྱུད་གང་གསུངས་དེའི་ཐུག་
 མཆོན་གཞལ་ཡས་ཁང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་གསུངས་ཚུལ་ནི། མདོ་རྒྱུད་གང་
 ལའང་མི་འདུག་པས། རྒྱུད་བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱོད་མདོག་བསྐྱར་དགོས་
 པ་མི་འདུག །ལྟ་མོ་ཡིད་འཕྲོག་མས་སངས་རྒྱུས་ལ་ཨ་རུ་ར་ཐུལ་བའི་ལུང་རྒྱུངས་
 ཀྱང་། ཐུག་ས་གཞོན་མཉམ་བཞག་མ་གཏོགས་ཐུབ་པ་ཨ་རུ་ར་འཛིན་པ་ནི་མ་
 མཐོང་། གཞན་ལུངས་ཀར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཤིས་རྒྱས་བརྒྱུད་ཐུལ་བ་རྒྱུས་ཀྱང་བྱིན་
 ཀྱིས་བརྒྱབས་པའི་རྒྱས་མ་གཏོགས་ཐུག་དུ་བསྐྱམས་པ་ནི་མ་མཐོང་། དངོས་པོ་
 གང་ཐུལ་རྒྱུས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐུག་དུ་བསྐྱམས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དམ།
 མེད་ན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་བཞི་བཀའ་ཡིན་པར་དགག་ཡོད་པ་
 རྒྱུད་བཞི་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་འགོ་ན་ཡོད་པ་དེ་རེད།

བཞི། རྒྱུད་བཞི་གཏེར་མ་ཡིན་པའི་བཤད་སློལ།

༡ ཟུར་མཁར་བས་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་མར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིད་པ་སྤྲོ་ཆོལ་
 དུ་བཀོད་པར། ཁོགས་དབུབ་ལས། ཁ་ཆེ་ཟླ་དགའ་དང་བེ་རོ་ཙུ་ན་གཉིས་ཀྱིས་
 བདུད་ཅི་སྟེང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་དག་གི་རྒྱུད། ཆ་ལག་བཅས་
 པ་རྣམས་བསྐྱར་ཞིང་ཁྱས་ཏེ་རྗེའི་སྤྱག་ཏུ་སྤུལ་བས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ། སྤྲན་པ་
 རྣམས་དབུའི་མཆོད་གནས་སུ་བསྐྱར་བའི་ཆེད་དུ། དྲིལ་ཆེན་པོ་བསྐྱགས་ཏེ།
 ཞེས་དང་། ཡང་། སྤྱག་དཔེ་རྣམས་སངས་ལྷེང་གི་སྤྱོགས་ཤིང་བཀའ་སྤྱི་པོ་བྱང་
 གི་ཡང་ཅེར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ལ། རྗེའི་སྤྱ་དབུད་པོ་ཏེ་སྤྱག་པོ་ཞེས་གྲགས་
 སོ། །རྒྱུད་བཞི་ནི་ཟབ་པས་མ་འོངས་པ་ན་པན་པའི་ཆེད་དུ་བསམ་ཡས་དབུ་ཅེ་
 རིགས་གསུམ་གྱི་བར་ཁང་གི་ཀ་བ་བུམ་པ་ཅན་དུ། དཀོར་བདག་པོ་ཉར་ཤིང་བྱ་
 ཅན་ལ་གདམས་ཏེ་གཏེར་དུ་བཞུགས། གཞན་པལ་ཆེར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱ་སྤྲན་མི་
 དགུ་ལ་གནང་སྟེ་གསོ་རིག་གི་སློལ་ཆེན་པོ་བཏོད། ཅས་སོགས་གསུངས།

༢ གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་རྣམ་ཐར་ལས།

རིང་དང་རྒྱ་རྣམས་སྟོག་མའི་ཆང་བཤེག་འདྲ། །

རྩོ་མོ་སྒྲིང་གསུམ་སྤྲས་པའི་གཏེར་ཁ་འདི། །

མི་བཞག་འདོན་པའི་རྟགས་དེ་བསྟན་ནས་འབྱུང་། །

གཏེར་སྟོན་གྲ་པ་མངོན་ཤེས་ཞེས་བྱ་འབྱུང་། །

ས་སྟེང་གནས་གཞི་བརྒྱ་དང་ཅ་བརྒྱད་འགོངས། །

ག་མདའ་འདི་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་འབྱུང་། །

རྒྱལ་པོས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་བདག་པོ་བྱེད། །

ཞེས་གྲ་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་ནས་བཞེས་པ་ཡིན་པ་གསུངས། །

ལ། རྒྱུད་བཞི་གཏེར་མ་ཡིན་པའི་བཤད་སློལ་ལ་དགག་པ།

རྒྱུད་བཞི་བཀའ་གཏེར་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཆོན། ༡ ཟུར་མཁར་སློ་
 སྟོས་རྒྱལ་པོས་བཅུམས་པའི་《གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་》ལས། ཡང་དེའི་ཆེ་ཁ་ཆེ་
 ཟླ་དགའ་དང་བེ་རོ་ཙུ་ན་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུད་བཞིའི་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་
 ཅིང་ཁྱས་ཏེ་རྗེའི་སྤྱག་ཏུ་སྤུལ་ཞེས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རྒྱུད་བཞི་པོ་ཁ་ཆེ་ཟླ་དགའ་

དང་བེ་རོས་བསྐྱར་ནས། བྱི་སྤྱོད་ལྡེ་བཅན་ལ་གཏད་པ་དེས་གཏེར་རུ་སྤྲས་པ་མི་
ལོ་ཐུང་དང་ཉིས་བརྒྱ་ན་གྲུ་པས་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་གཅིག་དང་། སློབ་དཔོན་
པདྨས་སྤྲས་ཐུ་ཏིག་བཅན་པོ་ལ་གསུངས་ནས། ཆིག་རྒྱུད་རུ་འཕེལ་བ་བཀའ་མའི་
རིགས་གཉིས་སུ་འདོད་པ་དག་ཀྱང་སྤང་མོད། འདིའང་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ།
སངས་རྒྱས་ཐུ་དན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ན་སྤྱི་བྱོན་ཞིང་། དེས་ལོ་
རྒྱུག་བརྒྱ་བཞུགས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་བྱང་བ་ཡིན་མོད། ཁ་ཆེ་ཟླ་
དགའ་དེའི་དངོས་སློབ་ཡིན་ན་ལོ་བརྒྱ་ན་བརྒྱའི་ཁོངས་སུ་འདུ་ལ། སངས་རྒྱས་
ཐུ་དན་ལས་འདས་ནས། བྱི་སྤྱོད་ལྡེ་བཅན་གྱི་བར་རུ་ལོ་གྲངས་སྤྲུལ་སྤྱོད་ལྷག་
མོང་བས་རུས་མཚུངས་པའི་སྐབས་མེད་པ་སོགས། གནོད་བྱེད་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་ཅིང་། བྱི་སྤྱོད་ལྡེ་བཅན་འདས་ནས་གྲུ་པ་འབྱངས་པའི་བར་ལའང་ལོ་བརྒྱ་
དང་བརྒྱ་ན་རྩ་ལྷག་ཡོད་ལ། གྲུ་པའི་ལོ་རྒྱས་ན། སྤྱི་གཞོན་བྱའི་རུས་ན་རང་གི་
སྤྱོད་པོ་ཞང་སྟོན་ཆོས་འབར་ལ་སྤྲོན་དབུད་དང་གནོད་སྦྱིན་གྱི་སྟོར་སོགས་ཆོས་
མང་རུ་གསན། གནོད་སྦྱིན་བསྐྱབས་པས་དངོས་སུ་འབྱུང་ནས་དེའི་ལྷང་བསྟན་
བཞིན་རུ་སྟོ་བྲག་སྟོགས་ལ་བྱོན། གསོ་དབུད་གྱི་སྦྱིན་ལས་ཤིན་རུ་ཆེ་བས་སྤྱི་
བསོད་རྒྱས་ཏི་གཡོར་སྟོགས་སུ་སྤྱི་ཁང་མང་རུ་བཞེངས། སྤྱིས་ཁ་ཆེ་ཟླ་མགོན་
དང་མཇལ་ནས་རུས་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་སྤྲོན་དབུད་གསན། སྤྱི་ཆེའི་མཇུག་རུ་གྲུ་
ཐང་བཏབ་ཅིང་སྦྱིན་ལས་བསྐྱངས། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་གྱི། གནོད་
སྦྱིན་གྱི་ལྷང་ལ་བཞེན་ནས་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཤེས་པ་
སོགས་སྟོས་རྩང་ཟད་ཅམ་ཡང་མི་སྤང་ཞིང་། གཏེར་བདག་ཤིང་བྱ་ཅན་ལ་གཏད་
ནས་གནོད་སྦྱིན་གྱི་ལྷང་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་བདག་ལྷག་ཞོན་དང་ཞང་སྟོན་ལ་
བྱེད་པ་དང་། དབུ་ཆེའི་བར་ཁང་ན། ཀ་བ་བྱམ་པ་ཅན་ཡོད་པར་འདོད་པ་
རྣམས་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན། གཞན་ཡང་གདམས་ངག་ཟབ་པའི་སྤྱིར་
གཏེར་རུ་སྤྱོད་པར་མི་རིགས་ཏི། དེ་རུས་གྱི་གདུལ་བྱ་དང་སྤྱི་མའི་གདུལ་བྱ་ལ་
སྤྱོད་རྗེའི་སྟོན་ན་ཉེ་རིང་འབྱེད་མི་རིག་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སྟོ་གྲོས་དང་ལྷན་པ་
རྣམས་གྱིས་ནི་ལོ་རྒྱས་འདི་རྣམས་སྦྱིན་བྱའི་རྩན་རྒྱུག་བཞིན་རུ་རྟོགས་པར་
སྟོན། །

༡ སྒྲིང་སྒྲུན་བཀའ་འབུམ་གྱིས་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་མ་ལ་དགག་པ། གཏེར་མར་བཞེད་པས་ལྷ་པ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་གཏེར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་གཏེར་སྒྲུན་པའི་རྟགས་དང་། འདོན་པའི་རྩལ་ཆོད་སོགས་ལ་ལྷ་མངོན་གྱི་གཏེར་ཁར་གསོ་རིག་ཡོད་པར་མ་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་བཞི་འདི་ལ་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མཁའ་འགྲོ་བརྒྱ་ཡིག་སོགས་མི་འབྱུང་བས་དེ་ནི་དག་འབྱུལ་ཅམ་མ་གཏོགས་དོན་མེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

དུག །རྒྱུད་བཞི་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བཞེད་སློལ།

རྒྱུད་བཞི་མཁའ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་བཞེད་མཁའ་གཙུག་པོར་ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྟོ་རྩེ། རྟག་ཆང་ལོ་རྩེ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། བོ་དོང་སྒྲུགས་ལས་རྟམས་རྒྱལ། ཟུར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་སྤང་བ། སྒྲིང་སྒྲུན་བཀའ་འབུམ་པ། འབེ་ལོ་ཆོད་བང་ཀྱན་བྱུང། ཀོང་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་སོགས་པའི་མཁའ་དབང་རྟམས་ཡིན།

༡ དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་སྤང་བས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བརྟམས་པར་བཞེད་ཚུལ། “འདི་ཉིད་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་དངོས་ཡིན་ཞིང་ཁོང་རང་གི་བཞུགས་གནས་དེའི་ཤར་ན་སྤང་རི་སྒོ་སྒྲུན་མང་པོ་སྒྲེ་བ་སྒྲོས་ངད་ལྷན་དང་འབྲ་བ་དང་། སྒོ་ན་སྒོ་སྒྲུན་ཆ་བ་སྒྲེ་བ། བྱང་ན་གངས་རི་དང་བསེལ་སྒྲུན་སྒྲེ་བ། ལུབ་ན་ནགས་ཆལ་སོགས་ཆ་མཐུན་ཡོད་པས། ཁོང་རང་གི་བཞུགས་གནས་དེ་སྒྲུན་གྱི་གོང་ཁྱེར་ལྷ་ན་སྒྲུག་དང་། ཐུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་སྒྲུན་གྱི་སྤང་དང་། ཀྱན་རྟོགས་སྒྲ་ཆོགས་པ་རྟམས་འཁོར་སྤེ་བཞི་དང་། ཅོམ་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་དྲང་སྤྱོད་ཡོད་ལས་སྒྲེས་དང་། རིག་པའི་ངོ་བོ་དྲང་སྤྱོད་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤུ་མཛད་ནས་རྒྱུད་བཞི་བཤད་དོ་ཞེས་རྩིན་ལས་ཞབས་གསུངས་ལ། ཐུན་མོང་གི་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྤང་བ་དག་པའི་གསུལ་བྱའི་ངོར་སྤྱོད་གཞིར་རི་ལྷར་བཤད་པ་ལྷར་སྤང་ཡང་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བདག་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༢ ཟུར་མཁར་བའི་《རྒྱུད་བཞི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་རྟམ་པར་དབྱེ་བ་ཐུན་སེལ་སྒྲོན་མེ》ལས། “འོ་ན་རྒྱུད་བཞི་ཅོམ་མཁའ་བོད་ཀྱི་གང་ཟག་རི་ལྷ་བྱ་ཡིན་

ཞེན། ཟུར་མཁར་བ་རང་གིས་བཞིན་པ་ནི་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་
 བཅུམས་པ་ཡིན་འདུག་སྟེ། “འོ་ན་རྒྱུད་བཞིའི་བཞུགས་ཚུལ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བཀའ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་འདུག་པས། རྒྱུན་མི་ཡོང་བ་ཞི་ཡིན་ཟེར་ན།
 བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བཀའ་ཡིན་པ་ལྟར་མ་བྱས་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་སློན་
 བར་མ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིད་ཆེས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཞིང་། རོན་ལ་མི་
 དཔྱད་ཆོག་ལ་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར། བཀའ་ཡིན་པ་ལྟར་མ་བྱས་ན་མ་མཐུས་པ་
 ཡིན། གཞན་དུ་ན་ང་དང་དཀར་ཡོལ་དང་། ཅ་ཅུ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་ནག་
 ཅིས་ཀྱི་གཞུང་དང་། ལུ་བྱུག་གི་སྐད་འདོན་ཞེས་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
 ཡིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། དེ་ཡང་བཀའ་ལྟར་བཀོད་པ་ལ་འཆད་ལྷགས་འདི་
 ཤེས་དགོས་ཏེ། དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་
 དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་བཀའ་ལྟར་མཇད་པའི་དགོངས་གཞི་ནི། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པོ་འབྲུངས་པའི་གནས་དེ། ཆ་བསལ་གྱི་རུས་པ་སུལ་དུ་བྱུང་བ་ཉི་ལྔའི་
 སྟོབས་ཅན་དང་། རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ན་བཀོད་འདུག་པ་བཞིན་དུ། སྤུ་མ་
 རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས། །བདག་རང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་སམ་སྐྱུམ། །ཞེས་པ་བཞིན་
 དུ། གཡུ་ཐོག་པ་རང་ནི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས། སུམ་སྟོན་ཡེས་ཤེས་གཟུངས་ནི་ཡིད་
 ལས་སྐྱེས་ཡིན་པ་བྱས་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ཞིང་། དགོས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་
 བཞིན་སྟེ་པོ་མག་དཀའ་བ་རྣམས་ཁ་དྲང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་ལ་
 གཞོད་བྱེད་ནི་གོང་བྱིར་ལྟ་ན་སྟུག་དང་། གངས་ཅན་འཕགས་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རི་
 རྣམས་ནི་དེ་དང་དེ་དངོས་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རུས་པ་ཡོན་ཏན་ཆ་མཚུངས་སུ་
 ཡོད་པ་ལ་དགོངས། “ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་། ཟུར་མཁར་བའི་གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་ལས། ཡང་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
 ཁོ་ནར་སྒྲ་བ་དག་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤུ་མ་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པ་གསན་
 པ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ནི། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གནས་ལ་
 བརྟགས་ཤིང་དབྱེད་ནས་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟེང་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་
 རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་རང་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་སྤང་སྒྲས་སུ་བྱེད་པ་
 དག་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། །དུས་ཕྱིས་ནི་དཔལ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་

པའི་ལྟའི་ཞལ་སྒྲ་ནས་བྱ་མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་བླ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། གཡུ་
ཐོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་གསུང་
ཡིན་པ་ལྟར་མཛད་ནས་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ཁོ་ནས་བཅམས་པར་བཞེད། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ནི། གྲུ་པ་མངོན་ཤེས། དབུས་པ་དར་གྲགས། ལྷོན་ཆེན་དགོན་
མཆོག་སྐབས་གསུམ་བཤོས་ནས་གྱེ་རེ་ཆར་བ་སྒྲར་བྱས་འདྲིང་ལ། ཁ་ཅིག་ནི།
ལྷོན་ཆེན་དགོན་མཆོག་སྐབས་དང་། གཡུ་ཐོག་པ་མཉམ་རུ་མཛད་པར་སྒྲ་ཞིང་།
ཁ་ཅིག་ནི་བེ་རོ་ཅ་ན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་བཞིན་རུ་དཔལ་
འཇིགས་མེད་གྲགས་པས། ཚ་ཆུའི་སློ་ནས་ནད་ངོས་འཛིན་པ་ནི། རྒྱ་གར་མཁས་
པའི་ལུགས་ལ་བཤད་པ་མེད། །བོད་ཀྱི་སློན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མཛད།
ཅས་དང་། རྟག་ཆང་ལོ་ལྷ་བས། བོད་སློན་མཁས་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞི་
བསྐྱབས། ཞེས་སོགས་དང་། པའ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྟར་དང་། རྩ་དགོན་རྒྱལ་པོ་
ལ་སོགས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

༩ སྤྱིང་སློན་བཀའ་འབུམ་པས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བཅམས་པར་
བཞེད་ཆུལ། དོན་དམ་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་བཞེད་པ་ནི། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ལོ་པའ་གང་གིས་
ཀྱང་འགྲན་ཟླ་དང་བལ་ཞིང་། རྒྱ་དཀར་ནག་གང་ལ་གང་འཆོམས་པའི་ཤེས་བྱ་
མངའ་བའི་པརྟེ་ཏ་ཆེན་པོ། འཇམ་མགོན་སི་རུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་ཆེ་ཆུ་
ཀྱང་རའི་གསུངས་ལས། སློབ་དཔོན་སྐུ་སྐུ་བ་ཀྱི་སློབ་མ་ལྷན་དེ་མས་རྒྱེས་སུ་བབྱུང་
བའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་གྲུབ་པ། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོས་ནོངས་པ་བཟོད་
གསོལ་གྱི་རྒྱུད་སྤེམ་རུ་བཅམས་པའི་ནང་ནས། གསོ་རིག་གི་རྒྱུད་ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ། དེའི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་མངོན་དགའ་ཡིས་མཛད་པའི་
འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་འདི་གསོ་རིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་
གར་ཆོད་པ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ཁུངས་ཀྱི་ཆོས་དང་བསྐྱན་ནས་གསུངས་པ་དཔེར་ན།
ནད་ཐམས་ཅད་ལ་ར་ཤ་མཆོག་རུ་ཕན་དང་། རྒྱུད་བཞི་འདི་རྩེ་གཡུ་ཐོག་པས་
བོད་བཞིལ་བའི་ཡུལ་ཆོས་དང་བསྐྱན་ནས་གསུངས་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་
ལྟར་རོ། །

༡༠ ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས། ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་ལས། བརྒྱད་སྟོལ་ཀུན་

འདུས་གཡུ་ཐོག་སྒྲུབ་གི་སྒྲུབ། །དཔལ་ལྷན་སྤེང་བས་གསང་མཛོད་དངོས་སུ་
 སྒྲུབ། །ཡུལ་ཀུན་གདམས་པའི་བརྒྱད་སྒྲུངས་རྒྱུད་ཆེ་རྒྱུད་། །ལུན་མོང་བྱུང་པར་
 ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ལས། །ཞེས་བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཤད་
 རྒྱུན་གྱི་སྒྲོལ་བཀའ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཡུ་ཐོག་པ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་འདུས་
 ཤིང་། དེའང་ཕྱི་རྩུར་ན་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་པའི་པརྫི་ཏ་ཆེན་པོ། ནང་
 རྩུར་འཕགས་པའི་ས་ལ་བཞུགས་པའི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ། གསང་བ་རྩུར་ན་
 སྒྲུབ་གི་སྒྲུ་མ་སྒྲུབ་པའི་གཟུགས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱུང་པར་འཕགས་ཡུལ་དུ་
 ལན་དུག་ཕྱིན། ཡོ་རྒྱུན་ནས་མཁའ་འགྲོའི་གཙོ་མོ་དཔལ་ལྷན་སྤེང་བས་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་པ་དང་། རྩུང་ལོ་ནག་པོའི་རྒྱུད་སོགས་གདམས་པའི་གསང་མཛོད་གཏད།
 རྩེ་མ་སྤྱིང་དང་སྤྱིང་སྤྱིང་ལ་སོགས། སྤྱིང་སྤྱིང་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་ཀུན་གྱི་མན་
 ངག་དང་མཁས་བྱུང་ནས་ཀྱི་གདམས་པའི་བརྒྱད་སྒྲུངས་ནས། སྤྱི་ཆེའི་སྤྱོད་ལ་
 ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱུས་པའི་ལེའུ་དང་པོའི་འགྲེལ་པ་སོགས་མཛོད།
 སྤྱི་ཆེའི་སྤྱོད་ལ། རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་བཀོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་དང་བཅས་ཆོས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ལས། གཞུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྐྱུས་བདུད་རྩི་སྤྱིང་པོ་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ཆེན་བཞི། རྒྱུད་རྒྱུད་བདུད་རྩི་བུམ་པ།
 ཆ་ལག་འགའ་ཞིག་བཅས་མཛོད། ལུན་མོང་གསེ་དབྱང་དང་། བྱུང་པར་སྐལ་
 བ་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོབ་མ་སུམ་སྒྲོན་ཡེ་ཤེས་གཟུངས་ལ་གསང་བ་སྤྱིང་ཐིག་
 གི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཏེ། རྒྱུད་བཞི་སྤྱིང་ཏིག་དང་བཅས་པ་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་
 བཀའ་རྒྱས་བཏབ་ནས་སྒྲུབ། མཐར་སྤྱུ་ལུས་མ་སྤངས་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་པོའི་
 ཞིང་དུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསེ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཙོམ་པ་པོ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པོས་གསུང་པར་བཞེད་ཡོད་རེད།

བདུན། ཡོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་རིག་པས་རྒྱུད་བཞིའི་

བྱུང་བྱུངས་ལ་དབྱང་པ།

རང་ལུགས་དངོས། 《རྒྱུད་བཞི》བྱུང་རྒྱུ་ནི། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་མེས་པོའི་
 རྣམས་ཀྱིས་ལོ་གངས་སྤྱོད་སྤྱི་མང་པོ་བརྒྱད་ནས་བྱུང་བའི་ནད་བཅོས་བྱས་པའི་
 ཉམས་ཚུང་རྣམས། ཐོན་གྱི་སྤྱོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་གདུང་སྤྱི་དབྱང་བྱ་བྱི་ཤེས་

དེ་ཡང་གསེར་རིག་འབྲུམ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་སེལ་ཆེར་གྱི་སྤོང་ལྡེ་བཅན་
 གྱི་སྐྱུ་ཆེན་སྤྲུང་ཅན་དང་། ཡང་ན་གྱི་སེལ་པ་ཅན་གྱི་སྐྱུ་རྒྱུ་ཅན་ན་ཡིན་པར་
 དེས་ཏེ། གསེར་རིག་སྐྱེད་པའི་འབྲུམ་མཁའ་སྤོན་གྱི་མཛུགས་བྱང་རྒྱ། བན་དེ་ནི་
 བདུན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྐྱེད་པས། དཔེ་ཆ་མེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་གྲུབ་བྱས་རྒྱས། བོན་

པོ་མི་བདུན་གྱིས་ཁྱེར་ནས། གཙང་སྟོང་བྱེ་མ་གཡུང་རྩུང་གསང་ཕྱག་ཏུ་སྤྲུལ་
 སྤྲུལ་ལ་བབ་ཅ་ན། གཙང་གི་གཤེན་པོ་བྱ་འཆོ་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་
 གཏེར་ཞལ་སྤྲེས་ནས། མེའུ་མཁས་པ་དཔལ་ཆེན་ལ་གདམས་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ནི་རྒྱུད་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་དགོས་ཏེ། བྱི་སྟོང་ཡབ་
 སྤྲུལ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་ཆོས་ནམས། བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་པ་དང་རྒྱས་
 མཚུངས་སུ་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོ། ནང་ཆོས་ཀྱི་ནམ་པར་བསྒྱུར་ཡོད་པའི་སྟོར།
 པར་བཀའ་ཐང་ལས། བེ་རོ་ཚུ་ནས་བོན་ཆོས་འདྲེས་མར་བསྒྱུར། །བེ་རོ་ཚུ་ནས་
 ཅིས་སྤྲོན་འདྲེས་མར་བསྒྱུར། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་བོན་
 པོ་ནམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་གསེ་རིག་ཡིག་ཆ་ནམས་སྟོགས་བསྟེན་གས་བྱས་ཏེ་ཉར་
 ཆགས་བྱས་ཡོད་པ་དེ། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་རྒྱ་གར་ནས་ཡན་ལག་བརྒྱུད་
 པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་སྟོར་ནམས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་
 ཅིང་གསེ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་སྤེལ་བའི་སྐབས་སུ། བན་དེ་ནམས་ཀྱིས་འབྲུམ་
 བཞིའི་མིང་དེ་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་པར་བསྒྱུར་ཅིང་། འབྲུམ་བཞིའི་མ་ཡིག་མེ་ལ་
 བསྟེན་པའི་སྐབས་སུ། བོན་པོ་ཆོས་མངོན་ཆུང་སྟོན་ནས་འབྲུམ་བཞི་སྤྲེས་བསྐྱུང་
 བྱས་ཡོད་པར་སེམས། །

དེའང་རྒྱུད་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་སྟོལ་གྱི་གནས་བབས་ལ་བརྟགས་ན་པལ་ཆེར་
 ལྷ་མངོན་དབང་ཕྱག་འབར་དང་། དེའི་སྟོབ་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས་བོན་གྱི་འབྲུམ་
 བཞིའི་མིང་ལ་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་བསྒྱུར་ཏེ། ལྷ་མངོན་གྱིས་གཏེར་སྤངས་པར་བསྐྱགས་
 ནས་འཆད་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པར་སྤང་སྟེ། ཟུར་མཁར་བས་མཛད་པའི་ «རྒྱུད་བཞི་
 བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ནམ་པར་དབྱེ་བ་ལུན་སེལ་སྟོན་མེ» ལས། “ཁ་ཅིག་ལྷ་
 པ་མངོན་ཤེས། དབྱས་པ་དར་གྲགས། སྟོན་ཆེན་དཀོན་མཆོག་རྒྱབས་གསུན་གྱིས་
 སྤྱིད་སྤྲུང་ཆར་པ་སྤྱི་རི་གདོང་དུ་བྱས་པར་འདོད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཨོ་རྒྱན་
 པར་དང་བེ་རོ་ཚུ་ནས་བསྒྱུར་ནས་དེ་འབྲེལ་བསམ་ཡས་ཀྱི་ཀ་བ་བུམ་པ་ཅན་དུ་
 གཏེར་ལ་སྤྲུལ་པར་བྱི་སྟོང་ལྷེ་བཙན་ནས། ད་ལྟའི་བར་མངའ་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 ནམས་ཀྱི་བར་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཟེར། ”ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་བརྟགས་ན་འབྲུམ་
 བཞིའི་མིང་ལ་རྒྱུད་བཞི་གསེལ་ནས་ཐོག་མར་དར་སྤེལ་གཏོང་མཁན་དེ། དོན་

དངོས་ན་གྲུ་མངོན་དང་། དབུས་པ་དར་གྲགས། རྟོན་ཆེན་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་
གསུམ་ཡིན་ངེས་པར་བདག་སེམས་ཏེ། །སྐུ་སྟོན་གྱིས་《བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་
མེད་ཐབས་མེད་པ་》ལས། དེ་ལ་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཁྱུས། །ཁྱི་སྒྲིང་ལྡེ་བཅན་ཁོང་ལ་
གཏད། །མངའ་བདག་ཁྱི་སྒྲིང་ལྡེ་བཅན་དེས། །བསམ་ཡས་དབུ་ཅེ་རིགས་
གསུམ་གྱི། །བར་ཁང་ཀ་བའི་ནང་དུ་སྐྱུས། །དེ་ནས་འདོད་ལྟའི་ཞག་གསུམ་
ནས། །ལྷ་པ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱིས་བཏོན། །འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་བདག་པོར་
གྱུར། །དེ་ལ་དབུས་པ་དར་གྲགས་གྱིས། །གསེར་གཡུ་རྟ་བྱབ་ཡོན་གྱིས་བསྐྱུས། །
དེ་ལ་འཆོ་བྱེད་དགོན་སྐྱབས་གྱིས། །དུག་དམར་དཀར་ཆེན་ནམ་མཁའ་གསལ། །
བསེལ་ཁལ་སྒྲིང་དང་བསྐྱོས་ནས་སུལ། །དེ་ལ་གཡུ་ཐོག་མཁོན་པོ་ཡིས། །སྐྱ་
སྐབ་བཅས་པའི་རྟ་པོ་དང་། །རྒྱས་པ་འབྱུང་གཉིས་སུལ་ནས་ཁྱུས། །དྲང་སྒྲིང་
གཡུ་ཐོག་མཁོན་པོ་དེས། །དོན་གྱི་ཐོག་དབུ་བ་སྒྲིང་ཐུན་མཛད། །བསྐྱུས་དོན་
གཞུང་ལ་ས་མཆོམས་སྟེ། །དཀར་འབྲེང་འབྲུ་འགྲེལ་ཡིག་རྒྱུད་བཀོད། །མ་ཆང་
གཤམ་འབྲུགས་གསལ་བར་བསྐྱེབས། །གཞན་ལ་མ་སྤེལ་ཡི་དམ་མཛད། །འཛམ་
བུ་སྤྱིང་དུ་གྲགས་པ་ཐོབ། །ཁོ་བོ་རྩ་མཆོམས་སུམ་པའི་བུ། །རྩྭ་ན་རྩ་ར་བདག་
འདྲ་ཡིས། །དཔོན་ཁོང་གི་སྟོན་པ་རྒྱུད་ནས་ཐོས། །མཆོན་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་
མོས་པ་སྐྱེས། །ལམ་དཀར་བ་སྐྱུད་ནས་སྐྱུན་སྤར་ཕྱིན། །ཞལ་མཐོང་བ་ཅམ་
གྱིས་བྱིན་རྒྱབས་ཐོག་ཁོངས་སྐྱུད་འབྲུལ་ནོར་མི་ཆེ་ཡང་། །པ་ཁིང་རྟ་རྩ་བཅོང་
ནས་སུལ། །ལུས་ཀྱི་ཞབས་ཏྲིག་མ་འབྲུབ་ཀྱང་། །སྤྱོད་ཅི་གསུངས་བཀའ་མ་
བཅག་ཆོག་དོན་སྐྱུད་ཁམ་མི་ཆེ་ཡང་། །གཡེལ་འབྲུལ་མེད་པར་ལོ་གསུམ་
བསྐྱབས། །རྒྱ་བྱེད་སྐྱོན་གྲོང་སྒྲོང་དུས་སྟེ། །གདམས་པའི་རྩ་བ་མ་ཆོད་ཀྱང་། །
ལན་གཅིག་སྟོན་ལམ་སྐྱུགས་རྒྱུ་ཡིས། །གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱུད་འདི་གནང་། །
ཟབ་ལྟག་མེད་པའི་དབུ་དབྱུང་བཞེས། །ཞེས་པ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་གྲུ་མངོན་ནས་
སྐུ་སྟོན་རང་གི་བར་རི་ལྟར་བརྒྱུད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་ནི་
སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པས་སུས་ཀྱང་བསྟོན་དཀའ། གྲུ་མངོན་དབང་སྐྱུག་འབར་
ཕྱིན་པའི་དུས་དང་རྒྱུད་བཞི་གཏོར་བཞེས་པའི་དུས་ནི། །ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་
མཛད་པའི་གཏོར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་རྣམ་ཐར་ལྟར་ན། །རབ་བྱུང་དང་པོའི་རྒྱ་པོ་བྱི་

བའི་ལོ་སྟེ་ལོ་1071ལོ་ལ་གཡོ་རུ་གའི་སྐྱིད་རུ་ཞེས་པར་མཆིམས་དོ་རྗེ་སྟེ་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་གདུང་བརྒྱུད་རུ་འབྱུངས། སྐྱ་གཞོན་ཅུ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིགས་སད་པས་བསམ་ཡས་ཀྱི་ཆོས་གྲུང་བྱོན། སྐྱ་མེས་ཀྱི་ཁམ་བུ་ཡམ་ཤུད་རྒྱལ་བ་འོད་ལས་རབ་རུ་བྱུང་། །ཡུལ་གྱི་ཡིན་པས་གྲུ་པ། མངོན་པ་ལས་མཁུན་པ་རྒྱས་པས་མངོན་ཤེས། རབ་རུ་བྱུང་བའི་མཆོན་དབང་ཕྱག་འབར་རུ་གྲགས། དབུ་ཅེ་འོ་སྟོན་ཉིང་ནས་ཇོ་མ་དམར་གསང་སྦྱབ་དང་། གནོད་སྐྱོན་དོ་རྗེ་བདུང་འདུལ་གྱི་རྒྱུད་སྦྱབ་ཐབས་དང་བཅས་པ་སྦྱོར་དངས། ཁྱད་པར་ཞང་སྟོན་གྱི་ཡུང་བསྟན་ལྟར་བསམ་ཡས་དབུ་ཅེ་འོ་བར་ཁང་ཀ་བ་བུམ་པ་ཅན་ནས། ལོ་ཆེན་བེ་རོས་བསྐྱར་བའི་གསོ་བ་རིག་པ་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་འོ་བྱ་དཔེ་ས་པོ་སྟག་ལོ་སྟེ་ལོ་1098ལོ་འོ་སྟོན་རྒྱ་ར་བའི་ཆོས་བཅོ་ལྷའི་ནམ་མཁུད། རྒྱ་ཆོད་གསུམ་སོང་བའི་རུས་སུ་སྦྱོར་དངས་ཤིང་དཔེ་བཤུས་པས་སྟེ་མོ་རང་གནས་སུ་བཞུགས། བྱ་དཔེ་ལོ་སྟོར་གཅིག་གསང་། སྟེས་ཡར་ལུང་གི་དགེ་བཤེས་ཁྱ་སྟོན་དར་མ་གྲགས་ལ་གནང་བ་གངས་རིའི་བྱོད་གྱི་སྦྱོན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་བཀའ་བབས་ཏེ་སྟོན་ལས་བསྐྱུངས་པ་འདི་གཅིག་སྟེ་ལས་དང་། རོ་མཆོར་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ། ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་གྲུ་མངོན་གྱིས་འབུམ་བཞི་འོ་ཁ་བྱང་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་བཅོས་ནས། འཆད་ཉན་གནང་བའི་ལོ་རོ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཞིག་གི་རྗེས་ན་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་རོག་སྟོན་དཀོན་མཆོག་སྦྱབས་ལས་རྒྱུད་བཞི་ཁྱེས་པར་གསལ་བ་འདི་ཡང་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། །

དེས་ན་དོན་དངོས་པོ་ནི་གསོ་རིག་འབུམ་བཞི་འོ་ཁ་བྱང་ལ་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་བསྐྱར་ཅིང་། རྒྱུད་བཞི་འཆད་ཉན་ཐོག་མར་སྟེ་ལ་མཁན་ནི་གྲུ་མངོན་དབང་ཕྱག་འབར་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། རྒྱུད་བཞི་འོ་བྱ་རྒྱུན་གྱི་སྟགས་ཐོག་མ་གང་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ཁ་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད་པ་ནི་སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གསུངས་གྱིས་བཅུམས་པའི་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཟེར་བ་དེ་རེད། དེའི་ནང་རུ་རྒྱུད་བཞི་ཐོག་མར་གྲུ་མངོན་གྱིས་གཏེར་བཞེས། དེ་ལ་དབུས་པ་དར་གྲགས་གྱིས་ཁྱེས། དེ་ལས་འཆོ་བྱེད་དཀོན་མཆོག་སྦྱབས་གྱིས་ཁྱེས། དེ་ལས་གཡུ་ཐོག་པས་ཁྱེས། གཡུ་ཐོག་པ་ལས་སུམ་སྟོན་སོང་རང་ལ་ཐོབ་ཚུལ། གསལ་པོར་གྱིས་ཡོད་པ་འདི་

ནི་རྒྱུ་རབས་དང་། ལོ་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་དོན་དང་ཉེ་ཤོས་དེ་རེད། དེ་ལས་གཞན་
པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས། རྒྱུ་བཞི་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་གསུང་ཡིན་མིན་ལ་ཚུད་པ་
དང་། བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་མིན་ལ་ཚུད་པ། གཤམ་ཐོག་པའི་གསུང་ཡིན་
མིན་ལ་ཚུད་པ་སོགས། རྒྱུ་སྤྱི་ཞེན་དང་འཐེན་བྱིང་གི་ཚུད་པ་ཁོ་ན་ལས་རྒྱུ་
བཞི་ཐོག་མར་གང་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲིབ། ཁ་གསལ་བཤད་པ་གཅིག་གྱུང་མ་མཐོང་།
གཤམ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མཐོན་པོས་རྒྱུ་བཞི་སྤྱི་སྟོན་ལ་གནང་བའི་སྒྲིབ།

《བརྒྱུ་བའི་རྣམ་ཐར་མེད་ཐབས་མེད་པ་》 ལས།

དཔོན་ཁོང་ལ་བྱ་སློབ་གྲངས་མང་ཡང་། །

སྤྱི་ཆེན་རྒྱུ་རྒྱུ་གསལ་པ་དེ། །

ཆིས་མདའི་བྱང་སྟོན་དཔལ་ལེ་ཡིན། །

ཆེ་འགན་དཔོན་ལ་བྱེད་བྱེད་ནས། །

གདམས་པ་འདི་ཡི་ཚུད་མ་ཆོད། །

དེང་སང་གསལ་པ་ཅི་ལ་བྱེད། །

སྤྱི་ཆེན་བར་རྒྱུ་གསལ་པ་དེ། །

ཁམ་གྱི་སྟོན་པ་ཨ་ཆོས་ཡིན། །

བརྒྱུ་བའི་ཆ་འགྲེལ་བསྐྱེགས་བསྐྱེགས་ནས། །

གདམས་པ་འདི་ཡི་ཚུད་མ་ཆོད། །

དེང་སང་གཞུང་བཤད་གང་ལ་བྱེད། །

སྤྱི་ཆེན་རྒྱུ་ལ་གསལ་པ་དེ། །

ཅུབ་ཀྱི་དགོ་བཤེས་རྒྱུ་ཆུང་ཡིན། །

རིགས་རྒྱུ་ཆེ་ས་འཛིན་འཛིན་ནས། །

གདམས་པ་འདི་ཡི་ཚུད་མ་ཆོད། །

དེང་སང་འཁོར་སློབ་ཅི་ཡིས་བསྐྱུངས། །

ཐོག་མཉམ་རྒྱུ་མེད་བསྐྱེལ་བ་ཡི། །

སྤྱི་པོ་གཉིས་དང་མག་པ་གཉིས། །

དཔོན་སློབ་གོ་འདྲིས་བྱིང་བྱིང་ནས། །

གདམས་པ་འདི་ཡི་ཅད་མ་ཆོད། །
དེང་སང་བྱ་སྟོབ་ཅི་ཡིས་བསྐྱངས། །
སྟོགས་ནས་བྱོན་པའི་བྱ་སྟོབ་ནམས། །
ལ་ལ་ཐིག་ཐིག་སྒྲ་རེ་སྟོབ། ། ཞེས་སོགས་དང་།
གདམས་པ་འདི་ཡི་ཅད་མ་ཆོད། །
ཁོང་དེང་སང་ནད་པ་ཅི་ཡིས་གསོ། །
མཁས་པ་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ཡི། །
གདམས་པ་ཐོབ་པ་ཨ་པོ་ཅམ། །
གཡུ་ཐོག་བཀའ་བབས་བདག་ལ་བབས། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐུ་སྟོན་འདི་སྤྱིར་གཞུང་རྒྱ་མཆོ་ཅམ་མཁུན་ཅིང་
གཡུ་ཐོག་པའི་ཞབས་ཕྱི། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་མཛད་པས་རྒྱད་བཞི་ཆ་ལག་དང་
བཅས་པ་གནང་། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་རྒྱས་བཏབ། དེ་ཀ་ལུན་སེལ་སྟོན་
མེ་དང་གོགས་སེལ་ཚོད་བསྟོག་འཁོར་ལོ་མཛད། ཁ་གཅིག་གིས་འདི་གཉིས་སྟོད་
སྟོན་དགོན་སྐྱབས་ཀྱིས་མཛད་ཟེར། འབྲེལ་པ་འབྲམ་ནག །གཡུ་ཐོག་པའི་གསང་
བའི་ནམ་ཐར་དང་། ལྷ་བསྐྱབ་སྟོར་གྱི་བཀའི་བཟུ་བ་པོ་མཛད་པ་སོགས་རྒྱལ་
ཆབ་གྱི་ས་ལ་གནས་པའོ། །ཞེས་འབེལ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱབ་གྱིས་གསོ་རིག་ཁོག་
དབུབ་ལས་གསལ། །

གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི་ཞེས་པའི་མིང་འདི་དུགས་པོ་རྩ་འོད་གཞོན་ཅུའི་དུགས་པོའི་
འཕྱོར་འབྲམ་བརྩམས་ཟིན་པའི་རྩེས་སུ་བྱང་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། དུགས་པོའི་འཕྱོར་
འབྲམ་ནང་དུ་རྒྱད་བཞིའི་མིང་དང་། ལྷང་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་འདི་ཡིས་
སྐབས་དེར་རྒྱད་བཞི་ཞེས་པའི་མིང་དེ་བཅས་མེད་པར་ངེས། འོན་ཀྱང་འབྲམ་
བཞི་པོན་གྱི་བརྟན་བཅོས་ཡིན་སྟབས། ཁོང་གིས་དབྱེད་གཞིར་མ་བྱས་པ་ནི་བྱུར་
བལྟས་ལེབ་མཐོང་རེད། །

རྒྱད་བཞི་འདི་དུས་རབས་མང་པོའི་ཡིག་ཆ་སྟོགས་བསྐྱིགས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན། ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། 《རྒྱད་

བཞི། བོ་སོ་སོའི་ནང་དོན་ལ་བརྟགས་ན། ཚེས་པའི་རུས་རབས་ཏ་ཅང་ཐ་
 དད་པ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ། དཔེར་ན། མིའི་སྤྱད་ལམ་སྤང་བྱང་
 བཤད་པའི་སྐབས་སུ། ལོ་གཅིག་ལ་རུས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟོང་དང་། རུས་གསུམ་
 དབྱེ་སྟོང་། རུས་དྲུག་དབྱེ་སྟོང་བཅས་བྱང་ཡོད་པ་འདི་དག་ལས། ཆེས་ཐོག་
 མའི་རུས་སུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་གཅིག་ལ་རུས་ཆོགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟོང་བྱང་ཞིང་།
 དེ་ནས་རུས་ལྷན་རིང་པོར་འགོར་རྒྱུ་། རིང་འབྲོག་གི་ས་གཤིས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་
 ཀྱིས་ལྷལ་འགའ་ཞིག་ན་ལོ་གཅིག་ལ་རུས་ཆོགས་གསུམ་བྱེས་ཡོད་པ་དང་། ལྷལ་
 འགའ་ཞིག་ན་རུས་ཆོགས་དྲུག་དབྱེ་བའི་སྟོང་ཡང་བྱང་ཡོད། ཏ་ལམ་ཆོས་རྒྱལ་
 མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཅམ་ན་ལོ་གཅིག་ལ་རུས་ཆོགས་དབྱར། དགུན་
 རྒྱུ་དབྱེད་བཞིར་དབྱེ་བའི་འཛམ་སྤིང་སྤྱི་སྟོང་དང་། གཅིག་གྱུར་འདི་བྱང་ཡོད།
 འོན་ཀྱང་ས་མཐོའི་འབྲོག་ས་ཁ་ཤས་ན། དེར་རུས་ཀྱང་དབྱེད་དབྱར་གཉིས་ཀྱི་
 བར་ལ་སོས་ཀ་ཞེས་པའི། རུས་ཆོགས་གཅིག་བཅི་སྟོང་རང་སོར་གནས་ཡོད་པ་
 རེད། 《བཤད་རྒྱུད་》ནང་རུ་རུས་ཆོག་གཉིས་དང་། རུས་ཆོགས་གསུམ་། རུས་
 ཆོགས་དྲུག་བཅས་བྱེས་ཡོད་པ་ལས། རུས་ཆོགས་བཞིའི་མིང་ཅམ་ཡང་མེད།
 འོན་ཀྱང་《ཕྱི་མ་རྒྱུད་》ཀྱི་ནང་རུ་རུས་ཆོགས་བཞི་ཏག་ཏག་བྱེས་འདུག །དེས་ན་
 རིག་པས་རག་དབྱེད་ཅམ་བྱས་ན་《བཤད་རྒྱུད་》དང་། 《ཕྱི་མ་རྒྱུད་》གཉིས་
 ཀྱི་བར་ལའང་ལོ་རྒྱུད་ཐུང་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཉེ་བལ་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས། དོན་
 ལའང་དེ་ལྟར་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་བྱེད་
 ལས། ནད་ཀྱི་རོ་བོ་དང་རྣམ་གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ། སྤྲུལ་གྱི་རོ་རུས་སྤྱོད་ཆད་སོགས་
 འདི་ལྟ་བུའི་ཆོན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་ལུས་སུ་ཆོགས་པོ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་
 འདྲ་བ་ཞིག་སྐབས་དེ་རུས། མི་ཆོ་གཅིག་གི་སྟོབ་སྟོང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་
 ཐབས་མེད་པ་ནི་སུས་ཀྱང་ཤེས་སྟེ། དེས་ན་རུས་རབས་མང་པོའི་ནང་རུ་མི་
 རབས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཉམས་སྤྱོད་སྟུགས་བསྟོམས་བྱས་པའི། བསྟན་བཅོས་ཤིག་
 ཡིན་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཀྱུ་བ་པོ། །

